

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Jan Chmel

**Právní a mimoprávní faktory v argumentaci a
rozhodování Ústavního soudu České republiky**

Disertační práce

Školitel: doc. JUDr. PhDr. Jan Wintr, Ph.D.

Studijní program: Teoretické právní vědy – Teorie, filozofie a sociologie práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 2. 3. 2021

Prohlašuji, že jsem předkládanou disertační práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 490 464 znaků včetně mezer.

Jan Chmel

disertant

Praha 2. března 2021

Poděkování

Při psaní této práce mi obrovskou pomoc, podporu i řadu cenných rad poskytl můj školitel Jan Wintr. Ten má navíc nedocenitelný podíl na tom, že jsem si oblíbil právo jako obor, začal psát odborné texty a pustil se do doktorského studia. Za to všechno mu patří můj veliký dík. Za důležité podněty a připomínky k textu práce dále děkuji Kristině Blažkové, Marcele Čerklové, Jaroslavu Denemarkovi, Jakubu Fischerovi, Janu Gérykovi, Janu Hořeňovskému, Andree Procházkové, Jakubu Stádníkovi, Michalu Urbanovi a Marku Zimovi. Za vytvoření prostředí, v němž jsem se léta mohl věnovat svému bádání a našel řadu příležitostí debatovat o jeho výsledcích, děkuji především vedoucímu katedry teorie práva Aleši Gerlochovi, vedoucímu katedry politologie a sociologie Janu Kyselovi a řešitelům projektů, v nichž jsem byl zapojen, Tomáši Friedelovi, Janu Tryznovi a Janě Ondřejkové. V neposlední řadě děkuji své rodině i přítelkyni Aniče, kteří se mnou po celou dobu vzniku této práce měli trpělivost a bez kterých bych nikdy nic napsat nedokázal.

Dedikace

Tato disertační práce vznikla v rámci plnění projektu Specifického vysokoškolského výzkumu (SVV) Univerzity Karlovy č. 260 495 „Profesní etika právníků v měnícím se světě 21. století (institucionální, technologické a osobní výzvy)“.

OBSAH

1. Úvod.....	1
1.1 Proč zkoumat, co ovlivňuje Ústavní soud?	5
1.2 Na co práce navazuje?.....	10
2. Východiska práce	16
2.1 Mimoprávní faktory soudního rozhodování.....	16
2.1.1 Jaké mimoprávní faktory na soudce působí a proč?	16
2.1.2 Modely soudního rozhodování.....	24
2.2 Právní faktory soudního rozhodování	30
2.2.1 Soudcovské filosofie	30
2.2.2 Aktivismus a sebeomezení	32
3. Postavení Ústavního soudu	38
3.1 Ústavní soudy a vnější prostředí	39
3.2 Předpoklady pro silnou pozici Ústavního soudu ČR	46
3.2.1 Vnější podmínky	46
3.2.2 Judikatorní doktríny posilující postavení soudu.....	51
3.3 Působení Ústavního soudu v právním a politickém systému ČR.....	54
3.3.1 Statistický pohled	55
3.3.2 Významná rozhodnutí v čase	59
4. Prezentace rozhodnutí Ústavního soudu navenek	67
4.1 Otevřenost Ústavního soudu	72
4.2 Reputace soudnictví a reputace soudců.....	74
4.3 Obraz Ústavního soudu v jeho tiskových zprávách	78
4.3.1 Charakteristika tiskových zpráv	79
4.3.2 Zastoupení soudců zpravodajů v tiskových zprávách.....	83
4.4 Dílčí shrnutí a závěry	85

5. Vliv obsazení senátu na rozhodování soudu	87
5.1 Teorie senátního rozhodování	89
5.1.1 Funkce soudních senátů a jejich vnímání soudci	89
5.1.2 Modely soudního rozhodování a podoby soudních senátů	93
5.2 Senátní rozhodování a Ústavní soud	97
5.2.1 Výzkumné otázky, hypotéza a metoda výzkumu	97
5.2.2 Soudce jako zpravodaj a jako další člen senátu	99
5.2.3 Vstřícný nebo naopak nevstřícný člen senátu	102
5.2.4 Dva vstřícní nebo naopak nevstřícní členové senátu	104
5.3 Dílčí shrnutí a závěry	105
6. Postoje soudců v senátním rozhodování	107
6.1 Soudcovské postoje, ideologické a neideologické	108
6.2 Parametry analýzy rozhodnutí Ústavního soudu.....	116
6.3 Statistická analýza	119
6.3.1 Trestní a civilní věci	119
6.3.2 Fyzické a právnické osoby	123
6.3.3 Právo vlastnit majetek a hospodářská, sociální a kulturní práva.....	125
6.3.4 Kontrolní výpočet.....	127
6.4 Obsahová analýza.....	128
6.5 Dílčí shrnutí a závěry	135
7. Plenární rozhodnutí	138
7.1 Obecně k odlišným stanoviskům.....	143
7.2 Hlasovací koalice v nejednotných rozhodnutích.....	147
7.3 Těsná hlasování	154
7.4 Aktivismus a sebeomezení	159
7.5 Pravicová a levicová hlasování	167
7.6. Dílčí shrnutí a závěry	172

8. Závěr.....	173
Seznam použitých zdrojů	179
Monografie, učebnice a komentáře:	179
Články v odborných periodících a sbornících a kapitoly kolektivních monografií:	182
Kvalifikační práce:	201
Online zdroje:	202
Rozhodnutí Ústavního soudu:	206
Další zdroje:	212
Přílohy	213
Seznam příloh.....	213
Příloha 1: Tabulka počtu rozhodnutí v agendě přezkumu ústavnosti	214
Příloha 2: Tabulka senátních nálezů, k nimž byla v letech 2015–2018 vypracována tisková zpráva	215
Příloha 3: Seznam vyhovujících nálezů v období od 1. 1. 2018 – 30. 6. 2019 a jejich zařazení do kategorií pro účely obsahové analýzy v kapitole 6.4	228
Příloha 4: Plenární hlasování prvního Ústavního soudu	233
Příloha 5: Plenární hlasování druhého Ústavního soudu	235
Příloha 6: Plenární hlasování třetího Ústavního soudu	238
Abstrakt	242
Klíčová slova.....	242
Abstract	243
Keywords	243

1. ÚVOD

Kdyby rozhodování soudců ve skutečnosti fungovalo tak jako v základní teorii aplikace práva, pak by záviselo jen na dvou „faktorech“: obsahu právních norem a zjištěných faktech projednávaného případu – a to výhradně těch faktech, které jsou předjímány hypotézami právních norem, a jsou tedy právně relevantní.¹ Uvedená teorie však pochopitelně nepopisuje soudní realitu a není to ani její ambicí či účelem (tím je spíše poskytnout právním úvahám určitý analytický rámec). Je totiž vcelku zřejmé, že objektivní právo, obsahující řadu neurčitých a hodnotově zabarvených pojmů, pravidel a principů a představující živý nástroj praktické regulace společenského dění aplikovaný živými lidmi,² nemá schopnost soudní rozhodnutí o konkrétních případech beze zbytku předurčovat. Obraz práva jako objektivního systému právních pravidel, pod něž pro nalezení jediné správné právní odpovědi vždy postačuje deduktivně subsumovat skutkový stav konkrétních případů, je mnohokrát kritizovanou, vyvrácenou³ i karikovanou⁴ fikcí, která by ve své čisté podobě mezi právníky jen těžko hledala své obhájce.⁵ I přesto je tento obraz zhusta vystavován na vnější „fasádu“ právního dění, a to i v rámci soudnictví samotného.⁶ Soudy se obvykle navenek

---

¹ Viz např. GERLOCH, A. *Teorie práva*. 6. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 184 an., či KNAPP, V. *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck, 1995, s. 57.

² Srov. k tomu např. WAGNEROVÁ, E. Osobnost soudce. In ŠIMÍČEK, V. (ed.). *Nezávislost soudní moci*. Praha: Leges, 2020, s. 159–162.

³ Téma jednoduché subsumpce a její nemožnosti bylo mnohokrát probíráno zejména v české literatuře týkající se témat interpretace a dotváření práva, ale i právní filosofie; zde lze současně nalézt i propracovaná shrnutí světové i historické právněfilosofické debaty na dané téma – viz např. WINTR, J. *Metody a zásady interpretace práva*. 2. vydání. Praha: Auditorium. 2019, s. 40–52, MELZER, F. *Metodologie nalézání práva: úvod do právní argumentace*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2011, s. 6–8 a 40–76, KÜHN, Z. *Aplikace práva ve složitých případech: k úloze právních principů v judikatuře*. Praha: Karolinum, 2002, s. 23–64, SOBEK, T. *Právní myšlení. Kritika moralismu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, s. 249–265, či HOLLÄNDER, P. *Filosofie práva*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s. 124–147 a 289–329.

⁴ . Viz např. FLAVIUS, G. [pseud. H. Kantorowicze]. The Battle for Legal Science. *German Law Journal*. 2011, r. 12, č. 11, s. 2006–2030. Originálně publikováno v němčině jako *Der Kampf um die Rechtswissenschaft*. Heidelberg: C. Winter, 1906. Podobně pak JHERING, R. In the Heaven for Legal Concepts: A Fantasy; *Temple Law Quarterly*. 1985, r. 58, č. 4, s. 799–842. Originálně publikováno v němčině jako *Im juristischen Begriffshimmel. Ein Phantastiebild*. In *Scherz und Ernst in der Jurisprudenz*, Leipzig: Breitkopf & Hartel, 1884.

⁵ Srov. TAMANAHA, B. The Mounting Evidence Against the “Formalist Age“. *Texas Law Review*. 2014, r. 92, s. 1667–1684.

⁶ Pro přehled „vyprávění“ formalistického obrazu práva a jemu odpovídajícího obrazu soudců mechanicky nalézajících právo viz IULIANO, J. The Supreme Court’s Noble Lie. *UC Davis Law Review*. 2018, r. 51, s. 911–977; ke kritice prezentace soudních rozhodnutí jako jednoznačně vyplývajících z již existujícího práva viz též KAIRYS, D. Searching for the Rule of Law. *Suffolk University Law Review*. 2003, r. 36, č. 2., s. 307–329.

prezentují jako odosobněné instituce a potlačují fakt, že soudce rozhodující případy je jen člověk⁷ (nepřehlédnutelné je kupříkladu soudcovské označování sebe sama ve třetí osobě jako „soud“); k právní argumentaci soudy mnohdy přistupují autoritativně se snahou potlačit existenci různých variant právních řešení; nezřídka je právní argumentace o sporných otázkách dokonce spíše nahrazena „konstatováním“ zjevených pravd.⁸

Důvodem rozšířenosti uvedeného přístupu soudů je zřejmě skutečnost, že obraz odosobněného a objektivního rozhodování má pro soudy značný legitimizační potenciál:⁹ soudci v rámci tohoto obrazu pouze aplikují demokraticky přijaté zákony a sami osobně nevykonávají žádnou přímou moc,¹⁰ působí jako nástroj *vlády práva*.¹¹ S přehnaným rozšířením takového legitimizačního mýtu jsou ovšem spojena též nevyhnutelná rizika, ať již v podobě jistého alibismu na straně soudců, nebo v podobě obtížnějšího chápání soudního rozhodování ze strany veřejnosti.¹² Má-li se pak

---

⁷ Viz např. SMEJKALOVÁ, T. Forma a diskurs soudního rozhodnutí. *Jurisprudence*. 2010, r. 18, č. 3, s. 13 an., SMEJKALOVÁ, T. *Soudnictví, jeho povaha a role v právním systému ČR*. Brno, 2013. Disertační práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity, s. 52–54 a 68–72. To to značně míry odpovídá tradičnímu kontinentálnímu pojetí soudní autority, jak je pozoruje řada autorů – srov. např. BOBEK, M. *Comparative Reasoning in European Supreme Courts*. Oxford: Oxford University Press, 2013, s. 221–222. LASSER, M. *Judicial Deliberations. A Comparative Analysis of Judicial Transparency and Legitimacy*. Oxford: Oxford University Press, 2009, s. 299 an., či DAMAŠKA, M. *The Faces of Justice and State Authority: A Comparative Approach to the Legal Process*. New Haven: Yale University Press, 1986, s. 37.

⁸ Srov. např. DAVID, L. Kafkovské rysy české justiční argumentace. In DAVID, L. *Na hranicích práva. Soudcovské eseje*. Praha: Leges, 2012, s. 70–77. I v tomto ohledu lze najít podobnosti s jinými kontinentálními soudy a jejich pojetím institucionální legitimacy soudů. Viz LOTH, M. A. Courts in Search for Legitimacy: A Comparative Approach. In MALSCH, M. M., VON MANEN, N. (eds.) *De begrijpelijkheid van de rechtspraak*. Haag: Boom Juridische uitgevers, 2007, s. 15–38, či LASSER, M. *Judicial Deliberations*, op. cit. sub 7.

⁹ Obdobně viz např. SMEKAL, H., VYHNÁNEK, L. Determinants of Judicial Decision-making: The State of the Art and the Czech Perspective. *The Lawyer Quarterly*. 2020, č. 2, s. 106–129.

¹⁰ Srov. SHAPIRO, M. *Courts: A Comparative and Political Analysis*. Chicago: University of Chicago Press, 1981, s. 2. Srov. pak též MERRYMAN, J. H. The French Deviation. *The American Journal of Comparative Law*. 1999, r. 44, s. 109–119.

¹¹ Klasické odlišení vlády práva a „vlády lidí“ (rule of law v. rule of men) má zřejmě prapůvod v Aristotelově myšlence „vlády zákonů“, viz ARISTOTELÉS: *Politika*. Petr Rezek, Praha 2009, s. 130. Kriticky k tomuto odlišení a mj. k „de-personifikaci práva“, která je spojena s jednoznačným odvržením „vlády lidí“, pak viz např. SADURSKI, W. Rule of Law v. the Rule of Men and Women: What’s in the Distinction? A Short Essay for Martin Krygier. *Hague Journal on the Rule of Law*. 2019, r. 11, č. 2–3, s. 377–382.

¹² Obvyklým „symptomem“ uvedeného problému je časté pohoršení nad skutečností, že všichni soudci nemají jednotný názor na výklad práva: J. Spurný z týdeníku Respekt takto kupříkladu nedávno kritizoval, že „není jednoduše možné, aby se české zákony daly vykládat tak volně, že se na jejich interpretaci odborníci neshodnou. Spravedlnost v Česku působí jako loterie. Příliš záleží na tom, kterého konkrétního soudce, žalobce, policistu podezřelý (obviněný, obžalovaný) dostane přiděleného. Jeden senát rozhoduje podle jiných kritérií než jiný senát toho samého soudu; a není možné vypátrat proč.“ Viz SPURNÝ, J. Babiš, Rath, Janoušek, Nečasová. Spravedlnost v Česku někdy vypadá jako loterie. Proč je tak těžké rozhodnout o jejich vině, či nevině. *Respekt*. [online]. 17. 1. 2020. [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2TXIlwE>. K potřebnosti ukazovat neshody mezi soudci, a to mimo jiné za účelem „snímají masku anonymnosti a alibismu“ viz naopak ŠIMÁČKOVÁ, K. Nemusíme se

věda – včetně vědy právní – snažit o lepší porozumění soudnímu rozhodování, není pro ni takový mýtus příliš užitečný a spíše by měla přispívat k jeho „odhalování“ a nahrazovat jej realističtějším popisem činnosti soudů.

K takové snaze v posledních dekadách zásadním způsobem přispěla dlouhá řada právních, politologických, ekonomických, psychologických i multidisciplinárních studií, které zapadají do širšího trendu rozvoje interdisciplinárního přístupu k právu¹³ a především pak rozvoje tzv. „empirických právních studií“ (empirical legal studies).¹⁴ Tyto studie poukázaly na existenci nepřehledné řady skutečností a faktorů, které mohou nad rámec práva a právně relevantních faktů mít na soudní rozhodování vliv.¹⁵ Ukazuje se tak například, že soudci zřejmě při rozhodování v určité míře (ať už vědomě, či nevědomě) zohledňují své vlastní ideologické přesvědčení,¹⁶ veřejné mínění,¹⁷ či předpokládanou reakci jiných politických aktérů na soudní rozhodnutí.¹⁸ Vliv

---

vždycky shodnout aneb disentující soudci. *Respekt*. [online]. 10. 1. 2019. [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/33J0bZg>. Podrobněji k popisu problémů spojených s veřejným prosazováním popisovaného legitimizačního mýtu soudců viz IULIANO, J. The Supreme Court's Noble Lie, op. cit sub 6, s. 964–972.

¹³ Srov. např. KOSAR, D., PETROV, J. Jak vybrat „případy“ do případové studie a pracovat s nimi v právu: poznatky z výzkumu na pomezí práva a politologie. *Jurisprudence*. 2016, r. 24, č. 6, s. 21–30.

¹⁴ „Boom“ tohoto oboru je v posledních letech čím dál viditelnější – přibývá děl i autorů, které se jím zabývají, od roku 2004 vychází jemu věnovaný odborný časopis „Journal of Empirical Legal Studies“, od roku 2006 probíhá také pravidelná mezinárodní „Conferences on Empirical Legal Studies“. Viz Cornell University Law School. *The Society for Empirical Legal Studies* [online] Cornell University, ©2020 [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2Fr40op>. Viz k tomu podrobně EISENBERG, T. The Origins, Nature, and Promise of Empirical Legal Studies and a Response to Concerns. *University of Illinois Law Review*. 2011, č. 5, s. 1713–1738, HEISE, M. The Past, Present and Future of Empirical Legal Scholarship: Judicial Decision Making and the New Empiricism. *University of Illinois Law Review*. 2002, č. 4, s. 819–850, či CANE, P., KRITZER, H. M. *The Oxford Handbook of Empirical Legal Research*. New York: Oxford University Press, 2012. K zaměření oboru empirických studií právních na ústavní soudy viz např. GAROUPA, N. Empirical Legal Studies and Constitutional Courts. *Indian Journal of Constitutional Law*. 2011, r. 5, č. 1, s. 25–64. V češtině pak viz např. SMEKAL, H., ŠIPULOVÁ, K. Empirický právní výzkum. *Jurisprudence*. 2016, č. 6, s. 31–38.

¹⁵ Pro poměrně komplexní přehled viz např. EPSTEIN, L. Some Thoughts on the Study of Judicial Behavior. *William & Mary Law Review*. 2017, r. 57, č. 6, s. 2016–2073, či DYEUVRE, A. Unifying the Field of Comparative Judicial Politics: Towards a General Theory of Judicial Behaviour. *European Political Science Review*. 2010, r. 2, č. 2, s. 297–327, či SMEKAL, H., VYHNÁNEK, L. Determinants of Judicial Decision-making, op. cit sub 9.

¹⁶ Viz např. SEGAL, J. A., SPAETH, H. J. *The Supreme Court and the Attitudinal Model Revisited*. New York: Cambridge University Press, 2002.

¹⁷ Viz např. FRIEDMAN, B. *The Will of the People: How Public Opinion Has Influenced the Supreme Court and Shaped the Meaning of the Constitution*. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2009.

¹⁸ Viz např. VANBERG, G. *The Politics of Constitutional Review in Germany*. Cambridge/New York: Cambridge University Press, 2005.

na ně ovšem má také třeba řada předsudků¹⁹ či chyb v uvažování.²⁰ Určité (byť nikoliv nezpochybnitelné) empirické podpory se pak dostalo dokonce i právně realistickému anekdotickému tvrzení, podle něhož soudní rozhodnutí závisí na tom, co měl soudce k snídani,²¹ když výzkum provedený před několika lety poukázal na možnost, že rozhodování izraelských soudců o podmíněném propuštění ovlivňuje mj. i to, kolik času uplynulo od poslední pauzy na jídlo.²²

Mezi díla zkoumající, na čem všem závisí soudní rozhodování, a ukazující, že se zdaleka nejedná jen o právo a relevantní fakta projednávaných případů, má ambici se zařadit i tato práce, která se ptá konkrétně na to, jaké faktory ovlivňují rozhodování Ústavního soudu ČR. Zčásti si všímá i toho, jak se případně takový vliv odráží v argumentaci soudu. Je přitom vcelku zřejmé, že jejím cílem není a nemůže být „odhalení“ a podrobné prozkoumání všech takových faktorů, a výsledek tak zůstává jen dílčím příspěvkem k zodpovídání položené široké otázky. Pozornost tak bude věnována především tomu, jaké předpoklady pro rozhodování Ústavnímu soudu vytváří vnější politické a společenské prostředí, jak se v tomto rozhodování odráží odlišné postoje a přístupy jednotlivých soudů a jaký vliv na něj má složení soudních senátů.

K uvedeným otázkám i k hodnotícím úvahám, které jsou s odpovídáním na ně spojeny, přistupuji s předporozuměním právníka, působícího nadto vedle akademie též v pozici asistenta soudce na

---

¹⁹ Viz např. LEVINSON, J. D., BENNETT, M. W., HIOKI, K. Judging Implicit Bias: National Empirical Study of Judicial Stereotypes. *Florida Law Review*, 2017, r. 69, č. 1, s. 63–114.

²⁰ Viz např. GUTHRIE, C., RACHLINSKI, J. J., WISTRICH, A. J. Inside the Judicial Mind. *Cornell Law Review*. 2001, r. 86, č. 4, s. 777–830.

²¹ Uvedené vyjádření bývá považováno za karikaturu právního realismu, ve skutečnosti ale některým právním realistům (ovšem nejen jim) skutečně obdobné výroky lze připsat – viz k tomu podrobně PRIEL, D. Law Is What the Judge Had for Breakfast: A Brief History of an Unpalatable Idea. *Buffalo Law Review*. 2020, r. 68, č. 3, s. 899–930.

²² Viz DANZINGER, S., LEVAV, J. M., AVNAIM-PESSO, L. Extraneous Factors in Judicial Decisions. *Proceedings of the National Academy of Sciences*. 2011, r. 108, č. 17, s. 6889–6892. Kriticky k tomu pak viz GLÖCKNER, A. The Irrational Hungry Judge Effect Revisited: Simulations Reveal That the Magnitude of the Effect Is Overestimated. *Judgment and Decision Making*. 2016, r. 11, č. 6, s. 601–610, či WEINSHALL-MARGEL, K., SHAPARD, J. Overlooked factors in the analysis of parole decisions. *Proceedings of the National Academy of Sciences*. 2011, r. 108, č. 42, s. 833. Pro odpověď na uvedenou kritiku pak viz DANZINGER, S., LEVAV, J. M., AVNAIM-PESSO, L. Reply to Weinshall-Margel and Shapard: Extraneous Factors in Judicial Decisions Persist. *Proceedings of the National Academy of Sciences*. 2011, r. 108, č. 42, s. 834. Podobnému tématu se ostatně i v ČR věnovali Jakub Drápal a José Pina-Sánchez, kteří statisticky zkoumali, zda v trestním soudnictví nemůže výše uloženého trestu záviset na aktuálním počasí. Důkazy pro existenci takového vztahu však nenalezli – viz DRÁPAL, J., PINA-SÁNCHEZ, J. Does the Weather Influence Sentencing? Empirical Evidence from Czech Data. *International Journal of Law, Crime and Justice*. 2019, r. 56, s. 1–12.

obecném soudě. Tomu odpovídají i analytické a hodnotící úvahy, které tvoří důležitou součást tohoto textu. Přesto však jádro práce leží v empirickém výzkumu, který se metodami statistické i obsahové analýzy snaží vliv různých faktorů na rozhodování Ústavního soudu zkoumat. Je přitom dominantně zaměřena na aktuálně probíhající období „třetího“ Ústavního soudu. Uvedenému výzkumu se věnuji delší dobu, a jeho dílčí výsledky tvořící součásti této práce tak byly v minulosti publikovány²³ – to je i důvod, proč jsou v některých z kapitol této práce (konkrétně se jedná o kapitoly 4, 5 a 6) zkoumána období, která výrazněji předcházejí době, kdy je tato práce dokončována, což je začátek roku 2021. Přes tento drobný nedostatek doufám, že výsledky práce dávají dohromady konzistentní, byť nikoliv komplexní, obraz faktorů ovlivňujících rozhodování Ústavního soudu.

1.1 PROČ ZKOUMAT, CO OVLIVŇUJE ÚSTAVNÍ SOUD?

Proč má vůbec význam klást si otázku, jaké faktory hrají roli v rozhodování Ústavního soudu? Předně, Ústavní soud se za necelá tři desetiletí své existence stal významným, respektovaným a nepřehlédnutelným aktérem českého právního, ale i společenského a politického prostředí. Právnické veřejnosti je tak dobře známa dlouhá řada rozhodnutí z oblasti přezkumu ústavnosti zákonů, jimiž Ústavní soud toto prostředí zásadně ovlivnil – mezi nejzásadnější v tomto ohledu patří nálezy v „kauze Melčák“, jímž zabránil zkrácení volebního období Poslanecké sněmovny a předčasným volbám,²⁴ „velký volební nálezy“, jímž zrušil větší část reformy volebního systému

---

²³ Konkrétně CHMEL, J. Zpravodajové a senáty: Vliv složení senátu na rozhodování Ústavního soudu České republiky o ústavních stížnostech. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2017, č. 4, s. 739–758 (pátá kapitola práce); CHMEL, J. Vliv politické ideologie na rozhodování Ústavního soudu ČR. In. BROZ, J., CHMEL, J. *Pohled za oponu: studie o vzniku Ústavy České republiky a o kontextu její interpretace*. Praha: Leges, 2017, s. 66–117 (uvedený text vycházel z mé diplomové práce CHMEL, J. *Vliv politické ideologie v rozhodování Ústavního soudu ČR?* Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Sedmá kapitola této práce představuje jeho aktualizovanou a podstatně upravenou verzi); CHMEL, J. Postoje soudců a jejich vliv na senátní rozhodnutí Ústavního soudu ČR. In. ONDŘEJKOVÁ, J., MALÍŘ, J. a kol. *Ústavní soud ČR: strážce ústavy nad politikou nebo v politice?*. Praha: Leges, 2020, s. 128–160 (šestá kapitola); CHMEL, J. Vztah Ústavního soudu k výkonné a zákonodárné moci: Striktní nezávislost, nebo citlivé vyvažování? IN TRYZNA, J. (ed.). *Dělba moci a její proměny*. Praha: Auditorium, 2020, s. 140–156 (části třetí kapitoly), a CHMEL, J. Tiskové zprávy jako nástroj tvorby reputace Ústavního soudu ČR a jeho soudců. *Jurisprudence*. 2020, č. 1, s. 25–35 (čtvrtá kapitola).

²⁴ Nálezy z 10. 9. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 27/09. Veškerá rozhodnutí Ústavního soudu i statistické údaje o nich uvedené v této práci jsou – není-li výslovně uvedeno jinak – čerpána z bezplatné databáze Ústavního soudu Nalus veřejně dostupné na webových stránkách <http://nalus.usoud.cz>.

přijaté v době tzv. opoziční smlouvy,²⁵ jakož i rozhodnutí, která ovlivnila podobu penzijního²⁶ a zdravotnického systému,²⁷ sociálního zabezpečení,²⁸ soudnictví,²⁹ či restitučního zákonodárství.³⁰ Méně nápadná, ale pro společenské i právní prostředí podobně významná, je navíc judikatura v oblasti ústavních stížností. Ta jen v posledních letech například nezanedbatelně rozšířila institut střídavé péče,³¹ významně posílila hmotněprávní i procesní ochranu spotřebitele,³² dovedla soudně vymahatelnou povinnost krajů zajišťovat dostupné služby sociální péče,³³ uložila finanční správě povinnost vracet nespornou část nadměrného odpočtu DPH,³⁴ rozšířila možnosti zastavení exekucí,³⁵ či ovlivnila rozsah práva na informace.³⁶

Výrazná role českého Ústavního soudu ostatně zapadá do celosvětového trendu expanze soudní moci, které je svěřován stále širší okruh problémů od běžných každodenních sporů po zásadní společenské a politické otázky, a která tak posiluje i ve vztahu k moci výkonné a zákonodárné³⁷ a

---

²⁵ Nález z 24. 1. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 42/2000.

²⁶ Zejména nálezy z 28. 6. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 18/15 (zrušení zdanění důchodů vysokopříjmových pracujících důchodců), z 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 31/13 (zrušení úpravy slevy na dani pro část pracujících důchodců), z 23. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 8/07 (zrušení redukční hranice pro výpočet důchodu), či z 6. 6. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 42/04 (zrušení úpravy diskriminující muže pečující o dítě v důchodovém pojištění).

²⁷ Zejména nálezy z 20. 5. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 1/08, a z 20. 6. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 36/11 (zdravotnické poplatky a nadstandarty), ale i řada dalších, namátkou např. nález z 22. 10. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 19/13, z 25. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 43/13, či z 27. 9. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 51/06.

²⁸ Viz např. nález z 27. 11. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 1/12 k povinnosti uchazečů o zaměstnání vykonávat veřejnou službu.

²⁹ Viz zejména nález z 27. 6. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 16/99, jímž Ústavní soud donutil zákonodárce k vytvoření systému správního soudnictví, a nález z 18. 6. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 7/02, jímž byla zrušena řada ustanovení zákona o soudech a soudcích potenciálně ohrožujících nezávislost soudů a soudců.

³⁰ Viz např. nález z 12. 7. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 3/94 (zrušení podmínky trvalého pobytu pro určení nároku), nález z 13. 12. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 6/05 a nález z 29. 6. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 35/17 (v obou případech zrušení tzv. restituční tečky). Mezi významná rozhodnutí pak patří i novější nálezy týkající se církevních restitucí, tj. nález z 29. 5. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 10/13, či nejnovější nález z 1. 10. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 5/19.

³¹ Viz zejména nálezy z 26. 5. 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13, z 11. 9. 2014, sp. zn. II. ÚS 1835/14, či z 25. 9. 2014, sp. zn. I. ÚS 3216/13.

³² Viz např. nálezy z 26. 2. 2019, sp. zn. III. ÚS 4129/18, z 9. 10. 2018, sp. zn. IV. ÚS 3009/17, z 16. 8. 2019, sp. zn. II. ÚS 1851/19, či z 19. 1. 2017, sp. zn. I. ÚS 3308/16.

³³ Viz nález z 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17.

³⁴ Viz nález z 22. 2. 2019, sp. zn. II. ÚS 819/18.

³⁵ Viz např. nález z 1. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3194/18, z 24. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 1587/17.

³⁶ Viz nálezy ze 17. 10. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1378/16, či z 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16.

³⁷ Viz namátkou ONDŘEJKOVÁ, J. *Vnější limity soudcovské interpretace a argumentace*. Praha: Leges, 2017, s. 26–32, KYSELA, J., ONDŘEJEK, P. a kol. *Kolos na hliněných nohou? K proměně státu a jeho roli*. Praha: Leges, 2016, s. 84 an., či TATE, C. Neal, VALLINDER, Torrnbjörn, (eds). *The Global Expansion of Judicial Power*. New York and London: New York University Press, 1995; kriticky pak k tomu viz např. HIRSCHL, R. *The Judicialization of Mega-Politics and the Rise of Political Courts*. *Annual Review of Political Science*. 2008, č. 11, s.

významně limituje prostor orgánů disponujících silnější demokratickou legitimitou.³⁸ V rámci postupně čím dál tím silnější soudní moci mají přitom ústavní soudy (včetně toho českého) specifickou pozici jednak díky tomu, že jejich rozhodnutí vycházejí z velmi vágních ústavních a lidskoprávních standardů ponechávajících ještě větší prostor osobnosti interpreta než běžné zákony, a jednak díky tomu, že tato rozhodnutí nepodléhají přezkumu žádného dalšího vnitrostátního orgánu.³⁹ Je tak již v podstatě obvyklé hovořit o ústavních soudech (též) jako o politických aktérech⁴⁰ či připomínat politicko-právní povahu ústavního přezkumu.⁴¹ Sám český Ústavní soud se navíc již od svého vzniku profiloval jako výrazně antiformalistický, a ani ve své argumentaci se proto nikdy nevyhýbal zvažování historického, společenského či politického kontextu otázek, o nichž rozhoduje.⁴² I to patří k důvodům, pro které lze od Ústavního soudu očekávat spíše tvořivý přístup, v jehož rámci závisí rozhodování i na osobnostech jednotlivých soudců, nežli snahu striktně se držet znění formálně vymezených pramenů práva.

Jednoduše řečeno, Ústavní soud v určité míře (vyšší oproti obecným soudům) vykonává skutečnou *moc* ve smyslu možnosti prosadit svou vůli.⁴³ To je ospravedlněno jednak jeho nezávislým

---

93–118, či EKINS, R., GEE, G., Putting Judicial Power in Its Place. *University of Queensland Law Journal*. 2007, r. 36, č. 2, s. 375–398 (resp. celé uvedené číslo časopisu *University of Queensland Law Journal*, tematicky věnované právě posilování soudní moci). K proměně dělby moci ve světle posilování soudní moci viz též MLSNA, P. Ústavní soudnictví a jeho konflikty s politikou jako důsledky dělby moci. *Acta Universitatis Carolinae. Iuridica*. 2014, r. 60, č. 1, s. 119–135.

³⁸ Kriticky k tomu viz např. WALDRON, J. The Core of the Case Against Judicial Review. *The Yale Law Journal*. 2006, r. 115, č. 6, s. 1346–1406. Pro zasazení tohoto fenoménu do kontextu současného vzestupu populismu pak viz MOUNK, Y. *Lid versus demokracie. Proč je naše svoboda v ohrožení a jak ji zachránit*. Praha: Prostor, 2019, s. 80–85.

³⁹ Proto ostatně bývá ve vztahu k rozhodování ústavních a nejvyšších soudů s oblibou kladena otázka „*Quis custodiet ipsos custodes?*“ („kdo hlídá hlídače“) – viz např. CAPELETTI, M. "Who Watches the Watchmen?" A Comparative Study on Judicial Responsibility. *The American Journal of Comparative Law*. 1983, r. 31, č. 1, s. 1–62.

⁴⁰ Viz k tomu podrobně např. VIKARSKÁ, Z. *Politická role soudů a soudců v evropském a srovnávacím kontextu*. Praha, 2018. Disertační práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta, s. 47–64.

⁴¹ Viz SADURSKI, W. Constitutional Courts and Constitutional Culture in Central and Eastern Europe. In FEBBRAJO, A., SADURSKI, W. (eds.). *Central and Eastern Europe After Transition: Towards a New Socio-legal Semantics*. London, New York: Routledge, 2010, s. 99–118.

⁴² Viz BIAGI, F. *European Constitutional Courts and Transitions to Democracy*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 175–6.

⁴³ Viz k tomu ONDŘEJKOVÁ, J. *Vnější limity soudcovské interpretace a argumentace*, op. cit. sub 37. Soudního přezkum ústavnosti zákonů má ostatně natolik specifickou povahu, že v lecčem připomíná zákonodárnou činnost, byť zpravidla právní věda i tuto činnost považuje za činnost soudní, viz k tomu podrobně MLSNA, P. Ústavní soudnictví a jeho konflikty s politikou jako důsledky dělby moci, op. cit. sub 37.

postavením nestranného arbitra⁴⁴ a jednak představou, že jeho rozhodnutí mají základ v ústavním pořádku: v ústavní demokracii je státní moc i aktuálně vládnoucí většina omezena stabilní ústavou a lidskoprávními standardy, jež ústavní soudy vykládají a aplikují.⁴⁵ Právě proto by ovšem jen těžko bylo přijatelné, aby tato většina byla omezena zkrátka jen preferencemi soudců. Byť je uvedenou představu nestranného arbitra aplikujícího ústavní pořádek důležité pěstovat a následovat jako – ve striktní podobě nedosažitelný – ideál, je v této souvislosti i ve vztahu k Ústavnímu soudu, stejně jako k soudům obecným, třeba opakovaně připomínat a dokazovat, že výše popisovaný přetrvávající „legitimizační mýtus“ soudů ovlivněných výhradně jen právem je skutečně pouhým mýtem, nikoliv však popisem reality. Vědecké zkoumání rozhodovací činnosti Ústavního soudu (a to nejen empirickými metodami, ale i tradičnějším doktrinárním přístupem) se ovšem musí současně ptát a kriticky hodnotit, zda se soud od oné legitimizační představy nevzdálil až příliš.⁴⁶ Ve vztahu k rozhodování (ústavních) soudů a jeho vnímání totiž platí, jak to pregnantně vyjádřil Z. Kühn, že „pokud právo [...] není ničím jiným než špatně maskovanou politikou, potom veškeré soudcovské rozhodování, a především rozhodování ústavních soudů, je jen lépe či hůře konstruovaným podvodem.“⁴⁷ Je proto třeba klást otázky, jako např. zda není právo vlastně v rozhodování soudu irelevantní a zda nejsou jeho rozhodnutí jen výslednicí politické vůle soudců. Není taková vůle determinována dokonce čistě ideologickým přístupem jednotlivých soudců? Není soud v určité míře pod vlivem jiných mocenských aktérů?

---

⁴⁴ Viz obdobně ve vztahu k Nejvyššímu soudu USA debatu o jeho nestrannosti jako podstatnému legitimizačnímu zdroji jeho moci – např. GIBSON, J. L. Campaigning for the Bench: The Corrosive Effects of Campaign Speech? *Law & Society Review*. 2008, r. 42, č. 4, s. 899–928; kriticky k tomu pak IULIANO, J. The Supreme Court's Noble Lie, op. cit. sub 6.

⁴⁵ Viz obdobně POSPÍŠIL, I. Ústavní soudnictví a politika: Neklidný modus vivendi. In SMEKAL, H., POSPÍŠIL, I. et. al. *Soudcokracie, nebo judicializace politiky. Vztah práva a politiky (nejen) v časech krize*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 52–59, KYSELA, J. *Ústava mezi právem a politikou*. Praha: Leges, 2014, s. 297–299, ONDŘEJEK, P. Polemika o strážci ústavy v kontextu současných debat o dělbě moci. *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*. 2017, č. 4, s. 93–106, či KUBÁT, M. Ústavní soudnictví a jeho legitimita – teorie a česká praxe. *Revue Proglas*. 2001, r. 12, č. 7, s. 16–18.

⁴⁶ C. R. Sunstein obdobně v rámci americké debaty rámované obvykle sporem mezi právním realismem a formalismem a opírající se o zmiňované empirické výzkumy argumentuje, že správnou otázkou ve vztahu k formalismu není, zda „ano či ne“, ale „v jaké míře“ – viz SUNSTEIN, C. R. Must Formalism be Defended Empirically?. *University of Chicago Law Review*. 1999, r. 66, č. 3, s. 636–670. Podobně se to ostatně má s otázkou míry vlivu různých faktorů na soudní rozhodování, nebo třeba s otázkou míry akceptovatelného soudcovského aktivismu (viz k tomu níže).

⁴⁷ Viz KÜHN, Z. Soudy v autoritativním státě. *Právník*. 2019, r. 158, č. 11, s. 981–996.

Kolem podobných otázek se i v domácím prostředí točí mnohé více i méně odborné diskuze týkající se Ústavního soudu, jeho aktivismu či sebeomezení, politizace soudu, judicializace politiky,⁴⁸ či dokonce občas vzpomínané „soudcokracie“.⁴⁹ Ostatně právě v době dokončování této práce je Ústavní soud některými politickými aktéry a komentátory kritizován s tím, že politickou povahu má mít jeho nejnovější významné rozhodnutí, kterým byly ve volebním roce zrušeny některé prvky volebního systému znevýhodňující menší politické subjekty⁵⁰ (nebývale útočené reakce v uvedeném smyslu se soud i jeho předseda Pavel Rychetský dočkaly zejména ze strany premiéra A. Babiše⁵¹). Shora uvedené otázky týkající se charakteru rozhodování Ústavního soudu ovšem mají čistě faktickou povahu, a spíše než názory politických aktérů ovlivněné mnohdy jejich vlastními zájmy, tak může mít pro diskuzi o nich z dlouhodobého hlediska smysl právě empirický výzkum. Význam takového výzkumu však může spočívat i v kritické zpětné vazbě pro samotnou zkoumanou instituci. Požadavek na uvědomění vlastních předsudků, hodnotového nastavení a jejich vlivu, stejně jako vlivu dalších faktorů na vlastní rozhodování, lze totiž považovat za určitý etický apel na soudce⁵² jakož i za předpoklad předcházení přehnaně silné roli takových vlivů.⁵³ V neposlední řadě pak lze připomenout, že význam výzkumu faktorů ovlivňujících soudní rozhodování spočívá též v tom, že takový výzkum poskytuje podklad pro další právní diskurz, ať

---

⁴⁸ Viz např. SYLLOVÁ, J. K. Metodám zkoumání judicializace politiky ve střední Evropě. *Právník*. 2019, r. 158, č. 5, s. 445–455.

⁴⁹ Viz k tomu např. PÍŠA, R. *Soudcokraté, zachránci a byrokrati. Soudy a soudci v USA, Izraeli a České republice*. Praha: Leges, 2018, s. 33–40, či SYLVESTROVÁ, T. Politizace justice, aneb jak ze soudce opět učinit subsumpční automat. *Právní prostor*. [online]. 12. 3. 2018 a 16. 3. 2018. [cit. 4. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3h2AQgE> a <https://bit.ly/2DTdJa2>. Specifický a výrazně pejorativní termín „soudcokracie“ zavedl zřejmě někdejší prezident V. Klaus, mezi právníky je pak používán jen vzácně, viz zejména LOUŽEK, M. (ed). *Soudcokracie v ČR – fikce, nebo realita?* Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku, 2006, popř. např. KOUDELKA, Z. Ústavní soud – ohrožení demokracie. *Právo a bezpečnost*. 2017, č. 2, s. 5 an.

⁵⁰ Nález z 3. 2. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 44/17.

⁵¹ Ten v reakci na nález uvedl, že „Ústavní soud definitivně ztratil všechny zábrany a aktivně se snaží ovlivnit politickou situaci v naší zemi,“ ukazuje, že „tuto republiku velmi často neřídí volení zástupci lidu, ale ústavní soudci“, jeho „načasování je jasný důkaz, že jde o účelové politické rozhodnutí,“ a předseda soudu P. Rychetský pak prý „ruší volební zákon, na kterém se sám podílel a který obhajoval. Popírá sám sebe. V roce 2000 sloužil politickým zájmům a v roce 2021 slouží jiným politickým zájmům.“ Viz např. ČT 24. Babiš: Ústavní soud se snaží aktivně ovlivňovat situaci v zemi, Rychetský slouží politickým zájmům. [online]. 3. 2. 2021. [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/3tm4m7B>.

⁵² Viz např. ŠIMÁČKOVÁ, K. Předmluva. Praktická úvaha nad tématem vztahu morálky a práva a potřebou profesní etiky. In SOBEK, T. a kol. *Právní etika*. Praha: Leges, 2019, s. 7–10, cit ze s. 8.

⁵³ Obdobně ve vztahu k americké debatě o vlivu předsudků (zejména rasových) argumentuje např. BREGER, M. L. Making the Invisible Visible: Exploring Implicit Bias, Judicial Diversity, and the Bench Trial. *University of Richmond Law Review*. 2019, r. 53, č. 4, s. 1039–1084.

už v oblasti institucionální (např. debaty o jmenování soudců,⁵⁴ o proměnách dělby moci a vzájemných vztazích mezi ústavními orgány,⁵⁵ o pravomocích soudů a zavádění soudního přezkumu ústavnosti⁵⁶) či doktrinální (např. pokud se týče standardů soudního přezkumu,⁵⁷ doktríny politické otázky⁵⁸ apod.).

1.2 NA CO PRÁCE NAVAZUJE?

Tradice empirického výzkumu faktorů ovlivňujících soudní rozhodování má kořeny v americkém právním realismu a jeho pragmatickém pohledu na právo⁵⁹ – byli to právě právní realisté jako Jerome Frank, Carl Llewellyn a Joseph Hutcheson či jejich předchůdci Oliver W. Holmes a Benjamin Cardozo, kdo ve vztahu k soudnímu rozhodování zdůrazňoval, jakou roli v něm hraje intuice⁶⁰ či předsudky,⁶¹ a vyzýval k zaměření pozornosti na soudce a jejich chování a

---

⁵⁴ K vazbě mezi politizací soudu a systémem výběru soudců viz např. KÜHN, Z., KYSELA, J. Nomination of Constitutional Justices in Post-Communist Countries: Trial, Error, Conflict in the Czech Republic. *European Constitutional Law Review*. 2006, r. 2, č. 2, s. 183–208, ŘÍHA, M. Ústavní soud ve třetí dekádě – trendy a změny ve výběru strážců ústavnosti. In KYSELA, J., BLAŽKOVÁ, K., CHMEL, J. a kol. *Právníký Olymp. Portréty vybraných soudců Ústavního soudu ČR*. Praha: Leges, 2015, či GOOCH, D. M. Ideological Polarization on the Supreme Court: Trends in the Court's Institutional Environment and Across Regimes, 1937-2008. *American Politics Research*. 2015, r. 43, č. 6, s. 999–1040.

⁵⁵ Viz např. MLSNA, P. Ústavní soudnictví a jeho konflikty s politikou jako důsledky dělby moci, op. cit sub 37.

⁵⁶ Viz k tomu např. TURNER, I. R. The Role of Courts in Policymaking Process. In BARTELS, B. L., BONNEAU, C. W. *Making Law and Courts Research Relevant: The Normative Implications of Empirical Research*. New York, NY: Routledge, 2015, s. 69–75.

⁵⁷ Na význam argumentu chybějící demokratickou legitimitou soudů v této debatě upozorňuje např. VYHNÁNEK, L. Proporcionálně či jinak? Problém ústavního přezkumu zásahů do sociálních práv. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2014, č. 3, s. 203–221. Síla takového argumentu pochopitelně závisí i na tom, nakolik pevně věříme, že legitimitu soudu dodává zakotvení jeho rozhodnutí v ústavním právu.

⁵⁸ Ve shodě s J. Malířem lze konstatovat, že doktrína politické otázky může soudům dobře sloužit k vyvažování mezi právem a politikou – viz k tomu MALÍŘ, J. Moderní doktrína politické otázky v USA: příběh, v němž stále nepadlo poslední slovo. *Jurisprudence*. 2019, č. 1, s. 1–18, a MALÍŘ, J. Politické limity soudního přezkumu v historické perspektivě: případ actes de gouvernement ve francouzském právu. *Jurisprudence*. 2017, č. 6, s. 3–17. I pro takovou debatu je ovšem podstatným výchozím bodem mimo jiné faktory podložená představa o tom, jakou roli „politika“ vlastně v úvahách soudců hraje.

⁵⁹ Viz NOURSE, V., SHAFFER, G. Varieties of New Legal Realism: Can a New World Order Prompt a New Legal Theory. *Cornell Law Review*. 2009, r. 95, č. 1, s. 61–138, SEGAL, J. A., SPAETH, H. J. *The Supreme Court and the Attitudinal Model Revisited*, op. cit sub 16, s. 87–88, a dále např. BIX, B. H. Doctrine, Data, and High Theory. *UC Irvine Law Review*. 2016, r. 6, č. 2, s. 137–148, či NOURSE, V. F., SHAFFER, G. C. Empiricism, Experimentalism, and Conditional Theory. *SMU Law Review*. 2014, r. 67, č. 1, s. 141–184.

⁶⁰ Viz HUTCHESON, J. C. Judgment Intuitive The Function of the Hunch in Judicial Decision. *Cornell Law Review*. 1929, r. 14, č. 3, s. 274–288.

⁶¹ Viz FRANK, J. What Courts Do in Fact - Part One. *Illinois Law Review*. 1931–1932, r. 26, č. 6, s. 645–666.

rozhodování,⁶² a dokonce i ke zkoumání jejich rozhodovací činnosti kvantitativními metodami.⁶³ Výzkum posledních desetiletí tak uvedené výzvy vyslyšel a pro mnohé z tezí právních realistů opatřil i pevný vědecký podklad. Ať už je to právě kvůli tomuto myšlenkovému původu, kvůli častému zaměření této oblasti empirického výzkumu na Nejvyšší soud USA vykazující nezanedbatelná specifika,⁶⁴ nebo kvůli tomu, že (spolu)autory děl v této oblasti jsou často ekonomové, politologové či statistici,⁶⁵ je v nich rozšířen pohled na soudní rozhodování, který je z hlediska právníků značně skeptický. V rozhodování (ústavních) soudů podle něj vlastně na právu příliš nezáleží a soudní rozhodnutí jsou determinována spíše ideologickými preferencemi soudců a jejich strategickou úvahou o tom, nakolik jim vnější prostředí (další soudci, jiní političtí aktéři, veřejnost) dovolí tyto ideologické preference prosazovat.⁶⁶ Na takový pohled pak přirozeně snadno může navazovat i u nás vcelku populární kritika soudního aktivismu, „vlády“ nikým nevolených soudců a rozšiřování moci soudců prosazujících svou vůli ve stále širším spektru politických a společenských otázek.⁶⁷

Ačkoliv i tato práce na uvedenou stále se rozvíjející tradici výzkumu soudního rozhodování navazuje a shodně s nimi odmítá názor, že by soudy vždy pouze deduktivně a „objektivně“ aplikovaly právní normy na konkrétní případy, tuto přehnanou skepsi ve vztahu k Ústavnímu soudu ČR z níže uvedených důvodů v žádném případě nesdílím a její přehnané prosazování dokonce považuji za potenciálně poměrně nebezpečný nástroj delegitimizace ústavních soudů. Ty přitom představují jedny z důležitých institucí ochrany základních práv a demokratického právního státu, a to obzvláště v současné době, kdy v politickém prostředí řady západních zemí

---

⁶² Viz LLEWELLYN, K. E. A Realistic Jurisprudence – The Next Step. *Columbia Law Review*. 1930, r. 30, s. 431–465, či HOLMES, O. W. J. The Path of Law. *Harvard Law Review*. 1897, r. 10, č. 8, s. 457–478.

⁶³ Viz CARDOZO, Benjamin N. *The Nature of Judicial Process*. New Haven: Yale University Press, 1921, s. 13.

⁶⁴ Srov. např. ROUX, T. American Ideas Abroad: Comparative Implications of US Supreme Court Decision-making Models. *International Journal of Constitutional Law*. 2015, r. 13, č. 1, s. 90–118.

⁶⁵ Viz EISENBERG. The Origins, Nature, and Promise of Empirical Legal Studies and a Response to Concerns, op. cit. sub 14.

⁶⁶ Viz k tomu kriticky např. CROSS, F. B. Law as Courtesy. *Tulsa Law Review*. 2013, r. 47, č. 1, s. 219–227, či GILLMAN, H. What's Law Got to Do with It - Judicial Behaviorists Test the Legal Model of Judicial Decision Making. *Law & Social Inquiry*. 2001, r. 26, č. 2, s. 465–504.

⁶⁷ Viz např. HIRSCHL, R. *Towards Juristocracy: The Origins and Consequences of the New Constitutionalism*. Cambridge, Massachusetts, London: Harvard University Press, 2004, či PROCHÁZKA, R. *Lud a sudcovia v konštitučnej demokracii*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. Pro stručný přehled takto orientované kritiky v prostředí USA pak viz např. IULIANO, J. The Supreme Court's Noble Lie, op. cit. sub 6, s. 940–941.

sílí populismus představující pro nezávislé soudy včetně ústavních soudů možné ohrožení.⁶⁸ Je ostatně třeba zdůraznit, že evropské ústavní soudy jsou zpravidla z mnoha důvodů obecně považovány za výrazně méně otevřeně politizované než Nejvyšší soud USA.⁶⁹ Přinejmenším pokud jde o české prostředí, mám navíc za to, že soudcovská činnost spíše nese étos nalézání práva a spravedlnosti, než aby byla chápána jen jako příležitost vykonávat moc a prosadit svou vůli. Domnívám se tak, že rozhodnutí Ústavního soudu v každém jednotlivém případě má být, a také zpravidla je, ovlivněno obsahem ústavního pořádku, předchozí judikaturou či názory právní teorie; to ovšem neznamená, že svou roli nehraje i vnější prostředí a světonázor či nevědomé úvahy soudce.

V tomto smyslu lze na nejobecnější úrovni vymezit i základní tezi této práce (jejíž dílčí hypotézy vztahující se konkrétně k jednotlivým zkoumaným podotázkám budou rozebrány až níže v textu dalších kapitol): Ústavní soudci jsou ve své činnosti zásadním způsobem ovlivněni textem i smyslem předpisů tvořících ústavní pořádek i právními názory vyslovenými v judikatuře a jejich rozhodnutí jsou zpravidla motivována upřímnou snahou rozhodnout tak, jak požaduje právo. Vzhledem k tomu, že tyto požadavky práva jsou nejasné a v konkrétních případech nemají samostatnou objektivní existenci nezávislou na prostředí a osobě interpreta, ale hrají v rozhodování Ústavního soudu rovněž nezanedbatelnou roli i odlišné zkušenosti a přístupy soudců (které však nemá smysl jednoduše ztotožňovat s ideologickými postoji), jakož i vnější vlivy. To platí zejména v obtížných případech aplikace práva.

Tematické zaměření této práce, použité metody, ale i popisovaný přístup odmítající jak bezvýhradné přijetí „legitimizačního mýtu“ soudního rozhodování, tak hlubokou skepsi ve vztahu k němu, dobře zapadají do trendu domácí právní vědy v posledních několika letech, v nichž došlo k viditelnému rozvoji empirického výzkumu rozhodování Ústavního soudu a faktorů, které jej ovlivňují.⁷⁰ Kromě toho, že několik děl se podrobně věnovalo snaze připravit pro takový výzkum

---

⁶⁸ Viz k tomu podrobně PETROV, J. The Populist Challenge to the European Court of Human Rights. *NYU Jean Monnet Working Paper Series*. 2018, č. 3, s. 1–38, či BUGARIČ, B., GINSBURG, T. The Assault on Postcommunist Courts. *Journal of Democracy*. 2016, r. 27, č. 3, s. 69–82. K situaci v USA pak viz např. LEVITSKY, S., ZIBLATT, D. *Jak umírá demokracie*. Praha: Prostor, 2018.

⁶⁹ Viz např. FERREJOHN, J., PASQUALE, P. Constitutional Adjudication: Lessons from Europe. *Texas Law Review*. 2004, r. 82, č. 7, s. 1671–1704.

⁷⁰ Zásluhy za cenné přínosy v této oblasti je namísto přičítat zejména Právnické fakultě brněnské Masarykovy univerzity, kde se vedle řady článků a diplomových prací tématu věnuje například Judicial Studies Institute pod vedením Davida Kosaře, vyučovaný předmět *Mimoprávní vlivy na rozhodování soudů*, či shodně nazvaný

metodologické základy,⁷¹ tak již byla věnována pozornost například snaze ukázat soudce Ústavního soudu jako osobnosti a rozebrat vliv těchto osobností na rozhodovací činnost,⁷² podrobněji popsat proces vzniku rozhodnutí Ústavního soudu,⁷³ či ukázat důležitou roli morálně-filosofického⁷⁴ a právně-metodologického⁷⁵ přístupu jednotlivých soudců na základě analýzy textu rozhodnutí a odlišných stanovisek. Jistého prostoru se pak dostalo i výzkumu vnějších vlivů na soudní rozhodování, např. ve vztahu k veřejnému mínění,⁷⁶ advokátnímu zastoupení stěžovatelů⁷⁷ či vzájemným vztahům soudců.⁷⁸

Poměrně populárními se pak staly statistické metody výzkumu, jichž využívá i tato práce. Ty již opakovaně poukázaly na odlišnosti mezi soudci v podávání odlišných stanovisek k plenárním rozhodnutím soudu⁷⁹ a také na výrazně odlišnou míru „vstřícnosti“ jednotlivých soudců

---

několikaletý projekt podpořený Grantovou agenturou ČR. Tématu se vedle toho věnuje i katedra politologie a sociologie Právnické fakulty pražské Univerzity Karlovy. Ke shrnutí aktuálního stavu výzkumu na tomto poli viz též SMEKAL, H., VYHNÁNEK, L. *Determinants of Judicial Decision-making*, op. cit. sub 9.

⁷¹ Viz VYHNÁNEK, L., SMEKAL, H. *Ideologické a politické vlivy na rozhodování Ústavního soudu: Základní metodologické otázky*. Weyrovy dny právní teorie, Brno, 2017; SMEKAL, H., VYHNÁNEK, L. *Determinants of Judicial Decision-making*, op. cit. sub 9; MALANÍK, M. *Empirické zkoumání metodologie interpretace práva*. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2019, r. 27, č. 2, s. 169–188, resp. MALANÍK, M. *Empirický výzkum metodologie interpretace práva*. Brno, 2018. Disertační práce. Právnická fakulta Masarykovy university.

⁷² Viz KYSELA, J., BLAŽKOVÁ, K., CHMEL, J. a kol. *Právnický Olymp*, op. cit. sub 54, či ŠULA, P. *Osobnost soudce a mezisoudcovské vztahy jako faktor ovlivňující rozhodování Ústavního soudu*. Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta.

⁷³ Viz HOŘEŇOVSKÝ, J., CHMEL, J. *Proces vzniku rozhodnutí Ústavního soudu ČR*. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2015, č. 3, s. s. 302–311.

⁷⁴ Viz BERNARD, V. *Morální filosofie v judikatuře Ústavního soudu*. Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta.

⁷⁵ Viz KADLEC, O. *Metodologie interpretace práva v judikatuře Ústavního soudu ČR*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta; MATCZAK, M., BENCZE, M., KÜHN, Z. *Constitutions, EU Law and Judicial Strategies in the Czech Republic, Hungary and Poland*. *Journal of Public Policy*. 2010, r. 30, č. 1, s. 81–99; KÜHN, Z. *Formalistické a neformalistické strategie středoevropské justice po roce 1989*. In TICHÝ, L., HOLLÄNDER, P., BRUNS, A., (eds.). *Odůvodnění soudního rozhodnutí*. Praha: Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2011, s. 443.

⁷⁶ Viz KOZUBÍK, J., WINTR, J. *Ústavní soudy a práva gayů a leseb – veřejné mínění jako determinant rozhodnutí soudů*. *Jurisprudence*, 2016, č. 5, s. 34–47.

⁷⁷ Viz PAPOUŠKOVÁ, T., PAPOUŠEK, J. *Advokáti před Ústavním soudem: zaručuje jejich zkušenost úspěch?*. *Jurisprudence*. 2017, r. 23, č. 2, s. 12–24.

⁷⁸ Viz ŠULA, P. *Osobnost soudce a mezisoudcovské vztahy jako faktor ovlivňující rozhodování Ústavního soudu*, op. cit. sub 72.

⁷⁹ Viz GRINC, Jan. *Odlišná stanoviska soudců Ústavního soudu České republiky*. In KYSELA, J., ONDŘEJKOVÁ, J. a kol. *Jak se píše o soudech a soudcích: soudní moc v mezioborové perspektivě*. Praha: Leges, 2012, s. 69 an., či FILIP, J. *Disent a konkurence v judikatuře Ústavního soudu ČR*. *Jurisprudence*. 2001, č. 1, s. 15 an.

zpravodajů k ústavním stížnostem⁸⁰ stejně jako na odlišnou výkonnost jednotlivých soudců.⁸¹ Výzkum Terezy Papouškové kombinující statistickou metodu s automatizovanou obsahovou analýzou vydaných rozhodnutí a dotazníkovým šetřením dále přesvědčivě demonstroval výraznou roli soudců zpravodajů a jejich předchozích profesních zkušeností, a popřípadě též jejich asistentů, v rozhodování Ústavního soudu o tom, které ústavní stížnosti vůbec meritorně projedná.⁸² Statistiky vypracované Jurajem Juhásem pak zase ukázaly, že u soudců vybraných prezidentem Milošem Zemanem mají v oblasti přezkumu ústavnosti větší úspěch návrhy podané levicovými poslanci a senátory, zatímco u soudců vybraných pravicovým prezidentem Václavem Klausem byly naopak úspěšnější návrhy pravicových zákonodárců, a že politická orientace soudců se projevuje i v některých oblastech rozhodování o ústavních stížnostech.⁸³ Mírně odlišné tematické zaměření s podobnými metodami pak měl výzkum Moniky Hanych, která pomocí statistiky i rozhovorů se soudci zkoumala prezentaci rozhodnutí Ústavního soudu v médiích a ukázala, že mediální pokrytí těchto rozhodnutí je poměrně nízké, ne zcela odráží rozložení jednotlivých typů případů v samotné rozhodovací činnosti soudu a především pak, že se jednotliví soudci výrazně liší ve svých názorech na komunikaci soudu s médii.⁸⁴

Důkladnou statistickou analýzu rozhodování Ústavního soudu, která přinesla určité poznatky o faktorech ovlivňujících jeho rozhodování, pak nedávno provedla Katarína Šipulová v rámci větší komparativní studie středoevropských ústavních soudů zaměřené primárně na zkoumání „síly“

---

⁸⁰ Viz NĚMEČEK, T. *Padni komu padni. Život a případy Elišky Wagnerové*. Praha: Leges, 2014, s. 105, PAPOUŠKOVÁ, T. a J. PAPOUŠEK. Ústavní soudci v kvantitativní perspektivě. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2017, r. 25, č. 1, s. 79 an., či KÜHN, Z. *Ústavní soud České republiky: Proměny instituce v průběhu dvou desetiletí*. In GERLOCH, A. a J. KYSELA. 20 let Ústavy České republiky. Ohlédnutí zpět a pohled vpřed. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 255.

⁸¹ Viz PAPOUŠKOVÁ, T. a J. PAPOUŠEK. Ústavní soudci v kvantitativní perspektivě, op. cit. sub 80.

⁸² Viz PAPOUŠKOVÁ, T. Nastolování agendy Ústavního soudu: kdo a na základě čeho vybírá, které případy projednat a které odmítnout? *Jurisprudence*. 2018, č. 6, s. 3–21.

⁸³ Viz JUHÁS, J. Vybrané metody empirické analýzy rozhodování Ústavního soudu v rámci výkonu abstraktní kontroly ústavnosti. In GERLOCH, A. a kol. *Ústavní kontinuita České republiky s československou tradicí*. Praha: Aleš Čeněk, 2019, s. 648–655, či JUHÁS, J. Rozhodování Ústavního soudu v řízeních o zrušení zákonů a jiných právních předpisů ve vztahu k politické příslušnosti navrhovatelů – poslanců a senátorů. In TRYZNA, J. (ed.). *Dělna moci a její proměny*, op. cit. sub 23, s. 70–87. Především pak viz velmi důkladnou disertační práci: JUHÁS, J. *The Political Character of Constitutional Review*. Prague 2020. Dissertation thesis. Charles University. Faculty of Law.

⁸⁴ Viz HANYCH, M. *Judicial Independence and Media Relationship in the European Context*, Tilburg 2018. Master thesis. Faculty of Law, Tilburg University, s. 38, 40, 43–45, a HANYCH, M. Mediální reprezentace českého vrcholného soudnictví a vliv soudce na medializaci soudních rozhodnutí. *Mediální studia*. 2018, č. 1, s. 86–114.

soudních rozhodnutí ve smyslu míry, v níž soudy svým rozhodováním limitují zákonodárce.⁸⁵ V jejím rámci jednak ukázala, že Ústavní soud (ve srovnání se svými střeoevropskými protějšky) ponechává zákonodárci poměrně značný prostor, jednak se ve vedlejších větvích analýzy zaměřila též na vliv předsedů soudu a především pak na to, jaké dělící linie mezi soudci ukazují uplatněná odlišná stanoviska. V tomto směru dospěla k obecnému závěru, že výraznější fragmentace se na Ústavním soudu začala projevovat až v jeho druhé a třetí dekádě a že nedochází k jednoznačné polarizaci na základě ideologických pozic soudců, neboť dělící linie mezi soudci mohou být vedle ideologie založeny i na jejich přístupu k otázce aktivismu soudu nebo na jejich předchozích profesních zkušenostech.⁸⁶ V této práci budou uvedené závěry do jisté míry přezkoumány za použití odlišné metodologie i zkoumaných vzorků rozhodnutí. Lze přitom předeslat, že i přes odlišná dílčí zjištění dospívám ke stejnému obecnému závěru o tom, že ideologie nehraje dominantní roli v rozhodování soudců.

Práce je organizována následovně: následující druhá kapitola shrne základní východiska práce a představí širokou paletou faktorů mimoprávního i právního charakteru, které mohou hrát roli v rozhodování soudů včetně Ústavního soudu ČR. Třetí kapitola se zaměří na otázku, jaké předpoklady pro působení jednotlivých faktorů jsou přímo v případě Ústavního soudu dány. V tomto ohledu v ní budu argumentovat tak, že vnější prostředí i vlastní činnost z něj utvořily poměrně silný soud, jehož rozhodování může záviset spíše na faktorech souvisejících s osobnostmi a světonázory jednotlivých soudců než na aktuálních vnějších okolnostech. Čtvrtá kapitola se v návaznosti na předchozí zaměří na to, jakým způsobem se soud vůči tomuto vnějšímu prostředí prezentuje, a pokusí se ukázat, že tato prezentace se vyznačuje na české poměry značnou otevřeností a i v ní se odráží výrazná role jednotlivých soudcovských osobností. Následující kapitoly pak již budou – především za pomoci statistiky – analyzovat rozhodovací činnost Ústavního soudu. Pátá a šestá kapitola se zaměří na senátní rozhodování o ústavních stížnostech a budou se ptát, jakou roli v něm hraje obsazení senátu a postoje soudce zpravodaje. Sedmá kapitola pak bude zkoumat hlasování soudců v plenárních věcech a otázku, zda, a popřípadě na základě jakých dělících linií, se na soudě vytvářejí stálejší hlasovací koalice.

---

⁸⁵ Viz ŠIPULOVÁ, K. The Czech Constitutional Court. In PÓCZA, K. (ed.) *Constitutional Politics and the Judiciary: Decision-making in Central and Eastern Europe*. New York/Londýn: Routledge, 2020, s. 32–60.

⁸⁶ *Ibid.*, s. 53 a 56–57.

2. VÝCHODISKA PRÁCE

2.1 MIMOPRÁVNÍ FAKTORY SOUDNÍHO ROZHODOVÁNÍ

2.1.1 Jaké mimoprávní faktory na soudce působí a proč?

Rozličným faktorům ovlivňujícím rozhodování různých soudů (nejčastěji těch amerických) se již věnovala poměrně dlouhá řada výzkumů. Díky nim našly hypotézy o vlivu různých faktorů nezanedbatelnou empirickou podporu – byť zpravidla jen ve vztahu ke konkrétnímu zkoumanému soudu či užší skupině soudů. Mezi takové faktory mající mimoprávní povahu patří mimo jiné:⁸⁷

- ideologický postoj soudců („attitude“), ať už definovaný na liberálně-konzervativní škále,⁸⁸ na základě přichylnosti k preferencím politických stran,⁸⁹ nebo třeba na škále míry preferencí k nadnárodní integraci;⁹⁰
- mimoprávně utvořená představa o tom, jak by projednávaný případ měl dopadnout, ovlivňující hodnocení práva i faktů ze strany soudců („motivated perception“);⁹¹
- sympatie či nesympatie soudců k účastníkům řízení⁹² či jejich názorům;⁹³

---

⁸⁷ Část uváděného – nutně pouze dílčího – výčtu vychází z výše citované shrnující práce L. Epstein, viz EPSTEIN, L. Some Thoughts on the Study of Judicial Behavior, op. cit sub 15.

⁸⁸ Viz SEGAL, J. A., SPAETH, H. J. *The Supreme Court and the Attitudinal Model Revisited*, op. cit sub 16.

⁸⁹ Viz např. SZENTE, Z. The Political Orientation of the Members of the Hungarian Constitutional Court between 2010 and 2014. *Constitutional Studies*. 2016, r. 1, s. 123–149.

⁹⁰ M. Malecki ukazuje, že právě rozdělení soudců po uvedené ose lze poměrně výrazně sledovat u Evropského soudního dvora. Viz MALECKI, M. Do ECJ Judges All Speak with the Same Voice? Evidence of Divergent Preferences from the Judgments of Chambers. *Journal of European Public Policy*. 2012, r. 19, s. 59–75.

⁹¹ Viz např. BRAMAN, E., NELSON, T. E. Mechanism of Motivated Reasoning? Analogical Perception in Discrimination Disputes. *American Journal of Political Science*. 2007, r. 51, č. 4, s. 940–956.

⁹² Viz WISTRICH, A. J., RACHLINSKI, J. J., GUTHRIE, C. Heart Versus Head: Do Judges Follow the Law or Follow Their Feelings? *Texas Law Review*. 2015, r. 93, s. 855–923. Na jiné úrovni může do jisté míry podobně fungovat rozhodování soudců Mezinárodního soudního dvora, u nichž E. Posner a M. Figueiredo poukazují na to, že systematicky favorizují své domovské státy a státy, které jsou jim podobné co do úrovně bohatství a popřípadě též podobné kulturně či co do podoby politického systému – viz POSNER, E., FIGUEIREDO, M. F. P. Is the International Court of Justice Biased? *Journal of Legal Studies*. 2005, r. 34, č. 2, s. 599–630.

⁹³ Viz EPSTEIN, L., PARKER, C. M., SEGAL, J. A. Do Justices Defend the Speech They Hate? An Analysis of In-Group Bias on the US Supreme Court. *Journal of Law and Courts*. 2018, r. 6, č. 2, s. 237–262.

- rasa, náboženství či národnost účastníků řízení⁹⁴ a popřípadě též samotných soudců;⁹⁵
- pohlaví soudců;⁹⁶
- charakteristiky kolegů v senátu od jejich ideologického postoje,⁹⁷ přes jejich pohlaví⁹⁸ po etnický či rasový původ;⁹⁹
- role asistentů soudce v rozhodovacím procesu;¹⁰⁰
- předchozí kariérní zkušenosti soudců;¹⁰¹

---

⁹⁴ V rozsáhlé studii, jíž se účastnilo 239 dobrovolníků z řad soudců, kupříkladu J. D. Levinson, M. W. Bennett a K. Hioki ukázali, že soudci trpí předsudky vůči Američanům židovského a asijského původu a tyto předsudky mohou mít důležitý (nikoliv však klíčový) význam i při jejich rozhodování o ukládání trestů – LEVINSON, J. D., BENNETT, M. W., HIOKI, K. Judging Implicit Bias, op. cit. sub 19, D. S. Abrams, M. Bertrand a S. Mullainathan zase při zkoumání reálného rozhodování Illinoiských soudců poukázali na skutečnost, že mezi soudci lze vyzorovat značné odlišnosti ve způsobu, jakým zacházejí s etnicky definovanými menšinami – viz ABRAMS, D. S., BERTRAND, M., MULLAINATHAN, S. Do Judges Vary in Their Treatment of Race? *The Journal of Legal Studies*. 2012, r. 41, č. 2, s. 347–83.

⁹⁵ Zvýhodňování „své“ národnosti skupiny bylo pozorováno např. u soudců v Izraeli (viz SHAYO, M., ZUSSMAN, A. Judicial Ingroup Bias in The Shadow of Terrorism. *Quarterly Journal of Economics*. 2011, r. 126, č. 3, s. 1447–1484, či GAZAL-AYAL, O., SULITZEANU-KENAN, R. Let My People Go: Ethnic In-Group Bias in Judicial Decisions – Evidence from a Randomized Natural Experiment. *Journal of Empirical Legal Studies*. 2010, r. 7, č. 3, s. 403–428), či Bosně a Hercegovině (viz SCHWARTZ, A. Judicial Impartiality and Independence in Divided Societies: An Empirical Analysis of the Constitutional Court of Bosnia-Herzegovina. *Law and Society Review*. 2016, r. 50, č. 4, s. 822–855).

⁹⁶ Viz např. DAVIS, S. et al. Voting Behavior and Gender on the U.S. Courts of Appeals. *Judicature*. 1993, r. 77, č. 3, s. 129–133, či GOTTSCHALL, J., Carter's Judicial Appointments: The Influence of Affirmative Action and Merit Selection on Voting on the U.S. Courts of Appeals. *Judicature*. 1983, r. 67, č. 4, s. 165–174.

⁹⁷ Viz např. REVESZ, R. L. Environmental Regulation, Ideology, and the D. C. Circuit. *Virginia Law Review*. 1997, r. 83, č. 8, s. 1717–1772, CROSS, F. B.; TILLER, E. H. Judicial Partisanship and Obedience to Legal Doctrine: Whistleblowing on the Federal Courts of Appeals. *Yale Law Journal*. 1998, r. 107, č. 7, s. 2155–2176, či SUNSTEIN, C. A., MILES, Thomas J. Do Judges Make Regulatory Policy? An Empirical Investigation of Chevron. *University of Chicago Law Review*. 2006, r. 73, s. 1717 an. Jonathan P. Kastlelec k tomu dodává, že šance menšinového soudce přesvědčit své kolegy je navíc ovlivněna tím, jak je ideologicky naladěn nadřízený soud – viz KASTELLEK, J. P. Hierarchical and Collegial Politics on the U.S. Courts of Appeals. *Journal of Politics*. 2011, r. 73, č. 2, s. 345–361.

⁹⁸ Viz BOYD, C. L., EPSTEIN, L., MARTIN, A. D. Untangling the Causal Effects of Sex on Judging. *American Journal of Political Science*. 2010, r. 54, č. 2, s. 389–411, či PERESIE, J. L., Female Judges Matter: Gender and Collegial Decisionmaking in the Federal Appellate Courts. *Yale Law Journal*. 2005, r. 114, s. 1759–1790. Uvedené výzkumy shodně ukazují, že v případech týkajících se diskriminace rozhodují ženy, ale také senáty, v nichž je jedna žena a dva muži, častěji ve prospěch obětí diskriminace. Mimo kontext USA pak viz např. JILANI, N. A., SONGER, D. R., JOHNSON, S. W. Gender, Consciousness Raising, and Decision Making on the Supreme Court of Canada. *Judicature*. 2010, r. 94, č. 2, s. 59–69.

⁹⁹ Viz KASTELLEK, J. P. Racial Diversity and Judicial Influence on Appellate Courts. *American Journal of Political Science*. 2012, r. 57, č. 1, s. 167–184. J. Kastlelec ukazuje, že nejen jednotliví afroameričtí soudci, ale i senáty, v nichž sedí dva bílí a jeden afroamerický soudce, vykazují větší vstřícnost vůči afirmativní akci ve srovnání se senáty složenými z čistě bílých soudců.

¹⁰⁰ Viz např. BLACK, R. C., BOYD, C. L., BRYAN, A. C. Revisiting the Influence of Law Clerks on the U.S. Supreme Court's Agenda-Setting Process. *Marquette Law Review*. 2014, r. 98, č. 1, s. 75–109.

¹⁰¹ Viz např. BRUDNEY, J. J., SCHIAVONI, S., MERRITT, D. Judicial Hostility Toward Labor Unions – Applying the Social Background Model to a Celebrated Concern. *Ohio State Law Journal*. 1999, r. 60, č. 5, s. 1675–1772.

- vyhlídky soudců na udržení ve funkci¹⁰² či kariérní postup¹⁰³ a (možná v souvislosti s tím) jejich věk,¹⁰⁴
- veřejné mínění¹⁰⁵ a celková politická či společenská situace;¹⁰⁶

Kariérní zkušenost se ale může projevit např. i favorizováním rozhodnutí soudu, u něž soudce v minulosti působil, při jejich přezkumu, viz k tomu EPSTEIN, L. a kol. Circuit Effects: How the Norm of Federal Judicial Experience Biases the Supreme Court. *University of Pennsylvania Law Review*. 2009, r. 157, s. 833–880.

¹⁰² A. Tabarok a E. Helland například vliv snahy soudců o udržení ve funkcích demonstrovali výzkumem soudcovského rozhodování o soukromoprávní odpovědnosti (torts), v němž zjistili, že volení soudci mají oproti jmenovaným soudcům výrazně větší tendenci favorizovat účastníky řízení pocházející z „jejich“ státu – viz TABAROK, A., HELLAND, E. Court Politics: The Political Economy of Tort Awards. *The Journal of Law and Economics*. 1999, r. 42, č. 1, s. 157–188. U soudců ESLP zase E. Voeten ukázal určitý vliv možnosti znovuzvolení na rozhodování soudců ve vztahu k vládě jejich státu – viz VOETEN, E. The Impartiality of International Judges: Evidence from the European Court of Human Rights. *American Political Science Review*. 2008, r. 102, č. 4, s. 417–433.

¹⁰³ M. Ramseyer v tomto smyslu kupříkladu na základě empirické analýzy rozhodování japonských soudů argumentuje tak, že poměrně nízká míra nezávislosti tamní justice vede k výraznější deferenci soudců vůči preferencím vládnoucí strany, neboť soudci rozhodující v souladu s vládními ideologickými preferencemi mají větší šanci na kariérní postup – viz RAMSEYER, J. M. Why Are Japanese Judges So Conservative in Politically Charged Cases? *American Political Science Review*. 2001, r. 95, č. 2, s. 331–344. M. Cohen zase ukázal, že šance na postup soudce na vyšší soud může vést k jeho více provládnímu rozhodování i v USA – viz COHEN, M. A. Explaining Judicial Behavior or What's "Unconstitutional" About the Sentencing Commission? *Journal of Law, Economics, & Organization*. 1991, r. 7, č. 1, s. 183–199.

¹⁰⁴ Viz HIGGINS, R. S., RUBBIN, P. H. Judicial Discretion. *Journal of Legal Studies*. 1986, r. 9, s. 129–139.

¹⁰⁵ Viz např. FRIEDMAN, B. *The Will of the People*, op. cit sub 17, STROTHER, L. Case Salience and the Influence of External Constraints on the Supreme Court. *Journal of Law and Courts*. 2019, r. 7, č. 1, s. 129–147, či GILES, M. W., BLACKSTONE, B., VINING, R. L. The Supreme Court in American Democracy: Unraveling the Linkages between Public Opinion and Judicial Decision Making. *The Journal of Politics*. 2008, r. 70, č. 2, s. 293–306.

¹⁰⁶ Dle některých výzkumů kupříkladu soudy ve válečných časech volí více deferenční přístup než v běžné době – viz EPSTEIN, L. a kol. The Supreme Court During Crisis. How War Affects Only Non-War Cases. *New York University Law Review*. 2005, r. 80, č. 1, s. 1–116, či HOWELL, W. G., AHMED, F. Z. Voting For The President: The Supreme Court During War. *The Journal of Law, Economics, and Organization*. 2014, r. 30, č. 1, s. 39–71.

- míra nezávislosti soudu na ostatních složkách moci¹⁰⁷ a aktuální obsazení¹⁰⁸ i mocenská pozice¹⁰⁹ těchto složek; v případě nižších soudů pak může rozhodování záviset i na aktuálním obsazení nadřízeného soudu;¹¹⁰
- míra, v jaké hrozí, že jiní mocenší aktéři použijí nástroje k omezení soudu;¹¹¹
- charakteristiky zástupců účastníků¹¹² či amici curiae;¹¹³
- schopnost stran sporu prezentovat soudu svůj „příběh“;¹¹⁴

---

¹⁰⁷ Právní historici D. Klerman a O. Mahoney například ukazují, že historicky mělo obvykle soudnictví nezávislé na vládě větší tendenci chránit vlastnická a smluvní práva, viz KLERMAN, D. M., MAHONEY, P. G. The Value of Judicial Independence: Evidence from Eighteenth Century England. *American Law and Economics Review*. 2005, r. 7, č. 1, s. 1–27. T. Clark pak vysvětluje, že větší míra nezávislosti v zásadě soudcům umožňuje rozhodovat podle vlastních preferencí a méně reflektovat preference jiných politických aktérů, viz CLARK, T. S. The Separation of Powers, Court Curbing, and Judicial Legitimacy. *American Journal of Political Science*. 2009, r. 53, č. 4, s. 971–989.

¹⁰⁸ Viz CROSS, F. B., NELSON, B. J. Strategic Institutional Effects on Supreme Court Decisionmaking. *Northwestern University Law Review*. 2001 r. 95, č. 4, s. 1437–1494, či BERGARA, M., RICHMAN, B., SPILLER, P. Modeling Supreme Court Strategic Decision Making: The Congressional Constraint. *Legislative Studies Quarterly*. 2003, r. 28, č. 2, s. 247–280, či SPILLER, P. T., GELY, R. Congressional Control or Judicial Independence: The Determinants of U.S. Supreme Court Labor-Relations Decisions, 1949–1988. *The RAND Journal of Economics*. 1992, r. 23, č. 4, s. 463–492. V evropském kontextu poukázali na možný vliv obsazení jiných státních orgánů např. N. Garoupa, M. Gili a F. Gómez-Pomar, kteří zjistili, že na úspěšnost žalob v rámci soudního přezkumu podzákoných předpisů mají viditelný vliv změny vlády – viz GAROUPA, N., GILI, M., GÓMEZ-POMAR, F. Political Influence and Career Judges: An Empirical Analysis of Administrative Review by the Spanish Supreme Court. *Journal of Empirical Legal Studies*. 2012, r. 9, č. 4, s. 795–826.

¹⁰⁹ G. Helmke kupříkladu výzkumem rozhodování argentinských soudů disponujících fakticky jen slabými zárukami nezávislosti ukázala, že soudy jsou vůči vládě výrazně méně deferenční v dobách, kdy její mocenská pozice slábne. Viz HELMKE, G. The Logic of Strategic Defection: Court–Executive Relations in Argentina Under Dictatorship and Democracy. *American Political Science Review*. 2002, r. 96, č. 2, s. 291–303. Obdobně viz IARYCZOWER, M., SPILLER, P. T., TOMASSI, M. Judicial Independence in Unstable Environments, Argentina 1935–1998. *American Journal of Political Science*. 2002, r. 46, s. 699–716.

¹¹⁰ Viz např. WESTERLAND, C. a kol. Strategic Defiance and Compliance in the U.S. Courts of Appeals. *American Journal of Political Science*. 2010, r. 54, č. 4, s. 891–905.

¹¹¹ Viz např. CLARK, T. S. The Separation of Powers, Court Curbing, and Judicial Legitimacy, op. cit sub 107, či SEGAL, J. A., WESTERLAND, C., LINDQUIST, S. A. Congress, the Supreme Court, and Judicial Review: Testing a Constitutional Separation of Powers Model. *American Journal of Political Science*. 2011, r. 55, č. 1 s. 89–104.

¹¹² Viz např. LAZARUS, R. J. Advocacy Matters Before and Within the Supreme Court: Transforming the Court by Transforming the Bar. *The Georgetown Law Journal*. 2008, r. 96, s. 1487–1564. V českém kontextu pak viz PAPOUŠKOVÁ, T., PAPOUŠEK, J. Advokáti před Ústavním soudem, op. cit sub 76.

¹¹³ Viz BOX-STEFFENSMEIER, J. M., CHRISTENSON, D. P., HITT, M. P. Quality Over Quantity: Amici Influence and Judicial Decision Making. *American Political Science Review*. 2013, r. 107, č. 3, s. 446–460, či CANELO, K. S. State Coalitions, Informational Signals, and Success as Amicus Curiae at the U.S. Supreme Court. *State Politics and Policy Quarterly*. 2020, r. 20, č. 1, s. 108–130.

¹¹⁴ Viz CHESTEK, K. D. Judging by the Numbers: An Empirical Study of the Power of Story. *Journal of the Association of Legal Writing Directors*. 2010, r. 7, č. 1, 2010, s. 1–35.

- míra rizika, že soudní rozhodnutí nebude respektováno¹¹⁵ nebo že bude překonáno legislativní cestou.¹¹⁶

Uvedený výčet zdaleka není vyčerpávající, i tak však ukazuje obrovskou šíři škály vlivů, které v soudním rozhodování mohou hrát roli. Lze identifikovat dvě v celku zřejmé (a již výše zmiňované) příčiny, které vstupu těchto faktorů do soudního rozhodování vytvářejí prostor. Těmi jsou jednak skutečnost, že soudci jsou jen lidé a jejich schopnosti, vlastnosti, názory či cíle se tak do jejich rozhodování nutně promítají, a jednak neschopnost objektivního práva jednoznačně determinovat řešení jednotlivých konkrétních případů.

První z uvedených příčin (fakt, že právo aplikují živí lidé) otevírá dveře mimoprávním faktorům dvěma základními způsoby, a to skrze skutečnost, že i soudci v jisté míře sledují svůj vlastní užitek, a skrze vlivy lidské psychologie na rozhodovací činnost. Předně, jak ve svém provokativním článku z roku 1993 argumentuje R. Posner,¹¹⁷ ale též rozsáhlá škála další právně-ekonomické literatury,¹¹⁸ na soudce lze hledět jako na racionální aktéry, kteří se snaží maximalizovat svůj užitek, a působí tak na ně celá řada incentív.¹¹⁹ Soudci mohou sledovat cíle jako je např. reputace, respekt, popularita, prestiž, volný čas, povýšení, ideologický užitek, příjem, rozhodovací diskrece atp. Je přitom zřejmé, že to, jaké rozhodnutí daného případu přinese soudci

---

¹¹⁵ Viz např. HALL, M. E. K. The Semiconstrained Court: Public Opinion, the Separation of Powers, and the U.S. Supreme Court's Fear of Nonimplementation. *American Journal of Political Science*. 2014, r. 58, č. 2, s. 352–366. J. Staton a G. Vanberg navíc přesvědčivě vysvětlují, že riziko nerespektování ovlivňuje i způsob, jimiž vysoké soudy svá rozhodnutí odůvodňují: možná poněkud paradoxně, pokud je toto riziko nízké a soud si může být jist, že jeho rozhodnutí bude řádně implementováno, formuluje soud pro takovou implementaci poměrně jednoznačné pokyny; pokud naopak hrozí nerespektování rozhodnutí, soudy mívají tendenci je formulovat spíše vágně a tím toto riziko snižovat. Viz VANBERG, G., STATON, J. K. The Value of Vagueness: Delegation, Defiance, and Judicial Options. *American Journal of Political Science*. 2008, r. 52, č. 3, s. 504–519.

¹¹⁶ Právě v návaznosti na tento faktor byla demonstrována určitá míra závislosti rozhodování Soudního dvora EU na aktuálních preferencích členských států – viz CARRUBA, C. J., GABEL, M., HANKLA, C. Judicial Behavior under Political Constraints: Evidence from the European Court of Justice. *American Political Science Review*. 2008, r. 102, č. 4, s. 435–452. Kriticky k tomu viz STONE SWEET, A., BRUNELL, T. The European Court of Justice, State Noncompliance, and the Politics of Override. *American Political Science Review*. 2012, r. 106, č. 1, 204–213.

¹¹⁷ Viz POSNER, R. A. What Do Judges Maximize? (The Same Thing Everybody Else Does). *Supreme Court Economic Review*. 1993, r. 3, s. 1–42.

¹¹⁸ Viz např. TABAROK, A., HELLAND, E. Court Politics, op. cit sub 102, DRAHOZAL, C. R. Judicial Incentives and the Appeals Process. *SMU Law Review*. 1998, r. 51, č. 3, s. 469–504, či SHAPIRO, S. A., LEVY, R. E. Judicial Incentives and Indeterminacy in Substantive Review of Administrative Decisions. *Duke Law Journal*. 1995, r. 44, č. 6, s. 1051–1080.

¹¹⁹ K vazbě mezi tímto působením a empirickými zjištěními o fakorech ovlivňujících soudní rozhodování viz podrobně SHEPHERD, J. Measuring Maximizing Judges: Empirical Legal Studies, Public Choice Theory, and Judicial Behavior. *University of Illinois Law Review*. 2011, č. 5, s. 1753–1766.

maximální užitek, může záležet na celé řadě skutečností, jako jsou nejrůznější vnější okolnosti,¹²⁰ časová náročnost řešení případu, hodnotové zakotvení soudce atd. Nutno ovšem dodat, že popisované chápání soudního rozhodování vycházející z ekonomického pohledu na svět sice může působit skepticky, nevede však k závěru, že by snad soudci měli ignorovat právo. Pro soudce totiž může být užitečné i co nejpoctivěji zjišťovat skutkový stav a co nejautentičtěji (pokud je to ovšem možné) aplikovat právní prameny – například proto, aby posílili svou legitimitu, reputaci či prestiž (a v dlouhodobém horizontu případně i moc), nebo aby se vyhnuli zrušení svého rozhodnutí nadřízeným soudem, a tím ušetřili čas.

Ve skutečnosti navíc soudce dokonale racionálním aktérem není, a jeho rozhodování je tak ovlivněno i řadou nedokonalostí lidského myšlení a jeho nevědomými složkami, jak pro změnu zdůrazňují různá právně-psychologická díla.¹²¹ Soudce tak nemůže k případům přistupovat oproštěný od určitého předporozumění a na jeho uvažování mají významný vliv třeba jeho vlastní profesní i životní zkušenosti i společenské postavení¹²² či emoce.¹²³ Kognitivní věda pak v posledních desetiletích upozornila na řadu „kognitivních zkreslení“ (myšlenkových pastí),¹²⁴ jimiž je ovlivněno lidské myšlení, jako jsou například „klam zpětného pohledu“ (zpětné hodnocení minulých událostí jako předvídatelnějších, než jakými ve skutečnosti byly), „kotvení“ (spoléhání na neúplnou či nepravdivou informaci při rozhodovacím procesu), „konfirmační zkreslení“ (upřednostňování informací potvrzujících vlastní názor) a řada dalších. Uvedené myšlenkové pasti se přitom prokazatelně nevyhýbají ani soudcům a vyhýbat se jim ani nemohou.¹²⁵ Je zřejmé, že

---

¹²⁰ K vlivu vnějších omezení na soudce vnímané ekonomickými očima jako aktéři sledující maximalizaci užítku viz BAINBRIDGE, S. M., GULATI, G. M. How Do Judges Maximize – The Same Way Everybody Else Does - Boundedly: Rules of Thumb in Securities Fraud Opinions. *Emory Law Journal*. 2002, r. 51, č. 1, s. 83–152.

¹²¹ Viz např. IRWIN, J. F., REAL, D. L. Unconscious Influences on Judicial Decision Making: The Illusion of Objectivity. *McGeorge Law Review*. 2010, r. 42, č. 1, s. 1–18, či GOODMAN-DEAHUNTY, J., SPORER, L. Unconscious influences in sentencing decisions: a research review of psychological sources of disparity. *Australian Journal of Forensic Sciences*. 2010, r. 42, č. 1, s. 19–36.

¹²² Viz výše citovaná díla k vlivu profesních zkušeností soudce (pozn. č. 101), či k sociálnímu „backgroundu“ soudců např. SCHNEIDER, D. M. Using the Social Background Model to Explain Who Wins Federal Appellate Tax Decisions: Do Less Traditional Judges Favor the Taxpayer. *Virginia Tax Review*. 2005, r. 25, č. 1, s. 201–250, či obdobně OREN-KOLBINGER, O. Measuring the Effect of Social Background on Judicial Decision-Making in Tax Cases. *Florida Tax Review*. 2019, r. 22, č. 2, s. 579–620.

¹²³ Viz např. MARONEY, T. A. Emotional Regulation and Judicial Behavior. *California Law Review*. 2011, r. 99, č. 6, s. 1485–1556.

¹²⁴ Viz např. KAHNEMAN, D. *Myšlení: rychlé a pomalé*. Brno: Jan Melvil, 2012.

¹²⁵ Pro základní přehled viz PEER, E., GAMLIEL, E. Heuristics and Biases in Judicial Decisions. *Court Review: The Journal of the American Judges Association*. 2013, r. 49, s. 114–118. Podrobněji pak viz především GUTHRIE, C., RACHLINSKI, J. J., WISTRICH, A. J. Inside the Judicial Mind, op. cit. sub 20, GUTHRIE, C., RACHLINSKI,

myšlení soudce se ani při té nejpřímnější snaze o koncentraci výhradně na právo a právně relevantní fakta nevyhne ovlivnění řadou svých psychologických vlastností včetně zmiňovaných kognitivních zkreslení – bytostně konzervativní soudce tak například (následkem „konfirmačního zkreslení“) může ve stejné mase právních pramenů a faktů týkajících se projednávaného případu zcela upřímně „vidět“ zcela odlišné klíčové principy či skutečnosti oproti svému liberálnímu kolegovi, ač se žádný z nich ani v nejmenším nesnaží prosazovat v taláru politickou agendu.¹²⁶ I ve vztahu k psychologickému pohledu na soudní rozhodování je ovšem třeba zdůraznit, že jakkoliv vysvětluje vliv řady mimoprávních faktorů v tomto rozhodování, ani na jeho základě není třeba podléhat přehnané skepsi: tento pohled předně nijak nepopírá klíčovou roli vědomé snahy soudců o rozhodování podle práva a významně navíc podporuje i již dříve vyslovené názory, že pro soudy má podstatný význam vzdělání či profesní socializace soudců¹²⁷ a jejich právní intuice.¹²⁸

Druhá z výše zmíněných příčin vlivu mimoprávních faktorů na aplikaci práva, a tedy na soudní rozhodování, pak vyplývá z otevřenosti a neurčitosti, která je právu inherentní. Skutečnost, že právo není systémem, z něž by nějaký „subsumpční automat“ mohl objektivně vyvodit jednoznačnou odpověď na jakoukoliv právní otázku, lze v současnosti považovat v podstatě za notorietu. Právní věda a filosofie posledních dekád již opakovaně a detailně rozebrala vlastnosti právních systémů, které jsou toho příčinami, jako kupříkladu otevřená textura právních pojmů,¹²⁹

J. J., WISTRICH, A. J. Blinking on the Bench: How Judges Decide Cases. *Cornell Law Review*. 2007, r. 93, č. 1, s. 1–44, THORNBURG, E. (Un)Conscious Judging. *Washington and Lee Law Review*. 2019, r. 76, č. 4, s. 1567–1666, či např. RACHLINSKI, J. J., WISTRICH, A., GUTHRIE, C. Can Judges Make Reliable Numeric Judgments: Distorted Damages and Skewed Sentences. *Indiana Law Journal*. 2015, r. 90, č. 2, s. 695–740. V češtině pak viz MARTINO BARÁKOVÁ, M. Psychologické aspekty rozhodování soudů se zaměřením na hodnocení důkazu znaleckým posudkem. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2020, č. 1, s. 121–138, či PALÍŠEK, P. *Kognitivní heuristiky v rozhodování českých soudců*. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, 2018.

¹²⁶ Zdaleka ovšem nejde jen o konfirmační zkreslení. Mezi psychologii jednotlivce a jeho politickou orientací existuje dlouhá řada vzájemných souvislostí, kterým zde pozornost nebude věnována. Viz k nim například SAPOLSKI, R. M. *Chování. Biologie člověka v dobrém i ve zlém*. Praha: Dokořán, 2019, s. 382–391.

¹²⁷ K profesní socializaci soudců viz např. TATE, C. N., HANDBERG, R. Time Binding and Theory Building in Personal Attribute Models of Supreme Court Voting Behavior. *American Journal of Political Science*. 1991, r. 35, č. 2, s. 460–480; dílem kriticky pak viz BREDA, V. The Grammar of Bias: Judicial Impartiality in European Legal Systems. *International Journal for the Semiotics of Law*. 2017, r. 30, č. 2, s. 245–260.

¹²⁸ Viz HUTCHESON, J. C. Judgment Intuitive, op. cit sub 60, či WRIGHT, R. G. The Role of Intuition in Judicial Decisionmaking. *Houston Law Review*. 2006, r. 42, č. 5, s. 1381–1424.

¹²⁹ Viz HART, H. L. A. *Pojem práva*. Praha: Prostor, 2010, s. 129 an.

role právních principů, politik¹³⁰ či ústavních práv a hodnot,¹³¹ stejně jako mezerovitost právního řádu a potřeba jeho dotváření a přizpůsobování jeho výkladu společenským podmínkám.¹³² S ohledem na tyto vlastnosti se lze domnívat, že i pokud by činnost soudců nevykonávali lidé, ale předem naprogramované algoritmy (a není ostatně vyloučeno, že takový stav se přibližuje a v budoucnu alespoň částečně nastane¹³³), zřejmě by se „názory“ různých algoritmů na jednotlivé řešené případy lišily v závislosti na nastavení programu a do jisté míry by podléhaly i některým mimoprávním vlivům.¹³⁴ Již při programování takových algoritmů by se totiž jejich autoři¹³⁵ museli vypořádat s řadou komplexních otázek, na které současná právní věda jednoznačně odpovědi nedává (a zřejmě ani nikdy dát nemůže); jen příkladmo: za jakých podmínek a v jaké míře se může výklad právního předpisu odchylovat od jeho doslovného textu? Kdy může mít před formulací právní normy přednost třeba obecný právní princip nebo účel právního předpisu? Které hodnoty a v jaké míře při výkladu práva zohledňovat? K čemu všemu přihlížet při přizpůsobování výkladu práva změnám společenské reality?

Není pochyb o tom, že ani hypotetičtí programátoři ani jimi vytvořené algoritmy by se ve svých odpovědích na naznačené (a mnohé další) otázky neshodli. Podstatné však je, že vzájemná shoda o tom, jak přesně naložit s popisovanou otevřeností a neurčitostí práva, neexistuje ani mezi

---

¹³⁰ Viz DWORKIN, R. *Když se práva berou vážně*. Praha: Oikoymenh, 2001, či např. TRYZNA, J. *Právní principy a právní argumentace: k vlivu právních principů na právní argumentaci při aplikaci práva*. Praha: Auditorium, 2010.

¹³¹ Viz např. ALEXY, R. *A Theory of Constitutional Rights*. New York: Oxford University Press, 2004.

¹³² Viz např. ALEXY, R. *A Theory of Legal Argumentation: The Theory of Rational Discourse as Theory of Legal Justification*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2010, s. 1.

¹³³ Viz k tomu např. FABIAN, S. Artificial Intelligence and the Law: Will Judges Run On Punch Cards? *Common Law Review*. 2020, č. 16, s. 4–6, či SOURDIN, T. Judge v. Robot? Artificial Intelligence and Judicial Decision-making. *UNSW Law Journal*. 2018, r. 41, č. 4, s. 1114–1133.

¹³⁴ Překvapivá debata v tomto směru proběhla v USA kolem algoritmu „COMPAS“, který má napomáhat soudům v rozhodování (např. o propouštění vazebně stíhaných obviněných na kauci) vyhodnocováním pravděpodobnosti recidivy. V relativně nedávné době však vzniklo poměrně významné podezření, že program je rasově zaujatý – viz CORBETT-DAVIES, PIERSON, E., FELLER, A., GOEL, S. A computer program used for bail and sentencing decisions was labeled biased against blacks. It’s actually not that clear. *The Washington Post*. [online]. 17. 10. 2016. [cit. 5. 2. 2020]. Dostupné z: <https://wapo.st/3kbSyiC>; viz k tomu též MCKAY, C. Predicting risk in criminal procedure: actuarial tools, algorithms, AI and judicial decision-making. *Current Issues in Criminal Justice*. 2020, r. 32, č. 1, s. 22–39. Jiný výzkum pak ukázal, že v předvídání recidivy není uvedený algoritmus o nic úspěšnější než lidé – viz MATACIC, C. Are algorithms good judges? People are as good as machines in predicting rearrest. *Science*. 2018, r. 359, č. 6373, s. 263.

¹³⁵ Odhlédněme nyní od toho, že dojde-li v budoucnu k takovému „programování“, pak zřejmě za použití metod strojového učení; k tomu viz např. SURDEN, H. Machine Learning and Law. *Washington Law Review*. 2014, r. 89, č. 1, s. 87–116.

právníky či mezi soudci. Různé (odborné) přístupy soudců k interpretaci a aplikaci práva přitom mohou patřit mezi podstatné důvody, pro které soudci dospívají k odlišným řešením právních otázek, a tedy též mezi faktory ovlivňující soudní rozhodování.¹³⁶ Ostatně je to právo a názory na jeho výklad, čím soudci svá rozhodnutí odůvodňují a o čem i sami mezi sebou debatují při rozhodování případů. Akceptovat, že různé právníkové přístupy hrají v rozhodování skutečnou roli, se proto jeví poměrně rozumným, nemáme-li skeptický dojem, že soudci buď používají právo jen jako „fíkový list“ zakrývající jejich skutečné úvahy, nebo že o právu soudci jen mluví, aniž by si sami uvědomovali úvahy a důvody, které jejich rozhodování skutečně vedou. Níže tak bude ještě věnována pozornost tomu, že skutečný význam pro výsledná rozhodnutí soudců mohou mít jednak tzv. soudcovské filosofie včetně aktivistického, nebo naopak zdrženlivého (sebeomezeného) přístupu soudců k rozhodování – tedy charakteristiky, které mohou vyplývat z odborných právních názorů soudců, a mohou tak být přinejmenším do určité míry na shora vyjmenovaných mimoprávních faktorech nezávislé.¹³⁷

2.1.2 Modely soudního rozhodování

Šíře shora naznačeného výčtu faktorů, které v různé míře ovlivňují rozhodování různých soudů a soudců, naznačuje, že by bylo naivní pokoušet se v této práci popsat a prozkoumat všechny právní a mimoprávní vlivy působící na rozhodování Ústavního soudu. V současnosti ostatně zřejmě neexistuje jednotná zastřešující teorie soudního rozhodování, která by dokázala integrovat všechna dostupná zjištění o na něj působících faktorech a o jejich vzájemných vztazích. S přibývajícemi důkazy o množství takových faktorů se navíc formulace takové teorie zdá spíše vzdalovat než

---

¹³⁶ Vliv rozdílu mezi aktivistickým a zdrženlivým přístupem dokládá např. YUNG, C. R. A Typology of Judging Styles. *Northwestern University Law Review*. 2013, r. 107, s. 1757–1820; v americkém prostředí je pak opakovaně pozornost věnována otázce, zda na rozhodování soudců má, či nemá nějaký skutečný vliv originalistické vnímání práva (tedy v oblasti ústavního práva zastávaný názor, že je třeba se držet původního významu ústavy, jak jej měli na mysli otcové zakladatelé) – výsledky jsou však v tomto směru poměrně nejednoznačné, viz např. ROSENTHAL, L. An Empirical Inquiry into the Use of Originalism: Fourth Amendment Jurisprudence During the Career of Justice Scalia. *Hastings Law Journal*. 2018, r. 70, s. 75–172, či HOWARD, R. M., SEGAL, J. A. An Original Look at Originalism. *Law & Society Review*. 2002, r. 36, č. 1, s. 113–138.

¹³⁷ Jistá pozornost se přirozeně upírá např. k otázce, zda neexistuje určitá vzájemná závislost mezi ideologickými postoji soudců a mírou jejich aktivismu. Pro americké prostředí podává negativní odpověď např. YUNG, C. R. Flexing Judicial Muscle: An Empirical Study of Judicial Activism in the Federal Courts. *Northwestern University Law Review*. 2011, r. 105, č. 1, s. 1–60.

přibližovat.¹³⁸ Je proto třeba se předně obrátit k více teoriím či modelům soudního rozhodování, které se snaží rozebrat faktory alespoň určitým způsobem zobecňovat a koherentněji jejich pomocí vysvětlovat soudní rozhodování. Vedle toho je pak třeba mezi takovými teoriemi i mezi v úvahu připadajícími faktory třeba vybrat takové, jejichž bližší zkoumání má význam právě ve vztahu k rozhodování Ústavního soudu.

Poměrně bohatý přehled jednotlivých teorií majících určitou ambici vysvětlovat, co ovlivňuje soudní rozhodování, podává ve své známé knize *How Judges Think* Richard Posner, který jich rozlišuje hned devět, a to teorii postojovou, strategickou, sociologickou, psychologickou, ekonomickou, organizační, pragmatickou, fenomenologickou a legalistickou.¹³⁹ Postojová teorie se snaží rozhodování soudců vysvětlit jejich politickými preferencemi.¹⁴⁰ Strategická zdůrazňuje, že na jejich hlasování má určitý vliv i jejich představa o reakci kolegů, jiných soudů, zákonodárce, veřejnosti atd.¹⁴¹ Sociologická teorie poukazuje např. na roli emocí či příslušnosti soudců ke společenským skupinám,¹⁴² zatímco psychologická teorie dle Posnera dále upozorňuje na vliv předsudků, iracionality či (shora zmiňovaných) kognitivních zkreslení v soudním rozhodování.¹⁴³ Ekonomická teorie se v kontrastu k tomu na soudce dívá jako na racionální aktéry snažící se maximalizovat svůj užitek, ať už spočívá třeba v příjmu, volném času, moci, prestiži, reputaci, sebeúctě, či pocitu vnitřního naplnění.¹⁴⁴ Organizační teorie pak staví na tradičním vztahu „principal–agent“ a ptá se, nakolik soudce v jejich rozhodování ovlivňuje jejich pozice „zástupce“ zákonodárce či nadřízeného soudu.¹⁴⁵ Pragmatická teorie dle Posnera předpokládá, že soudci případy rozhodují nikoliv na základě právních premis, ale podle toho, jaké důsledky jejich

---

¹³⁸ Srov. k tomu též ROUX, T. *American Ideas Abroad*, op. cit sub 64., či SMEKAL, H., VYHNÁNEK, L. *Determinants of Judicial Decision-making*, op. cit sub 9.

¹³⁹ Viz POSNER, R. A. *How Judges Think*. Cambridge: Harvard University Press, 2008, s. 19. Posner uvedená teorie představuje jako teorie „soudního chování“ (judicial behavior), což ostatně odpovídá označení „judicial behavior“ které se v angličtině – na rozdíl ovšem od češtiny – vžilo pro celý obor zabývající se faktory ovlivňujícími, jak soudci rozhodují či obecněji, postupují a jednají – viz k tomu např. SEGAL, J. A. *Judicial Behavior*. In GOODLIN, R. E. *The Oxford Handbook of Political Science*. Oxford: Oxford University Press, 2011, s. 275–288.

¹⁴⁰ POSNER, R. A. *How Judges Think*, op. cit sub 139, s. 19–29.

¹⁴¹ *Ibid.*, s. 29–34.

¹⁴² *Ibid.*, s. 14–35

¹⁴³ *Ibid.*, s. 35.

¹⁴⁴ *Ibid.*, s. 36–39.

¹⁴⁵ *Ibid.*, s. 39–40.

rozhodnutí vyvolá.¹⁴⁶ Fenomenologická teorie se snaží soudcovské rozhodování zkoumat „v první osobě“ a zaměřuje se na zkušenost samotných soudců.¹⁴⁷ Konečně, legalistická teorie ve své čisté podobě předpokládá, že soudní rozhodnutí jsou zkrátka determinována právem (právními texty, precedenty), z něž deduktivně vyplývají.¹⁴⁸

V oboru *judicial behavior* je častější kategorizace, která je oproti té Posnerově výrazně zúžená, a odlišuje jen tři základní modely soudního rozhodování, kladoucí důraz na odlišné typy faktorů, které by podle nich měly buď výhradně, nebo alespoň dominantně ovlivňovat, jak budou soudci a soudy rozhodovat projednávané případy.¹⁴⁹ Jedná se o model 1) *právní* (někdy též „formální“), 2) *postojový* a 3) *strategický*.¹⁵⁰ Právní model vychází z (pro právníky samozřejmého) předpokladu, že dominantním faktorem ovlivňujícím soudní rozhodnutí by měl být obsah právní úpravy. V debatách o teoriích soudního rozhodování bývá s oblibou jako „slaměný panák“ a snadný terč kritiky používána nejsilnější možná varianta právního modelu, která by znamenala, že soudní rozhodnutí jsou determinována výhradně formálními prameny práva (tj. v závislosti na prostředí zejména právní úpravou či precedenty).¹⁵¹ Ta má ve skutečnosti jen minimum zastánců, a právní model se tak (proti zastáncům zbylých dvou teorií) snaží uhájit alespoň tezi, že právo skutečně v podstatné míře ovlivňuje rozhodování soudců – ti tedy podle zastánců právního modelu rozhodují v souladu s právem zkrátka proto, že takový postup považují za správný, a činí tak i

---

¹⁴⁶ Ibid, s. 40.

¹⁴⁷ Ibid., s. 40–41.

¹⁴⁸ Ibid., s. 41–42.

¹⁴⁹ Následující odstavce představují upravenou část textu CHMEL, J. Postoje soudců a jejich vliv na senátní rozhodnutí Ústavního soudu ČR, op. cit sub 23.

¹⁵⁰ Viz např. DYEVIČKA, A. Unifying the Field of Comparative Judicial Politics, op. cit sub 15, ONDŘEJKOVÁ, J. Modely analýzy rozhodovací činnosti soudů na příkladu kauzy tzv. slovenských důchodů. In KYSELA, J., ONDŘEJKOVÁ, J. a kol. *Jak se píše o soudech a soudcích*, op. cit sub 79, s. 55 an., YUNG, C. R. A Typology of Judging Styles, op. cit sub 136.

¹⁵¹ Viz k tomu kriticky POWELL, H. J., A Response to Professor Knight, Are Empiricists Asking the Right Questions about Judicial Decisionmaking?. *Duke Law Journal*. 2009, r. 58, s. 1725–1729, cit. ze s. 1725, či YUNG, C. R. A Typology of Judging Styles, op. cit sub 136, cit ze s. 1766. Jako příklad kritiky právního modelu z perspektivy zastánců postojového modelu viz naopak SEGAL, J. A., SPAETH, H. J. *The Supreme Court and the Attitudinal Model Revisited*. op. cit. sub 16, s. 48 an. – na uvedeném příkladu je zajímavé, že autoři si v něm jako terč kritiky vybírají zejména R. Dworkina a jeho tezi jediné správné odpovědi, která však v Dworkinově (jakkoliv idealistickém) díle v žádném případě neplní deskriptivní funkci, a nemá tedy ani znamenat představu, že existence správné odpovědi na právní otázku skutečně předurčuje, jak soudce rozhodne.

tehdy, pokud je k tomu nenuť žádné externí vlivy.¹⁵² Pokud však takové rozhodování podle práva ponechává určitý prostor pro prosazení vůle soudců, pak strategický a postojový model nabízejí přinejmenším vhodné doplnění chápání soudního rozhodování a faktorů, které jej ovlivňují.

Postojový model soudního rozhodování se v současné empirické právní a politologické vědě zkoumající faktory ovlivňující soudní rozhodování těší prominentnímu postavení. Jeho tradiční podoba tak, jak ji často citovaným způsobem definovali jeho známí zastánci Jeffrey Segal a Harold Spaeth, spočívá v předpokladu, že soudci rozhodují spory „*ve světle faktů konkrétního případu na základě svých ideologických preferencí a hodnot*“.¹⁵³ Uvedená tradiční podoba postojového modelu přitom „ideologické preference a hodnoty“ soudce ztotožňuje s jeho určitým postavením na jednorozměrné konzervativně-liberální škále. Předpokládá tedy, že soudci případy rozhodují podle toho, jak moc jsou jejich názory konzervativní, nebo naopak liberální.¹⁵⁴ Tento pohled má pro empirické výzkumy nepopíratelné výhody, neboť je-li každé rozhodnutí případu, stejně jako každého soudce, možné definovat jako více konzervativní či liberální, je celý model relativně snadno operacionalizovatelný a empiricky testovatelný, stejně jako další podrobnější hypotézy na něm založené. Tyto jeho vlastnosti z něj činí jedno z vhodných východisek i pro zkoumání rozhodování Ústavního soudu, byť – jak bude ještě rozebráno níže – pojem „postojů“ může být pro účely části tohoto zkoumání účelné chápat širěji, než jak to činí zmiňovaná tradiční podoba modelu.

Strategický model soudního rozhodování předcházející dva modely podstatným způsobem doplňuje. Poukazuje jednak na skutečnost, že soudy v praxi ve svých rozhodnutích mnohdy mohou být ovlivněny také preferencemi a postavením dalších společenských a politických aktérů jako je politická většina, veřejnost, či jiné soudy,¹⁵⁵ a jednak na to, že na hlasování jednotlivých soudců

---

¹⁵² Viz např. CROSS, F. The New Legal Realism and Statutory Interpretation. *Theory and Practice of Legislation*. 2013, r. 1, č. 1, s. 129–148, či CROSS, F. B. Appellate Court Adherence to Precedent. *Journal of Empirical Legal Studies*. 2005, r. 2, č. 2, s. 369–405.

¹⁵³ Viz SEGAL, SPAETH. *The Supreme Court and the Attitudinal Model Revisited*. op. cit. sub 16, s. 86.

¹⁵⁴ Tamtéž to Segal a Spaeth v poměrech Nejvyššího soudu USA shrnují tak, že „*jednoduše řečeno, Rehnquist hlasuje tak, jak hlasuje, protože je extrémně konzervativní; Marshall hlasoval tak, jak hlasoval, protože byl extrémně liberální.*“

¹⁵⁵ Viz ONDŘEJKOVÁ, J. *Vnější limity soudcovské interpretace a argumentace*, op. cit. sub 37, HELMKE, G. The Logic of Strategic Defection, op. cit. sub 109, či VANBERG, G. *The Politics of Constitutional Review in Germany*, op. cit. sub 18, s. 116 an. K Whittington dobře ukazuje, že prostředím a nutností strategických úvah mohou stavět účinné limity právě prosazení postojů soudců, viz WHITTINGTON, K. E. The Power of Judicial Review. In

mohou mít snadno vliv také názory jejich kolegů.¹⁵⁶ Strategický model tak připomíná, že soudy ani jednotliví soudci nikdy nerozhodují ve vakuu, a nabízí tak mj. prostor pro podrobné zkoumání toho, jaký význam má pro soudy institucionální uspořádání státních orgánů i vnitřní uspořádání soudu samotného, vnější prostředí a vztah soudu k němu, jakož i vzájemné vztahy mezi soudci.

Z uvedeného základního rozlišení tří modelů soudního rozhodování v zásadě vychází i tato práce, a to nejen proto, že byly v dosavadní literatuře nejpodrobněji rozpracovány a empiricky testovány, ale také proto, že si navzájem konkurují a zároveň se poměrně přirozeně doplňují. Je tak možné si pokládat poměrně uchopitelnou otázku, v jaké míře ovlivňuje soudce právo, v jaké jejich postojе a v jaké různé vnější faktory. Význam uvedených tří modelů je posilován také skutečností, že zaměření právě na ně umožňuje testovat faktory, jejichž případný výrazný vliv na rozhodování soudu by bylo možné hodnotit jako vysoce problematické, jako jsou ideologické postoje soudců či působení jiných politických orgánů. Zkoumání postavení Ústavního soudu v následující třetí kapitole této práce, jakož i samotné zkoumání faktorů ovlivňujících Ústavní soud, kterému se bude věnovat čtvrtá až sedmá kapitola, se proto bude věnovat právě faktorům, které je možné asociovat s rozebíranými třemi modely (byť je třeba předeslat, že ani v tomto směru pochopitelně ani zdaleka nebude vyčerpávající). V rámci takového zúžení lze do jisté míry zohlednit i závěry některých dalších z teorií rozebíraných výše citovaným R. Posnerem, jako například teorie sociologické či ekonomické. Naopak záměrně bude v této práci v zásadě pominut psychologizující náhled na soudní rozhodování a s ním asociovaná široká paleta faktorů od shora naznačených kognitivních omylů, přes předsudky až po soudcovskou intuici – jakkoliv se totiž jistě jedná o významnou součást teorie rozhodování a důležité faktory hrající v tomto rozhodování nezpochybnitelnou roli, nepostačují k jejich zkoumání statistické metody, kterých bude tato práce využívat.

Na tomto místě je vhodné předeslat, že zkoumání vlivů působících na soudy spojené s jednotlivými „modely soudního rozhodování“ je spojeno s významným zjednodušením vyplývajícím z toho, že tyto modely se zpravidla snaží být formulovány jako obecněji

---

TUSHNET, M. GRABER, M. A., LEVINSON, S. *Oxford Handbook of the U. S. Constitution*. New York: Oxford University Press, 2015, s. 387–408.

¹⁵⁶ Viz např. EPSTEIN, L., FRIEDMAN, B., STAUDT, N. On the Capacity of the Roberts Court to Generate Consequential Outcomes. *North Carolina Law Review*. 2008, r. 86, s. 1299–1332, CROSS, F. B., TILLER, E. H. Understanding Collegiality on the Court. *University of Pennsylvania Journal of Constitutional Law*. 2008, r. 10, č. 2, s. 259–271, či ALTFELD, M. F., SPAETH, H. J. Measuring Influence on the U.S. Supreme Court. *Jurimetrics*. 1984, r. 24, č. 3, s. 236–247.

aplikovatelné a často pak doufají, že mohou mít též potenciál predikovat soudní rozhodování do budoucna.¹⁵⁷ Takový pohled však snadno může přehlížet, že soudci jsou jedinečnými osobnostmi, na něž sice mohou mít vliv různé mimoprávní faktory, míra tohoto vlivu i konkrétní škála faktorů, které pro toho kterého soudce hrají roli, se však nutně liší.¹⁵⁸ Jeden soudce se tak například může s ohledem na zastávanou „soudcovskou ideologii aplikace práva“ aktivně snažit minimalizovat vliv mimoprávních faktorů na své uvažování a maximálně se koncentrovat například na text a systematické souvislosti právních pramenů či na snahu co nejdůkladněji respektovat předchozí judikaturu, zatímco v rozhodování jeho kolegy se může silně projevovat konzervativní politická orientace. Další člen soudu zase může ve větší míře než jiní sledovat a vědomě či nevědomě reflektovat veřejné mínění nebo třeba názory vládní většiny. Analýze využívající jediný model soudního rozhodování se takový soud jako celek nutně do jisté míry přičí. To neznamená, že taková analýza bude bezcenná. Bylo by však chybou se domnívat, že aplikací některého z používaných modelů na určitý soud se nám podaří jeho rozhodování zcela vysvětlit nebo dokonce do budoucna předpovědět.

---

¹⁵⁷ Znáмым příkladem snahy za pomoci uvedených modelů předpovídat soudní rozhodnutí je projekt, v němž se podařilo předpovídat rozhodnutí Nejvyššího soudu USA se 75% pravděpodobností na základě charakteristik spojených s ideologickým směřováním případu a soudců a některých dalších institucionálních charakteristik, a překonat tím 59% úspěšnost právních odborníků v předvídání rozhodnutí soudu – viz RUGER, T. W., KIM, P. T., MARTIN, A. D., QUINN, K. M. The Supreme Court Forecasting Project: Legal and Political Science Approaches to Predicting Supreme Court Decisionmaking. *Columbia Law Review*. 2004, r. 104, s. 1150–1210. Cestu k predikci soudních rozhodnutí, kterou by v zásadě bylo možno asociovat s právním modelem, oproti tomu jinde zvolily dva týmy, jejichž algoritmy dokázaly s využitím technologie strojového učení předpovídat rozhodnutí ESLP na základě shrnujících textů o charakteristikách případů, a to s až 79% pravděpodobností – viz ALETRAS, N., TSARAPATSANIS, D., PREOTIUC-PIETRO, D., LAMPOS, V. Predicting judicial decisions of the European Court of Human Rights: a natural language processing perspective. *PeerJ Computer Science*. [online]. 24. 10. 2016. [cit. 5. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2RnE8ji>, a MEDVEDEVA, M., VOLS, M., WIELING, M. Using machine learning to predict decisions of the European Court of Human Rights. *Artificial Intelligence and Law*. 2020, r. 28, s. 237–266.

¹⁵⁸ Pro empirickou podporu této teze viz např. CROSS, F. B., NELSON, B. J. Strategic Institutional Effects on Supreme Court Decisionmaking, op. cit. sub 108.

2.2 PRÁVNÍ FAKTORY SOUDNÍHO ROZHODOVÁNÍ

2.2.1 Soudcovské filosofie

Rizikem studií snažících se zjistit, co ovlivňuje soudcovské rozhodování, a zaměřených na odhalování vlivu shrnutých mimoprávních faktorů, je možnost přehlédnutí vlivu, který na rozhodování má jednak samotné právo¹⁵⁹ a jednak *odborné* aspekty soudcovského uvažování. I v těchto odborných aspektech přitom mezi soudci a jejich přístupy existují podstatné odlišnosti: soudci mají různé „soudcovské filosofie“ (ať už vědomé a jasně formulované, nebo jen intuitivní) vycházející z jejich pohledu na to, co je to právo, jaký je jeho vztah k morálce či spravedlnosti, jak má být vykládáno, i na roli soudce a jeho postavení v rámci dělby moci.¹⁶⁰ Tyto odlišnosti mnohdy dobře vysvětlují rozdíly mezi právními názory soudců a jejich rozhodnutími, nejsou však přímo závislé na mimoprávních faktorech – s jistým zjednodušením je tak můžeme označovat za *právní faktory* ovlivňující soudní rozhodování.¹⁶¹

Právní teorie a filosofie formulovala celou řadu kategorizací soudcovských filosofí, které v mnoha ohledech vzájemně souvisí či se do jisté míry překrývají: Mezi vlivné teorie patří například odlišení tří „ideologií aplikace práva“, jehož autorem je Jerzy Wróblewski, podle něhož jsou základními typy soudcovských přístupů k aplikaci práva *ideologie vázané aplikace práva*, založená na striktní vázanosti soudce právním řádem a vytěsnění všech mimoprávních prvků z jeho úvahy, *ideologie volné aplikace práva*, která tuto vázanost oslabuje a umožňuje soudci brát v potaz společenské či ekonomické podmínky a účel vykládané právní normy, a *ideologie legální a racionální aplikace práva* představující střední cestu mezi oběma předchozími.¹⁶² Na podobných

---

¹⁵⁹ Viz obdobně např. CROSS, F. *The New Legal Realism and Statutory Interpretation*, op. cit sub 152.

¹⁶⁰ Viz BLAŽKOVÁ, K. *Soudcovská filosofie a její vliv na soudní rozhodování ve složitých případech*. Brno, 2020. Práce přihlášená do soutěže *Ius et Societas*. či BENZONI, F. J., DODRILL, C. S. *Does Judicial Philosophy Matter?: A Case Study*. *West Virginia Law Review*. 2011, r. 113, č. 2, s. 288–336. K vlivu formálního a materiálního pojetí práva, jak je formulovaly přímo soudy, na soudní rozhodování, pak viz zajímavou případovou studii KADLEC, O., BLAŽKOVÁ, K. *Co je to právo? Právněteoretický pohled na rozhodnutí Soudního dvora ve věci Al Chodor*. *Jurisprudence*. 2018, r. 26, č. 1, s. 16–27.

¹⁶¹ Viz obdobně BLAŽKOVÁ, K. *Soudcovská filosofie a její vliv na soudní rozhodování ve složitých případech*, op. cit sub 160.

¹⁶² Viz WRÓBLEWSKI, J. *The Judicial Application of Law*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers. 2010, s. 273–314. V českém prostředí rozpracoval Wróblewského teorii zejména Z. Kühn, viz např. KÜHN, Z. *Aplikace práva soudcem v éře středoevropského komunismu a transformace: Analýza příčin postkomunistické právní krize*. Praha: C.H. Beck, 2005, s. 1 an., či KÜHN, Z. *Aplikace práva ve složitých případech*, op. cit sub 3.

východiscích pak staví i pro americkou debatu typické odlišování *právního formalismu a právního realismu* (popř. *právního pragmatismu*) všímající si odlišného pohledu soudců na to (na právněfilosofické úrovni), v jaké míře aplikace práva soudcem je a může být deduktivním procesem,¹⁶³ a na to (na aplikační úrovni), v jaké míře soudce musí respektovat autoritu zákonodárce a jím vyjádřeného textu, a v jaké naopak může hledat nejlepší možné řešení rozhodovaných případů.¹⁶⁴ V české právní teorii je pak dobře popsána související kategorizace jednotlivých metodologií interpretace práva, mezi nimiž lze odlišovat zejména *textualismus*, kladoucí při výkladu zákona důraz na jeho slovní vyjádření, *intencionalismus (originalismus)*, všímající si především úmyslu normotvůrce, a *funkcionalismus (purposivismus, instrumentalismus)*, pro nějž je nejdůležitější účel právní úpravy.¹⁶⁵ Konečně, v souvislosti s rozhodováním vysokých soudů bývá zřejmě nejčastěji skloňováno odlišení mezi *aktivistickým a sebeomezeným* (zdrženlivým) přístupem, které je sice chápáno velmi nejednotně (viz níže), v zásadě je však založeno na tom, v jaké míře soudci chtějí zasahovat do dosavadního stavu práva a do činnosti jiných orgánů.

Uvedené kategorizace mohou představovat potenciální východisko i pro empirickou právní vědu zkoumající soudcovské rozhodování, neboť na jejich základě je teoreticky možné soudce či jejich rozhodnutí umisťovat na škály mezi jednotlivými ideálními typy představujícími vybrané soudcovské filosofie. Soudcovské filosofie lze pak považovat přinejmenším za součást vysvětlení soudního rozhodování.¹⁶⁶ Zastánci postojového modelu věří, že určitý soudce hlasoval určitým způsobem proto, že je liberální a konvenuje mu liberální výsledek řízení (např. zrušení přísné

---

¹⁶³ Viz např. LEITER, B. Legal Formalism and Legal Realism: What Is the Issue. *Legal Theory*. 2010, r. 16, č. 2, s. 111–133.

¹⁶⁴ Viz např. POSNER, R. A. Legal Formalism, Legal Realism, and the Interpretation of Statutes and the Constitution. *Case Western Reserve Law Review*. 1986–7, r. 37, č. 2, s. 179–217. Pojem „právní formalismus“ bývá v právní debatě mnohdy spojován s negativními konotacemi a kritizován ve své nejradiálněji formě – k obhajobě umírněné varianty právního formalismu však viz např. SCHAUER, F. The Limited Domain of the Law. *Virginia Law Review*. 2004, r. 90, s. 1909–1956.

¹⁶⁵ Viz podrobně např. WINTR, J. *Metody a zásady interpretace práva*, op. cit. sub 3, s. 247–281, SOBEK, T. *Právní myšlení*, op. cit. sub 3, s. 93–100 a 219–248, SOBEK, T. *Argumenty teorie práva*. Praha – Plzeň: Ústav státu a práva AV ČR a Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s. 216–234.

¹⁶⁶ Byť například vztah mezi ideologickým postojem soudce a jím zastávanou (či navenek prezentovanou) soudcovskou filosofií je předmětem intenzivní debaty – např. bylo poukázáno na to, že američtí konzervativní soudci oproti těm liberálním častěji používají originalistické argumenty. Nejasné ovšem zůstává, zda (popř. v jaké míře) je vlastně jejich rozhodování ovlivněno originalismem, či konzervativními postoji. Viz k tomu BENESH, S. C. CZARNEZKI, J. J. The Ideology of Legal Interpretation. *Journal of Law & Policy*. 2009, r. 29, č. 1, s. 113–132.

regulace potratů či soudního rozhodnutí, v jehož důsledku byla omezena svoboda slova). Oproti tomu právníkům je obvykle bližší uvažovat tak, že soudce takto hlasoval (mj.) proto, že věří, že takový výsledek odpovídá záměru ústavodárce a že není na soudu, aby se takovému záměru vzepřel, nebo naopak (mj.) proto, že věří, že tak vyžadují obecné principy spravedlnosti.

Podrobné zkoumání role všech uvedených soudcovských filosofí v soudním rozhodování není s ohledem na použité metody i na určité zaměření na mimoprávní faktory cílem této práce, ačkoliv by takové zkoumání jistě představovalo hodnotný projekt. Určitá pozornost však bude dále zaměřena alespoň na rozdíl mezi aktivistickým a zdrženlivým soudcovským přístupem, který lze do určité míry postihnout statistickými metodami. Současně s ohledem na rozsah pravomocí Ústavního soudu a jeho postavení mimo soustavu obecných soudů i mimo moc zákonodárnou a výkonnou existuje poměrně značný prostor, aby se aktivismus, nebo naopak sebeomezení soudců v jejich rozhodování projevil – princip sebeomezení je ostatně často zdůrazňován i v argumentaci samotného Ústavního soudu, a lze tedy předpokládat, že pro samotné soudce hraje určitou roli.

2.2.2 Aktivismus a sebeomezení

Pojmy „aktivismus“ a „sebeomezení“ (resp. „zdrženlivost“) bývají velmi často používány s jednoznačným hodnotícím zabarvením, ovšem bez jednoznačné definice. Ať už znamená cokoliv, je takto aktivismus považován za nežádoucí a sebeomezení naopak za správné a potřebné.¹⁶⁷ Jak přiléhavě vysvětluje Frank H. Easterbrook, „*každý si toto slovo přizpůsobuje a používá tak, aby jím upřednostňovaný přístup byl zdravý a opak ,aktivistický‘ . Pak ale ,aktivismus‘ znamená jen, že soudce se chová špatně – a každý si slovo ,špatně‘ definuje po svém.*“¹⁶⁸ Takovéto pojetí „soudcovského aktivismu“ jako pejorativní a obsahově neurčité nálepky¹⁶⁹ se objevuje

---

¹⁶⁷ Drobnou výjimku v českém prostředí představuje I. Pospíšil, který aktivismus Ústavního soudu spíše chválí – viz POSPÍŠIL, I. Aktivistický ústavní soud jako korektiv politiky. In LORENZ, A., FORMÁNKOVÁ, J. *Politický systém Česka*. Brno: Centrum pro studium současné demokracie a politiky, 2019, s. 129–148.

¹⁶⁸ Viz EASTERBROOK, F. H. Do Liberals and Conservatives Differ in Judicial Activism? *University of Colorado Law Review*. 2002, r. 73, s. 1403–1416.

¹⁶⁹ Obdobně viz též MALÍŘ, J. Institucionální zdrženlivost ústavních soudů se zřetelem k Ústavnímu soudu ČR. In ONDŘEJKOVÁ, J., MALÍŘ, J. a kol. *Ústavní soud ČR: strážce ústavy nad politikou nebo v politice?*, op. cit. sub 23, s. 44–127, cit. ze s. 59.

v prostředí politickém,¹⁷⁰ mediálním,¹⁷¹ či výjimečně i akademickém¹⁷² a může vyjadřovat pouhý nesouhlas mluvčího s obsahem konkrétního soudního rozhodnutí¹⁷³ nebo být i základem pro obecněji laděné útoky na ten který soud a jeho legitimitu. I sám Ústavní soud ovšem ve své judikatuře s pojmy aktivismu a sebeomezení pracuje obdobně, tedy je vnímá jako hodnotící, ale nijak nevymezuje: Odkaz na sebeomezení tvoří běžnou součást usnesení Ústavního soudu odmítajících ústavní stížnosti pro zjevnou neopodstatněnost,¹⁷⁴ stejně jako odlišných stanovisek směřujících proti vyhovujícím výrokům v oblasti přezkumu ústavnosti zákonů.¹⁷⁵ Pojem aktivismu je pak používán výhradně v negativním slova smyslu, kdy soud zdůrazňuje potřebu se mu vyvarovat¹⁷⁶ či kdy je aktivismus většiny kritizován v odlišných stanoviscích.¹⁷⁷

Problémem uvedeného nálepkovitěho přístupu k pojmu soudního aktivismu (a potažmo k protipólu tohoto pojmu v podobě sebeomezení) je skutečnost, že neexistuje zcela jednotné chápání tohoto pojmu, a při absenci jeho jasné definice ze strany toho kterého mluvčího tak není zcela zřejmé, co je vlastně kritizováno: zásahy soudů do politiky či do působnosti jiných složek moci? Přílišná ochota střetávat se s jinými orgány a rušit jimi vydané akty? Přepisování vůle ústavodárce, popř. zákonodárce? Přepisování dosavadní judikatury? Prosazování vlastních názorů soudce? Prosazování názorů, které jsou zkrátka jen obsahově odlišné od názorů toho kterého kritika aktivismu? Výsledek konkrétního rozhodnutí? Právě s ohledem na toto nešťastné spojení pejorativního použití a nejasného významu pojmu „aktivismu“ dokonce někteří autoři jako např.

---

¹⁷⁰ Viz např. KLAUS, V. Svoboda a její nepřátelé. Projev přednesený ve Woodrow Wilson International Center for Scholars, Washington D.C., 19. 11. 2003, dostupné z: <https://bit.ly/3nfm1K3>.

¹⁷¹ Viz např. KOLMAN, P. Ústavní soud by si neměl hrát na třetí komoru Parlamentu, a to ani pokud je veden dobrými úmysly. *Reflex*. [online]. 25. 12. 2017. [cit. 5. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/32xvJ2N>.

¹⁷² Za příklad takového útoku lze považovat třeba KOUDELKA, Z. Ústavní soud – ohrožení demokracie, op. cit. sub 49.

¹⁷³ Srov. k tomu COHN, M., KREMNIČEK, M. Judicial Activism: A Multidimensional Model. *Canadian Journal of Law & Jurisprudence*. 2005, r. 18, č. 2, s. 333–356. Viz též KOZUBÍK, J., WINTR, J. Ústavní soudy a práva gayů a leseb, op. cit. sub 76.

¹⁷⁴ Viz z poslední doby např. usnesení z 16. 9. 2020, sp. zn. I.ÚS 2013/20, či z 15. 9. 2020, sp. zn. I. ÚS 3161/19 – ale i nálezkovou judikaturu – viz např. náleze z 24. 9. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 4/19, či z 27. 2. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 15/17.

¹⁷⁵ Viz např. společné odlišné stanovisko soudců Vladimíra Sládečka a Radovana Suchánka k nálezu z 27. 11. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 41/17, či odlišné stanovisko soudce Jana Musila k nálezu z 28. 6. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 18/15.

¹⁷⁶ Viz např. náleze z 2. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 4178/18.

¹⁷⁷ Viz např. odlišné stanovisko soudkyně Milady Tomkové k nálezu z 12. 12. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 26/16, či odlišné stanovisko soudce Vladimíra Sládečka k nálezu ze 14. 6. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 7/15.

Aharon Barak¹⁷⁸ či Randy E. Barnett¹⁷⁹ kritizují tento pojem jako takový a navrhují jej raději opustit. Častějším přístupem v odborné debatě o soudním aktivismu však je tento pojem nejprve jednoznačněji vymezit a až následně s ním určitým způsobem pracovat.

O uvedený postup se opírá i sofistikovanější kritika soudního aktivismu, která jej je schopná jasněji pojmově uchopit a současně vysvětlit důvody, pro které jej považovat za nežádoucí. Takovou kritiku – a jí odpovídající obhajobu soudcovského sebeomezení – shrnuje například Jan Hořeňovský,¹⁸⁰ který vysvětluje tři významy pojmu sebeomezení a základní argumenty pro něj (a proti aktivismu): 1/ Chápeme-li sebeomezení jako snahu soudce pečlivě zvažovat, která instituce v systému dělby moci je nejvhodnější alternativou pro řešení daného problému, můžeme jej hájit s ohledem na institucionální roli soudce v systému dělby moci a na nedostatek jeho demokratické legitimacy. 2/ Chápeme-li sebeomezení jako snahu brát za základ rozhodnutí právo vytvořené jinými, a nikoliv vlastní hodnotové, společenské, ekonomické či jiné preference, či vlastní pohled na to, co si žádá doba, a na pojem spravedlnost, pak jej můžeme hájit pomocí argumentů směřujících k preferenci jazykového či historického výkladu práva, tedy především s odkazem na princip vlády práva a na to, že soudce není povolánou autoritou k tvorbě práva. 3/ Chápeme-li sebeomezení jako snahu nerozhodovat o expertních otázkách, pak je přirozeně hájíme s odkazem na skutečnost, že soudci mají potřebnou expertizu jen v oblasti práva, nikoliv v oblastech jiných. Soudcovský aktivismus ve významu odpovídajícím v zásadě prvnímu z uvedených tří chápání u nás kritizuje např. též Jana Ondřejková, která jím rozumí postup, kdy „soudce při svém rozhodování cíleně překračuje meze rozhodování konkrétních případů a nad nezbytný rámec zasahuje do pravomocí a diskrece ostatních složek státní moci“, popř. kdy prosazuje „na úkor ostatních orgánů státní moci své subjektivní představy o žádoucí podobě politik.“¹⁸¹ I v zahraniční debatě si je pochopitelně řada akademických autorů vědoma potřeby „soudcovský aktivismus“ jasně definovat a považuje jej za jev hodný kritiky: Craig Green tak například aktivismus chápe

---

¹⁷⁸ Viz BARAK, A. Foreword: A Judge on Judging. The Role of a Supreme Court in a Democracy. *Harvard Law Review*. 2002, r. 116, s. 19–162.

¹⁷⁹ Viz BARNETT, R. E. Is the Rehnquist Court an "Activist" Court? The Commerce Cause Cases. *University of Colorado Law Review*. 2002, r. 73, s. 1275–1290 – Barnett pojem aktivismus považuje za „zjevně pejorativní, ale prázdný“.

¹⁸⁰ Viz HOŘEŇOVSKÝ, J. Doktrína soudcovského rozhodování judicial restraint. *Správní právo*. 2019, r. 52, č. 4, s. 42–54.

¹⁸¹ Viz ONDŘEJKOVÁ, J. *Vnější limity soudcovské interpretace a argumentace*, op. cit. sub 37, s. 113–114.

jako „odchýlení od kulturně daných standardů soudcovské role“¹⁸² Keenan D. Kmiec zase poukazuje na to, že aktivismem lze rozumět (1) zneplatňování zjevně ústavně-konformních aktů jiných složek státní moci, (2) nedodržování precedentů, (3) soudcovskou tvorbu práva, (4) odchýlení od přijímané metodologie interpretace nebo (5) souzení orientované na výsledek.¹⁸³

Jednoznačně hodnotící pojetí pojmů aktivismu a sebeomezení, které je uvedeným kritikám vlastní, sice odpovídá poměrně častému chápání těchto pojmů v obecném jazyce, pro snahu zachytit vliv soudcovských filosofii na soudní rozhodnutí však uvedené pojetí není příliš přínosné.¹⁸⁴ Jeho slabinou je totiž skutečnost, že obvykle (mlčky či výslovně) pracuje s představou, podle níž je o aktivismu namísto mluvit tehdy, přesahuje-li soudce v té které autorem sledované charakteristice svého rozhodování určitou *vhodnou* či *přiměřenou míru*. Žádný z kritiků aktivismu totiž pochopitelně nebude soudní rozhodnutí kritizovat *kdykoliv*, kdy dalo přednost věcnému rozhodnutí určité otázky před jejím ponecháním k posouzení jinému orgánu, kdy vzalo v úvahu i jiné okolnosti než pouhé znění vykládaného právního textu, kdy rozhodlo o otázce, na niž existují též jiné než právní expertizy atp. Kritika směřuje jen k případům, kdy tak soudy činí v přílišné míře. Ať již je totiž „nežádoucí aktivismus“ definován téměř jakkoliv, byl by stejně nežádoucím i opačný – pasivní – extrém: stejně problematická jako „zneplatňování zjevně ústavně-konformních aktů“ by byla rezignace na roli strážce ústavnosti a odmítání rušit (zneplatňovat) akty zjevně protiústavní,¹⁸⁵ stejně vadným postupem jako nedodržování precedentů by bylo jejich rigidní a bezmyšlenkovité přejímání nehledící na vývoj společenských i právních podmínek či specifika případů; stejně jednostranné jako soustředění na výsledek projednávaného případu by bylo naprosté přehlížení důsledků rozhodnutí; atd.

Z uvedeného důvodu se řada autorů snaží popsat aktivismus v neutrálnějším světle: Richard Posner kupříkladu aktivismus vidí jako míru rozšiřování soudní moci do ostatních složek státní

---

¹⁸² Viz GREEN, C. An Intellectual History of Judicial Activism. *Emory Law Journal*. 2009, r. 58, č. 5, s. 1195–1264.

¹⁸³ Viz KMIEC, K. D. The Origin and Current Meanings of Judicial Activism. *California Law Review*. 2004, r. 92, č. 5, s. 1441–1478.

¹⁸⁴ Viz obdobně CROSS, F. B., LINDQUIST, S. A. The Scientific Study of Judicial Activism. *Minnesota Law Review*. 2007, r. 91, s. 1752–1784.

¹⁸⁵ Srov. obdobně COHN, M., KREMNITZER, M. Judicial Activism: A Multidimensional Model, op. cit. sub 173, či CROSS, F. B., LINDQUIST, S. A. The Scientific Study of Judicial Activism, op. cit. sub 184.

moci,¹⁸⁶ popř. jinde škálu od aktivismu k sebeomezení popisuje jako škálu mezi „odvahou a nesmělostí“¹⁸⁷ soudnictví. V empirických studiích se pak jako zjednodušené měřítko míry aktivismu soudů mnohdy používá množství případů, v nichž soud zrušil napadené právní akty¹⁸⁸ – nelze ale zapomínat, že takové měřítko adekvátně nepostihuje aktivismus spočívající v soudcovské tvorbě práva (která vůbec s rušením napadených aktů nemusí být spojena).¹⁸⁹

Poměrně populární jsou vedle toho též vícedimenzionální modely soudního aktivismu. Politolog Bradley S. Canon například vymezuje šest rozměrů aktivismu, definovaných mírou, v níž soudní rozhodnutí (1) popírá vůli demokratické většiny, (2) nahrazuje dřívější soudní rozhodnutí či doktríny, (3) odchyluje se od úmyslu normotvůrce a jazykového vyjádření právního pravidla, (4) obsahově definuje politiku (policy) namísto zaměření na zachování demokratického procesu, (5) konkretizuje požadovaný obsah politiky namísto ponechání diskrece jiným složkám moci či jednotlivcům a (6) nahrazuje úvahu jiné složky moci o dané otázce.¹⁹⁰ Jiných šest dimenzí soudního aktivismu zase navrhuje sledovat ústavní právník Ernest A. Young, podle nějž představují projevy aktivismu (1) nahrazování vůle jiných orgánů, (2) odchylování od vykládaného právního textu a úmyslu jeho autora, (3) odchylování od precedentů, (4) „maximalistické“ pojetí vyjadřovaných právních názorů přesahující okolnosti projednávaného případu, (5) široké chápání procesních prostředků a soudní pravomoci a (6) rozhodování na základě politických preferencí soudců.¹⁹¹ Právníci Stefanie Lindquist a Frank B. Cross pak s podobným přístupem navrhují měřit míru soudcovského aktivismu (v poměrech USA) podle míry, v níž soudci (1) dovozují protiústavnost zákonů, (2) ruší rozhodnutí a předpisy moci výkonné, (3) rozšiřují přístup k soudu a tím i pravomoci federálního soudnictví, (4) nahrazují dosavadní právní pravidla a precedenty.¹⁹² Množství rozměrů soudního aktivismu je však v zásadě

---

¹⁸⁶ Viz POSNER, R. *The Federal Courts: Challenge and Reform*. Cambridge, Massachusetts, Londýn: Harvard University Press, 1996, s. 314.

¹⁸⁷ „Boldness v. timidity“ – viz POSNER, R. The Rise and Fall of Judicial Self-Restraint. *California Law Review*. 2012, r. 100, č. 3, s. 519–556.

¹⁸⁸ Viz např. CHOUDRY, S. HUNTER, C. Measuring Judicial Activism on the Supreme Court of Canada: A Comment on Newfoundland (Treasury Board) v. Nape. *McGill Law Journal*. 2003, r. 48, č. 3, s. 525–562.

¹⁸⁹ Viz obdobně CROSS, F. B., LINDQUIST, S. A. The Scientific Study of Judicial Activism, op. cit. sub 184.

¹⁹⁰ Viz CANON, B. C. Defining the Dimensions of Judicial Activism. *Judicature*. 1983, r. 66, č. 5, s. 236–247.

¹⁹¹ Viz YOUNG, E. A. Judicial Activism and Conservative Politics. *University of Colorado Law Review*. 2002, r. 73, č. 4, s. 1139–1216.

¹⁹² Viz LINDQUIST, S. A., CROSS, F. B. *Measuring Judicial Activism*. Oxford: Oxford University Press, 2009.

nepřeberné – např. Margit Cohn a Mordechai Kremnitzer pro účely „měření“ míry aktivismu identifikovali dokonce 17 sledovaných parametrů od obdobných těm Canonovým přes využívání obiter dicta, komparativních odkazů či odlišných stanovisek, až po odchýlení od společenského konsenzu.¹⁹³

Z uvedeného přehledu je patrné, že chápání pojmů aktivismu a sebeomezení je v literatuře zabývající se soudnictvím značně rozostřené s ohledem na možnost – nikoliv však nutnost – chápat tyto pojmy jako hodnotící a s ohledem na široké spektrum rozměrů či projevů soudního aktivismu. Většinou pohledů na aktivismus je však společné to, že jej spojují s otázkou, jak široce soudci (soudy) vnímají svou roli a jak moc jsou ochotni k různým formám zásahů ve vztahu k jiným složkám veřejné moci, ať už ve formě rušení jejich aktů, nebo ve formě extenze do moci zákonodárné proměňováním právního „terénu“ svou judikatorní činností. Tohoto obecného chápání pojmu aktivismu jako širokého vnímání vlastní role a ochoty zasahovat vůči jiným složkám moci se bude držet i tato práce.

Je přitom zřejmé, že má smysl hovořit o různé *míře* aktivismu, nebo naopak sebeomezení soudů a soudců.¹⁹⁴ Taková míra přitom rozhodně může patřit mezi faktory ovlivňující soudní rozhodování a soudci se mohou v tom, jak moc je jejich přístup aktivistický, nebo naopak zdrženlivý, vzájemně odlišovat. Podstatný význam aktivismu přitom může spočívat v tom, že jako soudcovský přístup ponechává větší prostor pro prosazení postojů soudce a dalších mimoprávních faktorů v rozhodování. Při zkoumání vlivu těchto faktorů ovšem nemá žádný zvláštní přínos vnímat pojmy aktivismu a sebeomezení jako a priori hodnotící. Na teoretické škále od sebeomezení k aktivismu lze zkrátka z výše uvedených důvodů jako problematické vnímat oba extrém, neexistuje však obecná a jednoznačná hranice soudcovské aktivity, která by oddělovala „žádoucí sebeomezení“ a „nepřípustný aktivismus“. Dále v této práci budou v rámci výzkumu rozhodování Ústavního soudu zkoumány i některé charakteristiky tohoto rozhodování vypovídající o míře aktivismu či naopak sebeomezení jednotlivých soudců. Uvedené pojmy však budou důsledně vnímány v neutrálním, nikoliv hodnotícím slova smyslu.

---

¹⁹³ Viz COHN, M., KREMNITZER, M. Judicial Activism: A Multidimensional Model, op. cit. sub 173.

¹⁹⁴ Viz obdobně MALÍŘ, J. Institucionální zdrženlivost ústavních soudů se zřetelem k Ústavnímu soudu ČR, op. cit. sub 169.

3. POSTAVENÍ ÚSTAVNÍHO SOUDU

Ještě před vlastním výzkumem vlivu vybraných faktorů na rozhodování Ústavního soudu je vhodné podrobněji vymezit postavení Ústavního soudu v ústavním systému a tím i podmínky, které toto postavení poskytuje pro působení jednotlivých faktorů. „Postavením“ přitom nemíním pouze formální vymezení pravomocí soudu – byť i to je pochopitelně relevantní – nýbrž obecněji otázku, nakolik lze Ústavní soud ČR považovat za *silný* soud. Po vzoru ústavního právníka Stephena Gardbauma přitom sílu soudu chápu poměrně obecně jako jeho (faktickou) schopnost ovlivňovat řešení ústavních, politických a společenských otázek.¹⁹⁵ Je totiž zřejmé, že otázka, zda je soud silný, či slabý, je pro působení různých faktorů v jeho rozhodování zásadní: zatímco silný soud může mít celkově větší tendenci k aktivismu a v jeho rozhodování může být větší prostor pro prosazení faktorů souvisejících s osobnostmi, postoji a filosofiemi jednotlivých soudců a popřípadě též s dynamikou vzájemných vztahů mezi soudci,¹⁹⁶ slabý soud může být naproti tomu buď a priori velmi sebeomezený a neochotný k jakýmkoliv zásahům proti aktům jiných orgánů, nebo může být dokonce „trtinou ve větru“ vnějších faktorů a zejména vůle aktuální vládnoucí politické většiny. Na okraj lze dodat, že soud, který je v popsáném smyslu slabým soudem, se může, ale také nemusí vyznačovat pasivním a limitovaným výkonem svých pravomocí – jak totiž ukazují zkušenosti z autoritářských režimů, soudy mohou sloužit mj. i jako nástroje prosazení politických cílů, udržení kontroly společnosti a jednotlivých složek státní moci či jako prostředek udržení (zdání) legitimacy.¹⁹⁷ Slabý soud tak může mít i podobu tělesa fakticky ovládaného zvenčí, které nejenže pasivně přisvědčuje vládním krokům, ale dokonce je aktivním vykonavatelem či „převodní pákou“ vládní vůle.¹⁹⁸

---

¹⁹⁵ Viz GARDBAUM, S. What Makes for More or Less Powerful Constitutional Courts? *Duke Journal of Comparative and International Law*. 2018, r. 29, s. 1–40.

¹⁹⁶ Srov. CLARK, T. S. The Separation of Powers, Court Curbing, and Judicial Legitimacy, op. cit sub 107.

¹⁹⁷ Viz MOUSTAFA, T., GINSBURG, T. Introduction: The Functions of Courts in Authoritarian Politics. In GINSBURG, T., MOUSTAFA, T. *Rule by Law The Politics of Courts in Authoritarian Regimes*. New York: Cambridge University Press. 2008, s. 1–22. Pěkně tuto skutečnost shrnují výše citovaní D. Ziblatt a S. Levitsky, podle nichž soudy představují pro potencionálního autoritáře jak výzvu, tak příležitost – viz LEVITSKY, S., ZIBLATT, D. *Jak umírá demokracie*, op. cit sub 68. Tuto tezi připomíná a do kontextu české debaty o soudní nezávislosti zasazuje též Vojtěch Šimíček – viz ŠIMÍČEK, V. Ústavní základy soudní a soudcovské nezávislosti aneb aby nikdo nemusel útočit do kopce. In ŠIMÍČEK, V. (ed.). *Nezávislost soudní moci*, op. cit sub 2, s. 29–48.

¹⁹⁸ Za tento postřeh děkuji Michalu Urbanovi.

Jak vysvětluje Gardbaum, síla ústavních soudů je dána třemi základními proměnnými, kterými jsou (1) formální vymezení postavení, působnosti a pravomoci soudu, (2) právní a soudní praxe a (3) vnější kontext, v němž soud působí¹⁹⁹ (důležitost poslední proměnné ostatně zdůrazňuje i shora zmiňovaný strategický model soudního rozhodování). Otázce pravomocí Ústavního soudu se tato práce podrobněji nevěnuje. V tomto směru v zásadě postačuje připomenout, že v praxi se Ústavní soud věnuje především přezkumu ústavnosti právních předpisů a rozhodování o ústavních stížnostech proti rozhodnutím soudů a jiných orgánů veřejné moci, a pro podrobnosti odkázat na čl. 87 Ústavy a § 64 a § 72 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, jakož i na literaturu, která se již otázkou detailně zabývala.²⁰⁰ Tato kapitola se ale zaměří na to, jaké podmínky a hranice Ústavnímu soudu vymezuje vnější prostředí a jak silným se Ústavní soud v těchto podmínkách za bezmála tři dekády své existence stal v praxi své vlastní rozhodovací činnosti.²⁰¹ V následujících podkapitolách budou proto nejprve obecněji shrnuty důvody, pro které je pro soudy vnější prostředí důležité, a následně již bude věnována pozornost samotnému Ústavnímu soudu.

3.1 ÚSTAVNÍ SOUDY A VNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ

Důležitým očekáváním spojeným s postavením ústavních soudů je jejich nezávislost. Pojem nezávislosti soudů (včetně soudů ústavních) je mnohovrstevnatý²⁰² a nelze mu zde věnovat tolik prostoru, který by si jeho komplexní rozbor zasloužil. Chápání významu tohoto pojmu se pohybuje od důrazu na jeho institucionální aspekt (oddělení od jiných složek státní moci), přes aspekt behaviorální (důvěra soudců v to, že mají možnost konzistentně rozhodovat podle své vlastní interpretace práva, nikoliv podle interpretace učiněné jiným aktérem), až po aspekt rozhodovací

---

¹⁹⁹ Ibid.

²⁰⁰ Viz např. WAGNEROVÁ, E. a kol. *Zákon o Ústavním soudu s komentářem*. Praha: Wolters Kluwer, 2007, FILIP, J, HOLLÄNDER, P., ŠIMÍČEK, V. *Zákon o Ústavním soudu: komentář*. 2., podstatně přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, SLÁDEČEK, V. *Ústavní soudnictví*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, či FOREJTOVÁ, M. a kol. *Ústavní soudnictví*. Brno: Václav Klemm, 2014.

²⁰¹ Původní verze podkapitoly 3.1 (zde ovšem výrazně přepracované) vyšla jako CHMEL, J. Vztah Ústavního soudu k výkonné a zákonodárné moci, op. cit sub 23.

²⁰² Podrobně k významu jeho jednotlivých aspektů v judikatuře Ústavního soudu a ESLP viz např. MOLEK, P. *Právo na spravedlivý proces*. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s.148 an. Kriticky k praktickému využití různých definic soudní nezávislosti viz KOSAŘ, D., SPÁČ, S. Conceptualization(s) of Judicial Independence and Judicial Accountability by the European Network of Councils for the Judiciary: Two Steps Forward, One Step Back. *International Journal for Court Administration*. 2018, r. 9, č. 3. s. 37–46.

(nemožnost jakéhokoliv aktéra dlouhodobě si zajistit, že soudy budou rozhodovat podle jeho preferencí).²⁰³ Časté je i velmi obecné chápání soudní nezávislosti, podle něhož tato spočívá v *absenci jakýchkoliv přímých či nepřímých vlivů na soudce*.²⁰⁴ Vnímáme-li ovšem soudní nezávislost takto široce, představuje spíše nedosažitelný ideál, který může být naplněn pouze ve větší či menší míře, nikdy však dokonale.²⁰⁵ *Přímých i nepřímých* vnějších vlivů, které na ústavní soudy fakticky působí, je totiž celá řada.

Jendou z podstatných příčin tohoto působení vnějších vlivů na ústavní soudy je skutečnost, že aktuální vládní moci, ovládající obvykle moc zákonodárnou i výkonnou, existence nezávislého ústavního soudu nadaného pravomocí ústavního přezkumu přináší riziko, že některé důležité společenské otázky budou řešeny v rozporu s jejími preferencemi.²⁰⁶ Současně však má vládní moc ve vztahu k ústavnímu soudu v rukou obrovské množství „pák“, tedy nástrojů, jimiž může rozhodnutí ústavních soudů ovlivnit, nevyhovující rozhodnutí zvrátit, či případně soud dokonce fakticky ovládnout nebo výrazně oslabit.²⁰⁷ Mezi ně patří kupříkladu možnost skrytě či otevřeně nerespektovat soudní rozhodnutí, prosadit preferovanou úpravu i navzdory soudnímu verdiktu, ať už zákonnou, či ústavní cestou, změnit pravomoci samotného soudu (zúžit, nebo naopak rozšířit

---

²⁰³ Viz POPOVA, M. *Politicized Justice in Emerging Democracies. A Study of Courts in Russia and Ukraine*. New York: Cambridge University Press, 2012, s. 14–25.

²⁰⁴ Viz např. Rezoluci Valného shromáždění OSN č. 40/32 z 29. 11. 1985 a 40/146 z 13. 12. 1985 - Basic Principles on the Independence of the Judiciary, bod 2. Takto definovaný požadavek jindy bývá spojován s nestranností spíše než nezávislostí soudce. To však nic nemění na tom, že absolutní podobě by se jednalo o ideál spíše než o plně dosažitelný cíl. Srov. k tomu KOPA, M. *Etika soudců*. In SOBEK, T. a kol. *Právní etika*, op. cit sub 52, s. 195–219. James Moliterno oproti tomu zdůrazňuje, že nestrannost soudce představuje bezpodmínečný atribut, zatímco nezávislost soudců se projevuje na určité škále, viz MOLITERNO, J. E., PATON, P. D. *Globální problémy profesní etiky právníků*. 1. české vydání. Překlad a doplňující texty k českému vydání M. Kopa, M. Tomoszek a V. Dohnal. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 157. Uvedená pojmová nejednota však pro tuto práci nemá zásadní význam.

²⁰⁵ Viz obdobně ŠIMÍČEK, V. *Ústavní základy soudní a soudcovské nezávislosti aneb aby nikdo nemusel útočit do kopce*, op. cit sub 197.

²⁰⁶ Srov. např. KAPISZEWSKI, D. M., SILVERSTEIN, D., KAGAN, R. A. Introduction. In KAPISZEWSKI, D.M SILVERSTEIN, D., KAGAN, R. A. *Consequential Courts. Judicial Roles in Global Perspective*. New York: Cambridge University Press, 2013, s. 4.

²⁰⁷ Ke klasifikaci způsobů, jimiž může zákonodárná a výkonná moc v různých směrech ovlivnit moc soudní, viz např. PETROV, J. *The Populist Challenge to the European Court of Human Rights*, op. cit sub 68, či MLSNA, P. *Ústavní soudnictví a jeho konflikty s politikou jako důsledky dělby moci*, op. cit sub 37. Velmi podrobný výčet takových způsobů pak podává též David Kosař – viz KOSAŘ, D. *Judicializace justiční politiky Evropským soudem pro lidská práva*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 44 an. – v této souvislosti se však Kosař s ohledem na zaměření svého výzkumu vůbec nezabývá normativním hodnocením různých druhů zásahů do soudní moci, ani pojmem soudní nezávislosti a naopak v jistém smyslu provokativně pracuje s konceptem „justiční politiky“. Dále srov též ŠIMÍČEK, V. *Ústavní základy soudní a soudcovské nezávislosti aneb aby nikdo nemusel útočit do kopce*, op. cit sub 197.

tak, že nápad nových případů bude nezvladatelný), soud zrušit, či mu výrazně snížit rozpočet. Mezi nejčastější a nejefektivnější strategie v tomto směru pak spadají snahy soud personálně ovládnout pomocí některé z forem tzv. court-packing,²⁰⁸ ať již (rychle prosazenou či postupnou) výměnou jeho soudců, odstraněním nepohodlných soudů či navýšením počtu soudců a dosazením loajálních osob na nově vzniklá soudcovská místa.²⁰⁹

Ačkoliv většinu z uvedených postupů lze stěží považovat za legitimní, lze ve světové historii ústavního soudnictví nalézt dlouhou řadu příkladů, kdy k jejich využívání skutečně docházelo, ať už se jednalo o poměrně otevřené útoky v podobě rušení „nepohodlných“ ústavních soudů,²¹⁰ popř. častěji jejich personálního ovládnutí,²¹¹ o pouhé nerealizované úvahy o „court-packing“,²¹² či o různé formy boje s právním názorem soudu a snahy jej překonat.²¹³ Nepřehlédnutelný příklad

---

²⁰⁸ K pojmu court-packing, jeho jednotlivým podobám, strategiím i praktickým příkladům viz KOSAŘ, D., ŠIPULOVÁ K. Court-packing aneb jak obsadit soudy svými lidmi. In ŠIMÍČEK, V. (ed.). *Nezávislost soudní moci*, op. cit sub 2., s. 77–112.

²⁰⁹ Srov. např. ARATO, A. Populism, Constitutional Courts, and Civil Society. In LANDFRIED, C. (ed.). *Judicial Power. How Constitutional Courts Affect Political Transformations*. Cambridge: Cambridge University Press, 2019, s. 318–341.

²¹⁰ Relativně nedávný příklad představuje zrušení venezuelského Nejvyššího soudu neloajálního k prezidentu Chávézovi v roce 1999 a jeho nahrazení nově vzniklým Nejvyšším Tribunálem – viz LANDAU, D. Abusive Constitutionalism. *University of California, Davis*. 2013, r. 47, s. 189–260. Poměrně blízko svému zrušení se ocitl též ruský Ústavní soud v průběhu politické krize v roce 1993, v níž se dostal do otevřeného sporu s prezidentem Jelcinem, viz k tomu BOWRING, B. Russia's Constitutional Crisis 1990 to 1993: The (Missing) Role of the Constitutional Court and Its Chairman. *Review of Central and East European Law*. 2012, r. 37, č. 4 s. 481–490.

²¹¹ Příklady z nedávné doby představují např. egyptské snížení počtu ústavních soudců v roce 2012 spojené s odchodem neloajálních soudců, či nahrazení dvou tureckých ústavních soudců v roce 2016 – viz k tomu GARDBAUM, S. Are Strong Courts Always a Good Thing for New Democracies? *Columbia Journal of Transnational Law*. 2015, č. 2, s. 285–320.

²¹² Takové úvahy hrály roli třeba ve vztazích soudu a vlády např. v Německu v 50. letech či v Austrálii ve 40. letech. Viz VANBERG, G. *The Politics of Constitutional Review in Germany*, op. cit sub 18, s. 72, a ROUX, T. *The Politico-Legal Dynamics of Judicial Review. A Comparative Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press, 2018, s. 225 an. Nejcitovanějším příkladem v tomto směru je pak nerealizovaný „court-packing plan“ amerického prezidenta Roosevelta z 30. let minulého století, který zřejmě hrál podstatnou roli v následném opuštění přísné konzervativní judikatury Nejvyššího soudu, která bránila realizaci programu New Deal – viz např. KOOPMANS, T. *Courts and Political Institutions. A Comparative View*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009, s. 58 an. O „court-packing“ ostatně probíhala mezi americkými demokraty debata i nedávných měsících v reakci na několik úspěšných soudcovských nominací prezidenta Trumpa – viz např. HERNDON, A. W., ASTOR, M. Ruth Bader Ginsburg's Death Revives Talk of Court Packing. *New York Times*. [online]. 19. 9. 2020. [cit. 5. 2. 2021]. Dostupné z: <http://nyti.ms/2M3xPlp>. Za tuto poznámku děkuji J. Hořeňovskému.

²¹³ Ty v některých případech mohou vést i k tomu, že se názor soudu zkrátka neprosadí – G. Vanberg např. popisuje, že německému Spolkovému ústavnímu soudu se takto v 90. letech nepodařilo prosadit jeho původní přísný názor na křesťanské kříže ve školních učebnách, viz VANBERG, G. *The Politics of Constitutional Review in Germany*, op. cit sub 18, s. 2–4.

kumulace více z popisovaných kroků ostatně nabízí nedávná minulost přímo ve středoevropském prostoru v podobě ovládnutí polského a maďarského ústavního soudu tamními vládami.²¹⁴

Uvedené příklady v žádném případě neznamenají, že by otevřeně boje mezi vládami a ústavními soudy byly v ústavních systémech na denním pořádku. Právě naopak, možnost využití zmiňovaných „pák“, jimiž vlády vůči ústavním soudům disponují, zůstává obvykle pouze potenciální. Zásadní však je, že i sama tato potencialita má na ústavní soudy významný vliv, který v reálném životě politických systémů výrazně oslabuje míru působení ústavních soudů proti aktuální politické většině. Empirické zkušenosti totiž ukazují, že soudy do značné míry postupují strategicky a anticipují možné reakce jiných politických aktérů. Zpravidla se tedy snaží nerozhodnout tak, aby politická většina reagovala nerespektováním či překonáním soudního rozhodnutí²¹⁵ nebo dokonce zásahem do nezávislosti soudu.²¹⁶ To může vést k tomu, že aktuální politické obsazení výkonné a zákonodárné moci může mít vliv na rozhodování soudů²¹⁷ – což je poněkud paradoxní vzhledem k tomu, že soudy provádějící ústavní přezkum bývají považovány za „kontramajoritární“ prvek v ústavních systémech.²¹⁸ Tento mechanismus na druhou stranu do určité míry pomáhá limitovat aktivismus ústavních soudů, neboť obecně platí, že větší riziko útoku na nezávislost hrozí právě těm soudům, které měly dříve velmi silnou pozici a zastávaly ji

---

²¹⁴ Viz k tomu např. WINTR, J. Politický tlak na polský justiční systém v letech 2015–2019. In ŠIMÍČEK, V. (ed.) *Nezávislost soudní moci*, op. cit. sub 2, s. 113–119 a MÉSZÁROS, L. Aktuálně otázky nezávislosti justice v Maďarsku, *Ibid.*, s. 121–128. Dále viz SCHEPPELE, K. L. Constitutional Coups and Judicial Review: How Transnational Institutions Can Strengthen Peak Courts at Times of Crisis (With Special Reference to Hungary). *Transnational Law and Contemporary Problems*. 2014, r. 23, s. 51–117, VARJU, M. CHRONOWSK, N. Constitutional Backsliding in Hungary. *Tijdschrift voor Constitutioneel Recht*. 2015, s. 296–310 a GARLICKI, L. Constitutional Court and Politics. The Polish Crisis. In LANDFRIED, C. (ed.) *Judicial Power*. op. cit. sub 209, s. 141–162.

²¹⁵ Viz k tomu ESKRIDGE, W. N. Overriding Supreme Court Statutory Interpretation Decisions. *Yale Law Journal*. 1991 r. 101, č. 2, s. 331–456.

²¹⁶ Viz ONDŘEJKOVÁ, J. *Vnější limity soudcovské interpretace a argumentace*, op. cit., s. 36, HELMKE, G. The Logic of Strategic Defection, op. cit. sub 109, či VANBERG, G. *The Politics of Constitutional Review in Germany*, op. cit. sub 18, s. 116 an., či STONE SWEET, A. *Governing with Judges: Constitutional Politics in Europe*. Oxford / New York: Oxford University Press, 2000, s. 60.

²¹⁷ Viz zejména DAHL, R. Decision-Making in a Democracy: The Supreme Court as a National Policy-Maker. *Journal of Public Law*. 1957, č. 6, s. 279–295, a k rozboru této jeho teze v češtině viz PÍŠA, R. *Soudcovské zachránce a byrokrati*, op. cit. sub 49, S. 65–70. Dále viz též COHEN, L. R., SPITZER, M. L. Judicial Deference to Agency Action: A Rational Choice Theory and an Empirical Test. *Southern California Law Review*. 1996, r. 69, č. 2, s. 431–476.

²¹⁸ Poměrně populárním je v anglicky psané literatuře zejména pojem „counter-majoritarian difficulty“ zavedený A. Bickelem, viz BICKEL, A. *The Least Dangerous Branch: The Supreme Court at the Bar of Politics*. Indianapolis; New York: The Bobbs-Merrill Company, 1963, s. 16 an.

aktivistickým způsobem.²¹⁹ Z uvedeného hlediska se pro sílu postavení ústavních soudů jeví důležitým, jaké obecné záruky nezávislosti jim daný ústavní systém poskytuje, ale například také, jak je upraveno a prováděno jmenování soudců (možnost opakovaného jmenování soudců kupříkladu může posilovat prostor pro přímý či nepřímý vliv orgánů podílejících se na výběru soudců na jejich rozhodování;²²⁰ vedle toho se obecně zdá, že případná politizace procesu jmenování soudců má tendenci posilovat politizaci samotného soudu.²²¹), či nakolik je pro politickou většinu snadné, nebo naopak obtížné překonat případné nevyhovující soudní rozhodnutí.²²²

Ústavní soudy jsou přitom ve svém rozhodování ovlivněny nejen množstvím „pák“, jímž exekutiva a legislativa disponuje, ale zejména mírou, v níž hrozí reálné riziko jejich využití. Pro pozici ústavního soudu je proto důležité, jak k soudu přistupuje aktuální vládní většina a jak silná je její tendence respektovat soudní rozhodnutí, nebo naopak ochota (a možnosti) eskalovat případný střet s ústavním soudem.²²³ Řada empirických studií z tohoto důvodu poukazuje kupříkladu na fakt, že ústavní soudy sílí a získávají více nezávislosti, ale i faktické moci a možností rozhodovat aktivisticky tam, kde je politický systém výrazněji fragmentovaný a kde dochází k pravidelnému střídání u moci. Naopak v politických systémech s jasným hegemonem (který má jednak možnost obsadit soud a jednak nemá silnou potřebu mít k dispozici nezávislý soud pro doby, kdy by nebyl u vlády) se soudy častěji dostávají do slabší pozice, která s sebou nese větší

---

²¹⁹ Viz GARDBAUM, S. Are Strong Courts Always a Good Thing for New Democracies?, op. cit. sub 212, či GUARNIERI, C. Courts Enforcing Political Accountability? The Role of Criminal Justice in Italy. In KAPISZEWSKI, D.M SILVERSTEIN, D., KAGAN, R. A. *Consequential Courts*, op. cit sub 206, s. 163 an.

²²⁰ Viz např. REDISH, M. H., ARONOFF, J. The Real Constitutional Problem with State Judicial Selection: Due Process, Judicial Retention, and the Dangers of Popular Constitutionalism. *William & Mary Law Review*. 2014, r. 56, č. 1, s. 1–58.

²²¹ Viz ESCRESA, L., GAROUPA, N. Judicial Politics in Unstable Democracies: The Case of the Philippine Supreme Court, an Empirical Analysis 1986-2010. *Asian Journal of Law and Economics*. 2012, r. 3, č. 1, s. 1–39, či WETSTEIN, M. E. a kol. Ideological Consistency and Attitudinal Conflict: A Comparative Analysis of the U.S. and Canadian Supreme Courts. *Comparative Political Studies*. 2009, r. 42, č. 6, s. 763–791.

²²² Důležitá v tomto směru může být jednak míra rigidity ústavy určující možnost překonat soudní rozhodnutí ústavním dodatkem – viz DIXON, R. STONE, A. Constitutional Amendment and Political Constitutionalism: A Philosophical and Comparative Reflection. In DYZENHAUS, D., THORBURN, M. *Philosophical Foundations of Constitutional Law*. Oxford: Oxford University Press, 2016, s. 93–118 – a jednak otázka, zda daný ústavní systém neupravuje některou z tzv. slabých forem přezkumu ústavnosti, která přímo předpokládá možnost překonání soudního rozhodnutí zákonodárcem – viz k tomu TUSHNET, M. New Forms of Judicial Review and the Persistence of Rights-and Democracy-Based Worries. *Wake Forest Law Review*. 2003, č. 2, s. 813–838.

²²³ Viz SADURSKI, W. Constitutional Courts and Constitutional Culture in Central and Eastern Europe, op. cit sub 41.

míru sebeomezení a zároveň i větší riziko ohrožení nezávislosti soudů a soudců²²⁴ – to ostatně platí nejen pro ústavní soudy, ale pro pozici justice obecně.²²⁵ Ze stejného důvodu je pak pro soudy důležité udržet si dobrou reputaci u široké veřejnosti, resp. její důvěru, která představuje před případnými útoky exekutivy a legislativy jistou míru ochrany. Zásahy do nezávislosti soudů jsou totiž pro tyto složky moci obvykle spojeny s politickými náklady, a čím větší takové politické náklady jsou, tím pevnější je pozice soudu.²²⁶ Jak ovšem ukazují třeba příklady Maďarska a Polska, tyto náklady jsou výrazně menší, pokud ve společnosti převládá pocit, že soudy dlouhodobě rozhodují proti převažujícím postojům ve společnosti.²²⁷ To může představovat jeden z důvodů, proč bývají ústavní soudy přinejmenším v určité míře ovlivňovány také veřejným míněním.²²⁸

Faktické postavení ústavních soudů v ústavním a politickém systému je závislé též na tom, jaké návrhy se k němu v praxi vůbec dostanou²²⁹ – to je přitom dáno rozsahem pravomocí soudu a jednak též podobou struktury ústavních orgánů a politického prostředí: jak jednoduše vyjádřil W. Sadurski, „čím větší je pnutí mezi politickými silami, tím větší je pravděpodobnost, že se protivníci dříve či později obrátí na ústavní soud, aby zpochybnili politické volby politických oponentů.“²³⁰ Počet a význam návrhů k ústavnímu soudu tak mohou zvyšovat třeba radikální reformy prováděné vládou²³¹ nebo naopak dysfunkce státních orgánů způsobující jejich neschopnost řešit aktuální společenské problémy,²³² stejně jako spory mezi státy a federací

---

²²⁴ Viz VOLCANSEK, M. L. Judicialization of Politics or Politicization of the Courts in New Democracies? In LANDFRIED, C. (ed.). *Judicial Power*, op. cit. sub 209, s. 66–81, PÍŠA, R. *Soudcokraté, zachránci a byrokrati*, op. cit. sub 49, s. 30–31, či RAMSEYER, J. M. The Puzzling (In)Dependence of Courts: A Comparative Approach. *The Journal of Legal Studies*. 1994, r. 23, č. 2, s. 721–747. Srov. též GINSBURG, T. The Global Spread of Constitutional Review. In WHITTINGTON, K. E., KELEMEN, R. D., CALDEIRA, G. A. (eds.): *The Oxford Handbook of Law and Politics*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2008, s. 78 an.

²²⁵ GUARNIERI, C. Courts Enforcing Political Accountability?, op. cit. sub 219.

²²⁶ Viz STONE SWEET, A. *Governing with Judges*, op. cit. sub 216, s. 58.

²²⁷ Viz ONDŘEJKOVÁ, J. *Vnější limity soudcovské interpretace a argumentace*, op. cit. sub 37, s. 33, či KÜHN, Z. *Soudy v autoritativním státě*, op. cit. sub 47.

²²⁸ Viz STROTHER, L. Case Salience and the Influence of External Constraints on the Supreme Court, op. cit. sub 105.

²²⁹ Viz též KOPEČEK, L., PETROV, J. From Parliament to Courtroom: Judicial Review of Legislation as a Political Tool in the Czech Republic. *East European Politics and Societies and Cultures*. 2015, r. 30, č. 1, s. 120–146.

²³⁰ Viz SADURSKI, W. Constitutional Courts and Constitutional Culture in Central and Eastern Europe, op. cit. sub 41.

²³¹ Viz STONE SWEET, A. *Governing with Judges*, op. cit. sub 216, s. 52.

²³² Viz GARDBAUM, S. What Makes for More or Less Powerful Constitutional Courts?, op. cit. sub 195.

plynoucí z federativního uspořádání státu či mezi výkonnou a zákonodárnou mocí plynoucí z prezidentské formy vlády.²³³ Na druhou stranu jej může výrazně snižovat přítomnost jiných „veto points“ v systému²³⁴ či stranický systém nutící vládu ke skládání koalic a hledání politických kompromisů.²³⁵

V neposlední řadě pak nelze přehlédnout, že podstatný význam pro vymezení postavení ústavních soudů může mít též právní kultura, v níž soud působí, a s ní spojená očekávání, která s rolí soudu spojuje veřejnost, jiní političtí aktéři, soudní systém jako celek a konečně i soudci samotní.²³⁶ Obecně platí, že v jednotlivých zemích se výrazně odlišují kulturní představy o osobnosti soudce,²³⁷ podobě právní argumentace, přípustnosti soudcovského dotváření práva, či významu soudní nezávislosti. Detailně v tomto směru byly popsány především rozdíly mezi kontinentální a angloamerickou právní kulturou.²³⁸ Na kontinentě z tohoto důvodu může být limitujícím faktorem pro postavení ústavních soudů zažitá legalistická tradice vyžadující vazbu soudních rozhodnutí na právní prameny a respekt k odlišení mezi právem a politikou; na druhou stranu zde může tradičně poměrně přísné chápání soudní nezávislosti soudům poskytovat ochranu před vnějšími vlivy či útoky ze strany jiných politických aktérů.²³⁹

---

²³³ Ibid.

²³⁴ Viz k tomu např. BROUARD, S., HÖNNIGE, C. Constitutional Courts as Veto Players: Lessons from the United States, France and Germany. *European Journal of Political Research*. 2017, r. 56, č. 3, s. 529–552, SADURSKI, W. Constitutional Courts and Constitutional Culture in Central and Eastern Europe, op. cit sub 41, či STONE SWEET, A. *Governing with Judges* op. cit sub 216, s 53.

²³⁵ SADURSKI, W. Constitutional Courts and Constitutional Culture in Central and Eastern Europe, op. cit sub 41.

²³⁶ Viz GARDBAUM, S. What Makes for More or Less Powerful Constitutional Courts?, op. cit sub 195.

²³⁷ Ve vztahu k procesu výběru a jmenování soudců Ústavního soudu k tomu viz též KÜHN, Z., KYSELA, J. Nomination of Constitutional Justices in Post-Communist Countries, op. cit sub 54.

²³⁸ Viz např. BOBEK, M., KÜHN, Z. a kol. *Judikatura a právní argumentace*. 2. vydání. Praha 2013, s. 23–74.

²³⁹ Viz GARDBAUM, S. What Makes for More or Less Powerful Constitutional Courts?, op. cit sub 195.

3.2 PŘEDPOKLADY PRO SILNOU POZICI ÚSTAVNÍHO SOUDU ČR

3.2.1 Vnější podmínky

Z popisovaných obecných hledisek se Ústavní soud ČR jeví jako dobrý kandidát na to, aby se stal poměrně silným soudem, a tedy významným aktérem v právním a politickém systému (a potenciálně tak i k tomu, aby ponechával značný prostor pro prosazení preferencí jednotlivých soudů v rámci rozhodování). Ačkoliv byl zřízen jako kelsenovský „negativní zákonodárce“²⁴⁰ v kontinentálním právním systému a navíc brzy po skončení období normalizace, které zatížilo soudnictví formalistickou tradicí,²⁴¹ mohl Ústavní soud (podobně jako jeho další střeoevropské protějšky) již od svého vzniku těžit z toho, že zřizování ústavních soudů bylo v době demokratické tranzice po roce 1989 vnímáno jako vcelku samozřejmá známka demokratického charakteru států.²⁴² Díky tomu, ač byl se svou pravomocí přezkoumávat ústavnost právních předpisů, ale i rozhodovat o ústavních stížnostech proti konečným rozhodnutím obecné justice, určitým „cizorodým tělesem“ v soudním i politickém systému,²⁴³ nemusel ani ve svých počátcích bojovat

---

²⁴⁰ Tuto představu formuloval H. Kelsen poprvé v návrhu rakouské ústavy z roku 1920 a je spojena s úkolem ústavních soudů efektivně garantovat dodržování ústavy, která je předpisem nejvyšší právní síly, nikoliv však dotvářet právo – to dobře odpovídá kelsenově vizi hierarchicky vystavěného právního řádu, stejně tak jako kontinentálnímu pojetí právní jistoty. Lze navíc dodat, že již prvorepublikové československo patřilo mezi vůbec první země, které tento model do svých ústav zavedly. Viz k tomu KELSEN, H. *Judicial Review of Legislation: A Comparative Study of the Austrian and the American Constitution*. *The Journal of Politics*. 1942, r. 4, č. 2 s. 183–200, ANTOŠ, M. *Současné ústavní soudnictví: nepravý dědic Hanse Kelsena?*. *Jurisprudence*. 2017, r. 25, č. 2, s. 36 an., COMELLA, V. F. *The European Model of Constitutional Review of Legislation: Toward Decentralization*. *International Journal of Constitutional Law*. 2004, r. 2, s. 461–491, CAPPELLETTI, M. *Judicial Review in Comparative Perspective*. *California Law Review*. 1970, r. 58, č. 5., s. 1017 an., a EHS, T. *Felix Frankfurter, Hans Kelsen and the Practice of Judicial Review*. *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht*. 2013, r. 73, s. 451–481.

²⁴¹ Viz KÜHN, Z. *Aplikace práva soudcem v éře střeoevropského komunismu a transformace*, op. cit sub 162.

²⁴² Viz k tomu SÓLYOM, L. *The Role of Constitutional Courts in the Transition to Democracy: With Special Reference to Hungary*. *International Sociology*. 2003, r. 18, č. 1, s. 133–161, a BIAGI, F. *European Constitutional Courts and Transitions to Democracy*, op. cit sub 42, s. 146–7. Pro (zpětné) zhodnocení důležité role ústavních soudů pro demokratickou tranzici ve střední a východní Evropě viz též ISSACHAROFF, S. *Constitutional Courts and Democratic Hedging*. *Georgetown Law Journal*. 2011, r. 99, č. 4, s. 961–1012. L. Kopeček a J. Petrov zase pro české prostředí potvrzují, že v prvních letech se otázek tranzitivní spravedlnosti skutečně týkala značná část poslaneckých a senátorských návrhu projednávaných Ústavním soudem, viz KOPEČEK, L., PETROV, J. *From Parliament to Courtroom*, op. cit sub 229.

²⁴³ Srov. např. KÜHN, Z. *The Constitutional Court of the Czech Republic*. In A. JAKAB, A., DYEVIČ, A., ITZCOVICH, G. (eds.). *Comparative Constitutional Reasoning*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, s. 199–236.

o svou legitimitu. Ta byla obecnou i odbornou veřejností v zásadě vnímána jako samozřejmá.²⁴⁴ O něco obtížnějším postupným budováním autority Ústavní soud musel projít ve vztahu k parlamentu²⁴⁵ a především pak k obecné justici,²⁴⁶ která kupříkladu dlouho odmítala přijmout názor o (kvazi)precedenční závaznosti nálezů Ústavního soudu.²⁴⁷ To však nic nemění na skutečnosti, že vzhledem k nezpochybňované legitimitě a očekávané pozici garanta demokracie a ústavnosti nebyl Ústavní soud již od svého vzniku svázán „právněkulturní“ představou spojenou s omezenou soudcovskou rolí tolik jako obecné soudy.

V této souvislosti lze navíc dodat, že se zdá, že Ústavní soud očekávání veřejnosti naplňuje, neboť si dlouhodobě udržuje vysokou veřejnou důvěru, která se stabilně pohybuje mezi 50 a 65 % a pravidelně je vyšší oproti důvěře veřejnosti ve vládu i obě komory parlamentu a v posledních letech i než v prezidenta.²⁴⁸ Předseda Ústavního soudu je navíc českou společností dlouhodobě považován za jednoho z nejdůvěryhodnějších ústavních činitelů.²⁴⁹ I tato skutečnost posiluje postavení Ústavního soudu, neboť pro další významné politické aktéry by případný otevřený konflikt se soudem nebo dokonce útok na něj byl spojen se značnými politickými náklady.

Spíše silné roli Ústavního soudu pak nahrává i politický a institucionální kontext, v němž soud působí. Politické prostředí ČR se vyznačuje jistou proměnlivostí, častým střídáním vlád, větší

---

²⁴⁴ Viz k tomu SADURSKI, W. Postcommunist Constitutional Courts in Search of Political Legitimacy. *European University Institute Working Paper*. LAW. 2001, č. 11. Srov. též ŠIPULOVÁ, K. The Czech Constitutional Court, op. cit. sub 85.

²⁴⁵ Viz např. BIAGI, F. *European Constitutional Courts and Transitions to Democracy*, op. cit. sub 42, s. 151.

²⁴⁶ Tamtéž, s. 149–151.

²⁴⁷ Viz k tomu HOLLÄNDER, P. *Filosofie práva*, op. cit. sub 3, s. 197–200, popisující spor mezi Ústavním soudem a Nejvyšším soudem týkající se problematice odvírající vojenské služby populárně označované jako „válka soudů“. Nutno dodat, že v tomto ohledu nepředstavuje český Ústavní soud žádnou výjimku – podobné spory v dalších státech popisuje např. GARLICKI, L. Constitutional Courts versus Supreme Courts. *International Journal of Constitutional Law*. 2007, r. 5, č. 1, s. 44–68.

²⁴⁸ Viz Centrum pro výzkum veřejného mínění. Časové řady vybraných otázek z výzkumu Naše společnost. *CVVM* [online, cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2IBTqQg>. V citované časové řadě sociologického centra CVVM zachycující veřejnou důvěru v Ústavní soud od roku 2004 po rok 2020 tato důvěra klesla pod 50 % (na hodnotu 45,6 %) jen jedinkrát, a to při výzkumu prováděném v prosinci 2010. Mezi tímto a nejbližším předchozím výzkumem společnosti, který proběhl v červnu 2009, vydal Ústavní soud kontroverzní nález z 10. 9. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 27/09 v důležité a mediálně sledované věci „Melčák“, a lze se tedy domnívat, že krátkodobý pokles důvěry v Ústavní soud mohl souviset právě s tímto rozhodnutím.

²⁴⁹ Z posledních let viz např. Centrum pro výzkum veřejného mínění. Tisková zpráva: Důvěra vrcholným ústavním činitelům – červen 2020. *CVVM*. [online, cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3psbuwm>, Centrum pro výzkum veřejného mínění. Tisková zpráva: Důvěra vrcholným ústavním činitelům – květen 2019. *CVVM*. [online, cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2KFUdkA>, Centrum pro výzkum veřejného mínění. Tisková zpráva: Důvěra vrcholným politikům – únor 2018. *CVVM*. [online, cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3mWwKsi>.

mírou fragmentace i polarizace a absenci jasného hegemonu.²⁵⁰ Z toho ve smyslu shora vyložené teorie vyplývá jednak solidní potenciál prostředí, aby generovalo konflikty, které je třeba řešit před Ústavním soudem (a to i přesto, že vzniku takových konfliktů zcela nenahrává parlamentní a unitární uspořádání ČR), a především pak skutečnost, že racionální političtí aktéři mají v dlouhodobě perspektivně zájem na zachování relativně silného a nezávislého Ústavního soudu, na který se mohou obrátit, jsou-li sami v opozici. Postavení Ústavního soudu pak posiluje i relativní rigidita českého ústavního pořádku,²⁵¹ který ke své změně vyžaduje kvalifikovanou většinu v obou komorách parlamentu (čl. 39 odst. 4 Ústavy ČR) a obsahuje klauzuli věčnosti (čl. 9 odst. 2 Ústavy ČR), a díky tomu není předmětem překotných změn.²⁵² Rigiditu českého ústavního pořádku nelze přeceňovat, neboť komparativně v tomto směru nijak nevyčnívá a mnohé státy vyžadují pro ústavní změny přísnější podmínky,²⁵³ přesto však představuje prvek, který aktuální vládnoucí většině překonávání případného nevyhovujícího rozhodnutí Ústavního soudu mírně ztěžuje.

Uvedenou tezi, podle níž jiní političtí aktéři mají zájem na zachování silného Ústavního soudu ostatně potvrzuje i politická praxe (přinejmenším ta viditelná). V té se jednak zdá, že Ústavní soud nebývá zpravidla vystaven významným politickým tlakům,²⁵⁴ přestože čas od času politická realita

---

²⁵⁰ Viz např. KUBÁT, M. Volby, fragmentace a polarizace stranického systému a politická nestabilita v České republice. *Politologický časopis*. 1998, r. 5, č. 3, s. 231–243, KUBÁT, M. Jaký volební systém pro Českou republiku?. In BALÍK, S. a kol. *Většinový systém pro sněmovní volby?* Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2013, s. 103–118, či GUASTI, P., MANSFELDOVÁ, Z. Fragmented Politics. Divided Opposition and Weak Governments in the Czech Republic. In MEIßELBACH C., LEMPP J., DREISCHER S. (eds). *Politikwissenschaft als Beruf*. Wiesbaden: Springer VS, 2018, s. 53–74.

²⁵¹ Viz k tomu např. SVOBODA, V. *Vznik Ústavy České republiky*. 2018. Disertační práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta s. 41 a 150 an a 192 an., či SUCHÁNEK, R. § 39 In ŠIMÍČEK, V. a kol. *Ústava České republiky: komentář*. Praha: Linde, 2010. Objevuje se však i kritika, podle níž je rigidita ústavního pořádku nedostatečná, a zcela tak neznemožňuje svévolné nakládání s ústavním pořádkem, viz ŠIMÍČEK, V. § 9, Ibid.

²⁵² Od svého přijetí v roce 1992 byla Ústava ČR novelizována celkem osmkrát, a to ústavními zákony č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 395/2001 Sb., 448/2001 Sb., 515/2002 Sb., 319/2009 Sb., 71/2012 Sb. a 98/2013 Sb. Listina základních práv a svobod pak byla novelizována jedinkrát, ústavním zákonem č. 162/1998 Sb.

²⁵³ Viz např. ALBERT, R. The Structure of Constitutional Amendment Rules. *Wake Forest Law Review*. 2014, r. 49, s. 913–975.

²⁵⁴ Viz např. PÓCZA, K., DOBOS, G., GYULAI, A. Courts Compared: The Practice of Constitutional Adjudication in Central and Eastern Europe. In PÓCZA, K. (ed.). *Constitutional Politics and the Judiciary*, op. cit sub 85., s. 213–244, či ŠIMÍČEK, V. Ústavní základy soudní a soudcovské nezávislosti aneb aby nikdo nemusel útočit do kopce, op. cit sub 197. K. Šipulová dokonce Ústavní soud ČR označuje za soud, který se ve středoevropském kontextu stal nejvíce izolovaným od vnějších faktorů, viz ŠIPULOVÁ, K. The Czech Constitutional Court, op. cit sub 85, s. 57.

připomene, že snahy Ústavní soud destabilizovat,²⁵⁵ nerespektovat²⁵⁶ či ovlivnit²⁵⁷ nejsou ničím zcela nepředstavitelným. Obecně se ale v politické praxi spíše ukazuje, že rozhodnutí Ústavního soudu u zákonodárců požívají autority. Legislativa a exekutiva nejenže v konkrétních věcech respektuje výroky těchto rozhodnutí, ale snaží se vycházet i z obecných právních názorů Ústavního soudu vyslovených v odůvodnění a například v poslaneckých debatách tato rozhodnutí i později po jejich vydání zaznívají jako právní argument.²⁵⁸ Tím se i mimochodem i v ČR potvrzuje obecný obraz fenoménu judicializace politiky, jak jej důkladně popisuje Alec Stone Sweet, podle nějž soudy nejenže rozhodují politické spory o právo, ale současně svými rozhodnutími vytvářejí právní „terén“, a političtí aktéři se tak i v budoucnu mohou na jejich rozhodnutí odvolávat (popř.

---

²⁵⁵ Takové snaze byl zřejmě nejbližší přístup k Ústavnímu soudu, který zaujímal prezident V. Klaus, který soud nejen opakovaně kritizoval jako zpolitizovaný, zaujatý či zcela zbytečný, ale na počátku i na konci svého funkčního období ohrozil fungování soudu též tím, že nechal výrazně klesnout počet soudců – poprvé zřejmě především vlivem sporů se Senátem o konkrétní soudcovská jména, v roce 2012 a 13 pak již v podstatě vlivem rezignace na navrhování dalších kandidátů. Stručně k tomu viz DAVIDOVÁ, E. „Zbytečný“ a „politický“ – Klaus učil, jak ignorovat Ústavní soud. *ČT24* [online]. 6. 3. 2013. [cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z <https://bit.ly/3mmcO2U>. Ke kritice Ústavního soudu prezidentem Klausem a jeho přístupem k jmenování v prvních letech viz též KÜHN, Z., KYSELA, J. Nomination of Constitutional Justices in Post-Communist Countries, op. cit. sub 54, a ŘÍHA, M. Ústavní soud ve třetí dekádě, op. cit. sub 54.

²⁵⁶ V roce 2009 v období kolem rozhodnutí v „kauze Melčák“ byl Ústavní soud vystaven zřejmě vůbec nejsilnějšímu tlaku, neboť byl nejen předmětem silné kritiky, ale zákonodárci dokonce zvažovali otevřené nerespektování jeho rozhodnutí – viz k tomu stenoprotokol ze schůze Poslanecké sněmovny, 11. 9. 2009, dostupné z <https://bit.ly/3pw4WO3>.

²⁵⁷ Snahy hradního kancléře V. Mynáře ovlivňovat jednotlivá rozhodnutí Ústavního soudu byly výrazně medializovány v relativně nedávné době, viz např. KUNDRA, O., PROCHÁZKOVÁ, A. Pozor, volá Mynář. Jak se pravá ruka prezidenta snaží ovlivnit soudce. *Respekt*. 2019, č. 1.

²⁵⁸ Viz k tomu CHMEL, J. Parlament a judicializace politiky. Reflexe rozhodovací činnosti Ústavního soudu české republiky v poslaneckých debatách. *Jurisprudence*. 2018, r. 26, č. 5, s. 3–14, a GRINC, J., BLAŽKOVÁ, K. Ústavní soud a zákonodárci v hospodářských a sociálních otázkách: ochrana ústavnosti, nebo přetahovaná o politice? *Jurisprudence*. 2019, r. 27, č. 3, s. 6–15. Kriticky k tomu však viz též STANĚK, M. *Respektuje Parlament Ústavní soud?*. Praha, 2019. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Zdá se tak, že v ČR probíhá alespoň částečná obdoba německé praxe známé jako „Karlsruhe-astrology“ (k tomu srov. VON BEYME, K. The German Constitutional Court in an Uneasy Triangle between Parliament, Government and the Federal Laender. In SADURSKI, W. (ed.). *Constitutional Justice, East and West: Democratic Legitimacy and Constitutional Courts in Post-communist Europe in a Comparative Perspective*. The Hague; New York Kluwer Law International, 2002, s. 110 an.). Jakkoliv se ovšem z pohledu kontinentálního právníka může obecná akceptace soudních právních názorů jevit samozřejmou, vůbec takovou není. Zejména v oblasti angloamerického práva bývá uvedený pohled ztotožňován s koncepcí „nadrživosti soudnictví“ (*judicial supremacy*), která soupeří s konkurenční koncepcí „departmentalismu“, podle níž soudy vůbec nemají oproti ostatním složkám moci monopol na interpretaci ústavy. Srov. též ONDŘEJKOVÁ, J. *Vnější limity soudcovské interpretace a argumentace*, op. cit. sub 37, s. 32, či YOUNG, E. A. Constitutionalism Outside the Courts. In TUSHNET, M. – GRABER, M. A., LEVINSON, S. (eds.) *The Oxford Handbook of the U.S. Constitution*. New York: Oxford University Press, 2015, s. 843 an. Pro kritiku nadřazenosti soudnictví viz např. TUSHNET, M. *Taking the Constitution away from Courts*. Princeton: Princeton University Press, 1999. WHITTINGTON, K. E. Extrajudicial Constitutional Interpretation: Three Objections and Responses. *North Carolina Law Review*. 2002, r. 80, č. 3, s. 773 an., či KRAMER, L. *The People Themselves: Popular Constitutionalism and Judicial Review*. Oxford Oxford University Press, 2005.

vést další spory o jejich výklad).²⁵⁹ V každém případě však uvedený respekt zákonodárce patří mezi důležité vnější okolnosti, které Ústavnímu soudu poskytují potenciálně silné postavení.

Při zvažování institucionálního kontextu je na druhou stranu namísto zohlednit i dvě skutečnosti, které mohou vliv Ústavního soudu mírně oslabovat. Předně, uspořádání ústavních orgánů i systém politických stran v ČR vykazují některé rysy, které mohou tlačit aktuální vládu k hledání politického kompromisu, a tím snižovat pravděpodobnost prosazení radikálních reforem, které by měly být předkládány Ústavnímu soudu. Těmito rysy jsou jednak multipartismus spojený s praktickou nutností tvorby vládních koalic²⁶⁰ a jednak silná role Poslanecké sněmovny i jednotlivých poslanců v zákonodárném procesu²⁶¹ a existence horní komory parlamentu. Všechny uvedené charakteristiky jsou však z hlediska efektu na postavení Ústavního soudu poněkud dvousečné. Vedle potřeby kompromisu totiž obvykle vedou také k výše zmiňované absenci politického hegemonu (vícestranický systém), k občasnému prosazení nekoncepčních, nekvalitních a potenciálně protiústavních návrhů zákonů (silná role poslanců v zákonodárném procesu) i ke zjednodušení geneze návrhů na ústavní přezkum (časté jsou senátorské návrhy).²⁶²

Pozici Ústavního soudu vůči dalším politickým aktérům dále (přinejmenším teoreticky) oslabuje právní úprava jmenování jeho soudců, která byla ostatně ústavními právníky opakovaně kritizována²⁶³ a která jednak umožňuje znovujmenování soudců, což vytváří riziko politického

---

²⁵⁹ Viz STONE SWEET, A. *Governing with Judges*, op. cit. sub 216, s. 74 an., BAR-SIMAN-TOV., I. The Role of Courts in Improving the Legislative Process. *The Theory and Practice of Legislation*. 2015, r. 3, č. 3, s. 295–313, či SADURSKI, W. *Constitutional Courts and Constitutional Culture in Central and Eastern Europe*, op. cit. sub 41.

²⁶⁰ Viz např. HAVLÍK, V., KOPEČEK, L. Krize vládnutí v České republice. *Politologický časopis*. 2008, č. 3, s. 183–205.

²⁶¹ K silné roli poslanců viz např. WINTR, J. *Česká parlamentní kultura*. Praha: Auditorium, 2010, s. 401.

²⁶² Na okraj: v oblasti přezkumu ústavnosti zákonů senátorské návrhy výrazně převažují nad těmi poslaneckými. Z 304 nálezů Ústavního soudu vydaných v této oblasti na základě návrhů podaných od 1. 1. 1997 (18. 12. 1996 se konala ustavující schůze Senátu) do 31. 12. 2020 byla v 65 případech navrhovatelem skupina senátorů a pouze v 35 případech skupina poslanců. Jednoznačně nejčastějším navrhovatelem jsou obecné soudy, jejich návrhů se z uvedené skupiny týkalo plných 150 nálezů. Další 40 návrhů pak měli na svědomí stěžovatelé, 11 senát Ústavního soudu, 8 prezident republiky. Skupiny se překrývají, v některých případech je nález vydán ve spojeném řízení o více návrzích. (Uvedená data platí podle údajů evidovaných v databázi Nalus k 7. 2. 2021).

²⁶³ Viz např. KOSAŘ, D., VYHNÁNEK, L. The Constitutional Court of Czechia. In VON BOGDANDY, A., HUBER, P., GRABENWARTER, C. (eds.) *The Max Planck Handbooks in European Public Law, Vol. III: Constitutional Adjudication: Institutions*. New York: Oxford University Press, 2020, s. 119–179, KOSAŘ, D., VYHNÁNEK, L. Senát a výběr soudců Ústavního soudu. In KYSELA, J. (ed.) *Dvacet let Senátu Parlamentu České republiky v souvislostech*. Praha: Leges, 2016, s. 187–210, či ŠIMÍČEK, V. Výběr kandidátů na soudce Ústavního soudu a jejich schvalování Senátem. *Ibid.*, s. 225–240. Možnost znovujmenování na základě vlastní zkušenosti ostře kritizoval také někdejší soudce Ústavního soudu Vladimír Klokočka, viz NAVARA, L. *Tlustý odkryl poměry v naší*

tlaku na soudce ucházející se o opakování mandátu, a jednak v dosavadní praxi vedla k tomu, že prezident obsazuje soud téměř celý naráz, což zvyšuje potenciální riziko politického ovládnutí soudu či jeho likvidace prostým odmítnutím jmenovat nové soudce. Nutno však dodat, že dosavadní výběr a jmenování soudců Ústavního soudu, na němž se podílí prezident republiky a Senát PČR,²⁶⁴ bývá považován za poměrně málo politizovaný,²⁶⁵ a riziko politického ovládnutí soudu se tak prozatím jeví spíše teoretickým.

3.2.2 Judikatorní doktríny posilující postavení soudu

Při hodnocení předpokladů pro to, aby byl Ústavní soud silným soudem věcně ovlivňujícím řešení společenských a politických otázek (a majícím tak i větší prostor pro prosazení mimoprávních faktorů souvisejících s osobnostmi jednotlivých soudců v rámci rozhodování), nelze odhlédnout od skutečnosti, že sám Ústavní soud je do určité míry spolutvůrcem těchto předpokladů.²⁶⁶ V této souvislosti je namístě si povšimnout, že ve své rozhodovací činnosti soud postupně rozvinul několik doktrín či právních názorů, které rozšířily jeho možnosti, posílily jej ve vztahu k jiným aktérům a výrazně jej vzdálily od někdejší představy „negativního zákonodárce“.²⁶⁷ Účelem této práce není jejich podrobný rozbor, je však namístě odkázat alespoň na ty nejdůležitější z nich:

- doktrína **obecné závaznosti nálezů Ústavního soudu** a jejich nosných důvodů pro všechny složky státní moci dovozovaná z čl. 89 odst. 2 Ústavy a s ní související **precedenční závaznost nálezů Ústavního soudu**, která zejména ve vztahu k obecnému

---

politice, říká bývalý ústavní soudce. *Idnes.cz*. [online]. 19. 9. 2008. [cit. 28. 1. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3iVkJZC5>.

²⁶⁴ Takto sdílená jmenovací pravomoc se ovšem z hlediska předcházení court-packing či politizaci Ústavního soudu jeví poměrně šťastnou ve srovnání s úpravou svěřující jmenovací pravomoc dolní komoře parlamentu, která je v zahraničí poměrně častá – srov. k tomu např. WINTR, J. Politický tlak na polský justiční systém v letech 2015–2019, op. cit. sub 214, s. 113–119.

²⁶⁵ Viz ONDŘEJKOVÁ, J. Výběr soudců Ústavního soudu ČR. *Právník*. 2016, r. 155, č. 11, s. 945–958.

²⁶⁶ Srov. KÜHN, Z. Ústavní soud České republiky, op. cit. sub 80.

²⁶⁷ Viz ANTOŠ, M. Současné ústavní soudnictví: nepravý dědic Hanse Kelsena?, op. cit. sub 240, či KÜHN, Z. The Constitutional Court of the Czech Republic, op. cit. sub 243 a KÜHN, Z. Czech Republic. Czech Constitutional Court as Positive legislator? In BREWER-CARIAS, A. R. *Constitutional Courts as Positive Legislators. A Comparative Law Study*. New York: Cambridge University Press, 2011, s. 445–470. Odchylování od pozice „negativního zákonodárce“ svým způsobem popisuje též Michal Šejvl, když hovoří o „technikách soudní politiky“ – viz ŠEJVL, M. Techniky soudní politiky a jejich načasování. *Právník*. 2020, r. 159, č. 4, s. 293–320. Obecněji k příklonu soudů směrem k abstraktní normotvorbě pak viz SMEJKALOVÁ, T. Judikatura, nebo precedens?. *Právník*. 2019, r. 158, č. 9, s. 852–864.

soudnictví rozšiřuje dopady nálezové judikatury Ústavního soudu a dovozuje jejich závaznost v obdobných případech do budoucna;²⁶⁸

- příklon k **výkladovým metodám zohledňujícím smysl a účel právní úpravy**,²⁶⁹ odmítání formalismu, důraz na **materiální spravedlnost** prolínající se judikaturou Ústavního soudu²⁷⁰ a **přirozenoprávní tendence** typická zejména v období „prvního“ Ústavního soudu,²⁷¹ které společně oslabují striktní vázanost soudu textem právních pramenů;²⁷²
- doktrína **prozařování ústavního práva právem podústavním**,²⁷³ umožňující Ústavnímu soudu výrazně ovlivňovat výklad práva obecnými soudy;
- východisko, podle něhož je Ústavní soud též strážcem materiálního jádra Ústavy, a klauzule věčnosti obsažená v čl. 9 odst. 2 Ústavy je tak přímo vymahatelná. To se projevuje především v (dílčí) **přezkoumatelnosti ústavních zákonů²⁷⁴ a aktů evropského práva**,²⁷⁵ a posiluje tak pozici Ústavního soudu vůči ústavodárci i orgánům EU;

---

²⁶⁸ Viz např. nálezy z 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05 („Slovenské důchody VI“), či ze 17. 4. 2014, sp. zn. I. ÚS 2219/12 („Nabytí vlastnického práva k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí od nevladníka a ochrana dobré víry nabyvatele“) „Precedenční závaznost“ Ústavní soud nevykládá tak široce, jako je tomu u precedentů v oblasti common law, neboť připouští odůvodněnou polemiku obecných soudů s vyslovenými právními názory, na závaznosti přesahující pouhou „kasační závaznost“ však trvá.

²⁶⁹ Viz typicky nálezy ze 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97 („Suspendivní veto prezidenta republiky“).

²⁷⁰ Z nedávné doby např. v nálezu z 18. 1. 2019, sp. zn. I. ÚS 2845/17 („Překážka věci rozhodnuté a znovuošetření řízení o určení otcovství po více než 50 letech“) Ústavní soud označil za notorietu, že „že v případě konfliktu mezi právní jistotou a materiální spravedlností je zde nutno jednoznačně upřednostnit druhou právní hodnotu.“

²⁷¹ Např. v nálezu z 5. 6. 1996, sp. zn. II. ÚS 98/95 („K základnímu právu na právní pomoc podle čl. 37 odst. 2 Listiny“) se Ústavní soud vyslovil tak, že pozitivistické nazírání na právo „*nekoresponduje s požadavkem právního státu, jemuž jsou vlastní i přirozenoprávní tendence*“. Odkazy na přirozené právo však lze najít i v novější judikatuře – v nálezu z 2. 8. 2016, sp. zn. I. ÚS 3943/14 Ústavní soud například konstatoval, že „*úkolem soudce v podmínkách materiálního právního státu tak vždy musí být snaha nalézt řešení, které by zajišťovalo maximální realizaci základních práv účastníků řízení, a není-li to ve vztahu k jednomu z nich možné, rozhodnout v souladu s ideou spravedlnosti, podle obecného přirozenoprávního principu*.“ Výslovně tuto tendenci akcentoval například také soudce prvního Ústavního soudu Vladimír Čermák ve svém velkém knižním rozhovoru – v něm mimo jiné uváděl: „*Protože právo je také víc než právo, považují povinnost soudce hledat spravedlnosti i nad rámec zákonů za nevyhnutelnou*“. Viz FIALA, P., MIKŠ, P. *Rozhovory s Vladimírem Čermákem*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2000, s. 109.

²⁷² Viz též KÚHN, Z. *The Constitutional Court of the Czech Republic*, op. cit. sub 243.

²⁷³ Z nejstarších rozhodnutí, v nichž se doktrína prozařování objevuje, viz např. usnesení Ústavního soudu z 8. 4. 2000, sp. zn. I. ÚS 624/99, či nálezy z 26. 9. 2000, sp. zn. I. ÚS 129/2000.

²⁷⁴ Viz nálezy z 10. 9. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 27/09 („kauza Melčák“).

²⁷⁵ Viz nálezy z 3. 5. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 66/04 („eurozatykač“) či z 31. 1. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 5/12 („slovenské důchody XVII“ či „kauza Holubec“).

- doktrína **zákazu snížení dosažené procedurální úrovně ochrany základních práv**, jejímž prostřednictvím Ústavní soud v nálezu z 25. 6. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01 **rozšířil pojem ústavního pořádku** a tím i referenční rámec přezkumu ústavnosti o ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách (resp. neakceptoval jeho zúžení). Tím současně zabránil „decentralizovanému“ přezkumu souladu zákonů s lidskoprávními mezinárodními smlouvami ze strany obecných soudů a potvrdil svou výlučnou pozici v oblasti přezkumu ústavnosti;
- bohaté zapojení **testu proporcionality** do posuzování zásahů do základních práv,²⁷⁶ které je ostatně běžnou a důležitou součástí judikatury řady světových ústavních soudů. Právní teorie však o něm připomíná, že představuje argumentační rámec ponechávající výrazný prostor k prosazení předvedění a postojů interpreta, tj. soudce;²⁷⁷
- využití **specifických typů výroků nálezů**, které postupně vyvinul ve své rozhodovací činnosti, a které mu umožňují přesáhnout rámec pouhé kasace protiústavních rozhodnutí a derogace protiústavních právních předpisů.²⁷⁸ pomocí tzv. *interpretativních výroků*²⁷⁹ Ústavní soud formuluje interpretaci práva ve formě závazných právních vět, které mají obsahově prakticky podobu právních norem. *Rozsahovými výroky*²⁸⁰ ruší napadená ustanovení nikoliv zcela, ale jen pokud se týkají určité vymezené skupiny případů a tím v podstatě upravuje jejich znění. A konečně, prostřednictvím tzv. *aditivního výroku*

---

²⁷⁶ Poprvé k tomu viz nále z 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94 („použití důkazu anonymního svědka v rámci trestního řízení“).

²⁷⁷ Viz STONE SWEET, A., MATHEWS, J. Proportionality Balancing and Global Constitutionalism. *Columbia Journal of Transnational Law*. 2008–2009, r. 47, s. 72–164.

²⁷⁸ Viz k tomu podrobně VALENTA, T. Užití interpretativních a jiných typů výroků v judikatuře Ústavního soudu. *Jurisprudence*. 2019, r. 27, č. 6, s. 21–30. Obecněji k vlivu různých typů výroků rozhodnutí ústavních soudů a jejich možných odůvodnění na „sílu“ rozhodnutí ve vztahu k zákonodárci pak viz, a PÓCZA, K., DOBOS, G. Research Methodology. In PÓCZA, K. (ed.). *Constitutional Politics and the Judiciary*, op. cit. sub 85, s. 18–24, resp. ŠIPULOVA, K. The Czech Constitutional Court, op. cit. sub 85, s. 44–47.

²⁷⁹ Naposledy např. ve stanovisku z 29. 1. 2019, sp. zn. Pl. ÚS-st. 49/18.

²⁸⁰ Tento pojem sám Ústavní soud poprvé výslovně použil v nálezu z 23. 8. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 16/15, samotné rozsahové výroky však opakovaně použil již dříve.

Ústavní soud již dvakrát²⁸¹ konstatoval **protiústavnost nečinnosti zákonodárce**, a fakticky mu tak závazně přikázal přijmout chybějící právní úpravu;²⁸²

- doktrína **obživení dřívější právní úpravy při zrušení novely** Ústavním soudem,²⁸³ která soudu umožňuje pozitivně ovlivnit obsah právního řádu, a přesahuje tak představu „negativního zákonodárce“.²⁸⁴

3.3 PŮSOBENÍ ÚSTAVNÍHO SOUDU V PRÁVNÍM A POLITICKÉM SYSTÉMU ČR

Lze shrnout, že Ústavou stanovené pravomoci,²⁸⁵ vnější prostředí i doktríny, které soud sám přijal, vytvořily Ústavnímu soudu dobré předpoklady pro to, aby byl silným aktérem v českém právním i politickém systému, a mohl tak poměrně významně ovlivňovat jeho podobu a věcné řešení důležitých otázek. V této podkapitole se v návaznosti na to zaměřím na otázku, jak Ústavní soud těchto předpokladů využívá, a zda je tedy namístě jej za silný soud skutečně považovat.

Značná část literatury věnující se Ústavnímu soudu se shoduje na kladné odpovědi. Je pravdou, že v komparativní perspektivě bývají obvykle za nejsilnější či nejmocnější považovány jiné ze

---

²⁸¹ Viz nálezy z 28. 2. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 20/05, v němž se doktrína protiústavní nečinnosti zákonodárce objevila poprvé, a který byl vyhlášen v souvislosti s deregulací nájemného, a nálezy z 1. 7. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 9/07, který se týkal církevních restitucí.

²⁸² K doktríně protiústavní nečinnosti zákonodárce viz též KOKEŠOVÁ, J. Je zákonodárce vázán materiálními prameny práva? Případ zákonodárné nečinnosti. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2017, č. 2, s. 311 an. Ačkoliv doktrína „protiústavní nečinnosti zákonodárce“ představuje jeden z nejsilnějších zásahů do zákonodárné moci, je nutno dodat, že ve srovnávacím pohledu není nikterak neobvyklá, neboť řada světových ústavních soudů již našla cesty, jak se s protiústavními opomenutími zákonodárce vypořádat – viz BREWER-CARIAS, A. R. Constitutional Courts' Interference with the Legislator Regarding Legislative Omissions. In BREWER-CARIAS, A. R. *Constitutional Courts as Positive Legislators*, op. cit. sub 267, s. 125–172.

²⁸³ Viz např. nálezy Ústavního soudu z 1. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 55/10 („přijímání zákonů ve stavu legislativní nouze“).

²⁸⁴ Viz k tomu VOJÍŘ, P. Obnovení platnosti zrušeného zákona nálezem Ústavního soudu. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2011, č. 2, s. 170–181.

²⁸⁵ Proč pravomoci Ústavního soudu považovat za silné vysvětlují např. KOSAŘ, D., VYHNÁNEK, L. The Constitutional Court of Czechia, op. cit. sub 263. Z. Kühn zase uvádí, že Ústavní soud ČR je vybaven prakticky všemi pravomocemi, které je vůbec možné ústavnímu soudu dát, viz KÚHN, Z. The Constitutional Court of the Czech Republic, op. cit. sub 243.

světových soudů provádějících přezkum ústavnosti, jako je ten americký, německý, či indický.²⁸⁶ I v rámci středo a východoevropského prostoru bývala pozornost jako na silný ústavní soud v minulosti upřena spíše na ten maďarský.²⁸⁷ I v případě českého Ústavního soudu však řada autorů poukazuje na jeho „prominentní postavení“²⁸⁸ či jej označuje za silný soud,²⁸⁹ který podstatně ovlivnil český politický systém.²⁹⁰

3.3.1 Statistický pohled

Uvedený dojem se zdá potvrzovat i jednoduchý pohled na statistiku rozhodovací činnosti Ústavního soudu. Ten od počátku svého působení v červenci 1993 do konce roku 2020 stihl vydat 4 626 vyhovujících nálezů, jimiž mj. (zcela či částečně) zrušil přes 4 000 soudních rozhodnutí, více než 150 zákonů (z toho jeden ústavní) a více než 100 podzákoných předpisů.²⁹¹ Zaměříme-li se pak konkrétně na oblast soudního přezkumu ústavnosti zákonů, stojí za povšimnutí, že z věcně projednatelných návrhů na zrušení zákona, o nichž Ústavní soud meritorně či kvazimeritorně²⁹² rozhodl do konce roku 2020, jich bylo plných 38 % alespoň zčásti úspěšných.²⁹³ Ústavní soud tak

---

²⁸⁶ Viz GARDBAUM, S. What Makes for More or Less Powerful Constitutional Courts?, op. cit sub 195, QUINT, P. E. The Most Extraordinarily Powerful Court of Law the World Has Ever Known"? Judicial Review in the United States and Germany. *Maryland Law Review*. 2006, r. 65, č. 1, s. 152–170.

²⁸⁷ Srov. např. HALMAI, G. Dismantling Constitutional Review in Hungary. *Rivista di Diritti Comparati*. 2019, r. 3, č. 1, s. 31–47, či PÓCZA, K. Introduction. In PÓCZA, K. (ed.). *Constitutional Politics and the Judiciary*, op. cit sub 85, s. 1–7.

²⁸⁸ Viz KOSAŘ, D., VYHNÁNEK, L. The Constitutional Court of Czechia, op. cit sub 263.

²⁸⁹ Viz např. KOPEČEK, L., PETROV, J. From Parliament to Courtroom, op. cit sub 229. Z. Kühn jde dokonce tak daleko, že Ústavní soud ČR považuje za „bezesporu nejsilnější evropský Ústavní soud“, viz KÜHN, Z. Ústavní soud České republiky, op. cit sub 80.

²⁹⁰ Viz POSPÍŠIL I. Activist Constitutional Court as Utility Tool for Correcting Politics. Structure, Composition and Case-law. In LORENZ A., FORMÁNKOVÁ H. (eds) *Czech Democracy in Crisis*. Cham: Palgrave Macmillan, 2020.

²⁹¹ Uvedená statistika je zjednodušená a vychází z toho, že z vyhovujících nálezů Ústavního soudu evidovaných v systému Nalus k datu 20. 2. 2021 jich 4 134 bylo vydáno v řízení, v němž bylo napadeným aktem rozhodnutí soudu. 159 z vyhovujících nálezů v daném období pak bylo plenárních a bylo vydáno v řízení, v němž byl napadeným aktem zákon, a 133 bylo plenárních a bylo vydáno v řízení, v němž byl napadeným aktem podzákoný předpis.

²⁹² Rozuměj: o nichž bylo rozhodnuto vyhověním, zamítnutím či odmítnutím pro zjevnou neopodstatněnost.

²⁹³ Ústavní soud v daném období podle dat evidovaných v systému Nalus k datu 20. 2. 2021 vydal 414 plenárních rozhodnutí, jimiž bylo vyhověno návrhu na zrušení zákona nebo byl takový návrh odmítnut pro zjevnou neopodstatněnost či zamítnut. Z toho 159 rozhodnutí (náleží návrhům alespoň zčásti vyhovělo a zrušilo napadený zákon či některá jeho ustanovení.

v průběhu své činnosti ruší zákon v průměru 5,8krát ročně,²⁹⁴ z toho nejvíce v letech 2002 a 2010, v nichž shodně návrhům na zrušení zákona vyhověl 11krát a nejméně v roce 1993, kdy nestihl zrušit žádný zákon, a poté v letech 1998, 2007, 2015 a 2017, v nichž vždy zrušil jen 2 nebo 3 zákony.

Jak ukazuje následující přehledový graf č. 1,²⁹⁵ rozhodnutí v oblasti přezkumu ústavnosti zákonů byla v čase rozložena relativně rovnoměrně²⁹⁶ a také míra úspěšnosti podaných návrhů a absolutní počty vyhovujících nálezů zůstaly v zásadě srovnatelné, byť docházelo k určitému kolísání. Za nadprůměrná z hlediska aktivity Ústavního soudu lze považovat především období let 1999–2005 (7,9 vyhovujících nálezů ročně) a 2008–2013 (7,5 vyhovujících nálezů ročně). První z těchto období bylo výrazné i vysokou úspěšností podaných návrhů, neboť v tomto období bylo 47,8 % z rozhodnutí o projednatelných návrzích vyhovujících (výrazné jsou z tohoto hlediska zejména roky 2002 a 2003 s 61,1, resp. 58,3% úspěšností návrhů). Naproti tomu „slabší“ alespoň trochu soustavnější období lze z hlediska aktivity Ústavního soudu pozorovat v letech 1993–8 (4,6 vyhovujících nálezů ročně,²⁹⁷ úspěšnost návrhů 33,8 %), 2006–7 (3 vyhovující nálezy ročně, úspěšnost návrhů 18,2 %) a především pak v podstatě celém období „třetího Ústavního soudu“, tedy od roku 2014 do současnosti, v němž je aktivita Ústavního soudu v oblasti soudního přezkumu ústavnosti zákonů viditelně soustavně pod dlouhodobým průměrem – soud vyhovuje návrhům na zrušení zákona v průměru 4krát ročně²⁹⁸ a návrhy mají v těchto letech úspěšnost 30,8 %.

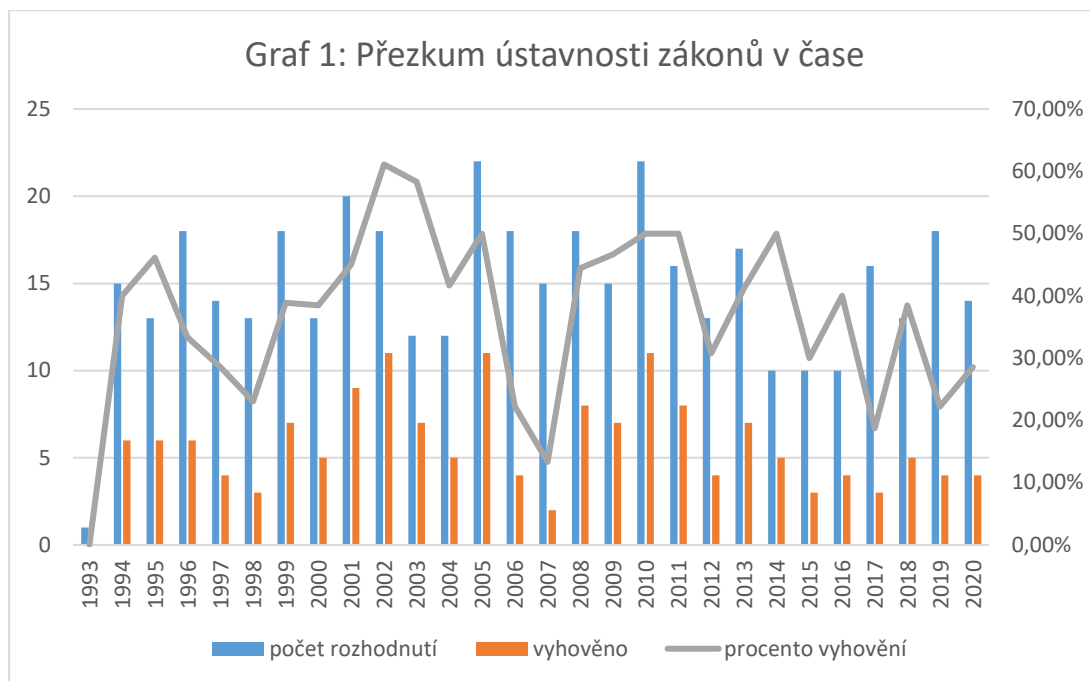
²⁹⁴ Vychází ze toho, že za dobu 27 let a 5,5 měsíce od 15. 7. 1993 do 31. 12. 2020 byl zrušen zákon či jeho část/ustanovení 159krát.

²⁹⁵ Tabulka obsahující přesné výchozí údaje pro tento graf je obsažena v příloze č. 1 práce.

²⁹⁶ Viz obdobně KÜHN, Z. *The Constitutional Court of the Czech Republic*, op. cit. sub 243.

²⁹⁷ Vychází ze toho, že za 5,458 roku od 15. 7. 1993 do 31. 12. 1998 byl zrušen zákon či jeho část/ustanovení 25krát.

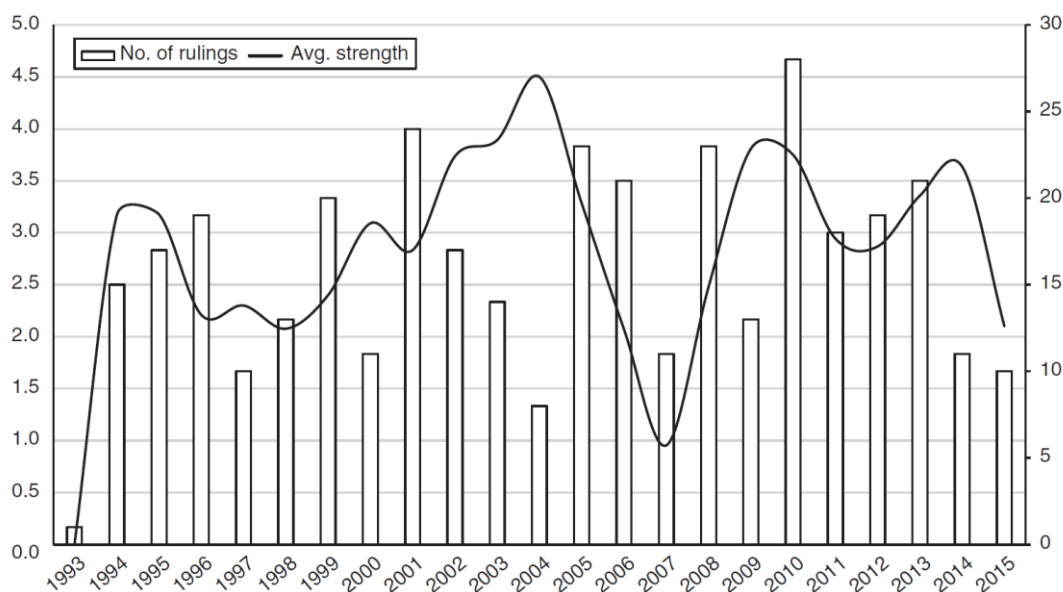
²⁹⁸ Vychází ze toho, že za 7 let od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2020 byl zrušen zákon či jeho část/ustanovení 28krát.

Podstatným příspěvkem pro zkoumání otázky, nakolik lze vlastně Ústavní soud ČR považovat za silný či vlivný, je již v úvodu citovaná práce K. Šipulové z roku 2020 tvořící součást širšího komparativního díla srovnávajícího sílu rozhodnutí více středoevropských ústavních soudů v oblasti přezkumu ústavnosti zákonů.²⁹⁹ Uvedená studie vychází ze sofistikovanější metodologie, a nevšímá si tak pouze počtu rozhodnutí a procenta vyhovění návrhům, ale vychází i ze statistického zpracování obsahu rozhodnutí. Silou rozhodnutí přitom rozumí míru, v níž soudy svým rozhodováním limitují zákonodárce – tento ukazatel je pak zjišťován hodnocením řady kritérií od důvodů zrušení napadené právní úpravy a míry, v níž zrušující rozhodnutí determinuje budoucí právní úpravu, přes rozsah zrušené právní úpravy, po temporální účinky zrušujícího rozhodnutí.³⁰⁰ I toto komplexnější hledisko zaměřené na „sílu rozhodnutí“ Ústavního soudu v období let 1993–2015 poskytuje poměrně podobný obraz toho, které roky lze považovat za „silná“ období ústavního přezkumu, jako shora komentovaná data (pouze s dílčími posuny), jak ukazuje následující graf:

²⁹⁹ Viz ŠIPULOVÁ, K. The Czech Constitutional Court, op. cit sub 85.

³⁰⁰ Viz podrobně PÓCZA, K., DOBOS, G. Research Methodology, op. cit sub 278.

Zdroj: ŠIPULOVÁ, K. *The Czech Constitutional Court*. In PÓCZA, K. (ed.) *Constitutional Politics and the Judiciary: Decision-making in Central and Eastern Europe*. New York/Londýn: Routledge, 2020, s. 32–60; graf na s. 39.

Podstatnější však je, že Šipulová na základě celkového zhodnocení uvedeného sledovaného období dochází k závěru, že Ústavní soud si svou reputaci „silného soudu“ získal bez toho, že by v průběhu let zcela zásadním způsobem omezil prostor pro zákonodárce³⁰¹ – v tomto smyslu pak vyznívá i srovnání Ústavního soudu ČR s jeho stredo-evropským protějšky.³⁰² Uvedenou tezi do jisté míry potvrzuje i práce Jana Grince a Kristiny Blažkové z roku 2018, podle níž se – alespoň v otázkách sociálních a hospodářských – nezdá být časté, aby Ústavní soud svými nálezy obsahově definoval budoucí politiku zákonodárce.³⁰³ K uvedeným závěrům pak přispívá i práce Vítězslava Němčáka z roku 2016 zaměřená na politické limity kontroly norem prováděné ústavními soudy, která poměrně podrobně ukazuje, že Ústavní soud ve většině oblastí své rozhodovací činnosti aktivně zvažuje potřebu určité míry zdrženlivosti a ač mu politické prostředí poskytuje poměrně

³⁰¹ ŠIPULOVÁ, K. *The Czech Constitutional Court*, op. cit. sub 85, s. 43–44.

³⁰² Viz PÓCZA, K., DOBOS, G., GYULAI, A. *Courts Compared*, op. cit. sub 254.

³⁰³ Viz GRINC, J., BLAŽKOVÁ, K. *Ústavní soud a zákonodárce v hospodářských a sociálních otázkách* op. cit. sub 258.

širokou mírou volnosti i řadu příležitostí převzít iniciativu v řešení citlivých společenských či politických otázek, mnohdy soud tyto příležitosti nevyužívá.³⁰⁴

Z uvedeného v žádném případě není možno bez dalšího dovozovat, že by Ústavní soud v českém ústavním a politickém systému hrál vysloveně slabou roli. Přesto však informace, že Ústavní soud nepatří k těm, které by často předepisovaly zákonodárci, jak má vypadat právní úprava, a ponechává politickým orgánům prostor k řešení společenských a politických otázek, představuje důležité doplnění výše rozebíraných statistických dat poukazujících obecně na četnost rušení zákonů Ústavním soudem a procentuální úspěšnost návrhů v oblasti ústavního přezkumu zákonů.

Tento pohled je ovšem namísto dále alespoň stručně dokreslit shrnutím některých zásadních témat, jejichž řešení se Ústavní soud za dobu své existence věnoval, a to nejen v rámci ústavního přezkumu, ale i v rámci výkonu svých dalších pravomocí. To je navíc třeba rámcově zasadit do kontextu politických okolností, v nichž Ústavní soud rozhodoval. Níže uvedený přehled (jakkoliv je v podstatě torzovitý a nemá ani vzdálenou ambici na úplnost) ukazuje dlouhou řadu významných témat i mnohých konkrétních rozhodnutí, která český ústavní, společenský i politický systém podstatně ovlivnila. Mám proto za to, že ani shora citovanými díly zdůrazněná snaha Ústavního soudu ponechávat prostor jiným politickým aktérům nakonec nevede k závěru o slabé pozici Ústavního soudu.

3.3.2 Významná rozhodnutí v čase

V průběhu většiny 90. let se rozhodovací činnost soudu z pohledu statistiky vyznačovala relativně menší úspěšností návrhů v oblasti přezkumu ústavnosti i výrazně nižším nápadem ústavních stížností, a tedy i celkově nižším počtem nálezů.³⁰⁵ Význam Ústavního soudu v této době však není namísto podceňovat mimo jiné proto, že rozhodoval i řadu sporů o (slovy R. Hirschla) „megapolitice“.³⁰⁶ Těmi nejprve byly zejména spory o problémech tranzitivní spravedlnosti jako

---

³⁰⁴ Viz NĚMČÁK, V. *Politické limity kontroly norem prováděné ústavními soudy*. Brno, 2016. Disertační práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta.

³⁰⁵ Srov. k tomu Statistika. *Ústavní soud*. [online, cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3lg97dl>.

³⁰⁶ Viz ŠIPULOVÁ, K. The Czech Constitutional Court, op. cit. sub 85, s. 40–41, či KOPEČEK, L., PETROV, J. From Parliament to Courtroom, op. cit. sub 229.

např. restituce a lustrace a obecněji transformace právního řádu³⁰⁷ – za významné lze považovat kupříkladu nálezy, jimiž byly zrušeny podmínky trvalého pobytu či občanství pro restituční nároky,³⁰⁸ lhůty pro mimosoudní rehabilitace,³⁰⁹ část úpravy financování politických stran,³¹⁰ či úprava trestnosti hanobení Parlamentu, vlády a Ústavního soudu.³¹¹ Značný politický význam pak měly i některé zamítavé nálezy v oblasti ústavního přezkumu,³¹² jako byl vůbec první plenární nález Ústavního soudu, který se týkal zákona o protiprávnosti komunistického režimu,³¹³ či nález potvrzující ústavní konformitu pětiprocentní volební uzavírací klauzule.³¹⁴ Již v prvních letech činnosti navíc Ústavní soud v rámci ústavního přezkumu zasáhl i do právní úpravy výrazných lidskoprávních témat jako odloučení dětí od rodičů proti jejich vůli,³¹⁵ držení osob v ústavní péči bez jejich souhlasu,³¹⁶ trestní postih maření ústavní výchovy,³¹⁷ správní vyhoštění³¹⁸ či odmítnutí vojenské služby z důvodu výhrady svědomí.³¹⁹

Relativně menší počet zásahů Ústavního soudu do právního řádu v 90. letech mohl být ovlivněn i politickými okolnostmi. První Ústavní soud nesl silný antikomunistický étos a v době pravicové vlády v letech 1993–1997 pocházely návrhy zpravidla od levicové opozice; slabé postavení vlády v letech 1996–1997 navíc umožnilo opozici vybojovat klíčové politické bitvy přímo v parlamentu, což vedlo ke snížení počtu návrhů na zrušení zákona podaných poslanci a senátory k Ústavnímu soudu.³²⁰ Politicky exponované návrhy a rozhodnutí pak nepřineslo ani období Tošovského

---

³⁰⁷ Viz BIAGI, F. *European Constitutional Courts and Transitions to Democracy*, op. cit. sub 42, s. 154–168.

³⁰⁸ Nálezy z 12. 7. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 3/94, a z 13. 12. 1995, sp. zn. Pl. ÚS 8/95 a ze 4. 6. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/96.

³⁰⁹ Nálezy ze 4. 12. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 24/96 a 3. 6. 1998, sp. zn. Pl. ÚS 24/97.

³¹⁰ Nálezy z 18. 10. 1995, sp. zn. Pl. ÚS 26/94, a z 13. 10. 1999, sp. zn. Pl. ÚS 30/98.

³¹¹ Nález z 12. 4. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 43/93.

³¹² Viz KÜHN, Z. *Ústavní soud České republiky*, op. cit. sub 80.

³¹³ Nález z 21. 12. 1993, sp. zn. Pl. ÚS 19/93.

³¹⁴ Nález z 2. 4. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 25/96.

³¹⁵ Nález z 28. 3. 1995, Pl. ÚS 20/94.

³¹⁶ Nález z 30. 9. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 23/97.

³¹⁷ Nález z 9. 4. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 31/96.

³¹⁸ Nález z 26. 5. 1998, sp. zn. Pl. ÚS 27/97.

³¹⁹ Nález z 2. 6. 1999, sp. zn. Pl. ÚS 18/98.

³²⁰ Viz ŠIPULOVÁ, K. *The Czech Constitutional Court*, op. cit. sub 85, s. 41, či KOPEČEK, L., PETROV, J. *From Parliament to Courtroom*, op. cit. sub 229.

úřednické vlády v roce 1998, ani první rok Zemanovy menšinové vlády v době tzv. opoziční smlouvy.

První významněji aktivistickou etapou činnosti Ústavního soudu, spojenou do značné míry s obdobím opoziční smlouvy³²¹ a s posledními roky „prvního ústavního soudu“, naproti tomu představuje období po roce 2000. V tomto období soud projednával řadu návrhů na zrušení zákona podaných prezidentem Havlem i opozičními poslanci a senátory a podstatné části z nich vyhověl. Zásadní rozhodnutí této éry představuje zejména „velký volební nález“ z počátku roku 2001, kterým Ústavní soud zrušil podstatnou část reformy volebního systému, která měla favorizovat velké politické strany.³²² Dalšími dvěma nálezy v rozmezí let 2001 a 2002 pak Ústavní soud zásadně ovlivnil podobu soudnictví, když nejprve zrušil část pátou občanského soudního řádu, a donutil tak parlament přijmout novou úpravu správního soudnictví,³²³ a následně zrušil řadu ustanovení nově přijatého zákona o soudech a soudcích, a podstatně tak ovlivnil podobu správy soudnictví.³²⁴ Dalšími významnými rozhodnutími popisované éry pak Ústavní soud zasáhl například do financování politických stran,³²⁵ postavení církví a náboženských společností,³²⁶ přechodu majetku státu na kraje,³²⁷ nebo také do sporu mezi prezidentem a vládou o pravomoc jmenovat funkcionáře ČNB.³²⁸

V následujícím období mezi lety 2003 a 2013 „druhý Ústavní soud“ na uvedenou aktivitu do značné míry navázal. Počet podaných návrhů na ústavní přezkum zákonů v tomto období viditelně kolísal: důležitý trend představoval výrazně zvýšený počet návrhů podaných obecnými soudy v průběhu celého tohoto období, jakož i vysoký počet poslanceckých a senátorských návrhů v době levicové Paroubkovy vlády (2005–2006) a pravicové první Topolánkovy vlády (2006–2007).³²⁹ K výraznému snížení tohoto počtu naopak došlo v celém období cca od roku 2008, tj. v období druhé

---

³²¹ Viz KÜHN, Z. Ústavní soud České republiky, op. cit sub 80, či ŠIPULOVÁ, K. The Czech Constitutional Court, op. cit sub 85.

³²² Nález z 24. 1. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 42/2000.

³²³ Nález z 27. 6. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 16/99.

³²⁴ Nález z 18. 6. 2002, Pl. ÚS 7/02.

³²⁵ Nález z 27. 2. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 53/2000.

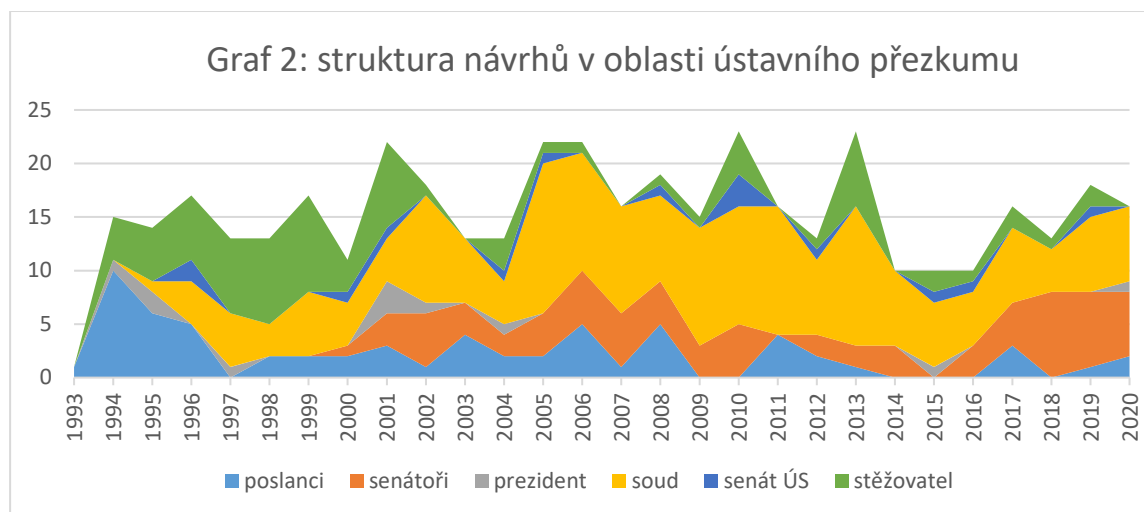
³²⁶ Nález z 27. 11. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 6/02.

³²⁷ Nález z 9. 7. 2003, sp. zn. Pl. ÚS 5/03.

³²⁸ Nález z 20. 6. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 14/01.

³²⁹ Viz podrobněji KOPEČEK, L., PETROV, J. From Parliament to Courtroom, op. cit sub 229.

Topolánkovy vlády, vlády P. Nečase a úřednických vlád J. Fischera a J. Rusnoka. Toto snížení však bylo kompenzováno zmíněnými návrhy obecných soudů – viz pro ilustraci následující graf č. 2,³³⁰ zachycující strukturu navrhovatelů přezkumu ústavnosti zákonů v celém období mezi lety 1993 a 2020:

Uvedený vyšší počet poslaneckých i senátorských návrhů v období po roce 2003 předznamenal viditelný trend rozhodovací činnosti Ústavního soudu v tomto období spočívající v jeho větším vtažení do klasicky politických „pravolevých“ sporů o obsah legislativy. Tento trend se však do značné míry udržel i v letech s nižším absolutním počtem poslaneckých a senátorských návrhů. V tomto typu sporů druhý Ústavní soud vydal (a to nejen na základě poslaneckých a senátorských návrhů) několik významných nálezů, a zrušil tak např. právní úpravu diskriminující muže pečující o dítě v oblasti důchodového pojištění,³³¹ řadu ustanovení zákoníku práce,³³² úpravu karenční doby,³³³ redukční hranice pro výpočet důchodu (posilující míru přerozdělení v důchodovém systému),³³⁴ zdanění výnosů ze stavebního spoření,³³⁵ úpravu veřejné služby uchazečů o

³³⁰ I pro graf č. 2 jsou výchozí údaje zachyceny v tabulce obsažené v příloze č. 1 práce. Tyto údaje přitom vychází z informace o navrhovatelích obsažené v databázi Nalus.

³³¹ Nález z 6. 6. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 42/04.

³³² Nález z 12. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 83/06 – návrh na přezkum podstatných částí zákoníku práce poněkud paradoxně podali pravicoví poslanci a senátoři z vládních řad, kteří však neměli dodatečnou politickou podporu pro změnu normy prosazené dříve levicovou vládou v parlamentu. Viz k tomu KOPEČEK, L., PETROV, J. From Parliament to Courtroom, op. cit sub 229.

³³³ Nález z 23. 4. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 2/08.

³³⁴ Nález z 23. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 8/07.

³³⁵ Nález z 19. 4. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 53/10.

zaměstnání,³³⁶ či zdravotnické poplatky.³³⁷ Několika nálezy též v podstatě dotlačil zákonodárce k vyřešení dlouholetého problému deregulace nájemného.³³⁸ V řadě podobných sporů se pak soudci rozdělili na dva tábory, nakonec však napadená právní úprava obstála. To se týká například úpravy rozdílného věku odchodu do důchodu u žen a mužů,³³⁹ evidence církevních právnických osob,³⁴⁰ části zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů známé jako „Topolánkův batoh“,³⁴¹ Ústavu pro studium totalitních režimů,³⁴² prvního přezkumu zdravotnických poplatků³⁴³ a konečně i církevních restitucí, které soud přezkoumával v samém závěru své druhé dekády.³⁴⁴

Velmi důležitá a sledovaná (byť nikoliv ideologicky vyhraněná) byla v uvedeném období též dvojice rozhodnutí z roku 2006, jimiž Ústavní soud zabránil odvolání předsedkyně Nejvyššího soudu prezidentem republiky a zrušil ustanovení zákona o soudech a soudcích, které odvolávání soudních funkcionářů usnadňovalo.³⁴⁵ Dalšími pozorovatelnými trendy rozhodování soudu v uvedeném období pak byly též výraznější zásahy do legislativního procesu³⁴⁶ a rozhodování o otázkách souvisejících se vstupem ČR do Evropské unie (nálezy k cukerným kvótám,³⁴⁷ evropskému zatýkácímu rozkazu³⁴⁸ a především pak Lisabonské smlouvě³⁴⁹ tak Ústavní soud nejen rozhodoval ve sledovaných kauzách, ale též definoval základy vztahu vnitrostátního a evropského práva). Pomyslný vrchol aktivity Ústavního soudu v nultých letech pak bezpochyby

---

³³⁶ Nález z 27. 11. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 1/12.

³³⁷ Nález z 20. 6. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 36/11.

³³⁸ Zejména nález z 28. 2. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 20/05, navazující na starší nálezy z 21. 6. 2000, sp. zn. Pl. ÚS 3/2000, z 20. 11. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 8/02 a z 19. 3. 2003, sp. zn. Pl. ÚS 2/03, a následovaný stanoviskem z 28. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS-st. 27/09.

³³⁹ Nález z 16. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 53/04.

³⁴⁰ Nález z 30. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 2/06.

³⁴¹ Nález z 31. 1. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 24/07.

³⁴² Nález z 13. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 25/07.

³⁴³ Nález z 20. 5. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 1/08.

³⁴⁴ Nález z 29. 5. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 10/13.

³⁴⁵ Nálezy z 11. 7. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 18/06 a z 12. 9. 2006, sp. zn. II. ÚS 53/06. Uvedená rozhodnutí patřila mezi podstatné důvody kritiky soudu ze stany prezidenta Klause, viz k tomu též SADURSKI, W. *Constitutional Courts and Constitutional Culture in Central and Eastern Europe*, op. cit. sub 41.

³⁴⁶ Viz nálezy z 22. 6. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 13/05 (výklad pojmu „volební zákon“), z 15. 2. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 77/06 (legislativní přílepky), nález z 1. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 55/10 (legislativní nouze), ale i řada tezí vyslovených ve výše citovaném nálezu Pl. ÚS 24/07.

³⁴⁷ Nález z 8. 3. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 50/04.

³⁴⁸ Nález z 3. 5. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 66/04.

³⁴⁹ Nálezy z 26. 11. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 19/08 a z 3. 11. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 29/09.

představuje jeho zřejmě vůbec nejznámější nálezy vydaný v „kauze Melčák“, v níž Ústavní soud zrušil ústavní zákon zkracující volební období Poslanecké sněmovny v době krize druhé Topolánkovy vlády.³⁵⁰

Oproti tomu období třetího Ústavního soudu se zdá být – přinejmenším v oblasti ústavního přezkumu – charakterizováno podstatně větší zdrženlivostí. V exponovaných kauzách drtivě převažují zcela či z většiny zamítavé (byť mnohdy nikoliv jednomyslné) nálezy. Ty se v této éře týkaly například povinného očkování,³⁵¹ uzavírací klauzule pro volby do Evropského parlamentu,³⁵² zákona o státní službě,³⁵³ kontrolního hlášení,³⁵⁴ zdravotního pojištění cizinců,³⁵⁵ kontrol kotlů na tuhá paliva,³⁵⁶ elektronické evidence tržeb,³⁵⁷ dluhové brzdy,³⁵⁸ protikuřáckého zákona,³⁵⁹ zákazu prodeje o svátcích,³⁶⁰ zřizování soukromých škol,³⁶¹ či ustanovení zákona o střetu zájmů přijatých novelou známou jako „lex Babiš“.³⁶² Ve třetí dekádě Ústavní soud vydal jen několik společensky či politicky významnějších vyhovujících plenárních rozhodnutí, jako například dva nálezy, které zasáhly do zdanění pracujících důchodců,³⁶³ nálezy, který zrušil diskriminační zákaz osvojení dítěte osobou žijící v registrovaném partnerství³⁶⁴ (byť se zdrženlivě formulovaným odůvodněním), či nálezy rušící zdanění církevních restitucí.³⁶⁵ Přímé zásahy soudu

---

³⁵⁰ Nález z 10. 9. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 27/09.

³⁵¹ Nálezy z 27. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 16/14 a z 27. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 19/14.

³⁵² Nález z 19. 5. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 14/14.

³⁵³ Nález z 30. 6. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 21/14.

³⁵⁴ Nález z 6. 12. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 32/15

³⁵⁵ Nález z 3. 5. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 2/15.

³⁵⁶ Nález z 18. 7. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 2/17.

³⁵⁷ Nález z 12. 12. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 26/16. Ačkoliv jádro napadené právní úpravy shledal Ústavní soud ústavně konformním, je namístě připomenout, že citovaným nálezem byla zrušena některá zmocňující ustanovení zákona o evidenci tržeb nevyhovující požadavkům na odvozenou normotvorbu.

³⁵⁸ Nález z 20. 2. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 6/17.

³⁵⁹ Nález z 27. 3. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 7/17.

³⁶⁰ Nález z 26. 2. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 37/16.

³⁶¹ Nález z 9. 7. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 34/17.

³⁶² Nález z 11. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/17.

³⁶³ Nálezy z 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 31/13, a z 28. 6. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 18/15.

³⁶⁴ Nález z 14. 6. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 7/15.

³⁶⁵ Nález z 1. 10. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 5/19.

do právního řádu tak častěji mají omezený dopad či spíše techničtější charakter.³⁶⁶ Příčinou uvedeného může být jednak určitá větší stabilita a „civilizovanost“ právního a politického prostředí, které bere v potaz předchozí judikaturu soudu a generuje menší počet zjevně protiústavních předpisů, a jednak i „nastavení“ současných soudců Ústavního soudu (níže v kapitole 7 ostatně ještě bude ukázáno, že mezi nimi v zásadě lze identifikovat sebeomezenou většinu i aktivističtější naladěnou menšinu). Nutno však dodat, že jistou pasivitu v oblasti soudního přezkumu ústavnosti zákonů Ústavní soud alespoň do jisté míry kompenzuje senátními nálezy v agendě ústavních stížností, které mnohdy výrazně posouvají judikaturu a tím i faktický právní stav i v oblastech týkajících se významných právních a společenských problémů jako exekuce,³⁶⁷ ochrana spotřebitele,³⁶⁸ či střídavá péče.³⁶⁹

Poskytnutý dílčí přehled témat řešených Ústavním soudem od jeho vzniku do současnosti snad dostatečně vyzdvihuje zásadní význam tohoto soudu v českém politickém, společenském i právním systému. Současně ukazuje, že soudu jsou sice soustavně k posouzení předkládána témata, která společností či politickým děním aktuálně „hýbou“, jen v některých obdobích však soud vykazoval výraznější ochotu k věcným zásahům do právního řádu. Nejvýrazněji se tak Ústavní soud jako „silný“ soud projevoval v období přibližně mezi lety 2000–2013, v současnosti naproti tomu jeho široké pravomoci i pevné postavení mezi dalšími politickými a právními aktéry představují spíše určitý spící potenciál. Z hlediska zkoumání faktorů ovlivňujících rozhodování Ústavního soudu je každopádně důležité, že jeho popisované postavení a nastavení v žádném případě neukazuje na to, že by byl dlouhodobě pouhým pasivním objektem ovládaným vnějšími vlivy, nebo že by jeho převažující tendence směřovala k pouhé formální aplikaci ústavních předpisů či k jednotnému a dlouhodobému odmítání aktivismu (ve shora vymezeném neutrálním

---

³⁶⁶ Za poslední rok (k 29. 11. 2020) se například vyhovující nálezy v oblasti přezkumu ústavnosti zákonů týkaly pouze promlčení přestupkové odpovědnosti (nálezy ze 4. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/19, a z 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/20), dílčího ustanovení zákona o tržní síle upravujícího jednu z náležitostí náležitostí smlouvy mezi odběratelem s významnou tržní silou a dodavatelem (nálezy ze 7. 4. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 30/16), a přímého zveřejňování údajů z registru oznámení dle zákona o střetu zájmů (nálezy z 11. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 38/17).

³⁶⁷ Viz například rozhodnutí, která dílem prolamují dosud uznávanou nemožnost přezkumu správnosti rozsudku představujícího exekuční titul v rámci exekučního řízení, tj. nálezy z 1. 11. 2016, sp. zn. II. ÚS 2230/16 a nálezy z 1. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3194/18.

³⁶⁸ Viz např. nálezy ze 19. 1. 2017, sp. zn. I. ÚS 3308/16, v němž Ústavní soud v souvislosti s otázkou lichvy výslovně odsoudil „obchod s chudobou“ (bod 41 nálezu).

³⁶⁹ Viz nálezy z 26. 5. 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13, z 11. 9. 2014, sp. zn. II. ÚS 1835/14, či z 25. 9. 2014, sp. zn. I. ÚS 3216/13.

slova smyslu). Tato pozice tak poskytuje dostatečný prostor pro prosazení faktorů spojených s osobnostmi jednotlivých soudců, byť nic nenasvědčuje tomu, že by Ústavní soud byl otevřeně politizován, a že by mezi těmito faktory musely být dominantní ideologické postoje soudců. Následující kapitoly se již konkrétněji zaměří na čtyři témata, v nichž se faktory působící na rozhodování Ústavního soudu určitým způsobem projevují, a sice na vnější prezentaci rozhodnutí Ústavního soudu, vliv obsazení senátu na rozhodování o ústavních stížnostech, roli postojů soudce zpravodaje v této oblasti, a konečně pak na hlasování soudců v plenárních věcech.

4. PREZENTACE ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÍHO SOUDU NAVENEK

Známa teze, že „*spravedlnost musí být nejen uskutečňována, ale musí být vidět, že je uskutečňována*“ („*not only must Justice be done; it must also be seen to be done*“) sice bývá nejčastěji vyslovována v souvislosti s nestranností a nepodjatostí soudců,³⁷⁰ její význam je však širší a obecnější.³⁷¹ Vyjadřuje důležitost ideálu veřejného a otevřeného výkonu spravedlnosti a skutečnost, že aby veřejnost věřila v právo a spravedlnost, jakož i v instituce uskutečňující tyto hodnoty, jimiž jsou především soudy, musí být průběh i výsledky takového uskutečňování veřejně vidět.³⁷² Soudy a soudci mohou uvedený ideál, reprezentovaný v oblasti soudnictví principy otevřenosti a „publicity“,³⁷³ realizovat řadou cest od veřejného vyhlášení svých rozhodnutí a zveřejňování jejich plného textu přes aktivní informování médií a veřejnosti o své rozhodovací činnosti až kupříkladu po její srozumitelné vysvětlování ze strany soudců.

---

³⁷⁰ Konkrétně tzv. objektivního aspektu nepodjatosti spočívajícího v požadavku, aby (nezávisle na skutečném subjektivním vztahu soudce k projednávané věci či účastníkům) nebylo možné mít z hlediska vnějšího pozorovatele rozumné pochybnosti o nepodjatosti soudce. Uvedená často citovaná teze pochází zřejmě od lorda Nejvyššího soudce Gordona Hewarta, a to konkrétně z rozhodnutí *R v Sussex Justices, Ex parte McCarthy* ([1924] 1 KB 256, [1923] All ER Rep 233), které se týkalo podjatosti soudu v trestní věci. Často je používána i novější judikaturou, Ústavní soud na ni odkazoval například v nálezu z 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10, vztahujícím se k poskytování informací o členství soudců v KSČ, či v usnesení ze 7. 4. 2011, sp. zn. I. ÚS 3061/09, které se týkalo kárného řízení se státními zástupci. Myšlenka veřejného výkonu spravedlnosti je pochopitelně starší a jejím známým obhájcem byl např. J. Bentham, který dokonce uváděl: „*Publicity may be 'the very soul of justice'*“. Viz BENTHAM, J. *An Essay on Political Tactics*. In BOWRING, J. (ed.). *Works of Jeremy Bentham, Vol. 2*. Edinburgh: William Tait, 1843, s. 310–316, citováno podle JOHNSTON, J. *Three Phases of Courts' Publicity: Reconfiguring Bentham's Open Justice in the Twenty-first century*. *International Journal of Law in Context*. 2018, r. 14, č. 4, s. 525–538.

³⁷¹ Ústavní soud citoval tuto tezi v onom širším významu spojujícím ji obecně s důvěrou občanů v justici v demokratické společnosti například v nálezu z 13. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 3964/14, který se týkal restituční problematiky.

³⁷² Viz obdobně STÁDNÍK, J. *Otevřená justice jako prostředek posilování důvěry veřejnosti v soudní moc*. *Soudce*. 2020, r. 22, č. 9, s. 14–25.

³⁷³ Viz k tomu podrobně ASKARI, D., BLAŽKOVÁ, K., CHMEL, J., RADEMACHEROVÁ, K. *Communicating Judicial Decisions: Stepping out of the Black Box*. *The Lawyer Quarterly*. 2018, r. 8, č. 2, s. 142–164. V uvedeném textu odlišujeme dvě složky otevřenosti soudnictví, a sice jeho „publicitu“ (tj. schopnost seznamovat veřejnost se svými výstupy) a „transparentnost“ (tj. odhalování způsobu, jakým soudy dospívají ke svým rozhodnutím, veřejnosti). Z hlediska tohoto rozdělení se tato kapitola věnuje principu publicity, nikoliv však principu transparentnosti.

Česká justice jako celek bývá obvykle považována spíše za relativně uzavřenou, byť Ústavní soud v ní do jisté míry vyčnívá větší měrou otevřeností (viz níže).³⁷⁴ O vhodné míře ani způsobech, jimiž mají soudy o svých rozhodnutích referovat, ani o tom, nakolik mají být viditelnou součástí této činnosti sami soudci, přitom v justici nepanuje obecná shoda. Neuměřeně aktivní přístup soudů by mohl ohrožovat jejich autoritu jakož i obraz jejich nezávislosti a nestrannosti. O takový případ by se jednalo kupříkladu, pokud by „dovysvětlování“ soudních rozhodnutí vedlo k tomu, že soudci poté, co rozhodli, vstupují do veřejné debaty o správnosti rozhodnutí.³⁷⁵ Stejně problematické by bylo, pokud by se soudy hojnou mediální aktivitou stávaly přímými účastníky politické debaty nad rámec své společenské a institucionální role³⁷⁶ či v rámci informování o své rozhodovací činnosti výrazně zkreslovaly její obraz. Ostatně v názorech na prezentaci rozhodnutí veřejnosti se vzájemně neshodnou ani soudci Ústavního soudu³⁷⁷ – jak na základě rozhovorů s nimi popsala M. Hanych, někteří ze soudců vnímají jako svou povinnost mj. srozumitelně prezentovat vydaná rozhodnutí veřejnosti, a proto také tato rozhodnutí vysvětlují či komentují do médií, jiní se naopak kontaktu s médii vyhýbají.³⁷⁸ Mezi soudci Ústavního soudu se ale pochopitelně objevuje i poměrně tradiční názor, že jejich rozhodnutí by měla mluvit sama za sebe, popř. že soudce by neměl být mediální hvězdou.³⁷⁹ Obecně však platí, že větší otevírání soudnictví veřejnosti a médiím je trendem, který lze sledovat v celém světě,³⁸⁰ a tomu odpovídá i otevřený přístup českého Ústavního soudu.

---

³⁷⁴ Srov. STÁDŇÍK, J. Otevřená justice jako prostředek posilování důvěry veřejnosti v soudní moc, op. cit sub 372.

³⁷⁵ Americká debata někdy v tomto smyslu připomíná, že soud promlouvá jen jednou – „The Court speaks once and is silent“, zatímco debata o rozhodnutí může běžet delší dobu. Viz ZILIS, M. *The Limits of Legitimacy: Dissenting Opinions, Media Coverage, and Public Responses to Supreme Court Decisions*. Michigan: University of Michigan Press, 2015, s. 27, či JOHNSON, T. How and Why the Supreme Court Remains Undercovered. In DAVIS, R. (ed.) *Covering the United States Supreme Court in the Digital Age*. New York: Cambridge University Press, 2014, s. 23–41.

³⁷⁶ Viz např. GIES, L. The Empire Strikes Back: Press Judges and Communication Advisors in Dutch Courts. *Journal of Law and Society*. 2005, č. 3, r. 32, s. 450–472, či ESTERLING, K. M. Public Outreach: The Cornerstone of Judicial Independence. *Judicature*. 1998, r. 82, č. 3, s. 112–118.

³⁷⁷ Srov. k tomu např. ŠIMÍČEK, V. Ústavní základy soudní a soudcovské nezávislosti aneb aby nikdo nemusel útočit do kopce, op. cit sub 197.

³⁷⁸ Viz HANYCH, M. *Judicial Independence and Media Relationship in the European Context*, op. cit sub 84.

³⁷⁹ Viz HOŘEŇOVSKÝ, J., CHMEL, J. Proces vzniku rozhodnutí Ústavního soudu ČR, op. cit sub 73, či CHMEL, J. Eva Zarembová. In KYSELA, J., BLAŽKOVÁ, K., CHMEL, J. a kol. *Právnický Olymp*, op. cit sub 54, s. 206–215.

³⁸⁰ Viz JOHNSTON, J. Three Phases of Courts' Publicity, op. cit sub 370, DAVIS, R., TARAS, D. *Justices and Journalists. The Global Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017, s. 298, či DAVIS, R. *Justices*

Zřejmě nikdy v historii neexistovaly po společenské i technologické stránce tak příznivé podmínky jako dnes pro otevřené soudnictví a konkrétně pro to, aby soudy a jejich rozhodovací činnost „byly vidět“ a mohly se o to též samy přičinit.³⁸¹ V informační společnosti je víceméně otázkou sekund zpřístupnit soudní rozhodnutí komukoliv na světě a otázkou minut, než se případně aktivně sdělovaná informace o rozhodnutí skutečně online rozšíří k řadám adresátů. V téže informační společnosti, vytvářející jistou informační přehlcenost, je ovšem zároveň zcela klíčové, jakým způsobem jsou informace svými zdroji prezentovány, filtrovány a vysvětlovány. To se zásadním způsobem týká právě soudů, které vytvářejí velké množství odborných a často obtížně srozumitelných výstupů (rozhodnutí). Pro veřejnou viditelnost a správné pochopení jejich rozhodovací činnosti a skutečnou realizaci principu publicity proto nepostačuje jen to, že svá rozhodnutí učiní veřejně přístupnými (typicky v příslušné vyhledávací databázi). Soudy mohou zásadním způsobem ovlivnit míru i způsob vnímání své rozhodovací činnosti odbornou i laickou veřejností a v důsledku i svůj veřejný obraz tím, která ze svých rozhodnutí vyberou k veřejné prezentaci a jakým způsobem tuto prezentaci realizují.

Lze nalézt řadu normativních argumentů, proč je namístě, aby vysoké soudy svá rozhodnutí nejen zpřístupňovaly veřejnosti, ale také je vysvětlovaly a aktivně o nich informovaly. Vedle toho existuje řada „strategických“ důvodů, které mnohé soudy vedou k tomu, že tak skutečně činí. Pokud jde o první z uvedených rovin,³⁸² je informování veřejnosti o rozhodovací činnosti soudů žádoucí zejména proto, že v současné době silného vlivu soudní tvorby či dotváření práva na právní systémy³⁸³ je povědomí veřejnosti o obsahu zásadních soudních rozhodnutích nutným předpokladem právního vědomí, resp. právní jistoty. Informování o soudních rozhodnutích nadto

---

and Journalists: The U. S. Supreme Court and the Media. New York: Cambridge University Press, 2011, s. 18–33, či STÁDNÍK, J. Otevřená justice jako prostředek posilování důvěry veřejnosti v soudní moc, op. cit sub 372.

³⁸¹ Viz ASKARI, D. a kol., op. cit sub 373.

³⁸² Ibid.

³⁸³ K souvislosti mezi vyšší potřebou informování o soudních rozhodnutích a posilováním soudní moci viz též VOERMANS, V. Judicial Transparency Furthering Public Accountability for New Judiciaries. *Utrecht Law Review*. 2007, r. 3, č. 1, s. 148–159.

může posilovat na jedné straně důvěru veřejnosti v soudnictví³⁸⁴ a obecně v právní stát,³⁸⁵ na druhé straně pak transparentnost výkonu soudnictví, neboť dává větší reálný prostor pro veřejnou kontrolu a popřípadě i kritiku soudních rozhodnutí laickou i odbornou veřejností. Současně s tím pak pochopitelně vědomí, že rozhodnutí si možná najde řadu čtenářů, může posilovat pocit odpovědnosti soudce za jeho obsah, kvalitu a přesvědčivost (byť úvaha soudce o reakci veřejnosti či médií by pochopitelně neměla být tím, co determinuje obsah rozhodnutí). Konečně, věnují-li soudy a soudci úsilí přehlednému vysvětlení svých rozhodnutí veřejnosti, podstatně tím snižují riziko jejich nepochopení a případně mediální desinterpretace.³⁸⁶

Prínosný však může být i pohled na druhou z uvedených rovin, který je pragmatictější: v čem se vysokým soudům informování o jejich rozhodovací činnosti vyplatí?³⁸⁷ Mám za to, že přinejmenším ve dvou ohledech: Za prvé, výrazně pomáhá plnit tzv. prospektivní funkci spojenou s rozhodováním vysokých soudů (byť v různých právních systémech v různé míře). Ta směřuje do budoucna a spočívá ve sjednocování judikatury, resp. právní praxe obecně.³⁸⁸ Nutnou podmínkou naplnění této sjednocující funkce rozhodování vysokých soudů je však přirozeně znalost relevantních rozhodnutí těmi, kdo se jimi mají řídit – je tak zjevné, že informování o rozhodnutích, která mohou mít pro budoucí právní praxi význam, představuje z tohoto hlediska pro vysoké soudy efektivní strategii. Různé soudy se ovšem mohou lišit v tom, zda považují z tohoto hlediska za

---

³⁸⁴ Viz k tomu GRIMMELIKHUIJSEN, S., KLIJN, A. The Effects of Judicial Transparency on Public Trust: Evidence from a Field Experiment. *Public Administration*. 2015, r. 93, č. 4, s. 995–1011. Soudům v tomto ohledu v některých případech pomáhá i příznivý přístup samotných médií, viz BOGOCH, B., HOLZMAN-GAZIT, Y. Mutual Bonds: Media Frames and the Israeli High Court of Justice. *Law and Social Inquiry*. 2008, r. 33, č. 1, s. 53–88. Názor, že větší povědomí o soudním rozhodování zvyšuje důvěru v něj, však jistě neplatí absolutně. Ukazuje se například, že vysokou důvěru v soudnictví má často špatně informovaná veřejnost v zemích se slabým demokratickým systémem, viz ÇAKIR, A. A., ŞEKERCIOĞLU, E. Public Confidence in the Judiciary: The Interaction between Political Awareness and Level of Democracy. *Democratization*. 2016, r. 23, č. 4, s. 634–656.

³⁸⁵ Srov. např. MEYERSON, D. The Rule of Law and Public Confidence in the Courts. *Australian Journal of Legal Philosophy*. 2017, r. 42, s. 1–25.

³⁸⁶ Srov. VICKREY, W. C., DENTON, D. G., JEFFERSON, W. B. Opinions as the Voice of the Court: How State Supreme Courts Can Communicate Effectively and Promote Procedural Fairness. *Court Review: The Journal of the American Judges Association*. 2012, r. 48, č. 3, s. 74–84.

³⁸⁷ K této perspektivě srov. též ZILIS, M. *The Limits of Legitimacy*, op. cit sub 375, s. 175, či RODRICK, S. Achieving the Aims of Open Justice? The Relationship Between the Courts, the Media and the Public. *Deakin Law Review*. 2014, r. 19, č. 1, s. 123–162.

³⁸⁸ Viz BOBEK, M., KÜHN, Z. *Judikatura a právní argumentace*, op. cit sub 238, s. 70 an.

efektivnější informovat širokou veřejnost, odbornou veřejnost, nebo jen samotnou soudní soustavu.³⁸⁹

Za druhé pak vysokým soudům informování o jejich rozhodovací činnosti pomáhá v budování reputace. Jak podrobně vysvětlují Tom Ginsburg a Nuno Garoupa ve své propracované teorii soudcovské reputace, právě respekt a dobrou reputaci potřebují v reálném společenském prostředí soudy a soudci (kteří jak známo nedisponují měšcem ani mečem) k tomu, aby jejich rozhodnutí byla respektována, aby nehrozil systémový útok na jejich nezávislost či aby jim ostatní složky státní moci zajišťovaly adekvátní financování.³⁹⁰ Reputaci si přitom mohou budovat jak individuální soudci, tak soudy či soudnictví jako celek³⁹¹ a její kvalita se pro téhož soudce či soud může lišit u jednotlivých „publik“ jako jsou například političtí aktéři, odborná veřejnost a laická veřejnost.³⁹² U různých publik, jakož i v různých právních kulturách navíc mohou soudu dobrou reputaci přinášet zcela odlišné kvality jako například rychlost rozhodování, přesnost, kreativita, deference vůči vládě či naopak silná nezávislost atp.³⁹³ Ve spojení s potřebou soudů budovat si reputaci, popř. veřejnou důvěru, většina autorů rozebírá především způsoby, jimiž soudy této potřebě přizpůsobují obsah svých rozhodnutí.³⁹⁴ To však rozhodně neznamená, že by soudy nemohly svou reputaci ovlivnit také tím, jak své výstupy prezentují navenek.³⁹⁵

---

³⁸⁹ Viz též VICKREY, W. C., DENTON, D. G., JEFFERSON, W. B. *Opinions as the Voice of the Court*, op. cit sub 386, kteří zdůrazňují odlišnost různých publik, jimž mohou soudy svá sdělení adresovat.

³⁹⁰ Viz GAROUPA, N., GINSBURG, T. *Judicial Reputation. A Comparative Theory*. Chicago: University of Chicago Press, 2015, s. 2. a s. 20 an. Podobně se soudcovskou reputací pracuje též DOTHAN, S. *Reputation and Judicial Tactics. A Theory of National and International Courts*. New York: Cambridge University Press, 2015. Na potřebu soudů udržet si veřejnou důvěru, popř. podporu jiných mocenských aktérů, a na význam informovanosti veřejnosti pro vztah soudů s těmito aktéry pak upozorňuje i celá řada dalších autorů, kteří nepracují přímo s pojem „reputace“ – viz např. ZILIS, M. *The Limits of Legitimacy*, op. cit sub 375, s. 14 a 173–4, SPILLER, P. T., GELY, R. Strategic Judicial Decision-making. In WHITTINGTON, K. E., KELEMEN, R. D., CALDEIRA, G. A. (eds). *The Oxford Handbook of Law and Politics*, op. cit sub 224, s. 34 an., MCGUIRE, K. T. The Judicial Process and Public Policy In BINDER, S. A., RHODES, R. A. W., ROCKMAN, B. A. (eds.). *The Oxford Handbook of Political Institutions*. Oxford: Oxford University Press, 2006, s. 535–551, VANBERG, G. *The Politics of Constitutional Review in Germany*, op. cit sub 18, či STATON, J. K. Constitutional Review and the Selective Promotion of Case Results. *American Journal of Political Science*. 2006, r. 50, č. 1, s. 92–112.

³⁹¹ Viz GAROUPA, N., GINSBURG, T. *Judicial Reputation*, op. cit sub 390, s. 24 an.

³⁹² *Ibid.*, s. 6 an.

³⁹³ *Ibid.*, s. 2.

³⁹⁴ Viz k tomu podrobně zejména DOTHAN, S. *Reputation and Judicial Tactics*, op. cit sub 390, s. 114 an., CLARK T. S. *The Limits of Judicial Independence*. New York: Cambridge University Press, 2011, s. 159–206, či ZILIS, M. *The Limits of Legitimacy*, op. cit sub 375, s. 175.

³⁹⁵ Viz též stručně GAROUPA, N., GINSBURG, T. *Judicial Reputation*, op. cit sub 390, s. 196–7.

Jak nedávno ukázali ve své srovnávací studii Richard Davis a David Taras, mezi světovými vysokými soudy vykazují často velkou otevřenost a aktivitu v informování veřejnosti ty, které zápasí o svou legitimitu, nebo si ji musely teprve relativně nově budovat, a je pro ně proto důležitější jejich veřejný obraz a veřejná důvěra.³⁹⁶ Větší otevřenost soudů vůči veřejnosti a médiím však celkově představuje celosvětový trend³⁹⁷ a zdá se, že mnohé vysoké soudy jsou si výše shrnutých důvodů důležitosti informování veřejnosti dobře vědomy. Časté je proto například zpracovávání tiskových zpráv, pořádání tiskových konferencí, povolování přímých přenosů ze soudních jednání, poskytování rozhovorů ze strany soudců novinářům³⁹⁸ i prezentace soudů a jejich rozhodnutí na sociálních sítích.³⁹⁹

4.1 OTEVŘENOST ÚSTAVNÍHO SOUDU

V poměrech českého soudnictví je v tomto směru jednoznačně nejotevřenější Ústavní soud, který oproti všem ostatním vnitrostátním soudům včetně Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu projevuje viditelně největší snahu informovat veřejnost o svých rozhodnutích.⁴⁰⁰ Již od roku 2007 provozuje uživatelsky přívětivou databázi NALUS,⁴⁰¹ v níž je možné dohledat veškerá jeho rozhodnutí, v posledních letech však šel mnohem dále a informace sděluje výrazně aktivním způsobem: používá účet na sociálních sítích Facebook⁴⁰² a Twitter⁴⁰³, pravidelně předem informuje o plánovaných vyhlášeních nálezů a také o značné části svých rozhodnutí vydává

---

³⁹⁶ Viz DAVIS, R., TARAS, D. *Justices and Journalists*, op. cit. sub 380, s. 5.

³⁹⁷ Ibid, s. 298 an., či VOERMANS, V. *Judicial Transparency Furthering Public Accountability for New Judiciaries*, op. cit. sub 383.

³⁹⁸ Ibid.

³⁹⁹ Viz ASKARI, D. a kol., op. cit. sub 373.

⁴⁰⁰ I v obecném soudnictví je ovšem vedena debata, v níž zaznívají i významné hlasy argumentující pro větší otevřenost vůči veřejnosti a zejména médiím. Viz např. JIRSA, J. a kol. *Klíč k soudní síni*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 61–73, či ROZEHNAL, A. *Novodobá bitva u Thermopyl. Soudci versus autokracie. Hlídací pes* [online]. 13. 4. 2015 [cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2UH2zYj>.

⁴⁰¹ Viz Ústavní soud. *Výroční zpráva za rok 2007* [online, cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2L10ZAK>. Pro podrobné vzájemné srovnání možností vyhledávacích databází tuzemských vysokých soudů viz BOBEK, M., KÜHN, Z. *Judikatura a právní argumentace*, op. cit. sub 238, s. 253–269.

⁴⁰² Viz <https://www.facebook.com/ustavnisoud/>.

⁴⁰³ Viz https://twitter.com/usoud_official.

tiskové zprávy obsahující jejich přehledné a široké veřejnosti přístupné shrnutí.⁴⁰⁴ Tisková mluvčí Ústavního soudu Miroslava Sedláčková, kterou jsem za účelem tvorby tohoto textu oslovil s několika e-mailovými dotazy tuto otevřenou „politiku“ Ústavního soudu v informování o jeho rozhodnutích charakterizovala takto: „*Ústavní soud je strážcem ústavnosti a jeho nálezy jsou závazné pro všechny orgány a osoby. Proto by měl mít každý možnost seznámit se s jeho rozhodovací činností. (...) Nálezy Ústavního soudu jsou svým způsobem ‚precedenty‘, některé se dotýkají života nás všech – například pokud Ústavní soud ruší nějaký zákon nebo jeho část. Navíc má Ústavní soud obvykle tzv. ‚poslední slovo‘. Vzhledem k tomu, že většina lidí čerpá informace o našich rozhodnutích zprostředkovaně z médií, snažíme se vycházet maximálně vstříc i novinářům, je přece v našem zájmu, aby byla rozhodnutí interpretována co nejpřesněji. Osobně si jiný než otevřený přístup u instituce tohoto typu v demokratickém právním státě ani neumím představit.*“⁴⁰⁵

Je pravděpodobné, byť dosud tato otázka nebyla podrobně zkoumána, že popsaný otevřený přístup Ústavního soudu k informování veřejnosti má souvislost též s relativně vysokým zájmem médií o Ústavní soud. Pro hrubý obrázek může posloužit skutečnost, že podle výstupů z databáze *Newton media search* bylo celkem za rok 2018 v celostátních denících použito spojení „Ústavní soud“ 1 657 krát, „Nejvyšší soud“ 1 410 krát, „Nejvyšší správní soud“ 597 krát. Disproporce v zájmu médií o jednotlivé soudy vynikne zejména ve srovnání s celkovými počty skončených věcí, které tyto soudy za rok 2018 vykázaly: v případě Ústavního soudu se jednalo o 4 239 věcí, v případě Nejvyššího soudu o 8 107 věcí a v případě Nejvyššího správního soudu o 4 032 věcí.⁴⁰⁶ V analýze provedené v loňském roce si pak též M. Hanych povšimla, že rozhodnutí Ústavního soudu jsou oproti jiným soudům častěji citována na titulních stranách celostátních deníků.⁴⁰⁷

V této kapitole se zaměřuji pouze na výsek uvedené informační činnosti Ústavního soudu spočívající ve vytváření tiskových zpráv. Budu však obecněji argumentovat tak, že vysoká

---

⁴⁰⁴ Viz <https://www.usoud.cz/aktualne/>.

⁴⁰⁵ E-mailová komunikace s Miroslavou Sedláčkovou, [online], 3. 6. 2019.

⁴⁰⁶ Viz Nejvyšší soud. Statistika Nejvyššího soudu za rok 2018 [online, cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2IHxtOw>; Nejvyšší správní soud. Rok 2018 [online, cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2IIKNC9>; Ústavní soud. Roční statistické analýzy 2018 [online, cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2UG4ufe>.

⁴⁰⁷ Viz HANYCH, M. Mediální reprezentace českého vrcholného soudnictví a vliv soudce na medializaci soudních rozhodnutí, op. cit. sub 84.

informační aktivita Ústavního soudu dobře odpovídá jeho specifické pozici mezi českými soudy a také mírně odlišným zdrojům jeho legitimacy.

4.2 REPUTACE SOUDNICTVÍ A REPUTACE SOUDCŮ

Dva odlišné modely legitimacy soudů, které generují veřejnou důvěru z výrazně odlišných zdrojů, ve své knize *Judicial Deliberations*⁴⁰⁸ podrobně popsal Mitchel Lasser. Jako předobrazy pro tyto modely, představující určité ideální typy, použil na jedné straně francouzské, na druhé pak americké soudnictví. „Francouzský“ model je založen na tzv. *institucionální legitimitě* čerpané z důvěry v soud jako profesionální instituci v rámci hierarchicky uspořádaného soudnictví, která prezentuje své výstupy jako pouhou aplikaci práva vytvořeného suverénním zákonodárcem⁴⁰⁹ – otevřené a hodnotové právní debaty v tomto systému zůstávají „za zavřenými dveřmi“ a veřejnosti jsou prezentována jen velmi stručná rozhodnutí soudu jako instituce. „Americký“ model naproti tomu spoléhá na *substantivní legitimitu* získanou věcnou, transparentní a přesvědčivou argumentací v rámci soudních rozhodnutí.⁴¹⁰ Z hlediska tématu této kapitoly je zásadní, že v modelu institucionální legitimacy se veřejnosti prezentuje především soud jako instituce, či soudnictví jako institucionální struktura, zatímco v modelu substantivní legitimacy jsou mnohem viditelnější jednotliví soudci jakožto osobnosti.⁴¹¹

S rozdílem mezi institucionální a substantivní legitimitou souvisí také tradiční rozlišení Mirjana Damašky mezi hierarchickým a koordinovaným ideálem státní moci a jim odpovídajícími modely soudnictví – hierarchický ideál preferuje soudnictví kariérní, profesionální, ale do jisté míry neosobní a byrokratické. Pro koordinovaný ideál je naopak typické, že se soudce dostává do své pozice až ve zralejším věku a při svém rozhodování bere v úvahu i obsahové a hodnotové argumenty.⁴¹² V podobném duchu pak též Nicholas Georgakopoulos odlišuje na jedné straně

---

⁴⁰⁸ LASSER, M. *Judicial Deliberations*, op. cit sub 7. K souvislostem s otevřeností soudů a veřejnou prezentací jejich rozhodnutí viz též ASKARI, D. a kol., op. cit sub 373.

⁴⁰⁹ Srov. ostatně též MERRYMAN, J. H. *The French Deviation*, op. cit sub 10.

⁴¹⁰ Viz LASSER, M. *Judicial Deliberations*, op. cit sub 7, s. 299 an.

⁴¹¹ Viz LASSER, M. *Judicial Deliberations*, op. cit sub 7, s. 311 an.

⁴¹² Viz DAMAŠKA, M. *The Faces of Justice and State Authority*, op. cit sub 7, s. 37.

kariérní soudnictví, v němž jsou soudci jmenováni v mladém věku a postupně jsou „povyšováni“ na vyšší stupně soudní soustavy, a na straně druhé „zásluhové“ soudnictví („recognition judiciary“), v němž jsou typicky právníci jmenováni či zvoleni do soudcovské pozice až po určité předchozí profesní dráze a mají jen malou šanci se následně dostat na vyšší soud.⁴¹³ Vzhledem k odlišným incentivám působícím v obou systémech je pro kariérní soudce typičtější aplikovat právo mechaničtěji a pro soudce v zásluhovém systému naopak silněji hledat a využívat prostor pro soudcovskou diskreci.⁴¹⁴ Pro téma prezentace soudních rozhodnutí navenek je pak důležité, co k tomuto rozdělení ve své výše citované teorii soudcovské reputace dodávají Garoupa a Ginsburg: kariérní soudnictví si vůči veřejnosti a dalším aktérům politického systému buduje kolektivní reputaci jako celek a individuální reputace jednotlivých soudců zůstává uzavřená uvnitř soudního systému; nadto má kariérní soudnictví určitou tendenci podporovat představu, že soudy pouze aplikují právo a právní otázky mají jedinou správnou odpověď. Naproti tomu zásluhové soudnictví umožňuje budování individuální reputace jednotlivých soudců navenek, což se projevuje například faktem, že i široké veřejnosti jsou často známé výrazné soudcovské osobnosti.⁴¹⁵

V řadě zemí s kariérním soudnictvím nese ústavní soud „zásluhové“ vlastnosti⁴¹⁶ a v takovém případě je přirozené, že oproti zbytku soudní soustavy si soudci ústavního soudu mohou ve větší míře budovat svou individuální reputaci a výrazněji se vztahovat k „externímu“ publiku (veřejnosti, politickým aktérům), než k „internímu“ (kolegům soudcům).⁴¹⁷ Nutno dodat, že kombinace otevřenosti a „zásluhových“ vlastností s sebou nese určité riziko: přílišné prosazování soudcovských osobností a jejich současná viditelnost navenek totiž může poškozovat reputaci soudu jako celku. Vhodným příkladem tohoto efektu ukazují odlišná stanoviska. Jakkoliv v teorii

---

⁴¹³ Viz GEORGAKOPOULOS, N. L. Discretion in the Career and Recognition Judiciary. *The University of Chicago Law School Roundtable*. 2000, r. 7, č. 1, s. 205 an.

⁴¹⁴ Ibid.

⁴¹⁵ Viz GAROUPA, N., GINSBURG, T. *Judicial Reputation*, op. cit sub 390, s. 22 an.

⁴¹⁶ Viz GEORGAKOPOULOS, N. L. Discretion in the Career and Recognition Judiciary, op. cit sub 413.

⁴¹⁷ Nuno Garoupa a Tom Ginsburg podrobně rozebírají, že „Kelsenovské“ ústavní soudy, typicky vzniklé později než zbytek soudní soustavy, jsou v tomto směru díky značnému riziku konfliktu s obecnými soudy nuceny vyvažovat svou činnost tak, aby si udržely potřebnou reputaci u obou těchto publik, viz GAROUPA, N., GINSBURG, T. *Judicial Reputation*, op. cit sub 390, s. 141 an.

silně zaznívá názor, že posilují legitimitu soudních rozhodnutí⁴¹⁸ a nezávislost soudců,⁴¹⁹ jejich vedlejším efektem je i to, že se jejich prostřednictvím veřejnosti ukazují jednotlivé soudcovské osobnosti,⁴²⁰ a současně má jejich počet viditelně negativní dopad na veřejné přijetí soudem vydaného rozhodnutí.⁴²¹

Takovým „soudem osobností“ kontrastujícím s obecnými soudy, které z větší části působí spíše jako anonymní (byť důvěryhodná) institucionální struktura, je bezpochyby i český Ústavní soud. Odlišuje se jednak tím, že ve smyslu výše popsaného Lasserova dělení staví spíše na substantivní, nežli institucionální legitimitě, a jednak zjevně naplňuje znaky připisované zásluhovému, spíše nežli kariérnímu modelu soudnictví: Jak již bylo zmíněno v předcházející kapitole, Ústavní soud byl od počátku zřízen jako jakýsi reprezentant hodnotového, antiformalistického přístupu k právu, který částečně zvnějšku dohlíží nad obecnou justicí preferující přeci jen častěji hodnotu právní jistoty a zároveň s ní formalističtější, legalističtější postoje.⁴²² Podstatná je v tomto směru také odlišná role Ústavního soudu v institucionálním systému. Ta je jednak oproti obecné justici výrazněji zaměřená na dotváření práva, než na jeho pouhou deduktivní aplikaci a jednak zahrnuje i rozhodování o agendě se silnějším politickým podtextem (přezkum ústavnosti zákonů, kompetenční spory) a tím i s výraznějším potenciálem střetu s jinými politickými aktéry. Ve vztahu k nim přitom ústavní soudy z výše již podrobně rozvedených důvodů potřebují stavět svou pozici uznávané autority na co nejširší podpoře veřejnosti.⁴²³ Této specifické pozici Ústavního soudu odpovídá i mechanismus jmenování jeho soudců, kteří jsou vybíráni prezidentem republiky se souhlasem Senátu zpravidla po předchozí právnické kariéře, v níž pak zodpovědná pozice

---

⁴¹⁸ Viz např. L'HEUREUX-DUBE, C. The Dissenting Opinion: Voice of the Future? *Osgoode Law Journal*. 2000, r. 38, č. 3, s. 495–517, či ORLOVA, A. V. The Soft Power of Dissent: The Impact of Dissenting Opinions from the Russian Constitutional Court. *Vanderbilt Journal of Transnational Law*. 2019, r. 52, č. 3, s. 611–642.

⁴¹⁹ Viz ŠIMÁČKOVÁ, K. Odlišné stanovisko jako jedna ze záruk nezávislosti soudcovského rozhodování. In ŠIMÍČEK, V. (ed.). *Nezávislost soudní moci*, op. cit sub 2, s. 149–158.

⁴²⁰ Viz k tomu DAVIS, R., TARAS, D. *Justices and Journalists*, op. cit sub 380, s. 146–7.

⁴²¹ Viz k tomu podrobně ZILIS, M. *The Limits of Legitimacy*, op. cit sub 375, s. 25–48 a 172–3. Jinde pak Zilis ukazuje, že právě jednohlasnost může patřit mezi strategie budování veřejného obrazu soudu, viz ZILIS, M. A. The Political Consequences of Supreme Court Consensus: Media Coverage, Public Opinion, and Unanimity as Public-Facing Strategy. *Washington University Journal of Law Policy*. 2017, r. 54, č. 54, s. 229–244.

⁴²² Srov. k tomu též KÜHN, Z. *The Judiciary in Central and Eastern Europe. Mechanical Jurisprudence in Transformation?*. Leiden – Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2011, s. 194.

⁴²³ Viz např. GARDBAUM, S. Are Strong Courts Always a Good Thing for New Democracies?, op. cit sub 212.

soudce Ústavního soudu často právem představuje určitý vrchol.⁴²⁴ Není proto divu, že v odborné i mediální sféře je o osobnosti Ústavního soudu viditelný zájem.

Popsanému charakteru Ústavního soudu jako soudu stavějícího svou legitimitu na obsahu svých rozhodnutí a své právní argumentace spíše než na pouhé institucionální autoritě, více než obecné soudy potřebujícího budovat svou reputaci u veřejnosti a sestávajícího z výrazných a viditelných soudcovských osobností, dobře odpovídá i jeho otevřený přístup k veřejné prezentaci svých rozhodnutí. Ústavní soud vyvíjí aktivní úsilí k tomu, aby alespoň s částí jeho rozhodnutí byla seznámena veřejnost, což kontrastuje například s postupem Nejvyššího soudu, jehož prezentace vlastních rozhodnutí (ve sbírce soudních rozhodnutí a na poradách soudů) směřuje spíše k soudcům a popřípadě dalším právním odborníkům než k široké veřejnosti.⁴²⁵ Důvodem aktivního postupu Ústavního soudu může být mimo jiné právě skutečnost, že vzhledem ke své specifické pozici více než obecné soudy potřebuje, aby byl pro veřejnost viditelný.

Následující část kapitoly se již blíže zaměří na tiskové zprávy, které patří mezi nejvýznamnější nástroje veřejné prezentace Ústavního soudu se značným potenciálem ovlivnit, o kterých rozhodnutích soudu se veřejnost dozví a jak přesné informace se jí dostanou. Tiskové zprávy vedle toho, že si mohou najít přímé čtenáře, s velkou pravděpodobností mají částečný (byť ne výlučný) vliv na mediální „agenda setting“, tedy na to, o jakých rozhodnutích soudu referují média.⁴²⁶ O

---

⁴²⁴ Toto vnímání je přitom společné všem dosavadním éram Ústavního soudu: Viz např. rozhovor s jeho současným soudcem J. Jirsou: PASEKOVÁ, E., DIMUN P. Jaromír Jirsa: Jednoduché případy by se mohly odmítat rozhodnutím bez odůvodnění. *Česká justice* [online]. 3. 10. 2015 [cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2PB8E7w>, či rozhovor s bývalou soudkyní „druhého“ Ústavního soudu V. Formánkovou: HAVLÍČEK, K., KOVÁŘOVÁ, D. Když něco končí, něco jiného začíná. *Soudce*. 2015, r. 17, č. 9, s. 20 an. Bývalá soudkyně „prvního“ Ústavního soudu E. Zarembová zase vnímání Ústavního soudu a své pocity po nástupu na něj vystihla slovy o „právnickém Olympu“, která inspirovala i titul knihy věnující se řadě osobností českého ústavního soudnictví: viz KYSELA, J., BLAŽKOVÁ, K., CHMEL, J. a kol. *Právnícký Olymp*, op. cit. sub 54.

⁴²⁵ Ilustrativní je v tomto směru skutečnost, že v období let 2015–2018, které je níže v této kapitole sledováno u Ústavního soudu, referoval Nejvyšší soud o svých rozhodnutích v celkem 43 tiskových zprávách, z toho 30 představovalo samostatnou informaci o novém rozhodnutí, 9 souhrnnou tiskovou zprávu o právních větech projednaných na některém z kolegií NS a 4 reakci Nejvyššího soudu na mediální prezentaci některého rozhodnutí. Viz Nejvyšší soud. Tiskové zprávy Nejvyššího soudu [online, cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2NN9cH7>. Oproti tomu Ústavní soud ve stejném období informoval o 384 senátních nálezech a vedle toho též o některých usneseních a o (téměř) všech nálezech plenárních (viz níže), a je tak v tomto směru viditelně aktivnější.

⁴²⁶ Pro média samozřejmě při výběru soudních rozhodnutí, o nichž psát, nezáleží výlučně na tiskových zprávách soudu. Roli hrají i kritéria jako například právní či politický význam rozhodnutí, překvapivost zprávy atd. – viz k tomu podrobně HANYCH, Mediální reprezentace českého vrcholného soudnictví, op. cit. sub 84, či SILL, K. L., METZGAR, E. T., ROUSE, S. M. Media Coverage of the U.S. Supreme Court: How Do Journalists Assess the Importance of Court Decisions? *Political Communication*. 2013, r. 30, č. 1, s. 58–80. Empirické zkušenosti však současně ukazují, že světové soudy zřejmě prostřednictvím tiskových zpráv skutečně mediální pokrytí ovlivňují,

tomto vlivu nepřímo svědčí třeba skutečnost, že v prvním pololetí roku 2018 tvořila přibližně dvě třetiny z rozhodnutí Ústavního soudu, o nichž psal celostátní tisk, právě ta rozhodnutí, o nichž soud předtím vydal tiskovou zprávu.⁴²⁷ Pokusím se nyní ukázat jednak to, že publikem, na něž jsou tiskové zprávy Ústavního soudu zaměřeny, je nejen odborná, ale i široká veřejnost, a jednak to, že tiskové zprávy slouží jako nástroj budování nejen kolektivní reputace soudu, ale i individuální reputace konkrétních soudců zpravodajů.

4.3 OBRAZ ÚSTAVNÍHO SOUDU V JEHO TISKOVÝCH ZPRÁVÁCH

V rámci vlastního výzkumu tiskových zpráv Ústavního soudu nejprve obecně stručně popíšu praxi Ústavního soudu při jejich vypracovávání a podobu výsledných tiskových zpráv. Následně se podrobněji zaměřím na otázku, která ze svých rozhodnutí Ústavní soud vybírá pro veřejnou prezentaci – konkrétně zda lze u veřejně prezentovaných rozhodnutí nalézt určitou společnou typovou charakteristiku a zda jsou mezi nimi rovnoměrně zastoupena rozhodnutí všech soudců zpravodajů.⁴²⁸ Za tím účelem jsem statisticky zkoumal senátní nálezy Ústavního soudu vydané v období 4 let od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2018 a k nim vydané tiskové zprávy a podrobněji –

---

neboť rozhodnutí opatřená tiskovou zprávou mají obecně výrazně vyšší pravděpodobnost, že o nich v médiích bude referováno – viz např. STATON, J. K. Constitutional Review and the Selective Promotion of Case Results, op. cit. sub 390, či HALE, D. Press Releases vs. Newspaper Coverage of California Supreme Court Decisions. *Journalism Quarterly*. 1978, č. 4, s. 696–710. Obecné otázky vlivu tiskových zpráv na mediální pokrytí různých společenských témat se pak věnuje řada děl mimo právní oblast, k jejich přehledu viz např. JANG, W. Y., FREDERICK, E., KAPFER, J. A. Impact of Information Subsidies on Student News Writers' Thinking About Science News. *American Journal of Media Psychology*. 2009, r. 2, č. 1/2, s. 103–124.

⁴²⁷ Zjištěno na základě vyhledání článků pro uvedené období ze 4 celostátních deníků (Právo, MF DNES, Lidové noviny, Hospodářské noviny) pomocí databáze *Newton media search*, a to konkrétně pomocí fultextového vyhledávání za použití klíčového slova „Ústavní soud“, a následného ručního výběru článků, které referují o rozhodnutí soudu (vždy vybrán jen jeden článek pro daný deník a rozhodnutí). Z celkem 101 takto vyhledaných zpráv referujících v uvedeném období a denících o rozhodnutí Ústavního soudu jich celkem 74 referovalo o rozhodnutí, o němž Ústavní soud vydal tiskovou zprávu. Jednoznačně nejčastěji psal o rozhodnutích Ústavního soudu deník Právo (53 zpráv, z toho 42 o rozhodnutích s tiskovou zprávou); deník MF DNES nejméně ze všech vycházel z tiskových zpráv (z 21 zpráv o rozhodnutích Ústavního soudu jich jen 7 bylo s tiskovou zprávou). Pokud deníky referovaly o rozhodnutích bez tiskové zprávy, jednalo se nejčastěji o odmítavá usnesení týkající se veřejně známých osobností a násilné, popř. rozsáhlejší majetkové kriminality.

⁴²⁸ Druhou z uvedených otázek jsem předběžnou formou otevřel v krátkém článku publikovaném online, který však zjednodušenou metodou zkoumal pouze relativně krátké období jednoho roku, v němž ještě současné složení Ústavního soudu nebylo kompletní, a výsledky proto dle mého názoru nebyly dostatečně reprezentativní, což se nyní snažím napravit. Viz CHMEL, J. Kdo tvoří Judikaturu Ústavního soudu? *Právní prostor*. [online]. 24. 2. 2016 [cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2ZJ0Ntk>.

obsahově – pak všechny senátní nálezy vydané v roce 2018 a tiskové zprávy vztahující se k nim, byly-li vydány. Uvedené období bylo vybráno proto, že na počátku roku 2015 již byl Ústavní soud z většiny obsazen v aktuálním složení.⁴²⁹ Důvodem zaměření na senátní nálezy je skutečnost, že víceméně pouze u nich lze smysluplně zkoumat shora vymezenou otázku: v případech usnesení jsou tiskové zprávy vypracovávány jen zcela výjimečně (konkrétně byla tisková zpráva vypracována k 26 z celkového počtu 16 030 usnesení vydaných Ústavním soudem ve sledovaném období, tedy k 0,16 % z nich), u plenárních nálezů je naopak tisková zpráva vypracována vždy.⁴³⁰ Stanoviska pléna pak představují vzácný a specifický výstup činnosti soudu (ve sledovaném období jich bylo vydáno pouze 7, z nich k 4 byla zpracována tisková zpráva). Podrobný přehled tiskových zpráv k senátním nálezům je obsažen v příloze č. 2 práce.

4.3.1 Charakteristika tiskových zpráv

Obecně lze poznamenat, že Ústavní soud vydává několik druhů tiskových zpráv: pravidelně jejich formou předem zveřejňuje přehled jednání nařízených na příští týden (tedy zpravidla jednání nařízených za účelem vyhlášení nálezů), občasně informuje o některých aktivitách svých funkcionářů (například účasti na konferencích) a akcích konaných na Ústavním soudě (významné návštěvy, konference). Zcela výjimečně je pak vydána tisková zpráva k jiné významné skutečnosti týkající se činnosti soudu, jako je ukončení mandátu některého ze soudců nebo jako bylo připojení předsedy soudu k prohlášení „Nemůžeme mlčet“ týkající se situace v Polské justici,⁴³¹ nebo tisková zpráva obsahující informace technického rázu. Jednoznačně nejčastějším typem tiskových zpráv jsou však ty, které informují o vydaných rozhodnutích, a to obvykle formou podrobné informace, výjimečně (cca v desetině případů) pak pouze formou uveřejnění právních vět. Právě na tiskové zprávy vztahující se k rozhodnutím soudu se nyní zaměříme.

---

⁴²⁹ Pouze soudci Jirsa a Fiala nastoupili až 7. 10., resp. 17. 12. 2015. Až po skončení zkoumaného období pak skončil ve funkci soudce Musil (31. 1. 2019) a naopak nastoupil soudce Šámal (20. 2. 2020). Viz Ústavní soud. Funkcionáři a soudci [online, cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2WdDNk3>.

⁴³⁰ Ve sledovaném období bylo vydáno 67 plenárních nálezů, z nich se tiskové zprávy nedočkal jen jediný, a sice náleze z 24. 2. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 5/14, kterým bylo rozhodováno o ústavní stížnosti v obnoveném řízení po zásahu Evropského soudu pro lidská práva.

⁴³¹ Ústavní soud. Společné prohlášení k situaci v Polsku [online] 21. 7. 2017 [cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2ISKF35>.

Nálezy, o nichž bude zveřejněna tisková zpráva, zpravidla vybírá tisková mluvčí soudu (v některých případech po konzultaci se soudcem zpravodajem). Někteří soudci však zajímavé nálezy vhodné pro zveřejnění tiskové zprávy předem avizují. Tisková mluvčí je pak zpravidla také autorkou textu tiskových zpráv, který však podléhá autorizaci soudce zpravodaje, spíše výjimečně píše tiskovou zprávu soudce zpravodaj sám.⁴³²

Tiskové zprávy, které podávají podrobnou informaci o rozhodnutí soudu, vždy obsahují nejprve nadpis, který má vždy charakter buď zjednodušené právní věty (např. *„Znalecký posudek k objasnění příčin dopravní nehody musí zohlednit konkrétní podmínky, za kterých k nehodě došlo“*), sdělení výsledku řízení (*„Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti společnosti MESANA Real s.r.o.“*), nebo informace o tématu nálezu (*„Nejlepší zájem dítěte při rozhodování o pěstounské péči“*). Mnohdy je nadpis tiskové zprávy formulován s viditelnou „popularizační“ ambicí, popř. snahou vzbudit zájem potenciálního čtenáře (*„Normální je nesoudit se‘: nekritický požadavek úspěchu v řízení s sebou nese i riziko vysokých nákladů řízení“*; *„Ústavní soud k posouzení nároku na osvobození od soudního poplatku: právo na přístup k soudu nesmí skončit za mřížemi věznice“*; *„Ústavní soud k posouzení výpovědi z pracovního poměru pro nesplnění předpokladů pro výkon práce, aneb šedá je teorie, zelený strom života“*). Následně tisková zpráva vždy obsahuje informaci o tom, který senát a který soudce zpravodaj vydal referované rozhodnutí, stručné shrnutí skutkového stavu a rozhodnutí, které bylo napadeno ústavní stížností a následně relativně podrobnější výtah ze samotné argumentace Ústavního soudu – ten je zpravidla zpracován formou překopírování celých vět či odstavců ze samotného rozhodnutí jen s drobnými formulačními změnami. Oproti samotnému textu rozhodnutí zpravidla tiskové zprávy vynechávají odkazy na autoritativní prameny (texty právních předpisů, předchozí judikaturu, odbornou literaturu), pasáže obsahující komparaci se zahraniční úpravou či judikaturou a často pak i další „rozvláčnější“ části právní argumentace. Zajímavé v této souvislosti je, že výjimečně se objevují i tiskové zprávy formulované též v části shrnující právní argumentaci „vlastními slovy“ bez kopírování pasáží z referovaného rozhodnutí – ve sledovaném roce 2018 se to týkalo řady tiskových zpráv k rozhodnutím soudkyně zpravodajky Kateřiny Šimáčkové a výjimečně pak i tiskových zpráv jiných soudců zpravodajů. Lze se tedy domnívat, se jedná právě o tiskové zprávy, u nichž je

---

⁴³² E-mailová komunikace s Miroslavou Sedláčkovou, [online], 3. 6. 2019.

autorem textu sám soudce zpravodaj.⁴³³ V závěru pak tiskové zprávy vždy obsahují informaci o odlišných stanoviscích, byla-li podána, a hypertextový odkaz na plný text rozhodnutí. Z obsahového hlediska vždy platí, že tisková zpráva neobsahuje žádné informace či argumenty navíc oproti nálezu samotnému.

Ve sledovaném čtyřletém období vydal Ústavní soud celkem 850 senátních nálezů a z nich celkem 384 (tj. cca 45 %) oznamoval prostřednictvím tiskové zprávy, přičemž v průběhu jednotlivých let se podíl oznamovaných nálezů víceméně neměnil (pohyboval se vždy mezi 43 % a 49 %). Na základě podrobnějšího zkoumání nálezů a tiskových zpráv pro rok 2018 (187 nálezů, z toho 84 opatřených tiskovou zprávou) si pak lze povšimnout, že informování o daných nálezech bylo v naprosté většině případů vysvětlitelné některým z následujících důvodů, popř. více z nich současně: 1) právní význam závěrů nálezů, 2) „signální“ význam vydání tiskové zprávy, 3) společenský či politický význam rozhodované věci a 4) potenciálně mediálně zajímavý příběh v rámci skutkového stavu.

První z uvedených důvodů spočívá v informování o nálezech, které formulují nový právní názor na otázku, na niž nevyplývá jednoznačná odpověď ani z právních předpisů, ani z dosavadní judikatury – takový právní názor Ústavního soudu tak pochopitelně může mít zásadní vliv na budoucí právní praxi. Jde o nejtypičtější z uvedených kategorií, jen namátkou lze uvést, že ze zásadních rozhodnutí takto v průběhu roku 2018 Ústavní soud referoval například o nálezu, který nově shledal vymahatelnost povinnosti krajů zajistit osobám se zdravotním postižením dostupnost služeb sociální péče,⁴³⁴ nález, který dílem redefinoval kritéria přípustnosti použití tzv. agenta provokatéra policejními orgány,⁴³⁵ nález, který nově dovodil možnost obrácení důkazního břemene v některých medicínských sporech,⁴³⁶ či nález, který dovodil přípustnost důkazu protiprávně pořízenou nahrávkou z tajné porady soudního senátu.⁴³⁷ Poslední z těchto příkladů

---

⁴³³ To ve své e-mailové zprávě potvrdila též tisková mluvčí Ústavního soudu Miroslava Sedláčková, E-mailová komunikace s Miroslavou Sedláčkovou, [online], 3. 6. 2019.

⁴³⁴ Nález z 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17.

⁴³⁵ Nález z 19. 3. 2018, sp. zn. I. ÚS 4185/16.

⁴³⁶ Nález z 9. 5. 2018, sp. zn. IV. ÚS 14/17.

⁴³⁷ Nález z 31. 7. 2018, sp. zn. III. ÚS 4071/17.

ukazuje, že soud se nezdráhá informovat ani o relativně kontroverzních nálezech, což lze jistě hodnotit kladně.

Druhý z uvedených důvodů, kdy lze informování připisovat spíše „signální“ význam se projevuje tehdy, pokud Ústavní soud sice nevyslovuje nijak nový právní názor, opakovaně však zdůrazňuje názor, který se v právní praxi nezdá být dostatečně respektován – příkladem bylo v roce 2018 třeba informování o nálezu, v němž Ústavní soud vytýkal obecným soudům zcela nedostatečné odůvodnění rozhodnutí o povolení reorganizace,⁴³⁸ či o nálezu, kterým soud opakoval již dříve vyslovený právní názor o omezení práva na informace o platech zaměstnanců ve veřejném sektoru s ohledem na ochranu jejich soukromí.⁴³⁹

Zatímco tiskovými zprávami odpovídajícími prvním dvěma důvodům se Ústavní soud ve smyslu teorií shrnutých v předchozí kapitole obrací spíše na odbornou veřejnost a zejména pak na „interní publikum“, tedy na ostatní soudce, v případě zbývajících dvou důvodů se zdá, že adresáty tiskových zpráv může být ve větší míře široká veřejnost, popř. média. Příklady senátních nálezů z roku 2018, které mohly být zviditelněny tiskovou zprávou spíše pro svůj společenský či politický, nežli právní význam, mohou být nálezy, který řešil možnost registrace volební strany „Starostové pro Prahu“ pro komunální volby i přes podobnost jejího názvu s politickým hnutím „Starostové a nezávislí“,⁴⁴⁰ dvojice nálezů týkající se veřejně sledované „kauzy H-SYSTEM“,⁴⁴¹ či nálezy, který se týkal sporu mezi známými osobnostmi veřejného života Milanem Knížákem a Jiřím Fajtem.⁴⁴²

Posledním z důvodů, tedy potenciálně zajímavým „příběhem“ ve skutkovém základu řešeného sporu, mohlo být v roce 2018 odůvodněno například referování o nálezu, který se týkal tragické dopravní nehody, při níž zemřel syn stěžovatelky, které pak obecné soudy vcelku zjevným pochybením výrazně snížily právo na odškodnění,⁴⁴³ či nálezu, kterým Ústavní soud vyhověl

---

⁴³⁸ Nález z 26. 6. 2018, sp. zn. II. ÚS 699/18.

⁴³⁹ Nález ze 3. 4. 2018, sp. zn. IV. ÚS 1200/16.

⁴⁴⁰ Nález z 31. 12. 2018, sp. zn. II. ÚS 3181/18.

⁴⁴¹ Nálezy z 18. 9. 2018, sp. zn. III. ÚS 53/18, a z 25. 9. 2018, sp. zn. III. ÚS 3520/17.

⁴⁴² Nález z 11. 6. 2018, sp. zn. I. ÚS 4022/17.

⁴⁴³ Nález z 27. 11. 2018, sp. zn. IV. ÚS 3616/17.

stížnosti TV Nova proti udělení pokuty za obsah reportáže zesměšňující obsah příručky o požadavcích na oblékání v kostelích.⁴⁴⁴

4.3.2 Zastoupení soudců zpravodajů v tiskových zprávách

Při zkoumání otázky, která rozhodnutí si Ústavní soud vybírá k veřejné prezentaci prostřednictvím tiskových zpráv, stojí za povšimnutí též výše naznačený problém zastoupení rozhodnutí jednotlivých soudců zpravodajů mezi prezentovanými nálezy. Následující tabulka zachycuje pro jednotlivé soudce zpravodaje⁴⁴⁵ počet senátních nálezů v období od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2018, o nichž byla vydána tisková zpráva a srovnává jej s celkovým počtem senátních nálezů vydaných v tomto období daným soudcem zpravodajem. Vedle toho pak ukazuje procento, v němž se senátní nálezy každého soudce zpravodaje dočkají zpracování tiskové zprávy.

Tabulka 1: soudci zpravodajové a tiskové zprávy

Soudce zpravodaj	Počet tiskových zpráv	Počet nálezů	Procento nálezů s TZ
Šimáčková	63	108	55,75 %
Šimíček	40	77	48,19 %
Filip	38	91	40,00 %
David	36	66	52,17 %
Fenyk	35	68	46,67 %
Jirsa	30	42	66,67 %
Rychetský	24	48	46,15 %
Musil	22	33	62,86 %
Uhlíř	22	60	34,92 %
Lichovník	18	55	28,57 %
Zemánek	13	53	23,21 %
Fiala	11	34	28,21 %
Tomková	11	34	26,83 %
Sládeček	9	36	24,32 %
Suchánek	9	26	29,03 %

Výsledky zřetelně ukazují výrazně disproporční referování o rozhodnutích jednotlivých soudců zpravodajů v tiskových zprávách: o rozhodnutích nejčastěji zastoupené soudkyně Šimáčkové byla pořízena tisková zpráva 7x častěji než o rozhodnutích nejméně zastoupených soudců Sládečka a

⁴⁴⁴ Nález z 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 4035/14.

⁴⁴⁵ Vynechání jsou soudci Kůrka a Formánková, kteří na Ústavním soudě působili pouze část roku 2015.

Suchánka. Tuto disproporci lze vyjádřit například i tak, že více než čtvrtina z rozhodnutí prezentovaných veřejnosti byla vytvořena pouhými dvěma soudci zpravodaji (soudci Šimáčková a Šimíček jsou autory 103 z 384 rozhodnutí s tiskovou zprávou), či že výrazně přes polovinu (212 z 384) prezentovaných rozhodnutí vytvořilo pět z patnácti soudců. Nepoměr je přitom jen částečně vysvětlitelný tím, že někteří soudci jsou aktivnější v psaní nálezů oproti jiným.⁴⁴⁶ Procentuální podíl rozhodnutí prezentovaných formou tiskové zprávy totiž ukazuje, že napíšu-li nálezy soudci Jirsa, Musil, Šimáčková, či David, má takový nálezy přibližně dvakrát větší šanci, že bude prezentován veřejnosti formou tiskové zprávy, než nálezy, jehož autorem je soudce Sládeček, Zemánek, Tomková, Fiala, Lichovník či Suchánek.

Na základě těchto výsledků lze uzavřít, že na spoluvytváření veřejného obrazu Ústavního soudu se rozhodnutí jednotlivých soudců podílejí ve výrazně nevyrovnané míře. Rozdíl mezi soudci, jejichž nálezy si tiskovou zprávu „zaslouží“ častěji, a těmi, jejichž nálezy zůstávají veřejnosti více skryty, přitom není vysvětlitelný pouze tím, že někteří soudci vyhotovují více nálezů a někteří méně. Jako vysvětlení uvedené disproporce připadá zřejmě v úvahu několik možností: je představitelné, že někteří soudci vydávají větší počet rozhodnutí, u nichž se informování veřejnosti jeví jako potřebné – z hlediska shora vymezených důvodů pro vydávání tiskových zpráv se nabízí především možnost, že disproporcí je u Ústavního soudu právní význam nálezů z pera jednotlivých soudců, a počet tiskových zpráv tak tuto disproporci pouze odráží. V úvahu však připadá též možnost, že se soudci liší ve způsobu odůvodňování nálezů a míře snahy napsat nálezy tak, aby byl „zajímavý“ pro veřejnost,⁴⁴⁷ nebo dokonce možnost, že někteří soudci mají větší zájem o prosazení svých názorů na veřejnosti, a v rámci konzultace s tiskovou mluvčí se tak častěji zasazují o referování o svých rozhodnutích. Potvrzení či vyvrácení některého z těchto vysvětlení by vyžadovalo další podrobnější výzkum. V kapitole 6 však bude ukázáno, že i pohled na obsah vydaných rozhodnutí potvrzuje tezi o odlišném právním významu rozhodnutí jednotlivých soudců

---

⁴⁴⁶ Rozdílný počet nálezů je s nejvyšší pravděpodobností projevem odlišné míry vstřícnosti jednotlivých soudců a jen z menší části projevem jejich odlišné výkonnosti (viz podrobněji níže a srov. též PAPOUŠKOVÁ, T. a J. PAPOUŠEK. Ústavní soudci v kvantitativní perspektivě, op. cit. sub 80). V případě soudců Rychetského, Tomkové a Fenyka je nadto nižší absolutní počet nálezů dán sníženým nápadem s ohledem na jejich pozici funkcionářů Ústavního soudu.

⁴⁴⁷ M. Hanych ostatně na základě rozhovorů se soudci Ústavního soudu konstatovala, že část soudců připouští, že přijetí rozhodnutí veřejností je při jejich tvorbě ovlivňuje. Viz HANYCH, Judicial Independence and Media Relationship, op. cit. sub 84, s. 39 an.

zpravodajů. V každém případě se však zdá, že s ohledem na popsanou disproporci neposkytují tiskové zprávy zcela plastický obraz o rozhodovací činnosti Ústavního soudu jako celku.

4.4 DÍLČÍ SHRNUÍ A ZÁVĚRY

Pohled na tiskové zprávy Ústavního soudu jakožto jeden z nejdůležitějších způsobů jeho veřejné prezentace ukazuje, že soud snaze informovat širokou veřejnost o své činnosti věnuje aktivní úsilí, v čemž se výrazně odlišuje od obecných soudů, včetně těch nejvyšších. Tuto aktivitu Ústavního soudu lze hodnotit kladně s ohledem na argumenty pro větší otevřenost soudů vůči veřejnosti zmiňované v úvodu této kapitoly, jako je zvyšování právního vědomí ve společnosti, právní jistoty, důvěry v soudy a právní stát, jakož i transparentnosti činnosti soudů a pocitu odpovědnosti soudců za obsah rozhodnutí. Důvody pro informační aktivitu soudu však mohou být i pragmatičtější a mohou spočívat i v hledání podpory veřejnosti a snahou o budování pozitivní reputace, kterou Ústavní soud s ohledem na své institucionální postavení potřebuje.

Informování veřejnosti o zásadních nálezech Ústavního soudu, které je často zaměřeno na nálezy vyslovující zásadní právní názory, pomáhá Ústavnímu soudu plnit prospektivní funkci jeho rozhodování – informovanost o těchto právních názorech je zkrátka nutným předpokladem jejich respektování. Vzhledem k tomu, že informována je široká veřejnost, přispívá zároveň Ústavní soud k otevírání právního diskurzu veřejnosti – to dobře odpovídá jeho specifickému postavení mezi jinými vnitrostátními soudy, které je definováno mj. tzv. substantivní (nikoliv institucionální) legitimitou a vymykáním se hierarchii kariéřního soudnictví. Díky tomuto postavení si Ústavní soud může dovolit informovat veřejnost způsobem, který vcelku otevřeně přiznává důležitost osobností jednotlivých soudců (v tiskových zprávách vždy uvádí osobu soudce zpravodaje a případně i disentujícího soudce). Současně přitom ovšem některým z těchto osobností a jejich právním názorům dovoluje se na veřejnosti prosadit výrazněji oproti jiným kolegům, mimo jiné vinou neproporčního informování o nálezech soudců.

Konečně, zkoumání tiskových zpráv viditelně ukazuje, že Ústavní soud se v rámci své informační aktivity obrací zároveň na dvě publika – interní publikum představované obecnými soudy a externí publikum představované veřejností včetně médií. Spíše prvním z nich jsou směřovány například informace formulované formou právních vět či informace o nálezech majících význam pro budoucí rozhodovací praxi. Na druhou stranu to, že Ústavní soud myslí i na externí publikum, vysvětluje, že v některých případech se snaží informace o své rozhodovací činnosti podat dílem

„popularizační“ formou a že informuje i o rozhodnutích se společenským či politickým významem nebo prostě jen zajímavým příběhem i v případech, kdy je jejich právní význam minimální.

5. VLIV OBSAZENÍ SENÁTU NA ROZHODOVÁNÍ SOUDU

Přestože nejviditelnější a veřejnosti nejznámější rozhodnutí Ústavního soudu vydává patnáctičlenné plénum při přezkumu ústavnosti zákonů, jádro činnosti soudu tvoří bezpochyby rozhodování o ústavních stížnostech. V této oblasti vydá Ústavní soud v posledních letech zpravidla kolem 4 000 rozhodnutí ročně, z toho kolem 200 tvoří meritorní nálezy, zpravidla vyhovující.⁴⁴⁸ Senátní rozhodování o ústavních stížnostech představuje důležitý nástroj ochrany základních práv jednotlivce. I senátní rozhodnutí soudu ovšem mohou mít významné společenské či politické dopady, a dotvářením práva fakticky ovlivnit obsah právního řádu. I to jsou důležité důvody, proč je na místě věnovat senátnímu rozhodování Ústavního soudu podrobnou pozornost. Právě o to se pokusí následující dvě kapitoly této práce.

Jednou z problematických charakteristik rozhodování soudu v oblasti ústavních stížností, která je právnické veřejnosti poměrně známá, je skutečnost, že osud ústavní stížnosti významně závisí na tom, kterému soudci věc přijde „na stůl“ jako soudci zpravodajovi. Jak v životopisné knize věnované osobnosti Elišky Wagnerové z roku 2014 konstatoval Tomáš Němeček, když kritizoval velké rozpětí soudců v míře jejich vstřícnosti⁴⁴⁹ k ústavním stížnostem: „*mít jako zpravodajku Elišku Wagnerovou se rovnalo malé výhře v loterii*“.⁴⁵⁰ Podle jeho zjištění se rozpětí procenta případů, v nichž soudci z pozice soudce zpravodaje vyhověli ústavní stížnosti, pohybovalo od pouhých 2,6 % u Vladimíra Kůrky po 13,5 % u Elišky Wagnerové. Nejedná se přitom o ojedinělou kritiku. Na značně nejednotný přístup jednotlivých soudců k ústavním stížnostem upozornila i

---

⁴⁴⁸ Oproti tomu plenárních rozhodnutí vydá Ústavní soud v posledních letech obvykle mezi 30 a 50, z toho nálezy tvoří necelou polovinu, z toho je další cca polovina vyhovující. V uvedeném rozmezí se počet plenárních věcí v zásadě drží od roku 2007, výjimky představují silnější roky 2010 (60 plenárních věcí) a 2013 (56 plenárních věcí), a naopak slabší rok 2019 (28 plenárních věcí). Viz k tomu podrobně Ústavní soud ČR. Roční statistické analýzy 2019. [online, cit. 30. 12. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/3aUh7iT>.

⁴⁴⁹ „Vstřícnost“ v celém textu používám výhradně jako pracovní pojem, který vyjadřuje míru, v jaké daný soudce vyhovuje ústavním stížnostem, a nepřikládám mu proto a priori žádný hodnotící význam.

⁴⁵⁰ Viz NĚMEČEK, T. *Padni komu padni*, op. cit. sub 80, s. 105.

právní věda, například Tereza Papoušková a Jan Papoušek⁴⁵¹ či Zdeněk Kühn,⁴⁵² který navíc shodně s Ondřejem Kadlecem⁴⁵³ upozorňuje, že odlišnost přístupů jednotlivých soudců je ještě dramatičtější, pokud odhlédneme od kauz, k nimž již existuje předchozí judikatura Ústavního soudu, a budeme si všímat jen nových otázek. Rozdílné míře vstřícnosti jednotlivých soudců zpravodajů Ústavního soudu byla věnována i určitá mediální pozornost,⁴⁵⁴ což svědčí o tom, že tento jev je i veřejností vnímán jako problematický. Důvody jsou zjevné: od Ústavního soudu intuitivně očekáváme, že spíše než podle „nastavení“ jednotlivých soudců bude rozhodovat podle (ústavního) práva, které je pro všechny soudce stejné. Z hlediska stěžovatelů se závislost výsledku řízení na tak nahodilé skutečnosti, jako je nápad jejich věci k určitému soudci zpravodajovi, jeví zkrátka jako nespravedlivá.

Problému odlišné míry vstřícnosti jednotlivých soudců zpravodajů se bude ještě podrobně věnovat šestá kapitola této práce, ještě předtím je však namístě si položit otázku: je vůbec smysluplné připisovat odlišnou míru vstřícnosti právě jednotlivým soudcům zpravodajům? Shora citovaná kritika tak činí a má k tomu ostatně podklad ve statistických datech, která rozdíly mezi jednotlivými soudci prokazují. Pozornost již však nebývá věnována tomu, že soudci ve skutečnosti ve většině případů o ústavních stížnostech rozhodují ve tříčlenném senátu, a nález či usnesení je tak obvykle – alespoň formálně – výsledkem kolektivního rozhodnutí. Podle § 43 zákona o Ústavním soudu může sám soudce zpravodaj odmítnout ústavní stížnost z čistě procesních důvodů, jako je např. opožděnost, zjevná neoprávněnost navrhovatele nebo nepřípustnost návrhu. Rozhodnutí celého senátu je nutné pro meritorní nález, kterým se ústavní stížnost zamítá nebo se jí vyhovuje, ale i pro kvazimeritorní usnesení o odmítnutí stížnosti pro zjevnou neopodstatněnost.⁴⁵⁵

---

⁴⁵¹ Viz PAPOUŠKOVÁ, T. a J. PAPOUŠEK. Ústavní soudci v kvantitativní perspektivě, op. cit sub 76.

⁴⁵² Viz KÜHN, Z. Ústavní soud České republiky: Proměny instituce v průběhu dvou desetiletí, op. cit sub 76.

⁴⁵³ Viz KADLEC, O. *Metodologie interpretace práva v judikatuře Ústavního soudu ČR*, op. cit sub 75.

⁴⁵⁴ Viz *Česká justice*: Nejproduktivnější soudci současného Ústavního soudu? Jirsa, Fiala a Šimíček. [online]. 28. 4. 2017 [cit. 7. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3lNZBhS>, či *Česká televize*: Nejvstřícnější Šimáčková, nejmenší naděje u Suchánka. Rozdíly v rozhodování ústavních soudců jsou velké. [online]. 28. 4. 2017 [cit. 7. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2JRitPV>.

⁴⁵⁵ Z celkového počtu 67 711 rozhodnutí vydaných Ústavním soudem od jeho vzniku do 31. 8. 2017 evidovaných v databázi NALUS ke dni 11. 11. 2017 bylo v asi 7 % případů rozhodnuto nálezem o vyhovění nebo zamítnutí stížnosti a v dalších přibližně 59 % případů byla stížnost odmítnuta pro zjevnou neopodstatněnost. Zbylá rozhodnutí jsou z většiny tvořena usneseními odmítajícími stížnost procesních důvodů. 1 035 evidovaných rozhodnutí má pak čistě procesní charakter a nekončí se jimi řízení. Zjištěno z dat dostupných v databázi rozhodnutí Ústavního soudu NALUS na <http://nalus.usoud.cz>.

Role soudce zpravodaje v rozhodovacím procesu je důležitá, neměla by však být výlučná: jeho úkolem je vedle provádění procesních úkonů především příprava věci k projednání v senátu,⁴⁵⁶ což v praxi obnáší zejména přípravu zpravodajské zprávy obsahující návrh rozhodnutí.⁴⁵⁷ Lze přirozeně očekávat, že výsledné rozhodnutí nezáleží jen na názoru soudce zpravodaje – ten může být svými kolegy přehlasován, přesvědčen v rámci debaty, nebo jej může již při sepisování zpravodajské zprávy ovlivnit už sama skutečnost, že zná své kolegy a tuší, jaké rozhodnutí budou preferovat. Výsledky tuzemské právní vědy však prozatím nedávají jasnou odpověď na otázku, zda je uvedené očekávání vlivu dalších členů senátu na rozhodnutí naplňováno.

Cílem této kapitoly bude ukázat, nakolik má na rozhodování Ústavního soudu o ústavních stížnostech, resp. na procentuální míru vyhovění stížnostem, vliv osoba soudce zpravodaje a nakolik osoby dalších členů senátu. Tato otázka je aktuální mj. též s ohledem na relativně novou změnu pravidel pro obsazování senátů Ústavního soudu, jejichž složení se počínaje rokem 2016 každé dva roky pravidelně obměňuje.⁴⁵⁸ Tato kapitola ji nejprve zasadí do obecnějšího teoretického kontextu úvah o smyslu a fungování senátního rozhodování soudů a následně se ji pokusí zodpovědět za pomoci kvantitativní statistické metody. Zjištěné výsledky s ohledem na použitou metodu budou ukazovat pouze obecné trendy, nikoliv analyzovat jednotlivé případy, což je vhodné vzít při jejich hodnocení na vědomí.

5.1 TEORIE SENÁTNÍHO ROZHODOVÁNÍ

5.1.1 *Funkce soudních senátů a jejich vnímání soudci*

Lze identifikovat tři základní vzájemně propojené funkce senátního rozhodování soudů – důvody, proč je vhodné, aby na vysokých soudech rozhodovaly vícečlenné senáty, a ne pouze jednotliví soudci. Těmi jsou 1) posílení legitimacy, 2) eliminace chyb a 3) dosažení promyšlenějšího řešení případu. (1) Potřeba vyšší legitimacy je u vysokých soudů dána skutečností, že zpravidla

---

⁴⁵⁶ Ust. § 42 zákona o Ústavním soudu.

⁴⁵⁷ Viz podrobněji HOŘEŇOVSKÝ, J., CHMEL, J. Proces vzniku rozhodnutí Ústavního soudu ČR, op. cit. sub 73.

⁴⁵⁸ Viz rozhodnutí pléna Ústavního soudu z 8. 12. 2015 č. j. Org. 60/15.

prezkoumávají postup hned několika soudních instancí – tedy i několika soudců, kteří již vyslovili svůj názor na daný případ. V případě rozhodnutí Ústavního soudu o ústavních stížnostech je navíc rozhodnutí konečné a neexistuje proti němu vnitrostátní opravný prostředek. Bylo by tak v principu problematické a snižovalo by faktický respekt k rozhodnutím Ústavního soudu, pokud by šlo o rozhodnutí jediné osoby. Po věcné stránce pak kolektivní rozhodování (2) snižuje pravděpodobnost, že dojde ke zjevné chybě jako například přehlédnutí relevantní právní úpravy či judikatury – jednoduše řečeno, „více očí více vidí“.⁴⁵⁹ I poslední ze zmíněných důvodů, kterým je (3) nalezení promyšlenějšího řešení případu, lze vyjádřit tradičním úslovím: „více hlav více ví“. Může být předmětem sporu, zda kolektivní rozhodování vede, či nevede k řešení, která jsou v určitém smyslu věcně správnější⁴⁶⁰ a zda taková řešení v oblasti ústavního práva vůbec existují. V každém případě má však kolektivní rozhodování potenciál umožnit zevrubnou debatu o řešeném problému, v níž dojde k důkladnému zvážení širokého spektra argumentů. To platí tím spíše, že jednotlivé osobnosti soudců mohou mít značně odlišné profesní, hodnotové i intelektuální zázemí, a mohou tak do debat přinášet různé perspektivy.

Zmíněné funkce senátního rozhodování se u různých soudů realizují v různé míře v závislosti na skutečné podobě fungování toho kterého soudu a jeho senátů. V každém případě platí, že senátní rozhodování není – nebo by nemělo být – stejné jako rozhodování samosoudce. Důvody jsou zřejmé na první pohled: většina senátu může přehlasovat menšinu, názory soudců a jejich hlasování mohou být ovlivněny senátními poradami, strategickými úvahami o tom, jaký názor u kolegů „projde“, nebo rizikem, že některý z kolegů poukáže na nedostatky argumentace v odlišném stanovisku. Přijatá rozhodnutí tak mohou být výsledkem kompromisu. Na druhé straně, soudci si naopak mohou navzájem důvěřovat a spoléhat se na názory senátních kolegů, popřípadě neprojevat nesouhlas s názorem soudce zpravodaje v očekávání podobně shovívavého přístupu kolegů ke svým vlastním návrhům v budoucnu.

Rozhodování soudních kolektivních těles obecně může přinášet řadu těsných hlasování i názorových střetů. Tomu odpovídá například výrok amerického soudce Olivera W. Holmese, který

---

⁴⁵⁹ K této funkci senátního rozhodování srov. též. CAMINKER, E. H. Sincere and Strategic Voting Norms on Multimember Courts. *Michigan Law Review*. 1999, r. 97, s. 2297–2380.

⁴⁶⁰ Pro kladnou odpověď argumentují např. KORNHAUSER, L. A., SAGER, L. G. Unpacking the Court. *Yale Law Journal*. 1986, r. 96, s. 82–118.

údajně kdysi slavně přirovnal Nejvyšší soud USA k „devíti škorpiionům v lahvi“.⁴⁶¹ Výrok se však vztahoval k soudu, který rozhoduje v devítičlenném plénu, a navíc disponuje mechanismy selekce nápadu, takže se věcně věnuje menšímu počtu případů. Lze si sice představit podobnou atmosféru i v rámci menších senátů, je však pravděpodobnější, že menší rozhodovací tělesa vytvářejí odlišné mezilidské vztahy a situace: soudci znají své kolegy, mohou již předem přizpůsobovat své návrhy jejich názorům nebo předcházet konfliktům neprojevením případného nesouhlasu. Tomu odpovídají třeba i zkušenosti ze senátního rozhodování, které ve svých člancích popsali soudci amerických federálních odvolacích soudců Diane P. Wood, Frank M. Coffin a Harry T. Edwards. Podle Diane Wood je například v senátním rozhodování někdy „nejlepší podvolit se cizímu názoru a schovat si nesouhlas na jindy.“⁴⁶² Frank Coffin zase popisuje a vyzdvihuje zkušenost kolegiálního soudu (viz k tomu níže), na němž soudci v senátech spíše, než aby za každou cenu prosazovali svůj vlastní pohled nebo bez dalšího hlasovali podle svého, spolupracují, aby dosáhli co nejlepších rozhodnutí, a to za vzájemného respektu a snahy dosáhnout porozumění a kompromisu.⁴⁶³ Podobně Harry Edwards klade důraz na to, že federální odvolací soud pro District of Columbia Circuit, jehož byl řadu let předsedou, funguje kolegiálně a jeho soudci otevřeně diskutují a berou názory ostatních soudců vážně a s otevřenou myslí.⁴⁶⁴

Senátní rozhodnutí ovšem nemusí být nutně výsledkem konfliktu ani složité diskuze. Mezi soudci totiž může panovat důvěra vedoucí k následování názoru jiného soudce. Podle dostupných informací se právě taková důvěra projevuje i v rozhodování Ústavního soudu o ústavních stížnostech, což kontrastuje s plenárním rozhodováním.⁴⁶⁵ Anekdoticky, byť pouze ve vztahu k jedné právní oblasti, to například vyjádřila Iva Brožová v knize již zmíněného Tomáše Němečka o Vojtěchu Ceplovi, jejím kolegovi z druhého senátu „prvního“ Ústavního soudu.⁴⁶⁶ Podle ní, šlo-

---

⁴⁶¹ Viz CROSS, F. B., TILLER, E. H. *Understanding Collegiality on the Court*, op. cit. sub 156.

⁴⁶² Viz WOOD, D. P. *When to Hold, When to Fold, and When to Reshuffle: The Art of Decisionmaking on a Multi-Member Court*. *California Law Review*. 2012, r. 100, č. 6, s. 1447 an.

⁴⁶³ Viz COFFIN, F. M. *On Appeal: Courts, Lawyering and Judging*. New York and London: W. W. Norton & Co., 1994, s. 215.

⁴⁶⁴ Viz EDWARDS, H. T. *Collegiality and Decision Making on the D.C. Circuit*, *Virginia Law Review*. 1998, r. 84, s. 1335–1370.

⁴⁶⁵ Viz též HOŘEŇOVSKÝ, J., CHMEL, J. *Proces vzniku rozhodnutí Ústavního soudu ČR*, op. cit. sub 73.

⁴⁶⁶ Přehledné znázornění vývoje složení senátů Ústavního soudu od jeho vzniku do roku 2016 podávají T. Papoušková a J. Papoušek. Viz PAPOUŠKOVÁ, T., PAPOUŠEK, J. *Ústavní soudci v kvantitativní perspektivě*, op. cit. sub 76.

li občanské právo procesní, razil soudce Cepl heslo: „Kudy Božka, tudy já“.⁴⁶⁷ Předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský zase ve svých vzpomínkách popisoval, že on sám návrh rozhodnutí, který připraví se svými asistenty, posílá senátním kolegům⁴⁶⁸ elektronickou cestou, přičemž v 90 % případů se senát ani nemusí fyzicky scházet – schází se tedy jen, pokud se objeví nějaký problém, pokud to některý soudce požaduje.⁴⁶⁹ Lze se domnívat, že při takové podobě rozhodování je přeci jen role vzájemného názorového konfliktu i právní debaty limitovanější. Otázka, nakolik na Ústavním soudu senátní rozhodování plní své funkce, bude podrobněji zkoumána v druhé polovině této kapitoly.

Podoba spolupráce soudců může záviset mimo jiné na institucionálních faktorech, jako je již zmiňovaná pravidelná „rotace“ senátů na Ústavním soudě. V roce 2015 v době, kdy bylo zavedení rotace zvažováno, popisoval Pavel Rychetský, že ustálené složení senátů přináší tu výhodu, že soudci si „na sebe zvyknou a vytvoří určité efektivní metody práce.“ Na druhé straně problémem pak je, že „nenastává dostatečné názorové prolínání napříč Ústavním soudem.“⁴⁷⁰ V roce 2008 při argumentaci pro zavedení rotace senátů formuloval tehdejší soudce Nejvyššího správního soudu (a v současnosti soudce Ústavního soudu) Vojtěch Šimíček nadneseně mj. dva modely soudního senátu:⁴⁷¹ „model spokojené rodinky“, v níž se jednou ustanovené senáty nikdy nemění a soudci v tříčlenném senátu spolu dobře vycházejí,⁴⁷² a v kontrastu k němu stojící „model atomové elektrárny“, v němž se bude pravidelně měnit složení senátů, a bude tak docházet k „okysličování“ senátního života a „zdravému jiskření mezi soudci“.⁴⁷³

---

⁴⁶⁷ Viz NĚMEČEK, T. *Vojtěch Cepl. Život právníka ve 20. století*. Praha: Leges, 2010, s. 130.

⁴⁶⁸ V případě Pavla Rychetského jako soudce zpravodaje přitom nebylo složení senátu stabilní s ohledem na jeho funkcionářskou pozici.

⁴⁶⁹ Viz NĚMEČEK, T. *Pavel Rychetský. Diskrétní zóna*. Praha: Vyšehrad, 2012, s. 211.

⁴⁷⁰ Viz JANUŠ, J. Pavel Rychetský: Ústavní soud má být názorově pluralitní i doktrinárně jednotný. *Česká pozice* [online]. 21. 12. 2015 [cit. 7. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2JVX7AZ>.

⁴⁷¹ Viz ŠIMÍČEK, V. Rotující senáty? *Jiné právo* [online]. 3. 1. 2008 [cit. 7. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3IUQVXo>.

⁴⁷² Šimíček tento model komentuje značně sarkasticky: „Dobrá parta totiž znamená dobré pracovní výsledky, a tedy i kvalitní judikaturu, prostou od vyostřených a kontroverzních názorů. Stejně jako v každé správné rodině se i v dobrém senátu špinavé prádlo pere uvnitř, takže zásadně nežádoucí je vůbec uvažovat o případných disentech a podobných náznacích veřejně ventilovaného nesouhlasu s právními názory.“ Ibid.

⁴⁷³ Ibid.

5.1.2 Modely soudního rozhodování a podoby soudních senátů

Rozhodování soudců v kolektivních tělesech je dlouhodobě předmětem zkoumání právní vědy a politologie,⁴⁷⁴ základní odlišné přístupy k možným podobám senátního rozhodování však lze v zásadě asociovat s již výše rozebranými modely soudního rozhodování (postojovým, strategickým a právním). Postojovému modelu, který předpokládá, že v kolektivním rozhodování soudci jednoduše hlasují pro řešení případu, které preferují na základě svého ideologického přesvědčení,⁴⁷⁵ v zásadě odpovídá představa soudního senátu, v němž výsledek záleží zkrátka na tom, jak je (již předem) nastaveno přesvědčení většiny členů senátu, a které ideologické nastavení v něm tedy má většinu. To je pravděpodobně až příliš zjednodušená představa, která nemůže soudní rozhodování plně vystihovat. Postojový model ovšem pro výzkumy senátního rozhodování často představuje určité východisko, které je dále modifikováno dalšími zjištěními: předpokládá se, že soudci by chtěli hlasovat podle svého ideologického přesvědčení, avšak působí na ně i další faktory. V případě českého prostředí a senátního rozhodování Ústavního soudu o ústavních stížnostech je otevřenou otázkou, zda by bylo vůbec možné identifikovat ve všech případech rozhodování ideologický aspekt (viz k tomu též 6. kapitulu). Teoretický model soudního senátu, kde soudci hlasují podle předem existujícího vlastního „nastavení“ je však představitelný i zde – jednotliví soudci by mohli v senátě například bez dalšího hlasovat na základě toho, nakolik vstřícný přístup k ústavním stížnostem zastávají.

Výzkum senátního rozhodování ukazuje, že jedním z hlavních faktorů, které zpravidla modifikují hlasování soudců v senátu, je tzv. *panelový efekt* (panel effect):⁴⁷⁶ ať už z jakéhokoliv důvodu, hlasování soudců závisí mimo jiné na tom, kteří kolegové s nimi tvoří senát („panel“). Soudci ve

---

⁴⁷⁴ Pro základní shrnutí různých teoretických pohledů na kolektivní soudní rozhodování viz např. QUINN, K. M. The Academic Study of Decision Making on Multimember Courts. *California Law Review*. 2012, r. 100, s. 1493–1502.

⁴⁷⁵ Viz např. SEGAL, J. A., COVER, A. D. Ideological Values and the Votes of U.S. Supreme Court Justices. *The American Political Science Review*. 1989, r. 83, č. 2, s. 557–565, či MARTIN, A. D. QUINN, K. M. RUGER, T. W. KIM, P. T. Competing Approaches to Predicting Supreme Court Decision Making. *Perspectives on Politics*. 2004, r. 2, č. 4, s. 761–767.

⁴⁷⁶ Petr Šula, který panelový efekt rozebírá ve své diplomové práci, překládá anglický pojem „panel effect“ slovy „kolegiální efekt“ – viz ŠULA, P. *Osobnost soudce a mezisoudcovské vztahy jako faktor ovlivňující rozhodování Ústavního soudu*, op. cit. sub 72. Preferuji však doslovný překlad „panelový efekt“, neboť tento jev lze vysvětlit i jinými faktory, než je kolegiálnost, zejména strategickým chováním soudců – viz k tomu KIM, P. T. Deliberation and Strategy on the United States Courts of Appeals: An Empirical Exploration of Panel Effects. *University of Pennsylvania Law Review*. 2009, r. 157, s. 1319–1381.

většině a v menšině v senátu svůj postoj navzájem přizpůsobují.⁴⁷⁷ Jednoduše to zřejmě jako první ukázal Richard Revesz v roce 1997: prozkoumal hlasování senátů federálního odvolacího soudu pro *District of Columbia Circuit* v segmentu environmentálních otázek, v nichž obecně platí, že soudci jmenovaní republikánským prezidentem hlasují výrazně konzervativněji než nominanti demokratického prezidenta. Zjistil ale významný vliv složení senátu na hlasování jednotlivého soudce: pokud demokrat tvoří senát s dvěma republikány, hlasuje konzervativněji, než demokrat tvořící senát s dvěma demokraty.⁴⁷⁸ To, že panelový efekt funguje, později prokázaly i další výzkumy, které také zdůraznily, že hlasování stejně ideologicky naladěných soudců ovlivní i přítomnost jediného opačně naladěného kolegy v senátu.⁴⁷⁹ Další provedené výzkumy pak doložily existenci panelového efektu i na jiném, než ideologickém podkladě: hlasování soudce v senátu ovlivňuje také pohlaví⁴⁸⁰ či rasa⁴⁸¹ jeho kolegů v senátě.

Panelový efekt bývá vysvětlován různě,⁴⁸² zejména však dvěma možnými příčinami: soudci buď znají své kolegy a *strategicky* uvažují tak, aby dlouhodobě byli schopni prosazovat maximum svých preferencí, a hledají tak vzájemné kompromisy, nebo tvoří *kolegiální senát*, v jehož rámci se navzájem ovlivňují svými poradami. První z uvedených vysvětlení pochopitelně dobře zapadá do strategického modelu soudního rozhodování, který sice navazuje na představu postojového modelu o maximalizaci ideologických preferencí soudců, předpokládá však strategickou úvahu soudce a její existencí vysvětluje fungování vnějších vlivů na soudce. Mezi takové vlivy pochopitelně patří i působení senátních kolegů, a podle tohoto pohledu tak ideově heterogenní

---

⁴⁷⁷ Viz např. QUINN, K. M. *The Academic Study of Decision Making on Multimember Courts*, op. cit. sub 474, či KIM, P. T., *Deliberation and Strategy on the United States Courts of Appeals*, op. cit. sub 476.

⁴⁷⁸ Viz REVESZ, R. L. *Environmental Regulation, Ideology, and the D. C. Circuit*, op. cit. sub 97.

⁴⁷⁹ Viz CROSS, F. B.; TILLER, E. H. *Judicial Partisanship and Obedience to Legal Doctrine*, op. cit. sub 97, či SUNSTEIN, C. A., MILES, T. J. *Do Judges Make Regulatory Policy?*, op. cit. sub 97.

⁴⁸⁰ Viz BOYD, C. L., EPSTEIN, L., MARTIN, A. D. *Untangling the Causal Effects of Sex on Judging*, op. cit. sub 98, či PERESIE, J. L., *Female Judges Matter*: op. cit. sub 98. Uvedené výzkumy shodně ukazují, že v případech týkajících se diskriminace rozhodují ženy, ale také senáty, v nichž je jedna žena a dva muži, častěji ve prospěch oběti diskriminace.

⁴⁸¹ Viz KASTELLEK, J. P. *Racial Diversity and Judicial Influence on Appellate Courts*, op. cit. sub 99. Jonathan Kastellek ukazuje, že nejen jednotliví afroameričtí soudci, ale i senáty, v nichž sedí dva bílí a jeden afroamerický soudce, vykazují větší vstřícnost vůči afirmativní akci ve srovnání se senáty složenými z čistě bílých soudců.

⁴⁸² Viz MARTIN, A. D. QUINN, K. M. RUGER, T. W. KIM, P. T. op. cit. sub 475. Z používaných vysvětlení ponechávám stranou to, podle něhož soudci zvažují, že některý z kolegů poukáže na nedostatky argumentace v odlišném stanovisku, což může také omezit jejich volnost v hlasování – viz k tomu QUINN, K. M., *The Academic Study of Decision Making on Multimember Courts*, op. cit. sub 474 – kterou lze (byť s určitými výhradami) podřadit pod níže uvedené „strategické“ vysvětlení panelového efektu.

senát vytváří kompromisní rozhodnutí, která závisí na všech třech soudcích, nikoliv pouze na dvou kteří mají většinu.⁴⁸³ Hledání kompromisu se může projevit zejména při formulaci odůvodnění rozhodnutí, ale i v samotném hlasování o výsledku: strategicky uvažující soudce může například hlasovat pro řešení, které považuje za „second best“ a odmítnout své preferované řešení, jen aby se vyhnul tomu, že většinu získá výsledek, který zásadně odmítá (např. může preferovat vyhovění ústavní stížnosti, ale hlasovat pro její zamítnutí a připojení interpretativního výroku, pokud tím přesvědčí své zdrženlivé kolegy, aby stížnost neodmítli). Stejně tak připadá teoreticky v úvahu, že by strategičtí soudci navzájem vyměňovali svou vzájemnou podporu v různých případech.

Vysvětlení spojované s kolegiálníitou představuje optimističtější pohled na senátní rozhodování soudních senátů, který dobře zapadá do právního modelu soudního rozhodování: zdůrazňuje, že senátní rozhodování je skupinový proces, v jehož rámci se soudci snaží nalézt co nejlepší řešení případů – což vzájemné debaty umožňují díky zohlednění širšího spektra argumentů a perspektiv.⁴⁸⁴ Kolegiálníta bývá spojována jednak s rovnou participací všech členů tělesa, jednak se spoluprací těchto členů ve společném zájmu a potlačení zájmů individuálních.⁴⁸⁵ Kolegiální soudci tak nelpějí na svém pohledu a jsou ochotni pod váhou argumentů změnit původní názor.⁴⁸⁶ Kolegiální soud tedy v literatuře představuje určitý ideál. Výrazný proponent kolegiality na soudech, výše citovaný Harry Edwards, ostatně výslovně kritizuje postojový a strategický model soudního rozhodování s tím, že jsou příliš individualistické a kolegiálnítu přehlížejí.⁴⁸⁷

---

⁴⁸³ Viz EPSTEIN, L., FRIEDMAN, B., STAUDT, N. On the Capacity of the Roberts Court to Generate Consequential Outcomes, op. cit sub 156, či CROSS, F. B., TILLER, E. H. Understanding Collegiality on the Court, op. cit sub 156.

⁴⁸⁴ Viz EDWARDS, H. T. The Effects of Collegiality on Judicial Decision Making, *University of Pennsylvania Law Review*. 2003, r. 151, s. 1639–1656 či KORNHAUSER, L. A., SAGER, L. G. Unpacking the Court, op. cit. sub 460.

⁴⁸⁵ Viz CROSS, F. B., TILLER, E. H. Understanding Collegiality on the Court, op. cit sub 156.

⁴⁸⁶ V případě Nejvyššího soudu USA byla opakovaně empiricky testována hypotéza, že soudci mění svůj názor v mezidobí mezi předběžným a konečným hlasováním. Výsledky však ukázaly, že k tomu dochází jen výjimečně, v méně důležitých otázkách a zpravidla ve prospěch zjevné většiny soudců. Viz např. DORFF, Robert H., BRENNER, S. Conformity Voting on the United States Supreme Court. *The Journal of Politics*. 1992, r. 54, č. 3, s. 762–775, HAGLE, T. M., SPAETH, H. J. Voting Fluidity and the Attitudinal Model of Supreme Court Decision Making. *The Western Political Quarterly*. 1991, r. 44, č. 1, s. 119–28, či BRENNER, S. ARRINGTON, T. S. Ideological Voting on the Supreme Court: Comparing the Conference Vote and the Final Vote with the Segal-Cover Scores. *Jurimetrics*. 2001, r. 41, č. 4, s. 505–512 an.

⁴⁸⁷ Zajímavá je v tomto ohledu polemika mezi profesorem New York University School of Law Richardem Reveszem, který ve svých dílech poukazuje na vliv ideologických postojů soudců na jejich hlasování modifikovaný panelovým efektem, a Harry T. Edwardsem, soudcem federálního odvolacího soudu v District of Columbia a silným obhájcem kolegiality. Viz REVESZ, R. L. Environmental Regulation, Ideology, and the D. C. Circuit, op. cit sub 97, EDWARDS, H. T. Collegiality and Decision Making on the D. C. Circuit. *Virginia Law Review*. 1998, r. 84, s.

Při analýze senátního rozhodování je ovšem nutné brát v potaz nejen postoje členů senátu a existenci panelového efektu, ale také skutečnost, že soudci nemají na rozhodování nekonečné množství času, a vedle snahy prosadit své řešení případu mohou mít i řadu jiných priorit (viz ostatně již výše citovanou teorii Richarda Posnera, podle níž mezi cíle soudce patří například i snaha získat dobrou reputaci či ušetřit volný čas⁴⁸⁸). Soudci jsou racionální aktéři a senátní vyjednávání stejně jako psaní odlišných stanovisek je pro ně spojeno s různými druhy nákladů, a to zejména časových.⁴⁸⁹ „Cenou“, kterou musí soudci zaplatit v případě častého předkládání odlišných stanovisek, pak může navíc být i narušení kolegiálního prostředí v senátu.⁴⁹⁰ To může být klíčový faktor zejména u soudů s vysokým nápadem, mezi které patří i Ústavní soud ČR. Klíčovou roli totiž může hrát soudce připravující návrh rozhodnutí, jemuž mohou ostatní soudci v rámci úspory času důvěřovat a schvalovat bez dalšího jím navržená řešení.

Na stručně shrnutých teoretických základech lze identifikovat 4 myslitelné základní modely fungování soudního senátu:

- 1) *Konfliktní senát*, v němž soudci v souladu s postojovým modelem hlasují o každém případě výhradně podle svého předem daného postoje nezávisle na senátních kolezích a v němž je hlasování často nejednotné. V tomto modelu senátní rozhodování plní zejména svou legitimizační funkci, s ohledem na malou šanci změny názoru jsou ostatní funkce omezeny;
- 2) *Strategický senát*, v němž soudci jednak již při tvorbě návrhu rozhodnutí anticipují přístup svých kolegů a jednak vzájemně vyjednávají kompromisy. V důsledku toho se projevuje panelový efekt a výsledky senátního rozhodování jsou často jednomyslné, ale jsou ovlivněny postoji všech členů senátu. Senátní rozhodování v takovém senátu plní vedle

---

1335–1370, a REVESZ, R. L. Ideology, Collegiality and the D. C. Circuit: A Reply to Chief Judge Harry T. Edwards. *Virginia Law Review*. 1999, r. 85, č. 5, s. 805–851.

⁴⁸⁸ Viz POSNER, R. A. What Do Judges (and Justices) Maximize?, op. cit. sub 117.

⁴⁸⁹ Ostatně i v obecnějších debatách o významu deliberace v rozhodování mimo kontext studia soudů bývá zdůrazňován argument, že věnovat čas a úsilí deliberaci znamená obětovat čas a úsilí, které bylo možno věnovat něčemu jinému, viz např. MCCUBBINS, M. D., RODRIGUEZ, D. B. When Does Deliberating Improve Decisionmaking?. *Journal of Contemporary Legal Issues*. 2006, r. 15, s. 9–50, nebo LUPA, A. Deliberation Disconnected: What it Takes to Improve Civic Competence. *Law and Contemporary Problems*. 2002, r. 65, s. 133–150.

⁴⁹⁰ Viz EPSTEIN, L., LANDES, W. M., POSNER, R. A Why (and When) Judges Dissent: A Theoretical and Empirical Analysis. *Journal of Legal Analysis*. 2011, r. 3, č. 1, s. 101–138.

funkce legitimizační i zbylé dvě funkce, byť v limitované míře. V každém případě v něm však soudci dosahují názorově kompromisních výsledků;

- 3) *Kolegiální senát*, v němž soudci podrobně debatují všechny případy a tím otupují hrany svých neshod – i v něm se silně projevuje panelový efekt. Senát plní ve vysoké míře všechny funkce senátního rozhodování, to však za cenu vysokých časových nákladů všech jeho členů;
- 4) *Formální senát*, v němž rozhodnutí fakticky závisí pouze na soudci, který připravil návrh rozhodnutí, ostatní soudci návrh zpravidla schvalují, a rozhodování v senátu je tak prakticky jen formální. S ohledem na řídké diskuze plní senát jen slabě funkci směřující k dosažení promyšlenějšího řešení případu, ostatní dvě funkce však mohou zůstat zachovány, pokud je návrhu rozhodnutí věnována pozornost dostatečná alespoň pro eliminaci zjevných chyb.

5.2 SENÁTNÍ ROZHODOVÁNÍ A ÚSTAVNÍ SOUD

5.2.1 Výzkumné otázky, hypotéza a metoda výzkumu

Zbývající část této kapitoly se bude věnovat v jejím úvodu vymezené hlavní otázce, nakolik má na rozhodování Ústavního soudu ČR o ústavních stížnostech vliv osoba soudce zpravodaje a nakolik osoby dalších členů senátu. Vzhledem k tomu, že u Ústavního soudu bývají v rozhodování o ústavních stížnostech pozorovány již výše zmiňované vysoké rozdíly v míře vstřícnosti přístupu k jednotlivým stížnostem, bude výzkum zaměřen právě na tento ukazatel, a tedy na otázku, zda je míra vstřícnosti přístupu k ústavním stížnostem ovlivněna složením senátu Ústavního soudu.

Podle odpovědi na tuto otázku by mělo být možné přiblížit, který z výše identifikovaných modelů senátního rozhodování funguje na Ústavním soudu. Jak bylo naznačeno výše, v jeho případě se lze domnívat, že senátní rozhodování může mít často blízko k modelu formálního senátu, v němž soudci zpravidla bez dalšího schválí řešení navržené zpravodajem. Naznačuje to velmi nízký počet odlišných stanovisek podávaných u v senátních věcech, jakož i výše zmiňované vyjádření Pavla Rychetského o průběhu projednávání ústavních stížností. Nahrává tomu navíc i procedura projednávání ústavních stížností, která soudcům v senátu snadno umožňuje spolehnout se na úsudek soudce zpravodaje, a zejména pak velmi vysoký nápad, který výrazně ztěžuje možnost

všech členů senátu věnovat každému případu důkladnou pozornost: nápad se s každým rokem zvyšuje a například v roce 2016 napadlo na Ústavní soud 4 292 nových věcí.⁴⁹¹ Jak spočítali Tereza Papoušková a Jan Papoušek, současní soudci (podle dat sesbíraných do poloviny roku 2016) mají většinou každý měsíc na starost v průměru mezi 20 a 30 věcmi jako zpravodajové, část z toho jsou přitom složitější věci plenární.⁴⁹² Je zřejmé, že v takové situaci mohou soudci jen těžko věnovat srovnatelnou pozornost všem případům, které má na starost jiný zpravodaj a v nichž hlasují jako další členové senátu. Hlavní hypotézu výzkumu v rámci této kapitoly lze proto formulovat tak, že míra vstřícnosti senátu závisí především na osobě soudce zpravodaje a je jen minimálně ovlivněna mírou vstřícnosti ostatních členů senátu.

Vlastní výzkum byl proveden na vzorku obsahujícím všechna senátní rozhodnutí Ústavního soudu od 1. 2. 2007 do 31. 8. 2017, kterými bylo rozhodnuto o ústavní stížnosti tak, že jí bylo vyhověno, byla zamítnuta nebo odmítnuta pro zjevnou neopodstatněnost (Jedná se tedy o rozhodnutí, na nichž by se podle § 43 zákona o Ústavním soudu měl podílet celý senát. U ostatních rozhodnutí odmítajících ústavní stížnosti z procesních důvodů může zpravodaj rozhodovat bez účasti zbylých členů senátu). Celkem se jedná o 28 446 rozhodnutí.⁴⁹³ Časové ohraničení vzorku je dáno technickými možnostmi, neboť u většiny starších rozhodnutí nebyla strojově evidována informace o složení senátu. Výzkum se zaměřuje na míru „vstřícnosti“ k jednotlivým stěžovatelům a sleduje její vývoj v závislosti na složení senátu a osobě soudce zpravodaje. S ohledem na vymezení datasetu je fakticky měřena míra vstřícnosti v případech meritorního či kvazimeritorního projednávání ústavních stížností – tedy v případech, kdy byla stížnost podána včas, oprávněnou a řádně zastoupenou osobou a obsahuje všechny povinné náležitosti a soud rozhoduje pouze o tom, zda je opodstatněná, neopodstatněná nebo zjevně neopodstatněná.

Je pochopitelně dobře představitelné, že způsob fungování senátů se může v praxi lišit při meritorním rozhodování o vyhovění stížnosti či jejím zamítnutí od rozhodování o odmítnutí pro zjevnou neopodstatněnost – to, aby členové senátu věnovali nálezům ve věci samé větší pozornost by ostatně dávalo smysl už proto, že jejich závaznosti je přikládán větší význam. Meritorní a

---

⁴⁹¹ Viz Ústavní soud. Ročenka Ústavního soudu pro rok 2016. [online, cit. 7. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2Iprm2N>.

⁴⁹² PAPOUŠKOVÁ, T., PAPOUŠEK, J. Ústavní soudci v kvantitativní perspektivě, op. cit. sub 80.

⁴⁹³ Rozhodnutí ve strojově zpracovatelné podobě spolu s údaji o složení senátu byla získána od Ústavního soudu pomocí žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

„kvazimeritorní“ rozhodnutí však přesto nebudou zkoumána separátně: zkoumání vzorku tak, jak byl zvolen, vypovídá obecně o tom, jak soudci přistupují těm rozhodnutím, která má ze zákona činit senát. Mezi nálezy navíc zcela jednoznačně převažují vyhovující nad zamítavými (ve zkoumaném období z celkem 4 136 nálezů obsahovalo 3 668, tedy 88,7 %, alespoň jeden vyhovující výrok). Zkoumat nálezy samostatně – odděleně od usnesení – by tedy při zvolené statistické metodě nebylo produktivní. Pokud by senátní rozhodování mělo v rámci plnění svých funkcí mimo jiné bránit příliš přísným, nebo naopak příliš vstřícným rozhodnutím zpravodaje, musely by osoby dalších členů senátu mít vliv nejen na meritorní nálezy, ale i na usnesení o odmítnutí ústavní stížnosti pro zjevnou neopodstatněnost. Nutno dodat, že právě v jejich případě je možnost dalších členů senátu ovlivnit rozhodnutí posílena pravidlem, podle kterého lze ústavní stížnost odmítnout pro zjevnou neopodstatněnost pouze jednomyslně.⁴⁹⁴

Zkoumány budou postupně tři podotázky: 1) Existuje korelace mezi mírou vstřícnosti, kterou soudci vykazují v pozici soudce zpravodaje, a mírou vstřícnosti, kterou vykazují v pozici dalšího člena senátu? 2) V jaké míře ovlivní soudce zpravodaje, pokud s ním v senátu rozhoduje soudce, který sám jako zpravodaj patří mezi nejvstřícnější nebo naopak nejméně vstřícné? 3) V jaké míře ovlivní soudce zpravodaje, pokud dva zbývající soudci jako zpravodajové oba patří mezi výrazně vstřícné nebo naopak výrazně nevstřícné soudce? V souhrnu pak výsledky vztahující se k uvedeným podotázkám vypovídají o hlavní výše formulované otázce, nakolik mají na výsledné rozhodnutí vliv členové senátu a nakolik soudce zpravodaj.

5.2.2 Soudce jako zpravodaj a jako další člen senátu

Následující tabulka představuje přehled počtu rozhodnutí ve zkoumaném vzorku, v nichž jednotliví soudci rozhodovali v a) pozici soudce zpravodaje a b) člena senátu, a dále počtu a procenta rozhodnutí, v nichž v daných pozicích vyhověli ústavní stížnosti:

---

⁴⁹⁴ Viz § 19 odst. 2 zákona o Ústavním soudu.

Tabulka 2: Porovnání míry vstřícnosti jednotlivých soudců v pozici zpravodaje a v pozici dalšího člena senátu

Soudce zpravodaj	Celkový počet rozhodnutí jako zpravodaj	Počet vyhovění jako zpravodaj	% vyhovění jako zpravodaj	Počet rozhodnutí jako člen senátu - nezpravodaj	Počet vyhovění jako člen senátu - nezpravodaj	% vyhovění jako člen senátu - nezpravodaj
Suchánek	688	21	3,05 %	2 131	154	7,23 %
Kůrka	1 719	58	3,37 %	3 727	171	4,59 %
Musil	2 053	70	3,41 %	4 774	227	4,75 %
Sládeček	984	34	3,46 %	2 140	114	5,33 %
Židlická	1 368	55	4,02 %	3 326	185	5,56 %
Formánková	1 661	73	4,39 %	3 820	205	5,37 %
Mucha	1 030	52	5,05 %	2 173	90	4,14 %
Duchoň	920	47	5,11 %	2 192	261	11,91 %
Lichovník	704	37	5,26 %	1 700	113	6,65 %
Fiala	436	23	5,28 %	777	44	5,66 %
Zemánek	779	43	5,52 %	1 973	145	7,35 %
Jírsa	473	27	5,71 %	896	28	3,13 %
Holländer	1 020	59	5,78 %	343	17	4,96 %
Uhlíř	604	36	5,96 %	1 421	113	7,95 %
Výborný	1 132	69	6,10 %	2 706	107	3,95 %
Tomková	547	34	6,22 %	0	0	x
David	854	56	6,56 %	2 008	153	7,62 %
Lastovecká	1 226	84	6,85 %	2 801	207	7,39 %
Šimíček	811	56	6,91 %	1 402	79	5,63 %
Balík	1 387	96	6,92 %	3 067	225	7,34 %
Nykodým	1 320	93	7,05 %	2 783	195	7,01 %
Filip	931	70	7,52 %	2 234	92	4,12 %
Rychetský	1 043	86	8,25 %	242	6	2,48 %
Fenyk	665	55	8,27 %	186	20	10,75 %
Janů	1 468	140	9,54 %	3 126	277	8,86 %
Šimáčková	1 034	99	9,57 %	2 291	161	7,03 %
Güttler	1 074	134	12,48 %	2 644	211	7,98 %
Wagnerová	515	93	18,06 %	2	0	0,00 %
CELKEM	28 446	1 800	6,33 % (průměr)	56 885	3 600	6,33 % (průměr)

Tabulka ukazuje, že mezi mírou vstřícnosti, kterou soudci vykazují v pozici zpravodaje a v pozici dalšího člena senátu, existuje jen slabá korelace. Vyjádřeno číselně činí korelace pouze 0,27 (při vyloučení výsledku Elišky Wagnerové, která jako další člen senátu – nezpravodaj – rozhodovala pouze dvakrát a Milady Tomkové, která takto nerozhodovala nikdy). Ačkoliv by bylo možné očekávat, že soudci své „nastavení“ ohledně míry vstřícnosti k ústavním stížnostem vykazované v pozici zpravodaje přenášejí i do rozhodování v pozici dalšího člena senátu, uvedená slabá korelace tuto domněnku v žádném případě nepotvrzuje.

Slabý vztah mezi vstřícností v pozici zpravodaje a v pozici dalšího člena senátu je viditelný i při pohledu na výsledky jednotlivých soudců: Vojen Güttler a Kateřina Šimáčková, kteří platí po Elišce Wagnerové za nejvstřícnější soudce zpravodaje, vyhovovali jako další členové senátu ústavním

stížnostem jen v mírně nadprůměrném počtu případů. To znamená, že pravděpodobně jen zřídka dokázali přesvědčit soudce zpravodaje o vstřícnějším přístupu (soudci zpravodaji v případech, kdy zasedala jako člen senátu Kateřina Šimáčková, byli v pořadí četnosti David Uhlíř – Ludvík David – Tomáš Lichovník – Ivana Janů – Jaroslav Fenyk; V případě Vojena Güttlera byli soudci zpravodaji Ivana Janů – František Duchoň – Pavel Holländer – Eliška Wagnerová). Na druhé straně Radovan Suchánek platí za vůbec nejméně vstřícného soudce zpravodaje v historii Ústavního soudu, pokud je však pouze členem senátu, je procento vyhovění ústavním stížnostem dokonce nadprůměrné (v jeho případě byli soudci zpravodaji Josef Fiala – Jiří Zemánek – Vojtěch Šimíček – Jan Filip – Jaroslav Fenyk – Stanislav Balík). V jeho případě však připadá v úvahu i domněnka, že byl relativně často přehlasován senátními kolegy, o čemž může nepřímo svědčit poměrně velký počet jím podaných odlišných stanovisek v senátních věcech (celkem deset odlišných stanovisek v senátních věcech za dobu nástupu na Ústavní soud v roce 2013 do 31. 8. 2017; je však pravdou, že pouze ve 4 případech šlo o disent k vyhovujícímu nálezu).⁴⁹⁵

Vzhledem k tomu, že složení senátů na Ústavním soudu bylo v minulosti poměrně stabilní, jsou pochopitelně výsledky pro jednotlivé soudce ovlivněny tím, že soudci část tvořili senát dlouhodobě s týmiž kolegy. Právě proto je třeba analýzu doplnit o zkoumání dalších výzkumných podotázek.

Za stručné povšimnutí stojí i skutečnost, že výsledky ve zkoumaném vzorku, v němž jsou pouze rozhodnutí o ústavních stížnostech, kde neexistovaly čistě procesní důvody pro odmítnutí, ukazují ještě o něco dramatictější rozdíl mezi nejvstřícnějším soudcem zpravodajem a zpravodajem nejméně vstřícným, než v úvodu textu citované výzkumy, které se zaměřovaly poměr vyhovění ze všech podaných ústavních stížností. Nutno dodat, že v pozici dalších členů senátu soudci vykazují výrazně menší rozdíly.

---

⁴⁹⁵ Drobnou zajímavostí je, že nejčastěji (v 5 z 10 případů ve sledovaném období) byl soudcem zpravodajem v senátních rozhodnutích opatřených disentem R. Suchánka V. Šimíček, byť R. Suchánek častěji než s ním, rozhodoval s jinými soudci zpravodaji. Po skončení sledovaného období přidal R. Suchánek dalších 6 disentů k senátním rozhodnutím, všech 6 v roce 2020 a všech 6 znovu k nálezům soudce zpravodaje V. Šimíčka.

5.2.3 Vstřícný nebo naopak nevstřícný člen senátu

Dále se zaměříme na otázku, zda soudce zpravodaje nějak ovlivňuje, pokud s ním v senátu rozhoduje soudce, který sám platí za výrazně vstřícného nebo naopak nevstřícného soudce zpravodaje. Pokud by se v senátním rozhodování Ústavního soudu projevoval panelový efekt, měl by zpravodaj při účasti vstřícného soudce v senátu sám projevovat vyšší vstřícnost oproti svému průměru: buď s ohledem na strategickou úvahu, nebo pod vlivem argumentů, které vstřícný soudce vznesl pro vyhovění ústavní stížnosti v průběhu senátních diskuzí (pokud nějaká diskuze proběhne). Obdobně by se v případě účasti nevstřícného soudce měl projevovat právě opačný efekt.

Následující tabulky pro tři nejvstřícnější a tři nejméně vstřícné soudce zpravodaje (s výjimkou Elišky Wagnerové, která prakticky nezasedala jako další člen senátu) ukazují, zda a nakolik se při jejich přítomnosti v senátu jednotliví soudci zpravodajové odchýlili od svého průměru v míře vstřícnosti. V záhlaví tabulky je uveden zkoumaný soudce a procento vyhovění, které sám vykazuje v pozici zpravodaje. V tabulce jsou následně uvedeni soudci zpravodajové, kteří se zkoumaným soudcem ve více než sto případech rozhodovali jako s dalším členem senátu, a srovnání jejich celkové míry vstřícnosti s mírou vstřícnosti vykazovanou při rozhodování se zkoumaným soudcem:

Tabulka 3: Vliv soudců, kteří jsou sami nejvstřícnějšími zpravodaji, na jiné soudce zpravodaje

Nejvstřícnější soudci								
Vojen Güttler (12,48 %)			Kateřina Šimáčková (9,57 %)			Ivana Janů (9,54 %)		
soudce zpravodaj	% vyhovění zpravodaje celkem	% vyhovění s VG jako členem senátu	soudce zpravodaj	% vyhovění zpravodaje celkem	% vyhovění s KŠ jako členkou senátu	soudce zpravodaj	% vyhovění zpravodaje celkem	% vyhovění s IJ jako členkou senátu
Duchoň	5,11 %	5,11 %	David	6,56 %	6,64 %	David	6,56 %	5,38 %
Holländer	5,78 %	3,79 %	Fenyk	8,27 %	8,77 %	Duchoň	5,11 %	5,11 %
Janů	9,54 %	9,63 %	Janů	9,54 %	9,34 %	Güttler	12,48 %	12,32 %
Wagnerová	18,06 %	19,14 %	Lichovník	5,26 %	4,97 %	Holländer	5,78 %	3,40 %
			Uhlíř	5,96 %	5,96 %	Rychetský	8,25 %	9,48 %
						Šimáčková	9,57 %	8,39 %
						Wagnerová	18,06 %	22,09 %

Tabulka 4: Vliv soudců, kteří jsou sami nejméně vstřícnými zpravodaji, na jiné soudce zpravodaje

Nejméně vstřícní soudci								
Radovan Suchánek (3,05 %)			Vladimír Kůrka (3,37 %)			Jan Musil (3,41 %)		
soudce zpravodaj	% vyhovění zpravodaje celkem	% vyhovění s RS jako členem senátu	soudce zpravodaj	% vyhovění zpravodaje celkem	% vyhovění s VK jako členem senátu	soudce zpravodaj	% vyhovění zpravodaje celkem	% vyhovění s JM jako členem senátu

Balík	6,92 %	9,92 %	Filip	7,52 %	6,37 %	Fenyk	8,27 %	8,91 %
Fenyk	8,27 %	11,27 %	Holländer	5,78 %	5,83 %	Filip	7,52 %	6,11 %
Fiala	5,28 %	5,28 %	Mucha	5,05 %	4,74 %	Holländer	5,78 %	5,51 %
Filip	7,52 %	9,32 %	Musil	3,41 %	3,34 %	Jirsa	5,71 %	6,32 %
Šimíček	6,91 %	7,24 %	Rychetský	8,25 %	7,50 %	Kůrka	3,37 %	3,42 %
Zemánek	5,52 %	5,45 %				Mucha	5,05 %	5,03 %
						Rychetský	8,25 %	7,72 %
						Sládeček	3,46 %	2,76 %
						Tomková	6,22 %	4,10 %

Výsledky ukazují jen malý a v některých případech nulový vliv vstřícného nebo naopak nevstřícného člena senátu na soudce zpravodaje. V senátním rozhodování Ústavního soudu se tedy – pokud jde o míru vstřícnosti – panelový efekt projevuje pouze minimálně. Byl-li členem senátu Vojen Güttler, vyhovovali soudci zpravodajové ústavním stížnostem podobně často, jako pokud členem senátu nebyl: Eliška Wagnerová nepatrně častěji, Pavel Holländer naopak o něco méně často. Žádný pozitivní vliv na míru vstřícnosti soudců zpravodajů nelze vysledovat ani u Kateřiny Šimáčkové a Ivany Janů. Výjimkou je snad jen nezvykle vysoká šance stěžovatelů na úspěch v případech, kdy byla soudkyní zpravodajkou Eliška Wagnerová a členkou senátu Ivana Janů (22,09 %, tedy ještě o 4 % vyšší šance, než činí průměr Elišky Wagnerové. V této konstelaci soudkyně rozhodovaly 163x a vyhověly 36 ústavním stížnostem, což je však ze statistického hlediska poměrně malý vzorek).

V případě nejméně vstřícných soudců se zdá, že určitý mírný vliv na soudce zpravodaje mohli mít Vladimír Kůrka a Jan Musil, při jejichž přítomnosti v senátu rozhodovalo hned několik soudců zpravodajů mírně „přísněji“ oproti svému průměru. Na druhou stranu, výsledek Radovana Suchánka překvapivě ukazuje právě opačný obrázek: ačkoliv sám jako soudce zpravodaj vyhovuje ústavním stížnostem jen zcela výjimečně, pokud je členem senátu, mívají stěžovatelé u jednotlivých soudců zpravodajů dokonce větší úspěch, než je pro dané zpravodaje obvyklé.

V některých případech je i zde výsledek určen tím, že určitý soudce zpravodaj měl zkoumaného soudce vždy nebo velmi často za dalšího člena senátu. To platí pro Františka Duchoně jako soudce zpravodaje a Vojena Güttlera a Ivanu Janů jako jeho členy senátu (František Duchoň bez nich jako soudce zpravodaj nerozhodoval ani jednou). Stejně tak Josef Fiala ve sledovaném období nikdy nerozhodoval jako soudce zpravodaj, aniž by členem senátu byl Radovan Suchánek. Z celkem 1030 případů, kdy byl soudcem zpravodajem Jiří Mucha, nebyl jen 38x členem senátu Vladimír Kůrka a 36x Jan Musil. K tomu je třeba při hodnocení dat přihlídnout.

5.2.4 Dva vstřícní nebo naopak nevstřícní členové senátu

Závěry o slabé korelaci mezi vstřícností vykazovanou v pozici zpravodaje a v pozici člena senátu a o slabém panelovém efektu v senátním rozhodování implikují domněnku, že v rozhodování Ústavního soudu má výrazně dominantní roli soudce zpravodaj. Tuto domněnku ověřuje poslední z tabulek vztahující se k poslední zkoumané podotázce: jaký vliv na soudce zpravodaje má, pokud zbytek senátu tvoří soudci, kteří oba patří mezi nejvíce nebo naopak nejméně vstřícné. Následující tabulka ukazuje, nakolik byla ovlivněna míra vstřícnosti jednotlivých soudců zpravodajů v případech, kdy rozhodovali se dvěma členy senátu, kteří sami jako zpravodajové patří mezi sedm nejméně, nebo naopak nejvíce vstřícných soudců zpravodajů (zahrnutý jsou znovu pouze výsledky, kdy existovalo alespoň sto takových rozhodnutí):

Tabulka 5: Vliv dvou "nevstřícných"/vstřícných soudců na soudce zpravodaje

Nejméně vstřícní soudci jako dva členové senátu						
členové senátu	celkový počet společných rozhodnutí dvou členů senátu	zpravodaj	celkový počet rozhodnutí zpravodaje	počet společných rozhodnutí členů senátu se zpravodajem	% vyhovění v daném složení	% vyhovění zpravodaje celkem
Kůrka, Musil	1 834	Filip	931	538	6,13 %	7,52 %
		Holländer	1 020	127	4,72 %	5,78 %
		Rychetský	1 043	140	7,14 %	8,25 %
Mucha, Musil	1 088	Holländer	1 020	127	6,30 %	5,78 %
		Kůrka	1 719	918	3,59 %	3,37 %
Mucha, Kůrka	1 008	Musil	2 053	864	3,59 %	3,41 %
		Formánková, Sládeček	580	704	234	4,70 %
Formánková, Sládeček	580	Lichovník	704	234	4,70 %	5,26 %
		Židlická	1 368	269	5,58 %	4,02 %
Sládeček, Židlická	204	Formánková	1 661	201	7,96 %	4,39 %
Formánková, Židlická	1 575	Holländer	1 020	132	10,61 %	5,78 %
		Sládeček	984	250	4,00 %	3,46 %
Nejvstřícnější soudci jako dva členové senátu						
členové senátu	celkový počet společných rozhodnutí dvou členů senátu	zpravodaj	celkový počet rozhodnutí zpravodaje	počet společných rozhodnutí celého senátu	procento vyhovění senátu	procento vyhovění soudce zpravodaje
Güttler, Janů	1 305	Holländer	1 020	264	3,79 %	5,78 %
Janů, Šimáčková	230	David	854	221	5,43 %	6,56 %

Ani v tomto případě nelze pozorovat výrazný vliv dalších členů senátu na soudce zpravodaje. S výjimkou dvojice Kůrka – Musil v pozici dalších členů senátu se zdá, že žádná z dvojic vstřícných nebo naopak nevstřícných členů senátu výrazně nevychýlila soudce zpravodaje od jeho průměru, co se týče míry vstřícnosti. V případě málo vstřícných soudců se ovšem znovu může projevat skutečnost, že senáty na Ústavním soudě tradičně rozhodovaly ve stabilním složení. Zejména

trojice Kůrka – Musil – Mucha (III. senát „druhého“ Ústavního soudu) spolu rozhodovala dlouhodobě a zároveň každý její člen dlouhodobě patřil mezi nejméně vstřícné soudce zpravodaje. Výsledky ovšem současně ukazují, že soudci Musil a Kůrka od „přísného“ přístupu k ústavním stížnostem neustoupili, ani pokud rozhodovali se senátem v jiném složení (v několika stovkách případů, kdy jako soudce zpravodaj rozhodovali Vladimír Kůrka nebo Jan Musil, byl členem senátu Jan Filip; Jan Musil jako soudce zpravodaj rozhodoval také s Michaelou Židlickou, Jaromírem Jirsou a Vladimírem Sládečkem).

5.3 DÍLČÍ SHRNU TÍ A ZÁVĚRY

Z výsledků plyne, že obecnou míru vstřícnosti ve vztahu k ústavním stížnostem určuje především přístup soudce zpravodaje. Role dalších členů senátu je omezená v tom smyslu, že jejich vlastní vstřícný nebo nevstřícný přístup ke stížnostem jen málo ovlivňuje výsledek řízení.

Statistická metoda pochopitelně nepostihuje konkrétní okolnosti jednotlivých případů, a z naznačeného pozorování proto nepochybně existuje dlouhá řada výjimek, v nichž byl soudce zpravodaj přesvědčen argumenty členů senátu. Výzkum navíc kvůli nedostupnosti potřebných dat nezohledňuje případy, v nichž v průběhu řízení došlo k výměně soudce zpravodaje. Výsledky dále nevypovídají o vlivu členů senátu na text odůvodnění jednotlivých rozhodnutí a stranou pozornosti byla ponechána také otázka odlišných stanovisek v senátním rozhodování. Přesto mám za to, že výzkum má – s uvedenými výhradami – vypovídací hodnotu, neboť naznačuje základní obecný trend, pokud jde o otázku, nakolik ovlivňuje vyhovění či nevyhovění ústavním stížnostem soudce zpravodaj a nakolik další členové senátu.

Výsledky ohledně všech tří zkoumaných podotázek naznačují, že v senátním rozhodování Ústavního soudu o ústavních stížnostech se projevuje výrazně dominantní role soudce zpravodaje. Zdá se, že mezi jednotlivými modely soudních senátů má senátní rozhodování Ústavního soudu nejbližší k formálnímu modelu, v němž je zvykem obvykle bez dalšího přijímat zpravodajský návrh, spíše než hlasovat po svém nebo rozsáhle o jednotlivých případech diskutovat, a v němž ani zpravodaj předem nepřizpůsobuje svůj návrh tomu, s kým o dané věci rozhoduje. Tento model fungování senátů je problematický v tom ohledu, že senátní rozhodování ztrácí funkci, v jejímž rámci by senátní diskuze měly vést k promyšlenějšímu řešení případů. Na druhou stranu je pravděpodobné, že na Ústavním soudě plní senátní rozhodování jednak tu funkci, že umožňuje odstranění zjevných chyb, kterých se případně dopustí soudce zpravodaj, a jednak zvyšuje

legitimitu rozhodnutí v tom smyslu, že jej odsouhlasili tři soudci, a nikoliv pouze jediný. Lze ovšem připomenout, že zákon o Ústavním soudu předpokládá, že o ústavních stížnostech bude rozhodovat senát, a nikoliv jen soudce zpravodaj. Je pochopitelně otevřenou otázkou, zda je tento zákonný požadavek, který je, jak se zdá, často naplňován pouze formálně, zcela adekvátní.

Jak již ovšem bylo uvedeno, z výsledků nelze naznačený způsob fungování dovodit s absolutní jistotou – pro takové závěry by bylo nutné výzkum výrazně rozšířit a doplnit o další – kvalitativní – metody. Vedle toho by bylo namístě zaměřit se i na jiné ukazatele, než je obecná míra vstřícnosti zpravodajů a členů senátu, například nakolik senátní rozhodování ovlivňuje specifická míra vstřícnosti soudců ve vztahu k jednotlivým právním oblastem, profesní složení soudců, jejich ideologické přesvědčení atd. Tomu se ostatně budou věnovat následující kapitoly, které se však již zaměří výhradně na soudce zpravodaje, nikoliv na celé složené senátu. Výsledky navíc vypovídají (a z podstaty statistického výzkumu tomu nemůže být jinak) pouze o tom, jak senátní rozhodování *většinou* funguje. Není však vyloučeno, že v řadě konkrétních případů má senátní rozhodování odlišnou podobu – zejména si něco takového lze představit u meritorních nálezů, u nichž může být pozice zpravodaje slabší – vzhledem k tomu, že mezi těmito nálezy je jen minimum zamítavých, nelze tuto hypotézu pomocí statistiky dost dobře ověřit.

To však nic nemění na závěru, že problematické rozdíly ve vstřícnosti jednotlivých soudců zpravodajů Ústavního soudu, které pozorovala právní věda již v minulosti, nejsou výrazně zmírňovány působením dalších členů senátu. Výsledky výzkumu jsou v tomto směru ovlivněny skutečností, že na „druhém“ Ústavním soudě dlouhodobě fungovaly senáty v poměrně stabilním složení, v nichž bylo možné očekávat vyšší vzájemnou důvěru soudců. Pokud jde o řešení problému značných rozdílů v míře vstřícnosti jednotlivých zpravodajů, může být krokem správným směrem pravidelné obměňování složení senátů – byť dvouletá frekvence obměňování se do budoucna může ukázat jako příliš nízká.

6. POSTOJE SOUDCŮ V SENÁTNÍM

ROZHODOVÁNÍ

Závěry předchozí kapitoly potvrzují, že v této významné agendě se z hlediska stěžovatelů zdá být poměrně adekvátním obraz „loterie“, jejíž slosování probíhá v okamžiku přidělení ústavní stížnosti konkrétnímu soudci zpravodajovi. Výrazně odlišná míra vstřícnosti jednotlivých soudců zpravodajů k ústavním stížnostem ukazuje, že přístupy jednotlivých soudců k rozhodování o ústavních stížnostech se zjevně vzájemně liší. Předchozí kapitola ukázala, že ani senátní kolegové tyto odlišné přístupy příliš nekorigují. I jiné provedené výzkumy senátního rozhodování Ústavního soudu pak naznačují poměrně značný prostor pro prosazení odlišných přístupů jednotlivých soudců zpravodajů: členové senátů Ústavního soudu do velké míry ponechávají na soudcích zpravodajích rozhodnutí o tom, které ústavní stížnosti budou projednány meritorně a které budou odmítnuty.⁴⁹⁶ Jednotliví zpravodajové se pak citelně liší třeba v tom, na které právní oblasti zaměřují svou pozornost⁴⁹⁷ či ve své „výkonnosti“ a době pro vyřízení jednotlivých věcí.⁴⁹⁸

Tato kapitola se proto blíže zaměří na otázku, v čem vlastně mohou odlišnosti přístupů či postojů soudců zpravodajů spočívat. Jak naznačuje použitý pojem „postoje“, úvahu o této otázce se pokusím odvinout od v kapitole 2.1.2 popisovaného postojového modelu soudního rozhodování, ovšem v modifikované podobě. Tradiční podoba postojového modelu předpokládá, jak již bylo uvedeno, že soudci vycházejí ze svých politických, resp. ideologických preferencí a hodnot; soudce přitom umisťuje na jednorozměrnou pravo-levou (popř. konzervativně-liberální) osu (škálu). Takový předpoklad však naznačuje významně *politicky*⁴⁹⁹ charakter soudcovské úvahy,

---

⁴⁹⁶ Viz PAPOUŠKOVÁ, T. Nastolování agendy Ústavního soudu, op. cit. sub 82. J. Benák k tomu dodává, že přinejmenším teoreticky poskytuje již fáze rozhodování o odmítnutí ústavní stížnosti zpravodajům nezanedbatelný prostor pro prosazení jejich preferencí a případně i „strategický výběr“ případů – viz BENÁK, J. Mají soudci českého Ústavního soudu prostor pro strategický výběr případů k projednání? *Jurisprudence*. 2018, r. 27, č. 2, s. 32–38.

⁴⁹⁷ Viz PAPOUŠKOVÁ, T. Nastolování agendy Ústavního soudu, op. cit. sub 82.

⁴⁹⁸ Viz PAPOUŠKOVÁ, T., PAPOUŠEK, J. Ústavní soudci v kvantitativní perspektivě, op. cit. sub 80.

⁴⁹⁹ Pojmem „politický“ zde narážím na možnost prosazování ideologických preferencí soudců; tento pojem však i v souvislosti se soudcovským rozhodováním bývá používán i v mnoha dalších významech, viz k tomu JOONDEPH, B. W. The Many Meanings of „Politics“ in Judicial Decision Making. *University of Missouri-Kansas City Law*

který z níže rozvedených důvodů není na místě v rozhodování Ústavního soudu o ústavních stížnostech očekávat. Následující stránky se proto budou pokoušet rozvést i jiné než čistě ideologické charakteristiky projednávaných případů, na nichž rozdíly mezi soudci mohou záviset, a současně hledat příčiny těchto rozdílů. Za tím účelem se tato kapitola nejprve bude věnovat zmiňovanému modifikovanému chápání postojového modelu soudního rozhodování a následně již bude provedena vlastní analýza rozhodovací činnosti Ústavního soudu v oblasti rozhodování o ústavních stížnostech zaměřená na rozdíly mezi soudci v závislosti na jednotlivých charakteristikách projednávaných případů.

6.1 SOUDCOVSKÉ POSTOJE, IDEOLOGICKÉ A NEIDEOLOGICKÉ

Postojový model soudního rozhodování se vyvinul v USA v návaznosti na tradici právního realismu,⁵⁰⁰ a to poté, co si nejprve některé empirické výzkumy cca v polovině 20. století povšimly, že mezi devíti soudci Nejvyššího soudu USA nejenže je častým jevem nejednotné hlasování, ale v rámci tohoto hlasování lze vypožorovat určité relativně ustálené „koalice“ soudců, z nichž se navíc zdá být jedna liberálnější a jedna konzervativnější.⁵⁰¹ Politolog Stuart Nagel na tato zjištění navázal, když ve výzkumu publikovaném v roce 1961 ukázal, že i v širší skupině 298 amerických soudců státních nejvyšších soudů lze pozorovat souvislost mezi jejich stranickou afiliací a liberálním či konzervativním hlasováním.⁵⁰² Podrobněji pak postojový model soudního rozhodování v 60. letech 20. století rozpracoval další politolog Glendon Schubert, který jej navázal na psychologickou teorii postojů Hanse Eysencka.⁵⁰³ Schubert v rámci svého zkoumání ukazoval, že rozdílnosti hlasování soudců Nejvyššího soudu USA lze vysvětlovat odlišností jejich

---

Review. 2009, r. 77, s. 347–379, či TAMANAHA, B. Z. The Several Meanings of “Politics” in Judicial Politics Studies: Why “Ideological Influence” is not “Partisanship”. *Emory Law Journal*. 2012, r. 61, č. 4, s. 759–778.

⁵⁰⁰ Viz výše, a podrobně pak např. BIX, B. H. Doctrine, Data, and High Theory, op. cit sub 59.

⁵⁰¹ Viz PRITCHETT, C. H. Divisions of Opinion Among Justices of the U. S. Supreme Court, 1939–1941. *The American Political Science Review*. 1941, r. 35, č. 5, s. 890–898, a THURSTONE, J. L., DEGAN, J. W. A Factorial Study of the Supreme Court. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. 1951, r. 37, č. 9, s. 628–635.

⁵⁰² Viz NAGEL, S. S. Political Party Affiliation and Judges' Decisions. *American Political Science Review*. 1961, r. 55, s. 843–850.

⁵⁰³ Viz SCHUBERT, G. *The Judicial Mind: The Attitudes and Ideologies of Supreme Court Justices, 1946-1963*. Evanston: Northwestern University Press, 1965, s. 191–193.

politických postojů na dvou „osách“, konkrétně v míře sociálního liberalismu/konzervatismu a míře liberalismu/konzervatismu ekonomického.⁵⁰⁴ Opakovaně přitom zdůrazňoval, že tyto sledované politické postoje považuje pouze za výsek z faktorů hrajících roli v rozhodování soudu.⁵⁰⁵ Významný vliv ideologických postojů soudců Nejvyššího soudu USA na jejich hlasování pak různými metodami prokázala dlouhá řada dalších empirických výzkumů v posledních desetiletích,⁵⁰⁶ jejichž přesvědčivost potvrdila i jejich provedená metaanalýza.⁵⁰⁷ Zřejmě nejčastěji bývá v tomto směru odkazováno na díla již výše citovaných Segala a Spaetha, kteří opakovaně a v dlouhém časovém úseku ukázali zřetelnou korelaci mezi ideologickým postojem soudců Nejvyššího soudu USA (zjišťovaným podle editorialů velkých deníků věnujících se soudcovským osobnostem) a jejich hlasováním na soudě.⁵⁰⁸ Citovaní autoři si pak na podkladě toho dokonce troufli tvrdit, že postojový model je *kompletním a adekvátním* modelem meritorního rozhodování soudců Nejvyššího soudu USA, a měl by tedy jeho rozhodování zcela vysvětlovat.⁵⁰⁹

Takto silná obhajoba postojového modelu se pochopitelně stala terčem četné kritiky i v rámci empirické vědy zabývající se soudním rozhodováním. Ta poukazovala třeba na to, že postojový model přehlíží vliv precedentů na rozhodování soudu a používaná metodologie ani nedovoluje tento vliv, spočívající přinejmenším ve vymezení prostoru, v němž se postoje soudců pohybují, zachytit.⁵¹⁰ Dále bývá postojovému modelu vyčítáno, že se tak dobře neuplatní v méně politicky

---

⁵⁰⁴ Viz k tomu SCHUBERT, G. *The Judicial Mind Revisited. Psychometric Analysis of Supreme Court Ideology*. New York: Oxford University Press, 1974, s. 10 an.

⁵⁰⁵ Viz tamtéž, s. xii, či SCHUBERT, G. Ideologies and Attitudes, Academic and Judicial. *The Journal of Politics*. 1967, r. 29, č. 1 s. 3–40.

⁵⁰⁶ Viz např. BAUM, L. Measuring Policy Change in the U.S. Supreme Court. *The American Political Science Review*. 1988, r. 82, č. 3, s. 905–912, SEGAL, J. A., COVER, A. D. Ideological Values and the Votes of U.S. Supreme Court Justices, op. cit sub 475, SEGAL, J. A., EPSTEIN, L., CAMERON, C. M., SPAETH, H. J. Ideological Values and the Votes of U.S. Supreme Court Justices Revisited. *The Journal of Politics*. 1995, r. 57, č. 3, s. 812–823.

⁵⁰⁷ Viz PINELLO, D. R. Linking Party to Judicial Ideology in American Courts: Meta-analysis. *Justice System Journal*. 1999, r. 20, č. 3, s. 219–254.

⁵⁰⁸ Pro přehled těchto prací viz SEGAL, J. A. All Relationships Dissipate Except This: The Attitude-Behavior Link on the Roberts Court. *Washington University Journal of Law & Policy*. 2017, r. 54, s. 181–193.

⁵⁰⁹ Viz SEGAL, J. A., SPAETH, H. J. *The Supreme Court and the Attitudinal Model*, op. cit sub 16, s. 11.

⁵¹⁰ Viz SONGER, D. R. The Dog That Did Not Bark: Debunking the Myths Surrounding the Attitudinal Model of Supreme Court Decision Making, *Justice System Journal*. 2012, r. 33, č. 3, s. 340–362, či BRENNER, S., STIER, M. Retesting Segal and Spaeth's Stare Decisis Model. *American Journal of Political Science*. 1996, r. 40, č. 4, s. 1036–1048. V rámci americké debaty o vzájemných vztazích vlivu precedentu a postojů soudců přichází s určitým upřesněním Y. Lim, který ukazuje, že pokud na případ dopadá určitý precedent, mají soudci, kteří se účastnili rozhodování o něm, výraznou tendenci držet se svého předchozího názoru neohledě na závaznost precedentu; naproti tomu soudci, kteří se rozhodování v precedenčním případě neúčastnili, mají výraznější tendenci se precedentem

exponovaných případech,⁵¹¹ v případech, které Nejvyšší soud USA rozhoduje jednomyslně,⁵¹² v široké skupině případů rozhodovaných bez jednání a stanovisek stran, v nichž jsou jen napravována jednoznačná právní pochybení odvolacích soudů,⁵¹³ a že není dobře aplikovatelný na jiné (zejména nižší) soudy v rámci USA.⁵¹⁴ Často navíc pochopitelně bývá zpochybňována přenositelnost postojového modelu do zahraničí mimo unikátní podmínky Nejvyššího soudu USA⁵¹⁵ – poslední uvedené kritice ovšem dávají výsledky empirických studií za pravdu jen částečně. Ačkoliv v některých zemích jako např. ve Spojeném Království,⁵¹⁶ Izraeli⁵¹⁷ či Estonsku⁵¹⁸ se vliv postojů soudců na jejich rozhodování ukázal být slabý či zanedbatelný,⁵¹⁹ leckde se postojový model na vysoké soudy naopak podařilo uplatnit, byť zpravidla s více výhradami než v americkém případě. V zásadě úspěšně tak postojový model v určitých podobách

---

řídít. Viz LIM, Y. An Empirical Analysis of Supreme Court Justices' Decision Making. *Journal of Legal Studies*. 2000, r. 29, č. 2, s. 721–752.

⁵¹¹ Viz UNAH, I., HANCOCK, A. U.S. Supreme Court Decision Making, Case Salience, and the Attitudinal Model. *Law & Policy*. 2006, r. 28, č. 3, s. 295–320.

⁵¹² Viz ROY, D. SONGER, D. R. Does the Attitudinal Model Explain Unanimous Reversals. *Justice System Journal*. 2010, r. 31, č. 3, s. 342–372.

⁵¹³ Tzv. „summary decisions“ – viz k tomu MASOOD, A. S., SONGER, D. R. Reevaluating the Implications of Decision-Making Models. *Journal of Law and Courts*. 2013, r. 1, č. 2, s. 363–390.

⁵¹⁴ Viz ROBERTSON, D. Appellate Courts. In CANE, P., KRITZER, H. M. *The Oxford Handbook of Empirical Legal Research*, op. cit sub 14, s. 572–595, či LINDQUIST, S., MARTINEK, W. L., HETTINGER, V.A. Splitting the Differences: Modelling Appellate Court Decisions with Mixed Outcomes. *Law & Society Review*. 2007, r. 41, č. 2, s. 429–55. Dále viz též ASHENFELTER, O., EISENBERG, T., SCHWAB, S. J. Politics and the Judiciary: The Influence of Judicial Background on Case Outcomes. 1995. *Journal of Legal Studies*. 1995, r. 24, s. 257–281, kde autoři ukazují zanedbatelný dopad politického postoje soudců na prvostupňových soudech. Na odvolacích federálních soudech v rámci USA naproti tomu souvislost mezi liberálním/konzervativním rozhodováním soudců a politickou příslušností jmenujícího prezidenta ukazuje např. BROSCHEID, A. Comparing Circuits: Are Some U.S. Courts of Appeals More Liberal or Conservative Than Others? *Law and Society Review*. 2011, r. 45, č. 1, s. 171–194.

⁵¹⁵ Viz např. ROUX, T. American Ideas Abroad, op. cit sub 64.

⁵¹⁶ Uvedené platí jak pro pokus vysvětlit postoj soudců rozhodování Sněmovny Lordů v UK v její tehdejší roli nejvyšší „soudní“ instance, stejně jako v pozdější době britského Nejvyššího soudu, viz HANRETTY, C. The Decisions and Ideal Points of British Law Lords. *British Journal of Political Science*. 2012, r. 43, č. 3, s. 703–716, a HANRETTY, C. *A Court of Specialists: Judicial Behavior on the UK Supreme Court*. New York: Oxford University Press, 2020.

⁵¹⁷ Viz GLIKSBERG, D. Does The Law Matter: Win Rates and Law Reforms. *Journal of Empirical Legal Studies*. 2014, r. 11, č. 2, s. 378–408.

⁵¹⁸ Viz HANRETTY, C. Judicial Disagreement Need Not be Political: Dissent on the Estonian Supreme Court. *Europe-Asia Studies*. 2013, r. 67, č. 6 s. 970–988.

⁵¹⁹ Viz k tomu též GINSBURG, T. *Judicial Review in New Democracies. Constitutional Courts in Asian Cases*. New York: Cambridge University Press, 2003, s. 69, či ROUX, T. *The Politics of Principle: The First South African Constitutional Court, 1995-2005*. Cambridge: Cambridge University Press, 2013, s. 85.

aplikován například v kanadském,⁵²⁰ německém a francouzském,⁵²¹ španělském,⁵²² portugalském,⁵²³ norském,⁵²⁴ maďarském,⁵²⁵ či polském⁵²⁶ kontextu.

Podstatný příspěvek ke kritice postojového modelu – resp. jeho silného pojetí ve smyslu názoru Segala a Spaetha – pak představují též empirické studie prokazující (zdánlivě samozřejmou) hypotézu, že v soudním rozhodování hraje určitou roli i právo, a to jak u amerických,⁵²⁷ tak u jiných⁵²⁸ soudů. Většina zastánců právního modelu soudního rozhodování i postojového modelu si je ostatně existence důkazů ve prospěch obou modelů vědoma. Neshodnou se proto spíše jen na míře vlivu práva a ideologických postojů soudců než na tom, *zda* oba vlivy vůbec existují.⁵²⁹

---

⁵²⁰ Viz SONGER, D., JOHNSON, S. Judicial Decision Making In the Supreme Court of Canada: Updating the Personal Attribute Model. *Canadian Journal of Political Science*. 2007, r. 40, č.4, s. 911–934 – zajímavé na kanadském případě je, že ačkoliv autoři konstatují konzervativně-liberální rozdělení soudců, současně konstatují, že toto rozdělení se zdá záviset spíše na regionálním původu soudů než na jejich stranické afiliaci.

⁵²¹ C. Hönnige konkrétně ukázal, že na německém Spolkovém Ústavním soudě a ve francouzské Ústavní radě lze vypořádat korelaci mezi politickou afiliací soudce, nacházejícího se v ideologickém středu soudu, a rozhodnutími soudu o opozičních návrzích – Viz HÖNNIGE, C. The Electoral Connection: How the Pivotal Judge Affects Oppositional Success at European Constitutional Courts. *West European Politics*. 2009, r. 32, č. 5, s. 963–984. Politicky či ideologicky orientované hlasování soudců francouzské Ústavní rady potvrzuje též ESPINOSA, R. Constitutional Judicial Behavior: Exploring the Determinants of the Decisions of the French Constitutional Council. *Review of Law & Economics*. 2017, r. 13, č. 2, s. 1–41. Pozorování týkající se německého Spolkového ÚS pak potvrzuje FLEMIG, S. S. Attitude versus Doctrine – A Jurimetric Analysis of the German Federal Constitutional Court. *Canadian Political Science Association Annual Conference*. 2010, dostupné z: <https://bit.ly/3pACjhT>.

⁵²² Viz GAROUPA, N., GOMEZ-POMAR, F., GREMBI, V. Judging under Political Pressure: An Empirical Analysis of Constitutional Review Voting in the Spanish Constitutional Court. *Journal of Law, Economics, and Organization*. 2013, r. 29, č. 3, s. 513–534.

⁵²³ Viz AMARAL-GARCIA, S., GAROUPA, N., GREMBI, V. Judicial Independence and Party Politics in the Kelsenian Constitutional Courts: The Case of Portugal. *Journal of Empirical Legal Studies*. 2009, r. 6, č. 2, s. 381–404.

⁵²⁴ Viz GRENDSTAD, G., SHAFFER, W. R., WALTENBURG, E. N. *Policy Making in an Independent Judiciary: The Norwegian Supreme Court*. Colchester: ECPR Press, 2015.

⁵²⁵ Viz SZENTE, Z. The Political Orientation of the Members of the Hungarian Constitutional Court between 2010 and 2014, op. cit sub 89.

⁵²⁶ Viz KANTOROWICZ, J., GAROUPA, N. An Empirical Analysis of Constitutional Review Voting in the Polish Constitutional Tribunal, 2003–2014. *Constitutional Political Economy*. 2016, r. 27, s. 66–92.

⁵²⁷ Ke shrnutí takových studií viz KLEIN, D. Law in Judicial Decision-Making. In EPSTEIN, L., LINDQUIST S. A. (eds.) *Oxford Handbook of U.S. Judicial Behavior*. Oxford: Oxford University Press, 2017. Dále viz např. např. GILBERT, M. D. Does Law Matter – Theory and Evidence from Single-Subject Adjudication. *Journal of Legal Studies*. 2011, r. 40, č. 2, s. 333–366, BENESH, S. C., REDDICK, M. Overruled: An Event History Analysis of Lower Court Reaction to Supreme Court Alteration of Precedent. *Journal of Politics*. 2002, r. 64, s. 534–550, či EDELMAN P. H., KLEIN, D. E., LINDQUIST, S. A. Consensus, Disorder, and Ideology on the Supreme Court. *Journal of Empirical Legal Studies*. 2012, r. 9, č. 1, s. 129–48.

⁵²⁸ Viz např. GLIKSBERG, D. Does The Law Matter, op. cit sub 517.

⁵²⁹ Viz obdobně POSNER, R. A. *How Judges Think*, op. cit sub 139, s. 47.

Pozici tradičního pojetí postojového modelu oslabuje též skutečnost, že již opakovaně bylo poukázáno na vliv, které mají na soudce jeho právní vzdělání, profesní zkušenosti a socializace. Ty formují jejich vnímání vlastní role⁵³⁰ a umožňují jim oproti zástupcům široké veřejnosti lépe „odfiltrovat“ mimoprávní úvahy včetně svých vlastních postojů. Poněkud paradoxně to byli již právní realisté (na něž zastánci postojového modelu v mnohém navazují), kdo tento rozměr soudcovských úvah zdůrazňoval. Karl Llewellyn za důležitou součást právního a soudcovského uvažování považoval „mysl pro situaci“ formovaný profesní výchovou a zkušeností a vysvětlující vysokou míru shody právníků o právních otázkách⁵³¹ Podobně Joseph Hutcheson v rámci své slavné „hunch theory“ vysvětloval původ „tušení“, která mají vést soudcovskou úvahu, tak, že vychází z jeho „vzdělání, zkušenosti a obecného názoru.“⁵³² Tato teze pak podobně jako samotný postojový model nachází i empirickou podporu: soudci a právníci obecně se kupříkladu ve srovnání se zástupci široké veřejnosti ukázali být více imunní vůči promítání vlastních názorů do výkladu zákonů.⁵³³ V jiném výzkumu pak soudci prokázali větší otevřenost důkazům nesvědčícím jejich přesvědčení oproti studentům práva.⁵³⁴

Při úvahách o použitelnosti postojového modelu je navíc třeba vzít v potaz to, že jeho chápání založené pouze na konzervativně-liberální škále není jediné možné. Stojí-li v jeho základu představa, že jednotlivé soudce ovlivňuje v rozhodování případů jejich *postoj* či *přístup*,⁵³⁵ lze tuto

---

⁵³⁰ Viz např. GIBSON, J. L. Personality and Elite Political Behavior: The Influence of Self Esteem on Judicial Decision Making. *The Journal of Politics*. 1981, r. 43, č. 1, s. 104–125, GIBSON, J. L. Judges' Role Orientations, Attitudes, and Decisions: An Interactive Model. *The American Political Science Review*. 1978, r. 72, č. 3, s. 911–924, či TATE, C. N., HANDBERG, R. Time Binding and Theory Building in Personal Attribute Models of Supreme Court Voting Behavior, op. cit sub 127.

⁵³¹ Viz LLEWELLYN K. *The Common Law Tradition. Deciding Appeals*. Boston: Little, Brown & Co. 1960, s. 132.

⁵³² Viz HUTCHESON, J. C. Judgment Intuitive, op. cit sub 60, cit. ze s. 285.

⁵³³ V rámci experimentu provedeného týmem profesora práva D. Kahana, který u 800 zástupců veřejnosti, 253 soudců, 217 jiných právníků a 284 studentů práva porovnával výklad zákonů z kontroverzních oblastí ochrany životního prostředí a ochrany soukromí s jejich světonázorem, se ukázalo, že soudci a právní profesionálové na rozdíl od zástupců veřejnosti a studentů práva neměli tendenci své světonázory promítnout do výkladu zákona – viz KAHAN, D. M. a kol. Ideology or Situation Sense: An Experimental Investigation of Motivated Reasoning and Professional Judgment. *University of Pennsylvania Law Review*. 2016, r. 164, č. 2, s. 349–440.

⁵³⁴ Viz REDDING, R. E., REPPUCCI, N. D. Effects of Lawyers' Socio-political Attitudes on Their Judgments of Social Science in Legal Decision Making. *Law and Human Behavior*. 1999, r. 23, č. 1, s. 31–54.

⁵³⁵ Česky nazývaný „postojový model“ vychází z anglického „attitudinal model“ a v tomto překladu zůstává něco ztraceno: Slovo „attitude“ lze totiž přeložit jako „postoj“, ale také jako „přístup“.

představu přirozeně vázat i k řadě jiných postojů.⁵³⁶ Ty mohou mít navíc v různé míře právní či mimoprávní charakter. I taková konkurenční pojetí postojového modelu nacházejí v teoretické i empirické literatuře věnující se soudnímu rozhodování bohatou oporu. Joshua Fishman a Tonja Jacobi například úspěšně ukazují, že soudce Nejvyššího soudu USA lze smysluplně rozdělovat nejen na konzervativce a liberály, ale také na legalisty, kteří preferují jasná pravidla a řešení případů, která znění takových pravidel odpovídají, a pragmatiky, kteří naopak preferují individuální spravedlnost s ohledem na okolnosti jednotlivých případů.⁵³⁷ Neal Tate vysvětluje, že na jejich postoj mají vliv i charakteristiky jako je typ vzdělání či předchozí profesní zkušenosti.⁵³⁸ Rachel Cahill-O'Callaghan zase na rozhodnutích britského Nejvyššího soudu ukazuje, že na rozhodování soudců mohou mít vliv jejich hodnotové postoje, které lze vyjádřit ve vícerozměrném modelu zahrnujícím například hodnoty jako svoboda, pořádek, úcta k autoritám, skromnost, atd.⁵³⁹ Corey Yung pro změnu v rozhodnutích amerických odvolacích soudů úspěšně identifikoval 4 osy, po nichž je možné soudce rozdělovat, a sice míru aktivismu ve smyslu neochoty k deferenci vůči jiným orgánům (soudům, zákonodárci), míru nezávislosti na názorech zbývajících soudců v senátu, klasickou konzervativně-liberální ideologickou osu a konečně pak stranickou osu ve smyslu rozhodování v souladu s preferencemi některé (Demokratické či Republikánské) politické strany.⁵⁴⁰

V této kapitole bude níže ukázáno, že postojový model může představovat relevantní součást popisu senátního rozhodování českého Ústavního soudu v řízeních o ústavních stížnostech. Jsem však přesvědčen, že v tomto kontextu není příliš namístě aplikovat postojový model v jeho výše

---

⁵³⁶ Obdobná debata ostatně pochopitelně probíhá i v rámci politologie, která liberálně-konzervativní škálu používá k popisu postojů v řadě kontextů, viz k tomu např. SWEDLOW, B. Beyond Liberal and Conservative: Two-Dimensional Conceptions of Ideology and the Structure of Political Attitudes and Values. *Journal of Political Ideologies*. 2008, r. 13, č. 2, s. 157–180.

⁵³⁷ Viz FISCHMAN, J. B., JACOBI, T. The Second Dimension of the Supreme Court. *William Mary Law Review*. 2015, r. 57, č. 5, s. 1671–1716.

⁵³⁸ Viz TATE, C. N. Personal Attribute Models of the Voting Behavior of U.S. Supreme Court Justices: Liberalism in Civil Liberties and Economic Decisions, 1946-1978. *American Political Science Review*. 1981, r. 75, č. 2, s. 355–367.

⁵³⁹ Viz CAHILL-O'CALLAGHAN, R. The Influence of Personal Values on Legal Judgments. *Journal of Law and Society*. 2013, r. 40, č. 4, s. 596–623.

⁵⁴⁰ Viz YUNG, C. R. A Typology of Judging Styles, op. cit sub 136.

nastíněné tradiční podobě, a vysvětlovat tak rozdílnosti mezi přístupy jednotlivých soudců pouze odlišným umístěním soudců na jediné pravo-levé či konzervativně-liberální ose.

Za prvé se obecně zdá jako příliš zjednodušená představa, že na takovou jednorozměrnou osu vůbec lze umístit jak živé osoby a jejich komplexní světonázory, tak všechna soudní rozhodnutí rozličných sporů o právo. Problematická je totiž samotná redukce komplexu soudcovských názorů na projednávané případy na pouhé názory politické (ideologické), a vedle toho i obecnější redukce politických názorů na pouhou konzervativně-liberální škálu.⁵⁴¹ Nadto tradiční postojový model nebere v potaz, že jednotliví soudci se mohou lišit v přístupu k rozhodování případů a v tom, jaký aspekt je pro ně rozhodující a jaký faktor je nejvýrazněji ovlivňuje. Je přitom vysoce nepravděpodobné, že by pro všechny z nich mohl být ve stejné míře rozhodující právě ideologický rozměr projednávaných případů.⁵⁴²

Za druhé, tradiční postojový model se více hodí do jiných kontextů než právě do oblasti rozhodování Ústavního soudu o ústavních stížnostech. Jak již bylo uvedeno, největšího úspěchu se těší při aplikaci na Nejvyšší soud USA, ten však může být vysoce politizovanou výjimkou a nikoliv typickým vysokým soudem.⁵⁴³ V případě rozhodování českého Ústavního soudu si prozatím nejsem vědom úspěšné aplikace postojového modelu v širší míře, než jen pro úzkou oblast nejednotného plenárního rozhodování v řízeních o zrušení zákona⁵⁴⁴ (k této otázce se ostatně ještě vrátí sedmá kapitole této práce). Rozhodování Ústavního soudu v řízení o ústavních stížnostech však prosazování ideologických postojů neposkytuje tak vhodné prostředí: vzhledem k funkci tohoto řízení zde totiž Ústavní soud nemá možnost selekce nápadu a jen zřídka může řešit politicky vyprofilované či dokonce politicky citlivé otázky. Naopak, mnohdy svými nálezy zkrátka jen napравuje relativně jednoznačná pochybení nižších soudů.

---

⁵⁴¹ K tomu srov. HEYWOOD, A. *Political Ideologies: An Introduction* (6th ed.). Basingstoke: Macmillan International Higher Education, 2017, s. 14–17.

⁵⁴² Srov. YUNG, C. R. *A Typology of Judging Styles*, op. cit sub 136.

⁵⁴³ Empiricky to ve své srovnávací analýze ukazují např. MARGEL, K. W., SOMMER, U., RITOV, Y. *Ideological Influences on Governance and Regulation. The Comparative Case of Supreme Courts. Regulation and Governance*. 2018, r. 12, s. 334–352.

⁵⁴⁴ Viz CHMEL, J. *Vliv politické ideologie na rozhodování Ústavního soudu ČR*, op. cit sub 23 a z tohoto textu vycházející 7. kapitolu této práce, a dále JUHÁS, J. *Rozhodování Ústavního soudu v řízeních o zrušení zákonů a jiných právních předpisů ve vztahu k politické příslušnosti navrhovatelů – poslanců a senátorů*, op. cit sub 83.

Odlišné světonázory jednotlivých soudců a jejich odlišné přístupy (attitudes, „postoje“) přesto zřejmě představují nejlepší vysvětlení pro jejich vzájemně výrazně statisticky odlišné výsledky v rozhodování o ústavních stížnostech. Nezdá se však smysluplné redukovat pojem přístupu pouze na přístup soudce k politickému rozměru projednávaných případů na základě jeho politického názoru. Určité „přednastavení“ soudců pro rozhodování může mít podobu dlouhé řady dalších faktorů zčásti majících mimoprávní charakter a zčásti do jisté míry charakter právní. Vliv tak u jednotlivých soudců může hrát míra aktivismu či sebeomezení, dřívější profesní zkušenosti,⁵⁴⁵ míra empatie,⁵⁴⁶ idealistický či naopak skeptický náhled na svět, morální a osobnostní předpoklady, různé psychologické faktory atd. atd. Na základě těchto faktorů se pak soudci mohou lišit ve svém přístupu k nejrůznějším aspektům projednávaných případů, jako kupříkladu právní status quo, jednotlivé právní oblasti, osoba navrhovatele, následky rozhodnutí atp.

Cílem této kapitoly není a nemůže být vytvoření kompletního modelu rozhodování Ústavního soudu o ústavních stížnostech. Následující výzkum však formou statistické i obsahové analýzy většího počtu rozhodnutí Ústavního soudu poukáže alespoň na některé z relevantních soudcovských postojů a z faktorů na straně soudců, které se v rozhodování o ústavních stížnostech jeví jako potenciálně významné. Zaměří se na skutečnost, že jednotliví soudci se zdají lišit v přístupu k případům v závislosti na vlastnostech těchto případů, které nemají čistě právní, avšak ani čistě politický charakter – konkrétně v závislosti na tom, (1) jaké oblasti podústavního práva se případ týká, (2) zda je stěžovatelem fyzická, či právnická osoba, (3) zda stěžovatel namítá porušení práva vlastnit majetek, či sociálních práv, a (4) zda je pro vyhovění ústavní stížnosti nutné „judikovat“, tedy řešit nové právní otázky či se odchýlovat od zákona či dosavadní judikatury.

Uvedené sledované vlastnosti projednávaných případů (oblast podústavního práva, osoba stěžovatele, namítané porušení práva a potřeba judikovat) byly zvoleny jednak proto, že v závislosti na nich lze určité odlišnosti v rozhodování soudců předpokládat, a mohou tak představovat základ pro argumentaci konkurující výše popsanému tradičnímu pojetí postojového modelu, které se omezuje na zkoumání vlivu konzervativního či naopak liberálního postoje soudce

---

⁵⁴⁵ Viz k tomu např. PEKAŘOVÁ, L. Vliv dřívějšího působení ústavních soudců na rozhodování Ústavního soudu. In KYSELOVSKÁ, T. a kol (eds.) *COFOLA 2016*, Brno: Masarykova univerzita, 2016, s. 317–338.

⁵⁴⁶ K diskuzi o (nikoliv zcela nekontroverzní) roli empatie v soudním rozhodování viz např. LEE, R. K. Judging Judges: Empathy as the Litmus Test for Impartiality. *University of Cincinnati Law Review*. 2014, r. 82, č. 1, s. 145–206.

na jeho rozhodování. Jednak hrály roli při volbě uvedených sledovaných vlastností případů praktické ohledy, a sice skutečnost, že zkoumání je usnadněno údaji evidovaných k rozhodnutím Ústavního soudu v databázi Nalus, přičemž se jedná o dostatečně široké kategorie, aby bylo v jejich rámci možné považovat statistická data za relevantní.⁵⁴⁷

6.2 PARAMETRY ANALÝZY ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÍHO SOUDU

V rámci vlastní statistické analýzy se tento text zaměří na výše naznačenou otázku, zda se procento úspěšnosti ústavních stížností pro jednotlivé soudce zpravodaje (míra „vstřícnosti“ jednotlivých soudců zpravodajů) liší v závislosti na následujících vlastnostech projednávaných případů:

- 1) projednávaná oblast podústavního práva: civilní právo x trestní právo;
- 2) osoba stěžovatele: fyzické osoby x právnické osoby;
- 3) právo, jehož porušení je stěžovatelem namítáno: právo vlastnit majetek x hospodářská, sociální a kulturní práva;
- 4) nutnost řešit nové právní otázky či se odchylovat od textu zákona, popř. dosavadní judikatury: slabá x středně silná x silná.

Tato otázka bude zkoumána odděleně pro první tři sledované vlastnosti a pro čtvrtou z nich. První tři vlastnosti projednávaných případů lze totiž v zásadě zjistit z údajů evidovaných samotným Ústavním soudem v jeho databázi Nalus, zatímco poslední naopak vyžaduje obsahovou analýzu samotných rozhodnutí.

První část analýzy proto bude založena na statistickém zkoumání datasetu tvořeného všemi rozhodnutími Ústavního soudu od 1. 1. 2015 do 30. 6. 2019,⁵⁴⁸ jimiž bylo neplenárně rozhodnuto

---

⁵⁴⁷ Dostupné na <http://nalus.usoud.cz>. Z jejího stavu ke dni 1. 8. 2019 vychází celá v této kapitole prováděná statistická analýza rozhodovací činnosti Ústavního soudu. Všechna v této kapitole citovaná či použitá rozhodnutí jsou v databázi Nalus dostupná.

⁵⁴⁸ Počátek sledovaného období byl zvolen tak, aby následoval až po skončení roku 2014, v němž byla z většiny dokončena personální obměna Ústavního soudu. V průběhu roku 2015 již došlo jen ke dvěma změnám: Vlasta Formánková a Vlastimil Kůrka byli nahrazeni Jaromírem Jirsou a Josefem Fialou. V lednu 2019 pak Ústavní soud opustil Jan Musil, jehož nástupce Pavel Šámal se stal soudcem Ústavního soudu až d 20 2. 2020, tj. po skončení

o ústavní stížnosti vyhověním, zamítnutím či odmítnutím. Celkem se jedná o 18 443 rozhodnutí. V jeho rámci bude sledováno jednak to, v jakém celkovém procentu případů jednotliví soudci vyhoví ústavní stížnostem, tj. klasický údaj míry vstřícnosti soudce, dále to, jakou míru vstřícnosti jednotliví soudci vykazují v kategorii případů se sledovanou vlastností (např. v oblasti trestního práva, civilního práva, atd.), a konečně to, jaký je vzájemný poměr míry vstřícnosti jednotlivých soudců ve vzájemně dichotomních kategoriích (např. poměr procentního vyjádření míry vstřícnosti soudce v oblasti trestního práva ku procentnímu vyjádření míry vstřícnosti soudce v civilní oblasti).⁵⁴⁹ Údaje o tom, které případy vykazují jednotlivé sledované vlastnosti, vycházejí z databáze Nalus. Pokud jde o rozdělení na případy týkající se civilní x trestní oblasti, bylo možné s jistou mírou zjednodušení vyjít z toho, zda je v databázi v rámci údaje „vztah k předpisům“ evidována souvislost s civilními, či trestními předpisy.⁵⁵⁰ Údaje o tom, zda je stěžovatelem fyzická či právnická osoba a jakého typu ústavních práv se případ týká, jsou pak v databázi evidovány v rámci údaje o stěžovateli a údaje označeného jako „předmět řízení“. Vedle toho byl za účelem ověření, zda zjištěné rozdíly mezi jednotlivými soudci nejsou jen výsledkem náhody, proveden též kontrolní výpočet, který sledoval, zda se neliší stejnou metodou zjištěná míra vstřícnosti soudců i na základě vlastnosti, která by naopak neměla mít žádnou statistickou relevanci (konkrétně, zda se v běžném čísle v rámci spisové značky⁵⁵¹ nachází číslo 3, nebo číslo 4).

Druhá část analýzy bude naproti tomu vycházet z obsahového zkoumání užší skupiny rozhodnutí, a sice všech 271 nálezů, jimiž bylo v období od 1. 1. 2018 do 30. 6. 2019 vyhověno ústavní stížnosti. Ty byly přečteny a rozděleny do tří skupin: 1) případy, v nichž Ústavní soud pouze napravuje zjevné pochybení obecných soudů (či výjimečně jiných orgánů) nebo navazuje na

---

sledovaného období. Z výsledků byla vynechána data pro soudce Formánkovou a Kůrku, která se vztahovala jen k relativně nízkému počtu rozhodnutí. Naproti tomu data pro soudce Musila, Jirsu a Fialu, vztahující se k většině sledovaného období, byla zahrnuta.

⁵⁴⁹ Tento vzájemný poměr je zjišťován mezi údaji vyjadřujícími procentní míru vstřícnosti, a nikoliv mezi absolutními čísly počtu případů, jimž soudce v dané sledované kategorii vyhověl. Je tomu tak proto, aby získaný údaj abstrahoval od skutečnosti, že různí soudci mohli vydati v absolutních číslech odlišný počet celkový rozhodnutí.

⁵⁵⁰ Za trestní předpisy byly v této souvislosti pro účely výzkumu považovány zákony č. 141/1961 Sb., trestní řád, č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, č. 140/1961 Sb., trestní zákoník, č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, a 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže. Za civilní předpisy pak byly považovány zákony č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, a č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

⁵⁵¹ Tj. v čísle označujícím pořadí věci v rámci daného roku.

předchozí judikaturu, která na případ bez pochybností dopadá; 2) případy, v nichž vyhovění ústavní stížnosti záviselo na posouzení skutkových okolností daného případu či uvážení, které soudcům poskytovala právní úprava, resp. dosavadní judikatura; 3) případy, v nichž bylo pro vyhovění ústavní stížnosti změnit dosavadní (vnitrostátní) právní status quo, tedy řešit novou právní otázku či se odchýlit od judikatury či znění zákona.

V případě všech 4 zkoumaných kategorií se snažím ověřovat domněnku, že jednotliví soudci se liší ve svém „přednastavení“ v přístupu k projednávaným případům, přičemž uvedené odlišnosti nespočívají výhradně v odlišné míře vstřícnosti ke stěžovatelům. Hypotézu výzkumu lze proto formulovat tak, že pro jednotlivé soudce se nejen liší míra vstřícnosti k ústavním stížnostem obecně, ale tato odlišnost je výraznější v závislosti na shora uvedených vlastnostech projednávaných případů. V případě výše popsané první části analýzy lze tuto hypotézu jiným způsobem vyjádřit i tak, že jednotliví soudci budou vykazovat výrazně odlišné poměry míry vstřícnosti ve sledovaných dichotomních kategoriích (přičemž tyto rozdíly budou vyšší než v případě výsledků provedeného kontrolního výpočtu). V případě druhé části analýzy lze uvedenou hypotézu vyjádřit též tak, že soudci by měli v relativně podobném procentu případů vyhovět ústavním stížnostem v relativně jednoznačných případech, a naproti tomu ve zbylých dvou kategoriích případů by se mělo procento vyhovění ústavním stížnostem pro jednotlivé soudce výrazně lišit.

Popsané metody trpí několika nevýhodami, které však výsledky zcela neznehodnocují. Předně, v obou svých částech se analýza zaměřuje na výsledky řízení pro jednotlivé soudce zpravodaje, a zcela tak odhlíží od vlivu zbylých členů senátu. V případě českého Ústavního soudu se však faktická úloha soudce zpravodaje zdá být relativně dominantní – to platí jednak pokud jde o volbu případů, v nichž je rozhodováno nálezem a nikoliv usnesením,⁵⁵² ale především, jak ukázala předcházející kapitola, i pokud jde o samotný výsledek řízení o ústavní stížnosti. Zaměření na soudce zpravodaje proto dává dobrý smysl.

Dále jsou s analýzou spojena obecná rizika statistické metody: výzkum odhlíží od rozličných kvalit konkrétních zkoumaných případů (první část analýzy je dokonce prováděna bez znalosti

---

⁵⁵² Viz kapitolu 5. Z případů rozhodovaných nálezem se přitom ve výrazné většině případů jedná o nález vyhovující (v nyní sledovaném období od 1. 1. 2015 do 30. 6. 2019 bylo například alespoň zčásti vyhovujících 868 z celkem 962 senátních nálezů, tj. cca 90,2 %).

skutečného obsahu zkoumaných rozhodnutí), a nutně se tak dopouští četných zjednodušení. Vedle toho pochopitelně existuje určité riziko, že zjištěné výsledky jsou výsledkem náhody; vzhledem k relativně vysokému počtu zkoumaných rozhodnutí by však díky tzv. zákonu velkých čísel i při vědomí těchto limitů měly mít výsledky určitou vypovídací hodnotu. V případě druhé části analýzy, v jejímž rámci je na základě obsahu nálezů hodnocena míra ochoty soudců jít za účelem vyhovění ústavní stížnosti nad rámec dosavadního právního statu quo, je pak pochopitelným rizikem možnost subjektivního hodnocení ze strany autora. Vzhledem k tomu, že provedení nezávislého posouzení nálezů několika hodnotiteli přesahuje možnosti tohoto výzkumu, pokusil jsem tomuto riziku zčásti předejít relativně jednoznačným vymezením tří vytvořených kategorií nálezů. Nadto budou níže rozvedeny příklady nálezů zařazených do jednotlivých kategorií tak, aby byl postup při hodnocení zjevnější. Úplný seznam hodnocených nálezů a jejich zařazení do sledovaných kategorií pak tvoří přílohu 3 této práce. K výsledkům je i tak nutno přistupovat s vědomím, že nejsou založeny na objektivně měřitelných údajích.

6.3 STATISTICKÁ ANALÝZA

Tabulky č. 1–4 zobrazují výsledky první části provedené analýzy, jednotliví soudci zpravodajové jsou v nich vždy seřazeni podle poměru mezi procentem vyhovění v první sledované oblasti (např. trestní) ku procentu vyhovění v druhé, k ní dichotomní sledované oblasti (např. civilní). To zjednodušeně řečeno znamená, že soudci jsou v každé tabulce seřazeni vždy od toho, který je relativně nejvíce „zaměřen“ na první ze sledovaných oblastí, po toho, který je zaměřen nejvíce na druhou oblast.

6.3.1 Trestní a civilní věci

Tabulka 6: Poměr vstřícnosti soudců v trestních : civilních věcech

soudce	celkem vyhověno	trestní		civilní		poměr trestní / civilní
		vyhověno	míra vstřícnosti	vyhověno	míra vstřícnosti	
Šimáčková	8,0 %	37	11,2 %	63	9,4 %	1,2
Lichovník	4,3 %	14	4,8 %	35	5,2 %	0,9
Musil	2,8 %	8	3,1 %	19	3,3 %	0,9
Rychetský	6,5 %	10	7,2 %	28	8,2 %	0,9
David	5,9 %	21	6,7 %	43	8,1 %	0,8
Uhlíř	4,9 %	16	5,4 %	46	6,9 %	0,8

Suchánek	2,2 %	8	2,6 %	19	3,3 %	0,8
Filip	6,7 %	19	6,4 %	56	9,2 %	0,7
Šimíček	5,5 %	15	5,0 %	57	8,0 %	0,6
Fenyk	7,7 %	13	6,4 %	44	11,2 %	0,6
Zemánek	4,2 %	9	2,8 %	41	6,0 %	0,5
Sládeček	2,4 %	5	1,7 %	27	4,0 %	0,4
Jirsa	3,6 %	6	2,4 %	34	5,6 %	0,4
Fiala	3,3 %	4	1,7 %	31	5,5 %	0,3
Tomková	4,4 %	3	1,8 %	21	6,7 %	0,3
celkem	4,7 %	188	4,7 %	564	6,6 %	0,7

Tabulka 6 ukazuje poměrně nezanedbatelné rozdíly mezi soudci v jejich „specializaci“ na trestní či civilní oblast, a to při poměrně vysokém celkovém počtu rozhodnutí, z nichž jsou daná data zjišťována – celkově soudci ve sledovaném období rozhodovali 4 021 věcí, které byly pro účely výzkumu zařazeny do trestní oblasti, a dokonce 8 591 věcí zařazených do civilní oblasti. Velmi zajímavé v tomto směru je, že míra vstřícnosti zjištěná pro jednotlivé soudce se zdá viditelně výrazněji lišit pro trestní oblast než pro oblast civilní. Pro obě oblasti je navíc odlišnost výraznější než pro celý sledovaný dataset.⁵⁵³ Z toho lze vyvozovat, že odlišný přístup soudců k oběma sledovaným oblastem může představovat součást vysvětlení pro celkově odlišnou míru vstřícnosti soudců v rozhodování o ústavních stížnostech.

Lze přitom pozorovat, že 14 z 15 soudců vykazuje vyšší míru vstřícnosti v soukromoprávní oblasti. Výrazně v tomto směru vyčnívá Kateřina Šimáčková, která naopak jako jediná vyhověla většímu procentu ústavních stížností v oblasti trestního práva. I mezi ostatními soudci jsou však rozdílné přístupy citelné: zatímco u pětice soudců Lichovník, Musil, Rychetský, David a Uhlíř je míra vstřícnosti v obou sledovaných oblastech rámcově srovnatelná, u soudců Fialy a Tomkové se zdá, že stěžovatelé v trestněprávní oblasti mají výrazně (třikrát) nižší úspěch než stěžovatelé v oblasti civilní.

Pro odlišnosti soudců v přístupu ke sledovaným právním oblastem může existovat několik vysvětlení, která je v rámci výsledků výzkumu nutné považovat za otevřenou úvahu, nikoliv za prokázané závěry. Jako první z nich se nabízí možnost, že vliv má předchozí profesní specializace soudců, a že soudci jsou v oblastech své specializace schopni snáze odhalit porušení ústavních

---

⁵⁵³ Různou míru „odlišnosti“ zjištěné vstřícnosti soudců lze vyjádřit matematickou hodnotou rozptylu. Ta činí pro celý sledovaný dataset 0,316 %, pro civilní oblast 0,505 % a pro trestní oblast 0,0671 %.

práv.⁵⁵⁴ Relativně překvapivě se však tento předpoklad ve výše uvedených datech nepotvrzuje. Pokud jde o obory civilního a trestního práva, je taková specializace jasně identifikovatelná u „civilistů“ Ludvíka Davida,⁵⁵⁵ Tomáše Lichovníka⁵⁵⁶, Davida Uhlíře,⁵⁵⁷ Jaromíra Jirsy,⁵⁵⁸ a Jaromíra Fialy,⁵⁵⁹ a na druhé straně pak trestněprávních specialistů Jaroslava Fenyka⁵⁶⁰ a Jana Musila.⁵⁶¹ Uvedený předpoklad vlivu profesní specializace na míru vstřícnosti však platí v zásadě jen pro soudce Jirsu a Fialu, civilisty, kteří výrazně častěji vyhoví stížnostem v civilní oblasti, a soudce Musila, který je naopak viditelně vstřícnější v oblasti trestněprávní. Naopak výsledky pro soudce Lichovníka, Davida a Uhlíře se předpokladu větší vstřícnosti v oblasti své specializace zcela vzpírají, výsledek pro soudce Fenyka v tomto směru nevyčnává žádným směrem. Nelze však v této souvislosti vyloučit, že určitou roli hraje profesní zaměření asistentů jednotlivých soudů, které již ovšem nelze snadno zjistit z veřejně dostupných zdrojů.

Jiné vysvětlení rozdílů mezi soudci v jednotlivých oblastech má naopak výrazně více právní charakter a může spočívat v odlišném přístupu soudců k některým právním otázkám opakovaně řešeným Ústavním soudem v případech spadajících do sledovaných oblastí. Ten může mít buď přímo podobu odlišného právního názoru dlouhodobě zastávaného různými soudci (který je ale v odůvodněných rozhodnutích Ústavního soudu obtížně vystopovatelný s ohledem na to, že přiznané překonání staršího právního názoru se v nich objevuje jen zcela výjimečně), nebo též odlišné představy soudců o intenzitě určitých ústavních požadavků: kupříkladu u soudkyně Šimáčkové,

---

⁵⁵⁴ To mj. ve svém loňském výzkumu (ovšem bez podrobného odůvodnění) ve vztahu k II. Ústavnímu soudu konstatovala T. Papoušková, viz PAPOUŠKOVÁ, T. Nastolování agendy Ústavního soudu, op. cit. sub 82; existenci dělící linie mezi soudci Ústavního soudu podle jejich předchozí profesní specializace předpokládá i ŠIPULOVÁ, K. The Czech Constitutional Court, op. cit. sub 85, s. 53.

⁵⁵⁵ Působil jako soudce občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu. Informace, stejně jako v případě ostatních soudců jsou veřejně dostupné na webu Ústavního soudu, viz Ústavní soud. Současní funkcionáři a soudci [online, cit. 8. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2WdDNk3>.

⁵⁵⁶ Dříve soudce Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou a poté Krajského soudu v Brně zaměřený na občanskoprávní agendu.

⁵⁵⁷ Před nástupem na Ústavní soud advokát a insolvenční správce, který se věnoval především občanskoprávní a obchodní agendě; dále též vyučující občanského práva na Právnické fakultě UK.

⁵⁵⁸ Postupně soudce Obvodního soudu pro Prahu 8, Obvodního soudu pro Prahu 1 a Městského soudu v Praze, dlouhodobě se věnuje zejména civilnímu procesnímu právu a části hmotněprávní agendy, člen expertních komisí při Ministerstvu spravedlnosti pro civilní proces.

⁵⁵⁹ Profesor občanského práva, působil mj. též jako advokát.

⁵⁶⁰ Profesor trestního práva a v minulosti státní zástupce.

⁵⁶¹ Profesor trestního práva, před nástupem na Ústavní soud působil jako vedoucí katedry trestního práva na Právnické fakultě UK a prorektor, resp. rektor Policejní akademie; v minulosti působil též jako prokurátor.

nejvstřícnější zpravodajky v trestní oblasti, lze ve sledovaném období nalézt několik typických situací, v nichž v této oblasti opakovaně shledávala porušení základních práv stěžovatelů. Těmi jsou kupříkladu odsouzení stěžovatele na základě důkazů provedených nepřipustným způsobem⁵⁶², na základě skutkového stavu zjištěného s nedostatečnou mírou jistoty⁵⁶³, nebo nedostatečné odůvodnění dílčího procesního rozhodnutí.⁵⁶⁴ Na druhou stranu u soudců Tomkové a Fialy, kteří byli v trestněprávní oblasti nejméně vstřícní, bylo podobné důvody vyhovění ústavní stížnosti možné dohledat pouze zcela výjimečně (v případě soudkyně Tomkové v nálezu týkajícím se nedostatečného odůvodnění rozhodnutí o zabrání věci⁵⁶⁵ a v případě soudce Fialy v nálezu, v němž Ústavní soud dovedl porušení principu presumpce nevinu hodnocením důkazů v neprospěch stěžovatele⁵⁶⁶). Lze se proto domnívat, že posledně jmenovaní soudci mohou mít k nedostatkům v dokazování či odůvodňování napadených rozhodnutí zkrátka benevolentnější přístup.

Třetím možným vysvětlením rozdílné míry vstřícnosti soudců ve dvou sledovaných oblastech, které dobře konvenuje v úvodu popsanému širokému chápání postojového modelu i výsledkům získaných v dalších částech výzkumu, je odlišné hodnotové zázemí či „světonázor“ soudců. V oblasti trestního práva jsou většinou v pozici stěžovatele obvinění (popř. odsouzení), kteří v rámci trestního řízení v nerovném postavení „soupeří“ se státním aparátem, který se pokouší prokázat jejich vinu, popřípadě na nich vykonává trestní sankci; výjimečně jsou vedle toho v pozici stěžovatelů též poškození, kterým měla nastat určitá újma v důsledku trestného činu. U soudců stejně jako u jiných lidí se zde může projevat výchozí hodnotová představa o tom, nakolik přísně mají být vnímány povinnosti tížící v uvedené nerovné situaci stát, a naopak na druhé straně, jak silně je vnímán zájem státu a společnosti na odsouzení pachatelů trestné činnosti. Větší tendenci k vyhovění ústavním stížnostem proto teoreticky mohli mít soudci oddaní hodnotám jako je svoboda a presumpce nevinu, než soudci oddaní hodnotám jako je pořádek a bezpečnost. Na

---

⁵⁶² Nálezy z 29. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3585/18, z 23. 2. 2015, sp. zn. I. ÚS 2852/14, a z 3. 11. 2016, sp. zn. I. ÚS 1860/16.

⁵⁶³ Nálezy z 22. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 520/16, z 15. 2. 2016, sp. zn. I. ÚS 368/15, a z 1. 4. 2015, sp. zn. I. ÚS 2726/14.

⁵⁶⁴ Nálezy z 1. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3302/18, ze 4. 12. 2018, sp. zn. II. ÚS 3491/18, z 22. 5. 2019, sp. zn. II. ÚS 3822/18, a ze 17. 3. 2016, sp. zn. I. ÚS 356/16.

⁵⁶⁵ Nález z 24. 5. 2016, sp. zn. I. ÚS 1121/15.

⁵⁶⁶ Nález z 19. 7. 2016, sp. zn. III. ÚS 1073/15.

druhé straně v civilních sporech se zpravidla na obou stranách nachází fyzické či právnické osoby, a to v rozličných pozicích z hlediska hmotného i procesního práva, jako např. žalobce/žalovaný, oprávněný/povinný, podnikatel/spotřebitel, zaměstnavatel/zaměstnanec, škůdce/poškozený atd. atd. Odlišné hodnotové zázemí soudců se i v něm může projevit v tom, které ústavní stížnosti se ten který soudce rozhodne vyhovět, vliv na celkovou míru úspěšnosti stěžovatelů v řízení však může být nižší.

6.3.2 Fyzické a právnické osoby

Otázka osoby stěžovatele již souvisí s následující tabulkou, v níž je zachycena míra vstřícnosti soudců podle toho, zda byla v řízení v pozici stěžovatele fyzická, či právnická osoba:

Tabulka 7: fyzické a právnické osoby jako stěžovatelé

soudce	celkem vyhověno	fyzické osoby		právnické osoby		poměr FO / PO
		vyhověno	míra vstřícnosti	vyhověno	míra vstřícnosti	
Lichovník	4,3 %	52	4,6 %	7	3,0 %	1,5
David	5,9 %	60	5,9 %	8	4,1 %	1,5
Šimáčková	8,0 %	96	8,3 %	14	6,4 %	1,3
Musil	2,8 %	24	2,4 %	4	2,0 %	1,3
Rychetský	6,5 %	36	6,4 %	9	7,7 %	0,8
Filip	6,7 %	73	6,5 %	16	7,8 %	0,8
Suchánek	2,2 %	23	2,2 %	5	2,7 %	0,8
Fenyk	7,7 %	53	7,7 %	13	9,5 %	0,8
Uhlíř	4,9 %	53	4,6 %	13	6,1 %	0,8
Šimíček	5,5 %	60	5,1 %	17	6,7 %	0,8
Fiala	3,3 %	31	3,1 %	8	4,3 %	0,7
Zemánek	4,2 %	43	3,9 %	13	5,4 %	0,7
Jirsa	3,6 %	35	3,4 %	10	5,1 %	0,7
Sládeček	2,4 %	25	2,2 %	8	3,6 %	0,6
Tomková	4,4 %	23	3,9 %	6	6,7 %	0,6
celkem	4,7 %	687	4,6 %	151	5,2 %	0,9

V tomto ohledu nevykazují soudci tak výrazné odchylky od celkové míry vstřícnosti zjištěné pro celý dataset. Rozdělení na soudce, u nichž mají viditelně větší úspěch fyzické osoby než osoby právnické (soudci Lichovník, David, Šimáčková a Musil) a naopak soudce, u nichž poměrně výrazně častěji uspějí právnické osoby (soudci Fiala, Zemánek, Jirsa, Sládeček a Tomková) je však zřetelné. Pozoruhodná je též souvislost mezi výsledky pozorovanými v tabulce č. 1 a tabulce č. 2, v nichž jsou soudci seřazeni rámcově podobně – to je zřejmě především logickým důsledkem skutečnosti, že v trestním řízení jsou v drtivé většině případů v pozici obviněného (odsouzeného)

fyzické osoby. Soudci, u nichž mají větší úspěch stěžovatelé v trestním řízení, jsou tak tíž soudci, u nichž mají úspěch fyzické osoby.

Souvislost s výsledky zachycenými v tabulce č. 1 však nutně nepředstavuje jediné možné vysvětlení rozdílů v úspěšnosti fyzických a právnických osob. Potenciální příčinou může být též odlišný hodnotový i „metodologický“ přístup soudců k rozhodování případů. Fyzické osoby mohou mít například o něco větší úspěch před soudci, pro něž představuje důležitou součást rozhodovacího procesu empatie se stěžovatelem, vcítění se do jeho pozice, třeba i na úkor systémových hodnot jako je právní jistota – lze si přitom povšimnout, že k hodnotě empatie se ve veřejně dostupných rozhovorech hlásili soudkyně Šimáčková⁵⁶⁷ a soudci Lichovník,⁵⁶⁸ Fenyk⁵⁶⁹ a Uhlíř,⁵⁷⁰ tedy z většiny soudci, u nichž se skutečně zdají mít fyzické osoby relativně vysoký úspěch v poměru k jiným soudcům. U zbývajících soudců se naopak podobná veřejná vyjádření dohledat nepodařilo.⁵⁷¹

Určitou (byť zřejmě ne dominantní) roli vedle toho může hrát i skutečnost, že někteří soudci mohou mít oproti jiným o něco silnější tendenci prosazovat v rámci judikatury Ústavního soudu v různých formách ochranu slabší strany právních vztahů – v této pozici se přitom častěji ocitají fyzické osoby, typicky v postavení spotřebitele či zaměstnance, podobně se v určitém ohroženém postavení v právních vztazích mnohdy nacházejí nezletilí či osoby se zdravotním postižením. Takto si lze například povšimnout, že ve sledovaném období od roku 2015 dle databáze NALUS

---

⁵⁶⁷ Kateřina Šimáčková veřejně hovořila o empatii jako hodnotě důležité pro právníky i konkrétně soudce opakovaně, viz např. KUNDRA, O. Vždycky se braňte. Rozhovor s K. Šimáčkovou. *Respekt*. 2014, č. 3, s. 46 an., ŠIMŮNKOVÁ, T. Od práva toho požadujeme moc. Rozhovor s K. Šimáčkovou. *Právo*. 14. 4. 2016, s. 5 an., KUNDRA, O. Máme svět, jaký si zasloužíme. Rozhovor s K. Šimáčkovou. *Respekt*. 2017, č. 32, s. 44 an.

⁵⁶⁸ Viz VÁLOVÁ, I. Ústavní soudce Lichovník: V rodinných věcech není dovolání, důležitá je empatie. *Česká justice*, 1. 5. 2018 [online, cit. 9. 2. 2021], dostupné z: <http://bit.ly/2mdF39P>.

⁵⁶⁹ Viz LÉKO, K. Příkoří a nespravedlnost nesnesu. Rozhovor s J. Fenykem. *Lidové noviny*. 30. 10. 2017, s. 15. Jaroslav Fenyk zde konkrétně na dotaz, zda si myslí, že je Ústavní soud jmenovaný Milošem Zemanem levicovější než dříve, odpověděl (v podstatě ve shodě s tím, jak se k otázce „postojů“ soudců snaží přistupovat tato kapitola): „Někteří soudci vnímají sociální aspekty citlivě, jiní méně. Já patřím k těm, kteří se v každé věci snaží vidět lidský rozměr. Leccos jsem zažil, na státním zastupitelství jsem přezkoumával politické procesy s generálem Píkou nebo Miladou Horákovou, tábory nucených prací. To vás naučí myslet empaticky. Zároveň ctím konzervativní hodnoty – rodinu, manželství, roli státních orgánů. Není to o politice, jako spíše o osobním nastavení každého soudce a jeho životních zkušenostech.“

⁵⁷⁰ Viz TREUTLEROVÁ, H. Rozhovor: David Uhlíř – Advokát hledá spravedlnost pro svého klienta. Soudce hledá spravedlnost. *Právní prostor*. 12. 4. 2019 [online, cit. 9. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2kGmaf8>.

⁵⁷¹ Za použití vyhledávače Newton Media Search pro období od 1. 1. 2012 a vyhledávání dle klíčového slova „empatie“ a vždy příjmení příslušného soudce.

soudci Suchánek a Sládeček nevydali žádný nálezy, který by obsahoval slovo „spotřebitel“ a ani jednou tedy nevyhověli ústavní stížnosti s odkazem na spotřebitelskou ochranu. Oproti tomu viditelně nejaktivnější se v prosazování spotřebitelské ochrany zdá být soudkyně Šimáčková, která v uvedeném období vyhověla ústavní stížnosti s odkazem na spotřebitelskou ochranu hned šestkrát,⁵⁷² nezanedbatelné jsou čtyři „spotřebitelské“ nálezy Jana Filipa.⁵⁷³

6.3.3 Právo vlastnit majetek a hospodářská, sociální a kulturní práva

Tabulka 8 zachycuje rozdíly v přístupu soudců ke kategoriím případů podle toho, zda u nich Ústavní soud jako „předmět řízení“ eviduje právo vlastnit majetek (tj. typické liberální základní právo první generace), či hospodářská, sociální a kulturní práva (tj. naopak práva druhé a třetí generace):

Tabulka 8: právo vlastnit majetek a sociální práva

soudce	celkem vyhověno	právo vlastnit maj.		sociální práva		poměr PVM / SP
		vyhověno	míra vstřícnosti	vyhověno	míra vstřícnosti	
Musil	2,8 %	10	9,1 %	0	0,0 %	-
Lichovník	4,3 %	14	18,7 %	1	1,6 %	11,4
Suchánek	2,2 %	8	6,0 %	2	2,3 %	2,6
Rychetský	6,5 %	13	18,6 %	4	7,4 %	2,5
Fiala	3,3 %	12	9,0 %	4	4,2 %	2,1
Tomková	4,4 %	9	12,9 %	4	8,2 %	1,6
David	5,9 %	10	7,4 %	4	6,0 %	1,2
Filip	6,7 %	20	15,6 %	12	13,8 %	1,1
Jírša	3,6 %	8	11,8 %	7	10,9 %	1,1
Šimíček	5,5 %	17	8,4 %	9	8,1 %	1,0
Uhlíř	4,9 %	13	11,7 %	9	12,0 %	1,0
Sládeček	2,4 %	4	4,6 %	4	4,9 %	0,9
Zemánek	4,2 %	11	7,0 %	10	8,1 %	0,9
Fenyk	7,7 %	10	11,2 %	6	13,0 %	0,9

⁵⁷² Konkrétně se jednalo o nálezy z 11. 8. 2015, sp. zn. I. ÚS 668/15 (povinnost soudů provést výpočet výše škody způsobené neoprávněným odběrem pro spotřebitele spravedlivým způsobem), z 19. 1. 2017, sp. zn. I. ÚS 3308/16 (ochrana spotřebitele před lichevními smlouvami), z 23. 11. 2017, sp. zn. I. ÚS 2063/17 (výklad zákona o vodovodech a kanalizacích způsobem příznivějším pro spotřebitele), z 27. 11. 2017, sp. zn. I. ÚS 1844/17 (zohlednění postavení spotřebitele jako slabší strany při rozhodování o nákladech řízení), z 20. 12. 2017, sp. zn. I. ÚS 1707/17 (neplatnost rozhodčích doložek ve spotřebitelských smlouvách), a z 1. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3194/18 (ochrana spotřebitele před nepřiměřenými úroky vymáhanými v exekučním řízení).

⁵⁷³ Jedná se o nálezy z 26. 2. 2015, sp. zn. III. ÚS 3808/14 (náhrada za zpožděný let), z 16. 7. 2015, sp. zn. III. ÚS 1996/13 (ochrana spotřebitele při úpadku cestovní kanceláře), z 24. 1. 2017, sp. zn. III. ÚS 1293/16 (kauzální námitky spotřebitele ve směnečném řízení) a z 23. 7. 2019, sp. zn. III. ÚS 2589/17 (ochrana spotřebitele v incidenčním sporu o popření pohledávky).

Šimáčková	8,0 %	16	10,3 %	15	15,3 %	0,7
celkem	4,7 %	175	10,1 %	91	7,7 %	1,3

Výsledky ukazují nejzřetelnější rozdíly v přístupu ke sledovaným kategoriím mezi jednotlivými soudci, byť jedním dechem je třeba připustit, že oproti tabulkám 1 a 2 se ve sledovaných kategoriích nachází nižší celkový počet rozhodnutí, což výsledky činí méně statisticky relevantními. I tak je však pozoruhodné, že zatímco výrazná většina soudců vyhoví stížnostem namítajícím porušení vlastnického práva a sociálních práv v přibližně podobném procentu případů, několik soudců v tomto směru představuje viditelné výjimky. Soudkyně Šimáčková na jedné straně vyhověla stížnostem v oblasti sociálních práv cca o polovinu častěji než stížnostem v oblasti práva vlastnit majetek. Na druhé straně opačný trend zaznamenali soudci Suchánek, Rychetský a Fiala, kteří naopak cca dvojnásobně „preferovali“ stížnosti namítající porušení práva vlastnit majetek. Výsledky pro soudce Lichovníka a Musila se pak v zásadě vzpírají relevantnímu hodnocení zvolenou metodou výpočtu poměru vstřícnosti ve sledovaných oblastech. Soudce Lichovník z 61 stížností, u nichž byl soudcem zpravodajem a Ústavní soud u nich eviduje v předmětu řízení „sociální práva“ vyhověl pouze jediné,⁵⁷⁴ soudce Musil pak ze 74 takových stížností řešených ve sledovaném období nevyhověl žádné. Jakkoliv nelze vyloučit možnost, že se jedná o náhodný výsledek, je tato možnost relativně nepravděpodobná s ohledem na skutečnost, že průměrná míra vyhovění ústavním stížnostem v kategorii hospodářských, sociálních a kulturních práv činila pro celý soud 7,7 %. Z druhé strany pak stojí za pozornost i skutečnost, že výrazné rozdíly v míře vstřícnosti se projevují nejen v oblasti hospodářských, sociálních a kulturních práv, ale i v oblasti ochrany práva vlastnit majetek, kde soudci Lichovník, Rychetský a Filip výrazně vyčnívají jako nejvstřícnější soudci.

I rozdíly mezi soudci pozorované ve třetí tabulce lze zřejmě nejlépe vysvětlit jednak možnými odlišnými právními názory, jednak odlišným hodnotovým pozadím jednotlivých soudců (které ostatně může s odlišnými právními názory souviset). Zejména v oblasti ochrany hospodářských,

---

⁵⁷⁴ Jednalo se přitom navíc o nález z 16. 12. 2019, sp. zn. IV. ÚS 650/15, jímž Ústavní soud zjednodušeně řešeno vyhověl stížnosti otce, jemuž soudy stanovily povinnost platit nepřiměřeně vysoké výživné. Jakkoliv tedy Ústavní soud založil své rozhodnutí na tom, že obecné soudy porušily základní právo stěžovatele jako rodiče na výchovu jeho dětí zaručené čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, nelze přehlédnout, že ochráněny zde byly oprávněné zájmy vysokopříjmového rodiče a nález tedy není z hlediska ochrany hospodářských, sociálních a kulturních práv zcela typický.

sociálních a kulturních práv může mít roli kupříkladu čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, z něhož bývá v zásadě dovozována větší zdrženlivost soudu v oblasti ochrany řady sociálních práv, přístup soudců k míře této zdrženlivosti však vůbec nemusí být jednotný.⁵⁷⁵ Přitom v případě, že jsou soudci ochotni i v této oblasti častěji vyhovovat ústavním stížnostem, mohou se u nich vzhledem k široké škále práv zakotvených v hlavě čtvrté Listiny základních práv a svobod projevat vcelku rozličné hodnoty. V této kategorii často zásahy Ústavního soudu směřují do oblasti rodinného práva a jsou odůvodněny ochranou nejlepšího zájmu dítěte a popř. rodičovství a rodiny. Může se však jednat i kupříkladu o ochranu práva svobodně podnikat jako v případě dvou nálezů soudce Šimíčka z letošního roku,⁵⁷⁶ stejně jako ochranu práva na ochranu zdraví jako u některých výrazných nálezů soudkyně Šimáčkové.⁵⁷⁷

6.3.4 Kontrolní výpočet

Poslední z tabulek zahrnutých do této části analýzy má již výhradně kontrolní funkci zachycuje náhodně zvolené kritérium (výskyt č. 3 a č. 4 v běžném čísle v rámci spisové značky věci):

Tabulka 9: kontrolní výpočet (číslo 3 a číslo 4 ve sp. zn.)

soudce	celkem vyhověno	číslo 3		číslo 4		poměr číslo 3 / číslo 4
		vyhověno	míra vstřícnosti	vyhověno	míra vstřícnosti	
Fenyk	7,7 %	36	9,8 %	22	7,0 %	1,4
Musil	2,8 %	13	2,6 %	9	2,0 %	1,3
Rychetský	6,5 %	23	7,6 %	15	6,2 %	1,2
Lichovník	4,3 %	29	4,8 %	21	4,1 %	1,2
Tomková	4,4 %	19	6,5 %	15	5,7 %	1,1
Fiala	3,3 %	25	4,4 %	14	3,9 %	1,1
Jirsa	3,6 %	24	3,8 %	13	3,5 %	1,1
Filip	6,7 %	44	7,2 %	29	6,8 %	1,1
David	5,9 %	35	6,2 %	26	5,8 %	1,1
Suchánek	2,2 %	16	2,8 %	15	3,1 %	0,9
Uhlíř	4,9 %	29	5,0 %	26	5,6 %	0,9
Šimáčková	8,0 %	44	7,6 %	41	8,6 %	0,9

⁵⁷⁵ Srov. k tomu obdobně (byť k oblasti plenárních nálezů) ANTOŠ, M. EET, kouření, hospodářská práva a jaderná tlačítka. *Jurisprudence*. 2019, r. 27, č. 3, s. 1–5.

⁵⁷⁶ Nálezy ze 17. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3212/18 (svoboda projevu v rámci podnikání – anexe Krymu), a z 2. 5. 2019, sp. zn. II. ÚS 3101/18 (smluvní svoboda a výklad konkurenční doložky).

⁵⁷⁷ Nálezy z 23. 2. 2015, sp. zn. I. ÚS 1251/14 (přezkum rozhodnutí o úhradách léčivých přípravků ze zdravotního pojištění), z 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17 (povinnost zajistit osobě se zdravotním pojištěním vhodné služby sociální péče) či z 8. 10. 2018, sp. zn. II. ÚS 725/18 (participační práva dítěte v řízení, které se týká jeho očkování).

Zemánek	4,2 %	27	4,4 %	26	5,2 %	0,8
Šimíček	5,5 %	31	4,9 %	33	6,4 %	0,8
Sládeček	2,4 %	14	2,3 %	16	3,3 %	0,7
celkem	4,7 %	409	5,1 %	321	5,1 %	1,0

Tabulka č. 4 ukazuje, že určité rozdíly mezi soudci se projevují i na v závislosti na kritériu, které je pro rozhodovací činnost soudců zjevně irrelevantní – projevují se tedy výhradně na základě náhody. Jedná se však o rozdíly zřetelně nižší, než jaké byly pozorovány v případě tabulek č. 1 až 3. Z toho je třeba dovozovat dva závěry: Na jedné straně se zdá, že vlastnosti projednávaných případů sledované v tabulkách č. 1 až 3 skutečně mohou hrát v rozhodování Ústavního soudu svou roli a zjištěné výsledky se tedy zdají být validní. Na druhé straně však tyto výsledky nelze přeceňovat a je třeba je vnímat spíše jako orientační. Zjištěné hodnoty „vstřícnosti“ jednotlivých soudců ve sledovaných oblastech nelze především v žádném případě bez dalšího ztotožňovat se skutečnou pravděpodobností, že ten který soudce vyhoví ústavní stížnosti v dané oblasti.

6.4 OBSAHOVÁ ANALÝZA

Výsledky hodnocení obsahu vyhovujících senátních nálezů vydaných v období jednoho a půl roku od 1. 1. 2018 do 30. 6. 2019 jsou zobrazeny v tabulce č. 10. V ní jsou pro přehlednost obsaženy nejprve informace o celkovém počtu rozhodnutí každého soudce,⁵⁷⁸ počtu vyhovujících nálezů a míře vstřícnosti (tj. procentu vyhovění). Zásadní údaje jsou pak obsaženy ve sloupcích označených čísly 1 až 3, v nichž je pro každého soudce uveden počet a procento rozhodnutí, která lze zařadit do příslušné kategorie. Ty byly vymezeny tak, aby vypovídaly o míře potřeby jít za účelem vyhovění ústavní stížnosti nad rámec dosavadního právního statu quo. Nálezy v kategorii č. 1 jsou takové, v nichž Ústavní soud napravuje zjevné pochybení (např. nesprávný výpočet procesní lhůty, porušení kogentního a nesporně ústavně významného ustanovení podústavního práva atp.) nebo navazuje na předchozí judikaturu, která na případ bez pochybností dopadá. V těchto nálezech Ústavní soud z dosavadního právního stavu beze zbytku vychází a současně lze předpokládat, že na vyhovění stížnosti by se v daném případě soudci z jednoznačné většiny shodli. V kategorii č. 2

---

⁵⁷⁸ Tj. rozhodnutí splňujících shora vymezená obecná kritéria: jedná se o neplenární rozhodnutí vydaná v řízení o ústavní stížnosti, jimiž byla ústavní stížnost odmítnuta, zamítnuta, nebo jí bylo vyhověno.

se nacházejí případy, v nichž vyhovění ústavní stížnosti záviselo na posouzení skutkových okolností daného případu či na uvážení, které soudcům poskytovala právní úprava, resp. dosavadní judikatura, popřípadě v nichž bylo možné z dosavadní judikatury vyjít a jen nevýznamně ji posunout. Typicky jde tedy o případy, v nichž z právní úpravy či judikatury sice vyplývá určité obecnější kritérium hodnocení (jako např. „nejlepší zájem dítěte“), jeho aplikace na konkrétní skutkový stav již ale závisí na posouzení konkrétním soudcem. Nálezy v této kategorii již mají potenciál k určitému drobnému posunu právního statu quo, neboť mohou do budoucna (kvazi)precedenčně působit v dalších obdobných věcech. Do kategorie č. 3 pak byly zařazeny případy, v nichž bylo pro vyhovění ústavní stížnosti třeba změnit dosavadní právní status quo, tj. řešit zcela novou právní otázku, odchýlit se od dosavadní judikatury vysokých soudů či od znění zákona. Nálezy ve třetí kategorii tak zpravidla vyslovují zásadnější nové právní teze a dotvářejí (ústavní, popř. i podústavní) právo.

Tabulka 10: ochota "judikovat"

soudce	celkem rozhodnutí	vyhověno	1		2		3	
Šimáčková	480	34 7,1 %	9	1,9 %	14	2,9 %	11	2,3 %
David	446	24 5,4 %	7	1,6 %	10	2,2 %	7	1,6 %
Filip	512	32 6,3 %	12	2,3 %	12	2,3 %	8	1,6 %
Šimíček	513	26 5,1 %	10	1,9 %	9	1,8 %	7	1,4 %
Fenyk	250	16 6,4 %	5	2,0 %	8	3,2 %	3	1,2 %
Fiala	507	13 2,6 %	3	0,6 %	5	1,0 %	5	1,0 %
Uhlíř	509	26 5,1 %	10	2,0 %	12	2,4 %	4	0,8 %
Zemánek	489	13 2,7 %	5	1,0 %	5	1,0 %	3	0,6 %
Musil	334	8 2,4 %	5	1,5 %	1	0,3 %	2	0,6 %
Lichovník	509	24 4,7 %	9	1,8 %	12	2,4 %	3	0,6 %
Tomková	241	7 2,9 %	3	1,2 %	3	1,2 %	1	0,4 %
Jírša	490	14 2,9 %	4	0,8 %	8	1,6 %	2	0,4 %
Rychetský	236	13 5,5 %	6	2,5 %	7	3,0 %	0	0,0 %
Suchánek	471	10 2,1 %	4	0,8 %	6	1,3 %	0	0,0 %
Sládeček	513	11 2,1 %	6	1,2 %	5	1,0 %	0	0,0 %
celkem	6500	271 4,2 %	98	1,5 %	116	1,8 %	57	0,9 %

Soudci jsou v tabulce seřazeni podle toho, jak velké procento z jejich rozhodnutí ve zkoumaném období tvořily vyhovující nálezy zařazené do třetí kategorie. Právě v ní se poměrně očekávatelně mezi soudci projevují nejvýraznější rozdíly ukazující, že část soudců přistupuje k vyslovení nového právního závěru přibližně stejně často, jako napravuje zjevná pochybení obecných soudů, pro část soudců se jedná spíše o výjimečný krok a část k němu nesáhá v zásadě nikdy. V počtu nálezů zařazených do kategorie č. 1 jsou si výsledky pro jednotlivé soudce navzájem podobnější – rozdíly zde mohou být i výsledkem náhody, byť si lze představit i to, že v některých „jednoznačných“ případech může u některých soudců docházet k odmítnutí ústavní stížnosti

například s tím, že zjištěná zřejmá porušení podústavního práva nedosahují ústavní intenzity. Lze si přitom povšimnout skutečnosti, že soudci, kteří jsou celkově vstřícnější, jsou současně zpravidla ti soudci, u nichž je počet (resp. procento) nálezů zařazených do třetí kategorie vyšší. Rozdílná ochota soudců „judikovat“ (ve smyslu dotvářet právo) se tedy zdá být jedním z nejlepších vysvětlení pro rozdíly, které panují v míře jejich celkové vstřícnosti. Zatímco některé soudce absence jednoznačné prejudikatury či zákonné úpravy podporující pozici stěžovatele zpravidla vede k odmítnutí ústavní stížnosti, jiným ve vyhovění stížnosti naopak nebrání a poskytuje jim prostor pro vyslovení nových právních závěrů.⁵⁷⁹ Obvykle tyto přístupy bývají označovány jako „zdrženlivý“ či naopak „aktivistický“, což s sebou nese hodnotící podtext, který však pro obsah výzkumu není věcně významný.

Pokud jde o rozhodnutí zařazená do první ze sledovaných kategorií, ta o odlišné míře aktivismu či sebeomezení jednotlivých soudců příliš nevypovídají. Z hlediska hodnocení celkové míry, v níž mají postoje soudců vliv na rozhodování soudu o ústavních stížnostech je podstatná zejména samotná skutečnost, že tato rozhodnutí tvoří nezanedbatelnou část nálezů vydaných ve sledovaném období (konkrétně 98 z 271 hodnocených nálezů, tj. 36,2 %). Pro větší názornost lze uvést, že mezi rozhodnutí zařazená do této kategorie patří takové nálezy, v nichž Ústavní soud vytkl obecným soudům kupříkladu nesprávné poučení stěžovatele o nemožnosti podat dovolání,⁵⁸⁰ rozhodnutí o nákladech řízení za použití jiné tarifní hodnoty pro výpočet odměny advokáta, než předpokládá ustálená judikatura,⁵⁸¹ porušení rovnosti stran rozhodnutím o odvolání bez toho, aby měl stěžovatel příležitost se k napadenému rozhodnutí a podanému odvolání vyjádřit,⁵⁸² či nepřezkoumatelnost meritorního rozhodnutí.⁵⁸³

Do druhé sledované kategorie, tedy mezi případy, které sice závisejí na posouzení určitého méně určitého kritéria, jejich řešení však nemá potenciál způsobit výraznější judikatorní posun, byl zařazen největší počet rozhodnutí, a to jak celkově (116 z 271 hodnocených nálezů, tj. 42,8 %),

---

⁵⁷⁹ Obdobně (ovšem ve vztahu k „druhému“ Ústavnímu soudu a pouze k vybraným soudcům) viz KADLEC, O. *Metodologie interpretace práva v judikatuře Ústavního soudu ČR*, op. cit sub 75, a KÜHN, Z. *Ústavní soud České republiky*, op. cit sub 80.

⁵⁸⁰ Nález z 11. 6. 2019, sp. zn. II. ÚS 1467/18.

⁵⁸¹ Nález z 6. 6. 2019, sp. zn. IV. ÚS 3277/18.

⁵⁸² Nález ze 4. 6. 2019, sp. zn. IV. ÚS 802/19.

⁵⁸³ Nález z 16. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 4057/18.

tak i pro většinu jednotlivých soudců (výjimky tvoří soudci Šimíček, Musil a Sládeček). Znovu lze příkladmo uvést některá rozhodnutí spadající do této kategorie, pro niž je typické, že se v ní Ústavní soud často podrobně zabývá konkrétními skutkovými okolnostmi případu a možnostmi jejich podřazení pod již existující právní kategorie – v rámci této činnosti tak může mnohdy záležet na tom, jak silná je ochota konkrétního soudce se vůbec danými okolnostmi zabývat a jeho („přednastavená“) vstřícnost ke stěžovatelům a pochopení pro jejich obtížné životní situace, resp. přísnost k postupu obecných soudů.

Spadá sem kupříkladu nálezní soudce zpravodaje Vladimíra Sládečka,⁵⁸⁴ v němž Ústavní soud shledal porušení základních práv stěžovatele – otce – zamítnutím návrhu na změnu výchovy jeho nezletilých synů obecnými soudy, tj. fakticky prodloužením střídavé péče. Ústavní soud, aniž by revidoval závěry judikatury preferující střídavou výchovu, rozebral konkrétní okolnosti případu svědčící o její nefunkčnosti v dané rodině a dovedl tak, že soudy porušily hledisko nejlepšího zájmu dítěte.

Jiným příkladem je nálezní soudce zpravodaje Ludvíka Davida,⁵⁸⁵ jímž soud vyhověl stížnosti tureckého řidiče mezinárodní kamionové přepravy, který byl v ČR v roce 1992 odsouzen pro pokus o vraždu, ještě v průběhu trestního řízení (v roce 1990) však odcestoval do Turecka a pobýval v něm, resp. v rámci zaměstnání cestoval po Evropě. Trest odnětí svobody tak na něm nebyl vykonán. Až v roce 2017 byl stěžovatel zadržen ve Švédsku a předán do ČR k výkonu trestu. České soudy dovedly, že nedošlo k promlčení výkonu trestu v patnáctileté promlčecí době, neboť se stěžovatel zdržoval v cizině. Ústavní soud však (aniž by vyslovoval zásadní nové právní názory) poukázal na některé výjimečné okolnosti případu a téměř třicetiletou dobu, která uplynula od odsouzení stěžovatele a s důrazem na princip individuální spravedlnosti dovedl, že v době, kdy stěžovatel cestoval po Evropě, promlčecí doba běžela, a došlo tedy k promlčení výkonu trestu.

V nálezech spadajících do druhé sledované kategorie mají přitom soudci Ústavního soudu prostor i pro to, aby (v mezích kritérií, která v právním řádu již existují) uplatnili až extrémně benevolentní přístup ke stěžovatelům – takovým příkladem může být třeba nálezní soudkyně zpravodajky

---

⁵⁸⁴ Nález z 18. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 3970/18.

⁵⁸⁵ Nález z 11. 6. 2019, sp. zn. II. ÚS 1511/18.

Kateřiny Šimáckové,⁵⁸⁶ v němž Ústavní soud shledal porušení práva na spravedlivý proces účastníka soudního řízení správního – invalidního důchodce – mj. tím, že jej správní soudy osvobodily od třítisícového soudního poplatku jen z 90 %, ač stěžovatel tvrdil (a nedokládal), že si musí půjčovat na základní životní potřeby. Ústavnímu soudu popsaná situace postačovala k závěru, že rozhodnutí soudů je zatíženo prvkem libovůle, neboť není zřejmé, z čeho má stěžovatel soudní poplatek uhradit.

V popisované druhé sledované kategorii rozhodnutí je prostor pro prosazení světonázoru soudců o něco širší, jeho důsledky však nejsou zcela zásadní. Vzhledem k nižšímu významu těchto případů pro vývoj právního řádu jako celku zde dává malý smysl uvažovat na podkladě tradičního postojového modelu předpokládajícího vliv ideologie soudců na rozhodování případů. Mnohem spíše zde mohou hrát roli případné jemnější psychologické faktory a osobnostní předpoklady jednotlivých soudců od míry empatie přes ochotu zabývat se do detailu obsahem soudního spisu až po respekt k úsudku soudců, kteří se případem zabývali na nižších stupních. Roli pak může hrát i hodnotové zakotvení soudců mající vliv třeba na míru preference zájmů (práv) jednotlivce vůči zájmům společnosti (veřejného zájmu), na představy o optimálním rodinném uspořádání atp.

Nejzajímavější kategorii z hlediska tématu kapitoly je ta poslední, do níž byla zařazena „tvořivá“ rozhodnutí, byť do ní spadá nejméně nálezů (57 z 271, tj. 21 %). Jednoznačně nejčastěji vyslovuje nové právní názory ve vyhovujících nálezech trojice soudců tvořících v letech 2018–2019 II. senát Ústavního soudu (Šimácková, Šimíček, David).⁵⁸⁷ V sedmé kapitole si ještě povšimneme možné souvislosti se skutečností, že tato trojice patří mezi nejaktivističtější soudce i v oblasti plenárního rozhodování. Současně však mezi soudce nejvíce ochotné proměňovat právní status quo senátními nálezy patří též soudce Filip ze IV. senátu, který naopak v plenárních věcech vykazuje výrazně zdrženlivější přístup. Na rozhodnutích zařazených do 3. sledované kategorie, pocházejících od uvedených čtyř soudců zpravodajů, lze dobře demonstrovat, v kolika směrech tito soudci posunuli „právní status quo“ za sledované období pouhého půldruhého roku.

---

⁵⁸⁶ Nález ze 17. 5. 2019, sp. zn. II. ÚS 1966/18.

⁵⁸⁷ Informace o zařazení senátu však platí jen u věcí zahájených od 1. 1. 2018 dále – pro starší věci, z nichž část spadá i do sledovaného období, byla soudkyně Šimácková zařazena do I. senátu a soudce Filip do IV. senátu. V období po 1. 1. 2020 již pak došlo k další změně obsazení senátů. Viz rozvrhy práce Ústavního soudu dostupné na Ústavní soud. Organizace Ústavního soudu. [online, cit. 11. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3rHssJ8>.

V tomto ohledu mezi soudci nejvýrazněji vyčnívá Kateřina Šimáčková, u níž bylo identifikováno 11 nálezů spadajících do uvedené „tvořivé“ kategorie. Z nich část má pro právní praxi značný potenciální význam – mezi takové patří nález, jímž Ústavní soud dovedl povinnost kraje zajistit osobě se zdravotním postižením dostupnost vhodné služby sociální péče,⁵⁸⁸ rozhodnutí podrobně stanovící kritéria pro rozhodování o podmíněném propuštění a zapovídající možnost vzít v neprospěch odsouzeného v úvahu možnost předchozího porušování uložených podmínek,⁵⁸⁹ nález, který dovedl možnost rozhodovat i opakovaně o pěstounské péči na přechodnou dobu,⁵⁹⁰ nález shledávající nově povinnost finanční správy vracet nespornou část zadržovaného nadměrného odpočtu,⁵⁹¹ či rozhodnutí zásadně rozšiřující možnosti přezkumu věcné správnosti rozsudku vykonávaného jako exekuční titul v rámci řízení o zastavení exekuce.⁵⁹² Judikatorně inovativní přístup uplatnilo také rozhodnutí, v němž Ústavní soud dovedl nemožnost postupovat podle občanského soudního řádu a nepřihlížet k podání podepsanému neplatným elektronickým podpisem, pokud soud předtím porušil úpravu obsaženou v zákoně o archivnictví a spisové službě,⁵⁹³ rozhodnutí, v němž Ústavní soud rozšířil tzv. participační práva nezletilého zdůrazněním nutnosti informovat jej a vysvětlit mu rozhodnutí,⁵⁹⁴ nález, jímž byla překonána starší judikatura a dovozeno, že statutárnímu orgánu trestně stíhané právnické osoby, který sám v trestním řízení vystupuje, nebrání střet zájmů ve volbě obhájce právnické osoby,⁵⁹⁵ nález, v němž soud dovedl tzv. výlučnou povahu prorogačních doložek,⁵⁹⁶ nález, který nad rámec textu zákona dovedl povinnost soudů odůvodňovat rozhodnutí o neupuštění od zbytku trestu⁵⁹⁷ i nález vykládající nově novelu trestního zákoníku týkající se možnosti prodloužení ochranného léčení.⁵⁹⁸

---

⁵⁸⁸ Nález z 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17.

⁵⁸⁹ Nález z 3. 4. 2018, sp. zn. II. ÚS 428/18.

⁵⁹⁰ Nález z 31. 12. 2018, sp. zn. II. ÚS 2344/18.

⁵⁹¹ Nález z 22. 2. 2019, sp. zn. II. ÚS 819/18.

⁵⁹² Nález z 1. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3194/18.

⁵⁹³ Nález z 16. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2963/17.

⁵⁹⁴ Nález z 8. 10. 2018, sp. zn. II. ÚS 725/18.

⁵⁹⁵ Nález 15. 8. 2018, sp. zn. II. ÚS 131/18.

⁵⁹⁶ Nález z 16. 10. 2018, sp. zn. II. ÚS 1858/18.

⁵⁹⁷ Nález z 1. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3302/18.

⁵⁹⁸ Nález z 30. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 2843/18.

V případě soudce Davida bylo do druhé kategorie ze zásadnějších nálezů zařazeno třeba rozhodnutí, v němž revidoval chápání pojmu „trvajících zásahu“ přijatého pro účely rozhodování o zásahových žalobách rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu,⁵⁹⁹ či nález, který dovedl právo obžalovaného průběžně znát právní náhled soudu na svůj status spolupracujícího obviněného.⁶⁰⁰ Pro praxi mohou být relativně významné též dva jeho nálezy, jimiž Ústavní soud rozšířil okruh případů, v nichž je třeba zastupování, resp. ustanovení opatrovníka účastníku soudního řízení.⁶⁰¹ Z rozhodnutí soudce zpravodaje Jana Filipa významněji posunuly judikaturu zejména nález, který dovedl povinnost Nejvyššího soudu veřejně vyhlášovat své rozsudky,⁶⁰² rozhodnutí shledávající, že je nepřijatelné, aby pro vazebně stíhané osoby nebylo dostupné zvláštní zařízení podobné věznicím pro pobyt rodičů s dětmi,⁶⁰³ či nález dovozující možnost provádění územního plánování prostřednictvím tzv. „regulačních bublin“.⁶⁰⁴ Konečně, v případě Vojtěcha Šimíčka byl ze zásadnějších rozhodnutí do třetí sledované kategorie zařazen například nález, který v návaznosti na složitý judikatorní vývoj podrobně řešil otázku promlčení nároků dříve žalovaných před rozhodcem na základě neplatné rozhodčí doložky,⁶⁰⁵ či značně medializovaný nález rozšiřující hranice svobody slova podnikatelů na úkor ochrany spotřebitele před diskriminací.⁶⁰⁶

Rozhodnutí zařazená do 3. kategorie poskytují největší prostor prosazení *postojů* soudců vzhledem ke skutečnosti, že je v nich soud v nejmenší míře veden jednoznačnou právní úpravou či judikaturou, a naopak de facto tvoří pravidlo, které může být aplikováno do budoucna. Z tohoto hlediska je však důležité zjištění, že při pohledu na (výše zčásti uvedené) výčet sem spadajících rozhodnutí jednotlivých soudců zpravodajů se nelze domnívat, že by se soudci snažili prosazovat politickou či jasně ideologicky vymezenou agendu. „Tvořivá“ rozhodnutí jednotlivých soudců se pak neomezují ani na některý právní obor a nezdá se tak, že by se v nich výrazně projevovala profesní specializace soudců. Pouze v případě rozhodnutí Kateřiny Šimáčkové si je možné povšimnout opakujících se „motivů“ ochrany osob v ohroženém či slabším postavení (nezletilí,

---

⁵⁹⁹ Nález z 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18.

⁶⁰⁰ Nález ze 7. 8. 2018, sp. zn. II. ÚS 3525/16.

⁶⁰¹ Nálezy z 18. 12. 2018, sp. zn. II. ÚS 3040/16, a ze 17. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3814/17.

⁶⁰² Nález 27. 3. 2018, sp. zn. III. ÚS 2551/16.

⁶⁰³ Nález z 9. 5. 2018, sp. zn. IV. ÚS 2/18.

⁶⁰⁴ Nález ze 14. 5. 2019, sp. zn. III. ÚS 3817/17.

⁶⁰⁵ Nález ze 4. 6. 2019, sp. zn. II. ÚS 996/18.

⁶⁰⁶ Nález ze 17. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3212/18.

zdravotně postižení, odsouzení, dlužníci v exekuci), či rozšiřování procesních práv (participační práva, právo volby obhájce). Počet zkoumaných rozhodnutí je však příliš nízký na to, aby bylo možné vyvozovat nějaké empiricky prokázané závěry.

6.5 DÍLČÍ SHRNUÍ A ZÁVĚRY

Analýza rozhodovací činnosti „třetího“ Ústavního soudu v oblasti ústavních stížností ukazuje, že i při zaměření na různé sledovatelné charakteristiky projednávaných případů se výrazně liší výsledky rozhodovací činnosti jednotlivých soudců zpravodajů. I v oblasti ústavních stížností tak soudci zřejmě využívají nezanedbatelný prostor pro prosazení svých odlišných postojů, přístupů, světonázorů či „přednastavení“, který je jim k dispozici. Tento prostor je zřejmě dán již samotným postavením Ústavního soudu „nad“ soudní soustavou a nemožností podání opravných prostředků proti jeho rozhodnutím, silnou důvěrou veřejnosti v Ústavní soud, značnou neurčitostí ústavního práva a rigiditou Ústavy, i dalšími předpoklady rozebíranými ve třetí kapitole práce. Současně pochopitelně platí, že na míře, v níž odlišná přednastavení soudců promlouvají do jejich výsledných rozhodnutí, mají podíl i sami soudci, popřípadě Ústavní soud jako instituce, v níž pravděpodobně chybí silné (byť třeba neformální) mechanismy, které by umožňovaly soudcům vzájemné rozdíly korigovat, například v rámci senátních debat či v rámci sjednocování judikatury činností pléna.

Zjištěné rozdíly mezi soudci představují do jisté míry přirozený jev, nikoliv však jev žádoucí – pochopitelně totiž ještě zvyrazňují známý problém nevyváženého přístupu soudců k ústavním stížnostem. Ten je citelný již při znalosti základních dat o tom, že soudci se liší v celkové míře vstřícnosti, a lze tak připomenout již opakovaně vzpomínaná slova o „ústavněprávní loterii“: Pokud by stěžovatelům uvedená data byla známa, mohli by doufat, že při rozdělování nápadu (které pochopitelně z dobrých důvodů nemohou nijak ovlivnit) jim jako soudkyně zpravodajka bude „vylosována“ soudkyně Šimáčková, u níž bude jejich šance na úspěch téměř čtyřnásobná oproti soudci Suchánkovi.⁶⁰⁷ Pokud by však stěžovatelé znali i v této kapitole rozvedená

---

⁶⁰⁷ Na tomto místě považuji za důležité zdůraznit, že se jedná skutečně jen o zlehčení. Uvedená teze o „šanci“ stěžovatelů neplatí doslova neboť ambicí tohoto výzkumu není vytvořit predikční model rozhodování Ústavního soudu a tvrdit, že při rozhodování jednotlivých případů nezáleží na ničem jiném, než na „kategorii“ do které případ

specifičtější data odpovídající sledovaným kategoriím případů, jejich napětí při této loterii by bylo zřejmě ještě o něco vyšší: věděli by, že pokud jejich případ spadá do trestní oblasti, je jejich šance u soudkyně Šimáčkové dokonce 6 až 7krát větší, než u soudců Sládečka, Fialy a Tomkové, nebo že před soudci Lichovníkem a Suchánkem nemá valného smyslu namítat porušení sociálních práv, neboť tito soudci vyhoví ústavní stížnosti jen v minimu podobných případů. Stěžovatelé, pro něž je podmínkou úspěchu kreativní práce soudu s dosavadní judikaturou či právními předpisy a zaujetí nového právního názoru by se pak mohli doslova „modlit“ aby jejich případ připadl na stůl některému ze čtveřice soudců, kterým je takový přístup vlastní.

Za pozitivní zjištění lze na druhou stranu považovat skutečnost, že osy, které přístupy jednotlivých soudců k ústavním stížnostem rozdělují, nelze ztotožnit s ideologickou liberálně-konzervativní osou, a nadto na jejich základě nelze jednoznačně identifikovat ani dvě jednotné skupiny soudců, jejichž přístupy by mezi sebou v celém rozhodování soudu soupeřily. Lze tedy konstatovat, že jakkoliv je Ústavní soud v přístupu k ústavním stížnostem nejednotný, není v této oblasti nějak zjevně politizovaný. Nejvýraznějším dělítkem mezi soudci se zdá být odlišná ochota soudců „judikovat“, určitým způsobem posouvat právní status quo – jedná se tak v zásadě o rozdíl v „ideologických aplikacích práva“, tedy kvalitě spíše právnícké, než typicky politické či ideologické.

Závěry o existenci skupiny soudců, kteří se často pouštějí do dotváření práva a skupiny soudců, kteří se mu naopak vyhýbají, mohou být jistě předmětem protikladných hodnocení: přístup první skupiny je možné ve výše vymezeném smyslu považovat za aktivistický, zatímco přístup druhé skupiny by bylo možno považovat za více „zdrženlivý“ či „sebeomezený“, více hledící právní jistoty; z jiného úhlu pohledu lze říci, že první skupina soudců oproti té druhé viditelně výrazněji přispívá k rozvoji judikatury odpovídajícímu společenskému vývoji a stěžovatelům poskytuje větší šanci domoci se materiální spravedlnosti. Nevnímám jako úkol této práce se k jednomu či druhému způsobu hodnocení argumentačně přiklánět – jsem ostatně toho názoru, že škodlivá může být jak snaha aktivistického soudce přetvořit za pomoci své autority svět „k obrazu svému“ a nevěle akceptovat názory zákonodárce i zbytku soudní soustavy, tak neochota pasivního soudce

---

spadá, ani popírat, že projednávané případy mají i svůj důležitý právní rozměr. Stěžovatelé, jejichž ústavní práva byla zjevně porušena, mají u kteréhokoliv soudce větší šanci na úspěch, než „kverulanti“.

vidět právo ve společenských souvislostech, vcítit se do pozice stěžovatele, či posunout stav práva byt' jen o píd' dále oproti současnému stavu.

Je pravdou, že u soudců ochotnějších posouvat nějakým směrem právní status quo se mohou jejich další (substantivní) postoje projevovat výrazněji. V případech, v nichž dochází k dotváření práva, je totiž prostor pro určitého světonázoru soudce největší. Není však nutné skepticky předpokládat, že by se soudci v těchto případech pokoušeli prosazovat jednoznačně vymezenou ideologickou agendu a výsledky provedeného výzkumu takovému závěru ani nenasvědčují. Stejně tak není důvod se domnívat, že by v těchto případech bylo rozhodování výsledkem pouhé soudcovské svévole – i v nich (a možná dokonce zejména v nich) jsou totiž rozhodnutí Ústavního soudu pečlivě argumentována a soudci v nich mohou být vedeni obecnými principy a hodnotami, ať už dovozovanými z předchozí judikatury, zahraničních zdrojů, nebo z ideje spravedlnosti.

7. PLENÁRNÍ ROZHODNUTÍ⁶⁰⁸

Rozhodování v nejdůležitějších, veřejnosti nejvíce sledovaných a také nejsložitějších agendách, jimž se Ústavní soud věnuje,⁶⁰⁹ svěřuje zákon plénu všech jeho patnácti soudců.⁶¹⁰ Právě do rozhodování pléna se tak zřejmě koncentruje největší podíl složitých ústavněprávních případů („hard cases“), v nichž má právo nejslabší schopnost předurčovat soudní rozhodnutí a ke slovu se snadno dostávají mimoprávní faktory ovlivňující soudní rozhodování. O tom svědčí i skutečnost, že soudci pléna se poměrně často na svém rozhodnutí neshodnou jednomyslně a k rozhodnutí pak bývají připojena i odlišná stanoviska (viz k tomu níže). Český ústavní soud ostatně obecněji patří ve středoevropském srovnání k těm, u nichž soudci podávají nejvíce odlišných stanovisek, což může na první pohled svědčit o určité polarizaci.⁶¹¹

V této práci bylo již opakovaně poukázáno na velký počet různých právních i mimoprávních faktorů, které mohou rozhodování soudu ovlivňovat, a jistě to platí i pro plenární agendu. V této oblasti je třeba brát v potaz i to, že plenární rozhodnutí Ústavního soudu mají značný politický význam a dopady,⁶¹² neboť jejich významnou část tvoří rozhodnutí v oblasti soudního přezkumu

---

⁶⁰⁸ Tato kapitola představuje přepracovanou a podstatně doplněnou a aktualizovanou verzi textu, který byl publikován jako CHMEL, J. Vliv politické ideologie na rozhodování Ústavního soudu ČR, op. cit sub 23, a vycházel z textu mé diplomové práce (CHMEL, J. *Vliv politické ideologie v rozhodování Ústavního soudu ČR?*, op. cit sub 23).

⁶⁰⁹ Pro podrobný výčet agend, v nichž rozhoduje plénum Ústavního soudu viz § 11 odst. 2 zákona o Ústavním soudu – kromě přezkumu ústavnosti právních předpisů (písm. a/ a b/ tohoto ustanovení) se jedná především o řízení o ústavní žalobě proti prezidentu republiky (písm. c/), o sjednocujícím stanovisku v případě rozporných právních názorů senátů soudu (písm. i/), či o návrzích o posouzení souladu mezinárodní smlouvy s ústavním pořádkem (§ 11 odst. 3 zákona o Ústavním soudu). V souladu s § 11 odst. 2 písm. k) zákona o Ústavním soudu si dále plénum Ústavního soudu vyhradilo rozhodnutím z 25. 3. 2014, sp. zn. Org. 24/14 (dostupným na <https://bit.ly/3sc3xh3>), rozhodování o některých dalších věcech, a to např. rozhodování v některých kompetenčních sporech či rozhodování ve věcech, v nichž je (vedlejším) účastníkem řízení některý z vyjmenovaných ústavních činitelů.

⁶¹⁰ Viz § 11 odst. 1 zákona o Ústavním soudu. Toto ustanovení současně dodává, že plénum je usnášeníschopné, je-li přítomno alespoň deset soudců.

⁶¹¹ K. Pócza a kol. konkrétně ukazují, že v datasetu tvořeném pouze plenárními rozhodnutími přezkoumávanými ústavnost zákonů v letech 1993–2015 – resp. přesněji jednotlivými výroky těchto rozhodnutí – byl dissent podán přibližně k třetině výroků. To představuje podobný výsledek jako u slovenského Ústavního soudu. Ostatní středoevropské soudy, které autoři srovnávali (maďarský, polský a zejména pak rumunský a německý) oproti tomu vykazovali výrazně nižší počet výroků s odlišnými stanovisky. Společným rysem českého, maďarského a slovenského ústavního soudu je pak navíc skutečnost, že počet podávaných odlišných stanovisek od devadesátých let postupně výrazně vzrůstá – viz PÓCZA, K., DOBOS, G., GYULAI, A. Courts Compared, op. cit sub 254.

⁶¹² Pro stručný přehled rozhodnutí Ústavního soudu, která ovlivnila politiku, viz např. POSPÍŠIL, I. Aktivistický ústavní soud jako korektiv politiky, op. cit sub 167.

ústavnosti zákonů a jiných právních předpisů (z celkového počtu 1229 plenárních rozhodnutí Ústavního soudu, kterými se končí řízení, vydaných do konce roku 2020,⁶¹³ se jich návrhu na zrušení zákona či jiného právního předpisu týkalo 945, tj. cca 77 %.⁶¹⁴ Z těchto 945 rozhodnutí byl v 652 případech, tj. v 69 %, napadeným aktem zákon). Právě zde se proto nejvíce ze všech oblastí rozhodování Ústavního soudu nabízí možnost uplatnění výše rozebírané tradiční podoby postojového modelu soudního rozhodování, podle níž soudci projednávané případy rozhodují podle svých politických (ideologických) postojů. To je samozřejmě u případů nesoucích z podstaty věci často ideologický „náboj“ snadno představitelné. Současně by však takový soudcovský přístup k rozhodování ve své čisté podobě byl velmi problematický s ohledem na absenci demokratické legitimacy soudců a potřebu jejich nestrannosti.

Také otázce možného vlivu ideologie soudců⁶¹⁵ na jejich plenární hlasování bude v této kapitole věnována určitá pozornost. Statistický výzkum tvořící jádro kapitoly se však k této otázce vztahuje pouze nepřímo. Jeho hlavním cílem je totiž snaha zjistit, zda se mezi soudci Ústavního soudu při plenárním rozhodování vytvářejí ustálenější hlasovací koalice a popřípadě, zda je podle jejich hlasování není možné umístit na určitou jasně identifikovanou škálu. Za tím účelem budou na následujících stránkách podrobněji statisticky zkoumána všechna nejednotná hlasování soudců v plenárních věcech. Již na tomto místě je vhodné poznamenat, že Ústavní soud nezveřejňuje přímo údaje o hlasování jako takovém, a proto bude můj výzkum vycházet z podstatného zjednodušení spočívajícího v předpokladu, že všichni soudci, kteří se na vydání rozhodnutí podíleli⁶¹⁶ a nepodali odlišné stanovisko k jeho výroku,⁶¹⁷ hlasovali pro jeho přijetí.⁶¹⁸ Jinak řečeno, výzkum tedy bude

---

⁶¹³ Podle stavu databáze Nalus k datu 17. 1. 2021; mezi tato rozhodnutí počítám všechna rozhodnutí, která obsahují (i) jiný výrok než „procesní“; spadají sem nálezy (548), usnesení (644) i stanoviska (37). Vedle toho plénum Ústavního soudu do konce roku 2020 vydalo dalších 92 rozhodnutí evidovaných v databázi Nalus, která mají výhradně procesní povahu.

⁶¹⁴ Dalších 176 z uvedených rozhodnutí pléna bylo vydáno v řízeních o ústavních stížnostech, 37 v řízeních o zaujetí stanoviska pléna, 29 v řízeních o opatřeních nezbytných k provedení rozhodnutí mezinárodního soudu, 18 ve věcech referenda o přistoupení k EU a 14 v kompetenčních sporech. Zbývajících 10 rozhodnutí připadá na ostatní agendy.

⁶¹⁵ Jsem si přitom vědom skutečnosti, že „ideologie“ v této souvislosti představuje poněkud neurčitý a nedostatečně definovaný termín (ve spojitosti s empirickými výzkumy soudního rozhodování viz k tomu kriticky např. FISCHMAN, J. B., DAVID, S. L. What Is Judicial Ideology, and How Should We Measure It? *Journal of Law & Policy*. 2009, r. 29, s. 133–214), podávat však jeho přesnou definici však přesahuje účel tohoto textu.

⁶¹⁶ Tj. jsou uvedeni v jeho záhlaví.

⁶¹⁷ Údaje o tom, zda byly disenty podány k výroku rozhodnutí, nebo k jeho odůvodnění, čerpám přímo z jejich vlastního textu – Ústavním soudem nejsou v databázi Nalus systematicky evidovány.

⁶¹⁸ K uvedenému postupu se vyjadřují H. Smekal a L. Vyhnánek, kteří konstatují, že může osvětlit určité sklony soudců, byť jej nelze považovat za metodologicky bezchybný. Současně však připouštějí, že po přímém zkoumání

využívat fikce, podle které soudci podávají odlišné stanovisko k výroku rozhodnutí ve všech případech, kdy hlasují proti jeho přijetí. Vycházejí z některých rozhovorů⁶¹⁹ se soudci Ústavního soudu mám za to, že odlišné hlasování, které by se neodrazilo v podání odlišného stanoviska, je spíše výjimkou než pravidlem, a to jak v současnosti, tak v období druhého Ústavního soudu. Naproti tomu v první dekádě nebylo tak výrazným zvykem veřejná odlišná stanoviska podávat, a častěji tak mohlo docházet k hlasování, které se v podání disentu neprojevovalo. K hodnocení výsledků je proto ohledně celého zkoumaném období, avšak zejména ohledně období prvního Ústavního soudu, třeba přistupovat s vědomím, že uvedená fikce může způsobovat určitou deformaci výsledků, byť nikoliv jejich úplné znehodnocení.

Pokud by popsaná analýza hlasování soudců v plenárních věcech ukázala na tvorbu hlasovacích koalic a popřípadě existenci jednotné názorové škály mezi soudci, představovalo by takové zjištění určitou indicii o možném vlivu ideologie na hlasování soudců, ač ne dostatečný důkaz o něm. V tomto směru vycházím z poměrně jednoduché metody, kterou kdysi využil Herman Pritchett ve svém výzkumu z roku 1951, který představoval základní kámen pro následující dekády výzkumů vlivu ideologie na soudní rozhodování.⁶²⁰ V něm si na základě statistických dat povšiml, že na Nejvyšším soudu USA lze vypozařovat existenci dvou poměrně ustálených hlasovacích koalic, a na základě (nikoliv již statistického) rozboru rozhodnutí a disentů pak dále pozoroval, že jednu z těchto koalic lze označit za liberální, zatímco druhou za konzervativní. Toto zjištění bylo následně potvrzováno desítkami dalších a metodologicky dokonalejších výzkumů⁶²¹ a dnes je rozdělení soudců NS USA na liberály a konzervativce považováno v podstatě za notorietu i ve

---

hlasování soudců, které je v českých podmínkách nemožné, tento postup představuje „druhou nejlepší možnost“, viz SMEKAL, H., VYHNÁNEK, L. Determinants of Judicial Decision-making, op. cit. sub 9.

⁶¹⁹ Jde například o rozhovory prováděné pro účely tvorby portrétů P. Holländera a E. Zarembové v knize KYSELA, J., BLAŽKOVÁ, K., CHMEL, J. a kol. *Právnícký Olymp*, op. cit. sub 54, či zveřejněný rozhovor s K. Šimáčkovou CHMEL, J. Rozhovor – Kateřina Šimáčková: Být soudcem není účastnit se soutěže v popularitě. *Právní prostor*. [online]. 8. 8. 2014. [cit. 9. 1. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/39kgm0b>. Z veřejně dostupných rozhovorů naznačuje blízký vztah mezi disenty a hlasováním též rozhovor z roku 2015 se soudcem druhého Ústavního Stanislavem Balíkem, který uvedl, že si od samého počátku svého působení na soudě předsevzal publikovat odlišné stanovisko pokaždé, kdy se ocitne v menšině – viz ŠÍMA, J. Ústavní soud v pasti (rozhovor se S. Balíkem). *CI Time*. [online, cit. 9. 1. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3qe4Mub>, s. 4–8.

⁶²⁰ Viz PRITCHETT, C. H. Divisions of Opinion Among Justices of the U. S. Supreme Court, op. cit. sub 501.

⁶²¹ K jejich přehledu srov. např. PINELLO, D. R. Linking Party to Judicial Ideology in American Courts, op. cit. sub 507.

veřejné debatě.⁶²² V českém prostředí, které od toho amerického vykazuje již výše zmiňované nezanedbatelné odlišnosti, jako je odlišná právní i politická kultura, odlišné chápání soudcovské role či menší míra politizace jmenování soudců, ovšem ani případná existence hlasovacích koalic nemusí být nutně známkou ideologické polarizace soudu. Roli v tomto směru může hrát i rozdíl mezi aktivistickým a zdrženlivým přístupem soudců, a i této otázce proto bude dále v této kapitole věnována pozornost.

Je vhodné dodat, že zaměření na hlasovací koalice je do značné míry důsledkem metodologických obtíží, které jsou v českém prostředí spojeny se snahou zkoumat přímo otázku vlivu politického přesvědčení na rozhodování soudců.⁶²³ Jednak chybí vhodný vnější zdroj, který by umožňoval zjistit politickou ideologii soudců a porovnávat ji s výstupy rozhodování pomocí regresní analýzy, která v tomto směru bývá obvykle využívána.⁶²⁴ Vzhledem k podílu prezidenta i Senátu na výběru a jmenování soudců Ústavního soudu ČR a okolnostem, které vedly k tomu, že po většinu času na něm vždy dominují soudci jmenovaní týmž prezidentem, nelze předpoklad o politické afilii soudců smysluplně stavět na osobě jmenujícího prezidenta.⁶²⁵ Soudci Ústavního soudu pak zpravidla nemají ani výraznou politickou či veřejnou minulost, která by jednoznačné hodnocení jejich předpokládaných politických postojů umožňovala.⁶²⁶ Pro období třetího Ústavního soudu je navíc ztížena i možnost hodnotit z hlediska politických ideologií samotná rozhodnutí soudu podle

---

⁶²² O tom svědčí nejen mediální pojetí zpravodajství o Nejvyšším soudu USA, které s konzervativně-liberálním dělením soudců pracuje s naprostou samozřejmostí (viz například např. LITMAN, L., MURRAY, M. Shifting from a 5-4 to a 6-3 Supreme Court majority could be seismic. *The Washington Post*. [online]. 25. 9. 2020. [cit. 12. 1. 2021]. Dostupné z: <http://wapo.st/3sgsxUk>), ale třeba i existence hesla na internetové encyklopedii Wikipedia podrobně věnovaného ideologickým postojům soudců NS USA. Viz Ideological leanings of United States Supreme Court justices. *Wikipedia*. [online, cit. 12. 1. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/3qhKAb3>.

⁶²³ Viz k tomu podrobně SMEKAL, H., VYHNÁNEK, L. Determinants of Judicial Decision-making, op. cit sub 9.

⁶²⁴ K různým zdrojům využívaným pro tzv. nezávislou proměnnou potřebnou pro příslušnou regresní analýzu srov. JOHNSTON, C. D., MAK, M. SIDMAN, A. H. On the Measurement of Judicial Ideology. *Justice System Journal*. 2016, r. 37, č.2, s. 169–188.

⁶²⁵ Viz podobně též ŠIPULOVÁ, K. The Czech Constitutional Court, op. cit sub 85, s. 49, či SMEKAL, H., VYHNÁNEK, L. Determinants of Judicial Decision-making, op. cit sub 9.

⁶²⁶ Slavný americký výzkum J. Segala a H. Spaetha například při svém zaměření na novinové editoriały těží z toho, že v době jmenování jsou soudci NS USA veřejně sledovanými osobnostmi, jejichž profilaci jsou schopna pojmenovat média, viz SEGAL, J. A., SPAETH, H. J. *The Supreme Court and the Attitudinal Model Revisited*, op. cit sub 16. Taková možnost však v ČR nepřipadá v úvahu. Zcela častá zde není ani historie členství soudců Ústavního soudu v politických stranách.

politické příslušnosti návrhů a vládních aktérů.⁶²⁷ S ohledem na probíhající proměny systému politických stran spojené s nástupem nových stran a oslabením tradiční pravo-levé bipolarity stranického spektra⁶²⁸ je totiž i zařazení samotných politických stran na jednoduchou ideologickou škálu mnohem obtížnější.

Výzkum obsažený v této kapitole představuje přepracovanou a aktualizovanou verzi mé starší práce, která se již otázce tvorby hlasovacích koalic a politické afiliace soudců Ústavního soudu věnovala.⁶²⁹ Zaměřovala se ovšem dominantně na období „druhého“ Ústavního soudu – ohledně toho třetího obsahovala pouze méně reprezentativní data za období do 31. 7. 2016. Současnost, v níž jsou dostupná data do konce roku 2020, poskytuje lepší podmínky pro zkoumání hlasování třetího Ústavního soudu, a právě na něj proto bude upřena hlavní pozornost. V následujících podkapitolách jsou tak zachována data týkající se hlasovacích koalic a aktivistického či sebeomezeného hlasování soudců v prvních dvou dekadách, nová data ohledně třetího Ústavního soudu jsou však rozpracována nejpodrobněji. Pozornost pak již není věnována otázce politické afiliace soudců druhého Ústavního soudu, tato otázka je naopak nově (byť s metodologií přizpůsobenou naznačeným komplikacím a aktuálním možnostem) zpracována pro období třetího Ústavního soudu.

Na tomto místě je vhodné vysvětlit, že používám-li zde i dále v této kapitole pojmy „první“, „druhý“ a „třetí“ Ústavní soud, chápu je časově po jednotlivých dekadách, a to následovně: Období prvního soudu jsem vymezil daty 15. 7. 1993 až 5. 8. 2003 – s ohledem na zdržení, ke kterým docházelo při obměně soudců na konci první dekadý je toto období o necelý měsíc delší než deset let. Jako přelom mezi prvním a druhým Ústavním soudem jsem zvolil datum 6. 8. 2003, kdy na soud nastoupil nový předseda P. Rychetský. Datum „přelomu“ mezi druhým a třetím Ústavním

---

⁶²⁷ Tento postup byl v zásadě využit v CHMEL, J. Vliv politické ideologie na rozhodování Ústavního soudu ČR, op. cit sub 23, či v JUHÁŠ, J. Vybrané metody empirické analýzy rozhodování Ústavního soudu v rámci výkonu abstraktní kontroly ústavnosti, op. cit sub 83.

⁶²⁸ K měnící se struktuře štěpících linií v české politice a dekonsolidaci stranického spektra viz např. HAVLÍK, V., HLOUŠEK, V. Dr Jekyll and Mr Hyde: The Story of the Populist Public Affairs Party in the Czech Republic. Perspectives on European Politics and Society. *Taylor & Francis*. 2014, r. 15, č. 4, s. 552–570, HAVLÍK, V., VODA, P. The Rise of New Political Parties and Re-Alignment of Party Politics in the Czech Republic. *Acta Politologica*. 2016, r. 8, č. 2, s. 119–144, GUASTI, P. Stáčení k dekonsolidaci. Konsolidace demokracie a občanská společnost v České republice. In LORENZ, A., FORMÁNKOVÁ, J. *Politický systém Česka*, op. cit sub 167, s. 39–64 a zejména s. 49–54, DRAHOKOUPIL, Š. Volby 2013: dekonsolidace stranického systému a vzestup anti-politiky. *Heinrich Böll Stiftung*. [online]. 21. 11. 2013. [cit. 17. 1. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/3swzpwY>.

⁶²⁹ CHMEL, J. Vliv politické ideologie na rozhodování Ústavního soudu ČR, op. cit sub 23.

soudem již bylo zvoleno v zásadě návazně, dnem 7. 8. 2013, kdy na soud nastoupili soudci Fenyk, David a Šimáčková. Ostré dělení na jednotlivé dekády je zjednodušením umožňujícím snazší analýzu dat týkajících se hlasování, ale ve skutečnosti se soudci pochopitelně na „přelomech“ dekád obměňují postupně.

7.1 OBECNĚ K ODLIŠNÝM STANOVISKŮM

Výzkum bude proveden na skupině rozhodnutí Ústavního soudu, tvořené všemi plenárními rozhodnutími vydanými od 15. 7. 1993⁶³⁰ do 31. 12. 2020,⁶³¹ v nichž bylo podáno alespoň jedno odlišné stanovisko k výroku rozhodnutí. V uvedeném časovém úseku obsahovalo disent k výroku celkem 217 rozhodnutí. Již na tomto místě je třeba zdůraznit, že v tomto období vydal Ústavní soud ČR celkem 1229 plenárních rozhodnutí, kterými končil řízení. Rozhodnutí, u nichž došlo k neshodě mezi soudci a u nichž bude hlasování dále analyzováno, tak tvoří pouze cca 18 % z tohoto počtu. Jinak řečeno, pokud by soudci uplatnili odlišné stanovisko vždy, když hlasují odlišně od většiny, znamenalo by to, že celých 82 % plenárních rozhodnutí Ústavního soudu bylo učiněno jednomyslně. Vyjdeme-li ze zjednodušeného předpokladu, že nalézt jednomyslnou shodu o právu je povětšinou snazší než se jednohlasně shodnout na ideologicky determinovaném řešení případu, pak jednomyslnost naznačuje, že ve velké většině případů jsou zřejmě soudci schopni identifikovat právní řešení případu a neprosazovat řešení politické.

Současně je však zjevné, že počet i podíl disentů podávaných v plenárních věcech u Ústavního soudu v čase narůstá, jak ukazuje tabulka č. 11 a graf č. 3:

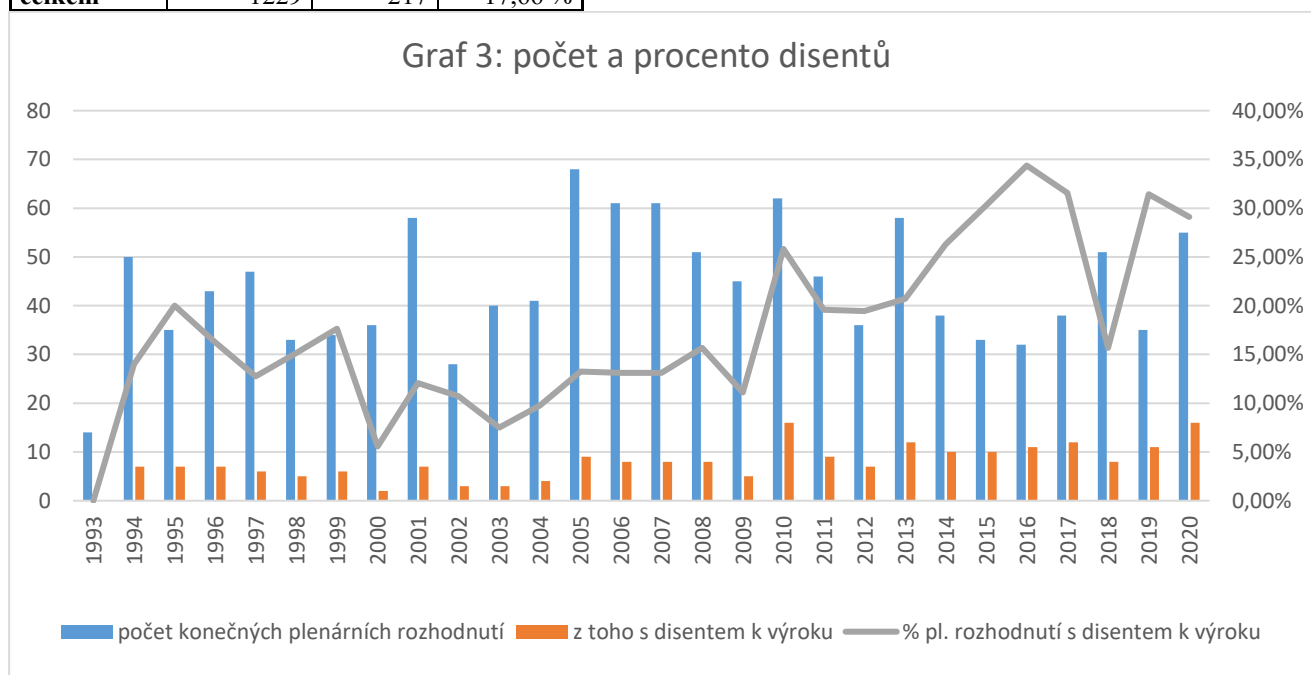
Tabulka 11: počet a procento disentů

rok	počet konečných plenárních rozhodnutí	z toho s disentem k výroku	% pl. rozhodnutí s disentem k výroku
1993	14	0	0,00 %
1994	50	7	14,00 %
1995	35	7	20,00 %
1996	43	7	16,28 %

⁶³⁰ 15. 7. 1993 byla zahájena činnost Ústavního soudu ČR.

⁶³¹ A to podle údajů evidovaných v databázi Nalus ke dni 17. 1. 2021.

1997	47	6	12,77 %
1998	33	5	15,15 %
1999	34	6	17,65 %
2000	36	2	5,56 %
2001	58	7	12,07 %
2002	28	3	10,71 %
2003	40	3	7,50 %
2004	41	4	9,76 %
2005	68	9	13,24 %
2006	61	8	13,11 %
2007	61	8	13,11 %
2008	51	8	15,69 %
2009	45	5	11,11 %
2010	62	16	25,81 %
2011	46	9	19,57 %
2012	36	7	19,44 %
2013	58	12	20,69 %
2014	38	10	26,32 %
2015	33	10	30,30 %
2016	32	11	34,38 %
2017	38	12	31,58 %
2018	51	8	15,69 %
2019	35	11	31,43 %
2020	55	16	29,09 %
celkem	1229	217	17,66 %

Na období prvního soudu připadá celkem 53 nejednotných rozhodnutí, v druhé dekádě jejich počet narostl na 81. Třetí Ústavní soud pak již stihl hlasovat nejednotně v 83 případech, byť z jeho dekády prozatím (k datu konce hodnoceného období, tj. 31. 12. 2020) uplynuly pouze zhruba tři čtvrtiny, tj. necelých 7 let a 5 měsíců.

V období prvního („Kesslerova“) Ústavního soudu ilustruje nižší počet disentů k výroku i skutečnost, že v žádném roce nepřesáhl počet nejednotných rozhodnutí 7 a jen v málo letech byly disenty k výroku připojeny k více než 16 % rozhodnutí – konkrétně se jednalo pouze o roky 1995, 1996 a 1999. V letech 1995 a 1999 přitom Ústavní soud vydal celkově spíše nižší absolutní počet plenárních rozhodnutí, a větší podíl disentů proto nemusí představovat statisticky významný trend. Za zaznamenání ovšem stojí na první pohled paradoxní pokles počtu disentů v posledních letech Kesslerova soudu od roku 2000, tedy v letech, v nichž soud rozhodoval větší počet citlivých politických kauz v období tzv. opoziční smlouvy. Přestože k politicky významným rozhodnutím často v této době byla připojena odlišná stanoviska,⁶³² může tento trend svědčit přeci jen o určité snaze soudu v daných letech působit jako celek jednotně.

Na trend nižšího podílu nejednotných rozhodnutí navázal ve svých prvních letech i „Rychetského“ Ústavní soud, u něž až do roku 2009 dále platilo, že v žádném roce nepřesáhl podíl nejednotných plenárních rozhodnutí 16 %. Oproti předchozím dekádě však v tomto období Ústavní soud řešil celkově vyšší počet případů a o něco větší část z nich také vyřešil jednoduchou formou usnesení, a nikoliv nálezem.⁶³³ Výrazným se nárůst celkového počtu případů stal především od roku 2005, v němž Ústavní soud stejně jako v poté následujících letech řešil přes 60 plenárních věcí. Z hlediska odlišných stanovisek však zřetelný zlom představuje rok 2010, v němž podíl nejednotných rozhodnutí skokově vzrostl nad čtvrtinu, a od té doby až do současnosti (s výjimkou roku 2018) už neklesl pod 19 %. Lze se domnívat, že větší neshoda mezi soudci v posledních letech druhého Ústavního soudu může představovat jakýsi opožděný důsledek určitého zhoršení vztahů mezi soudci v roce 2008, o němž otevřeně mluvil předseda soudu Pavel Rychetský.⁶³⁴ Může ovšem jít i o projev velké koncentrace složitých a jasně politicky vyprofilovaných

---

⁶³² „Velký volební nález“ z 24. 1. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 42/2000, například obsahoval hned 7 odlišných stanovisek k výroku. K nálezu ve věci kontrasignace rozhodnutí prezidenta o jmenování funkcionářů ČNB z 20. 6. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 14/01, pak připojilo 5 soudců disent k výroku a další 2 soudci disent k odůvodnění.

⁶³³ Zatímco za celé období prvního Ústavního soudu vymezené daty 15. 7. 1993 a 5. 8. 2003 Ústavní soud vydal 207 rozhodnutí, kterými končil řízení, ve formě nálezu či stanoviska a 205 rozhodnutí ve formě usnesení (usnesení tak tvořila přibližně 50 % z celkového počtu rozhodnutí), za období od 6. 8. 2003 do 31. 12. 2009 druhý Ústavní soud vydal 153 nálezů či stanovisek a 180 usnesení (podíl usnesení tak stoupl na 54 %).

⁶³⁴ Viz NĚMEČEK, T. *Pavel Rychetský. Diskrétní zóna*, op. cit. sub 469, s. 215. Podle Rychetského nastal zlom v mezilidských vztazích mezi soudci při projednávání kauz Ústavu pro studium totalitních režimů (nález z 13. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 25/07) a zdravotnických poplatků (nález z 20. 5. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 1/08).

rozhodnutí do tohoto období.⁶³⁵ Mezi kauzy, které v něm Ústavní soud projednával, patřila například nejednotná rozhodnutí o redukční hranici pro výpočet výměry důchodu,⁶³⁶ blokačním ustanovení zákona o půdě,⁶³⁷ zneužití stavu legislativní nouze,⁶³⁸ zdanění výnosů ze stavebního spoření,⁶³⁹ karenční době,⁶⁴⁰ veřejné službě uchazečů o zaměstnání,⁶⁴¹ církevních restitucích,⁶⁴² či zdravotnických nadstandardech a poplatcích.⁶⁴³

V průběhu třetí dekády působení Ústavního soudu sice plénu ubylo případů s na první pohled viditelným ideologickým či politickým podtextem,⁶⁴⁴ přesto se však nejednota hlasování soudců na plénu dále prohloubila. Ve většině let spadajících do tohoto období již podíl nejednotných rozhodnutí přesahoval dokonce jednu čtvrtinu. Z této statistiky se vymyká pouze rok 2018, v němž však soud oproti ostatním rokům rozhodoval výrazně vyšší počet plenárních věcí. Větší počet rozhodovaných věcí i podíl jednomyslných rozhodnutí v tomto roce je ovšem ovlivněn specifickým typem nápadu: v roce 2018 totiž plénum mimo jiné jednomyslně vydalo více než 20 odmítavých usnesení ve volebních věcech.⁶⁴⁵ Více plenárních rozhodnutí Ústavní soud vydal též v roce 2020, v němž pro změnu strukturu nápadu pléna ovlivnila koronavirová krize a rozhodování

---

⁶³⁵ V tomto období od 13. 7. 2010 do 10. 7. 2013 vládla pravicová vláda premiéra Petra Nečase a podněty k přezkumu ústavnosti zákonů v politicky vyprofilovaných kauzách tedy z většiny pocházely od levicových zákonodárců. Za připomenutí stojí, že pokud jde o počet návrhů na přezkum ústavnosti zákonů podaných poslanci a senátory, byly tyto roky mnohem „slabší“ než po celé období mezi lety 2000 a 2008, tedy než po období „opozičněsmluvní“ vlády Miloše Zemana, levicových vlád Vladimíra Špidly, Stanislava Grosse a Jiřího Paroubka i pravicových vlád Mirka Topolánka, jak ukazuje graf č. 2 uvedený již výše v kapitole 3.3.2. Řada rozhodnutí vydaných Ústavním soudem mezi lety 2010–2013 se však ve skutečnosti týkala návrhů podaných již v předchozích letech.

⁶³⁶ Nález z 23. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 8/07.

⁶³⁷ Nález z 1. 7. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 9/07.

⁶³⁸ Nález z 1. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 55/10.

⁶³⁹ Nález z 19. 4. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 53/10.

⁶⁴⁰ Nález z 24. 4. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 54/10.

⁶⁴¹ Nález z 27. 11. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 1/12.

⁶⁴² Nález z 29. 5. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 10/13.

⁶⁴³ Nález z 20. 6. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 36/11.

⁶⁴⁴ Viz obdobně JANUŠ, J. Pavel Rychetský: Ústavní soud má být názorově pluralitní i doktrínálně jednotný, op. cit. sub 470.

⁶⁴⁵ Zjištěno za pomoci vyhledání klíčového slova „volby“ v plenárních rozhodnutích o ústavních stížnostech za rok 2018 v databázi Nalus.

o opatřeních vlády či ministerstva zdravotnictví vydaných v jejím rámci (v tomto případě však Ústavní soud naopak zdaleka nerozhodoval jednohlasně⁶⁴⁶).

7.2 HLASOVACÍ KOALICE V NEJEDNOTNÝCH ROZHODNUTÍCH

Zaměříme nyní pozornost na otázku, zda mezi soudci v jednotlivých obdobích lze dovést existenci dlouhodobých koalic či alespoň jejich náznak. Odděleně budou zkoumány časové úseky prvního, druhého a třetího Ústavního soudu.

Vycházím z toho, že pokud by soudci ve složitých případech tvořili hlasovací koalice, musela by se tato skutečnost nezbytně projevit na míře vzájemné shody v hlasování mezi soudci. Bylo by tak možno konstatovat, že existují skupiny soudců, kteří všichni navzájem vykazují výrazně častější shodu v hlasování oproti shodě s jinými soudci (kteří případně mohou být součástí jiné hlasovací koalice). Jak již bylo zmíněno, vycházím z metodologie, kterou ve 40. letech použil Herman Pritchett při analýze hlasování soudců NS USA. Pro ilustraci a srovnání proto přebírám tabulku společného hlasování, kterou vytvořil a ukázal v ní existenci názorových koalic na NS USA (tabulka č. 12):⁶⁴⁷

---

⁶⁴⁶ Odlišná stanoviska k výroku byla podána přinejmenším v sedmi případech, které se týkaly nouzových opatření, a to usneseních z 22. 4. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 8/20, z 5. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 13/20, z 5. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 10/20, z 5. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/20, z 12. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 11/20, z 26. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 16/20 a z 8. 12. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 102/20.

⁶⁴⁷ Viz PRITCHETT, C. H. Divisions of Opinion Among Justices of the U. S. Supreme Court, op. cit. sub 501.

Tabulka 12 – společné hlasování soudců NS USA v letech 1939–40 (v %)

AGREEMENTS AMONG SUPREME COURT JUSTICES IN CONTROVERSIAL CASES,
1939 AND 1940 TERMS
(In Percentages)

<i>Justice</i>	<i>McReynolds</i>	<i>Roberts</i>	<i>Hughes</i>	<i>Stone</i>	<i>Reed</i>	<i>Frankfurter</i>	<i>Murphy</i>	<i>Black</i>	<i>Douglas</i>
<i>McReynolds</i>	—	64	64	41	35	31	38	24	24
<i>Roberts</i>	64	—	75	51	45	45	39	37	36
<i>Hughes</i>	64	75	—	78	63	64	53	49	49
<i>Stone</i>	41	51	78	—	81	84	75	69	68
<i>Reed</i>	35	45	63	81	—	86	80	79	79
<i>Frankfurter</i>	31	45	64	84	86	—	91	85	84
<i>Murphy</i>	38	39	53	75	80	91	—	89	89
<i>Black</i>	24	37	49	69	79	85	89	—	100
<i>Douglas</i>	24	36	49	68	79	84	89	100	—

Z Pritchettových výsledků je viditelné, že v případě NS USA bylo možno soudce zařadit na pomyslnou škálu a na jejím základě identifikovat vzájemnou názorovou blízkost či vzdálenost soudců. Názorné zobrazení v tabuce umožňuje relativně snadné hodnocení. Postavení soudců na škále se projevuje možností nalézt v levém horním a pravém spodním rohu tabulky vysokou hodnotu shody mezi dvojicemi soudců a ve zbývajících rozích shodu velmi malou. V zásadě přitom lze v každém řádku i sloupci tabulky pozorovat postupně stoupající nebo naopak klesající míru shody.

Obdobná použitá metoda je v případě analýzy dat týkajících se Ústavního soudu ČR následující: U jednotlivých nejednotných rozhodnutí bylo vždy u každého soudce posuzováno, zda buď a) neuplatnil žádné odlišné stanovisko k výroku rozhodnutí (tj. pravděpodobně hlasoval společně s většinou), nebo b) uplatnil odlišné stanovisko k výroku rozhodnutí požadující silnější zásah oproti většině (typicky zrušení zákona ve větším rozsahu), nebo c) uplatnil odlišné stanovisko k výroku rozhodnutí požadující slabší zásah oproti většině, nebo d) uplatnil odlišné stanovisko k výroku rozhodnutí požadující odlišný procesní postup, aniž by naznačoval meritorní posouzení

věci⁶⁴⁸ (viz tabulky v přílohách 4–6 práce). Následně bylo pro každou dvojici soudců spočteno, v kolika procentech z případů, v nichž byli oba soudci zároveň přítomni hlasování,⁶⁴⁹ hlasovali tyto soudci společně. Za společné hlasování dvou soudců jsem přitom považoval vždy jen situaci, kdy oba bylo možno zařadit pod tutéž možnost (například oba podali disent směřující k silnějšímu zásahu). Tento postup by tak měl zohlednit, že pouhá skutečnost, že dva soudci podali odlišné stanovisko proti témuž nálezu, v některých případech neznamena, že zastávají stejný názor na věc.

Výsledky takto provedené analýzy se ovšem od výsledů sledovaných v americkém prostředí výrazně liší, jak zřetelně ukazují tabulky č. 13, 14 a 15 na následujících stránkách. Lze sice pozorovat rozdíly v míře, v jaké se shodují hlasování jednotlivých dvojic soudců. V případě prvního a druhého Ústavního soudu lze ale mnohem obtížněji vysledovat existenci jediné škály, na jejíchž dvou koncích by stály zcela ucelené skupiny soudců. Objevují se pouze určité náznaky zvýšené shody některých menších skupin (k tomu viz níže analýzu hlasování v jednotlivých obdobích). Jednoznačnější škálu tak lze identifikovat pouze v období třetího Ústavního soudu. Podstatné ovšem navíc je, že v porovnání s výsledky týkajícími se Nejvyššího soudu USA je u českých soudců mnohem menší rozdíl mezi největší a nejmenší dosaženou mírou shody. Jinak řečeno: Každý soudce sice vždy má kolegy, se kterými se shodl častěji než s jinými, u málokteré dvojice soudců ale lze říci, že spolu hlasují jen zcela výjimečně. Pozorovatelná je také celková relativně vysoká míra shody mezi soudci, která je dána mj. tím, že nejednotná hlasování často spočívají v podání odlišného stanoviska jen menším počtem soudců či soudcem jedním. Kritická hlasování, kdy by se soud rozdělil prakticky na dvě poloviny, jsou spíše výjimečná. Z dosažených výsledků je pak viditelné, že někteří soudci působí jako relativní „solitéři“, často podávající odlišná stanoviska a hlasující v celkově nižší míře shody s kolegy. Jiní naopak obvykle drží s většinou.

---

⁶⁴⁸ Do kategorie procesních disentů tedy typicky spadají disenty proti odmítavým usnesením, avšak jen tehdy, pokud v nich disentující soudce požadoval meritorní projednání věci, aniž by naznačoval, že příslušnému návrhu mělo být vyhověno. Pokud je naopak v odlišném stanovisku uvedeno, že návrhu mělo být vyhověno, pak je hodnoceno jako „dissent pro zásah“, nehledě na to, že směřoval proti odmítavému rozhodnutí.

⁶⁴⁹ V období prvního Ústavního soudu jednotlivá rozhodnutí neuváděla, kdo se rozhodování skutečně zúčastnil, zda jsem tedy vycházel pouze z toho, kdo byl v době rozhodnutí soudcem Ústavního soudu. To způsobuje jistou odchylku, neboť mnohých hlasování se některý soudce nezúčastní. U druhého a třetího soudu již bylo možné vycházet z údajů uvedených vždy v záhlaví rozhodnutí.

Následující odstavce se budou otázce shody soudců v hlasování věnovat postupně po jednotlivých obdobích. Tabulka ukazující míru shody je vždy doplněna o informaci o počtu disentů k výroku podaných jednotlivými soudci, neboť tato data je nezbytné vnímat ve vzájemné souvislosti:

Tabulka 13: Společná hlasování soudců prvního Ústavního soudu

	Pau	Čer	Šev	Hol	Var	Pro	Zar	Jur	Hol	Klo	Cep	Bro	Gut	Kes	Mal	Jan	disenty
Paul	X	62	66	60	52	64	68	66	66	81	74	66	70	68	67	53	11
Čermák	62	X	70	64	56	70	85	72	64	68	79	76	64	63	60	57	13
Ševčík	66	70	X	64	67	66	72	78	66	70	72	71	64	68	42	57	13
Holländer	60	64	64	X	58	72	68	85	58	74	81	66	66	69	80	60	12
Varvařovský	52	56	67	58	X	56	65	71	67	67	69	65	67	72	47	63	15
Procházka	64	70	66	72	56	X	74	72	66	75	83	79	74	73	67	64	9
Zarembová	68	85	72	68	65	74	X	83	72	79	79	84	68	75	53	68	9
Jurka	66	72	78	85	71	72	83	X	74	85	85	82	74	80	67	70	6
Holeček	66	64	66	58	67	66	72	74	X	77	77	79	85	86	73	72	10
Klokočka	81	68	70	74	67	75	79	85	77	X	89	82	77	84	80	72	4
Cepl	74	79	72	81	69	83	79	85	77	89	X	89	85	84	87	74	2
Brožová	66	76	71	66	65	79	84	82	79	82	89	X	87	84	X	76	3
Güttler	70	64	64	66	67	74	68	74	85	77	85	87	X	86	80	77	8
Kessler	68	63	68	69	72	73	75	80	86	84	84	84	86	X	85	83	6
Malenovský	67	60	42	80	47	67	53	67	73	80	87	X	80	85	X	89	3
Janů	53	57	57	60	63	64	68	70	72	72	74	76	77	83	89	X	11

V případě prvního Ústavního soudu se v poměrně vysoké míře (vždy přes 70 % pro jednotlivé dvojice) shodovala skupina soudců Holeček, Klokočka, Cepl, Brožová, Güttler, Kessler, Malenovský a Janů. U některých z uvedených soudců (Cepl, Brožová, Malenovský) je ale procentuální shoda dána celkově nízkým počtem podaných odlišných stanovisek. Především však není možné identifikovat jednoznačnou skupinu, která by k uvedeným soudcům stála v společné opozici. Soudci Paul, Ševčík, Čermák a Holländer celkově vykazují nižší míru shody s ostatními (což poukazuje na častější podávání odlišných stanovisek, případně na jejich podávání samostatně či v menší skupině). Častější společná hlasování lze ze soudců nezařazených do shora vyjmenované osmičlenné skupiny pozorovat ještě u dvojic Holländer, Klokočka a Čermák, Zarembová.

Tabulka 14: Společná hlasování soudců druhého Ústavního soudu

	Wag	Mus	Kür	Jan	Gut	Ryc	Duc	Výb	Bal	Hol	Nyk	Las	For	Žid	Muc	disenty
Wagnerová	X	45	25	34	47	45	52	45	41	48	35	42	54	37	37	40
Musil	45	X	60	49	73	84	72	59	56	69	63	53	53	61	61	7
Kürka	25	60	X	67	59	60	58	64	63	61	61	65	56	66	70	23
Janů	34	49	67	X	64	58	63	74	63	57	54	74	60	73	72	20

Güttler	47	73	59	64	X	85	84	69	65	74	68	68	65	77	73	12
Rychetský	45	84	60	58	85	X	79	63	55	77	68	56	58	68	73	17
Duchoň	52	72	58	63	84	79	X	77	67	82	71	67	67	75	75	8
Výborný	45	59	64	74	69	63	77	X	68	68	67	76	73	80	76	12
Balík	41	56	63	63	65	55	67	68	X	62	73	86	77	78	77	16
Holländer	48	69	61	57	74	77	82	68	62	X	75	60	80	73	77	12
Nykodým	35	63	61	54	68	68	71	67	73	75	X	67	67	70	77	19
Lastovecká	42	53	65	74	68	56	67	76	86	60	67	X	73	83	78	16
Formánková	54	53	56	60	65	58	67	73	77	80	67	73	X	79	79	15
Židlická	37	61	66	73	77	68	75	80	78	73	70	83	79	X	89	8
Mucha	37	61	70	72	73	73	75	76	77	77	77	78	79	89	X	7

V období druhého Ústavního soudu došlo v hlasování soudců k o něco vyšší polarizaci,⁶⁵⁰ a zdá se tak zde být o něco vyšší potenciál pro hledání možných koalic – výsledky však ani zde nehovoří zcela jednoznačně. Vzájemnou shodu vyšší než 70 % pro každou možnou dvojici vykazuje pětice soudců Výborný, Lastovecká, Formánková, Židlická a Mucha. Na druhé straně pak lze najít vysokou shodu ve čtveřici Rychetský, Musil, Güttler, Duchoň (soudce Duchoň se ale vzhledem k nízkému počtu disentů shoduje s celkově větším počtem kolegů). Relativně blízko k první skupině mají soudci Balík a Janů, druhé skupině se pak blíží soudce Holländer. Podstatné však je, že obě skupiny vůči sobě nejsou nijak ostře vymezené a často lze pozorovat poměrně vysokou míru shody i mezi soudci zařazenými do odlišných skupin. Z možnosti identifikovat dvě skupiny soudců tak neplyne, že se jedná o vzájemně oddělené pevné bloky.

U soudců Nykodýma, Wagnerové a Kůrky není možné jednoznačné zařazení. V případě hlasování soudců Kůrky a zejména pak Wagnerové je však očividně výrazným rysem jejich hlasování velmi nízká shoda s naprostou většinou kolegů, daná zejména u soudkyně Wagnerové extrémně

⁶⁵⁰ Viz obdobně ŠIPULOVÁ, K. The Czech Constitutional Court, op. cit sub 85, s. 53. Nutno dodat, že v citovaném díle Šipulová provádí síťovou analýzu disentů soudců Ústavního soudu a ohledně hlasovacích koalic dochází k výrazně odlišným výsledkům – v případě „druhého“ ÚS kupříkladu označuje hlasovací koalice ve složení Balík–Kůrka–Lastovecká a Wagnerová–Holländer–Formánková–Kůrka. Rozdíly mohou být způsobeny odlišnostmi v použité metodě (sledování hlasování prováděné v nynějším výzkumu je zatíženo shora zmiňovanou fikcí ohledně odrazu odlišného hlasování v disentech; sledování disentů prováděné Šipulovou může naopak soudce podávající dissent nadprůměrně často mylně označovat za členy určité hlasovací koalice) i obtížnou interpretací grafického znázornění společných disentů v síťové analýze. S ohledem na rozebíraná data se však domnívám, že odkazovaná síťová analýza nevyovídá o existenci pevnějších hlasovacích koalic – považoval bych kupříkladu za mylné označovat za společné členy takové koalice soudce Wagnerovou a Kůrku. Uvedené rozdíly výsledků empirických analýz v každém případě ukazují především to, že ani v polarizovanějším období „druhého“ Ústavního soudu neexistovalo zřetelné a pevné rozdělení soudců do koalic, na němž by se různé metody statistické analýzy bezvýhradně shodovaly.

vysokým počtem podaných odlišných stanovisek. Za povšimnutí zároveň stojí, že navzájem vykazují dvojice Kůrka – Wagnerová vůbec nejmenší shodu ze všech dvojic (25 %). Příčinou může být výrazně odlišný přístup těchto soudců k metodologii výkladu ústavního práva a odlišná míra důrazu na sebeomezení Ústavního soudu.⁶⁵¹ Zatímco soudce Kůrka zpravidla zásahy Ústavního soudu odmítá, soudkyně Wagnerová bývá naopak jejich zastáncem. To se ostatně výrazně projevuje i v přístupu k ústavním stížnostem, kdy tato dvojice kontrastuje nejméně, a naopak nejvíce vstřícným přístupem.

Tabulka 15: Společná hlasování soudců třetího Ústavního soudu

	Šiá	Šik	Dav	Jir	Jan	Tom	Zem	Uhl	Ryc	Lic	Fen	For	Fil	Mus	Šám	Fia	Kůr	Slá	Suc	disenty
Šimáčková	X	77	75	64	58	56	56	55	54	50	48	45	42	40	38	33	32	29	24	39
Šimíček	77	X	72	73	50	60	65	60	49	62	50	43	53	40	50	40	50	44	36	27
David	75	72	X	67	83	64	74	60	66	55	63	71	58	57	56	47	59	44	41	25
Jirsa	64	73	67	X	X	83	80	74	69	86	70	X	77	63	77	69	100	70	62	9
Janů	58	50	83	X	X	78	75	X	78	100	88	75	55	73		X	75	55	56	2
Tomková	56	60	64	83	78	X	85	79	82	86	80	76	82	74	83	73	71	64	58	7
Zemánek	56	65	74	80	75	85	X	77	81	81	78	88	85	81	69	68	70	65	62	8
Uhlíř	55	60	60	74	X	79	77	X	78	78	74	83	76	78	75	64	67	63	61	12
Rychetský	54	49	66	69	78	82	81	78	X	77	86	75	82	79	77	71	62	69	66	10
Lichovník	50	62	55	86	100	86	81	78	77	X	81	100	87	75	85	79	75	76	68	5
Fenyk	48	50	63	70	88	80	78	74	86	81	X	80	81	80	85	80	60	73	74	8
Formánková	45	43	71	X	75	76	88	83	75	100	80	X	89	79		X	80	63	59	3
Filip	42	53	58	77	55	82	85	76	82	87	81	89	X	82	92	78	70	72	71	7
Musil	40	40	57	63	73	74	81	78	79	75	80	79	82	X	X	64	58	63	72	7
Šámal	38	50	56	77	X	83	69	75	77	85	85	X	92	X	X	77	X	77	67	2
Fiala	33	40	47	69	X	73	68	64	71	79	80	X	78	64	77	X	X	78	84	10
Kůrka	32	50	59	100	75	71	70	67	62	75	60	80	70	58		X	X	63	65	7
Sládeček	29	44	44	70	55	64	65	63	69	76	73	63	72	63	77	78	63	X	87	19
Suchánek	24	36	41	62	56	58	62	61	66	68	74	59	71	72	67	84	65	87	X	19

V případě třetího Ústavního soudu výsledky nejvíce ze všech období naznačují možnost, že se mezi soudci vytvářejí dvě vůči sobě opoziční „koalice“ čili skupiny soudců, kteří jsou si názorově blízcí a často hlasují společně (a opačně než druhá skupina). Soudkyně Šimáčková a soudce Suchánek vykazují vzájemnou shodu v hlasování pouze 24 %, a jejich shoda je tedy stejně vzácná

⁶⁵¹ Viz k tomu podrobně KADLEC, O. *Metodologie interpretace práva v judikatuře Ústavního soudu ČR*, op. cit. sub 75.

jako v předchozí dekádě shoda mezi soudkyní Wagnerovou a soudcem Kůrkou. Zatímco Eliška Wagnerová i Vladimír Kůrka však na „svém“ soudě představovali jisté solitéry vykazující se zbytkem soudců jen nízkou shodu, Kateřina Šimáčková a Radovan Suchánek spíše stojí na opačných stranách spektra a oba na soudě do jisté míry disponují svými spojenci či názorovými souputníky. Na jedné straně tak poměrně vysokou shodu se soudkyní Šimáčkovou i mezi sebou vzájemně vykazují soudci Šimíček, David a v zásadě též Jirsa (v krátkém období, kdy působila na třetím Ústavním soudě pak navíc blízko této skupině byla i soudkyně Janů). Na straně druhé jsou pak častá společná hlasování skupiny soudců Suchánka, Sládečka, Fialy, Musila,⁶⁵² Filipa, Fenyka a Lichovníka (a k těmto soudcům by dále bylo možno přiřadit i soudce Kůrku, Formánkovou a Šámala, byť pouze velmi opatrně, neboť všichni se účastnili pouze menší části sledovaného období třetího Ústavního soudu). Vedle toho je pak možné vymezit určitou středovou skupinu soudců, která vykazuje relativně vysokou míru shody s většinou kolegů, a především pak mezi sebou vzájemně – do ní spadají především soudci Tomková, Zemánek, Uhlíř a Rychetský, poměrně blízko jí ovšem stojí i soudci Jirsa, Lichovník, Filip a Fenyk, zařaditelní do prvních dvou jmenovaných skupin. Nutno přitom dodat, že popisovaná středová skupina je svým hlasováním celkově blíže skupině kolem Radovana Suchánka nežli skupině kolem Kateřiny Šimáčkové. Data o shodě v hlasování mezi soudci třetího Ústavního soudu tedy vypovídají o tom, že mezi soudci lze více než v minulosti pozorovat určitou názorovou polarizaci. Nemusí se však nutně jednat o polarizaci ideologickou – s ohledem na to, že ideologická diverzita soudců třetího Ústavního soudu bývá označována za nižší oproti na prvnímu a druhému období⁶⁵³ a soud současně neřeší takový počet kauz s jednoznačným ideologickým rozměrem, je možné, že uvedenou polarizaci lépe vysvětluje rozdíl mezi aktivistickým a zdrženlivým přístupem. Této možnosti bude ještě věnována pozornost níže.

---

⁶⁵² Jan Musil byl soudcem Ústavního soudu od 27. 11. 2003 do 27. 11. 2013 a znovu od 20. 1. 2014 do 31. 1. 2019, tedy většinu sledovaného období třetího Ústavního soudu.

⁶⁵³ Viz KOSAŘ, D., VYHNÁNEK, L. The Constitutional Court of Czechia, op. cit sub 263.

7.3 TĚSNÁ HLASOVÁNÍ

Z uvedených statistik vyplývá, že při zkoumání všech nejednotných rozhodnutí nelze pro první dvě sledovaná období přesvědčivě dovést existenci vyhraněných hlasovacích koalic či názorové rozložení po jedné názorové ose. Nyní se však zaměříme na otázku, zda k tvoření hlasovacích koalic nedochází alespoň v případech s těsnějším hlasováním. V nich by jejich vznik mohl být pravděpodobnější už s prostým ohledem na to, že proti většinovému názoru v nich vždy stojí celá skupina soudců. K těsnému výsledku hlasování navíc nejčastěji dochází v případech, které jsou právně nejsložitější, a často se přitom týkají citlivých společenských či politických témat. Ke slovu se tak snadno mohou dostat i mimoprávní faktory ovlivňující rozhodování soudců.

Zkoumaný okruh rozhodnutí proto omezím tak, že do něj budu zahrnuta pouze hlasování, kde byla k výroku rozhodnutí podána alespoň čtyři odlišná stanoviska. V takovém vzorku rozhodnutí lze nalézt i řadu mediálně sledovaných případů ze všech dekád: Pro první Ústavní soud do takto omezené skupiny spadají například rozhodnutí, která se zabývala přezkumem volební kauce pro volby do Poslanecké sněmovny,⁶⁵⁴ změnou volebního systému,⁶⁵⁵ či kontrasignací při jmenování guvernéra ČNB.⁶⁵⁶ Z druhé dekády patří mezi rozhodnutí s těsným hlasováním například nález dovozující protiústavní nečinnost zákonodárce ve věci deregulace nájemného,⁶⁵⁷ či nálezy týkající se Ústavu pro studium totalitních režimů,⁶⁵⁸ zdravotnických poplatků a povinnosti uchazečů o zaměstnání vykonávat veřejnou službu.⁶⁵⁹ Ve třetím období pak čtyři a více odlišných stanovisek obsahovaly například nálezy ke slevě na dani pro pracující důchodce,⁶⁶⁰ zákonu o státní službě,⁶⁶¹

---

⁶⁵⁴ Nález z 15. 5. 1996 sp. zn. Pl. ÚS 3/96.

⁶⁵⁵ Nález z 24. 1. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 42/2000.

⁶⁵⁶ Nález z 20. 6. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 14/01.

⁶⁵⁷ Nález z 28. 2. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 20/05.

⁶⁵⁸ Nález z 13. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 25/07.

⁶⁵⁹ Nález z 27. 11. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 1/12.

⁶⁶⁰ Nález z 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 31/13.

⁶⁶¹ Nález z 30. 6. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 21/14.

veřejnému zdravotnímu pojištění cizinců,⁶⁶² elektronické evidenci tržeb,⁶⁶³ či protikuřáckému zákonu.⁶⁶⁴ Metoda zkoumání bude obdobná jako v předchozí podkapitole.

Za období prvního Ústavního soudu došlo k těsnému hlasování tak, jak jsem jej vymezil (alespoň 4 disenty), pouze ve 13 případech. Naproti tomu v období druhého Ústavního soudu bylo takových hlasování celkem 32, což je více než dvojnásobný počet. Na třetí Ústavní soud prozatím za období do konce roku 2020 vychází 23 těsných hlasování, což (s ohledem na to, že se nachází těsně před třemi čtvrtinami své dekády) značí srovnatelnou frekvenci těsných hlasování s obdobím druhého Ústavního soudu.

Tabulka 16: těsná hlasování prvního Ústavního soudu

	Šev	Pau	Čer	Var	Jur	Zar	Cep	Hol	Hol	Klo	Pro	Güt	Kes	Mal	Bro	Jan
Ševčík	X	73	50	58	42	42	42	42	33	42	58	25	25	17	17	9
Paul	73	X	64	36	36	55	64	36	45	64	64	36	36	40	33	18
Čermák	50	64	X	31	54	85	62	31	54	38	62	38	15	29	83	36
Varvařovský	58	36	31	X	77	46	54	54	62	62	46	46	69	29	33	36
Jurka	42	36	54	77	X	69	62	46	85	69	46	38	46	29	50	45
Zarembová	42	55	85	46	69	X	46	31	54	54	46	23	31	14	67	45
Cepl	42	64	62	54	62	46	X	54	77	77	85	77	54	71	83	55
Holeček	42	36	31	54	46	31	54	X	31	62	46	77	69	57	67	55
Holländer	33	45	54	62	85	54	77	31	X	69	62	54	46	57	50	55
Klokočka	42	64	38	62	69	54	77	62	69	X	62	54	62	57	50	55
Procházka	58	64	62	46	46	46	85	46	62	62	X	69	46	57	67	55
Güttler	25	36	38	46	38	23	77	77	54	54	69	X	77	86	83	73
Kessler	25	36	15	69	46	31	54	69	46	62	46	77	X	71	50	73
Malenovský	17	40	29	29	29	14	71	57	57	57	57	86	71	X	X	80
Brožová	17	33	83	33	50	67	83	67	50	50	67	83	50	X	X	83
Janů	9	18	36	36	45	45	55	55	55	55	55	73	73	80	83	X

V případě prvního Ústavního soudu nadále není možné identifikovat proti sobě stojící skupiny s dlouhodobou soudržností, jak ukazuje tabulka č. 16. Na jedné straně sice zůstává skupina soudců s relativně vysokou shodou tvořená soudci Güttlerem, Kesslerem, Malenovským a soudkyněmi

⁶⁶² Nález z 3. 5. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 2/15.

⁶⁶³ Nález z 12. 12. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 26/16.

⁶⁶⁴ Nález z 27. 3. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 7/17.

Brožovou a Janů. Nelze však nalézt jednotlivou skupinu, která by k uvedeným soudcům byla v opozici. Mezi všemi soudci, kteří hlasují odlišně od této skupiny, totiž není výrazně vysoká vzájemná shoda – tu lze nalézt jedině u jednotlivých dvojic soudců (Ševčík a Paul; Varvařovský a Jurka; Jurka a Holländer; Čemák a Zarembová). V zásadě se tedy potvrzuje, že první Ústavní soud rozhodoval i v těsných hlasováních měnicími se většinami.

Tabulka 17: těsná hlasování druhého Ústavního soudu

	Las	Bal	For	Jan	Vyb	Kür	Muc	Žid	Wag	Nyk	Hol	Duc	Güt	Mus	Ryc
Lastovecká	X	79	54	69	65	44	59	70	48	41	24	37	41	22	19
Balík	79	X	65	52	50	50	60	70	35	48	35	44	44	31	25
Formánková	54	65	X	35	58	32	61	67	50	54	70	43	30	27	27
Janů	69	52	35	X	79	63	60	63	35	38	35	44	46	31	32
Výborný	65	50	58	79	X	42	63	72	48	52	46	67	61	35	37
Kůrka	44	50	32	63	42	X	50	44	25	48	46	32	38	48	42
Mucha	59	60	61	60	63	50	X	76	27	67	54	50	48	33	44
Židlická	70	70	67	63	72	44	76	X	33	57	52	56	56	33	45
Wagnerová	48	35	50	35	48	25	27	33	X	38	52	62	50	52	50
Nykodým	41	48	54	38	52	48	67	57	38	X	59	56	62	53	58
Holländer	24	35	70	35	46	46	54	52	52	59	X	67	62	66	64
Duchoň	37	44	43	44	67	32	50	56	62	56	67	X	76	63	67
Güttler	41	44	30	46	61	38	48	56	50	62	62	76	X	72	79
Musil	22	31	27	31	35	48	33	33	52	53	66	63	72	X	87
Rychetský	19	25	27	32	37	42	44	45	50	58	64	67	79	87	X

Naproti tomu, jak ukazuje tabulka č. 17, v případě druhého Ústavního soudu lze ohledně těsných hlasování sestavit určitou škálu, kdy na jedné její straně stojí soudkyně Lastovecká a na druhé soudce Rychetský. Všechny soudce lze umístit na pomyslnou osu zprava doleva takovým způsobem, že se v zásadě pro každého z nich postupně zvyšuje nebo naopak snižuje shoda s jednotlivými kolegy některým ze směrů. Zároveň lze identifikovat existenci dvou skupin soudců, kdy uvnitř skupiny existuje vždy relativně vysoká vzájemná shoda, přičemž naopak shoda s většinou soudců z druhé skupiny je zřetelně nižší. To platí zejména pro soudkyně Lastoveckou a Židlickou a soudce Balíka a Muchu na jedné straně a soudce Duchoně, Güttera, Musila a Rychetského na straně druhé. U dalších soudců lze pozorovat, že směrem od první ke druhé skupině se míra shody spíše snižuje nebo naopak zvyšuje, avšak zároveň existují i výraznější odchylky. K první skupině by takto bylo víceméně možno přiřadit soudkyně Formánkovou a Janů a soudce Výborného, k druhé skupině pak soudce Holländera a Nykodýma. Nezařaditelní zůstávají soudce Kůrka a soudkyně Wagnerová.

Tabulka 18: těsná hlasování třetího Ústavního soudu

	Šiá	Šik	Dav	Jir	Zem	Uhl	Tom	Ryc	Mus	Fen	Lic	Fil	Suc	Fia	Slá
Šimáčková	X	82	81	50	45	40	38	36	31	30	26	13	9	5	4
Šimíček	82	X	75	67	52	40	35	14	20	9	37	23	19	11	23
David	81	75	X	39	65	50	32	45	43	38	24	29	30	21	24
Jirsa	50	67	39	X	53	47	63	33	36	28	75	56	41	44	56
Zemánek	45	52	65	53	X	58	65	52	75	45	56	68	52	44	45
Uhlíř	40	40	50	47	58	X	50	68	77	55	58	65	63	50	55
Tomková	38	35	32	63	65	50	X	65	67	57	72	71	52	59	48
Rychetský	36	14	45	33	52	68	65	X	87	86	56	73	71	67	59
Musil	31	20	43	36	75	77	67	87	X	75	67	88	73	58	56
Fenyk	30	9	38	28	45	55	57	86	75	X	53	70	77	74	65
Lichovník	26	37	24	75	56	58	72	56	67	53	X	84	63	71	74
Filip	13	23	29	56	68	65	71	73	88	70	84	X	82	79	78
Suchánek	9	19	30	41	52	63	52	71	73	77	63	82	X	78	86
Fiala	5	11	21	44	44	50	59	67	58	74	71	79	78	X	84
Sládeček	4	23	24	56	45	55	48	59	56	65	74	78	86	84	X

Konečně, tabulka č. 18 (v níž tentokrát nejsou uvedeni soudci Formánková, Janů, Kůrka a Šámal, kteří se v daném období účastnili jen malého počtu těsných hlasování) v zásadě potvrzuje zjištění plynoucí ohledně třetího Ústavního soudu již z analýzy všech nejednotných hlasování: i v rámci těsných hlasování lze identifikovat existenci určité škály mezi soudci a vymezit dvě poměrně jednoznačné skupiny soudců na jejich dvou koncích. Oproti analýze všech nejednotných rozhodnutí jsou tak dány pouze dílčí odlišnosti: na jedné straně stojí kompaktní tříčlenná skupina tvořená soudkyní Šimáčkovou a soudci Šimíčkem a Davidem, která se však jeví poměrně izolovaná od zbytku pléna – je tedy zřejmé, že k této skupině se v hlasování v jednotlivých věcech ad hoc přidávají další soudci, a to nejčastěji soudci Jirsa a Zemánek. Na druhé straně stojí podobně kompaktní skupina tvořená soudci Sládečkem, Fialou, Suchánkem a Filipem, k níž však mají poměrně blízko soudci Lichovník, Fenyk, Musil. Blízko středu mezi oběma krajními skupinami se pak nachází trojice soudců Uhlíř, Tomková a Rychetský. I v rámci těsných hlasování se pak skupina soudců kolem soudkyně Šimáčkové obvykle ocitá v menšině, neboť s ostatními soudci tato trojice vykazuje nízkou míru shody v hlasování. Zaznamenáníhodná je přitom míra vzájemné vyhraněnosti onou krajních skupin: soudkyně Šimáčková a soudce Sládeček hlasovali stejným způsobem pouze ve 4 % těsných hlasování, tedy jinak řečeno v jediném z 23 případů, kdy byli

společně přítomni.⁶⁶⁵ Pouze jedinkrát (z 19 společných případů společné přítomnosti) se Kateřina Šimáčková shodla také s Josefem Fialou,⁶⁶⁶ dvakrát pak s Radovanem Suchánkem.⁶⁶⁷ Jen o málo vyšší shodu vykazují dvojice Šimíček–Fiala, ale také (což ne zcela zapadá do obrazu jednoznačné škály) Šimíček–Fenyk a Šimíček–Rychetský.

Je pochopitelně třeba brát v potaz, že analyzovaná data se týkají jen malého počtu případů – jednak tedy nelze zapomínat, že jde jen o minimální zlomek věcí, které Ústavní soud řeší, a jednak je tato skutečnost problematická z hlediska vypovídací hodnoty statistických dat. Přesto uvedená data poukazují na to, že v případech těsných hlasování existovaly v období druhého a třetího Ústavního soudu dlouhodobě podobné společně hlasující skupiny. Takový výsledek naznačuje možnost, že mezi soudci existuje určitá významnější dělicí linie prolínající se větším počtem řešených případů – tou může být ideologický rozměr těchto případů, dělicí soudce podle liberálního, či naopak konzervativního přístupu, jak předpokládá tradiční postojový model. Může se ale jednat například též o rozdíl mezi aktivistickým a zdrženlivým přístupem. Obě tyto možnosti si do budoucna zasluhují detailnější empirické zkoumání, jemuž zde bude věnován jen limitovaný prostor.⁶⁶⁸ Následující podkapitola 7.4 se pokusí rozdíl mezi aktivistickými a sebeomezenými soudci ukázat alespoň v rámci jednoduché statistiky. Podkapitola 7.5 se poté na možnost existence obou zmíněných dělicích linií mezi soudci bude ptát v rámci analýzy zúžené skupiny rozhodnutí, v nichž lze vůbec nějaký ideologický rozměr identifikovat.

---

⁶⁶⁵ Jednalo se konkrétně o nález z 27. 3. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 7/17, ve věci tzv. „protikuřáckého zákona“, proti jehož zamítavému výroku podali oba soudci odlišné stanovisko.

⁶⁶⁶ Oba soudci podali disent proti výroku nálezu z 31. 5. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 13/15, jímž Ústavní soud potvrdil ústavní konformitu právní úpravy rozsudku pro uznání.

⁶⁶⁷ Soudkyně Šimáčková i soudce Suchánek podávali (spolu s další pěticí soudců) společné odlišné stanovisko proti zamítavému nálezu z 3. 5. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 2/15, který se týkal veřejného zdravotního pojištění cizinců a jejich bezplatné zdravotní péče, a naopak ani jeden z nich nepodal odlišné stanovisko proti výroku vyhovujícího nálezu z 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 31/13, který se týkal slevy na dani pro pracující důchodce.

⁶⁶⁸ Ve vztahu k druhému Ústavnímu soudu lze pokus o takový výzkum týkající se vlivu ideologických postojů soudců nalézt v původním textu CHMEL, J. Vliv politické ideologie na rozhodování Ústavního soudu ČR, op. cit. sub 23.

7.4 AKTIVISMUS A SEBEOMEZENÍ

Již výše v kapitole 2.2.2 bylo připomenuto, že v rámci právní debaty, ale i v rámci argumentace používané Ústavním soudem i jeho disentujícími soudci je často využíváno pojmů aktivismu a sebeomezení (zdrženlivosti). Aktivistický, nebo naopak zdrženlivý soudcovský přístup k rozhodování se proto nabízejí jako součást vysvětlení rozdílů mezi jednotlivými soudci v jejich hlasování. Současně byla v odkazované kapitole připomenuta i mnohvrstevnatost obou pojmů, které však lze zobecňujícím a hodnotově neutrálním způsobem vnímat tak, že aktivismus představuje široké vnímání soudcovské role a silnou ochotu zasahovat vůči jiným složkám veřejné moci a sebeomezení pak pravý opak tohoto přístupu. V oblasti plenárního rozhodování lze – byť se značným zjednodušením⁶⁶⁹ – vnímat jako indikátor soudcovského aktivismu tendenci hlasovat pro vyhovění příslušnému návrhu, tj. pro zrušení napadeného právního předpisu či soudního rozhodnutí, vydání stanoviska atp. Vyhovění návrhu totiž zpravidla představuje určitý zásah vůči jiné složce veřejné moci, tj. vůči tvůrci rušené normy, či soudu, který vydal rozhodnutí.

V tabulce č. 19 je znázorněn počet hlasování společně s většinou a počet disentů podaných jednotlivými soudci ve sledované oblasti všech nejednotných plenárních rozhodnutí. Tato informace je doplněna rozdělením disentů i hlasů každého soudce podle toho, k čemu směřovaly – zda k zásahu či naopak ke zdržení se zásahu. Pro srovnání jsou uvedena data týkající se všech soudců, tedy i soudců prvního a třetího Ústavního soudu.⁶⁷⁰ Tabulku dále doplňuje graf č. 4 zobrazující disenty jednotlivých soudců a jejich zaměření pro zásah, proti zásahu, nebo do procesní oblasti.

Výsledky je třeba číst s vědomím, že sice mohou zachytit význam dělicí linie mezi aktivismem a sebeomezením mezi soudci a napovědět o relativním postavení jednotlivých soudců vůči jeho kolegům. S ohledem na sledování výhradně nejednotných rozhodnutí však nemohou zcela

---

⁶⁶⁹ Kriticky k tomu srov. CROSS, F. B., LINDQUIST, S. A. *The Scientific Study of Judicial Activism*, op. cit. sub 184. Uvedené zjednodušení spočívá především v tom, že v některých (spíše však vzácnějších) případech může být projevem aktivismu naopak zamítnutí návrhu, pokud je spojeno s odchýlením od jednoznačného textu vykládaných předpisů či od předchozí judikatury. Tento zjednodušující přístup odhlíží též od možnosti strategického hlasování při výběru z více možností, jakož i od obsahu odůvodnění soudních rozhodnutí, který může míru aktivismu taktéž výrazně odrážet.

⁶⁷⁰ Není přitom zohledňováno, jak dlouho soudci u Ústavního soudu působili a v případě soudců opakujících mandát nejsou oddělena data pro první a druhý mandát (pokud by se tedy jejich přístup v každém z mandátů lišil, tabulka by tuto skutečnost nezachytila).

vypovědět o postavení soudců na pomyslné pevné (absolutní) škále mezi aktivismem a sebeomezením, neboť sama nejednotnost každého rozhodnutí, a tedy i jeho zařazení rozhodnutí do sledovaného souboru, jsou ovlivněny i naladěním zbytku aktuálního pléna (pokud by hypoteticky soud jako celek byl v určitém období naladěný velmi sebeomezeně, mohla by tabulka jako aktivistického ukazovat i soudce, který je zdrženlivý jen o málo méně než jeho kolegové, a alespoň jednou za čas požaduje vyhovění některému návrhu). Stejně tak je třeba výsledky chápat tak, že sice ukazují možnost dělit soudce podle výsledků jejich hlasování na aktivistické a sebeomezené, nepředstavují však bezvýhradný důkaz o tom, že právě aktivistické či zdrženlivé přednastavení soudců představuje v kauzálním smyslu příčinu takového hlasování.

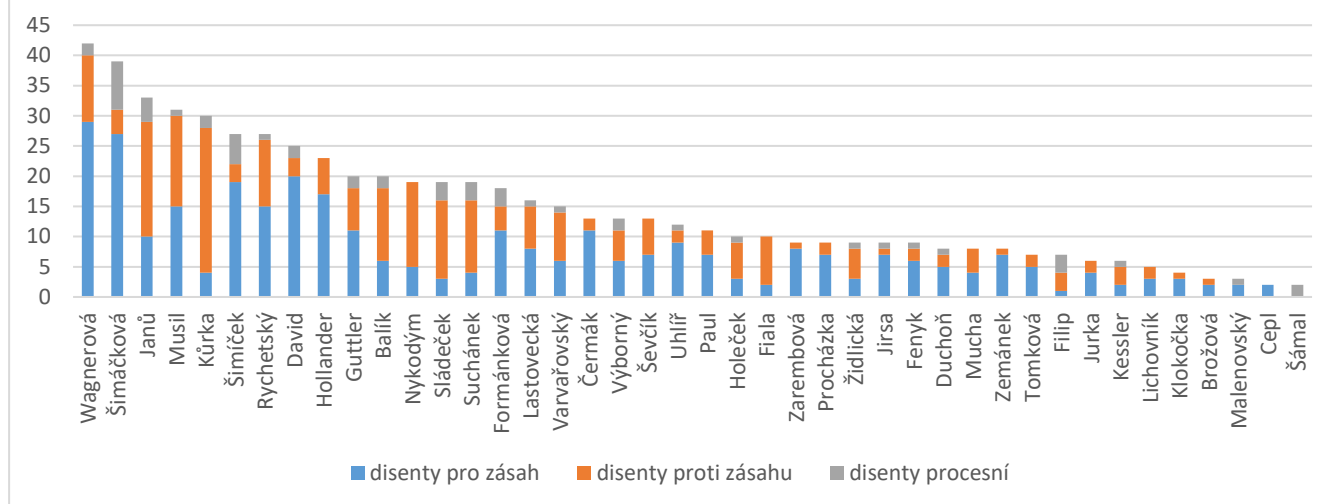
Tabulka 19: hlasy (disenty) pro zásah a proti zásahu

soudce	hlasy s většinou pro rozhodnutí	disenty	disenty pro zásah	disenty proti zásahu	hlasy pro zásah celkem (s většinou + v disentu)	hlasy proti zásahu celkem (s většinou + v disentu)	nevyhodnocené hlasy ⁶⁷¹	poměr hlasů pro zásah:proti zásahu
Wagnerová	33	42	29	11	54	19	2	2,8
Šimáčková	39	39	27	4	50	20	8	2,5
David	48	25	20	3	45	25	3	1,8
Šimíček	37	27	19	3	37	22	5	1,7
Čermák	40	13	11	2	32	20	1	1,6
Formánková	69	18	11	4	48	33	6	1,5
Zarembová	44	9	8	1	30	22	1	1,4
Hollander	99	23	17	6	69	51	2	1,4
Duchoň	64	8	5	2	37	31	4	1,2
Procházka	44	9	7	2	28	25	0	1,1
Guttler	109	20	11	7	64	60	5	1,1
Brožová	35	3	2	1	19	19	0	1,0
Lastovecká	62	16	8	7	38	38	2	1,0
Paul	36	11	7	4	23	23	1	1,0
Výborný	67	13	6	5	37	38	5	1,0
Židlická	72	9	3	5	38	40	3	1,0
Rychetský	126	27	15	11	72	76	5	0,9
Musil	100	31	15	15	61	65	5	0,9
Cepl	51	2	2	0	25	27	1	0,9
Jurka	47	6	4	2	25	27	1	0,9
Klokočka	50	4	3	1	25	28	1	0,9
Mucha	58	8	4	4	29	34	3	0,9
Ševčík	37	13	7	6	23	27	0	0,9
Balík	62	20	6	12	35	43	4	0,8
Zemánek	69	8	7	1	33	41	3	0,8

⁶⁷¹ Do této kategorie spadají jednak procesní disenty a jednak případy, kdy soudce hlasoval s většinou pro rozhodnutí, které je z hlediska zásahu „středové“, tj. proti němuž směřovaly jak disenty pro zásah, tak disenty proti zásahu.

Uhlíř	53	12	9	2	28	35	2	0,8
Kessler	45	6	2	3	22	28	1	0,8
Malenovský	15	3	2	0	7	9	2	0,8
Jirsa	46	9	7	1	23	31	1	0,7
Tomková	67	7	5	2	30	42	2	0,7
Janů	95	33	10	19	51	72	5	0,7
Holeček	43	10	3	6	21	31	1	0,7
Fenyk	71	9	6	2	30	47	3	0,6
Varvařovský	40	15	6	8	21	33	1	0,6
Nykodým	66	19	5	14	31	52	2	0,6
Filip	75	7	1	3	27	49	6	0,6
Lichovník	60	5	3	2	20	44	1	0,5
Kůrka	63	30	4	24	26	63	4	0,4
Sládeček	63	19	3	13	20	58	4	0,3
Fiala	47	10	2	8	13	44	0	0,3
Suchánek	51	19	4	12	14	51	5	0,3
Šámal	11	2	0	0	1	10	2	0,1

Graf 4: disenty soudců a jejich zaměření

Uvedená data ukazují, že rozdíl mezi aktivistickým a zdrženlivým přístupem představuje na Ústavním soudu významnou dělicí linii mezi soudci ve všech jeho obdobích, neboť mezi soudci existují jasně viditelné odlišnosti v tom, jak často hlasují pro zásah soudu, nebo naopak proti němu. Význam této dělicí linie však evidentně mezi jednotlivými dekadami postupně roste:

Ze soudců, kteří na soudu působili v prvním desetiletí, lze jistý příklon k aktivističtějšímu přístupu, a tedy převahu hlasů pro zásah soudu pozorovat u soudce Čermáka (1,6x více hlasů pro zásah než proti němu), soudkyně Zarembové a soudce Holländera (u obou 1,4x více hlasů pro zásah). Opačný přístup pak lze v tomto období připsat soudcům Varvařovskému (1,6x více hlasů proti zásahu), Holečkovi (1,5x), soudkyni Janů (1,4x) a soudcům Malenovskému a Kesslerovi (u obou 1,3x). Zbývající soudci prvního Ústavního soudu hlasovali pro zásahy, či naopak proti nim, v přibližně

podobném počtu z nejednotných hlasování. Popsané rozdíly mezi soudci prvního Ústavního soudu však rozhodně nejsou dramatické: Jinak vyjádřeno totiž znamenají, že „nejaktivističtější“ soudce Čermák hlasoval pro zásah přibližně jen 1,5x častěji než „nejzdrženlivější“ soudce Varvařovský (při podobném celkovém počtu hlasů).

O něco významnější rozdíly je možné zaznamenat v období druhého Ústavního soudu. Zde především mezi soudci jasně vyčnívá soudkyně Wagnerová, která ostatně pro zásah v nejednotných věcech hlasovala nejčastěji ze soudců všech tří sledovaných období (téměř třikrát častěji než proti zásahu) – zjednodušená statistická data v tomto směru potvrzují pověst Elišky Wagnerové jako aktivistické soudkyně. Poměrně výrazně vyhraněným v opačném gardu byl v daném období Vladimír Kůrka, který naopak 2,2x častěji hlasoval proti zásahu než pro něj. Mezi další soudce druhé dekády klonící se častěji k zásahu než proti němu patří ještě soudci Formánková (1,5x) a Holländer (1,4x), za viditelně zdrženlivé lze pak z tohoto období označit také hlasování soudce Nykodýma (1,7x častější hlasování proti zásahu) a soudkyně Janů (1,4x).

Aktuálně probíhající třetí dekáda pak ukazuje soud dosud nejostřeji rozdělený mezi aktivistické a zdrženlivé soudce. Nejaktivističtější soudkyně Šimáčková si téměř v ničem nezadá se soudkyní Wagnerovou, neboť její hlasování směřuje k vyhovění návrhům 2,5x častěji než k jejich zamítnutí.⁶⁷² Výrazně vychýlený poměr hlasů stejným směrem však vykazují i soudci David a Šimíček, kteří hlasovali pro zásah téměř dvakrát častěji než proti němu. Velmi silnou skupinu však v třetí dekádě tvoří především zdrženlivější soudci: I pokud odhlédneme od soudce Šámala, který se ve sledovaném období účastnil pouze 13 nejednotných hlasování (v drtivé většině z nich se ovšem přiklonil k zamítnutí návrhu), najdeme mezi soudci třetí dekády trojici s vůbec nejvýraznější převahou hlasů proti zásahu soudu, do níž patří soudci Suchánek (3,6x častěji), Fiala (3,4x častěji) a Sládeček (2,9x častěji). Uvedenou trojici pak doplňují soudci Lichovnick, Filip, Fenyk, Tomková a Jirsa, u nichž zdrženlivá hlasování také jednoznačně převažují.

---

⁶⁷² I v případě Kateřiny Šimáčkové se přitom jedná o naplnění očekávání, které bylo i novinářskou veřejností s jejím působením předem spojováno – k otázce svého možného (budoucího) aktivismu se soudkyně Šimáčková vyjadřovala např. těsně po svém jmenování v létě 2013 takto: „*Já jsem obecně aktivní, to je pravda. Ale to neznamená, že budu do věcí zasahovat více, než je nezbytně nutné.*“ Viz NAVARA, L. Chci ovlivňovat věci kolem sebe, říká nová ústavní soudkyně Šimáčková. *Idnes.cz*. [online]. 29. 8. 2013. [cit. 28. 1. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3qYzo3b>.

Data o podaných disentech pak v zásadě potvrzují, že v jednotlivých dekádách se rozdělení soudců na škále od aktivismu k sebeomezení spíše prohlubovalo, neboť mezi nejaktivněji disentuující patří zejména soudci druhé a třetí dekády. U většiny z těchto soudců lze vcelku jasně identifikovat převažující tendenci disentů směrem k podpoře, či naopak odmítání zásahů. I v oblasti podávání odlišných stanovisek přitom mezi soudci nejvýrazněji vyčnívá Eliška Wagnerová, která podala vůbec nejvíce disentů k výrokům plenárních rozhodnutí, a to 42. V nejednotných hlasováních byla soudkyně Wagnerová dokonce častěji v menšině, nežli součástí většiny (42:33), což potvrzuje její výše uvedenou charakteristiku určitého solitéra. Její odlišná stanoviska pak nikoliv překvapivě z valné většiny požadovala zásah Ústavního soudu. Naprostá většina jejich disentů směřujících ke zdržení se zásahu se navíc týkala specifické oblasti rozhodnutí rušících obecně závazné vyhlášky vydané v samostatné působnosti obcí. Pokud by se statistika zaměřila jen na oblast přezkumu ústavnosti zákonů, bylo by procento disentů, kterými požadovala zásah Ústavního soudu, ještě výrazně vyšší.⁶⁷³ Jako poměrně přesná se tak jeví charakteristika Elišky Wagnerové jako „královny disentů“, kterou ji nedávno v jednom ze svých článků přiřkla Kateřina Šimáčková.⁶⁷⁴ K tomu je ovšem na místě dodat, že soudkyně Šimáčková, jejíž soudcovský mandát na rozdíl od E. Wagnerové stále běží, dost možná brzy sama tento „titul“ převezme (přínejmenším, pokud by byl udělován jednoduše za počet podaných disentů), neboť odlišných stanovisek stihla podat již 39.⁶⁷⁵ V nejednotných rozhodnutích pak K. Šimáčková byla v přesně stejném počtu případů součástí většiny a menšiny. Její postavení je však méně solitérní než v případě E. Wagnerové s ohledem na názorovou blízkost soudců Šimáčka a Davida. I v případě K. Šimáčkové pak odlišná stanoviska potvrzují příklon k aktivistickému chápání role Ústavního soudu – zásah Ústavního

---

⁶⁷³ Při provádění statistiky týkající se výhradně přezkumu zákonů pro období od 6. 8. 2003 do 5. 2. 2013 jsem v minulosti konstatoval, že soudkyně Wagnerová požadovala disentem derogaci celkem 20x a naopak ji odmítala pouze jedinkrát. Viz CHMEL, J. Politika na Ústavním soudě? 2. část. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, č. 4, s. 475–483.

⁶⁷⁴ Viz ŠIMÁČKOVÁ, K. Nemusíme se vždycky shodnout aneb disentuující soudci, op. cit. sub 12.

⁶⁷⁵ Jedná se samozřejmě nejen o nadsázku, ale také o zjednodušení, neboť stále vycházím pouze z dat k disentům podaným k výroku plenárního rozhodnutí. Obecněji platí, že E. Wagnerová podala celkem 62 disentů, z toho 55 k plenárním rozhodnutím, a z toho 42 k výroku. K. Šimáčková podala do konce roku 2020 prozatím 47 disentů, z toho 46 k plenárním rozhodnutím a z toho 39 k výroku. Při počítání všech podaných disentů je ovšem překvapivou vítězkou I. Janů, která jich podala celkem 68. Z toho však jen 44 směřovalo k plenárním nálezům a z toho pak 33 k výrokům těchto nálezů. I. Janů tedy mnohem častěji než E. Wagnerová i K. Šimáčková podávala disenty k senátním rozhodnutím. Je navíc na místě brát v potaz, že na rozdíl od zbývajících dvou soudkyň měla I. Janů možnost opakovat svůj mandát, a ve funkci soudkyně Ústavního soudu tak strávila přes 18 let.

soudu K. Šimáčková odlišným stanoviskem požadovala 27krát, proti zásahu oproti tomu směřovala pouze 4 disenty.

Také u většiny dalších aktivních „disentérů“ se pak potvrzuje poměrně jasná profilace: zatímco soudkyně Janů a soudci Kůrka, Balík, Nykodým, Sládeček a Suchánek zpravidla podávali odlišná stanoviska proti vyhovujícím výrokům, u soudců Šimíčka, Davida, Holländera, Güttlera a soudkyně Formánkové naopak převažují disenty proti zamítavým výrokům požadující zásah soudu. Vyrovnanější počet disentů pro zásah a proti němu pak vykazují soudci Musil a Rychetský a vedle nich též řada soudců, kteří podávali celkově menší počet odlišných stanovisek.

U většiny soudců směřování disentů nikoliv překvapivě potvrzuje obecnou tendenci v jejich hlasování a soudci hlasující pro zásah je také obvykle požadují podanými odlišnými stanovisky, a naopak. V tomto ohledu však lze pozorovat několik zajímavých výjimek: soudci Uhlíř, Zemánek, Jirsa, Tomková a Fenyk by se pouze při pohledu na odlišná stanoviska mohli jevit jako jasní podporovatelé aktivistického přístupu soudu, neboť jejich disenty mnohem častěji požadují zásah, než zdržení se zásahu – v případě soudců Zemánka a Jirsy je to dokonce sedmkrát častěji. Jejich odlišných stanovisek je však celkově poměrně málo a celkově převažují hlasování proti zásahu. Jmenovaní soudci tak pravděpodobně (pokud u nich nejsou častá hlasování, která by se nepromítla do podání disentu) zpravidla zůstávají součástí zdrženlivé většiny soudu.

V rozebíraných výsledcích lze pozorovat určitou podobnost i s výše opakovaně citovaným výzkumem „síly“ soudcovských rozhodnutí, který prováděla Katarína Šipulová. Ten (na datasetu zahrnujícím rozhodnutí do roku 2015, a tedy s menší relevancí pro soudce „třetího“ Ústavního soudu) jednak obecně konstatoval, že otázka aktivismu a sebeomezení představuje jednu z dělících linií mezi soudci Ústavního soudu,⁶⁷⁶ a jednak při rozboru disentů identifikoval mezi soudci zastánce silnějších nebo naopak slabších rozhodnutí, a tedy větší či naopak menší limitace zákonodárce.⁶⁷⁷ Jako soudce podávající často odlišná stanoviska ve prospěch silnějšího rozhodnutí Šipulová označuje soudce Davida, Fenyka, Cepla, Zarembovou, Wagnerovou, Holländera a Procházku, Klokočku a Čermáka. Uvedený výčet se z větší části překrývá se soudci, které odlišná metoda nynějšího výzkumu považuje za aktivistické s ohledem na větší počet

---

⁶⁷⁶ Viz ŠIPULOVÁ, K. The Czech Constitutional Court, op. cit sub 85, s. 53.

⁶⁷⁷ Viz ŠIPULOVÁ, K. The Czech Constitutional Court, op. cit sub 85, s. 51–52.

hlasování pro zásah. Naopak za soudce, jejichž disenty obvykle požadovaly slabší rozhodnutí, Šipulová považovala soudce Filipa, Šimíčka, Suchánka, Kůrku, Holečka, Sládečka, Balíka, Kesslera, Janů a Muchu. I většinu soudců z této skupiny nynější výzkum identifikuje jako sebeomezené či spíše sebeomezené – výjimku v tomto směru představuje pouze Vojtěch Šimíček, u nějž je však odlišné zařazení v současném výzkumu s velkou pravděpodobností způsobeno dostupností novějších dat.

V případě třetího Ústavního soudu stojí za povšimnutí, že míra aktivismu soudců měřená poměrem hlasů pro zásah v plenárních věcech koreluje s jejich mírou vstřícnosti v senátních věcech,⁶⁷⁸ jak byla sledována výše v kapitole 6.4 (tabulka 10). Může pak souviset také s tam zachycenou „ochotou judikovat“: výrazná ochota měnit právní status quo projevující se v senátních věcech a výrazná tendence hlasovat pro zásahy v nejednotných plenárních věcech je společná soudkyni Šimáčkové a soudcům Davidovi a Šimíčkově, kteří v plenárních věcech projevují tendenci k aktivistickému přístupu. Soudci Suchánek a Sládeček pak právě naopak v senátních věcech patřili k těm s vůbec nejmenší ochotou judikovat a v nejednotných plenárních hlasováních platí za extrémně zdrženlivé soudce. Uvedená souvislost se však neprojevuje u všech soudců: kupříkladu soudci Fiala a Filip patří mezi otevřenější změnám v senátních věcech, v plenárních rozhodnutích jsou však zpravidla odpůrci zásahů. Přesto existence uvedené souvislosti svědčí pro to, že příčinou aktivistického či naopak sebeomezeného hlasování soudců v plenárních věcech by skutečně mohl být jejich aktivistický/sebeomezený přístup (přednastavení) spíše než jiné okolnosti.

Uvedené výsledky u třetího Ústavního soudu dále ukazují, že skupiny aktivistických, resp. sebeomezených soudců lze dobře asociovat s hlasovacími koalicemi, jak byly pozorovány výše v podkapitolách 7.2 a 7.3. Právě aktivismus či sebeomezení soudců tak mohou představovat dobré vysvětlení vzniku těchto koalic. Takto identifikovanou koalici soudkyně Šimáčkové a soudců Šimíčka a Davida tak lze jednoznačně označit jako aktivisticky zaměřenou skupinu soudců. Soudržnou skupinu soudců Sládečka, Fialy, Suchánka a Filipa lze naopak v plenárních věcech považovat za výrazně sebeomezenou, velmi často odmítající zásahy soudu.

---

⁶⁷⁸ Korelační koeficient při srovnání míry vstřícnosti dle tabulky č. 10 a poměru hlasů pro zásah dle tabulky č. 19 činí 0,57, a jedná se tedy o středně silnou korelaci.

Uvedené spojení koalic s aktivismem či sebeomezením přitom rozhodně není samozřejmé, což lze pozorovat na výsledcích týkajících se druhého Ústavního soudu. V tomto období představovali extrémní pozice z hlediska aktivismu a sebeomezení soudkyně Wagnerová a soudce Kůrka, které však nebylo možno přiřadit k hlasovacím koalicím. Naopak koalice, které identifikovány byly, tvořené na jedné straně soudcem Muchou a soudkyněmi Lastoveckou, a Židlickou (a popřípadě soudcem Balíkem a soudkyní Formánkovou) a na straně druhé soudci Rychetským, Musilem, Duchoněm a Güttlerem, nelze jednoznačně charakterizovat z hlediska aktivismu či sebeomezení – ze soudců spadajících do první skupiny převažovaly u soudkyně Formánkové hlasy pro zásah a u soudců Muchy a Balíka velmi mírně hlasy proti němu, u zbývajících soudkyň Lastovecké a Židlické byl poměr hlasů v tomto směru víceméně vyrovnaný. Ze soudců spadajících do druhé skupiny je poměr hlasů v zásadě vyrovnaný u soudců Rychetského a Musila, a u soudců Duchoně a Güttlera velmi mírně převažují hlasy (a výrazněji převažují disenty) pro zásah soudu. Pokud se tedy první z hlasovacích koalic více a druhá méně blížila sebeomezenému přístupu, pak rozdíl v tomto směru byl v podstatě zanedbatelný.

V případě druhého Ústavního soudu jsem v minulosti v části výzkumu zaměřené na nejednotná plenární rozhodnutí zahájená na návrh skupin poslanců či senátorů konstatoval možnou souvislost hlasování soudců s jejich politickým přesvědčením. Výsledky tehdejšího výzkumu totiž ukázaly, že přístup soudců Balíka, Formánkové a Lastovecké k návrhům podaným politickou pravíci byl podstatně méně zdrženlivý než k návrhům podaným levicí. Soudci Duchoň, Holländer, Rychetský a Musil pak právě naopak přistupovali zdrženlivěji k návrhům pravice oproti návrhům levice.⁶⁷⁹ Právě ideologické přesvědčení soudců druhého Ústavního soudu proto mohlo být důležitou součástí vysvětlení společných hlasování soudců a vzniku náznaků hlasovacích koalic, které naopak pouhý rozdíl mezi aktivismem a sebeomezením uspokojivě vysvětlit nedokázal.

Pro období třetího Ústavního soudu na tomto místě výzkum zcela shodnou metodou zopakován nebude, a to především s ohledem na již výše zčásti naznačené metodologické komplikace. Třetí Ústavní soud v období od 6. 8. 2013 do 31. 12. 2020 vydal 28 nejednotných rozhodnutí o návrzích podaných politickými subjekty (skupinami poslanců a senátorů, popř. v jednom případě prezidentem republiky a v jednom případě politickou stranou). Tyto návrhy byly podány v období

---

⁶⁷⁹ Viz CHMEL, J. Vliv politické ideologie na rozhodování Ústavního soudu ČR, op. cit. sub 23, s. 114–115.

mezi 22. 3. 2012 a 29. 11. 2019. Je však problematičtější než dříve identifikovat návrhy podané pravicí, či levicí, podle toho, v období jaké vlády byly tyto návrhy podány. Ještě obtížněji pak lze nalézt reprezentativní počet obou typů návrhů. Pouze 4 rozhodnutí se totiž týkají návrhů podaných poslanci a senátory v období pravicové vlády premiéra Nečase, z toho navíc ve dvou případech soud rozhodl odmítavým usnesením.⁶⁸⁰ Tři návrhy byly podány v období úřednické vlády Jiřího Rusnoka,⁶⁸¹ a čtyři v období vlády Andreje Babiše,⁶⁸² tedy vlád těžko politicky zařaditelných, nejlépe však zřejmě charakterizovatelných jako středolevých. Většina návrhů z dané skupiny pak byla podána v době levicové vlády premiéra B. Sobotky. U větší části návrhů podaných politickými aktéry, které projednával třetí Ústavní soud, tak lze v zásadě vycházet z toho, že se jedná o návrhy podané pravicovou opozicí, větší počet návrhů podaných k soudu jasně identifikovatelnou politickou levicí však chybí. Za této situace nelze případný vliv ideologických postojů soudců na jejich hlasování smysluplně zachytit kvantitativní metodou vycházející pouze z identity navrhovatele. Následující podkapitola se proto zaměří na hlasování soudců ve vybraných případech, v nichž je politický rozměr rozeznatelný na základě hodnocení obsahu rozhodnutí (jakkoliv taková metoda trpí citelnými nepřesnostmi). Bude se ptát, zda lze u soudců, a popř. u jejich koalic, jak byly identifikovány shora, alespoň v takové úzké skupině případů vysledovat ideologickou konzistenci v hlasování, a nejen konzistenci v aktivistickém/sebeomezeném přístupu.

7.5 PRAVICOVÁ A LEVICOVÁ HLASOVÁNÍ

Tato podkapitola se zaměří na užší skupinu 24 případů řešených nejednotně plénem třetího Ústavního soudu, v nichž lze hlasování pro vyhovění návrhu spojit s pravicovými, či levicovými hodnotami, jak jsou tradičně chápány v rámci jednoduchého jednodimenzionálního politického

---

⁶⁸⁰ Do této skupiny spadají nálezy z 23. 5. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 10/12 (přezkum novely zákoníku práce a zákona o zaměstnanosti), a z 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 31/13 (sleva na dani pro pracující důchodce), a dále pak odmítavá usnesení z 10. 12. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 23/13, a z 5. 8. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 26/13.

⁶⁸¹ O těchto návrzích bylo rozhodnuto nálezy z 25. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 43/13 (lázeňská vyhláška), z 13. 5. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 44/13 (kauce pro distributory pohonných hmot), a z 22. 10. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 19/13.

⁶⁸² Nálezy z 14. 5. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 45/17 (data retention III.), z 24. 5. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 5/19 (zdanění církevních restitucí), z 24. 11. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 24/19 (snížení odměny uvolněných zastupitelů), a usnesení z 8. 12. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 102/20 (protikoronavirová opatření).

spektra.⁶⁸³ V tomto smyslu přitom za levicové hodnoty považují kolektivismus, ochranu slabších a menšin (rovnost) a větší míru státních zásahů (regulace), zatímco za pravicové hodnoty tržní svobody, ochranu vlastnictví, individualismus a tradici.

Zkoumané případy byly vybrány tak, že celkem 83 nejednotných rozhodnutí třetího Ústavního soudu byla nejprve vyloučena rozhodnutí v jiných formách než meritorní nález, tj. 20 usnesení (u nich lze předpokládat velkou roli úvahy procesního charakteru) a 5 stanovisek (u kterých je rozhodováno na základě specifických procesních podmínek i specifickou formou výroku). Ze zbývajících 58 nálezů pak byly do zkoumané skupiny zahrnuty pouze ty, u nichž lze poměrně jednoznačně shledat vazbu na hodnoty politické levice či pravice tak, jak jsou vymezeny shora. Takto vybraných 24 nálezů je zachyceno v tabulce č. 20. Mezi 34 nálezy, které naopak zahrnuty nebyly (kompletní přehled všech nejednotných rozhodnutí třetího Ústavního soudu, z nějž je zřejmé, o která rozhodnutí se jedná, je obsažen v příloze č. 6 práce), jsou především rozhodnutí, u nichž je jádrem procesněprávní⁶⁸⁴ či právně-technický⁶⁸⁵ problém bez zjevného ideologického náboje, nebo u nichž by zařazení bylo příliš nejednoznačné.⁶⁸⁶

Tabulka 20: Nálezy pro analýzu pravicového a levicového hlasování

sp.zn.	datum	populární název	pravicový /levicový návrh	stručné zdůvodnění	navrhovatel	datum podání
Pl. ÚS 19/13	22.10.2013	úhradová vyhláška 2013	L	kolektivismus, přerozdělení	skupina senátorů	30.10.2013
Pl. ÚS 49/10	28.01.2014	Procesní rovnost při vydávání rozsudku pro zmeškání	L	ochrana slabšího	soud	16.11.2010

⁶⁸³ Vycházím z HEYWOOD, A. *Politologie*. 3. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 320.

⁶⁸⁴ Např. nález z 13. 5. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 35/11, který řešil otázku postavení státu jako účastníka řízení podle části páté o. s. ř., nález z 19. 4. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 4/14, který se týkal místní příslušnosti státního zastupitelství, nález z 23. 8. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 16/15, k zastavování řízení o určení, zda tu manželství je či není po smrti jednoho z manželů, či nález z 27. 6. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 22/16, řešící otázku přikázání incidenčního sporu jinému soudci.

⁶⁸⁵ Např. nález z 25. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 43/13, kterým byla zrušena lázeňská vyhláška pro nedostatek zákonného zmocnění, nálezy z 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 28/13, a z 19. 7. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 20/15, o platech soudců, či nález z 19. 6. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 36/17, řešící rozhodování o porušení amnestijní podmínky.

⁶⁸⁶ Např. u nálezů z 19. 5. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 14/14, (uzavírací klauzule pro volby do Evropského parlamentu) a z 12. 12. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 11/17, (financování politických stran), je politický význam sice zjevný, jeho jádro však spočívá spíše v konfliktu mezi zájmy malých a velkých politických stran než v ideologickém konfliktu. V případě dvojice nálezů z 27. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 16/14 a Pl. ÚS 19/14, které se týkaly povinného očkování, zase sice lze výhrady proti očkovací povinnosti spojit s liberální pravicí (individuální svoboda) a její obhajobu naopak s levicí (kolektivismus), lze si však představit výhrady spojující očkovací povinnost spíše s pravicově konzervativním paternalismem státu. I v případě nálezu z 24. 11. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 24/19, který řešil snížení odměny uvolněných zastupitelů v případě souběhu s funkcí člena parlamentu či vlády, pak lze vidět zřetelný politický, nikoliv však ideologický rozměr.

Pl. ÚS 31/13	10.07.2014	Sleva na dani pro pracující důchodce	L	rovnost, ochrana slabšího	skupina senátorů	12.06.2013
Pl. ÚS 10/15	19.11.2015	K ústavnosti zákazu osvojení dítěte partnerem rodiče v nesezdaném soužití	L	ochrana menšin	soud	14.04.2015
Pl. ÚS 13/15	31.05.2016	Ústavně konformní výklad právní úpravy rozsudku pro uznání	L	ochrana slabšího	senát ÚS	01.06.2015
Pl. ÚS 7/15	14.06.2016	Registrované partnerství jako překážka individuálního osvojení dítěte	L	ochrana menšin	soud	05.03.2015
Pl. ÚS 18/15	28.06.2016	K protiústavnosti zdanění důchodů vysokopříjmových pracujících důchodců	P	tržní svoboda	skupina senátorů	24.07.2015
Pl. ÚS 5/16	11.10.2016	Odůvodnění rozhodnutí o neudělení státního občanství z důvodu ohrožení bezpečnosti státu	L	ochrana menšin	FO	16.02.2016
Pl. ÚS 2/15	03.05.2017	Veřejné zdravotní pojištění cizinců a jejich bezplatná zdravotní péče	L	ochrana menšin	soud	23.01.2015
Pl. ÚS 10/12	23.05.2017	Přezkum novely zákoníku práce a zákona o zaměstnanosti (výpověď pro zvlášť hrubé porušení režimu dočasné práce neschopného zaměstnance; odborové organizace)	L	ochrana slabšího	skupina poslanců	22.03.2012
Pl. ÚS 2/17	18.07.2017	Ochrana ovzduší versus nedotknutelnost obydlí provozovatelů spalovacích stacionárních zdrojů (kotlů na tuhá paliva)	P	ochrana vlastnických práv a soukromí	skupina poslanců	20.01.2017
Pl. ÚS 9/15	08.08.2017	Ukládání poplatků za svoz komunálního odpadu nezletilým je protiústavní	L	ochrana slabšího	soud	08.04.2015
Pl. ÚS 26/16	12.12.2017	Elektronická evidence tržeb - EET	P	svoboda trhu	skupina poslanců	01.06.2016
Pl. ÚS 7/17	27.03.2018	Protikuřácký zákon aneb úplný zákaz kouření v restauracích	P	svoboda trhu	skupina senátorů	13.03.2017
Pl. ÚS 41/17	27.11.2018	Procesní záruky v zákoně o pobytu cizinců a v zákoně o azylu	L	ochrana menšin	skupina senátorů	07.12.2017
Pl. ÚS 21/18	14.05.2019	Administrativní zánik silničních vozidel v tzv. polopřevodu	P	ochrana majetku	soud	09.03.2018
Pl. ÚS 45/17	14.05.2019	Data retention III (shromažďování a využívání provozních a lokalizačních údajů o telekomunikačním provozu)	P	ochrana soukromí	skupina poslanců	20.12.2017
Pl. ÚS 39/17	02.07.2019	K vyloučení soudního přezkumu rozhodnutí, kterým nebylo uděleno státní občanství cizinci z důvodu bezpečnosti státu	L	ochrana menšin	soud	06.12.2017
Pl. ÚS 34/17	09.07.2019	K zřizování soukromých škol aneb ústavnost § 148 odst. 3 písm. a) školského zákona	P	tržní svoboda	skupina senátorů	06.11.2017
Pl. ÚS 5/19	01.10.2019	Zdanění církevních restitucí	P	ochrana vlastnictví, zájmy církve jako tradiční organizace	skupina senátorů	24.05.2019
Pl. ÚS 31/17	17.12.2019	Přídavek na dítě ve zvýšené výměře	L	rovnost, ochrana slabšího	skupina senátorů	16.10.2017
Pl. ÚS 4/17	11.02.2020	Zákon o střetu zájmů (lex Babiš)	P	ochrana vlastnictví, tržní svobody	skupina poslanců, prezident	15.02.2017
Pl. ÚS 30/16	07.04.2020	Zákon o významné tržní síle	P	tržní svoboda	skupina senátorů	07.09.2016
Pl. ÚS 33/16	10.11.2020	Národní zdravotnický informační systém	P	ochrana soukromí	skupina senátorů	05.10.2016

V takto vymezené skupině rozhodnutí si pak lze blíže všimnout toho, zda soudci vykazují určitý viditelnější příklon k levicovým nebo naopak pravicovým hodnotám, který by projevoval tendenci hlasovat pro vyhovění návrhům, který k ochraně zastávaných hodnot směřuje, a pro zamítání návrhů požadujících ochranu hodnot ideologicky opačných. Takto zaměřený přehled hlasů jednotlivých soudců třetího Ústavního soudu je obsažen níže v tabulce č. 21.

Analýza provedená uvedeným způsobem by mohla – zejména při čtení v souvislosti s výše rozebranými daty týkajícími se hlasovacích koalic a míry aktivismu soudců – odhalit případnou vyhraněnou tendenci soudců hlasovat konzistentně v některém ideologickém směru sledovaném na jednoduché pravolevé škále, pokud by taková tendence byla dána. Současně je však třeba si uvědomovat i její podstatné limity, které lze rozdělit do dvou skupin: První z nich je spojena s vlastnostmi zkoumaného souboru rozhodnutí, jehož vymezení bylo výše popsáno. Předně se jedná o velmi úzký soubor, což způsobuje nízkou vypovídací hodnotu statistických dat. Výběr rozhodnutí do tohoto souboru podle obecného a kvalitativního kritéria (možnost vůbec shledat vazbu na hodnoty pravice či levice) je navíc zatížen rizikem subjektivity autora. Rozhodnutí zařazená do tohoto souboru jsou pak samozřejmě velmi různorodá a politický či ideologický aspekt je v jednotlivých rozhodnutích různě silný. Jen část zařazených rozhodnutí se přitom týká návrhů podaných politickými aktéry (nejčastěji skupinami senátorů), u nichž je ideologický aspekt také viditelně propojen s aktivitou a zájmy politických subjektů v praktické politice. V tomto směru je přitom třeba upozornit na nerovnováhu ve zkoumaném souboru způsobenou výše zmiňovaným středolevým směřováním vlády ve většině období, do nějž rozhodnutí spadají: zatímco z 11 návrhů, které jsem spojil s pravicovými hodnotami, jich je 10 podáno skupinou poslanců, senátorů, či prezidentem, mezi 13 návrhy spojenými s pravicovými hodnotami jich je pouze 5. Ve zbytku případů byl navrhovatelem soud, senát Ústavního soudu, nebo stěžovatel.

Druhá skupina limitů je pak spojena se samotným přiřazením návrhů k hodnotám pravice či levice: jednak i zde existuje riziko subjektivity autora (které jsem se pokusil snížit vyřazením nejednoznačných případů). Jednak pochopitelně dělení na pravici a levice představuje sice nejjednodušší, zdaleka však nikoliv jediné možné ani dostačující dělení politického spektra.⁶⁸⁷ Ostatně v kapitole 6.1 již byly podrobně rozebrány různé konkurenční varianty tradičního postojového modelu soudního rozhodování, které pracují s více různými osami dělicími soudcovské postoje. Nyní prováděná analýza takové jiné osy ani diferenciovanější dělení ideologického spektra nemůže postihnout. I s vědomím popsaných limitů však věřím, že tato analýza má vypovídací hodnotu, a byla by proto schopná odhalit případné silné rozdělení soudců

---

⁶⁸⁷ Ke srovnání různých modelů politického spektra i problémům pravolevého i dalších dělení viz z nedávné doby BONUŠ, V. *Teorie politického spektra. Návrh nového modelu politického spektra v kontextu politických změn způsobených globalizací*. Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta.

po ideologických liniích, jaké bylo v minulosti ukázáno u některých zahraničních soudů (typicky Nejvyššího soudu USA).

Tabulka 21: Pravicová a levicová hlasování soudců třetího ÚS v případech s ideologickým rozměrem

soudce	pravická hlasování	levicová hlasování	hlasování pro vyhovění	hlasování pro zamítnutí	vyhovět návrhu levice	zamítnout návrh levice	vyhovět návrhu pravice	zamítnout návrh pravice
David	6	15	14	7	10	2	4	5
Šimáčková	7	16	18	5	12	1	6	4
Rychetský	7	15	12	10	9	4	3	6
Uhlíř	7	13	9	11	6	4	3	7
Fiala	8	12	5	15	3	6	2	9
Filip	8	12	6	14	5	7	1	7
Musil	5	7	5	7	5	5	0	2
Fenyk	10	12	11	11	7	6	4	5
Suchánek	8	8	5	11	3	6	2	5
Zemánek	10	10	7	13	4	7	3	6
Tomková	11	10	6	15	3	8	3	7
Jirsa	10	9	6	13	2	6	4	7
Lichovník	10	9	6	13	2	6	4	7
Šimíček	11	9	14	6	7	4	7	2
Sládeček	13	7	4	16	1	10	3	6

Výsledky uvedené v tabulce č. 21 však lze hodnotit tak, že představu silného rozdělení soudu po pravolevé ose spíše nepodporují. Je sice pravdou, že mezi soudci lze vytvořit určitou škálu podle poměru levicových a pravicových hlasování (v tabulce by se jednalo o škálu od soudce Davida po soudce Sládečka). Současně však postavení na této škále není možné asociovat s výše identifikovanými hlasovacími koalicemi. Ty byly tvořeny soudci Šimáčkovou, Šimíčkem a Davidem na jedné straně, a soudci Sládečkem, Fialou, Suchánkem, Filipem a případně dalšími na straně druhé – z tabulky č. 21 však ani pro jednu z těchto koalic nevyplývá, že by se její soudci společně klonili tímž směrem při hodnocení hlasování z hlediska politických výstupů. Jako mnohem lepší vysvětlení vzniku zřetelných hlasovacích koalic se tedy jeví tendence skupin soudců k aktivismu, nebo naopak sebeomezení rozebíraná v předchozí podkapitole 7.4.

Především pak výsledky ukazují, že u většiny soudců nelze pozorovat výraznou disparitu v přístupu k pravicovým a levicovým návrhům. Zpravidla tak platí, že u soudců, jejichž přístup byl v předchozí kapitole hodnocen jako spíše aktivistický, se projevuje vstřícnost k návrhům odpovídajícím pravicovým i levicovým hodnotám, sebeomezenější soudci naopak zpravidla nezávisle na ideologických hodnotách požadují zamítnutí návrhů. Obrácený poměr v přístupu k oběma typům návrhů tak lze pozorovat pouze u soudců Rychetského a Davida a v menší míře pak u soudce Uhlíře. Ti u levicových návrhů častěji požadovali vyhovění a u pravicových

zamítnutí. U soudkyně Šimáčkové a soudců Musila, Fialy a Filipa pak není poměr obrácený, ale i u nich se zdá, že měly návrhy odpovídající levicovým ideologickým hodnotám o něco větší naději na úspěch. V případě soudců Rychetského a Musila se přitom jedná o potvrzení tendence, která u nich byla pozorována již ve výše citovaných výsledcích vztahujících se k hlasování v období druhého Ústavního soudu. Ve srovnání s tehdejšími výsledky je však tato tendence pro oba soudce slabší. Především je pak v rámci třetího Ústavního soudu jako celku (na rozdíl od druhé dekády) výrazně nevyrovnaný přístup k pravicovým a levicovým návrhům spíše výjimkou a nezakládá zřetelné dělení soudu na dva „tábory“.

7.6. DÍLČÍ SHRNU TÍ A ZÁVĚRY

Prezentovaná statistická data analyzovala vzájemné shody a neshody soudců v plenárním hlasování a ukázala na několik zjištění. Předně, zdá se, že v průběhu času roste míra vzájemné neshody mezi soudci, a zároveň se oproti první dekádě v druhém, a zejména pak ve třetím desetiletí formují mnohem viditelnější hlasovací koalice. Vysvětlení názorové blízkosti (nebo naopak vzdálenosti) soudců v těchto koalicích je však odlišné: zatímco na druhém Ústavním soudu zřejmě v tomto směru hrál roli určitý příklon k pravicovým či levicovým hodnotám, v třetí dekádě sice ideologické postoje nejsou irelevantní, jejich význam je však slabší. Na ještě větším významu naproti tomu v třetí dekádě nabyly rozdíly mezi soudci zastávajícími spíše aktivistický, a spíše zdrženlivý přístup. Ty jsou výrazné a vykazují souvislost také s mírou aktivismu soudců pozorovanou v rámci jejich senátního rozhodování. Představují také nejlepší vysvětlení vzniku hlasovacích koalic v rámci plenárního rozhodování třetího Ústavního soudu.

O žádné z dekad, a to ani o té třetí, která byla zkoumána nejpodrobněji, přitom nelze říci, že by soudci projevovali soustavnou tendenci prosazovat jasně ideologicky vymezenou agendu. Z toho pochopitelně neplyne, že by soudce bylo možno beze zbytku definovat jejich postavením kdesi na škále od aktivismu k sebeomezení, a už vůbec ne, že by byli bezhodnotovými formalisty, jejichž rozhodování není jakkoliv ovlivněno jejich hodnotovým zázemím, světonázorem, zkušenostmi a dalšími veskrze lidskými charakteristikami. Pro výzkum takového vlivu by se však lépe než statistická data hodily jiné metody výzkumu, jako například hloubkové rozhovory se soudci či podrobná obsahová analýza jednotlivých rozhodnutí či disentů. Tomu se již tato práce věnovat nebude, zůstává zde však jistě prostor pro další vědeckou práci do budoucna.

8. ZÁVĚR

Výzkum faktorů ovlivňujících soudní rozhodování je předem odsouzen k určitému druhu nezdaru: těžko se mu kdy podaří nalézt kompletní souhrn všeho, na čem závisí, jak soud rozhodne. Tím spíše pak nedokáže vyjádřit soudní rozhodování jakýmsi dokonalým vzorcem zahrnujícím „váhu“ všech jednotlivých faktorů a schopným soudní verdikty bezchybně předvídat. Snaha klást si takový cíl by byla naivní, a ještě naivnější je pak představa, že by snad úvahy soudců mohly záviset na jednom jediném faktoru, ať už by jím měl být text právních předpisů, ideologické přesvědčení soudců, užitek v ekonomickém slova smyslu, či cokoliv jiného. Soudní rozhodování je zkrátka komplexní, zodpovědnou a veskrze lidskou činností, kterou ovlivňuje leccos.

Takové konstatování se zdá být poněkud banální a málokdo znalý soudního prostředí ho zřejmě bude rozporovat. Jaký smysl tedy vůbec mají práce, jako je tato, které pro něj opatřují empirický podklad a blíže se zaobírají působením jednotlivých faktorů na soudy, pokud jejich cílem nemůže být dokonalé pochopení soudního rozhodování? Jednak dokazují nepravdivost zjednodušených „příběhů“, které jsou o soudech mnohdy (navzdory zdánlivé banalitě věty o vlivu „leccého“ na jejich rozhodování) vyprávěny, a to obzvláště pokud jde o ústavní či nejvyšší soudy nadané pravomocí přezkumu ústavnosti zákonů: legitimizujícího příběhu o deduktivní aplikaci práva vyprávěného často samotnými soudci; delegitimizujícího příběhu o ryze politické povaze činnosti soudů vyprávěného politiky, jimž nevyhovuje některé aktuální soudní rozhodnutí či samotná existence nezávislé instance řešící i některé politické spory; skeptického příběhu o irelevanci práva a svévoli soudců vyprávěného mnohými neúspěšnými stranami soudních sporů, atd.

Jednak a především pak výzkumy faktorů ovlivňujících soudní rozhodování vypovídají o *míře*, v níž se jednotlivé faktory promítají do rozhodování toho kterého soudu. Tím snad přispívají jak k našemu pochopení činnosti a role soudů obecně, potřebnému k nastavení adekvátních očekávání kladených na soudy, tak k porozumění a hodnocení rozhodovací činnosti konkrétního zkoumaného soudu. Není ve vleku aktuální vládnoucí garnitury, jak tomu bývá v mnohých autoritářských režimech? Není na něm až příliš dominantní vliv ideologických postojů jednotlivých soudců, jak bývá vyčítáno Nejvyššímu soudu USA? Jak dobře funguje jeho vnitřní uspořádání: usměrňuje nějakým způsobem vliv postojů jednotlivých soudců na rozhodování?

Ani tato práce neměla v žádném případě ambice „odhalit“ a zanalyzovat všechno, na čem závisí rozhodování Ústavního soudu, či nabídnout jakkoliv přelomový nový pohled na toto rozhodování.

Zaměřila se především na řadu statistických dat o Ústavním soudu analyzovaných do jisté míry „právníckým“ pohledem a vypovídajících o postavení soudu, jeho vnější komunikaci, fungování senátů, roli soudce zpravodaje v senátních věcech a konečně pak na hlasování v plenárních věcech. Doufám, že se jí podařilo alespoň přispět ke znalostem o Ústavním soudu, a to především o tom současném, „třetím“.

Co tedy práce o Ústavním soudu zjistila? Předně, jak bylo podrobně rozebráno ve třetí kapitole práce, lze jej jako celek charakterizovat jako poměrně silný soud, který za více než 27 let svého působení dlouhou řadou důležitých rozhodnutí významně ovlivnil český právní systém, politiku i společnost. Toto silné postavení si přitom zčásti dotvořil sám díky své rozhodovací činnosti, významně mu však nahrává i řada vnějších okolností od pevné veřejné důvěry, přes akceptaci dalšími politickými aktéry, až po institucionální kontext. Významným aktérem soud zůstává i ve své třetí dekádě, přestože v ní zatím oproti předchozím obdobím zrušil o něco méně zákonů a méně často přistoupil k většímu zásahu do právního řádu ve veřejnosti ostře sledovaných případech. Ústavní soud tak v poslední době působí poměrně zdrženlivě, a tento dojem ostatně může posilovat i skutečnost, že v posledních letech neřeší úplně mnoho politicky vyprofilovaných případů klíčového významu. Z hlediska počtu takových důležitých rozhodnutí, a do jisté míry i z hlediska zdrženlivého přístupu třetího Ústavního soudu, se ovšem jeví výjimečnými právě týdny, v nichž je tato práce dokončována: v nich soud jednak odmítl přistoupit k zásahu v několika významných nejednotných rozhodnutích, když zamítl návrh na zrušení úpravy znemožňující v ČR uznat v zahraničí provedené osvojení dítěte registrovanými partnery,⁶⁸⁸ odmítl návrh skupiny senátorů na přezkum rozhodnutí prezidenta o vyhlášení voleb do Poslanecké sněmovny⁶⁸⁹ a těsným rozhodnutím zamítl návrh na zrušení ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny, které omezilo účastenství spolků se správních řízení, kde by mohly být dotčeny zájmy ochrany přírody a

---

⁶⁸⁸ Viz nálezy z 15. 12. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 6/20. Proti nálezu podali odlišné stanovisko soudci Šimáčková, Šimíček a Šámal. Pro první dva z nich se tak potvrzují předpoklady plynoucí z výše uvedené analýzy rozhodnutí vydaných do konce roku 2020 (v níž však toto rozhodnutí není zahrnuto, neboť vycházela z dat publikovaných v databázi Nalus do 17. 1. 2021, rozhodnutí zde však bylo zveřejněno s výrazným zpožděním, až 25. 1. 2021).

⁶⁸⁹ Viz usnesení z 26. 1. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 2/21. I v tomto rozhodnutí soudci v zásadě potvrdili rozdělení pléna podle osy aktivismus v. sebeomezení, byť se shodli na odmítnutí návrhu. V usnesení totiž Ústavní soud vyslovil právní názor, podle něž je rozhodnutí prezidenta o vyhlášení voleb přezkoumatelné v řízení o ústavní stížnosti, proti němuž formou disentu proti odůvodnění usnesení brojili soudci Fiala a Suchánek a formou disentu k výroku i odůvodnění soudce Šámal – uvedení soudci přitom patří mezi ty, které analýza provedená v sedmé kapitole charakterizovala jako nejvíce sebeomezené, což nesouhlas s širokým chápáním institutu ústavní stížnosti jedině potvrzuje. K odůvodnění usnesení podal odlišné stanovisko též soudce Sládeček, vznášel však především formulační námitky.

krajiny.⁶⁹⁰ Vedle toho však plénum soudu v nedávné době vydalo též dva velmi sledované a důležité vyhovující nálezy: 22. 2. 2021 soud zrušil krizové opatření vlády zakazující maloobchodní prodej a poskytování služeb.⁶⁹¹ Jen několik týdnů předtím pak především nálezem z 2. 2. 2021 zrušil některá ustanovení zákona o volbách do Parlamentu České republiky upravující tzv. adiční uzavírací klauzuli pro předvolební koalice a přepočítání hlasů na mandáty pomocí tzv. D'Hondtovy volební formule, čímž 8 měsíců před volbami způsobil malé politické zemětřesení.⁶⁹²

Vlivem posledního zmíněného nálezu v současných dnech veřejným prostorem znovu znějí silná slova o soudním aktivismu,⁶⁹³ politizaci Ústavního soudu⁶⁹⁴ a jeho mocenské pozici,⁶⁹⁵ která již při vydání výraznějšího a kontroverznějšího rozhodnutí soudu tvoří jistý kolorit. V této práci prezentovaná dlouhodobější data o činnosti Ústavního soudu v třetí dekádě však nabízejí odlišný pohled. Je spíše možné, že v tomto období se většina soudu posunula k poměrně sebeomezenému přístupu, o čemž mohou svědčit především výsledky analýzy plenárního rozhodování provedené v sedmé kapitole této práce – ty mimo jiné ukazují, že v hlasování pléna současného obsazení Ústavního soudu vede nejvýznamnější dělicí linie právě mezi aktivistickými a zdrženlivými soudci, přičemž aktivisticky naladěná skupina soudců se často ocitá v menšině. Příčinou menšího počtu zásahů současného Ústavního soudu do právního řádu oproti minulosti ovšem jistě může být i větší „civilizovanost“ celého právního prostředí i legislativy, která se ostatně předem snaží jednat tak, aby zásahům Ústavního soudu předešla.⁶⁹⁶ Nutno ovšem připomenout, že významnou

---

⁶⁹⁰ Viz nálezy z 26. 1. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 22/17. Proti zamítavému výroku nálezu podali disent soudkyně Šimáčková a soudci David, Filip, Jirsa, Šimíček, Uhlíř a Zemánek – uvedené hlasování tak v zásadě potvrdilo výše uvedené závěry, když se k tradičně aktivisticky naladěné trojici soudců Šimáčkové, Davidovi a Šimíčkovi připojili soudci Jirsa, Zemánek a Uhlíř, kteří tak i jindy činí relativně často a nepatří mezi soudce nejvýrazněji odmítající zásahy Ústavního soudu. Výjimečně se pak k preferenci zásahu soudu připojil též soudce Filip.

⁶⁹¹ Viz nálezy z 22. 2. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 106/20. Odlišná stanoviska proti tomuto nálezu podali soudci Fenyk, Sládeček a Fiala, pro něž je zdrženlivý přístup častý (a nutno dodat, že soudce Suchánek, který taktéž tradičně patří mezi nejzdrženlivější soudce, se rozhodování neúčastnil).

⁶⁹² Viz nálezy z 2. 2. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 44/17. Proti vyhovujícímu výroku nálezu podali odlišné stanovisko tradičně sebeomezení soudci Fenyk, Fiala a Suchánek, které tentokrát netradičně doplnil též soudce David, u něž disenty odmítající zásah Ústavního soudu představují výjimku.

⁶⁹³ Viz např. KLIMEŠ, D. Nejničivější nálezy Ústavního soudu. Covidový chaos přebíjíme konstitučním zmatkem. *Aktualne.cz.* [online]. 3. 2. 2021. [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/3pTVLH2>.

⁶⁹⁴ Viz např. Idnes.cz. Nezodpovědný politický aktivismus, hodnotí Klaus změnu volebního zákona. [online]. 3. 2. 2021. [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3jgy0GQ>.

⁶⁹⁵ Viz např. KAMBERSKÝ, P. Jeden problém zrušil, další vyrobil. Ať žije Ústavní soud! *Lidovky.cz.* [online]. 3. 2. 2021. [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2YHT7s0>.

⁶⁹⁶ Srov. CHMEL, J. Parlament a judicializace politiky, op. cit. sub 258.

oblast, kterou soud (a zejména část jeho soudců) využívá k dotváření práva a k faktickému formování právního řádu, tvoří rozhodování o ústavních stížnostech – to bylo ostatně rozebráno v šesté kapitole této práce, zejména v části 6.4.

Hlavní závěr práce však lze nejlépe zobecnit a shrnout tak, že v ní bylo především demonstrováno, jak obrovskou a významnou roli na Ústavním soudu hrají osobnosti jednotlivých soudců a jejich odlišné přístupy či postoje. O tom vypovídá nejen vnější komunikace soudu, která byla rozebrána ve čtvrté kapitole práce a jednotliví soudci jsou v ní velmi viditelní, ale především analýza samotné rozhodovací činnosti soudu. V hlasování pléna soudu se tato role odlišných soudcovských přístupů projevuje stále se prohlubující nejednotou rozhodování, v níž lze v období třetího Ústavního soudu vystopovat zřetelné formování ustálenějších hlasovacích koalic vymezených na ose od aktivismu po sebeomezení. Nejsou přitom dány výrazné indicie o tom, že by hlasování soudců v plenárních věcech bylo ve větší míře definováno jejich ideologickými pozicemi – vliv ideologie na soudcovské hlasování se v současnosti zdá být rozhodně slabší, než tomu bylo v období druhého Ústavního soudu. To může být pochopitelně ovlivněno nejen aktuálním složením soudu, ale i charakterem případů, které v posledních letech jeho plénum řeší.

V senátním rozhodování se pak zmiňovaná role soudcovských osobností projevuje významnými rozdíly ve výsledcích řízeních před jednotlivými soudci zpravodaji, které byly ukázány především v šesté kapitole: jednotliví soudci zpravodajové se významně liší v míře vstřícnosti vůči podaným ústavním stížnostem. Rozdíly mezi nimi se však ještě prohlubují, všímáme-li si jejich odlišného přístupu ke stížnostem podaným v civilněprávní, či naopak trestněprávní oblasti, fyzickými, či naopak právníckými osobami, či namítajícími porušení základních práv různého charakteru. Podstatnou odlišnost v přístupech jednotlivých soudců pak představuje především různá míra jejich ochoty přistoupit k určité změně dosavadního právního statu quo – zatímco u některých soudců (a jsou to typicky ti, u nichž lze i v plenárních věcech vysledovat spíše aktivistický přístup) je celkem běžné, že jejich nálezy přinesou určitou změnu v dosavadní judikatuře a chápání určitého ustanovení či právního institutu, u jiných naopak vyhovující nálezy připadají v úvahu téměř jen v případech pochybení obecných soudů zcela zjevných ve světle dosavadních judikatorních závěrů. I senátní rozhodování tedy potvrzuje důležitost rozdílů mezi aktivistickým a zdrženlivým soudcovským přístupem. Zatím se přitom nezdá, že by rozdíly mezi soudci byla schopna „utlumit“ skutečnost, že rozhodnutí o ústavních stížnostech jsou formálně vydávána tříčlenným senátem. Jak totiž ukázala pátá kapitola této práce, ze statistického hlediska při analýze velkého počtu případů se jako velmi dominantní pro určení osudu ústavních stížností jeví být

pozice soudce zpravodaje; na jeho senátních kolezích popravdě řečeno příliš nezáleží (uvedené pochopitelně platí jako zjednodušené zobecnění, nikoliv jako charakteristika každého jednotlivého rozhodnutí soudu).

V této práci bylo opakovaně zdůrazněno, že pojmy „aktivismu“ a „sebeomezení“ chápu důsledně neutrálně a není mým cílem ani ambicí jeden z uvedených přístupů vyzdvihovat, a druhý naopak zavrhnout. Vedle toho, že by to neodpovídalo zaměření práce, a že pro oba přístupy existují pádné argumenty i protiargumenty, především upřímně věřím, že problematičtější jsou především extrémy, ať už v tom, či onom směru. Co však lze hodnotit jako poměrně problematičtější, je míra samotných popisovaných rozdílů mezi soudci. Je jistě přirozené a prospěšné, že soud není názorovým monolitem nebo že není autoritativně řízen způsobem garantujícím jednotné výsledky všech soudců. Obecně ostatně platí, že nemá přílišný smysl kritizovat to, že se do rozhodování promítají postoje jednotlivých soudcovských osobností, plynoucí z jejich odbornosti, světonázoru a životní i profesní zkušenosti (tím spíše, nejde-li o postoje ryze ideologické, k jejichž prosazování soudcovská autorita neopravňuje) – Ústavní soud představuje vrcholné soudní těleso plnící významné a zodpovědné úkoly, a stěží tak může nezáležet na tom, jaké osobnosti jsou na něj jmenovány. Přes to všechno by ale projevy rozdílů mezi soudci v jejich senátním rozhodování i plenárních hlasování neměly dosahovat míry, kdy již mohou vyvolávat jednak pochybnosti o spravedlnosti rozhodování a jednak dojem určité vnitřní „rozhádanosti“ soudu oslabující jeho autoritu. V tomto ohledu jsou ovšem výsledky analýzy provedené v této práci mírně varovné: bylo-li například v šesté kapitole pozorováno, že v trestní oblasti mají stěžovatelé u jednoho soudce 6x až 7x větší šanci na úspěch než u jiného, těžko lze tak silný vliv náhody na osud jejich ústavní stížnosti (a mnohdy v důsledku třeba na osud jejich osobní svobody) považovat za spravedlivý. Za pozitivní trend, který by zvyšoval důvěryhodnost a autoritu rozhodování Ústavního soudu, pak zřejmě nelze považovat ani postupně rostoucí počet jeho nejednotných rozhodnutí i podaných disentů, zejména přibývá-li i odlišných stanovisek vyznávajících poměrně ostře kriticky nejen vůči právnímu názoru kolegů, ale i vůči jejich postupu při rozhodování či dokonce obecněji k jejich přístupu.⁶⁹⁷ V senátním i plenárním rozhodování se tak zdá, jako by

---

⁶⁹⁷ Namátkou lze poukázat například na to, že v odlišném stanovisku k výše citovanému letošnímu nálezu Pl. ÚS 44/17 týkajícímu se volebního zákona, soudci David, Fenyk, Fiala a Suchánek po ostré kritice problematičtějšího postupu soudce zpravodaje uzavřeli, že „Vrcholem arogance je pak vyhlášení nálezu pouhých 19 hodin po jeho přijetí (aniž by však bylo soudcům dáno k dispozici jeho konečné znění), snad aby nebyl poskytnut patřičný prostor disentu soudcům k sepsání odlišného stanoviska. To vše dává značně ponurý obraz o způsobu rozhodování

vzájemná debata mezi soudci vždy plnohodnotně neplnila svou roli, a nedařilo se jí tak otupovat ostří nesouhlasu mezi soudci, sblížovat jejich stanoviska a dlouhodobě i zajišťovat větší jednotu rozhodování.

Se zde shrnutými závěry představuje tato práce pouze skromný a jistě v mnoha ohledech nedokonalý příspěvek k výzkumu rozhodovací činnosti Ústavního soudu a faktorů, které jej ovlivňují. Doufám ovšem, že její závěry mohou poskytnout podklad pro další debaty v oblasti ústavního soudnictví i pomoci v hledání všeho, na čem vlastně rozhodování soudů závisí. V každém případě však na tomto poli zůstává především otevřen široký prostor pro další vědeckou činnost. V jejím rámci může být prospěšné nejen zaměření na řadu souvisejících témat, které tato práce opomenula, jako jsou kupříkladu rozhodování dalších soudů vedle toho Ústavního, role soudcovských filosofí nebo vliv psychologických faktorů na soudní rozhodování. Přínosem do budoucna především může být zdokonalení metodologie při využití statistických a kvantitativních metod v celé této oblasti české právní vědy, stejně jako zapojení dalších metod využívajících například zahraniční komparaci, obsahový rozbor soudních rozhodnutí či rozhovory se soudci. Pevně doufám, že takové práce budou následovat.

Ústavního soudu v této věci.“ Ostrými slovy v loňském disentu k senátnímu nálezu z 15. 6. 2020, sp. zn. III. ÚS 2707/18 (k posouzení dobré víry v případě přechodu privatizovaného majetku) nešetřil ani soudce Zemánek, který po kritice „demagogie“ a „blahosklonnosti“ senátních kolegů uzavřel, že „otázce, zda obecné soudy závěrem o absenci dobré víry stěžovatele v platnost přechodu privatizovaného majetku či o jeho vydržení porušily Ústavu, se mělo dostat pozornosti pléna Ústavního soudu. Nedošlo-li k tomu, pak takový příspěvek k úpadku autority ‚soudního orgánu ochrany ústavnosti‘ je vinou většinového nálezu mých vzácných kolegů ve III. senátu.“

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Monografie, učebnice a komentáře:

- ARISTOTELÉS: *Politika*. Petr Rezek, Praha 2009.
- ALEXY, R. *A Theory of Constitutional Rights*. New York: Oxford University Press, 2004.
- ALEXY, R. *A Theory of Legal Argumentation: The Theory of Rational Discourse as Theory of Legal Justification*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2010.
- BIAGI, F. *European Constitutional Courts and Transitions to Democracy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- BICKEL, A. *The Least Dangerous Branch: The Supreme Court at the Bar of Politics*. Indianapolis; New York: The Bobbs-Merrill Company, 1963.
- BOBEK, M. *Comparative Reasoning in European Supreme Courts*. Oxford: Oxford University Press, 2013.
- BOBEK, M., KÜHN, Z. a kol. *Judikatura a právní argumentace*. 2. vydání. Praha 2013.
- CANE, P., KRITZER, H. M. *The Oxford Handbook of Empirical Legal Research*. New York: Oxford University Press, 2012.
- CARDOZO, Benjamin N. *The Nature of Judicial Process*. New Haven: Yale University Press, 1921.
- DAMAŠKA, M. *The Faces of Justice and State Authority: A Comparative Approach to the Legal Process*. New Haven: Yale University Press, 1986.
- DAVIS, R. *Justices and Journalists: The U. S. Supreme Court and the Media*. New York: Cambridge University Press, 2011.
- DAVIS, R., TARAS, D. *Justices and Journalists. The Global Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017.
- DOTHAN, S. *Reputation and Judicial Tactics. A Theory of National and International Courts*. New York: Cambridge University Press, 2015.
- DWORKIN, R. *Když se práva berou vážně*. Praha: Oikoymenth, 2001.
- FIALA, P., MIKŠ, P. *Rozhovory s Vladimírem Čermákem*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2000.
- FILIP, J, HOLLÄNDER, P., ŠIMÍČEK, V. *Zákon o Ústavním soudu: komentář*. 2., podstatně přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2007.
- FOREJTOVÁ, M. a kol. *Ústavní soudnictví*. Brno: Václav Klemm, 2014.
- FRIEDMAN, B. *The Will of the People: How Public Opinion Has Influenced the Supreme Court and Shaped the Meaning of the Constitution*. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2009.
- GERLOCH, A. *Teorie práva*. 6. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013.
- GAROUPA, N., GINSBURG, T. *Judicial Reputation. A Comparative Theory*. Chicago: University of Chicago Press, 2015.

- GINSBURG, T. *Judicial Review in New Democracies. Constitutional Courts in Asian Cases*. New York: Cambridge University Press, 2003.
- GRENDSTAD, G., SHAFFER, W. R., WALTENBURG, E. N. *Policy Making in an Independent Judiciary: The Norwegian Supreme Court*. Colchester: ECPR Press, 2015.
- HANRETTY, C. *A Court of Specialists: Judicial Behavior on the UK Supreme Court*. New York: Oxford University Press, 2020.
- HEYWOOD, A. *Political Ideologies: An Introduction* (6th ed.). Basingstoke: Macmillan International Higher Education, 2017.
- HEYWOOD, A. *Politologie*. 3. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008.
- HIRSCHL, R. *Towards Juristocracy: The Origins and Consequences of the New Constitutionalism*. Cambridge, Massachusetts, London: Harvard University Press, 2004.
- HART, H. L. A. *Pojem práva*. Praha: Prostor, 2010.
- HOLLÄNDER, P. *Filosofie práva*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012.
- JIRSA, J. a kol. *Klíč k soudní síni*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018.
- KAHNEMAN, D. *Myšlení: rychlé a pomalé*. Brno: Jan Melvil, 2012.
- KNAPP, V. *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck, 1995.
- KOOPMANS, T. *Courts and Political Institutions. A Comparative View*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- KOSAŘ, D. *Judicializace justiční politiky Evropským soudem pro lidská práva*. Praha: Wolters Kluwer, 2017.
- KRAMER, L. *The People Themselves: Popular Constitutionalism and Judicial Review*. Oxford: Oxford University Press, 2005.
- KYSELA, J. *Ústava mezi právem a politikou*. Praha: Leges, 2014.
- KYSELA, J., BLAŽKOVÁ, K., CHMEL, J. a kol. *Právníký Olymp. Portréty vybraných soudců Ústavního soudu ČR*. Praha: Leges, 2015.
- KYSELA, J., ONDŘEJEK, P. a kol. *Kolos na hliněných nohou? K proměnám státu a jeho roli*. Praha: Leges, 2016.
- KÜHN, Z. *Aplikace práva soudcem v éře střeoevropského komunismu a transformace: Analýza příčin postkomunistické právní krize*. Praha: C.H. Beck, 2005.
- KÜHN, Z. *Aplikace práva ve složitých případech: k úloze právních principů v judikatuře*. Praha: Karolinum, 2002.
- KÜHN, Z. *The Judiciary in Central and Eastern Europe. Mechanical Jurisprudence in Transformation?*. Leiden – Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2011.
- LASSER, M. *Judicial Deliberations. A Comparative Analysis of Judicial Transparency and Legitimacy*. Oxford: Oxford University Press, 2009.
- LLEWELLYN K. *The Common Law Tradition. Deciding Appeals*. Boston: Little, Brown & Co. 1960.
- LEVITSKY, S., ZIBLATT, D. *Jak umírá demokracie*. Praha: Prostor, 2018.

- LINDQUIST, S. A., CROSS, F. B. *Measuring Judicial Activism*. Oxford: Oxford University Press, 2009.
- LOUŽEK, M. (ed). *Soudcokracie v ČR – fikce, nebo realita?* Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku, 2006.
- MELZER, F. *Metodologie nalézání práva: úvod do právní argumentace*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2011.
- MOLEK, P. *Právo na spravedlivý proces*. Praha: Wolters Kluwer, 2012.
- MOLITERNO, J. E., PATON, P. D. *Globální problémy profesní etiky právníků*. 1. české vydání. Překlad a doplňující texty k českému vydání M. Kopa, M. Tomoszek a V. Dohnal. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 157.
- MOUNK, Y. *Lid versus demokracie. Proč je naše svoboda v ohrožení a jak ji zachránit*. Praha: Prostor, 2019.
- NĚMEČEK, T. *Padni komu padni. Život a případy Elišky Wagnerové*. Praha: Leges, 2014.
- NĚMEČEK, T. *Pavel Rychetský. Diskrétní zóna*. Praha: Vyšehrad, 2012.
- NĚMEČEK, T. *Vojtěch Cepl. Život právníka ve 20. století*. Praha: Leges, 2010.
- ONDŘEJKOVÁ, J. *Vnější limity soudcovské interpretace a argumentace*. Praha: Leges, 2017.
- PÍŠA, R. *Soudcokraté, zachránci a byrokrati. Soudy a soudci v USA, Izraeli a České republice*. Praha: Leges, 2018.
- POPOVA, M. *Politicized Justice in Emerging Democracies. A Study of Courts in Russia and Ukraine*. New York: Cambridge University Press, 2012.
- POSNER, R. A. *How Judges Think*. Cambridge: Harvard University Press.
- POSNER, R. *The Federal Courts: Challenge and Reform*. Cambridge, Massachusetts, Londýn: Harvard University Press, 1996.
- PROCHÁZKA, R. *Lud a sudcovia v konštitučnej demokracii*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011.
- ROUX, T. *The Politico-Legal Dynamics of Judicial Review. A Comparative Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press, 2018.
- ROUX, T. *The Politics of Principle: The First South African Constitutional Court, 1995-2005*. Cambridge: Cambridge University Press, 2013
- SAPOLSKI, R. M. *Chování. Biologie člověka v dobrém i ve zlém*. Praha: Dokořán, 2019.
- SEGAL, J. A., SPAETH, H. J. *The Supreme Court and the Attitudinal Model Revisited*. New York: Cambridge University Press, 2002.
- SHAPIRO, M. *Courts: A Comparative and Political Analysis*. Chicago: University of Chicago Press, 1981.
- SCHUBERT, G. *The Judicial Mind: The Attitudes and Ideologies of Supreme Court Justices, 1946-1963*. Evanston: Northwestern University Press, 1965.
- SCHUBERT, G. *The Judicial Mind Revisited. Psychometric Analysis of Supreme Court Ideology*. New York: Oxford University Press, 1974.
- SLÁDEČEK, V. *Ústavní soudnictví*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2003.

SMEJKALOVÁ, T. Forma a diskurs soudního rozhodnutí. *Jurisprudence*. 2010, r. 18, č. 3, s. 13 an.

SOBEK, T. *Argumenty teorie práva*. Praha – Plzeň: Ústav státu a práva AV ČR a Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008.

SOBEK, T. *Právní myšlení. Kritika moralismu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011.

STONE SWEET, A. *Governing with Judges: Constitutional Politics in Europe*. Oxford / New York: Oxford University Press, 2000.

ŠIMÍČEK, V. a kol. *Ústava České republiky: komentář*. Praha: Linde, 2010.

TATE, C. Neal, VALLINDER, Torrnbjörn, (eds). *The Global Expansion of Judicial Power*. New York and London: New York University Press, 1995.

TRYZNA, J. *Právní principy a právní argumentace: k vlivu právních principů na právní argumentaci při aplikaci práva*. Praha: Auditorium, 2010.

TUSHNET, M. *Taking the Constitution away from Courts*. Princeton: Princeton University Press, 1999.

VANBERG, G. *The Politics of Constitutional Review in Germany*. Cambridge/New York: Cambridge University Press, 2005.

WAGNEROVÁ, E. a kol. *Zákon o Ústavním soudu s komentářem*. Praha: Wolters Kluwer, 2007.

WINTR, J. *Metody a zásady interpretace práva*. 2. vydání. Praha: Auditorium. 2019.

WINTR, J. *Česká parlamentní kultura*. Praha: Auditorium, 2010.

WRÓBLEWSKI, J. *The Judicial Application of Law*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers. 2010.

ZILIS, M. *The Limits of Legitimacy: Dissenting Opinions, Media Coverage, and Public Responses to Supreme Court Decisions*. Michigan: University of Michigan Press, 2015.

Články v odborných periodících a sbornících a kapitoly kolektivních monografií:

ABRAMS, D. S., BERTRAND, M., MULLAINATHAN, S. Do Judges Vary in Their Treatment of Race? *The Journal of Legal Studies*. 2012, r. 41, č. 2, s. 347–83.

ALBERT, R. The Structure of Constitutional Amendment Rules. *Wake Forest Law Review*. 2014, r. 49, s. 913–975.

ALTFELD, M. F., SPAETH, H. J. Measuring Influence on the U.S. Supreme Court. *Jurimetrics*. 1984, r. 24, č. 3, s. 236–247.

AMARAL-GARCIA, S., GAROUPA, N., GREMBI, V. Judicial Independence and Party Politics in the Kelsenian Constitutional Courts: The Case of Portugal. *Journal of Empirical Legal Studies*. 2009, r. 6, č. 2, s. 381–404.

ANTOŠ, M. EET, kouření, hospodářská práva a jaderná tlačítka. *Jurisprudence*. 2019, r. 27, č. 3, s. 1–5.

ANTOŠ, M. Současné ústavní soudnictví: nepravý dědic Hanse Kelsena?. *Jurisprudence*. 2017, r. 25, č. 2, s. 36 an.

- ARATO, A. Populism, Constitutional Courts, and Civil Society. In LANDFRIED, C. (ed.). *Judicial Power. How Constitutional Courts Affect Political Transformations*. Cambridge: Cambridge University Press, 2019, s. 318–341.
- ASHENFELTER, O., EISENBERG, T., SCHWAB, S. J. Politics and the Judiciary: The Influence of Judicial Background on Case Outcomes. 1995. *Journal of Legal Studies*. 1995, r. 24, s. 257–281.
- ASKARI, D., BLAŽKOVÁ, K., CHMEL, J., RADEMACHEROVÁ, K. Communicating Judicial Decisions: Stepping out of the Black Box. *The Lawyer Quarterly*. 2018, r. 8, č. 2, s. 142–164.
- BAINBRIDGE, S. M., GULATI, G. M. How Do Judges Maximize – The Same Way Everybody Else Does - Boundedly: Rules of Thumb in Securities Fraud Opinions. *Emory Law Journal*. 2002, r. 51, č. 1, s. 83–152.
- BARAK, A. Foreword: A Judge on Judging. The Role of a Supreme Court in a Democracy. *Harvard Law Review*. 2002, r. 116, s. 19–162.
- BARNETT, R. E. Is the Rehnquist Court an "Activist" Court? The Commerce Cause Cases. *University of Colorado Law Review*. 2002, r. 73, s. 1275–1290.
- BAR-SIMAN-TOV., I. The Role of Courts in Improving the Legislative Process. *The Theory and Practice of Legislation*. 2015, r. 3, č. 3, s. 295–313.
- BAUM, L. Measuring Policy Change in the U.S. Supreme Court. *The American Political Science Review*. 1988, r. 82, č. 3, s. 905–912.
- BENÁK, J. Mají soudci českého Ústavního soudu prostor pro strategický výběr případů k projednání? *Jurisprudence*. 2018, r. 27, č. 2, s. 32–38.
- BENESH, S. C. CZARNEZKI, J. J. The Ideology of Legal Interpretation. *Journal of Law & Policy*. 2009, r. 29, č. 1, s. 113–132.
- BENESH, S. C., REDDICK, M. Overruled: An Event History Analysis of Lower Court Reaction to Supreme Court Alteration of Precedent. *Journal of Politics*. 2002, r. 64, s. 534–550.
- BENZONI, F. J., DODRILL, C. S. Does Judicial Philosophy Matter?: A Case Study. *West Virginia Law Review*. 2011, r. 113, č. 2, s. 288–336.
- BERGARA, M., RICHMAN, B., SPILLER, P. Modeling Supreme Court Strategic Decision Making: The Congressional Constraint. *Legislative Studies Quarterly*. 2003, r. 28, č. 2, s. 247–280.
- BIX, B. H. Doctrine, Data, and High Theory. *UC Irvine Law Review*. 2016, r. 6, č. 2, s. 137–148.
- BLACK, R. C., BOYD, C. L., BRYAN, A. C. Revisiting the Influence of Law Clerks on the U.S. Supreme Court's Agenda-Setting Process. *Marquette Law Review*. 2014, r. 98, č. 1, s. 75–109.
- BLAŽKOVÁ, K. Co je to právo? Právněteoretický pohled na rozhodnutí Soudního dvora ve věci *Al Chodor*. *Jurisprudence*. 2018, r. 26, č. 1, s. 16–27.
- BOGOCH, B., HOLZMAN-GAZIT, Y. Mutual Bonds: Media Frames and the Israeli High Court of Justice. *Law and Social Inquiry*. 2008, r. 33, č. 1, s. 53–88.
- BOWRING, B. Russia's Constitutional Crisis 1990 to 1993: The (Missing) Role of the Constitutional Court and Its Chairman. *Review of Central and East European Law*. 2012, r. 37, č. 4 s. 481–490.

- BOX-STEFFENSMEIER, J. M., CHRISTENSON, D. P., HITT, M. P. Quality Over Quantity: Amici Influence and Judicial Decision Making. *American Political Science Review*. 2013, r. 107, č. 3, s. 446–460.
- BOYD, C. L., EPSTEIN, L., MARTIN, A. D. Untangling the Causal Effects of Sex on Judging. *American Journal of Political Science*. 2010, r. 54, č. 2, s. 389–411.
- BRAMAN, E., NELSON, T. E. Mechanism of Motivated Reasoning? Analogical Perception in Discrimination Disputes. *American Journal of Political Science*. 2007, r. 51, č. 4, s. 940–956.
- BREDA, V. The Grammar of Bias: Judicial Impartiality in European Legal Systems. *International Journal for the Semiotics of Law*. 2017, r. 30, č. 2, s. 245–260.
- BRENNER, S. ARRINGTON, T. S. Ideological Voting on the Supreme Court: Comparing the Conference Vote and the Final Vote with the Segal-Cover Scores. *Jurimetrics*. 2001, r. 41, č. 4, s. 505–512 an.
- BRENNER, S., STIER, M. Retesting Segal and Spaeth's Stare Decisis Model. *American Journal of Political Science*. 1996, r. 40, č. 4, s. 1036–1048.
- BREGER, M. L. Making the Invisible Visible: Exploring Implicit Bias, Judicial Diversity, and the Bench Trial. *University of Richmond Law Review*. 2019, r. 53, č. 4, s. 1039–1084.
- BREWER-CARIAS, A. R. Constitutional Courts' Interference with the Legislator Regarding Legislative Omissions. In BREWER-CARIAS, A. R. *Constitutional Courts as Positive Legislators. A Comparative Law Study*. New York: Cambridge University Press, 2011, s. 125–172.
- BROSCHEID, A. Comparing Circuits: Are Some U.S. Courts of Appeals More Liberal or Conservative Than Others? *Law and Society Review*. 2011, r. 45, č. 1, s. 171–194.
- BROUARD, S., HÖNNIGE, C. Constitutional Courts as Veto Players: Lessons from the United States, France and Germany. *European Journal of Political Research*. 2017, r. 56, č. 3, s. 529–552.
- BRUDNEY, J. J., SCHIAVONI, S., MERRITT, D. Judicial Hostility Toward Labor Unions – Applying the Social Background Model to a Celebrated Concern. *Ohio State Law Journal*. 1999, r. 60, č. 5, s. 1675–1772.
- BUGARIČ, B., GINSBURG, T. The Assault on Postcommunist Courts. *Journal of Democracy*. 2016, r. 27, č. 3, s. 69–82.
- ÇAKIR, A. A., ŞEKERCIOĞLU, E. Public Confidence in the Judiciary: The Interaction between Political Awareness and Level of Democracy. *Democratization*. 2016, r. 23, č. 4, s. 634–656.
- CAHILL-O'CALLAGHAN, R. The Influence of Personal Values on Legal Judgments. *Journal of Law and Society*. 2013, r. 40, č. 4, s. 596–623.
- CAMINKER, E. H. Sincere and Strategic Voting Norms on Multimember Courts. *Michigan Law Review*. 1999, r. 97, s. 2297–2380.
- CANELO, K. S. State Coalitions, Informational Signals, and Success as Amicus Curiae at the U.S. Supreme Court. *State Politics and Policy Quarterly*. 2020, r. 20, č. 1, s. 108–130.
- CANON, B. C. Defining the Dimensions of Judicial Activism. *Judicature*. 1983, r. 66, č. 5, s. 236–247.
- CAPPELLETTI, M. Judicial Review in Comparative Perspective. *California Law Review*. 1970, r. 58, č. 5., s. 1017 an.

- CAPELETTI, M. "Who Watches the Watchmen?" A Comparative Study on Judicial Responsibility. *The American Journal of Comparative Law*. 1983, r. 31, č. 1, s. 1–62.
- CARRUBA, C. J., GABEL, M., HANKLA, C. Judicial Behavior under Political Constraints: Evidence from the European Court of Justice. *American Political Science Review*. 2008, r. 102, č. 4, s. 435–452
- CHESTEK, K. D. Judging by the Numbers: An Empirical Study of the Power of Story. *Journal of the Association of Legal Writing Directors*. 2010, r. 7, č. 1, 2010, s. 1–35.
- CHOUDRY, S. HUNTER, C. Measuring Judicial Activism on the Supreme Court of Canada: A Comment on Newfoundland (Treasury Board) v. Nape. *McGill Law Journal*. 2003, r. 48, č. 3, s. 525–562.
- CLARK, T. S. The Separation of Powers, Court Curbing, and Judicial Legitimacy. *American Journal of Political Science*. 2009, r. 53, č. 4, s. 971–989.
- COHN, M., KREMNITZER, M. Judicial Activism: A Multidimensional Model. *Canadian Journal of Law & Jurisprudence*. 2005, r. 18, č. 2, s. 333–356.
- COHEN, M. A. Explaining Judicial Behavior or What's "Unconstitutional" About the Sentencing Commission? *Journal of Law, Economics, & Organization*. 1991, r. 7, č. 1, s. 183–199.
- COHEN, L. R., SPITZER, M. L. Judicial Deference to Agency Action: A Rational Choice Theory and an Empirical Test. *Southern California Law Review*. 1996, r. 69, č. 2, s. 431–476.
- COMELLA, V. F. The European Model of Constitutional Review of Legislation: Toward Decentralization. *International Journal of Constitutional Law*. 2004, r. 2, s. 461–491.
- CROSS, F. B. Appellate Court Adherence to Precedent. *Journal of Empirical Legal Studies*. 2005, r. 2, č. 2, s. 369–405.
- CROSS, F. B. Law as Courtesy. *Tulsa Law Review*. 2013, r. 47, č. 1, s. 219–227.
- CROSS, F. The New Legal Realism and Statutory Interpretation. *Theory and Practice of Legislation*. 2013, r. 1, č. 1, s. 129–148.
- CROSS, F. B., LINDQUIST, S. A. The Scientific Study of Judicial Activism. *Minnesota Law Review*. 2007, r. 91, s. 1752–1784
- CROSS, F. B., NELSON, B. J. Strategic Institutional Effects on Supreme Court Decisionmaking. *Northwestern University Law Review*. 2001 r. 95, č. 4, s. 1437–1494.
- CROSS, F. B.; TILLER, E. H. Judicial Partisanship and Obedience to Legal Doctrine: Whistleblowing on the Federal Courts of Appeals. *Yale Law Journal*. 1998, r. 107, č. 7, s. 2155–2176.
- CROSS, F. B., TILLER, E. H. Understanding Collegiality on the Court. *University of Pennsylvania Journal of Constitutional Law*. 2008, r. 10, č. 2, s. 259–271.
- DAHL, R. Decision-Making in a Democracy: The Supreme Court as a National Policy-Maker. *Journal of Public Law*. 1957, č. 6, s. 279–295.
- DANZINGER, S., LEVAV, J. M., AVNAIM-PESSO, L. Extraneous Factors in Judicial Decisions. *Proceedings of the National Academy of Sciences*. 2011, r. 108, č. 17, s. 6889–6892.
- DANZINGER, S., LEVAV, J. M., AVNAIM-PESSO, L. Reply to Weinshall-Margel and Shapard: Extraneous Factors in Judicial Decisions Persist. *Proceedings of the National Academy of Sciences*. 2011, r. 108, č. 42, s. 834.

- DAVID, L. Kafkovské rysy české justiční argumentace. In DAVID, L. *Na hranicích práva. Soudcovské eseje*. Praha: Leges, 2012, s. 70–77.
- DAVIS, S. et al. Voting Behavior and Gender on the U.S. Courts of Appeals. *Judicature*. 1993, r. 77, č. 3, s. 129–133.
- DIXON, R. STONE, A. Constitutional Amendment and Political Constitutionalism: A Philosophical and Comparative Reflection. In DYZENHAUS, D., THORBURN, M. *Philosophical Foundations of Constitutional Law*. Oxford: Oxford University Press, 2016, s. 93–118.
- DRAHOZAL, C. R. Judicial Incentives and the Appeals Process. *SMU Law Review*. 1998, r. 51, č. 3, s. 469–504.
- DORFF, Robert H., BRENNER, S. Conformity Voting on the United States Supreme Court. *The Journal of Politics*. 1992, r. 54, č. 3, s. 762–775.
- DRÁPAL, J., PINA-SÁNCHEZ, J. Does the Weather Influence Sentencing? Empirical Evidence from Czech Data. *International Journal of Law, Crime and Justice*. 2019, r. 56, s. 1–12.
- DYEVRE, A. Unifying the Field of Comparative Judicial Politics: Towards a General Theory of Judicial Behaviour. *European Political Science Review*. 2010, r. 2, č. 2, s. 297–327.
- EASTERBROOK, F. H. Do Liberals and Conservatives Differ in Judicial Activism? *University of Colorado Law Review*. 2002, r. 73, s. 1403–1416.
- EDELMAN P. H., KLEIN, D. E., LINDQUIST, S. A. Consensus, Disorder, and Ideology on the Supreme Court. *Journal of Empirical Legal Studies*. 2012, r. 9, č. 1, s. 129–48.
- EDWARDS, H. T. Collegiality and Decision Making on the D. C. Circuit. *Virginia Law Review*. 1998, r. 84, s. 1335–1370.
- EHS, T. Felix Frankfurter, Hans Kelsen and the Practice of Judicial Review. *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht*. 2013, r. 73, s. 451–481.
- EKINS, R., GEE, G., Putting Judicial Power in Its Place. *University of Queensland Law Journal*. 2007, r. 36, č. 2, s. 375–398.
- EISENBERG, T. The Origins, Nature, and Promise of Empirical Legal Studies and a Response to Concerns. *University of Illinois Law Review*. 2011, č. 5, s. 1713–1738.
- EPSTEIN, L. a kol. Circuit Effects: How the Norm of Federal Judicial Experience Biases the Supreme Court. *University of Pennsylvania Law Review*. 2009, r. 157, s. 833–880.
- EPSTEIN, L. Some Thoughts on the Study of Judicial Behavior. *William & Mary Law Review*. 2017, r. 57, č. 6, s. 2016–2073.
- EPSTEIN, L. a kol. The Supreme Court During Crisis. How War Affects Only Non-War Cases. *New York University Law Review*. 2005, r. 80, č. 1, s. 1–116.
- EPSTEIN, L., FRIEDMAN, B., STAUDT, N. On the Capacity of the Roberts Court to Generate Consequential Outcomes. *North Carolina Law Review*. 2008, r. 86, s. 1299–1332.
- EPSTEIN, L., LANDES, W. M., POSNER, R. A Why (and When) Judges Dissent: A Theoretical and Empirical Analysis. *Journal of Legal Analysis*. 2011, r. 3, č. 1, s. 101–138.
- EPSTEIN, L., PARKER, C. M., SEGAL, J. A. Do Justices Defend the Speech They Hate? An Analysis of In-Group Bias on the US Supreme Court. *Journal of Law and Courts*. 2018, r. 6, č. 2, s. 237–262.

- ESCRESA, L., GAROUPA, N. Judicial Politics in Unstable Democracies: The Case of the Philippine Supreme Court, an Empirical Analysis 1986-2010. *Asian Journal of Law and Economics*. 2012, r. 3, č. 1, s. 1–39.
- ESKRIDGE, W. N. Overriding Supreme Court Statutory Interpretation Decisions. *Yale Law Journal*. 1991 r. 101, č. 2, s. 331–456.
- ESPINOSA, R. Constitutional Judicial Behavior: Exploring the Determinants of the Decisions of the French Constitutional Council. *Review of Law & Economics*. 2017, r. 13, č. 2, s. 1–41.
- ESTERLING, K. M. Public Outreach: The Cornerstone of Judicial Independence. *Judicature*. 1998, r. 82, č. 3, s. 112–118
- FABIAN, S. Artificial Intelligence and the Law: Will Judges Run On Punch Cards? *Common Law Review*. 2020, č. 16, s. 4–6.
- FEREJOHN, J, PASQUALE, P. Constitutional Adjudication: Lessons from Europe. *Texas Law Review*. 2004, r. 82, č. 7, s. 1671–1704.
- FILIP, J. Disent a konkurence v judikatuře Ústavního soudu ČR. *Jurisprudence*. 2001, č. 1, s. 15 an.
- FISCHMAN, J. B., DAVID, S. L. What Is Judicial Ideology, and How Should We Measure It? *Journal of Law & Policy*. 2009, r. 29, s. 133–214.
- FISCHMAN, J. B., JACOBI, T. The Second Dimension of the Supreme Court. *William Mary Law Review*. 2015, r. 57, č. 5, s. 1671–1716.
- FLAVIUS, G. [pseud. H. Kantorowicze]. The Battle for Legal Science. *German Law Journal*. 2011, r. 12, č. 11, s. 2006–2030. Originálně publikováno v němčině jako *Der Kampf um die Rechtswissenschaft*. Heidelberg: C. Winter, 1906.
- FRANK, J. What Courts Do in Fact - Part One. *Illinois Law Review*. 1931–1932, r. 26, č. 6, s. 645–666.
- GARDBAUM, S. Are Strong Courts Always a Good Thing for New Democracies? *Columbia Journal of Transnational Law*. 2015, č. 2, s. 285–320.
- GARDBAUM, S. What Makes for More or Less Powerful Constitutional Courts? *Duke Journal of Comparative and International Law*. 2018, r. 29, s. 1–40.
- GARLICKI, L. Constitutional Court and Politics. The Polish Crisis. In LANDFRIED, C. (ed.). *Judicial Power. How Constitutional Courts Affect Political Transformations*. Cambridge: Cambridge University Press, 2019, s. 141–162.
- GARLICKI, L. Constitutional Courts versus Supreme Courts. *International Journal of Constitutional Law*. 2007, r. 5, č. 1, s. 44–68.
- GAROUPA, N. Empirical Legal Studies and Constitutional Courts. *Indian Journal of Constitutional Law*. 2011, r. 5, č. 1, s. 25–64.
- GAROUPA, N., GOMEZ-POMAR, F., GREMBI, V. Judging under Political Pressure: An Empirical Analysis of Constitutional Review Voting in the Spanish Constitutional Court. *Journal of Law, Economics, and Organization*. 2013, r. 29, č. 3, s. 513–534.
- GAROUPA, N., GILI, M., GÓMEZ-POMAR, F. Political Influence and Career Judges: An Empirical Analysis of Administrative Review by the Spanish Supreme Court. *Journal of Empirical Legal Studies*. 2012, r. 9, č. 4, s. 795–826.

- GAZAL-AYAL, O., SULITZEANU-KENAN, R. Let My People Go: Ethnic In-Group Bias in Judicial Decisions – Evidence from a Randomized Natural Experiment. *Journal of Empirical Legal Studies*. 2010, r. 7, č. 3, s. 403–428.
- GEORGAKOPOULOS, N. L. Discretion in the Career and Recognition Judiciary. *The University of Chicago Law School Roundtable*. 2000, r. 7, č. 1, s. 205 an.
- GIBSON, J. L. Campaigning for the Bench: The Corrosive Effects of Campaign Speech? *Law & Society Review*. 2008, r. 42, č. 4, s. 899–928.
- GIBSON, J. L. Judges' Role Orientations, Attitudes, and Decisions: An Interactive Model. *The American Political Science Review*. 1978, r. 72, č. 3, s. 911–924.
- GIBSON, J. L. Personality and Elite Political Behavior: The Influence of Self Esteem on Judicial Decision Making. *The Journal of Politics*. 1981, r. 43, č. 1, s. 104–125.
- GIES, L. The Empire Strikes Back: Press Judges and Communication Advisors in Dutch Courts. *Journal of Law and Society*. 2005, č. 3, r. 32, s. 450–472.
- GILBERT, M. D. Does Law Matter – Theory and Evidence from Single-Subject Adjudication. *Journal of Legal Studies*. 2011, r. 40, č. 2, s. 333–366.
- GILES, M. W., BLACKSTONE, B., VINING, R. L. The Supreme Court in American Democracy: Unraveling the Linkages between Public Opinion and Judicial Decision Making. *The Journal of Politics*. 2008, r. 70, č. 2, s. 293–306.
- GILLMAN, H. What's Law Got to Do with It - Judicial Behaviorists Test the Legal Model of Judicial Decision Making. *Law & Social Inquiry*. 2001, r. 26, č. 2, s. 465–504.
- GINSBURG, T. The Global Spread of Constitutional Review. In WHITTINGTON, K. E., KELEMEN, R. D., CALDEIRA, G. A. (eds.): *The Oxford Handbook of Law and Politics*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2008, s. 78 an.
- GLÖCKNER, A. The Irrational Hungry Judge Effect Revisited: Simulations Reveal That the Magnitude of the Effect Is Overestimated. *Judgment and Decision Making*. 2016, r. 11, č. 6, s. 601–610.
- GLIKSBERG, D. Does The Law Matter: Win Rates and Law Reforms. *Journal of Empirical Legal Studies*. 2014, r. 11, č. 2, s. 378–408.
- GOOCH, D. M. Ideological Polarization on the Supreme Court: Trends in the Court's Institutional Environment and Across Regimes, 1937-2008. *American Politics Research*. 2015, r. 43, č. 6, s. 999–1040.
- GOODMAN-DEAHUNTY, J., SPORER, L. Unconscious influences in sentencing decisions: a research review of psychological sources of disparity. *Australian Journal of Forensic Sciences*. 2010, r. 42, č. 1, s. 19–36.
- GOTTSCHALL, J., Carter's Judicial Appointments: The Influence of Affirmative Action and Merit Selection on Voting on the U.S. Courts of Appeals. *Judicature*. 1983, r. 67, č. 4, s. 165–174.
- GREEN, C. An Intellectual History of Judicial Activism. *Emory Law Journal*. 2009, r. 58, č. 5, s. 1195–1264.
- GRIMMELIKHUIJSEN, S., KLIJN, A. The Effects of Judicial Transparency on Public Trust: Evidence from a Field Experiment. *Public Administration*. 2015, r. 93, č. 4, s. 995–1011.
- GRINC, Jan. Odlišná stanoviska soudců Ústavního soudu České republiky. In KYSELA, J., ONDŘEJKOVÁ, J. a kol. *Jak se píše o soudech a soudcích: soudní moc v mezioborové perspektivě*. Praha: Leges, 2012, s. 69 an.

- GRINC, J., BLAŽKOVÁ, K. Ústavní soud a zákonodárce v hospodářských a sociálních otázkách: ochrana ústavnosti, nebo přetahovaná o politice? *Jurisprudence*. 2019, r. 27, č. 3, s. 6–15.
- GUARNIERI, C. Courts Enforcing Political Accountability? The Role of Criminal Justice in Italy. In KAPISZEWSKI, D.M SILVERSTEIN, D., KAGAN, R. A. *Consequential Courts. Judicial Roles in Global Perspective*. New York: Cambridge University Press, 2013, s. 163 an.
- GUASTI, P., MANSFELDOVÁ, Z. Fragmented Politics. Divided Opposition and Weak Governments in the Czech Republic. In MEIBELBACH C., LEMPP J., DREISCHER S. (eds). *Politikwissenschaft als Beruf*. Wiesbaden: Springer VS, 2018, s. 53–74.
- GUASTI, P. Stáčení k dekonsolidaci. Konsolidace demokracie a občanská společnost v České republice. In LORENZ, A., FORMÁNKOVÁ, J. *Politický systém Česka*. Brno: Centrum pro studium současné demokracie a politiky, 2019, s. 39–64
- GUTHRIE, C., RACHLINSKI, J. J., WISTRICH, A. Blinking on the Bench: How Judges Decide Cases. *Cornell Law Review*. 2007, r. 93, č. 1, s. 1–44.
- GUTHRIE, C., RACHLINSKI, J. J., WISTRICH, A. J. Inside the Judicial Mind. *Cornell Law Review*. 2001, r. 86, č. 4, s. 777–830.
- HAGLE, T. M., SPAETH, H. J. Voting Fluidity and the Attitudinal Model of Supreme Court Decision Making. *The Western Political Quarterly*. 1991, r. 44, č. 1, s. 119–28.
- HALE, D. Press Releases vs. Newspaper Coverage of California Supreme Court Decisions. *Journalism Quarterly*. 1978, č. 4, s. 696–710.
- HALL, M. E. K. The Semiconstrained Court: Public Opinion, the Separation of Powers, and the U.S. Supreme Court's Fear of Nonimplementation. *American Journal of Political Science*. 2014, r. 58, č. 2, s. 352–366.
- HALMAI, G. Dismantling Constitutional Review in Hungary. *Rivista di Diritti Comparati*. 2019, r. 3, č. 1, s. 31–47.
- HANRETTY, C. Judicial Disagreement Need Not be Political: Dissent on the Estonian Supreme Court. *Europe-Asia Studies*. 2013, r. 67, č. 6 s. 970–988.
- HANRETTY, C. The Decisions and Ideal Points of British Law Lords. *British Journal of Political Science*. 2012, r. 43, č. 3, s. 703–716.
- HANYCH, M. Mediální reprezentace českého vrcholného soudnictví a vliv soudce na medializaci soudních rozhodnutí. *Mediální studia*. 2018, č. 1, s. 86–114.
- HAVLÍČEK, K., KOVÁŘOVÁ, D. Když něco končí, něco jiného začíná. *Soudce*. 2015, r. 17, č. 9, s. 20 an.
- HAVLÍK, V., HLOUŠEK, V. Dr Jekyll and Mr Hyde: The Story of the Populist Public Affairs Party in the Czech Republic. Perspectives on European Politics and Society. *Taylor & Francis*. 2014, r. 15, č. 4, s. 552–570.
- HAVLÍK, V., KOPEČEK, L. Krize vládnutí v České republice. *Politologický časopis*. 2008, č. 3, s. 183–205.
- HAVLÍK, V., VODA, P. The Rise of New Political Parties and Re-Alignment of Party Politics in the Czech Republic. *Acta Politologica*. 2016, r. 8, č. 2, s. 119–144.
- HEISE, M. The Past, Present and Future of Empirical Legal Scholarship: Judicial Decision Making and the New Empiricism. *University of Illinois Law Review*. 2002, č. 4, s. 819–850.

- HELMKE, G. The Logic of Strategic Defection: Court–Executive Relations in Argentina Under Dictatorship and Democracy. *American Political Science Review*. 2002, r. 96, č. 2, s. 291–303.
- HIGGINS, R. S., RUBBIN, P. H. Judicial Discretion. *Journal of Legal Studies*. 1986, r. 9, s. 129–139.
- HIRSCHL, R. The Judicialization of Mega-Politics and the Rise of Political Courts. *Annual Review of Political Science*. 2008, č. 11, s. 93–118.
- HOLMES, O. W. J. The Path of Law. *Harvard Law Review*. 1897, r. 10, č. 8, s. 457–478.
- HÖNNIGE, C. The Electoral Connection: How the Pivotal Judge Affects Oppositional Success at European Constitutional Courts. *West European Politics*. 2009, r. 32, č. 5, s. 963–984.
- HOWARD, R. M., SEGAL, J. A. An Original Look at Originalism. *Law & Society Review*. 2002, r. 36, č. 1, s. 113–138.
- HOŘEŇOVSKÝ, J. Doktrína soudcovského rozhodování judicial restraint. *Správní právo*. 2019, r. 52, č. 4, s. 42–54.
- HOŘEŇOVSKÝ, J., CHMEL, J. Proces vzniku rozhodnutí Ústavního soudu ČR. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2015, č. 3, s. s. 302–311.
- HOWELL, W. G., AHMED, F. Z. Voting For The President: The Supreme Court During War. *The Journal of Law, Economics, and Organization*. 2014, r. 30, č. 1, s. 39–71.
- HUTCHESON, J. C. Judgment Intuitive The Function of the Hunch in Judicial Decision. *Cornell Law Review*. 1929, r. 14, č. 3, s. 274–288.
- CHMEL, J. Eva Zarembová. In KYSELA, J., BLAŽKOVÁ, K., CHMEL, J. a kol. *Právníký Olymp. Portréty vybraných soudců Ústavního soudu ČR*. Praha: Leges, 2015, s. 206–215.
- CHMEL, J. Parlament a judicializace politiky. Reflexe rozhodovací činnosti Ústavního soudu české republiky v poslaneckých debatách. *Jurisprudence*. 2018, r. 26, č. 5, s. 3–14.
- CHMEL, J. Politika na Ústavním soudě? 2. část. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, č. 4, s. 475–483.
- IARYCZOWER, M., SPILLER, P. T., TOMASSI, M. Judicial Independence in Unstable Environments, Argentina 1935–1998. *American Journal of Political Science*. 2002, r. 46, s. 699–716.
- IRWIN, J. F., REAL, D. L. Unconscious Influences on Judicial Decision Making: The Illusion of Objectivity. *McGeorge Law Review*. 2010, r. 42, č. 1, s. 1–18.
- ISSACHAROFF, S. Constitutional Courts and Democratic Hedging. *Georgetown Law Journal*. 2011, r. 99, č. 4, s. 961–1012.
- IULIANO, J. The Supreme Court’s Noble Lie. *UC Davis Law Review*. 2018, r. 51, s. 911–977.
- JANG, W. Y., FREDERICK, E., KAPFER, J. A. Impact of Information Subsidies on Student News Writers’ Thinking About Science News. *American Journal of Media Psychology*. 2009, r. 2, č. 1/2, s. 103–124.
- JILANI, N. A., SONGER, D. R., JOHNSON, S. W. Gender, Consciousness Raising, and Decision Making on the Supreme Court of Canada. *Judicature*. 2010, r. 94, č. 2, s. 59–69.
- JOHNSTON, C. D., MAK, M., SIDMAN, A. H. On the Measurement of Judicial Ideology. *Justice System Journal*. 2016, r. 37, č.2, s. 169–188.

- JOHNSON, T. How and Why the Supreme Court Remains Undercovered. In DAVIS, R. (ed.) *Covering the United States Supreme Court in the Digital Age*. New York: Cambridge University Press, 2014, s. 23–41.
- JOHNSTON, J. Three Phases of Courts' Publicity: Reconfiguring Bentham's Open Justice in the Twenty-first century. *International Journal of Law in Context*. 2018, r. 14, č. 4, s 525–538.
- JHERING, R. In the Heaven for Legal Concepts: A Fantasy; *Temple Law Quarterly*. 1985, r. 58, č. 4, s. 799–842. Originálně publikováno v němčině jako Im juristischen Begriffshimmel. Ein Phantastiebild. In *Scherz und Ernst in der Jurisprudenz*, Leipzig: Breitkopf & Hartel, 1884.
- JOONDEPH, B. W. The Many Meanings of „Politics“ in Judicial Decision Making. *University of Missouri-Kansas City Law Review*. 2009, r. 77, s. 347–379.
- JUHÁS, J. Rozhodování Ústavního soudu v řízeních o zrušení zákonů a jiných právních předpisů ve vztahu k politické příslušnosti navrhovatelů – poslanců a senátorů. In TRYZNA, J. (ed.). *Dělbá moci a její proměny*. Praha: Auditorium, 2020, s. 70–87.
- JUHÁS, J. Vybrané metody empirické analýzy rozhodování Ústavního soudu v rámci výkonu abstraktní kontroly ústavnosti. In GERLOCH, A. a kol. *Ústavní kontinuita České republiky s československou tradicí*. Praha: Aleš Čeněk, 2019, s. 648–655.
- KAHAN, D. M. a kol. Ideology or Situation Sense: An Experimental Investigation of Motivated Reasoning and Professional Judgment. *University of Pennsylvania Law Review*. 2016, r. 164, č. 2, s. 349–440.
- KAIRYS, D. Searching for the Rule of Law. *Suffolk University Law Review*. 2003, r. 36, č. 2., s. 307–329.
- KANTOROWICZ, J., GAROUPA, N. An Empirical Analysis of Constitutional Review Voting in the Polish Constitutional Tribunal, 2003–2014. *Constitutional Political Economy*. 2016, r. 27, s. 66–92.
- KAPISZEWSKI, D. M., SILVERSTEIN, D., KAGAN, R. A. Introduction. In KAPISZEWSKI, D.M SILVERSTEIN, D., KAGAN, R. A. *Consequential Courts. Judicial Roles in Global Perspective*. New York: Cambridge University Press, 2013, s. 4.
- KASTELLEC, J. P. Hierarchical and Collegial Politics on the U.S. Courts of Appeals. *Journal of Politics*. 2011, r. 73, č. 2, s. 345–361.
- KASTELLEC, J. P. Racial Diversity and Judicial Influence on Appellate Courts. *American Journal of Political Science*. 2012, r. 57, č. 1, s. 167–184.
- KELSEN, H. Judicial Review of Legislation: A Comparative Study of the Austrian and the American Constitution. *The Journal of Politics*. 1942, r. 4, č. 2 s. 183–200.
- KIM, P. T. Deliberation and Strategy on the United States Courts of Appeals: An Empirical Exploration of Panel Effects. *University of Pennsylvania Law Review*. 2009, r. 157, s. 1319–1381.
- KLEIN, D. Law in Judicial Decision-Making. In EPSTEIN, L., LINDQUIST S. A. (eds.) *Oxford Handbook of U.S. Judicial Behavior*. Oxford: Oxford University Press, 2017.
- KLERMAN, D. M., MAHONEY, P. G. The Value of Judicial Independence: Evidence from Eighteenth Century England. *American Law and Economics Review*. 2005, r. 7, č. 1, s. 1–27.
- KMIEC, K. D. The Origin and Current Meanings of Judicial Activism. *California Law Review*. 2004, r. 92, č. 5, s. 1441–1478.
- KOKEŠOVÁ, J. Je zákonodárce vázán materiálními prameny práva? Případ zákonodárné nečinnosti. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2017, č. 2, s. 311 an.

- KOPA, M. Etika soudců. In SOBEK, T. a kol. *Právní etika*. Praha: Leges, 2019, s. 195–219.
- KOPEČEK, L., PETROV, J. From Parliament to Courtroom: Judicial Review of Legislation as a Political Tool in the Czech Republic. *East European Politics and Societies and Cultures*. 2015, r. 30, č. 1, s. 120–146.
- KORNHAUSER, L. A., SAGER, L. G. Unpacking the Court. *Yale Law Journal*. 1986, r. 96, s. 82–118.
- KOSAŘ, D., PETROV, J. Jak vybrat „případy“ do případové studie a pracovat s nimi v právu: poznatky z výzkumu na pomezí práva a politikologie. *Jurisprudence*. 2016, r. 24, č. 6, s. 21–30.
- KOSAŘ, D., SPÁČ, S. Conceptualization(s) of Judicial Independence and Judicial Accountability by the European Network of Councils for the Judiciary: Two Steps Forward, One Step Back. *International Journal for Court Administration*. 2018, r. 9, č. 3, s. 37–46.
- KOSAŘ, D., ŠIPULOVÁ K. Court-packing aneb jak obsadit soudy svými lidmi. ŠIMÍČEK, V. (ed.). *Nezávislost soudní moci*. Praha: Leges, 2020, s. 77–112.
- KOSAŘ, D., VYHNÁNEK, L. Senát a výběr soudců Ústavního soudu. In KYSELA, J. (ed.). *Dvacet let Senátu Parlamentu České republiky v souvislostech*. Praha: Leges, 2016, s. 187–210.
- KOSAŘ, D., VYHNÁNEK, L. The Constitutional Court of Czechia. In VON BOGDANDY, A., HUBER, P., GRABENWARTER, C. (eds.) *The Max Planck Handbooks in European Public Law, Vol. III: Constitutional Adjudication: Institutions*. New York: Oxford University Press, 2020.
- KOUDELKA, Z. Ústavní soud – ohrožení demokracie. *Právo a bezpečnost*. 2017, č. 2, s. 5 an.
- KOZUBÍK, J., WINTR, J. Ústavní soudy a práva gayů a leseb – veřejné mínění jako determinant rozhodnutí soudů. *Jurisprudence*, 2016, č. 5, s. 34–47.
- KUBÁT, M. Jaký volební systém pro Českou republiku?. In BALÍK, S. a kol. *Většinový systém pro sněmovní volby?* Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2013, s. 103–118.
- KUBÁT, M. Volby, fragmentace a polarizace stranického systému a politická nestabilita v České republice. *Politologický časopis*. 1998, r. 5, č. 3, s. 231–243.
- KUBÁT, M. Ústavní soudnictví a jeho legitimita – teorie a česká praxe. *Revue Proglas*. 2001, r. 12, č. 7, s. 16–18.
- KÜHN, Z. Czech Republic. Czech Constitutional Court as Positive legislator? In BREWER-CARIAS, A. R. *Constitutional Courts as Positive Legislators. A Comparative Law Study*. New York: Cambridge University Press, 2011, s. 445–470.
- KÜHN, Z. Formalistické a neformalistické strategie střeoevropské justice po roce 1989. In TICHÝ, L., HOLLÄNDER, P., BRUNS, A., (eds.). *Odůvodnění soudního rozhodnutí*. Praha: Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2011, s. 443.
- KÜHN, Z. Soudy v autoritativním státě. *Právník*. 2019, r. 158, č. 11, s. 981–996.
- KÜHN, Z. The Constitutional Court of the Czech Republic. In A. JAKAB, A., DYEUVRE, A., ITZCOVICH, G. (eds.). *Comparative Constitutional Reasoning*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007, s. 199–236.
- KÜHN, Z. *Ústavní soud České republiky: Proměny instituce v průběhu dvou desetiletí*. In GERLOCH, A. a J. KYSELA. 20 let Ústavy České republiky. Ohlédnutí zpět a pohled vpřed. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 255.

- KÜHN, Z., KYSELA, J. Nomination of Constitutional Justices in Post-Communist Countries: Trial, Error, Conflict in the Czech Republic. *European Constitutional Law Review*. 2006, r. 2, č. 2, s. 183–208.
- L'HEUREUX-DUBE, C. The Dissenting Opinion: Voice of the Future? *Osgoode Law Journal*. 2000, r. 38, č. 3, s. 495–517.
- LANDAU, D. Abusive Constitutionalism. *University of California, Davis*. 2013, r. 47, s. 189–260.
- LAZARUS, R. J. Advocacy Matters Before and Within the Supreme Court: Transforming the Court by Transforming the Bar. *The Georgetown Law Journal*. 2008, r. 96, s. 1487–1564.
- LEE, R. K. Judging Judges: Empathy as the Litmus Test for Impartiality. *University of Cincinnati Law Review*. 2014, r. 82, č. 1, s. 145–206.
- LEITER, B. Legal Formalism and Legal Realism: What Is the Issue. *Legal Theory*. 2010, r. 16, č. 2, s. 111–133.
- LEVINSON, J. D., BENNETT, M. W., HIOKI, K. Judging Implicit Bias: National Empirical Study of Judicial Stereotypes. *Florida Law Review*, 2017, r. 69, č. 1, s. 63–114.
- LIM, Y. An Empirical Analysis of Supreme Court Justices' Decision Making. *Journal of Legal Studies*. 2000, r. 29, č. 2, s. 721–752.
- LINDQUIST, S., MARTINEK, W. L., HETTINGER, V.A. Splitting the Differences: Modelling Appellate Court Decisions with Mixed Outcomes. *Law & Society Review*. 2007, r. 41, č. 2, s. 429–55.
- LLEWELLYN, K. E. A Realistic Jurisprudence – The Next Step. *Columbia Law Review*. 1930, r. 30, s. 431–465.
- LOTH, M. A. Courts in Search for Legitimacy: A Comparative Approach. In MALSCH, M. M., VON MANEN, N. (eds.) *De begrijpelijkheid van de rechtspraak*. Haag: Boom Juridische uitgevers, 2007, s. 15–38.
- LUPIA, A. Deliberation Disconnected: What it Takes to Improve Civic Competence. *Law and Contemporary Problems*. 2002, r. 65, s. 133–150.
- MALANÍK, M. Empirické zkoumání metodologie interpretace práva. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2019, r. 27, č. 2, s. 169–188.
- MALECKI, M. Do ECJ Judges All Speak with the Same Voice? Evidence of Divergent Preferences from the Judgments of Chambers. *Journal of European Public Policy*. 2012, r. 19, s. 59–75.
- MALÍŘ, J. Institucionální zdrženlivost ústavních soudů se zřetelem k Ústavnímu soudu ČR. In ONDŘEJKOVÁ, J., MALÍŘ, J. a kol. *Ústavní soud ČR: strážce ústavy nad politikou nebo v politice?*. Praha: Leges, 2020, s. 44–127.
- MALÍŘ, J. Moderní doktrína politické otázky v USA: příběh, v němž stále nepadlo poslední slovo. *Jurisprudence*. 2019, č. 1, s. 1–18.
- MALÍŘ, J. Politické limity soudního přezkumu v historické perspektivě: případ actes de gouvernement ve francouzském právu. *Jurisprudence*. 2017, č. 6, s. 3–17.
- MARGEL, K. W., SOMMER, U., RITOV, Y. Ideological Influences on Governance and Regulation. The Comparative Case of Supreme Courts. *Regulation and Governance*. 2018, r. 12, s. 334–352.

- MARONEY, T. A. Emotional Regulation and Judicial Behavior. *California Law Review*. 2011, r. 99, č. 6, s. 1485–1556.
- MARTIN, A. D. QUINN, K. M. RUGER, T. W. KIM, P. T. Competing Approaches to Predicting Supreme Court Decision Making. *Perspectives on Politics*. 2004, r. 2, č. 4, s. 761–767.
- MARTINO BARÁKOVÁ, M. Psychologické aspekty rozhodování soudů se zaměřením na hodnocení důkazu znaleckým posudkem. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2020, č. 1, s. 121–138.
- MASOOD, A. S., SONGER, D. R. Reevaluating the Implications of Decision-Making Models. *Journal of Law and Courts*. 2013, r. 1, č. 2, s. 363–390.
- MATACIC, C. Are algorithms good judges? People are as good as machines in predicting rearrest. *Science*. 2018, r. 359, č. 6373, s. 263.
- MATCZAK, M., BENCZE, M., KÜHN, Z. Constitutions, EU Law and Judicial Strategies in the Czech Republic, Hungary and Poland. *Journal of Public Policy*. 2010, r. 30, č. 1, s. 81–99.
- MCCUBBINS, M. D., RODRIGUEZ, D. B. When Does Deliberating Improve Decisionmaking?. *Journal of Contemporary Legal Issues*. 2006, r. 15, s. 9–50.
- MCGUIRE, K. T. The Judicial Process and Public Policy In: BINDER, S. A., RHODES, R. A. W., ROCKMAN, B. A. (eds.). *The Oxford Handbook of Political Institutions*. Oxford: Oxford University Press, 2006, s. 535–551.
- MCKAY, C. Predicting risk in criminal procedure: actuarial tools, algorithms, AI and judicial decision-making. *Current Issues in Criminal Justice*. 2020, r. 32, č. 1, s. 22–39.
- MEDVEDEVA, M., VOLS, M., WIELING, M. Using machine learning to predict decisions of the European Court of Human Rights. *Artificial Intelligence and Law*. 2020, r. 28, s. 237–266.
- MERRYMAN, J. H. The French Deviation. *The American Journal of Comparative Law*. 1999, r. 44, s. 109–119.
- MÉSZÁROS, L. Aktuálne otázky nezávislosti justície v Maďarsku. In ŠIMÍČEK, V. (ed.). *Nezávislost soudní moci*. Praha: Leges, 2020, s. 121–128.
- MEYERSON, D. The Rule of Law and Public Confidence in the Courts. *Australian Journal of Legal Philosophy*. 2017, r. 42, s. 1–25.
- MLSNA, P. Ústavní soudnictví a jeho konflikty s politikou jako důsledky dělby moci. *Acta Universitatis Carolinae. Iuridica*. 2014, r. 60, č. 1, s. 119–135.
- MOUSTAFA, T., GINSBURG, T. Introduction: The Functions of Courts in Authoritarian Politics. In GINSBURG, T., MOUSTAFA, T. *Rule by Law The Politics of Courts in Authoritarian Regimes*. New York: Cambridge University Press. 2008, s. 1–22.
- NAGEL, S. S. Political Party Affiliation and Judges' Decisions. *American Political Science Review*. 1961, r. 55, s. 843–850.
- NOURSE, V. F., SHAFFER, G. C. Empiricism, Experimentalism, and Conditional Theory. *SMU Law Review*. 2014, r. 67, č. 1, s. 141–184.
- NOURSE, V., SHAFFER, G. Varieties of New Legal Realism: Can a New World Order Prompt a New Legal Theory. *Cornell Law Review*. 2009, r. 95, č. 1, s. 61–138.
- ONDŘEJEK, P. Polemika o strážci ústavy v kontextu současných debat o dělbě moci. *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*. 2017, č. 4, s. 93–106.

ONDŘEJKOVÁ, J. Modely analýzy rozhodovací činnosti soudů na příkladu kauzy tzv. slovenských důchodů. In KYSELA, J., ONDŘEJKOVÁ, J. a kol. *Jak se píše o soudech a soudcích: soudní moc v mezioborové perspektivě*. Praha: Leges, 2012, s. 55 an.

ONDŘEJKOVÁ, J. Výběr soudců Ústavního soudu ČR. *Právník*. 2016, r. 155, č. 11, s. 945–958.

OREN-KOLBINGER, O. Measuring the Effect of Social Background on Judicial Decision-Making in Tax Cases. *Florida Tax Review*. 2019, r. 22, č. 2, s. 579–620.

ORLOVA, A. V. The Soft Power of Dissent: The Impact of Dissenting Opinions from the Russian Constitutional Court. *Vanderbilt Journal of Transnational Law*. 2019, r. 52, č. 3, s. 611–642.

PAPOUŠKOVÁ, T. Nastolování agendy Ústavního soudu: kdo a na základě čeho vybírá, které případy projednat a které odmítnout? *Jurisprudence*. 2018, č. 6, s. 3–21.

PAPOUŠKOVÁ, T., PAPOUŠEK, J. Advokáti před Ústavním soudem: zaručuje jejich zkušenost úspěch?. *Jurisprudence*. 2017, r. 23, č. 2, s. 12–24.

PAPOUŠKOVÁ, T. a J. PAPOUŠEK. Ústavní soudci v kvantitativní perspektivě. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2017, r. 25, č. 1, s. 79 an.

PEER, E., GAMLIEL, E. Heuristics and Biases in Judicial Decisions. *Court Review: The Journal of the American Judges Association*. 2013, r. 49, s. 114–118.

PEKAŘOVÁ, L. Vliv dřívějšího působení ústavních soudců na rozhodování Ústavního soudu. In KYSELOVSKÁ, T. a kol (eds.) *COFOLA 2016*, Brno: Masarykova univerzita, 2016, s. 317–338.

PERESIE, J. L., Female Judges Matter: Gender and Collegial Decisionmaking in the Federal Appellate Courts. *Yale Law Journal*. 2005, r. 114, s. 1759–1790.

PETROV, J. The Populist Challenge to the European Court of Human Rights. *NYU Jean Monnet Working Paper Series*. 2018, č. 3, s. 1–38.

PINELLO, D. R. Linking Party to Judicial Ideology in American Courts: Meta-analysis. *Justice System Journal*. 1999, r. 20, č. 3, s. 219–254.

PÓCZA, K. Introduction. In PÓCZA, K. (ed.) *Constitutional Politics and the Judiciary: Decision-making in Central and Eastern Europe*. New York/Londýn: Routledge, 2020, s. 1–7.

PÓCZA, K., DOBOS, G., GYULAI, A. Courts Compared: The Practice of Constitutional Adjudication in Central and Eastern Europe. In PÓCZA, K. (ed.) *Constitutional Politics and the Judiciary: Decision-making in Central and Eastern Europe*. New York/Londýn: Routledge, 2020, s. 213–244.

PÓCZA, K., DOBOS, G. Research Methodology. In PÓCZA, K. (ed.) *Constitutional Politics and the Judiciary: Decision-making in Central and Eastern Europe*. New York/Londýn: Routledge, 2020, s. 18–24.

POSNER, R. A. Legal Formalism, Legal Realism, and the Interpretation of Statutes and the Constitution. *Case Western Reserve Law Review*. 1986–7, r. 37, č. 2, s. 179–217.

POSNER, R. The Rise and Fall of Judicial Self-Restraint. *California Law Review*. 2012, r. 100, č. 3, s. 519–556.

POSNER, R. A. What Do Judges Maximize? (The Same Thing Everybody Else Does). *Supreme Court Economic Review*. 1993, r. 3, s. 1–42.

POSNER, E., FIGUEIREDO, M. F. P. Is the International Court of Justice Biased? *Journal of Legal Studies*. 2005, r. 34, č. 2, s. 599–630.

- POSPÍŠIL I. Activist Constitutional Court as Utility Tool for Correcting Politics. Structure, Composition and Case-law. In LORENZ A., FORMÁNKOVÁ H. (eds) *Czech Democracy in Crisis*. Cham: Palgrave Macmillan, 2020.
- POSPÍŠIL, I. Aktivistický ústavní soud jako korektiv politiky. In LORENZ, A., FORMÁNKOVÁ, J. *Politický systém Česka*. Brno: Centrum pro studium současné demokracie a politiky, 2019, s. 129–148.
- POSPÍŠIL, I. Ústavní soudnictví a politika: Neklidný modus vivendi. In SMEKAL, H., POSPÍŠIL, I. et. al. *Soudcovská, nebo judicializace politiky. Vztah práva a politiky (nejen) v časech krize*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 52–59.
- POWELL, H. J., A Response to Professor Knight, Are Empiricists Asking the Right Questions about Judicial Decisionmaking?. *Duke Law Journal*. 2009, r. 58, s. 1725–1729.
- PRIEL, D. Law Is What the Judge Had for Breakfast: A Brief History of an Unpalatable Idea. *Buffalo Law Review*. 2020, r. 68, č. 3, s. 899–930.
- PRITCHETT, C. H. Divisions of Opinion Among Justices of the U. S. Supreme Court, 1939–1941. *The American Political Science Review*. 1941, r. 35, č. 5, s. 890–898.
- QUINN, K. M. The Academic Study of Decision Making on Multimember Courts. *California Law Review*. 2012, r. 100, s. 1493–1502.
- QUINT, P. E. The Most Extraordinarily Powerful Court of Law the World Has Ever Known"? Judicial Review in the United States and Germany. *Maryland Law Review*. 2006, r. 65, č. 1, s. 152–170.
- RACHLINSKI, J. J., WISTRICH, A., GUTHRIE, C. Can Judges Make Reliable Numeric Judgments: Distorted Damages and Skewed Sentences. *Indiana Law Journal*. 2015, r. 90, č. 2, s. 695–740.
- RAMSEYER, J. M. The Puzzling (In)Dependence of Courts: A Comparative Approach. *The Journal of Legal Studies*. 1994, r. 23, č. 2, s. 721–747.
- RAMSEYER, J. M. Why Are Japanese Judges So Conservative in Politically Charged Cases? *American Political Science Review*. 2001, r. 95, č. 2, s. 331–344.
- REDDING, R. E., REPPUCCI, N. D. Effects of Lawyers' Socio-political Attitudes on Their Judgments of Social Science in Legal Decision Making. *Law and Human Behavior*. 1999, r. 23, č. 1, s. 31–54.
- REDISH, M. H., ARONOFF, J. The Real Constitutional Problem with State Judicial Selection: Due Process, Judicial Retention, and the Dangers of Popular Constitutionalism. *William & Mary Law Review*. 2014, r. 56, č. 1, s. 1–58.
- REVESZ, R. L. Environmental Regulation, Ideology, and the D. C. Circuit. *Virginia Law Review*. 1997, r. 83, č. 8, s. 1717–1772.
- REVESZ, R. L. Ideology, Collegiality and the D. C. Circuit: A Reply to Chief Judge Harry T. Edwards. *Virginia Law Review*. 1999, r. 85, č. 5, s. 805–851.
- RODRICK, S. Achieving the Aims of Open Justice? The Relationship Between the Courts, the Media and the Public. *Deakin Law Review*. 2014, r. 19, č. 1, s. 123–162.
- ROSENTHAL, L. An Empirical Inquiry into the Use of Originalism: Fourth Amendment Jurisprudence During the Career of Justice Scalia. *Hastings Law Journal*. 2018, r. 70, s. 75–172.
- ROUX, T. American Ideas Abroad: Comparative Implications of US Supreme Court Decision-making Models. *International Journal of Constitutional Law*. 2015, r. 13, č. 1, s. 90–118.

- ROY, D. SONGER, D. R. Does the Attitudinal Model Explain Unanimous Reversals. *Justice System Journal*. 2010, r. 31, č. 3, s. 342–372.
- RUGER, T. W., KIM, P. T., MARTIN, A. D., QUINN, K. M. The Supreme Court Forecasting Project: Legal and Political Science Approaches to Predicting Supreme Court Decisionmaking. *Columbia Law Review*. 2004, r. 104, s. 1150–1210.
- ŘÍHA, M. Ústavní soud ve třetí dekádě – trendy a změny ve výběru strážců ústavnosti. In KYSELA, J., BLAŽKOVÁ, K., CHMEL, J. a kol. *Právníký Olymp. Portréty vybraných soudců Ústavního soudu ČR*. Praha: Leges, 2015.
- SADURSKI, W. Constitutional Courts and Constitutional Culture in Central and Eastern Europe. In FEBBRAJO, A., SADURSKI, W. (eds.). *Central and Eastern Europe After Transition: Towards a New Socio-legal Semantics*. London, New York: Routledge, 2010, s. 99–118.
- SADURSKI, W. Postcommunist Constitutional Courts in Search of Political Legitimacy. *European University Institute Working Paper*. LAW. 2001, č. 11.
- SADURSKI, W. Rule of Law v. the Rule of Men and Women: What's in the Distinction? A Short Essay for Martin Krygier. *Hague Journal on the Rule of Law*. 2019, r. 11, č. 2–3, s. 377–382.
- SCHAUER, F. The Limited Domain of the Law. *Virginia Law Review*. 2004, r. 90, s. 1909–1956.
- SCHEPPELE, K. L. Constitutional Coups and Judicial Review: How Transnational Institutions Can Strengthen Peak Courts at Times of Crisis (With Special Reference to Hungary). *Transnational Law and Contemporary Problems*. 2014, r. 23, s. 51–117.
- SCHNEIDER, D. M. Using the Social Background Model to Explain Who Wins Federal Appellate Tax Decisions: Do Less Traditional Judges Favor the Taxpayer. *Virginia Tax Review*. 2005, r. 25, č. 1, s. 201–250
- SCHUBERT, G. Ideologies and Attitudes, Academic and Judicial. *The Journal of Politics*. 1967, r. 29, č. 1 s. 3–40.
- SCHWARTZ, A. Judicial Impartiality and Independence in Divided Societies: An Empirical Analysis of the Constitutional Court of Bosnia-Herzegovina. *Law and Society Review*. 2016, r. 50, č. 4, s. 822–855.
- SEGAL, J. A. All Relationships Dissipate Except This: The Attitude-Behavior Link on the Roberts Court. *Washington University Journal of Law & Policy*. 2017, r. 54, s. 181–193.
- SEGAL, J. A. Judicial Behavior. In GOODLIN, R. E. *The Oxford Handbook of Political Science*. Oxford: Oxford University Press, 2011, s. 275–288.
- SEGAL, J. A., COVER, A. D. Ideological Values and the Votes of U.S. Supreme Court Justices. *The American Political Science Review*. 1989, r. 83, č. 2, s. 557–565.
- SEGAL, J. A., EPSTEIN, L., CAMERON, C. M., SPAETH, H. J. Ideological Values and the Votes of U.S. Supreme Court Justices Revisited. *The Journal of Politics*. 1995, r. 57, č. 3, s. 812–823.
- SEGAL, J. A., WESTERLAND, C., LINDQUIST, S. A. Congress, the Supreme Court, and Judicial Review: Testing a Constitutional Separation of Powers Model. *American Journal of Political Science*. 2011, r. 55, č. 1 s. 89–104.
- SHAPIRO, S. A., LEVY, R. E. Judicial Incentives and Indeterminacy in Substantive Review of Administrative Decisions. *Duke Law Journal*. 1995, r. 44, č. 6, s. 1051–1080.
- SHAYO, M., ZUSSMAN, A. Judicial Ingroup Bias in The Shadow of Terrorism. *Quarterly Journal of Economics*. 2011, r. 126, č. 3, s. 1447–1484.

- SHEPHERD, J. Measuring Maximizing Judges: Empirical Legal Studies, Public Choice Theory, and Judicial Behavior. *University of Illinois Law Review*. 2011, č. 5, s. 1753–1766.
- SILL, K. L., METZGAR, E. T., ROUSE, S. M. Media Coverage of the U.S. Supreme Court: How Do Journalists Assess the Importance of Court Decisions? *Political Communication*. 2013, r. 30, č. 1, s. 58–80.
- SMEJKALOVÁ, T. Judikatura, nebo precedens?. *Právník*. 2019, r. 158, č. 9, s. 852–864.
- SMEKAL, H., ŠIPULOVÁ, K. Empirický právní výzkum. *Jurisprudence*. 2016, č. 6, s. 31–38.
- SMEKAL, H., VYHNÁNEK, L. Determinants of Judicial Decision-making: The State of the Art and the Czech Perspective. *The Lawyer Quarterly*. 2020, č. 2, s. 106–129.
- SÓLYOM, L. The Role of Constitutional Courts in the Transition to Democracy: With Special Reference to Hungary. *International Sociology*. 2003, r. 18, č. 1, s. 133–161.
- SONGER, D., JOHNSON, S. Judicial Decision Making In the Supreme Court of Canada: Updating the Personal Attribute Model. *Canadian Journal of Political Science*. 2007, r. 40, č.4, s. 911–934.
- SONGER, D. R. The Dog That Did Not Bark: Debunking the Myths Surrounding the Attitudinal Model of Supreme Court Decision Making, *Justice System Journal*. 2012, r. 33, č. 3, s. 340–362.
- SOURDIN, T. Judge v. Robot? Artificial Intelligence and Judicial Decision-making. *UNSW Law Journal*. 2018, r. 41, č. 4, s. 1114–1133.
- SPILLER, P. T., GELY, R. Congressional Control or Judicial Independence: The Determinants of U.S. Supreme Court Labor-Relations Decisions, 1949-1988. *The RAND Journal of Economics*. 1992, r. 23, č. 4, s. 463–492.
- SPILLER, P. T., GELY, R. Strategic Judicial Decision-making. In WHITTINGTON, K. E., KELEMEN, R. D., CALDEIRA, G. A. (eds.): *The Oxford Handbook of Law and Politics*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2008, s. 34 an.
- STÁDNÍK, J. Otevřená justice jako prostředek posilování důvěry veřejnosti v soudní moc. *Soudce*. 2020, r. 22, č. 9, s. 14–25.
- STATON, J. K. Constitutional Review and the Selective Promotion of Case Results. *American Journal of Political Science*. 2006, r. 50, č. 1, s. 92–112.
- STONE SWEET, A., BRUNELL, T. The European Court of Justice, State Noncompliance, and the Politics of Override. *American Political Science Review*. 2012, r. 106, č. 1, 204–213.
- STONE SWEET, A., MATHEWS, J. Proportionality Balancing and Global Constitutionalism. *Columbia Journal of Transnational Law*. 2008–2009, r. 47, s. 72–164.
- STROTHER, L. Case Salience and the Influence of External Constraints on the Supreme Court. *Journal of Law and Courts*. 2019, r. 7, č. 1, s. 129–147.
- SUNSTEIN, C. R. Must Formalism be Defended Empirically?. *University of Chicago Law Review*. 1999, r. 66, č. 3, s. 636–670.
- SUNSTEIN, C. A., MILES, Thomas J. Do Judges Make Regulatory Policy? An Empirical Investigation of Chevron. *University of Chicago Law Review*. 2006, r. 73, s. 1717 an.
- SURDEN, H. Machine Learning and Law. *Washington Law Review*. 2014, r. 89, č. 1, s. 87–116.
- SWEDLOW, B. Beyond Liberal and Conservative: Two-Dimensional Conceptions of Ideology and the Structure of Political Attitudes and Values. *Journal of Political Ideologies*. 2008, r. 13, č. 2, s. 157–180.

- SYLLOVÁ, J. K Metodám zkoumání judicializace politiky ve střední Evropě. *Právník*. 2019, r. 158, č. 5, s. 445–455.
- SZENTE, Z. The Political Orientation of the Members of the Hungarian Constitutional Court between 2010 and 2014. *Constitutional Studies*. 2016, r. 1, s. 123–149.
- ŠEJVL, M. Techniky soudní politiky a jejich načasování. *Právník*. 2020, r. 159, č. 4, s. 293–320.
- ŠIMÁČKOVÁ, K. Odlišné stanovisko jako jedna ze záruk nezávislosti soudcovského rozhodování. In ŠIMÍČEK, V. (ed.). *Nezávislost soudní moci*. Praha: Leges, 2020, s. 149–158.
- ŠIMÁČKOVÁ, K. Předmluva. Praktická úvaha nad tématem vztahu morálky a práva a potřebou profesní etiky. In SOBEK, T. a kol. *Právní etika*. Praha: Leges, 2019, s. 7–10.
- ŠIMÍČEK, V. Ústavní základy soudní a soudcovské nezávislosti aneb aby nikdo nemusel útočit do kopce. In ŠIMÍČEK, V. (ed.). *Nezávislost soudní moci*. Praha: Leges, 2020, s. 29–48.
- ŠIMÍČEK, V. Výběr kandidátů na soudce Ústavního soudu a jejich schvalování Senátem. In KYSELA, J. (ed.). *Dvacet let Senátu Parlamentu České republiky v souvislostech*. Praha: Leges, 2016, s. 225–240.
- ŠIPULOVÁ, K. The Czech Constitutional Court. In PÓCZA, K. (ed.) *Constitutional Politics and the Judiciary: Decision-making in Central and Eastern Europe*. New York/Londýn: Routledge, 2020, s. 32–60.
- TABAROK, A., HELLAND, E. Court Politics: The Political Economy of Tort Awards. *The Journal of Law and Economics*. 1999, r. 42, č. 1, s. 157–188.
- TAMANAH, B. The Mounting Evidence Against the “Formalist Age“. *Texas Law Review*. 2014, r. 92, s. 1667–1684.
- TAMANAH, B. Z. The Several Meanings of “Politics” in Judicial Politics Studies: Why “Ideological Influence” is not “Partisanship”. *Emory Law Journal*. 2012, r. 61, č. 4, s. 759–778.
- TATE, C. N. Personal Attribute Models of the Voting Behavior of U.S. Supreme Court Justices: Liberalism in Civil Liberties and Economic Decisions, 1946-1978. *American Political Science Review*. 1981, r. 75, č. 2, s. 355–367.
- TATE, C. N., HANDBERG, R. Time Binding and Theory Building in Personal Attribute Models of Supreme Court Voting Behavior. *American Journal of Political Science*. 1991, r. 35, č. 2, s. 460–480.
- THORNBURG, E. (Un)Conscious Judging. *Washington and Lee Law Review*. 2019, r. 76, č. 4, s. 1567–1666.
- THURSTONE, J. L., DEGAN, J. W. A Factorial Study of the Supreme Court. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. 1951, r. 37, č. 9, s. 628–635.
- TURNER, I. R. The Role of Courts in Policymaking Process. In BARTELS, B. L., BONNEAU, C. W. *Making Law and Courts Research Relevant: The Normative Implications of Empirical Research*. New York, NY: Routledge, 2015.
- TUSHNET, M. New Forms of Judicial Review and the Persistence of Rights-and Democracy-Based Worries. *Wake Forest Law Review*. 2003, č. 2, s. 813–838.
- UNAH, I., HANCOCK, A. U.S. Supreme Court Decision Making, Case Salience, and the Attitudinal Model. *Law & Policy*. 2006, r. 28, č. 3, s. 295–320.
- VALENTA, T. Užití interpretativních a jiných typů výroků v judikatuře Ústavního soudu. *Jurisprudence*. 2019, r. 27, č. 6, s. 21–30.

- VANBERG, G., STATON, J. K. The Value of Vagueness: Delegation, Defiance, and Judicial Options. *American Journal of Political Science*. 2008, r. 52, č. 3, s. 504–519.
- VARJU, M. CHRONOWSK, N. Constitutional Backsliding in Hungary. *Tijdschrift voor Constitutioneel Recht*. 2015, s. 296–310.
- VICKREY, W. C., DENTON, D. G., JEFFERSON, W. B. Opinions as the Voice of the Court: How State Supreme Courts Can Communicate Effectively and Promote Procedural Fairness. *Court Review: The Journal of the American Judges Association*. 2012, r. 48, č. 3, s. 74–84.
- VOERMANS, V. Judicial Transparency Furthering Public Accountability for New Judiciaries. *Utrecht Law Review*. 2007, r. 3, č. 1, s. 148–159.
- VOETEN, E. The Impartiality of International Judges: Evidence from the European Court of Human Rights. *American Political Science Review*. 2008, r. 102, č. 4, s. 417–433.
- VOJÍŘ, P. Obnovení platnosti zrušeného zákona nálezem Ústavního soudu. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2011, č. 2, s. 170–181.
- VOLCANSEK, M. L. Judicialization of Politics or Politicization of the Courts in New Democracies? In LANDFRIED, C. (ed.). *Judicial Power. How Constitutional Courts Affect Political Transformations*. Cambridge: Cambridge University Press, 2019, s. 66–81.
- VON BEYME, K. The German Constitutional Court in an Uneasy Triangle between Parliament, Government and the Federal Laender. In SADURSKI, W. (ed.). *Constitutional Justice, East and West: Democratic Legitimacy and Constitutional Courts in Post-communist Europe in a Comparative Perspective*. The Hague; New York Kluwer Law International, 2002, s. 110 an.
- VYHNÁNEK, L. Proporcionalně či jinak? Problém ústavního přezkumu zásahů do sociálních práv. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2014, č. 3, s. 203–221.
- WAGNEROVÁ, E. Osobnost soudce. In ŠIMÍČEK, V. (ed.). *Nezávislost soudní moci*. Praha: Leges, 2020, s. 159–162.
- WALDRON, J. The Core of the Case Against Judicial Review. *The Yale Law Journal*. 2006, r. 115, č. 6, s. 1346–1406.
- WEINSHALL-MARGEL, K., SHAPARD, J. Overlooked factors in the analysis of parole decisions. *Proceedings of the National Academy of Sciences*. 2011, r. 108, č. 42, s. 833.
- WESTERLAND, C. a kol. Strategic Defiance and Compliance in the U.S. Courts of Appeals. *American Journal of Political Science*. 2010, r. 54, č. 4, s. 891–905.
- WETSTEIN, M. E. a kol. Ideological Consistency and Attitudinal Conflict: A Comparative Analysis of the U.S. and Canadian Supreme Courts. *Comparative Political Studies*. 2009, r. 42, č. 6, s. 763–791.
- WINTR, J. Politický tlak na polský justiční systém v letech 2015–2019. In ŠIMÍČEK, V. (ed.). *Nezávislost soudní moci*. Praha: Leges, 2020, s. 113–119.
- WHITTINGTON, K. E. Extrajudicial Constitutional Interpretation: Three Objections and Responses. *North Carolina Law Review*. 2002, r. 80, č. 3, s. 773 an.
- WHITTINGTON, K. E. The Power of Judicial Review. In TUSHNET, M. GRABER, M. A., LEVINSON, S. *Oxford Handbook of the U. S. Constitution*. New York: Oxford University Press, 2015, s. 387–408.
- WISTRICH, A. J., RACHLINSKI, J. J., GUTHRIE, C. Heart Versus Head: Do Judges Follow the Law or Follow Their Feelings? *Texas Law Review*. 2015, r. 93, s. 855–923.

WOOD, D. P. When to Hold, When to Fold, and When to Reshuffle: The Art of Decisionmaking on a Multi-Member Court. *California Law Review*. 2012, r. 100, č. 6, s. 1447 an.

WRIGHT, R. G. The Role of Intuition in Judicial Decisionmaking. *Houston Law Review*. 2006, r. 42, č. 5, s. 1381–1424.

YOUNG, E. A. Constitutionalism Outside the Courts. In TUSHNET, M. – GRABER, M. A., LEVINSON, S. (eds.) *The Oxford Handbook of the U.S. Constitution*. New York: Oxford University Press, 2015, s. 843 an.

YOUNG, E. A. Judicial Activism and Conservative Politics. *University of Colorado Law Review*. 2002, r. 73, č. 4, s. 1139–1216.

YUNG, C. R. Flexing Judicial Muscle: An Empirical Study of Judicial Activism in the Federal Courts. *Northwestern University Law Review*. 2011, r. 105, č. 1, s. 1–60.

YUNG, C. R. A Typology of Judging Styles. *Northwestern University Law Review*. 2013, r. 107, s. 1757–1820.

ZILIS, M. A. The Political Consequences of Supreme Court Consensus: Media Coverage, Public Opinion, and Unanimity as Public-Facing Strategy. *Washington University Journal of Law Policy*. 2017, r. 54, č. 54, s. 229–244.

Kvalifikační práce:

BERNARD, V. *Morální filosofie v judikatuře Ústavního soudu*. Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta.

BONUŠ, V. *Teorie politického spektra. Návrh nového modelu politického spektra v kontextu politických změn způsobených globalizací*. Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta.

HANYCH, M. *Judicial Independence and Media Relationship in the European Context*, Tilburg 2018. Master thesis. Faculty of Law, Tilburg University.

JUHÁS, J. *The Political Character of Constitutional Review*. Prague 2020. Dissertation thesis. Charles University. Faculty of Law.

KADLEC, O. *Metodologie interpretace práva v judikatuře Ústavního soudu ČR*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta.

MALANÍK, M. *Empirický výzkum metodologie interpretace práva*. Brno, 2018. Disertační práce. Právnická fakulta Masarykovy university.

NĚMČÁK, V. *Politické limity kontroly norem prováděné ústavními soudy*. Brno, 2016. Disertační práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta.

PALÍŠEK, P. *Kognitivní heuristiky v rozhodování českých soudců*. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, 2018.

SMEJKALOVÁ, T. *Soudnictví, jeho povaha a role v právním systému ČR*. Brno, 2013. Disertační práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity.

ŠULA, P. *Osobnost soudce a mezisoudcovské vztahy jako faktor ovlivňující rozhodování Ústavního soudu*. Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta.

SVOBODA, V. *Vznik Ústavy České republiky*. 2018. Disertační práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta.

STANĚK, M. *Respektuje Parlament Ústavní soud?*. Praha, 2019. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta.

VIKARSKÁ, Z. *Politická role soudů a soudců v evropském a srovnávacím kontextu*. Praha, 2018. Disertační práce. Univerzita Karlova. Právnická fakulta.

Online zdroje:

ALETRAS, N., TSARAPATSANIS, D., PREOTIUC-PIETRO, D., LAMPOS, V. Predicting judicial decisions of the European Court of Human Rights: a natural language processing perspective. *PeerJ Computer Science*. [online]. 24. 10. 2016. [cit. 5. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2RnE8ji>. Plný odkaz: <https://peerj.com/articles/cs-93/>.

Centrum pro výzkum veřejného mínění. Časové řady vybraných otázek z výzkumu Naše společnost. *CVVM*. [online, cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2IBTqQg>. Plný odkaz: <https://cvvmapp.soc.cas.cz/>.

Centrum pro výzkum veřejného mínění. Tisková zpráva: Důvěra vrcholným ústavním činitelům – červen 2020. *CVVM*. [online, cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3psbuwm>. Plný odkaz: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5235/f9/pi200720.pdf.

Centrum pro výzkum veřejného mínění. Tisková zpráva: Důvěra vrcholným ústavním činitelům – květen 2019. *CVVM*. [online, cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2KFUdkA>. Plný odkaz: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4942/f9/pi190610.pdf.

Centrum pro výzkum veřejného mínění. Tisková zpráva: Důvěra vrcholným politikům – únor 2018. *CVVM*. [online, cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3mWwKsi>. Plný odkaz: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4547/f9/pi180313.pdf.

CORBETT-DAVIES, PIERSON, E., FELLER, A., GOEL, S. A computer program used for bail and sentencing decisions was labeled biased against blacks. It's actually not that clear. *The Washington Post*. [online]. 17. 10. 2016. [cit. 5. 2. 2020]. Dostupné z: <https://wapo.st/3kbSyiC>. Plný odkaz: <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2016/10/17/can-an-algorithm-be-racist-our-analysis-is-more-cautious-than-publicas/>.

Cornell University Law School. *The Society for Empirical Legal Studies* [online] Cornell University, ©2020 [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2Fr40op>. Plný odkaz: <https://www.lawschool.cornell.edu/SELS/index.cfm>.

Česká justice: Nejproduktivnější soudci současného Ústavního soudu? Jirsa, Fiala a Šimíček. [online]. 28. 4. 2017 [cit. 7. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/31NZBhS>. Plný odkaz: <https://www.ceska-justice.cz/2017/04/nejproduktivnejsi-soudci-soucasneho-ustavniho-soudu-jirsa-fiala-simicek/>.

Česká televize: Nejvstřícnější Šimáčková, nejmenší naděje u Suchánka. Rozdíly v rozhodování ústavních soudců jsou velké. [online]. 28. 4. 2017 [cit. 7. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2JRitPV>. Plný odkaz: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/2102429-nejvstricnejsi-simackova-nejmensi-nadeje-u-suchanka-rozdily-v-rozhodovani-ustavnich>.

ČT 24. Babiš: Ústavní soud se snaží aktivně ovlivňovat situaci v zemi, Rychetský slouží politickým zájmům. [online]. 3. 2. 2021. [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/3tm4m7B>. Plný odkaz: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3264298-ustavni-soud-chce-upravu-voleb-hamacek-svolava-politicke-spicky-zasednou-i-senatni>.

DAVIDOVÁ, E. „Zbytečný“ a „politický“ – Klaus učil, jak ignorovat Ústavní soud. *ČT24* [online]. 6. 3. 2013. [cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z <https://bit.ly/3mmcO2U>. Plný odkaz:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1113524-zbytecny-a-politicky-klaus-ucoil-jak-ignorovat-ustavni-soud>.

DRAHOKOUPIL, Š. Volby 2013: dekonsolidace stranického systému a vzestup anti-politiky. *Heinrich Böll Stiftung*. [online]. 21. 11. 2013. [cit. 17. 1. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/3swzpwY>. Plný odkaz: <https://cz.boell.org/cs/2014/07/08/volby-2013-dekonsolidace-stranickeho-systemu-vzestup-anti-politiky>.

FLEMIG, S. S. Attitude versus Doctrine –A Jurimetric Analysis of the German Federal Constitutional Court. *Canadian Political Science Association Annual Conference*. 2010, dostupné z: <https://bit.ly/3pACjhT>. Plný odkaz: <http://www.cpsa-acsp.ca/papers-2010/Flemig.pdf>.

HERNDON, A. W., ASTOR, M. Ruth Bader Ginsburg's Death Revives Talk of Court Packing. *New York Times*. [online]. 19. 9. 2020. [cit. 5. 2. 2021]. Dostupné z: <http://nyti.ms/2M3xPlp>. Plný odkaz: <https://www.nytimes.com/2020/09/19/us/politics/what-is-court-packing.html>.

CHMEL, J. Kdo tvoří Judikaturu Ústavního soudu? *Právní prostor*. [online]. 24. 2. 2016 [cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2ZJ0Ntk>. Plný odkaz: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ustavni-pravo/kdo-tvori-judikaturu-ustavniho-soudu>.

CHMEL, J. Rozhovor – Kateřina Šimáčková: Být soudcem není účastnit se soutěže v popularitě. *Právní prostor*. [online]. 8. 8. 2014. [cit. 9. 1. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/39kgm0b>. Plný odkaz: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ustavni-pravo/byt-soudcem-neni-ucastnit-se-souteze-v-popularite>.

Ideological leanings of United States Supreme Court justices. *Wikipedia*. [online, cit. 12. 1. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/3qhKAb3>. Plný odkaz: https://en.wikipedia.org/wiki/Ideological_leanings_of_United_States_Supreme_Court_justices.

Idnes.cz. Nezodpovědný politický aktivismus, hodnotí Klaus změnu volebního zákona. [online]. 3. 2. 2021. [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3jgy0GQ>. Plný odkaz: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/vaclav-klaus-ustavni-soud-volby-exprezident.A210203_161257_domaci_knn.

JANUŠ, J. Pavel Rychetský: Ústavní soud má být názorově pluralitní i doktrínálně jednotný. *Česká pozice* [online]. 21. 12. 2015 [cit. 7. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2JVX7AZ>. Plný odkaz: https://ceskapozice.lidovky.cz/tema/ustavni-soud-ma-byt-nazorove-pluralitni-i-doktrinalne-jednotny.A151218_191120_pozice-tema_lube.

KAMBERSKÝ, P. Jeden problém zrušil, další vyrobil. Ať žije Ústavní soud! *Lidovky.cz*. [online]. 3. 2. 2021. [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2YHT7s0>. Plný odkaz: https://www.lidovky.cz/nazory/kambersky-jeden-problem-zrusil-dalsi-vyrobil-at-zije-ustavni-soud.A210203_141002_in_nazory_liluj.

KLIMEŠ, D. Nejničivější nález Ústavního soudu. Covidový chaos přebijíme konstitučním zmatkem. *Aktualne.cz*. [online]. 3. 2. 2021. [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/3pTVLH2>. Plný odkaz: <https://nazory.aktualne.cz/komentare/nejnicivejsi-nalez-ustavniho-soudu-covidovy-chaos-prebijime/r~e50cae36666211eb8b230cc47ab5f122/>.

KOLMAN, P. Ústavní soud by si neměl hrát na třetí komoru Parlamentu, a to ani pokud je veden dobrými úmysly. *Reflex*. [online]. 25. 12. 2017. [cit. 5. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/32xvJ2N>. Plný odkaz: <https://www.reflex.cz/clanek/komentare/84000/ustavni-soud-by-si-nemel-hrat-na-treti-komoru-parlamentu-a-to-ani-pokud-je-veden-dobrymi-umysly.html>.

LITMAN, L., MURRAY, M. Shifting from a 5-4 to a 6-3 Supreme Court majority could be seismic. *The Washington Post*. [online]. 25. 9. 2020. [cit. 12. 1. 2021]. Dostupné z: <http://wapo.st/3sgsxUk>. Plný odkaz: <https://www.washingtonpost.com/outlook/trump-ginsburg->

[conservative-supreme-court-majority/2020/09/25/17920cd4-fe85-11ea-b555-4d71a9254f4b_story.html](https://www.idnes.cz/conservative-supreme-court-majority/2020/09/25/17920cd4-fe85-11ea-b555-4d71a9254f4b_story.html).

NAVARA, L. Chci ovlivňovat věci kolem sebe, říká nová ústavní soudkyně Šimáčková. *Idnes.cz*. [online]. 29. 8. 2013. [cit. 28. 1. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3qYzo3b>. Plný odkaz: https://www.idnes.cz/brno/zpravy/rozhovor-katerina-simackova-ustavni-soud.A130828_1970109_brno-zpravy_ekr.

NAVARA, L. Tlustý odkryl poměry v naší politice, říká bývalý ústavní soudce. *Idnes.cz*. [online]. 19. 9. 2008. [cit. 28. 1. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3iVkJZC5>. Plný odkaz: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/tlusty-odkryl-pomery-v-nasi-politice-rika-byvaly-ustavni-soudce.A080919_183454_domaci_lpo.

Nejvyšší soud. Statistika Nejvyššího soudu za rok 2018 [online, cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2IHxtOw>. Plný odkaz:

[https://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/0/ADB5119DB7B7EABDC1258389004873C6/\\$file/Statistika%20-%20rok%202018.pdf](https://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/0/ADB5119DB7B7EABDC1258389004873C6/$file/Statistika%20-%20rok%202018.pdf).

Nejvyšší soud. Tiskové zprávy Nejvyššího soudu [online, cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2NN9cH7>. Plný odkaz:

https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Proverejnostamedia~TiskovezpravyNejvyssih-osoudu?Open&area=Pro%20ve%C5%99ejnost%20a%20m%C3%A9dia&grp=Tiskov%C3%A9%20zpr%C3%A1vy%20Nejvy%C5%A1%C5%A1%C3%ADho%20soudu&lng=.

Nejvyšší správní soud. Rok 2018 [online, cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2IIKNC9>. Plný odkaz:

http://www.nssoud.cz/Main2col.aspx?cls=StatistikaNewAll&data=1&stato_id=4&year=2018&menu=190.

PASEKOVÁ, E., DIMUN P. Jaromír Jirsa: Jednoduché případy by se mohly odmítat rozhodnutím bez odůvodnění. *Česká justice* [online]. 3. 10. 2015 [cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2PB8E7w>. Plný odkaz: <https://www.ceska-justice.cz/2015/10/jaromir-jirsa-jednoduche-pripady-by-se-mohly-odmitat-rozhodnutim-bez-oduvodneni/>.

ROZEHNAL, A. Novodobá bitva u Thermopyl. Soudci versus autokracie. *Hlídací pes* [online]. 13. 4. 2015 [cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2UH2zYj>. Plný odkaz: <https://hlidacipes.org/ales-rozehnal-novodoba-bitva-u-thermopyl-soudci-versus-autokracie/>.

SPURNÝ, J. Babiš, Rath, Janoušek, Nečasová. Spravedlnost v Česku někdy vypadá jako loterie. Proč je tak těžké rozhodnout o jejich vině, či nevině. *Respekt*. [online]. 17. 1. 2020. [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2TXIlwE>. Plný odkaz: <https://www.respekt.cz/komentare/babis-rath-janousek-necasova-spravedlnost-v-cesku-vypada-nekdy-jako-loterie>.

Statistika. *Ústavní soud*. [online, cit. 6. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3lg97dI>. Plný odkaz: <https://www.usoud.cz/statistika>.

SYLVESTROVÁ, T. Politizace justice, aneb jak ze soudce opět učinit subsumpční automat. *Právní prostor*. [online]. 12. 3. 2018 a 16. 3. 2018. [cit. 17. 8. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/3h2AQgE> a <https://bit.ly/2DTdJa2>. Plný odkaz: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/politizace-justice-aneb-jak-ze-soudce-opet-ucinit-subsumpcni-automat-cast-i> a <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/politizace-justice-aneb-jak-ze-soudce-opet-ucinit-subsumpcni-automat-cast-ii>.

ŠÍMA, J. Ústavní soud v pasti (rozhovor se S. Balíkem). *CI Time*. [online, cit. 9. 1. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3qe4Mub>, s. 4–8. Plný odkaz: <https://www.cevroinstitut.cz/data/15-06-ci-time1506-rozhovor.pdf>.

ŠIMÁČKOVÁ, K. Nemusíme se vždycky shodnout aneb disentující soudci. *Respekt*. [online]. 10. 1. 2019. [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/33J0bZg>. Plný odkaz: <https://www.respekt.cz/respekt-pravo/nemusime-se-vzdycky-shodnout-aneb-disentujici-soudci>.

ŠIMÍČEK, V. Rotující senáty? *Jiné právo* [online]. 3. 1. 2008 [cit. 7. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3IUQVXo>. Plný odkaz: <https://jinepravo.blogspot.com/2008/01/rotujc-senty.html>.

TREUTLEROVÁ, H. Rozhovor: David Uhlíř – Advokát hledá spravedlnost pro svého klienta. Soudce hledá spravedlnost. *Právní prostor*. 12. 4. 2019 [online, cit. 9. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2kGmaf8>. <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/rozhovor-david-uhlir>.

Ústavní soud. Funkcionáři a soudci [online, cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2WdDNk3>. Plný odkaz: <https://www.usoud.cz/soucasni-funkcionari-a-soudci/>.

Ústavní soud. Organizace Ústavního soudu. [online, cit. 11. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/3rHssJ8>. Plný odkaz: <https://www.usoud.cz/organizace-us>.

Ústavní soud. Ročenka Ústavního soudu pro rok 2016. [online, cit. 7. 2. 2021]. Dostupné z: <https://bit.ly/2Iprm2N>. Plný odkaz: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Aktualne_prilohy/Ustavni_soud_Rocenka_2016_nahled.pdf.

Ústavní soud. Roční statistické analýzy 2018 [online, cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2UG4ufE>. Plný odkaz: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Statistika/VSA_2018-final.pdf.

Ústavní soud ČR. Roční statistické analýzy 2019. [online, cit. 30. 12. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/3aUh7iT>. https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Statistika/VSA_2019.pdf.

Ústavní soud. Současní funkcionáři a soudci [online, cit. 8. 2. 2021]. Dostupné z: <http://bit.ly/2WdDNk3>. Plný odkaz: <https://www.usoud.cz/soucasni-funkcionari-a-soudci/>.

Ústavní soud. Společné prohlášení k situaci v Polsku [online] 21. 7. 2017 [cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2ISKF35>. Plný odkaz: <https://www.usoud.cz/aktualne/spolecne-prohlaseni-k-situaci-v-polsku/>.

Ústavní soud. Výroční zpráva za rok 2007 [online, cit. 6. 2. 2021] dostupné z: <http://bit.ly/2L10ZAK>. Plný odkaz: <https://www.usoud.cz/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-za-rok-2007/>.

VÁLOVÁ, I. Ústavní soudce Lichovník: V rodinných věcech není dovolání, důležitá je empatie. *Česká justice*, 1. 5. 2018 [online, cit. 9. 2. 2021], dostupné z: <http://bit.ly/2mdF39P>. Plný odkaz : <https://www.ceska-justice.cz/2018/05/ustavni-soudce-lichovnik-rodinnych-vecech-neni-dovolani-dulezita-empatie/>.

Rozhodnutí Ústavního soudu:⁶⁹⁸

Nález z 21. 12. 1993, sp. zn. Pl. ÚS 19/93.
Nález z 12. 4. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 43/93.
Nález z 12. 7. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 3/94.
Nález z 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94.
Nález z 28. 3. 1995, Pl. ÚS 20/94.
Nález z 18. 10. 1995, sp. zn. Pl. ÚS 26/94.
Nález z 13. 12. 1995, sp. zn. Pl. ÚS 8/95.
Nález z 15. 5. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 3/96.
Nález z 5. 6. 1996, sp. zn. II. ÚS 98/95.
Nález ze 4. 12. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 24/96.
Nález z 2. 4. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 25/96.
Nález z 9. 4. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 31/96.
Nález ze 4. 6. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/96.
Nález z 30. 9. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 23/97.
Nález ze 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97.
Nález z 26. 5. 1998, sp. zn. Pl. ÚS 27/97.
Nález z 3. 6. 1998, sp. zn. Pl. ÚS 24/97.
Nález z 2. 6. 1999, sp. zn. Pl. ÚS 18/98.
Nález z 13. 10. 1999, sp. zn. Pl. ÚS 30/98.
Nález z 8. 4. 2000, sp. zn. I. ÚS 624/99.
Nález z 21. 6. 2000, sp. zn. Pl. ÚS 3/2000.
Nález z 26. 9. 2000, sp. zn. I. ÚS 129/2000.
Nález z 24. 1. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 42/2000.
Nález z 27. 2. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 53/2000.
Nález z 20. 6. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 14/01.
Nález z 27. 6. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 16/99.
Nález z 18. 6. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 7/02.
Nález z 20. 11. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 8/02.
Nález z 27. 11. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 6/02.

---

⁶⁹⁸ Uvedena jsou pouze rozhodnutí citovaná v textu práce. Seznam rozhodnutí zahrnutých do statistických analýz je uveden v přílohách práce.

Nález z 19. 3. 2003, sp. zn. Pl. ÚS 2/03.
Nález z 9. 7. 2003, sp. zn. Pl. ÚS 5/03.
Nález z 22. 6. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 13/05 .
Nález z 13. 12. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 6/05.
Nález z 28. 2. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 20/05.
Nález z 8. 3. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 50/04.
Nález z 3. 5. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 66/04.
Nález z 6. 6. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 42/04.
Nález z 11. 7. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 18/06.
Nález z 12. 9. 2006, sp. zn. II. ÚS 53/06.
Nález z 27. 9. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 51/06.
Nález z 15. 2. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 77/06.
Nález z 16. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 53/04.
Nález z 30. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 2/06.
Nález z 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05.
Nález z 31. 1. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 24/07.
Nález z 12. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 83/06.
Nález z 13. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 25/07.
Nález z 23. 4. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 2/08.
Nález z 20. 5. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 1/08.
Nález z 26. 11. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 19/08
Stanovisko z 28. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS-st. 27/09.
Nález z 10. 9. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 27/09.
Nález z 3. 11. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 29/09.
Nález z 23. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 8/07.
Nález z 1. 7. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 9/07.
Nález z 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10.
Nález z 1. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 55/10.
Usnesení ze 7. 4. 2011, sp. zn. I. ÚS 3061/09.
Nález z 19. 4. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 53/10.
Nález z 31. 1. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 5/12.
Nález z 24. 4. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 54/10.
Nález z 27. 11. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 1/12.
Nález z 29. 5. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 10/13.
Nález z 20. 6. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 36/11.

Nález z 22. 10. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 19/13.
Usnesení z 10. 12. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 23/13.
Nález z 25. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 43/13.
Nález ze 17. 4. 2014, sp. zn. I. ÚS 2219/12.
Nález z 13. 5. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 44/13.
Nález z 13. 5. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 35/11.
Nález z 26. 5. 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13.
Nález z 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 31/13.
Nález z 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 28/13.
Usnesení z 5. 8. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 26/13.
Nález z 11. 9. 2014, sp. zn. II. ÚS 1835/14.
Nález z 25. 9. 2014, sp. zn. I. ÚS 3216/13.
Nález z 27. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 16/14.
Nález z 27. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 19/14.
Nález z 23. 2. 2015, sp. zn. I. ÚS 2852/14.
Nález z 23. 2. 2015, sp. zn. I. ÚS 1251/14.
Nález z 24. 2. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 5/14.
Nález z 26. 2. 2015, sp. zn. III. ÚS 3808/14.
Nález z 1. 4. 2015, sp. zn. I. ÚS 2726/14.
Nález z 19. 5. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 14/14.
Nález z 14. 6. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 7/15.
Nález z 30. 6. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 21/14.
Nález z 16. 7. 2015, sp. zn. III. ÚS 1996/13.
Nález z 11. 8. 2015, sp. zn. I. ÚS 668/15.
Nález z 15. 2. 2016, sp. zn. I. ÚS 368/15.
Nález ze 17. 3. 2016, sp. zn. I. ÚS 356/16.
Nález z 19. 4. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 4/14.
Nález z 24. 5. 2016, sp. zn. I. ÚS 1121/15.
Nález z 31. 5. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 13/15
Nález z 13. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 3964/14.
Nález ze 14. 6. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 7/15.
Nález z 22. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 520/16.
Nález z 28. 6. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 18/15.
Nález z 19. 7. 2016, sp. zn. III. ÚS 1073/15.
Nález z 19. 7. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 20/15.

Nález z 2. 8. 2016, sp. zn. I. ÚS 3943/14.
Nález z 23. 8. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 16/15.
Nález z 1. 11. 2016, sp. zn. II. ÚS 2230/16.
Nález z 3. 11. 2016, sp. zn. I. ÚS 1860/16.
Nález z 6. 12. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 32/15.
Nález z 19. 1. 2017, sp. zn. I. ÚS 3308/16.
Nález z 24. 1. 2017, sp. zn. III. ÚS 1293/16.
Nález z 3. 5. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 2/15.
Nález z 23. 5. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 10/12.
Nález z 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16.
Nález z 27. 6. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 22/16.
Nález z 18. 7. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 2/17.
Nález ze 17. 10. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1378/16.
Nález z 23. 11. 2017, sp. zn. I. ÚS 2063/17.
Nález z 27. 11. 2017, sp. zn. I. ÚS 1844/17.
Nález z 12. 12. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 26/16.
Nález z 12. 12. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 11/17.
Nález z 20. 12. 2017, sp. zn. I. ÚS 1707/17.
Nález z 16. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2963/17.
Nález z 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17.
Nález z 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 4035/14.
Nález z 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17.
Nález z 20. 2. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 6/17.
Nález z 27. 2. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 15/17.
Nález z 19. 3. 2018, sp. zn. I. ÚS 4185/16.
Nález 27. 3. 2018, sp. zn. III. ÚS 2551/16.
Nález z 27. 3. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 7/17.
Nález ze 3. 4. 2018, sp. zn. IV. ÚS 1200/16.
Nález z 3. 4. 2018, sp. zn. II. ÚS 428/18.
Nález z 9. 5. 2018, sp. zn. IV. ÚS 14/17.
Nález z 9. 5. 2018, sp. zn. IV. ÚS 2/18.
Nález z 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18.
Nález z 11. 6. 2018, sp. zn. I. ÚS 4022/17.
Nález z 19. 6. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 36/17.
Nález z 26. 6. 2018, sp. zn. II. ÚS 699/18.

Nález z 29. 6. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 35/17.
Nález z 31. 7. 2018, sp. zn. III. ÚS 4071/17.
Nález ze 7. 8. 2018, sp. zn. II. ÚS 3525/16.
Nález 15. 8. 2018, sp. zn. II. ÚS 131/18.
Nález z 18. 9. 2018, sp. zn. III. ÚS 53/18.
Nález z 25. 9. 2018, sp. zn. III. ÚS 3520/17.
Nález z 8. 10. 2018, sp. zn. II. ÚS 725/18.
Nález z 9. 10. 2018, sp. zn. IV. ÚS 3009/17.
Nález z 16. 10. 2018, sp. zn. II. ÚS 1858/18.
Nález z 27. 11. 2018, sp. zn. IV. ÚS 3616/17.
Nález z 27. 11. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 41/17.
Nález ze 4. 12. 2018, sp. zn. II. ÚS 3491/18.
Nález z 18. 12. 2018, sp. zn. II. ÚS 3040/16.
Nález z 31. 12. 2018, sp. zn. II. ÚS 2344/18.
Nález z 31. 12. 2018, sp. zn. II. ÚS 3181/18.
Nález z 18. 1. 2019, sp. zn. I. ÚS 2845/17.
Stanovisko z 29. 1. 2019, sp. zn. Pl. ÚS-st. 49/18.
Nález z 22. 2. 2019, sp. zn. II. ÚS 819/18.
Nález z 26. 2. 2019, sp. zn. III. ÚS 4129/18.
Nález z 26. 2. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 37/16.
Nález z 1. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3194/18.
Nález z 1. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3302/18.
Nález z 2. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 4178/18.
Nález z 16. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 4057/18.
Nález ze 17. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3212/18.
Nález ze 17. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3814/17.
Nález z 18. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 3970/18.
Nález z 24. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 1587/17.
Nález z 29. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3585/18.
Nález z 30. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 2843/18.
Nález z 2. 5. 2019, sp. zn. II. ÚS 3101/18.
Nález ze 14. 5. 2019, sp. zn. III. ÚS 3817/17.
Nález z 14. 5. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 45/17.
Nález ze 17. 5. 2019, sp. zn. II. ÚS 1966/18.
Nález z 22. 5. 2019, sp. zn. II. ÚS 3822/18.

Nález z 24. 5. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 5/19.
Nález ze 4. 6. 2019, sp. zn. IV. ÚS 802/19.
Nález ze 4. 6. 2019, sp. zn. II. ÚS 996/18.
Nález z 6. 6. 2019, sp. zn. IV. ÚS 3277/18.
Nález z 11. 6. 2019, sp. zn. II. ÚS 1467/18.
Nález z 11. 6. 2019, sp. zn. II. ÚS 1511/18.
Nález z 9. 7. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 34/17.
Nález z 23. 7. 2019, sp. zn. III. ÚS 2589/17.
Nález z 16. 8. 2019, sp. zn. II. ÚS 1851/19.
Nález z 22. 2. 2019, sp. zn. II. ÚS 819/18.
Nález z 24. 9. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 4/19.
Nález z 1. 10. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 5/19.
Nález z 16. 12. 2019, sp. zn. IV. ÚS 650/15.
Nález ze 4. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/19.
Nález z 11. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/17.
Nález z 11. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 38/17.
Nález ze 7. 4. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 30/16.
Usnesení z 22. 4. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 8/20.
Usnesení z 5. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 10/20.
Usnesení z 5. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 13/20.
Usnesení z 5. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/20.
Usnesení z 12. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 11/20.
Usnesení z 26. 5. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 16/20.
Nález z 15. 6. 2020, sp. zn. III. ÚS 2707/18.
Nález z 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/20.
Usnesení z 15. 9. 2020, sp. zn. I. ÚS 3161/19.
Usnesení z 16. 9. 2020, sp. zn. I. ÚS 2013/20.
Nález z 24. 11. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 24/19.
Usnesení z 8. 12. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 102/20.
Nález 15. 12. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 6/20.
Usnesení z 26. 1. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 2/21.
Nález z 2. 2. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 44/17.
Nález z 3. 2. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 44/17.
Nález z 22. 2. 202, sp. zn. Pl. ÚS 106/20.

Další zdroje:

BLAŽKOVÁ, K. Soudcovská filosofie a její vliv na soudní rozhodování ve složitých případech. Brno, 2020. Práce přihlášená do soutěže *Ius et Societas*.

KLAUS, V. Svoboda a její nepřátelé. Projev přednesený ve Woodrow Wilson International Center for Scholars, Washington D.C., 19. 11. 2003, dostupné z: <https://bit.ly/3nfm1K3>. Plný odkaz: <https://www.klaus.cz/clanky/1711>.

KUNDRA, O. Máme svět, jaký si zasloužíme. Rozhovor s K. Šimáčkovou. *Respekt*. 2017, č. 32, s. 44 an.

KUNDRA, O. Vždycky se braňte. Rozhovor s K. Šimáčkovou. *Respekt*. 2014, č. 3, s. 46 an.

KUNDRA, O., PROCHÁZKOVÁ, A. Pozor, volá Mynář. Jak se pravá ruka prezidenta snaží ovlivnit soudce. *Respekt*. 2019, č. 1.

LÉKO, K. Příkoří a nespravedlnost nesnesu. Rozhovor s J. Fenykem. *Lidové noviny*. 30. 10. 2017, s. 15.

Rozhodnutí High Court of Justice ve věci R v Sussex Justices, Ex parte McCarthy ([1924] 1 KB 256, [1923] All ER Rep 233).

Rozhodnutí pléna Ústavního soudu z 25. 3. 2014, sp. zn. Org. 24/14.

Rozhodnutí pléna Ústavního soudu z 8. 12. 2015 č. j. Org. 60/15.

Stenoprotokol ze schůze Poslanecké sněmovny, 11. 9. 2009, dostupné z <https://bit.ly/3pw4WO3>. Plný odkaz: <https://www.psp.cz/eknih/2006ps/stenprot/060schuz/s060110.htm>.

ŠIMŮNKOVÁ, T. Od práva toho požadujeme moc. Rozhovor s K. Šimáčkovou. *Právo*. 14. 4. 2016, s. 5 an.

VYHNÁNEK, L., SMEKAL, H. Ideologické a politické vlivy na rozhodování Ústavního soudu: Základní metodologické otázky. Weyrovy dny právní teorie, Brno. 2017.

Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

PŘÍLOHY

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Tabulka počtu rozhodnutí v agendě přezkumu ústavnosti.

Příloha 2: Tabulka senátních nálezů, k nimž byla v letech 2015–2018 vypracována tisková zpráva.

Příloha 3: Seznam vyhovujících nálezů v období od 1. 1. 2018 – 30. 6. 2019 a jejich zařazení do kategorií pro účely obsahové analýzy v kapitole 6.4.

Příloha 4: Plenární hlasování prvního Ústavního soudu.

Příloha 5: Plenární hlasování druhého Ústavního soudu.

Příloha 6: Plenární hlasování třetího Ústavního soudu.

PŘÍLOHA 1: TABULKA POČTU ROZHODNUTÍ V AGENDĚ PŘEZKUMU ÚSTAVNOSTI

rok	počet rozhodnutí	vyhověno	procento vyhovění	navrhovatel					
				poslanci	senátoři	prezident	soud	senát ÚS	stěžovatel
1993	1	0	0,00 %	1	0	0	0	0	0
1994	15	6	40,00 %	10	0	1	0	0	4
1995	13	6	46,20 %	6	0	2	1	0	5
1996	18	6	33,30 %	5	0	0	4	2	6
1997	14	4	28,60 %	0	0	1	5	0	7
1998	13	3	23,10 %	2	0	0	3	0	8
1999	18	7	38,90 %	2	0	0	6	0	9
2000	13	5	38,50 %	2	1	0	4	1	3
2001	20	9	45,00 %	3	3	3	4	1	8
2002	18	11	61,10 %	1	5	1	10	0	1
2003	12	7	58,30 %	4	3	0	6	0	0
2004	12	5	41,70 %	2	2	1	4	1	3
2005	22	11	50,00 %	2	4	0	14	1	1
2006	18	4	22,20 %	5	5	0	11	0	1
2007	15	2	13,30 %	1	5	0	10	0	0
2008	18	8	44,40 %	5	4	0	8	1	1
2009	15	7	46,70 %	0	3	0	11	0	1
2010	22	11	50,00 %	0	5	0	11	3	4
2011	16	8	50,00 %	4	0	0	12	0	0
2012	13	4	30,77 %	2	2	0	7	1	1
2013	17	7	41,18 %	1	2	0	13	0	7
2014	10	5	50,00 %	0	3	0	7	0	0
2015	10	3	30,00 %	0	0	1	6	1	2
2016	10	4	40,00 %	0	3	0	5	1	1
2017	16	3	18,80 %	3	4	0	7	0	2
2018	13	5	38,50 %	0	8	0	4	0	1
2019	18	4	22,20 %	1	7	0	7	1	2
2020	14	4	28,57 %	2	6	1	7	0	0

PŘÍLOHA 2: TABULKA SENÁTNÍCH NÁLEZŮ, K NIMŽ BYLA V LETECH 2015–2018 VYPRACOVÁNA TISKOVÁ ZPRÁVA

Sp.zn.	Soudce zpravodaj	Populární název	Datum rozhodnutí	Výrok	TISKOVÁ ZPRÁVA
1 II.ÚS 2216/14	Šimiček	Posouzení rdousícího efektu při solárním odvodu	13.01.2015	zamítnuto	"Rdousící efekt při solárním odvodu nemůže být zkoumán v řízení o stížnosti na postup plátce daně"
2 II.ÚS 2186/14	Šimiček	Využívání televizoru k provozování děl chráněných autorským zákonem	13.01.2015	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Ne každá televize v restauraci podléhá povinnosti platit odměny kolektivnímu správci autorských práv"
3 II.ÚS 2610/14	Rychetský	Odkodnění majetku zanechaného na Zakarpatské Ukrajině	20.01.2015	vyhověno	"Soudy mohou o náhradě za majetek zanechaný na území někdejší Podkarpatské Rusi nadále rozhodovat podle zákona č. 42/1958 Sb."
4 II.ÚS 3000/13	Fenyk	Otázka zásadního právního významu - odpovědnost za škodu způsobenou plněním veřejnoprávní povinnosti	20.01.2015	vyhověno odmítnuto pro nepřípustnost	"Nejvyšší soud se musí zabývat otázkou, kdo odpovídá za škodu na majetku způsobenou plněním zákonné povinnosti"
5 III.ÚS 403/12	Filip	K interpretaci smlouvy o vytvoření autorského díla - logotypu ZOO Praha - obecnými soudy	22.01.2015	vyhověno	"Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti Zoologické zahrady hl. m. Prahy ve sporu o užití loga ZOO Praha"
6 II.ÚS 3330/13	Zemánek	Nedostatek pasivní legitimace účastníka řízení	27.01.2015	vyhověno	"K postupu odvolacího soudu podle § 219 občanského soudního řádu"
7 II.ÚS 2051/14	Šimiček	Posouzení kolize svobody projevu a práva na ochranu osobnosti	03.02.2015	vyhověno	"Šířet svobody slova a ochrany osobnosti"
8 III.ÚS 3673/14	Musil	Volby do zastupitelstva městské části Brno-sever; extrémně vadná interpretace podmínek pro vyslovení neplatnosti voleb v § 60 odst. 3 zákona o volbách	10.02.2015	vyhověno odmítnuto pro neoprávněnost návrhatele	"Ústavní soud zrušil rozhodnutí Krajského soudu v Brně o neplatnosti voleb do Zastupitelstva městské části Brno-sever"
9 III.ÚS 916/13	Rychetský	K otázce, zda lze nahradit souhlas zákonných zástupců s hospitalizací nezletilého předběžným opatřením dle § 76a občanského soudního řádu	17.02.2015	procesní - změna návrhu vyhověno zamítnuto	"Státní orgány nemají při zbavení osobní svobody možnost volby zákonného prostředku, kterým tak učiní; vždy musí vycházet z účelu, jehož má být tímto zásahem dosaženo"
10 IV.ÚS 3910/13	Sládeček	Aktivní procesní legitimace výrobců a distributorů léčiv k podání správní žaloby	17.02.2015	vyhověno	"Výrobci a distributoři léčiv jsou při sporu o stanovení výše úhrady léčivých přípravků z veřejného zdravotního pojištění aktivně legitimováni k podání žaloby ve správním soudnictví podle § 65 odst. 1 soudního řádu správního"
11 III.ÚS 2301/14	Filip	K interpretaci a aplikaci § 101 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku; zabránění věci či jiné majetkové hodnoty	19.02.2015	vyhověno	"Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti LUMEN ENERGETICKÝ DEVELOPMENT s. r. o."
12 I.ÚS 1397/14	Filip	Náhrada nákladů řízení poškozeného v trestním řízení	19.02.2015	vyhověno	"K postupu obecných soudů při přiznávání náhrady nákladů řízení poškozeným v trestním řízení"
13 I.ÚS 2852/14	Šimáčková	Přípustnost rekognicí provedených jako neodkladné a neopakovatelné úkony coby rozhodujícího důkazu o vině	23.02.2015	vyhověno odmítnuto pro nepřípustnost	"Ústavní soud k přípustnosti rekognicí provedených jako neodkladných a neopakovatelných úkonů coby rozhodujícího důkazu o vině"
14 I.ÚS 2307/13	Fenyk	Rozhodnutí obecného soudu o vydání zajištěné nemovitosti dle § 80 odst. 1 trestního řádu nezakládá vlastnické právo k zajištěné nemovitosti	23.02.2015	vyhověno	"Trestní soud není oprávněn založit právo na věc jejím vydáním poškozenému v trestním řízení"
15 I.ÚS 1171/14	David	Rozvrh práce jako jeden z nástrojů realizace práva na zákonného soudce	27.02.2015	vyhověno	"Rozvrh práce jako jeden z nástrojů realizace práva na zákonného soudce"
16 I.ÚS 1565/14	Šimáčková	Porušení práva na účinné vyšetřování v případě možného ohrožení práva na život	02.03.2015	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Ústavní soud shledal porušení práva na účinné vyšetřování v případě možného ohrožení práva na život"
17 I.ÚS 1895/14	Šimáčková	Posuzování protiprávního zvýhodnění povinné osoby při rozhodování o restitučním nároku	10.03.2015	vyhověno odmítnuto pro nepřípustnost odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Ústavní soud vyhověl žadateli o restituci"
18 II.ÚS 2499/14	Šimiček	Restriktivní interpretace při poskytnutí zdravotní dokumentace pro účely trestního řízení	10.03.2015	vyhověno	"Ke kolizi práva na soukromí a zájmu státu na objasnění a vyšetření trestné činnosti"
19 II.ÚS 2050/14	Šimiček	Předchozí souhlas soudce při sdělování údajů pro potřebu trestního řízení poskytovatelem zdravotních služeb	10.03.2015	vyhověno	"Orgány činné v trestním řízení mohou po zdravotnickém zařízení požadovat informace o zdravotních údajích pouze na základě předchozího souhlasu soudce"
20 I.ÚS 1974/14	Šimáčková	Požadavky na soudní přezkum detence v psychiatrické nemocnici	23.03.2015	vyhověno	"Detence v psychiatrické léčebně musí být podrobeny pečlivému soudnímu přezkumu"
21 I.ÚS 3143/13	David	Otázka právní povahy vzletové a přistávací dráhy	23.03.2015	vyhověno	"Ve sporu o vlastnické právo k ranveji na letišti v Příbrami bude muset Nejvyšší soud vyjasnit, zda má vzletová a přistávací dráha charakter stavby v občanskoprávním smyslu"
22 I.ÚS 2726/14	Šimáčková	Význam presumce nevinny při hodnocení důkazů odvolacím soudem; hodnocení důkazů odvolacím soudem	01.04.2015	vyhověno	"Ústavní soud upozornil na důležitost presumce nevinny při hodnocení důkazů odvolacím soudem"
23 III.ÚS 1255/13	Musil	K aplikaci a interpretaci zákona č. 212/2000 Sb., o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holokaustem; k restituci židovského majetku	02.04.2015	vyhověno	"K podmínkám aplikace zákona č. 212/2000 Sb., o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holokaustem"
24 I.ÚS 1599/13	Fenyk	Formalistický přístup soudu při rozhodování o odkodnění za průtahy řízení	07.04.2015	vyhověno	"Obecné soudy nesmí při přiznávání odkodnění za průtahy v řízení postupovat formalisticky"
25 III.ÚS 2482/14	Musil	Procesní nástupnictví v občanském soudním řízení v souvislosti s postoupením pohledávky	09.04.2015	vyhověno	"Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti spol. ČEPRO, a. s."
26 II.ÚS 2296/14	Šimiček	Kolize mezi svobodou projevu a osobnostními právy	14.04.2015	zamítnuto	"K odpovědnosti vydavatele za uveřejnění tzv. převzatých tvrzení"
27 I.ÚS 819/15	Šimáčková	Právo na přiměřené zastoupení na újmu vzniklou nezákonným vězněním za komunistického režimu	15.04.2015	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"K právu osob vězněných pro odepření vojenské služby před účinností Evropské úmluvy na přiměřené zastoupení"

28	LÚS 1549/11	Rychetský	Postup insolvenčního soudu na přezkumném jednání a schůzi věřitelů; přípustnost ústavní stížnosti proti některým rozhodnutím v insolvenčním řízení	23.04.2015	zamítuto odmítuto pro nepřipustnost	"Insolvenční soud nesmí postupovat svévolně při rozhodování o tom, které přihlášené pohledávky přezkoumá na přezkumném jednání, a musí řádně odůvodnit svá rozhodnutí o hlasovacích právech jednotlivých věřitelů"
29	IV.ÚS 3247/13	Rychetský	K povinnosti státu nahradit škodu způsobenou zásahem do práva na ochranu majetku	05.05.2015	zamítuto	"Ústavní soud zamítl ústavní stížnosti akciové společnosti GRANDHOTEL PUPP Karlovy Vary"
30	II.ÚS 164/15	Šimíček	Zákaz konání shromáždění z důvodu zvláštní ochrany zájmu dětí	05.05.2015	zamítuto	"Ke kolizi práva na svobodu projevu, shromažďovacího práva a ochrany práv dětí či mladistvých příjemců informací"
31	II.ÚS 3005/14	Šimíček	Ústavněkonformní výklad odpovědnosti státu za škodu podle zákona č. 82/1998 Sb.	05.05.2015	vyhověno	"K nároku na náhradu škody spočívající ve vynaložených nákladech na právní zastoupení v průběhu trestního řízení podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem"
32	IV.ÚS 2445/14	Sládeček	Autorské poplatky za používání televizoru v prodejně	06.05.2015	vyhověno	"Další nálezy Ústavního soudu, které se týkají sporů s kolektivními správci"
33	IV.ÚS 2496/14	Sládeček	Autorské poplatky za používání rádia v prodejně	06.05.2015	vyhověno	"Další nálezy Ústavního soudu, které se týkají sporů s kolektivními správci"
34	LÚS 2903/14	Šimáčková	Zásah do práva na rodinný život předběžným opatřením, jímž bylo na dlouhou dobu dítě odňato z péče rodičů	12.05.2015	vyhověno odmítuto pro nepřipustnost procesní - náhrada nákladů řízení - § 62	"Délodobé trvání předběžného opatření upravujícího poměry dítěte"
35	III.ÚS 2429/14	Kůrka	Autorské poplatky za hudbu v prodejně aneb ústavněprávní limity žalob na vydání bezdůvodného obohacení za nakládání s autorským dílem bez licence	14.05.2015	vyhověno	"Obecné soudy nesmí ve sporech s kolektivními správci postupovat formalisticky"
36	II.ÚS 1017/14	Suchánek	Vydání osoby k trestnímu stíhání do jiného státu v případě udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu	26.05.2015	zamítuto	"Udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu a priori nebrání vydání osoby k trestnímu stíhání do jiného než domovského státu"
37	IV.ÚS 402/15	Formánková	Nabytí vlastnického práva k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí od nevlastníka a ochrana dobré víry nabyvatele	08.06.2015	vyhověno	"K ochraně vlastnického práva nabytého od nevlastníka v dobré víře"
38	LÚS 3018/14	Šimáčková	Rozsah parlamentní indemnity ve vazbě na výroky poslance učiněné na síti Facebook	16.06.2015	zamítuto	"Parlamentní indemnita se vztahuje výhradně na sdělení informace nebo vyjádření názoru na „chráněných řečích“"
39	II.ÚS 3588/14	Šimíček	Určení obvyklé ceny nemovitosti prodané v dražbě pro účely náhrady škody	16.06.2015	vyhověno	"Při stanovení „ceny obvyklé“ ve smyslu zákona o oceňování majetku musí soudy pečlivě zvažovat všechny okolnosti, které mají na cenu vliv"
40	LÚS 3930/14	Šimáčková	K interpretaci procesních předpisů k ochraně práv žadatele o informace	16.06.2015	vyhověno	"Umožňuje-li zákon o svobodném přístupu k informacím dva výklady, je třeba upřednostnit ten, který je ve prospěch poskytnutí informace"
41	II.ÚS 577/13	Rychetský	Omezení svobody projevu tisku plynoucí ze zásady presumpce nevinny	23.06.2015	zamítuto	"Omezení svobody projevu plynoucí ze zásady presumpce nevinny"
42	II.ÚS 1135/14	Zemánek	Spravedlivá a přiměřená náhrada za majetek vyvlastněný ve veřejném zájmu	30.06.2015	vyhověno	"K otázce spravedlivé náhrady za majetek vyvlastněný ve veřejném zájmu"
43	IV.ÚS 799/15	Formánková	Ústavněprávní limity ochrany soukromí a zásahu do povinnosti mlčenlivosti (vydání závěti notářem)	09.07.2015	vyhověno	"Ústavněprávní limity ochrany soukromí a zásahu do povinnosti mlčenlivosti"
44	III.ÚS 1996/13	Filip	K povinnosti soudu interpretovat a aplikovat vnitrostátní právo „eurokonformním“ způsobem; povinnost pojišťovny vyplatit spotřebiteli v případě úpadku cestovní kanceláře pojistné plnění v plné výši	16.07.2015	zamítuto	"V případě dvou rovnocenných výkladových variant práva musí obecné soudy upřednostnit ústavněkonformní a eurokonformní výklad"
45	II.ÚS 2077/14	Šimíček	Odpovědnost obce za úraz na místní komunikaci	21.07.2015	vyhověno	"Při zkoumání odpovědnosti vlastníka místní komunikace za škodu, jejíž příčinou byla závada ve schůdnosti, je nutno zkoumat, zda a v jakém rozsahu se skutečně prováděla zimní údržba"
46	II.ÚS 3496/13	Fenyk	Promlčení nároku na nemajetkovou újmu ve vztahu k nepřiměřené délce řízení	23.07.2015	vyhověno zamítuto	"Extrémní nesoulad mezi provedenými důkazy a učiněnými skutkovými zjištěními zakládá porušení práva na spravedlivý proces – náleze Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3496/13"
47	LÚS 1891/13	Fenyk	Diskriminace při přidělování bytů (náležité odůvodnění soudního rozhodnutí)	11.08.2015	vyhověno	"Soudy musí hodnotit přímou i nepřímou diskriminaci"
48	LÚS 723/15	Šimáčková	Právo na přiměřené zastitučení za újmu vzniklou nezákonným vězněním za komunistického režimu	11.08.2015	vyhověno odmítuto pro nepřipustnost	"K právu osob vězněných pro odepření vojenské služby před účinností Evropské úmluvy na přiměřené zastitučení"
49	LÚS 668/15	Šimáčková	Ke stanovení výše náhrady škody za neoprávněně odebranou elektřinu	11.08.2015	vyhověno	"Výše náhrady škody za neoprávněný odběr elektřiny nesmí být stanovena nespravedlivě"
50	LÚS 1904/14	Šimáčková	K otázce spravedlivé náhrady za vyvlastněný majetek	11.08.2015	vyhověno	"Při vyvlastnění nemovitostí pro výstavbu silnic musí majitelé dostat plnou náhradu ve výši tržní ceny nemovitostí"
51	III.ÚS 1136/13	Rychetský	K prokazování nepřímé diskriminace romských dětí při jejich umístění do zvláštních škol	12.08.2015	zamítuto	"Ústavní soud se vyjádřil k otázce, za jakých podmínek lze konstatovat nepřímou diskriminaci při umístění romských dětí do některých zvláštních škol"
52	III.ÚS 130/14	Fenyk	K výkladu § 13 odst. 4 zákona o mimosoudních rehabilitacích; určení výše náhrady za nemovitost, jež nemůže být oprávněně osobě vydána	13.08.2015	zamítuto	"Ústavní soud ke stanovení výše náhrady za odňatou nemovitost podle zákona o mimosoudních rehabilitacích"
53	LÚS 870/14	David	Ústavně konformní výklad nároku na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s léčením dle § 449 odst.1 a 3 starého" občanského zákoníku"	24.08.2015	vyhověno	"Osoby blízké jsou oprávněny požadovat za osobní péči o poškozeného náhradu v rozsahu částky, kterou by poškozená osoba zaplatila za odbornou pečovatelskou službu"
54	LÚS 2574/14	Šimáčková	Tvorba a projev vůle obce – oprávnění starosty sjednat smluvní pokutu	25.08.2015	vyhověno	"Ústavní soud k oprávnění starosty sjednat smluvní pokutu"
55	LÚS 3253/13	David	Hodnocení důkazů a jejich předložení znalci k posouzení v řízení o náhradě škody na zdraví	26.08.2015	vyhověno	"Soudní znalec musí mít k vypracování znaleckého posudku k dispozici veškeré dostupné a provedené důkazy"
56	II.ÚS 3742/14	Zemánek	Přemístění nezletilého dítěte v rozporu s mezinárodními závazky ČR	08.09.2015	vyhověno	"Obecné soudy v České republice musí ve věcech mezinárodních únosů dětí respektovat dřívější rozhodnutí jiného soudu členského státu EU"
57	III.ÚS 2288/15	Musil	K náležitému vypořádání se s otázkou pravé identity odsouzeného obecnými soudy v řízení o povolení obnovy	15.09.2015	vyhověno	"Obecné soudy musí pečlivě posoudit potenciální ohrožení základních práv odsouzeného, spočívající ve vyhoštění do země, kde mu má hrozit trest smrti"
58	III.ÚS 1015/13	Rychetský	Formalistický postup správních soudů při posuzování nároku na mimořádný starobní důchod některým horníkům"	15.09.2015	vyhověno	"K posouzení vzniku nároku podle nařízení vlády č. 577/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům"
59	II.ÚS 728/15	Fenyk	Finanční odpovědnost zákonných zástupců nezletilého dítěte	16.09.2015	zamítuto	"Úhrada regulačního poplatku za nezletilého pojištěnce může být vymáhána pouze po jeho zákonném zástupci"

60	I.ÚS 3511/14	Šimáčková	Nepřípustné extenzivní výklad věci důležitých pro trestní řízení"	22.09.2015	vyhověno odmítnuto pro nepřípustnost	"Ústavní soud konstatoval protiústavní překročení pravomoci trestního soudu při odnětí peněžních prostředků v pobočkách Oberbank"
61	I.ÚS 4004/14	Uhlíř	Poučovací povinnost jako prostředek ke spravedlivému rozhodnutí věci	22.09.2015	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Ústavní soud částečně vyhověl ústavní stížnosti stěžovatelky Zdeňky Mašínové"
62	I.ÚS 491/15	Šimáčková	Právní účinky zrušení právní úpravy regulačního poplatku za hospitalizaci	22.09.2015	vyhověno	"Aplikace judikatury o intertemporálních účincích a o závaznosti nosných důvodů nálezu Ústavního soudu na situaci regulačních poplatků za poskytování péče"
63	III.ÚS 1213/13	Rychetský	K dokazování a hodnocení důkazů v řízení podle § 133a občanského soudního řádu v případě tvrzené diskriminace; odmítnutí ubytování v hotelu	22.09.2015	vyhověno	"Ústavní soud k dokazování diskriminace na základě rasového nebo etnického původu při poskytování služeb"
64	II.ÚS 1257/15	Šimiček	Povinnost Nejvyššího soudu řádně odůvodnit usnesení o odmítnutí dovolání	01.10.2015	vyhověno odmítnuto pro nepřípustnost	"Porušení práva na soudní ochranu v důsledku nedostatečného posouzení dovolacích námitek Nejvyšším soudem"
65	III.ÚS 880/15	Filip	K přesunu důkazního břemene v diskriminačních sporech dle § 133a občanského soudního řádu; k náležitému vypořádání se s námitkami	08.10.2015	vyhověno	"K prokazování diskriminace při žalobě na určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru"
66	III.ÚS 2887/14	Musil	Formalistický přístup obecných soudů při posuzování účasti na soudní rehabilitaci	08.10.2015	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Obecné soudy musí v řízení o vyslovení účasti na soudní rehabilitaci zohlednit smysl a účel zákona o mimosoudní rehabilitaci"
67	III.ÚS 2731/14	Filip	Prohlášení oběti trestného činu, jímž popřela pravdivost jediné usvědčující výpovědi, z hlediska posuzování důvodnosti návrhu na povolení obnovy třeba hodnotit zásadně jako skutečnost dříve neznámou ve smyslu ust. § 278 odst. 1 trestního řádu	13.10.2015	vyhověno	"Prohlášení oběti trestného činu, popírající pravdivost její původní výpovědi, má potenciál být novým důkazem v řízení o návrhu na povolení obnovy"
68	IV.ÚS 3572/14	Rychetský	K aktivní legitimaci spolků na ochranu přírody a krajiny v řízení o zrušení opatření obecné povahy	13.10.2015	vyhověno procesní - náhrada nákladů řízení - § 62	"K aktivní legitimaci spolků na ochranu přírody a krajiny v řízení o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části"
69	III.ÚS 3462/14	Tomková	Uložení pokuty v rámci výkonu rozhodnutí ve věci stíhací péče	13.10.2015	vyhověno	"Pokuta za nepředání dítěte do stíhací péče druhého rodiče nemá být sankcí, ale nástrojem ke splnění povinnosti"
70	III.ÚS 3057/13	Filip	Nedostatek využití pořadu správního soudnictví; k příslušnosti soudů posuzovat zákonnost rozhodnutí	22.10.2015	zamítnuto	"Ústavní soud zamítl stížnost společnosti Pivovar Nymburk"
71	I.ÚS 860/15	Šimáčková	Ponižující zacházení v průběhu výkonu správního vyhoštění cizince a navazující požadavek účinného vyšetřování	27.10.2015	vyhověno odmítnuto pro nepřípustnost	"Policie se vůči vyhošťovanému cizinci z Bělé-Jezové dopustila zakázaného ponižujícího zacházení"
72	IV.ÚS 3900/14	Lichovník	K právu dítěte být slyšeno v soudním řízení	04.11.2015	vyhověno	"K právu dítěte být slyšeno v soudním řízení"
73	III.ÚS 3825/14	Musil	Návrh na vyhlášení místního referenda v Jihlavě	05.11.2015	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost vyhověno	"Rozhodnutí Ústavního soudu, která se týkají místního referenda v Jihlavě"
74	II.ÚS 2766/14	Šimiček	Odnětí věci zákonnému soudci - domácí porod	01.12.2015	vyhověno odmítnuto pro nepřípustnost	"Právo na zákonného soudce"
75	II.ÚS 2196/13	Šimiček	Právo na přiměřené zastupitelnosti za újmu vzniklou nezákonným vězněním za komunistickeho režimu	01.12.2015	vyhověno	"K otázce přiměřené zastupitelnosti za nezákonné věznění podle čl. 5 odst. 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod"
76	II.ÚS 2390/15	Šimiček	Právo cestujících na náhradu za zpoždění letu způsobené technickou závadou a střetem letounu s ptákem	08.12.2015	vyhověno	"K otázce náhrady škody za let zpožděný v důsledku střetu letadla s ptákem"
77	II.ÚS 3323/14	Šimiček	Změna pracovního poměru z doby určité na dobu neurčitou podle § 39 odst. 5 zákoníku práce	08.12.2015	zamítnuto	"K domněnce o sjednání pracovního poměru na dobu neurčitou podle § 39 zákoníku práce"
78	II.ÚS 1955/15	Šimiček	Odpovědnost státu za škodu způsobenou činností exekutora (judikatorní odklon)	08.12.2015	vyhověno	"Ústavní soud k principu předvídatelnosti soudního rozhodování a změně rozhodovací praxe"
79	II.ÚS 385/15	Zemánek	Předložení „rozhodujících důkazů v odvolacím řízení"	08.12.2015	vyhověno	"Doplnění dokazování v odvolacím řízení lze připustit jen ve výjimečných případech"
80	I.ÚS 2876/15	Uhlíř	Opodstatněnost útekové vazby s odkazem na hrozbu vysokého trestu	09.12.2015	vyhověno	"Hrozba vysokým trestem nemůže být jediným důvodem pro další trvání vazby"
81	III.ÚS 1301/13	Rychetský	Ponechání obviněného ve vazbě v případě pravděpodobného uložení podmíněného trestu odnětí svobody	15.12.2015	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost vyhověno	"K otázce ponechání obviněného ve vazbě v případě pravděpodobného uložení podmíněného trestu odnětí svobody"
82	I.ÚS 1587/15	Šimáčková	Výchova dětí k samostatnosti a odpovědnost rodičů při jejich úrazu	15.12.2015	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Výchova dětí k samostatnosti a odpovědnost rodičů při jejich úrazu"
83	IV.ÚS 650/15	Lichovník	Maximální výživné aneb výše výživného pro rodiče s nadstandardními příjmy	16.12.2015	vyhověno	"Výše výživného pro rodiče s nadstandardními příjmy by měla mít určité hranice"
84	II.ÚS 3626/13	Suchánek	Právo oznamovatele na efektivní vyšetřování trestného činu	16.12.2015	vyhověno	"K otázce efektivního trestního řízení a práva oznamovatele na účinné vyšetřování"
85	IV.ÚS 3216/14	Lichovník	Zastavení exekuce z důvodu zneužití práva na soudní ochranu (šikanózní exekuční návrh)	17.12.2015	vyhověno	"Poskytnutí soudní ochrany zjevně šikanóznímu exekučnímu návrhu je porušením práva povinného na spravedlivý proces"
86	I.ÚS 2844/14	David	K postupu obecných soudů při určování výše náhrady nemajetkové újmy v případě úmrtí osoby blízké	22.12.2015	vyhověno	"K postupu obecných soudů při určování výše náhrady nemajetkové újmy v případě úmrtí osoby blízké"
87	I.ÚS 1680/13	David	Povinnost obecných soudů rozhodnutí náležitě odůvodnit a vypořádat se s žalobními tvrzeními	22.12.2015	vyhověno	"K posouzení vzniku odpovědnosti státu za škodu vzniklou nezákonným rozhodnutím"
88	I.ÚS 1253/14	David	Povinné očkování z pohledu práva na světskou výhradu svědomí	22.12.2015	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Ústavní soud k otázce odmítnutí povinného očkování z důvodu světské výhrady svědomí"
89	II.ÚS 2732/15	Šimiček	Formalistický přístup při uplatnění zásady dispozitivnosti ve správním řízení	12.01.2016	vyhověno	"Stejná reklama nemůže být jinak hodnocena u jejího zadavatele a zpracovatele"
90	III.ÚS 1391/15	Filip	Odškodnění v souvislosti se zastaveným trestním řízením, které nebylo zahájeno ani vedeno svévolně	19.01.2016	zamítnuto	"V určitých případech není nutné nahradit stíhané osobě újmu vzniklou v souvislosti s trestním řízením, které nebylo zahájeno svévolně a nebylo vedeno způsobem, který by vykazoval znaky libovůle"

91	II.ÚS 3042/14	Suchánek	Nepřipustný formalismus při elektronickém podání stížnosti do datové schránky	19.01.2016	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Podání učiněné k soudu prostřednictvím datové schránky oprávněnou osobou nemusí mít zaručený elektronický podpis"
92	I.ÚS 750/15	Šimáčková	Pořádková pokuta za extrémně urážlivé výroky na adresu soudce vyjádřené v písemném podání	19.01.2016	zamítnuto	"Pokuta za vulgární kritiku soudkyně směřující do její soukromé a rodinné sféry"
93	II.ÚS 3436/14	Šimiček	Právo na účinné vyšetřování trestného činu	19.01.2016	vyhověno	"Další nález Ústavního soudu k právu na účinné vyšetřování"
94	II.ÚS 2124/14	Šimiček	Posouzení neplatnosti smlouvy o smlouvě budoucí	26.01.2016	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Předpoklad platnosti smlouvy a respektování vůle smluvních stran"
95	I.ÚS 1965/15	Šimáčková	Respektování presumpce nevinny v jiném trestním řízení	27.01.2016	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Soudce musí bezvýjimečně respektovat presumpci nevinny"
96	II.ÚS 2946/13	Fenyk	Nesprávné určení počátku běhu promlčecí lhůty u náhrady škody na zdraví	28.01.2016	vyhověno	"K počátku běhu promlčecí lhůty u nároku na náhradu škody na zdraví"
97	III.ÚS 247/14	Fenyk	Dobrá víra při posouzení nabytí vlastnictví k nemovitostem od nevládníka	28.01.2016	vyhověno	"Obecné soudy jsou povinny důsledně posoudit dobrou víru nabyvatele při nabytí nemovitosti od nevládníka"
98	I.ÚS 40/15	Uhlíř	Řízení o neplatnosti voleb - právo odpůrce na vyjádření k věci	01.02.2016	zamítnuto odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Ústavní soud nevyhověl stěžovatelům, kteří napadli platnost komunálních voleb v Kuřimi"
99	IV.ÚS 3122/15	Jirsa	K výši náhrady škody způsobené pracovním úrazem	02.02.2016	vyhověno procesní - náhrada nákladů řízení - § 62	"K výši náhrady škody způsobené pracovním úrazem"
100	I.ÚS 3599/15	Rychetský	Vymahatelnost nároku na zaplacení regulačního poplatku, který byl Ústavním soudem zrušen	03.02.2016	zamítnuto	"Regulační poplatky nelze zpětně vymáhat na základě ustanovení zákona o veřejném zdravotním pojištění, které bylo dříve zrušeno Ústavním soudem jako protiusávní"
101	II.ÚS 2144/14	Šimiček	Požadavek omezení provozu na pozemní komunikaci z důvodu porušení statiky domu	04.02.2016	vyhověno	"K odpovědnosti obce při realizaci vlastnického práva k účelové komunikaci"
102	IV.ÚS 4397/12	Lichovník	Pokuta za tzv. kartel pekáren aneb nezbytnost a přiměřenost místního šetření prováděného Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže	09.02.2016	vyhověno	"Pokuta za tzv. kartel pekáren byla uložena i na základě procesně nepoužitelných důkazů"
103	I.ÚS 2933/15	Šimáčková	K povinnosti náhrady nákladů řízení uložené účastniku osvobozenému od soudních poplatků	09.02.2016	vyhověno	"Procesní ochrana práv osob s duševním postižením a rozhodování o nákladech řízení ve vztahu k účastníkovi osvobozenému od soudních poplatků"
104	IV.ÚS 3143/15	Jirsa	Rozsudek pro zmeškání jako nástroj efektivnějšího rozhodování sporů a podmínky pro jeho vydání	23.02.2016	vyhověno	"Rozsudek pro zmeškání jako nástroj efektivnějšího rozhodování sporů a podmínky pro jeho vydání"
105	III.ÚS 2778/15	Musil	Porušení práva na soudní ochranu důsledkem rozhodování nepříslušného orgánu namísto soudu	23.02.2016	vyhověno	"K porušení práva na soudní ochranu v přípravě řízení"
106	IV.ÚS 746/15	Lichovník	K interpretaci procesních předpisů k ochraně práv žadatele o informace	25.02.2016	vyhověno	"Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti společnosti Seznam.cz"
107	IV.ÚS 3073/15	Jirsa	K podmínkám vzniku faktického pracovního poměru a vázanosti soudu právním názorem soudu vyšší instance	08.03.2016	vyhověno	"K podmínkám vzniku faktického pracovního poměru a vázanosti soudu právním názorem soudu vyšší instance"
108	I.ÚS 2866/15	Uhlíř	K povinnosti rozhodujícího senátu předložit věc ke sjednocení	14.03.2016	zamítnuto	"Soudní přezkum rozhodnutí o zrušení závazného stanoviska je možný až v rámci řízení o žalobě proti konečnému rozhodnutí"
109	III.ÚS 2298/15	Filip	Právo obou rodičů pečovat o dítě a podílet se na jeho výchově v zásadě stejnou měrou	15.03.2016	vyhověno	"Při úpravě styku rodičů s dítětem platí zásada, že oba rodiče mají právo pečovat o dítě v zásadě stejnou měrou"
110	III.ÚS 1237/15	Fiala	K porušení práva na spravedlivý proces v důsledku nesprávného poučení o možnosti podání mimořádného opravného prostředku	15.03.2016	vyhověno	"K porušení práva na spravedlivý proces v důsledku nesprávného poučení účastníka řízení"
111	I.ÚS 356/16	Šimáčková	K nedostatečnému odůvodnění útekové vazby s odkazem na hrozbu vysokého trestu	17.03.2016	vyhověno	"Při posuzování naplnění podmínek pro omezení osobní svobody obviněného uvalením vazby je třeba vycházet ze stavu daného v době rozhodování soudu"
112	I.ÚS 469/16	Uhlíř	Povinnost řádného poučení cizince o právu na obhajobu v jeho trestní věci	22.03.2016	vyhověno	"K právu na právní pomoc a podmínkám nutné obhajoby u cizinců"
113	IV.ÚS 1098/15	Fenyk	Pachové stopy jako nepřímý důkaz v trestním řízení	22.03.2016	zamítnuto	"Pachové stopy jako nepřímý důkaz v trestním řízení"
114	IV.ÚS 2598/15	Fenyk	Odpovědnost státu za škodu aneb nesprávný úřední postup živnostenského úřadu při vydávání živnostenského listu	22.03.2016	odmítnuto pro nepřipustnost vyhověno	"Živnostenský úřad by měl ověřovat platnost průkazu totožnosti osoby, která požádá o vydání živnostenského listu"
115	IV.ÚS 3085/15	Jirsa	Řešení prejudiciální otázky aneb překvapivé rozhodnutí odvolacího soudu	29.03.2016	vyhověno	"Zásada zákazu překvapivých rozhodnutí a právo na spravedlivý proces"
116	I.ÚS 834/15	Uhlíř	K výkladu subjektivní promlčecí lhůty dle § 106 odst. 1 obč. zák. ve prospěch poškozeného	30.03.2016	vyhověno	"K počátku běhu promlčecí lhůty u nároku na náhradu škody na zdraví"
117	I.ÚS 4068/14	Uhlíř	Ke splnění podmínek pro obnovu řízení v trestní věci	31.03.2016	vyhověno	"Rozhodování o návrhu na povolení obnovy řízení ve světle práva na spravedlivý proces"
118	II.ÚS 703/16	Fenyk	Insolvenční řízení a návrh na povolení tzv. předpřipravené reorganizace	05.04.2016	vyhověno	"Insolvenční soud se musí znovu zabývat návrhem spol. MOTORPAL na povolení tzv. předpřipravené reorganizace"
119	III.ÚS 875/14	Musil	Posouzení počátku vydržecí doby	05.04.2016	vyhověno	"K posouzení podmínek nabytí vlastnického práva vydržením věci podle starého občanského zákoníku"
120	I.ÚS 425/16	Šimáčková	K výkladu § 75 odst. 1 s. ř. s. v případě žadatele o mezinárodní ochranu	12.04.2016	zamítnuto procesní - odložení vykonatelnosti	"Právo na azyl požívá ústavní ochrany – nové azylové důvody lze v některých případech uvádět až v řízení před správním soudem"
121	I.ÚS 2315/15	Šimáčková	Aplikace obecně závazné vyhlášky v soudním řízení; Náhrada újmy na zdraví způsobené námrazou na pozemní komunikaci; Právní zastoupení statutárního města jako účelné vynaložené náklady	12.04.2016	vyhověno	"Náhrada újmy na zdraví za úraz na namrzlém chodníku"
122	IV.ÚS 3035/15	Jirsa	Poplatek za přítomnost otce u porodu	12.04.2016	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost vyhověno	"Přítomnost otce u porodu sama o sobě nemůže být zatížena „poplatkovou povinností“"
123	II.ÚS 3489/15	Šimiček	Povaha pokuty za nepředání dítěte druhému rodiči	19.04.2016	vyhověno	"Pokuta za nepředání dítěte druhému rodiči nemá být sankcí, ale nástrojem ke splnění povinnosti"
124	I.ÚS 3598/14	Rychetský	K povinnosti soudu ustanovit nezletilému účastníku řízení opatrovníka (jízda nezletilého načerno)	21.04.2016	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Pokud zákonný zástupce nehájí efektivně zájmy nezletilého účastníka řízení, měl by soud nezletilému ustanovit opatrovníka"

125	I.ÚS 2394/15	David	Hodnocení důkazů v řízení o odškodnění za nedůvodně vedené trestní řízení	26.04.2016	vyhověno	"K posouzení nároku na náhradu škody po vydání zprošťujícího rozsudku v trestním řízení"
126	I.ÚS 3235/15	Šimáčková	Změny skutkových závěrů odvolacího a dovolacího soudu v rozporu s procesními pravidly; Posouzení splnění podmínek putativní nutné obrany; Nezaslaní vyjádření státního zástupce obhájě k dovolání k replice	26.04.2016	vyhověno	"Omyl v nutné obraně při domovní prohlídce prováděné URNA a presumpece nevinny"
127	III.ÚS 3457/14	Musil	Návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu	26.04.2016	odmítnuto pro nepřipustnost zamítnuto	"Možnost podat návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu má pouze osoba, která byla po pravomocném skončení věci o nařízení odposlechu příslušným orgánem oficiálně informována"
128	III.ÚS 1538/14	Fiala	Požadavky na odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání pro nepřipustnost	17.05.2016	odmítnuto pro nepřipustnost vyhověno	"Požadavky na odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání pro nepřipustnost ve světle práva na spravedlivý proces"
129	I.ÚS 3363/14	David	Ke způsobu zjištění výše škody způsobené neoprávněným odběrem elektrické energie v trestním řízení	17.05.2016	vyhověno	"Cílem trestních soudů musí být co nejpřesnější zjištění výše škody způsobené neoprávněným odběrem elektriny"
130	IV.ÚS 529/16	Jirsa	K náhradě nákladů advokáta při zastupování více účastníků řízení	17.05.2016	vyhověno	"K náhradě nákladů advokáta při zastupování více účastníků řízení"
131	I.ÚS 1042/15	Šimáčková	K právu na účinné vyšetřování ve smyslu čl. 3 Úmluvy o ochraně práv a svobod	24.05.2016	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"GIBS nedostatečně vyšetřila zásah policistů vůči osobě bránící kácení stromů v Národním parku Šumava"
132	III.ÚS 2065/15	Musil	Posouzení trestní odpovědnosti při podezření ze spáchání nedbalostního trestného činu v dopravě	31.05.2016	vyhověno	"K posouzení trestní odpovědnosti při podezření ze spáchání nedbalostního trestného činu v dopravě (přejetí dítěte při couvání)"
133	IV.ÚS 3559/15	Jirsa	Výpočet náhrady nákladů právního zastoupení při neexistenci přísudkové vyhlášky	07.06.2016	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost vyhověno	"Výpočet náhrady nákladů právního zastoupení musí být v souladu s principy spravedlnosti a legitimního očekávání"
134	II.ÚS 3219/15	Rychetský	K náhradě za nucené omezení vlastnického práva ve smyslu čl. 11 odst. 4 Listiny ve věcech regulace nájemného	07.06.2016	zamítnuto	"Metodika Nejvyššího soudu k výpočtu náhrady za nucené omezení vlastnického práva v souvislosti s regulovaným nájemným je ústavně konformní"
135	I.ÚS 3964/14	Uhlíř	Ústavně konformní výklad předpisů komunistického režimu se zřetelem k hodnotové diskontinuitě se starým režimem	13.06.2016	vyhověno	"K přiznání finanční náhrady za majetek zanechaný na území bývalé Podkarpatské Rusi podle restitučního zákona č. 42/1958 Sb."
136	III.ÚS 2787/15	Filip	Poučení osoby, která složí kauci za obviněného	14.06.2016	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Pokud tzv. kauci za obviněného složí jiná osoba, musí být o možných následcích svého jednání soudem řádně poučena"
137	IV.ÚS 2370/15	Fenyk	Nárok klientů zkrachovalé cestovní kanceláře na vrácení plné ceny zájezdu	14.06.2016	vyhověno	"Klientům cestovní kanceláře v úpadku má být prostřednictvím pojišťovny vrácena plná cena zájezdu"
138	I.ÚS 2769/15	Šimáčková	Nastavení transparentních a předem stanovených obecných pravidel pro přidělení i přerozdělení věci v rozvrhu práce	15.06.2016	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Rozvrh práce soudu musí respektovat zásadu zákonného soudce"
139	I.ÚS 919/16	Uhlíř	Zrušení správního rozhodnutí, které bylo podkladem pro odsouzení za maření výkonu úředního rozhodnutí, je důvodem k obnově řízení	20.06.2016	vyhověno	"V rámci návrhu na obnovu trestního řízení mohou být uplatněny i skutečnosti nalézajícímu či odvolacímu soudu dříve neznámé, které se objevily až po právní moci napadeného rozhodnutí"
140	I.ÚS 794/16	Šimáčková	Přikázání věci k projednání jinému soudci ve smyslu § 262 t. ř. pro nerespektování závazného právního názoru odvolacího soudu	21.06.2016	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Právo na zákonného soudce a přikázání věci k projednání jinému soudci"
141	I.ÚS 520/16	Šimáčková	Přísný respekt zásady presumpece nevinny v případě posuzování proti sobě stojících výpovědí v situaci tvrzení proti tvrzení"	22.06.2016	vyhověno procesní - náhrada nákladů zastoupení - § 83, 84	"Křivé obvinění policistů a revizorů a presumpece nevinny"
142	II.ÚS 169/16	Zemánek	Nesoulad mezi skutkovými zjištěními a právními závěry při posuzování změny poměrů s ohledem na nejlepší zájem dítěte	24.06.2016	vyhověno	"Ne vždy je střídavá péče v nejlepším zájmu dítěte"
143	III.ÚS 3713/15	Fiala	Neplatnost výpovědi z pracovního poměru ve světle práva na spravedlivý proces	30.06.2016	vyhověno	"Neplatnost výpovědi z pracovního poměru ve světle práva na spravedlivý proces"
144	III.ÚS 1073/15	Fiala	Trestní odpovědnost za přečin nadřezování a presumpece nevinny	19.07.2016	vyhověno	"K podmínkám trestní odpovědnosti za přečin nadřezování a presumpci nevinny"
145	IV.ÚS 842/16	Jirsa	Rozsudek pro uznání a tzv. kvalifikovaná výzva	19.07.2016	vyhověno	"Obecné soudy musí s fikcí uznání nároku a kontumačním rozsudkem pro uznání zacházet citlivě"
146	IV.ÚS 405/16	Jirsa	Nabytí vlastnického práva k nemovitosti od nevlastníka a ochrana dobré víry nabyvatele	19.07.2016	vyhověno	"Další nálezy Ústavního soudu k principu právní jistoty a ochraně práv nabytých v dobré víře"
147	IV.ÚS 2077/15	Lichovnik	Extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními a právními závěry	19.07.2016	vyhověno	"Kdo odpovídá za „falešnou“ zubařku?"
148	I.ÚS 153/16	Uhlíř	Posouzení nejlepšího zájmu dítěte při tvrzené změně poměrů a rozhodování o úpravě styku rodičů s dětmi	26.07.2016	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Kritéria pro rozhodování o svěření dítěte do péče se analogicky uplatní i v případě rozhodování o styku"
149	I.ÚS 1024/15	Šimáčková	Fikce uznání v případě právně nequalifikovaného, avšak zřetelně vyjádřeného neuznání nároku ze strany žalovaného	01.08.2016	vyhověno	"Další případ neústavního užití rozsudku pro uznání: žalovaného nelze sankcionovat za to, že neví, co jsou „správné právnícké“ argumenty, jimiž by mohl úspěšně brojit proti žalobě"
150	II.ÚS 1263/16	David	Připustná absence odůvodnění usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu na předběžné opatření	01.08.2016	zamítnuto	"Ústavní soud zamítl stížnost UPC Česká republika, s. r. o. kvůli předběžnému opatření vydanému ve sporu o vysílání zápasů Ligy mistrů"
151	I.ÚS 3943/14	Uhlíř	K výjimečnému uplatnění určovací žaloby v případě uplynutí restitučních lhůt	02.08.2016	vyhověno	"Ve výjimečných případech může být určovací žaloba přípustným způsobem uplatnění nároků na odčinění křivd"
152	II.ÚS 2430/15	Zemánek	Právo na zákonného soudce - výběr přísedících v trestním řízení	03.08.2016	zamítnuto	"Při přidělování přísedících nebyla zjištěna účelová manipulace"
153	III.ÚS 1716/16	Filip	K procesním právům poškozených v řízení o návrhu na povolení obnovy řízení v neprospekch obviněného	09.08.2016	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"K procesním právům poškozených v řízení o návrhu na povolení obnovy řízení v neprospekch obviněného"
154	I.ÚS 3456/15	Fenyk	Náležité odůvodnění výroku trestního soudu o náhradě škody v adhezním řízení	09.08.2016	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Při určování výše náhrady nemajetkové újmy pro pozůstalé po oběti dopravní nehody je nutné vzít v úvahu i majetkové poměry viníka"
155	II.ÚS 863/16	Šimiček	K vyloučení zvoleného obhájce z důvodu možného střetu zájmů mezi obžalovanou a poškozenými; nepřipustný formalismus	10.08.2016	vyhověno	"Kolize při zastupování obžalovaného i poškozeného stejným advokátem"

156	LÚS 1015/14	Rychetský	Hodnocení možných rizik odepření spravedlnosti jako důvodu nepřipustnosti vydání osoby k trestnímu stíhání v Ruské federaci	23.08.2016	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Obecné soudy nedostatečně posoudily podklady pro extradici do Ruské federace"
157	III.ÚS 2703/15	Musil	K interpretaci ustanovení zákoníku práce týkajících se tzv. řetězení pracovních poměrů	31.08.2016	vyhověno	"Při řetězení pracovních poměrů je nutné chránit zájmy zaměstnance"
158	II.ÚS 1847/16	Šimíček	K povinnosti soudu vyžádat si před nařízením předběžného opatření vyjádření toho účastníka, proti kterému směřuje	01.09.2016	vyhověno	"K povinnosti soudu vyžádat si před nařízením předběžného opatření vyjádření toho účastníka, proti kterému směřuje"
159	LÚS 2617/15	Šimáčková	Omezení svobody projevu soudce při komentování politické soutěže	05.09.2016	zamítnuto	"Omezení svobody projevu soudce při politické soutěži"
160	IV.ÚS 3141/15	Jirsa	Přidělování věci insolvenčním správcům opatřením předsedy krajského soudu	06.09.2016	odmítnuto pro nepřipustnost odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost vyhověno	"Opatřením předsedy krajského soudu nelze obcházet tzv. kolečko přidělování věci insolvenčním správcům"
161	IV.ÚS 378/16	Jirsa	K povinnosti soudu vykládat kolidující právní normy v souladu s obecnými výkladovými pravidly	06.09.2016	vyhověno	"Odměna soudního exekutora se nestává součástí majetkové podstaty v insolvenčním řízení"
162	LÚS 848/16	Šimáčková	Odměna advokáta za dobu před podáním návrhu na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu	13.09.2016	vyhověno	"Ústavně konformní výklad ustanovení o advokátní odměně za úkony bezplatné obhajoby"
163	LÚS 190/15	Šimáčková	Smluvní volnost a souběh funkcí předsedy představenstva a generálního ředitele akciové společnosti v pracovněprávním poměru	13.09.2016	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost procesní - náhrada nákladů řízení - § 62	"K souběhu funkce předsedy představenstva a generálního ředitele"
164	LÚS 2652/16	Šimáčková	Běh času a připustnost policejní provokace při rozhodování o odůvodněnosti prodloužení vazby	14.09.2016	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Dlouhotrvající vazba Martina Ignačka není odůvodněná"
165	IV.ÚS 3183/15	Jirsa	Odszkodnění za nezákonné trestní stíhání (povinnost státu odčinit veškeré duševní útrapy poškozeného)	27.09.2016	vyhověno	"Stát musí při nezákonné trestní stíhání odčinit veškeré duševní útrapy poškozeného"
166	II.ÚS 849/16	Šimíček	Náležitosti odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání a právo na zákonného soudce	11.10.2016	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Posouzení přípustnosti dovolání není záležitostí samosoudce, ale senátu Nejvyššího soudu"
167	II.ÚS 1221/16	David	Příkaz k prohlídce vozidla versus právo na ochranu soukromí	13.10.2016	zamítnuto	"Příkaz k prohlídce vozidla versus právo na ochranu soukromí"
168	III.ÚS 1589/15	Tomková	K povinnosti insolvenčního soudu zabývat se tvrzením dlužníka o zjevné bezdůvodnosti insolvenčního návrhu a k možnosti provést dokazování	13.10.2016	vyhověno	"K postupu insolvenčního soudu v případě důvodných pochybností o věcné správnosti insolvenčního návrhu"
169	IV.ÚS 121/16	Musil	Exekuce nezabavitelné částky starobního důchodu uloženého na bankovním účtu	20.10.2016	vyhověno	"Nezabavitelná část dávek důchodového zabezpečení nemůže být postižena exekucí ani tehdy, je-li uložena na účtu u peněžního ústavu"
170	II.ÚS 2062/14	Šimíček	Vznesení námítky promlčení státem; rozpor s dobrými mravy	25.10.2016	vyhověno	"Námítka promlčení nároku vznesená státem ve sporu o odszkodnění pronajímatelů bytů s regulovaným nájemným odporuje dobrým mravům"
171	II.ÚS 443/16	David	Podmínky zápisu absolventa zahraniční právnické fakulty do seznamu koncipientů; právo na svobodnou volbu povolání	25.10.2016	vyhověno	"Podmínky zápisu absolventa zahraniční právnické fakulty do seznamu koncipientů a právo na svobodnou volbu povolání"
172	IV.ÚS 3159/15	Jirsa	Princip omezené důvěry v dopravě a trestní odpovědnost řidiče za dopravní nehodu	25.10.2016	vyhověno	"Princip omezené důvěry v dopravě a trestní odpovědnost řidiče za dopravní nehodu"
173	III.ÚS 2242/15	Rychetský	K otázce procesního nástupnictví podle § 107a občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. prosince 2013	01.11.2016	vyhověno	"Ústavní soud se vyjádřil k podmínkám procesního nástupnictví podle § 107a občanského soudního řádu"
174	III.ÚS 1594/16	Filip	Nabytí vlastnického práva k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí od nevlastníka a ochrana dobré víry nabyvatele	01.11.2016	vyhověno	"Nabytí vlastnického práva od nevlastníka a posouzení dobré víry nabyvatele v zápis v katastru nemovitostí"
175	II.ÚS 2230/16	Šimíček	K interpretaci ust. § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.; nemožnost vedení exekuce za protiprávní jednání, kterého se osoba nemohla dopustit (Jízda nevidomého načerno)	01.11.2016	vyhověno	"Nelze vést exekuci proti nevidomému za protiprávní jednání, kterého se nemohl dopustit"
176	LÚS 913/16	Lichovník	Smlouvy o propagaci reklamní plochy (posuzování rovnováhy práv a povinností stran spotřebitelské smlouvy)	01.11.2016	vyhověno	"Posuzování platnosti spotřebitelské smlouvy ve světle práva na spravedlivý proces"
177	LÚS 1764/16	Šimáčková	Zohlednění faktického rozsahu péče rodiče o dítě, dočasně svěřené do péstovné péče, při stanovování výše výživného	03.11.2016	vyhověno	"Úkolem opatrovnických soudů je konat v zájmu dítěte a maximálně chránit jeho původní rodinu"
178	III.ÚS 525/15	Filip	Ústavní podmínky aplikace zásady zákazu reformationis in peius v jejím materiálním pojetí	08.11.2016	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"K dodržení zásady zákazu reformationis in peius v trestním řízení"
179	II.ÚS 2490/15	Suchánek	K procesní (ne)způsobilosti důkazů získaných před podáním kárného návrhu	08.11.2016	zamítnuto	"K procesní (ne)způsobilosti důkazů získaných před podáním kárného návrhu"
180	III.ÚS 3026/16	Fenyk	Usnesení o nařízení výkonu podmíněně odloženého trestu nelze doručovat náhradním způsobem prostřednictvím fikce doručení; ústavně konformní výklad § 64 odst. 5 trestního řádu	18.11.2016	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost odmítnuto pro nepřipustnost	"Usnesení, kterým je nařízen výkon podmíněně odloženého trestu, nemůže být doručeno prostřednictvím fikce doručení"
181	IV.ÚS 1155/16	Fenyk	Řízení o náhradě škody za úraz na zasněženém chodníku a náležité odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu o nepřipustnosti dovolání	22.11.2016	odmítnuto pro nepřipustnost vyhověno	"Řízení o náhradě škody za úraz na zasněženém chodníku a přípustnost dovolání"
182	IV.ÚS 2989/16	Jirsa	Nárok mobilního operátora při předčasném ukončení účastnické smlouvy	22.11.2016	zamítnuto	"Ústavní soud zamítl stížnost společnosti T-Mobile Česká Republika a. s.: Mobilní operátor má při předčasném ukončení účastnické smlouvy nárok pouze na 20 % z částky zbývajících měsíčních paušálů"
183	II.ÚS 2200/15	Šimíček	K výkladu § 35 odst. 2 zákona o pozemních komunikacích; limity činnosti obce v rámci samostatné působnosti	22.11.2016	vyhověno	"Kdo odpovídá za stav silniční vegetace v průjezdním úseku silnice?"
184	II.ÚS 866/16	David	Povinnost soudu jmenovat kolizního opatrovníka v souladu se zájmy zastupovaných osob	24.11.2016	vyhověno	"Ustanovení kolizního opatrovníka neslouží k urychlení řízení či účelovému snížení zátěže soudu, ale k důslednému hájení zájmů posuzovaných osob"

185	I.ÚS 630/16	Šimáčková	Povinnost státu zabezpečit zajištěnému cizinci v řízení o správním vyhoštění účinný přístup k právní pomoci	29.11.2016	odmítnuto pro nepřipustnost odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost procesní - předběžné opatření zamítnuto	"Ústavní soud shledal systémové nedostatky v řízeních o vyhoštění cizinců"
186	II.ÚS 1113/16	Fenyk	Připustnost dovolání obsahujícího námitku porušení základních práv stěžovatele; extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními a provedenými důkazy	29.11.2016	vyhověno	"Odvolací soud bude muset znovu posoudit, zda byl objekt bývalého masokombinátu v Písnici zapsán do soupisu konkursní podstaty společnosti MASOSPOL, a. s. „v likvidaci“ oprávněně"
187	III.ÚS 2433/15	Filip	K povinnosti odvolacího soudu věcně přezkoumat a případně pro nezákonnost zrušit rozhodnutí soudu prvního stupně o (ne)nařízení předběžného opatření	29.11.2016	vyhověno	"Odvolací soud je povinen přezkoumávat usnesení o (ne)nařízení předběžného opatření, jimiž je jinak „nevratně“ zasahováno do základních práv a svobod dotčené osoby"
188	III.ÚS 3698/15	Fiala	Určení a převod vlastnického práva k odpadu a pasivní legitimace v případě negatorní žaloby	29.11.2016	vyhověno	"Kdo je vlastníkem odpadu vzniklého v souvislosti s výstavbou supermarketu?"
189	IV.ÚS 1580/16	Jirsa	K rozhodování soudu o omezení svéprávnosti člověka	05.12.2016	vyhověno	"Rozhodování soudu o (ne)omezení svéprávnosti člověka nesmí být pouhou formalitou"
190	III.ÚS 84/14	Filip	Nároky dědiců oprávněné osoby na vyplacení jednorázové peněžní částky podle zákona čl. 261/2001 Sb.	13.12.2016	vyhověno	"Ústavně konformní výklad ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb.: Přístup k soudu je umožněn dědicům oprávněné osoby i za situace, kdy došlo k jejímu úmrtí po právní moci rozhodnutí správního orgánu o nároku na odškodnění"
191	III.ÚS 3067/13	Filip	K otázce tzv. teorie ztráty šance v řízení na ochranu osobnosti	20.12.2016	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Míra příčinné souvislosti mezi protiprávním zásahem a vzniklou újmou jako otázka zásadního právního významu"
192	I.ÚS 2078/16	Šimáčková	Neposkytnutí zdravotní péče dospělé svéprávné osobě s ohledem na její nesouhlas není trestným činem	02.01.2017	vyhověno	"Lékaře nelze postihnout za neposkytnutí péče, pokud ji pacient odmít"
193	III.ÚS 2847/14	Filip	Právo na obhajobu jako právo klienta, nikoli jeho advokáta	03.01.2017	zamítnuto	"Nositelem práva na obhajobu je klient, nikoli jeho advokát"
194	III.ÚS 3701/15	Fiala	Posouzení vzniku členství v bytovém družstvu ve světle práva na spravedlivý proces	10.01.2017	vyhověno	"Posouzení vzniku členství v družstvu ve světle práva na spravedlivý proces"
195	III.ÚS 1698/14	Filip	K provádění výkonu trestu dle právního řádu vykonávajícího státu; přezkum ústavnosti § 88 odst. 5 trestního zákoníku	10.01.2017	zamítnuto	"Uznání cizího rozhodnutí neznamená převzetí pravidel cizího státu pro podání a projednání žádosti o podmíněné propuštění"
196	III.ÚS 2741/16	Fiala	Důvodnost žaloby jako předpoklad uložení povinnosti k náhradě nákladů řízení žalobce	17.01.2017	vyhověno	"Důvodnost žaloby jako předpoklad pro uložení náhrady nákladů řízení žalobci"
197	III.ÚS 3592/16	Fiala	Důvodnost žaloby jako předpoklad uložení povinnosti k náhradě nákladů řízení žalobce	17.01.2017	vyhověno	"Důvodnost žaloby jako předpoklad pro uložení náhrady nákladů řízení žalobci"
198	IV.ÚS 2264/16	Jirsa	Odečtení nákladů exekuce před vydáním vymoženého plnění insolvenčnímu správci či likvidátoru dědictví	17.01.2017	vyhověno	"Další nález Ústavního soudu k vyloučení účelně vynaložených nákladů exekuce z majetkové podstaty v insolvenčním řízení"
199	I.ÚS 3533/16	Šimáčková	Odůvodnění rozhodnutí o ponechání obviněného ve vazbě a o nepřijetí peněžité záruky	17.01.2017	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"K odůvodnění vazebního rozhodnutí a k předstízně vazbě"
200	I.ÚS 3308/16	Šimáčková	Lichevní smlouvy	19.01.2017	vyhověno	"Úkolem soudů je chránit slabší smluvní stranu proti lichvě a zabránit nemravnému obchodu s chudobou"
201	III.ÚS 1293/16	Filip	Povinnost soudu zabývat se kauzálními námitkami směnečného ručitele; použití směnky v rozporu s dobrými mravy	24.01.2017	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Směnečný ručitel a jeho právo na soudní ochranu"
202	II.ÚS 4051/16	Fenyk	K určení místní příslušnosti soudu v trestním řízení	31.01.2017	zamítnuto	"Blíže k podmínkám určování místní příslušnosti soudu v přípravném řízení trestním"
203	I.ÚS 2904/16	Fenyk	Rozhodování o nákladech řízení s ohledem na specifické okolnosti případu	06.02.2017	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Obecné soudy musí při rozhodování o nákladech řízení zohledňovat specifické okolnosti případu"
204	IV.ÚS 216/16	Musil	Porušení zásady kontradiktornosti řízení při aplikaci § 243d písm. b) o.s.ř.	09.02.2017	vyhověno odmítnuto pro neoprávněnost návrhatele odmítnuto pro nepřipustnost odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Změna rozhodnutí odvolacího soudu Nejvyšším soudem ve světle práva na spravedlivý proces"
205	II.ÚS 3350/15	Šimiček	Výpověď z pracovního poměru pro nesplnění předpokladů pro výkon pedagogického pracovníka	10.02.2017	vyhověno	"Ústavní soud k posouzení výpovědi z pracovního poměru pro nesplnění předpokladů pro výkon práce, aneb sedá je teorie, zelený strom života"
206	I.ÚS 2693/16	Šimáčková	Vydání rozsudku pro uznání založeného na fikci uznání	14.02.2017	vyhověno	"Rozsudek pro uznání na základě fikce uznání je nutno používat uvážlivě a restriktivně"
207	I.ÚS 1775/14	Šimáčková	K ochraně zájmu dítěte před závazky, jež mohou mít rdousící efekt (jízda nezletilého načerno)	15.02.2017	procesní - pokračování v řízení vyhověno	"Při rozhodování o dlužích nezletilých z jízdy načerno musejí soudy pečlivě zkoumat odpovědnost dítěte za porušení jednotlivých ustanovení smlouvy o přepravě a zohlednit zájem dítěte na tom, aby do dospělosti nevstupovalo se závazky rdousícího charakteru"
208	III.ÚS 2916/15	Filip	K ochraně práv poškozených v trestním řízení a vypořádání tzv. adhezního nároku	28.02.2017	zamítnuto	"K ochraně práv poškozených v trestním řízení a vypořádání tzv. adhezního nároku"
209	IV.ÚS 3638/15	Sládeček	K povaze kárného řízení proti advokátovi před orgánem ČAK z hlediska případné odpovědnosti státu za nezákonné rozhodnutí či nesprávný úřední postup	28.02.2017	zamítnuto	"Za odškodnění případných pochybení v rámci kárných řízení proti advokátům neodpovídá stát, ale Česká advokátní komora"
210	II.ÚS 129/16	Fenyk	K výkladu pojmu dobrých mravů dle zákoníku práce (vyplácení odstupného aneb tzv. zlatý padák)	07.03.2017	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"K pojmu „dobré mravy“ při vyplácní odstupného (tzv. zlatý padák)"
211	II.ÚS 3173/16	Šimiček	K pravomoci orgánů veřejné moci - přezkum zásahu policie při vyklizení usedlosti Cibulka	14.03.2017	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Státní zastupitelství bude muset prověřit postup policistů při vyklizení usedlosti Cibulka"
212	II.ÚS 1966/16	Rychetský	Důvody přípustnosti dovolání	15.03.2017	odmítnuto pro nepřipustnost vyhověno	"Ústavní soud se vyjádřil k zákonným náležitostem dovolání"
213	IV.ÚS 3208/16	Jirsa	Test proporcionality - kolize práva na informace a ochrany práv k výsledkům tvůrčí duševní činnosti	21.03.2017	vyhověno	"Právo na svobodný přístup k informacím vs. ochrana práv k výsledkům tvůrčí činnosti"
214	IV.ÚS 3526/16	Fenyk	Právo rodičů na informace z trestního spisu o vyšetřování úmrtí jejich dítěte	21.03.2017	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Pozůstalí rodiče mají právo na informace z trestního spisu, vedeného o vyšetřování úmrtí jejich dítěte"

215	II.ÚS 4266/16	Šimíček	Pachová stopa jako důkaz ve světle zásady in dubio pro reo	27.03.2017	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost vyhověno	"Nejvyšší soud bude muset znovu projednat dovolání muže odsouzeného za vraždu ženy v brněnské městské části Komin"
216	IV.ÚS 1351/16	Musil	Nezabavitelná část dávek důchodového zabezpečení u osoby ve výkonu trestu odnětí svobody	06.04.2017	vyhověno	"Nezabavitelná část dávek důchodového zabezpečení nemůže být postížena exekucí ani u osoby ve výkonu trestu odnětí svobody"
217	III.ÚS 3675/16	Filip	K podmínkám uložení ústavního ochranného léčení osobě s duševní poruchou	11.04.2017	vyhověno	"K podmínkám uložení ústavního ochranného léčení osobám s duševní poruchou"
218	IV.ÚS 2609/16	Sládeček	Limity literární činnosti soudce a jeho svobody projevu	11.04.2017	zamítnuto	"Právo na svobodu projevu soudce a jeho limity"
219	I.ÚS 564/17	Šimáčková	K podmínkám aplikace § 262 trestního řádu (přikázání věci jinému samosoudci)	13.04.2017	zamítnuto	"Ve věci podezření ze zneužití Vojenského zpravodajství nedošlo změnou soudkyně k porušení práva obžalovaných na zákonného soudce"
220	II.ÚS 2357/16	David	K interpretaci § 268 odst. 1 písm. h) o.s.f. (jízda nevidomého načerno)	18.04.2017	vyhověno	"Další náleží Ústavního soudu ve věci exekuce proti nevidomému muži za údajnou „jízdu na černo“ v hromadné dopravě"
221	IV.ÚS 1584/16	Sládeček	K rozhodování soudu o omezení svéprávnosti člověka	18.04.2017	vyhověno	"Další náleží Ústavního soudu k problematice rozhodování obecných soudů o (ne)omezení svéprávnosti člověka"
222	IV.ÚS 2213/16	Sládeček	Respektování závěrů kasacího nálezu Ústavního soudu obecným soudem v novém rozhodnutí	25.04.2017	zamítnuto	"Respektování kasací závaznosti nálezů Ústavního soudu a právo na spravedlivý proces"
223	II.ÚS 795/16	Šimíček	K pojmu skutečná škoda na vozidle	27.04.2017	vyhověno	"Za skutečnou škodu na vozidle je nutno považovat i rozdíl mezi tržní cenou vozidla před havárií a jeho tržní cenou po opravě"
224	I.ÚS 2135/16	Tomková	K vymezení podmínek přípustnosti dovolání s poukazem na judikaturu Ústavního soudu	03.05.2017	vyhověno procesní - náhrada nákladů řízení - § 62	"Nejvyšší soud nesmí posuzovat obsahové náležitosti dovolání příliš formalisticky"
225	II.ÚS 378/17	Zemánek	Mezinárodní únos dítěte - aplikace čl. 13 písm. b) Haagské úmluvy	09.05.2017	vyhověno	"Ústavní soud k aplikaci čl. 13 písm. b) Haagské úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí"
226	III.ÚS 3289/14	Filip	Porušení práva na osobní svobodu a rodinný život při zajištění cizinců provedeného bez zákonného podkladu	10.05.2017	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Rozhodnutí o zajištění otce s dětmi v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová porušilo jejich právo na osobní svobodu a rodinný život"
227	IV.ÚS 736/17	Jirsa	Formalistický přístup soudu při posuzování subjektu jako provozovatele převzatého rozhlasového a televizního vysílání	10.05.2017	vyhověno	"Také odvolací soudy musí o předběžném opatření rozhodovat bezodkladně!"
228	II.ÚS 3122/16	David	Biologický otec vs. matrikový otec	16.05.2017	zamítnuto	"Domnělý biologický otec nemůže podle stávající právní úpravy žalobou zpochybnit otcovství „matrikového“ otce podle první domněnky (tj. manžela matky), měl by však mít možnost dosáhnout alespoň styku s dítětem"
229	IV.ÚS 2018/16	Jirsa	Vodovody a kanalizace Zlín, a. s. - Nejvyšším soudem nedořešené otázky zásadního právního významu	16.05.2017	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Nejvyšší soud bude muset zodpovědět některé právní otázky ohledně privatizace společnosti Vodovody a kanalizace Zlín, a. s."
230	II.ÚS 3080/16	David	K principu subsidiarity trestní represe (squatting v usedlosti Cibulka)	23.05.2017	vyhověno	"Obecné soudy se budou muset zabývat otázkou, zda byl squatting v usedlosti Cibulka skutečně trestným činem"
231	II.ÚS 3700/16	David	K formulaci důvodů zatčení v příkazu k zatčení	23.05.2017	vyhověno	"Každé zatčení osobě musí být důvody omezení její osobní svobody sděleny jednoduchým, nikoliv odborným jazykem, aby případně mohla své zatčení zpochybnit"
232	III.ÚS 2857/15	Filip	K otázce náhrady škody za zpoždění letu v důsledku střetu letounu s ptákem; povinnost položit předběžnou otázku k Soudnímu dvoru EU	24.05.2017	vyhověno	"K otázce náhrady škody za let zpožděný v důsledku střetu letadla s ptákem: Soudní dvůr EU již zodpověděl předběžné otázky ohledně výkladu nařízení"
233	I.ÚS 1501/16	Rychetský	K extrémnímu nesouladu právních závěrů trestních soudů s přijatými skutkovými zjištěními; porušení principu presumpece nevinny	30.05.2017	vyhověno	"Obvodní soud se bude muset znovu zabývat případem údajného nadřování na odboru auditu a kontroly Ministerstva vnitra"
234	IV.ÚS 4044/16	Sládeček	Povinnost dovolacího soudu poskytnout účastníkům řízení prostor vyjádřit se k jeho nové interpretaci věci	30.05.2017	vyhověno	"Nejvyšší soud bude muset znovu rozhodnout o odškodnění za smrt chodce"
235	II.ÚS 155/16	David	Princip úplného odškodnění u totální škody na vozidle	06.06.2017	vyhověno	"Princip plného odškodnění je nutné zohlednit i u totální škody na vozidle"
236	II.ÚS 2301/16	Zemánek	Bezplatná obhajoba resp. obhajoba za sníženou odměnu - nároky advokáta	06.06.2017	vyhověno	"Další náleží Ústavního soudu k možnosti přiznání odměny a hotových výdajů obhájce již od okamžiku podání žalosti obviněného o bezplatnou obhajobu"
237	II.ÚS 2370/14	Suchánek	Odpovědnost státního podniku (Lesy ČR) za neplatnost smluv o dílo uzavřených v rozporu se zákonem o veřejných zakázkách	20.06.2017	vyhověno	"Státní podnik Lesy České republiky, s. p. nevypsáním tendru způsobil neplatnost smluv na dodávky komplexních lesnických činností"
238	I.ÚS 3709/16	Uhlíř	Ke zvýšení důkazní síly rekognice	20.06.2017	zamítnuto	"Ústavní soud formuloval opatření, která mohou výrazně přispět ke zvýšení důkazní síly rekognice"
239	IV.ÚS 1146/16	Rychetský	Obchodní společnost ČEZ není povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím	20.06.2017	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Obchodní společnost ČEZ není povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím"
240	III.ÚS 1862/16	Tomková	K (ne)možnosti prolomení tzv. blokačního ustanovení § 29 zákona o půdě ve prospěch restituenta	21.06.2017	zamítnuto	"Ústavní soud k (ne)možnosti prolomení tzv. blokačního ustanovení § 29 zákona o půdě ve prospěch restituenta"
241	I.ÚS 349/17	Šimáčková	K (ne)možnosti prolomení tzv. blokačního ustanovení § 29 zákona o půdě ve prospěch restituenta	22.06.2017	zamítnuto	"Ústavní soud k prolomení tzv. blokačního ustanovení § 29 zákona o půdě ve prospěch restituenta"
242	I.ÚS 1274/16	Uhlíř	Nezohlednění dřívější rozhodovací praxe Nejvyššího soudu v otázce sjednocení přístupu k neplatnosti rozhodčích doložek	27.06.2017	vyhověno	"Kdy došlo ke sjednocení přístupu rozhodovací praxe k neplatnosti rozhodčích doložek?"
243	I.ÚS 740/15	Uhlíř	Požadavek plného soudního přezkumu rozhodnutí o stanovení výše úhrady léčivých přípravků ze zdravotního pojištění aneb přesvědčivé odůvodnění soudního rozhodnutí	27.06.2017	vyhověno odmítnuto pro neopodstatněnost navrhovatele	"Výrobci a distributoři zdravotnických prostředků jsou při sporu o stanovení výše úhrady léčivých přípravků z veřejného zdravotního pojištění aktivně legitimováni k podání žaloby ve správním soudnictví"
244	I.ÚS 1346/16	Fenyk	K promlčení části nároku na mimořádné odškodnění bolesti a k výši náhrady za ztížení společenského uplatnění	29.06.2017	vyhověno	"Krajský soud bude muset znovu rozhodnout o výši odškodnění za bolestné a ztížení společenského uplatnění po zákroku zubaře non lege artis"
245	I.ÚS 3226/16	Šimáčková	Neuznání zahraničního právního a faktického rodičovství jednoho z mužů tvořících stejnopohlavní pár je v rozporu s právem na rodinný život a s nejlepším zájmem dítěte	29.06.2017	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Neuznání zahraničního právního a faktického rodičovství jednoho z mužů tvořících stejnopohlavní pár je v rozporu s právem na rodinný život a s nejlepším zájmem dítěte"
246	I.ÚS 1440/14	David	Posouzení existence naléhavého právního zájmu ve smyslu § 80 občanského soudního řádu u negativních určovacích žalob na určení neplatnosti smlouvy	11.07.2017	vyhověno	"Náleží Ústavního soudu týkající se sporu o neplatnost smluv o podpoře prodeje nemovitosti uzavřených s obchodní společností PROLUX Consulting Int. s. r. o."

247	IV.ÚS 4260/16	Jirsa	Formalistický postup nalézacího soudu a nedodržení vyšetřovací zásady v řízení o omezení svéprávnosti	11.07.2017	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Ústavní soud k postupu obecných soudů v řízení o omezení svéprávnosti: možnost zastavení řízení v případě nepředložení lékařské zprávy je upravena proto, aby byl naplněn smysl a účel řízení, nikoliv z důvodu ulehčení činnosti soudů"
248	IV.ÚS 3168/16	Musil	Formalistický přístup obecných soudů při posuzování platnosti závazku podle určitosti projevu vůle	11.07.2017	vyhověno procesní - náhrada nákladů zastoupení - § 83, 84	"Ústavní soud k právu na autonomii vůle: neplatnost smlouvy má být výjimkou, nikoliv zásadou"
249	III.ÚS 1961/15	Musil	(Ne)vydání pozemků z důvodů zastavenosti dle § 11 odst. 1 písm. c) zákona o půdě	11.07.2017	vyhověno	"V rámci restituce nelze vydat pozemky, u kterých nemůže být umožněna plná realizace vlastnického práva"
250	I.ÚS 1737/16	Šimáčková	Nedostatečná náhrada újmy za dlouhodobé odebrání novorozence dítěte od jeho matky	12.07.2017	vyhověno	"Ústavní soud shledal nedostatečnou náhradu újmy za dlouhodobé odebrání novorozence dítěte od jeho matky"
251	IV.ÚS 2545/16	Tomková	Znovu k otázce výše úhrad zdravotní péče poskytované pobytovými zařízeními sociálních služeb	18.07.2017	zamítnuto	"Ústavní soud se opětovně vyjádřil k otázce výše úhrad zdravotní péče poskytované pobytovými zařízeními sociálních služeb"
252	IV.ÚS 3092/16	Tomková	Znovu k otázce plného odškodnění klientů zkrachovalé cestovní kanceláře za neuskutečnění zahraničního zájezdu	18.07.2017	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Další náleží Ústavního soudu k otázce odškodnění klientů zkrachovalých cestovních kancelářů za neuskutečnění zahraničního zájezdu"
253	II.ÚS 4139/16	Rychetský	K výši finanční náhrady za pozemky, které nebylo možno vydat oprávněné osobě	18.07.2017	vyhověno odmítnuto pro nedodržení lhůty	"Finanční náhrada za pozemky, které nelze oprávněné osobě vydat, má být s ohledem na účel restitučních zákonů přiměřená a rozumná"
254	I.ÚS 34/17	Uhlíř	K respektu a ochraně autonomie vůle smluvních stran	25.07.2017	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Ne každá transakce, při níž je kupní cena za převod nemovitosti započítávána vůči pohledávce kupujícího, musí být automaticky neplatná z důvodu existence propadné zástavy"
255	I.ÚS 1079/17	Šimáčková	Státní orgány mají povinnost hledat řešení předcházející jak riziku fyzického násilí na dětech, tak i jejich manipulace rodičem směřující k zavržení druhého rodiče	26.07.2017	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Státní orgány mají povinnost hledat řešení předcházející jak riziku fyzického násilí na dětech, tak i jejich manipulace rodičem směřující k zavržení druhého rodiče"
256	III.ÚS 2337/16	Suchánek	K nemožnosti přezkumu výroku o vině odvolacím soudem v případě nenapadení tohoto výroku v odvolání	01.08.2017	vyhověno	"Výrok o vině není možno v řízení u odvolacího soudu přezkoumat a změnit, nebyl-li napaden odvoláním přímo"
257	III.ÚS 1447/17	Suchánek	K povinnosti obecných soudů slyšet obviněného v rámci rozhodování o pokračující vazbě	01.08.2017	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"K povinnosti obecných soudů slyšet obviněného v rámci rozhodování o pokračující vazbě"
258	II.ÚS 2027/17	David	Zohlednění individuálních okolností případu a zvláštní ochrany dítěte při určování druhu a výše trestu odsouzeného rodiče	07.08.2017	vyhověno	"Trestní sankce a nejlepší zájem dítěte"
259	III.ÚS 1796/16	Fenyk	K mimořádnému zvýšení odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění	08.08.2017	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Ústavní soud vrátil ženě šanci na vyšší bolestné"
260	II.ÚS 22/17	Fenyk	Styk rodiče ve výkonu trestu odnětí svobody s nezletilými dětmi	08.08.2017	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost vyhověno	"Samotný výkon trestu odnětí svobody by neměl být automaticky považován za důvod upřít rodiči, který je ve vězení, styk s nezletilým dítětem"
261	I.ÚS 615/17	Šimáčková	K povinnosti soudu dbát na dodržování standardů spravedlivého procesu ve vztahu k slabší straně sporu	10.08.2017	vyhověno	"V pochybnostech o existenci pracovního právního vztahu musí soudy pečlivě dbát na dodržování garancí spravedlivého procesu a chránit uchazeče o zaměstnání jako slabší stranu"
262	I.ÚS 1202/17	Šimáčková	K nařízení výkonu podmíněně uloženého trestu odnětí svobody	15.08.2017	vyhověno	"K nařízení výkonu podmíněně uloženého trestu odnětí svobody"
263	II.ÚS 1260/17	Zemánek	K vzetí do předběžné vazby a k vydání osoby, které byl udělen azyl v členské zemi EU	15.08.2017	vyhověno	"V rámci extradičního řízení nelze vydat osobu, které byl udělen azyl v jiné členské zemi EU"
264	III.ÚS 3425/16	Filip	K povinnosti Nejvyššího soudu rozhodnout o návrhu na odklad vykonatelnosti bez zbytečných průtahů	23.08.2017	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Nejvyšší soud musí o návrhu na odložení vykonatelnosti rozhodnutí rozhodovat bez zbytečných průtahů"
265	III.ÚS 1811/17	Filip	Porušení práva na osobní svobodu a na spravedlivý proces v důsledku nedostatečného přezkumu důvodů trvání vazby	29.08.2017	vyhověno	"Řízení o vzetí do vazby a řízení o uložení zákazu vycestování se liší mírou intenzity zásahu do základních práv a svobod"
266	III.ÚS 593/17	Fenyk	K povinnosti soudu vypořádat se s uplatněnými námitkami (námitka rozporu vůle účastníka řízení s jejím projevem)	29.08.2017	vyhověno	"Obecné soudy budou muset objasnit, zda téměř nevidomá seniorka chtěla uzavřít smlouvu o půjčce"
267	III.ÚS 1253/17	Rychetský	Odměna exekutora v případě dobrovolného splnění povinnosti povinným	29.08.2017	vyhověno	"Stanovení výše odměny exekutora a ústavně konformní výklad exekučního tarifu"
268	III.ÚS 3591/16	Fenyk	Zákaz interpretace norem vnitřních předpisů církvi a náboženských společností neznámá i zákaz jejich aplikace	30.08.2017	vyhověno	"Zákaz interpretace norem vnitřních předpisů církvi a náboženských společností neznámá i zákaz jejich aplikace"
269	III.ÚS 1017/15	Filip	Trestní oznámení a odpovědnost oznamovatele za újmu způsobenou nařčené osobě	05.09.2017	vyhověno	"Trestní oznámení a odpovědnost oznamovatele za újmu způsobenou nařčené osobě"
270	II.ÚS 2533/16	David	K formě zadostiučinění za újmu vzniklou nezákonným vězněním během komunistického režimu	05.09.2017	vyhověno	"Další náleží Ústavního soudu k právu osob vězněných pro odeprání vojenské služby před účinností Evropské úmluvy na přiměřené zadostiučinění"
271	II.ÚS 1301/17	David	K přiměřenosti délky trvání předběžné vazby	05.09.2017	vyhověno	"Délka předběžné vazby po doručení extradiční žádosti nebo vyslovení připustnosti vydání musí být přiměřená"
272	IV.ÚS 2690/15	Rychetský	Restituce - porušení principu rovnosti a nemístně restriktivní výklad nalézacího soudu	05.09.2017	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Ústavní soud navázal na svou starší restituční judikaturu ve specifické věci hydrobiologické stanice"
273	III.ÚS 3393/15	Jirsa	K hranicím svobody vědeckého bádání	13.09.2017	zamítnuto	"Také svoboda vědeckého bádání má své hranice a soudný badatel si musí dát pozor na užitá přirovnání"
274	IV.ÚS 203/17	Jirsa	Státem uplatněná nemravná námitka promlčení v řízení o odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným trestním stíháním	13.09.2017	vyhověno zamítnuto	"Námitka promlčení dluhu ve světle dobrých mravů"
275	I.ÚS 1038/17	Šimáčková	Prokázání úmyslu obžalovaného při odsouzení za pokus vraždy	21.09.2017	vyhověno	"Pro odsouzení za pokus vraždy je třeba prokázat obžalovanému úmysl"
276	I.ÚS 741/17	Šimáčková	Kompensace újmy způsobené nepřiměřenou délkou zastaveného trestního stíhání	26.09.2017	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Zastavení trestního stíhání nelze považovat za dostatečnou kompenzaci újmy způsobené nepřiměřenou délkou trestního stíhání, pokud o ně obviněný nežádal a neměl žádnou možnost se očitit"
277	II.ÚS 1398/17	Šimiček	Hájitelnost tvrzení špatného zacházení (zárok policie ve vile Milada)	17.10.2017	zamítnuto	"Policie při vyklizení vily Milada neporušila základní práva stěžovatelů"

278	I.ÚS 2500/17	Šimáčková	K posuzování obsahu dovolání Nejvyšším soudem	17.10.2017	vyhověno odmítnuto pro nepřijatelnost	"Nejvyšší soud musí rozhodnout znova o dovolání poškozených v případě H-systému ohledně náhrady za průtahy v soudním řízení"
279	I.ÚS 269/16	Lichovník	K výpočtu odměny advokáta ve sporu o určení vlastnického práva k nemovitosti, jejíž cena není známa	17.10.2017	vyhověno procesní - náhrada nákladů zastoupení - § 83, 84	"Ústavní soud k výpočtu odměny advokáta ve sporu o určení vlastnického práva k nemovitosti, jejíž cena není známa (ústavně konformní výklad příslušných ustanovení advokátního tarifu po l. 1. 2013)"
280	IV.ÚS 1378/16	Musil	K poskytování informací o platu zaměstnanců (ústavně konformní výklad § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím)	17.10.2017	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Zaměstnavatel jako povinný subjekt podle zákona o svobodném přístupu k informacím může za určitých podmínek odmítnout poskytnutí informací o platu zaměstnance (ústavně konformní výklad § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím)"
281	IV.ÚS 2672/17	Jirsa	Náležité odůvodnění rozhodnutí o delegaci věci z důvodu vhodnosti podle § 12 odst. 2 o.s.ř.	17.10.2017	vyhověno	"Přikázání věci jinému soudu ve světle práva na zákonného soudce"
282	II.ÚS 3245/16	Fenyk	K posouzení naléhavého právního zájmu podle § 80 o.s.ř.	31.10.2017	vyhověno	"Odvolací soud bude muset znovu posoudit existenci naléhavého právního zájmu stěžovatelky na určení neplatnosti jejího odvolání z funkce ředitelky mateřské školy"
283	II.ÚS 2111/16	David	Zvukový záznam z veřejného zasedání zastupitelstva obce ve světle zákona o svobodném přístupu k informacím	07.11.2017	zamítnuto	"Zvukový záznam z veřejného zasedání zastupitelstva obce ve světle zákona o svobodném přístupu k informacím"
284	II.ÚS 3672/16	David	Trest vyhoštění na dobu neurčitou pro občana EU s trvalým pobytem na území ČR	07.11.2017	vyhověno	"Občan Evropské unie s trvalým pobytem na území České republiky a trest vyhoštění na dobu neurčitou"
285	IV.ÚS 2867/16	Musil	Kritéria pro posouzení spravedlivosti řízení, v němž byla použita výpověď nepřítomného svědka	07.11.2017	vyhověno	"Ústavní soud stanovil kritéria pro posouzení spravedlivosti řízení, v němž byla použita výpověď nepřítomného svědka"
286	I.ÚS 655/17	Tomková	Zrušení části územního plánu ve správním soudnictví versus právo obce na samosprávu	09.11.2017	zamítnuto	"Zrušení části územního plánu ve správním soudnictví vs. právo obce na samosprávu"
287	I.ÚS 1467/13	Filip	Nepřiznání aktivní legitimace jednotlivému věřiteli k podání odpůrcí žaloby	14.11.2017	zamítnuto	"Ústavní soud zamítl stížnost obchodní společnosti Bourke Trust a. s."
288	I.ÚS 3391/15	David	K posouzení rozporu námitky promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy vznesené státem s dobrými mravy	14.11.2017	vyhověno zamítnuto	"Námitka promlčení vznesená státem a korektivů dobrých mravů v řízení o odškodnění nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání"
289	II.ÚS 1930/17	David	Kázeňské řízení podle zákona o služebním poměru nepředstavuje řízení o trestním obvinění v ústavněprávním smyslu	14.11.2017	vyhověno	"Kázeňské řízení podle zákona o služebním poměru nepředstavuje řízení o trestním obvinění v ústavněprávním smyslu"
290	IV.ÚS 1921/17	Jirsa	Rovnocenný podíl obou rodičů na péči a výchově dítěte	21.11.2017	vyhověno	"Ústavní soud k úpravě osobního styku: i otec by měl mít možnost se svým dítětem strávit Štědrý den"
291	I.ÚS 2084/16	Fenyk	Právo poškozeného či jeho zmočněnce na navrácení lhůty podle § 61 odst. 1 trestního řádu	21.11.2017	vyhověno	"I poškozený může žádat o navrácení lhůty podle § 61 odst. 1 trestního řádu"
292	I.ÚS 2063/17	Šimáčková	Umožňuje-li zákon více výkladů, musí soud zvolit ten příznivější pro spotřebitele	23.11.2017	vyhověno	"Umožňuje-li zákon více výkladů, musí soud zvolit ten příznivější pro spotřebitele"
293	III.ÚS 2849/17	Filip	K otázce (ne)existence dlužníka práva na reorganizaci"	28.11.2017	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost zamítnuto	"Existuje dlužníkové „právo na reorganizaci“?"
294	II.ÚS 1864/16	Zemánek	K řádnému posouzení způsobilosti nezletilého k právnímu jednání při černé jízdě veřejnou dopravou (jízda nezletilého načerno)	28.11.2017	vyhověno	"Kdo odpovídá za dluhy nezletilých z jízdy hromadnou dopravou bez jízdního dokladu?"
295	I.ÚS 645/16	Uhlíř	K právu obžalovaného na obhajobu	04.12.2017	vyhověno	"Obžalovanému z trestného činu musí být vždy zcela jasné a zřejmé, z jakého jednání je obviňován, aby mohl tímto směrem co nejefektivněji zaměřit svoji obranu"
296	III.ÚS 950/17	Filip	K právu na náhradu za omezení vlastnického práva územní rezervou	19.12.2017	vyhověno	"Územní rezerva může představovat zásah do vlastnického práva, který je třeba vlastníkovi pozemku nahradit podle čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod"
297	II.ÚS 1931/17	Fenyk	Ke slyšení nezletilého ohledně styku s otcem před vydáním předběžného opatření	19.12.2017	zamítnuto	"Soudy by měly zjišťovat názor nezletilých i v řízení o předběžném opatření, kterým se prozatímne upravuje jejich styk s rodiči"
298	I.ÚS 3296/17	Šimáčková	Styk rodiče ve vazbě s nezletilými dětmi	20.12.2017	vyhověno odmítnuto pro nepřijatelnost	"Respekt k rodinnému životu a nejlepšímu zájmu dětí vězňových rodičů"
299	IV.ÚS 2326/16	Tomková	Výše náhrady za omezení vlastnického práva regulací nájemného v období do 31. 12. 2006	04.01.2018	vyhověno	"Výše náhrady za omezení vlastnického práva regulací nájemného v období do 31. 12. 2006"
300	IV.ÚS 3749/17	Jirsa	Porušení práv dítěte dodatečným odkladem povinné školní docházky z důvodu konfliktu rodičů	09.01.2018	vyhověno	"Konflikt rodičů nemůže být důvodem k dodatečnému odkladu povinné školní docházky"
301	II.ÚS 1162/17	Šimčíček	K náležitosti odůvodnění usnesení o povolení reorganizace a k aplikaci § 169 odst. 2 o.s.ř.	18.01.2018	vyhověno odmítnuto pro nepřijatelnost odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Ústavní soud částečně vyhověl ústavní stížností společností RAVAK a. s. a SHADBROOK ENTERPRISES Limited"
302	I.ÚS 2637/17	Šimáčková	K povinnosti kraje zajistit osobě se zdravotním postižením dostupnost vhodné služby sociální péče	23.01.2018	vyhověno	"Ústavní soud shledal povinnost kraje zajistit osobě se zdravotním postižením dostupnost vhodné služby sociální péče"
303	I.ÚS 4035/14	Uhlíř	K porušení práva na svobodu projevu televize NOVA	30.01.2018	vyhověno	"Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti TV Nova: pokuta od Rady pro rozhlasové a televizní vysílání za reportáž „Přírůčka radí, co do kostela“ porušila její právo na svobodu projevu"
304	III.ÚS 3097/16	Filip	K požadavkům na náležitý postup při hodnocení rozhodných skutečností ze strany správních soudů	06.02.2018	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Krajský soud bude muset znovu projednat žalobu dívky, která trpí závažným onemocněním: úkolem soudního přezkumu je právně posuzovat a vyvozovat, nikoli doplňovat a napravovat pochybení znaleckého posudku"
305	II.ÚS 2209/15	Suchánek	Prohlídka jiných prostor a pozemků v Energetickém regulačním úřadu	06.02.2018	zamítnuto	"Ústavní soud zamítl ústavní stížnost proti příkazům k provedení prohlídek v budovách Energetického regulačního úřadu a proti postupu Policie ČR při provedení těchto prohlídek"
306	III.ÚS 3369/17	Fiala	K posuzování možné aplikace faktoru tzv. sdílené újmy při rozhodování o zadostiučinění za nemajetkovou újmu dle zákona č. 82/1998 Sb.; nesprávné posouzení přípustnosti dovolání	13.02.2018	vyhověno odmítnuto pro nepřijatelnost	"K posuzování možné aplikace faktoru tzv. sdílené újmy při rozhodování o zadostiučinění za nemajetkovou újmu podle zákona č. 82/1998 Sb."
307	IV.ÚS 2043/17	Jirsa	K nemravnosti účelového navyšování nákladů na odstraňování škod v systému povinného ručení	14.02.2018	vyhověno	"Spory tzv. lovců dopravních nehod s pojišťovny o plnění z povinného ručení ve světle korektivů dobrých mravů"
308	II.ÚS 3112/17	David	K osvobození od soudního poplatku účastníka ve výkonu trestu	20.02.2018	vyhověno	"Ústavní soud k posouzení nároku na osvobození od soudního poplatku: právo na přístup k soudu nesmí skončit za mřížemi věznic"
309	I.ÚS 3819/14	David	K hodnocení spotřebitelského testu v kontextu práva na ochranu dobré pověsti právnické osoby a práva na svobodu projevu a šíření informací	20.02.2018	zamítnuto	"K hodnocení spotřebitelského testu v kontextu práva na ochranu dobré pověsti právnické osoby a práva na svobodu projevu a šíření informací"

310	II.ÚS 2299/17	Zemánek	Zvukový záznam tzv. monitorovaného hovoru jako důkazní prostředek v občanském soudním řízení	27.02.2018	vyhověno	"Zvukový záznam tzv. monitorovaného hovoru jako důkazní prostředek v občanském soudním řízení"
311	II.ÚS 2866/17	Rychetský	K právu dítěte být slyšeno ve své věci	28.02.2018	vyhověno	"K právu dítěte být slyšeno ve své věci"
312	I.ÚS 1470/17	Lichovnik	Posouzení účelnosti zajištění nemovitosti nabyté v dražbě	28.02.2018	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Policejní i soudní orgány by měly vždy vážit, zda je zajištění věci nezbytné pro dosažení účelu trestního řízení "
313	III.ÚS 4160/16	Fenyk	K porušení práva na spravedlivý proces v důsledku nedostatečně provedeného dokazování	06.03.2018	vyhověno	"Obecné soudy nemohou při posuzování nároku na invalidní důchod pouze mechanicky přebírat závěry posudkových komisí"
314	IV.ÚS 3359/17	Jirsa	K procesnímu nástupnictví podle § 107 a § 107a občanského soudního řádu	06.03.2018	vyhověno	"Ústavní soud k procesnímu nástupnictví podle § 107a § 107 občanského soudního řádu"
315	II.ÚS 2175/16	Šimiček	Ke stanovení výše zadostiučinění v případě nezákonného trestního stíhání	13.03.2018	vyhověno	"Ústavní soud k odškodnění za nezákonné trestní stíhání: každé trestní řízení je významným zásahem do života"
316	IV.ÚS 63/15	Lichovnik	Popření práva stěžovatelky na úroky z prodlení a na náhradu nákladů řízení	14.03.2018	vyhověno	"I formálně odůvodněná nespravedlnost zůstává nespravedlností: obecné soudy popřely právo stěžovatelky na úroky z prodlení a právo na náhradu nákladů řízení "
317	I.ÚS 2155/16	Lichovnik	Médium není adresátem právní normy obsažené v § 8b odst. 1 trestního řádu (zveřejnění textu usnesení o zahájení trestního stíhání)	14.03.2018	vyhověno odmítnuto pro nedodržení lhůty	"Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti vydavatelství Mladá fronta a.s."
318	I.ÚS 4185/16	Uhlíř	K posouzení hranice mezi nedovolenou policejní provokací a zákonným prostředkem k odhalení trestné činnosti	19.03.2018	zamítnuto	"K posouzení hranice mezi nedovolenou policejní provokací a zákonným prostředkem k odhalení trestné činnosti"
319	III.ÚS 2551/16	Filip	K posouzení otázky tzv. totožnosti skutku	27.03.2018	vyhověno	"Námítka promlčení a zachování tzv. totožnosti skutku ve světle práva na soudní ochranu"
320	I.ÚS 1262/17	Fenyk	Obchodní společnost Pražská plynárenská Servis distribuce, a. s. je povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím	27.03.2018	zamítnuto	"Obchodní společnost Pražská plynárenská Servis distribuce, a. s. je povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím"
321	I.ÚS 3960/16	Lichovnik	Znalcům a tlumočnickům, kteří jsou plátcí DPH, náleží náhrada nákladů zvýšená o částku představující daň z přidané hodnoty	27.03.2018	vyhověno	"Znalcům a tlumočnickům, kteří jsou plátcí DPH, náleží náhrada nákladů zvýšená o částku představující daň z přidané hodnoty (ústavně konformní výklad § 18 zákona o znalcích a tlumočnících)"
322	II.ÚS 76/17	David	Posouzení námítky promlčení u nároku na náhradu nemajetkové újmy v jiné než peněžité formě v rozporu s dobrými mravy	03.04.2018	vyhověno	"Sjednocení judikatury Nejvyšším soudem, princip předvídatelnosti rozhodnutí a námítka promlčení vznesená státem z hlediska dobrých mravů"
323	III.ÚS 3579/17	Suchánek	K porušení presumce nevinny	03.04.2018	vyhověno	"Nepřímý důkaz a porušení presumce nevinny"
324	II.ÚS 3189/16	David	Výjimka z pravidla vázanosti správního soudu včas uplatněnými žalobními body ve světle judikatury NSS	03.04.2018	odmítnuto pro nepřipustnost zamítnuto	"Ústavní soud zamítl ústavní stížnost obchodní společnosti ENVA, s. r. o., které byla správními soudy zrušena licence k výrobě elektřiny ve fotovoltaické elektrárně FVE Křenovice"
325	IV.ÚS 1200/16	Musil	Znovu k poskytování informací o platu zaměstnanců	03.04.2018	vyhověno odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	"Další náleží Ústavního soudu k poskytování informací o platech zaměstnanců"
326	II.ÚS 4026/17	Šimiček	K doměření nesprávně vyměřeného soudního poplatku	10.04.2018	vyhověno	"Ústavní soud k doměření nesprávně stanoveného soudního poplatku: Soudy nesmí dodatečně měnit „pravidla hry“, ze kterých účastníci řízení vycházejí"
327	IV.ÚS 827/18	Filip	Zjišťování názoru dítěte v případě sporu rodičů o volbě základní školy dítěte nastupujícího povinnou školní docházkou	10.04.2018	vyhověno	"V případě sporu rodičů ohledně výběru základní školy musí soud zásadně zjišťovat názor dítěte"
328	III.ÚS 2332/16	Filip	K právu na alespoň jeden plně hrazený léčivý přípravek ze systému veřejného zdravotního pojištění	17.04.2018	vyhověno	"Správní soudy se budou muset zabývat otázkou, zda existuje plně hrazený léčivý přípravek k terapii karcinomu prostaty"
329	II.ÚS 492/17	Fenyk	K povinnosti fidiče zajistit připoutání spolujezdce bezpečnostním pásem z hlediska jeho trestní odpovědnosti	17.04.2018	zamítnuto	Má fidič osobního automobilu povinnost zajistit připoutání spolujezdce bezpečnostním pásem?
330	III.ÚS 2324/17	Tomková	Kritérium majetkové potenciality při stanovení výše výživného a právo na svobodnou volbu povolání	18.04.2018	vyhověno odmítnuto pro nepřipustnost	"Kritérium majetkové potenciality při stanovení výše výživného a právo na svobodnou volbu povolání"
331	II.ÚS 4085/17	Šimáčková	K rozhodování o vazbě - náležitosti výroku	24.04.2018	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost zamítnuto	"Nedodržení požadavku na výslovný výrok o ponechání obviněného ve vazbě není bez dalšího porušením práva na ochranu osobní svobody"
332	II.ÚS 2941/17	David	K závaznosti právního názoru Ústavního soudu	24.04.2018	vyhověno	"Obecné soudy se ve sporu o pozemky v pražských Modřanech neřídily závazným právním názorem Ústavního soudu"
333	I.ÚS 1676/17	Lichovnik	Odpovědnost státu za škodu podle zákona č. 82/1998 Sb. se vztahuje i na procesní rozhodnutí	24.04.2018	vyhověno	"Rodiče, kterým bylo znemožněno kvůli nezákonnému rozhodnutí správních orgánů pojmenovat syna dle svého přání, mají šanci na odškodnění"
334	IV.ÚS 14/17	Musil	K možnosti obrácení důkazního břemene v medicínských sporech	09.05.2018	vyhověno	"Ústavní soud k možnosti obrácení důkazního břemene v medicínských sporech"
335	III.ÚS 610/18	Fiala	K aktivní legitimaci osob, poskytujících osobní péči poškozeným, při uplatnění nároku na náhradu nákladů vynaložených na tuto péči	15.05.2018	vyhověno	"Další náleží Ústavního soudu k aktivní legitimaci osob, poskytujících osobní péči poškozeným, při uplatnění nároku na náhradu nákladů vynaložených na tuto péči"
336	II.ÚS 635/18	David	Lhůta pro podání žaloby v řízení na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu v případě tzv. trvajících zásahů	15.05.2018	vyhověno	"Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti společnosti EUROVIA CS, a. s.: žaloba stěžovatelky na ochranu před nezákonným zásahem Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže nemohla být objektivně ani subjektivně opožděná"
337	II.ÚS 279/18	Šimáčková	Uznání a výkon trestu v cizí zemi	15.05.2018	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost vyhověno	"Výkon trestu odnětí svobody musí být státem organizován a prováděn tak, aby napomáhal nápravě pachatele, a tedy ochraně společnosti"
338	II.ÚS 2802/17	Šimiček	Lhůta pro provedení periodického přezkumu trvání důvodů zabezpečovací detence	22.05.2018	zamítnuto	"Lhůta pro provedení periodického přezkumu trvání důvodů zabezpečovací detence by měla být důsledně dodržována"
339	II.ÚS 1849/17	Fenyk	K rozhodování o zabránění věci podle trestního řádu	22.05.2018	vyhověno	"Zabránění věci podle trestního řádu představuje významný zásah do práv vlastníka, a proto nemůže být rozhodování o použití tohoto institutu pouhou formalitou"
340	II.ÚS 2640/17	Zemánek	K prolomení tzv. blokačního ustanovení § 29 zákona o půdě	22.05.2018	vyhověno	"K prolomení tzv. blokačního ustanovení zákona o půdě musí být kromě dobré víry nabyvatele dány i další konkrétní okolnosti mimořádného významu"
341	IV.ÚS 1374/17	Jirsa	Náhrada nákladů právního zastoupení při neexistenci přísudkové vyhlášky (normální je nesoudit se)	22.05.2018	zamítnuto procesní - náhrada nákladů řízení - § 62	"„Normální je nesoudit se“: nekritický požadavek úspěchu v řízení s sebou nese i riziko vysokých nákladů řízení"
342	I.ÚS 2996/17	Lichovnik	Realizace styku dítěte s rodičem na větší vzdálenost	29.05.2018	zamítnuto	"Pokud musí rodič za účelem styku s dítětem překonat větší vzdálenost, je „fěr“, aby negativa s tímto spojená nesl rovnoměrně oba rodiče"

343	I.ÚS 946/16	Uhlíř	K absenci soudní kontroly návrhového oprávnění nejvyššího státního zástupce k ochraně veřejného zájmu	30.05.2018	zamítuto odmítuto pro nepříslušnost	"Ústavní soud zamítl ústavní stížnost obchodní společnosti FVE Mozolov s. r. o., které byla správními soudy zrušena licence k výrobě elektriny ve fotovoltaické elektrárně"
344	II.ÚS 1152/17	David	K principu subsidiarity trestní represe	11.06.2018	vyhověno	"K zásadě subsidiarity trestní represe a porušení principu nullum crimen, nulla poena sine lege"
345	I.ÚS 1434/17	Šimáčková	Zohlednění účinků roudsičního efektu solárního odvodu lze s úspěchem uplatňovat v občanském soudním řízení až po vyčerpání možností poskytnutých daňovým řádem	11.06.2018	zamítuto	"Zohlednění účinků roudsičního efektu solárního odvodu nelze s úspěchem uplatňovat v občanském soudním řízení bez předchozího vyčerpání možností poskytnutých daňovým řádem"
346	I.ÚS 4022/17	Rychetský	Řešení kolize svobody projevu a práva na ochranu osobnosti	11.06.2018	zamítuto	"Ústavní soud zamítl ústavní stížnost Milana Knížáka ve věci jeho výroku ohledně působení Jiřího Fajta v Národní galerii v 90. letech"
347	I.ÚS 3765/17	Lichovník	K zodpovězení otázky viditelnosti v době dopravní nehody	12.06.2018	vyhověno	"Znalecký posudek k objasnění příčin dopravní nehody musí zohlednit konkrétní podmínky, za kterých k nehodě došlo"
348	II.ÚS 699/18	Šimiček	Ke kasační závaznosti nálezů Ústavního soudu	26.06.2018	odmítuto pro nepříslušnost vyhověno	"Ústavní soud částečně vyhověl ústavní stížnosti společnosti RAVAK a. s."
349	II.ÚS 955/18	Šimiček	K pojmu osoby blízké v souvislosti s právem odepřít výpověď	09.07.2018	vyhověno	"Ústavní soud k pojmu osoby blízké: přátelství může představovat silnější pouto než rodinný vztah"
350	I.ÚS 497/18	Tomková	K požadavku prokázání nezbytnosti trvání zabezpečovací detence	18.07.2018	vyhověno odmítuto pro nepříslušnost	"Co je nutné zohlednit při přezkumu trvání zabezpečovací detence?"
351	I.ÚS 3831/17	Lichovník	K nároku na náhradní vozidlo po rozhodnutí pojišťovny o totální škodě	24.07.2018	vyhověno	"K otázce účelně vynaložených nákladů za pronájem náhradního vozidla"
352	III.ÚS 4071/17	Fiala	K přípustnosti důkazu tajně pořízeným záznamem z porady senátu soudu	31.07.2018	vyhověno	"Může být tajně pořízený zvukový záznam z porady senátu přípustným důkazem?"
353	II.ÚS 3525/16	David	Právo obžalovaného průběžně znát právní náhled soudu na svůj status spolupracujícího obviněného	07.08.2018	odmítuto pro zjevnou neopodstatněnost vyhověno	"Obžalovaný je oprávněn průběžně znát zásadní právní náhled soudu na svůj status spolupracujícího obviněného"
354	I.ÚS 3755/17	Šimáčková	Požadavky na soudní odůvodnění v případech skutkového odlišení (distinguishing)	15.08.2018	vyhověno odmítuto pro nepříslušnost	"Rozhodne-li soud v obdobné věci jinak s odkazem na jiné skutkové okolnosti, musí toto skutkové odlišení přesvědčivě odůvodnit"
355	II.ÚS 131/18	Šimáčková	K porušení práva právníké osoby zvolit si svého obhájce v trestním řízení	15.08.2018	vyhověno procesní - náhrada nákladů řízení - § 62	"K právu právníké osoby zvolit si obhájce"
356	II.ÚS 644/18	Šimáčková	Odpovědnost advokáta, který žádá po klientovi, aby soudu předložil vědomě nepravdivé či zavádějící důkazy	17.08.2018	vyhověno	"V právním státě nelze jednotlivce nutit předkládat soudům nepravdivé či zavádějící údaje, byť mu to poradí advokát"
357	III.ÚS 669/17	Fenyk	K souběhu funkcí předsedy představenstva a generálního ředitele obchodní společnosti; vázanost rozhodnutí Ústavního soudu	21.08.2018	vyhověno	"Další náleží Ústavního soudu k problematice tzv. souběhu funkcí"
358	I.ÚS 2283/17	Uhlíř	Extrémní nesoulad právních závěrů soudu s vykonanými skutkovými zjištěními ve věci náhrady škody na zdraví	28.08.2018	vyhověno	"Odškodnění za pracovní úraz a příčinná souvislost v případě pooperačních komplikací"
359	I.ÚS 17/16	Uhlíř	Ochrana dobré víry a ochrana důvěry v zákonost postupu orgánů veřejné moci	04.09.2018	vyhověno	"Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti společnosti MESANA Real s.r.o."
360	II.ÚS 3432/17	Šimiček	Aplikace zásady acte claire při odlišném výkladu práva EU různými instancemi soudní soustavy	11.09.2018	zamítuto	"Znemožňuje odlišný výklad práva EU různými instancemi soudní soustavy aplikaci zásady acte clair a má vést automaticky k položení předběžné otázky soudem, proti jehož rozhodnutí nelze podat opravný prostředek?"
361	III.ÚS 53/18	Zemánek	Nesprávné posouzení přípustnosti dovolání ohledně náhrady za průtahy v soudním řízení	18.09.2018	vyhověno odmítuto pro nepříslušnost	"Další náleží Ústavního soudu k otázce posouzení přípustnosti dovolání ohledně náhrady za průtahy v soudním řízení"
362	IV.ÚS 3/18	Jirsa	K právu na náhradu škody z titulu pracovního úrazu při nepřehledné transformaci zaměstnavatele po roku 1989	18.09.2018	vyhověno	"Osoba postižená pracovním úrazem nesmí doplatit na nepřehlednou transformaci svého zaměstnavatele"
363	III.ÚS 3520/17	Filip	K posuzování možné aplikace faktoru tzv. sdílené újmy při rozhodování o zadostiučinění za nemajetkovou újmu dle zákona č. 82/1998 Sb.	25.09.2018	vyhověno odmítuto pro nepříslušnost	"Další náleží Ústavního soudu k otázce odškodnění poškozených v souvislosti s nepřiměřenými průtahy v trestním řízení (tzv. kauza H-SYSTEM)"
364	II.ÚS 725/18	Šimáčková	Očkovací povinnost a participační práva dítěte ve sporu rodičů o jeho očkování	08.10.2018	zamítuto vyhověno	"Očkovací povinnost a participační práva dítěte ve sporu rodičů o jeho očkování"
365	III.ÚS 309/16	Filip	K ochraně soukromí a důstojnosti při odběru moči za přímého dohledu zdravotní sestry jako osoby opačného pohlaví	09.10.2018	vyhověno	"K ochraně soukromí a důstojnosti při odběru moči za přímého dohledu zdravotní sestry jako osoby opačného pohlaví"
366	IV.ÚS 3009/17	Jirsa	K pojistnému plnění z pojištění hypotečního úvěru	09.10.2018	vyhověno	"Jednou vyjevená pravda není pravdou navždy; obecné soudy musí při svém rozhodování reflektovat situaci na trhu s hypotečními úvěry"
367	III.ÚS 3910/17	Filip	Ukončení služebního poměru duchovního ve světle práva na soudní ochranu	16.10.2018	zamítuto	"Ukončení služebního poměru duchovního ve světle práva na soudní ochranu"
368	II.ÚS 1242/18	David	Délka řízení o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu	16.10.2018	vyhověno procesní - náhrada nákladů řízení - § 62	"Ústavní soud k otázce vydávání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu: Čím větší morální a časová naléhavost je přítomna, tím větší musí být i nároky na právní ochranu žadatelů"
369	III.ÚS 2062/18	Tomková	K otázce odškodnění za zákonné zadržení a omezení osobní svobody	22.10.2018	zamítuto odmítuto pro nepříslušnost	"Ústavní soud k otázce odškodnění za zákonné zadržení a omezení osobní svobody"
370	I.ÚS 1060/18	Sládeček	K rozhodování soudu o osvobození od soudních poplatků v případě, kdy byl na majetek žadatele prohlášen konkurz	23.10.2018	vyhověno	"Soudy musí při rozhodování o osvobození od soudních poplatků zohlednit i prohlášení konkurzu na majetek žadatele"
371	II.ÚS 50/18	Šimáčková	Pozastavení řídicího oprávnění za účelem vymození dluhu na výživném	23.10.2018	odmítuto pro zjevnou neopodstatněnost vyhověno	"Pozastavení řídicího oprávnění za účelem vymození dluhu na výživném z doby nezletilosti nelze ukončit v okamžiku nabytí zletilosti dítěte, ale zpravidla až bude celý dluh vymožen"
372	III.ÚS 4072/17	Filip	K nesprávnému hodnocení podmínek pro nařízení předběžného opatření (společnost Uber B. V.)	05.11.2018	vyhověno zamítuto	"Vrchní soud v Olomouci bude muset znovu rozhodnout o odvolání proti předběžnému opatření, kterým bylo společnosti Uber uloženo zdržet se provozování taxislužby v Brně"
373	I.ÚS 1283/16	Rychetský	Vícepráce podle smlouvy o dílo nebo samostatné plnění?	08.11.2018	vyhověno	"Vícepráce podle smlouvy o dílo nebo samostatné plnění?"
374	I.ÚS 178/15	Uhlíř	Ústavní stížnost obce Nové Heřminovy, jež brojí proti stavbě vodní nádrže	08.11.2018	zamítuto	"Ústavní soud zamítl ústavní stížnost obce Nové Heřminovy"
375	I.ÚS 1099/18	Lichovník	K dokončení procesu umělého oplodnění po smrti zesnulého manžela	08.11.2018	zamítuto odmítuto - pro 2b	"Ústavní soud zamítl stížnost ženy, která se domáhala dokončení procesu umělého oplodnění po smrti svého manžela"

376	III.ÚS 647/15	Filip	K posouzení přípustnosti dovolání minoritního akcionáře vytěsněného z OKD, a. s.	27.11.2018	vyhověno odmítnuto pro nepřípustnost	"Nejvyšší soud se bude muset znovu zabývat dovoláním minoritního akcionáře vytěsněného z OKD, a.s."
377	II.ÚS 3621/17	Šimiček	Nárok na vrácení poplatku za podání podnětu k Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve správním soudnictví	27.11.2018	vyhověno	"Občanské sdružení Oživení se může domáhat vrácení poplatku za podání podnětu k Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve správním soudnictví"
378	IV.ÚS 3859/17	Musil	K účelnosti nákladů právního zastoupení insolvenčního správce v bagatelních věcech	27.11.2018	vyhověno	"K otázce nákladů řízení v bagatelních věcech"
379	IV.ÚS 3616/17	Musil	Nesprávné posouzení podmínek pro snížení bolestného	27.11.2018	vyhověno	"Snížení bolestného odvolacím soudem ve světle práva na soudní ochranu"
380	I.ÚS 2086/17	Lichovník	K povinnosti odůvodnit odlišné rozhodnutí v skutkově obdobných případech	11.12.2018	vyhověno odmítnuto pro neoprávněnost navrhovatele	"Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti obchodní společnosti FINE DECORATING a.s., které byla správními soudy zrušena licence k výrobě elektřiny ve fotovoltaické elektrárně Jeníkov"
381	II.ÚS 3040/16	David	Ústavně konformní výklad § 229 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu v řízení o žalobě pro zmatečnost (jednání v duševní poruše)	18.12.2018	vyhověno	"Ústavně konformní výklad ustanovení § 229 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu v řízení o žalobě pro zmatečnost (jednání v duševní poruše)"
382	II.ÚS 1685/17	Fenyk	K postavení ekologických spolků v řízení o správních deliktech dle zákona o ochraně přírody a krajiny	18.12.2018	zamítnuto	"Ústavní soud k postavení ekologických spolků v řízení o správních deliktech podle zákona o ochraně přírody a krajiny"
383	II.ÚS 2344/18	Šimáčková	Nejllepší zájem dítěte při rozhodování o pěstounské péči	31.12.2018	vyhověno	"Nejllepší zájem dítěte při rozhodování o pěstounské péči"
384	II.ÚS 3181/18	Šimáčková	K zákazu zaměnitelnosti názvů volebních stran s názvy politických stran a hnutí	31.12.2018	zamítnuto	"Názvy volebních stran v komunálních volbách nesmí být zaměnitelné s názvy politických stran a hnutí"

PŘÍLOHA 3: SEZNAM VYHOVUJÍCÍCH NÁLEZŮ V OBDOBÍ OD 1. 1. 2018

– 30. 6. 2019 A JEJICH ZAŘAZENÍ DO KATEGORIÍ PRO ÚČELY

OBSAHOVÉ ANALÝZY V KAPITOLE 6.4

Sp. zn.	Datum rozhodnutí	Soudce zpravodaj	Populární název	Kategorie
IV. ÚS 433/19	28. 6. 2019	Filip	K odměně ustanoveného advokáta za zastupování vůči státu	2
IV. ÚS 2932/18	28. 6. 2019	Filip	Vědomé nerespektování názoru Ústavního soudu Nejvyšším soudem bez předložení náležité ústavněprávní oponentury	1
I. ÚS 4168/18	26. 6. 2019	Lichovník	Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení po rozhodnutí o odkladu provedení exekuce	1
I. ÚS 3668/18	26. 6. 2019	Lichovník	Vybírání soudního poplatku za odvolání proti rozhodnutí o náhradě škody za nezákonné trestní stíhání	1
III. ÚS 2280/18	25. 6. 2019	Zemánek	K posouzení otázky, zda je chodník samostatnou nemovitou věcí či pouhou součástí pozemku	2
III. ÚS 743/19	25. 6. 2019	Rychetský	Povinnost soudu doručit odvolání proti rozhodnutí o předběžném opatření ostatním účastníkům řízení	2
II. ÚS 810/18	18. 6. 2019	David	Ústavně konformní posouzení podmínek podmíněného propuštění cizinců z výkonu trestu odnětí svobody	3
IV. ÚS 2503/18	12. 6. 2019	Šimáčková	K povinnosti obecných soudů reflektovat nosné důvody nálezů Ústavního soudu	1
II. ÚS 1467/18	11. 6. 2019	Šimíček	Chybné poučení o opravném prostředku představující porušení práva na přístup k soudu	1
II. ÚS 1511/18	11. 6. 2019	David	Promlčení výkonu trestu cizince s trvalým pobytem mimo EU po 25 letech	2
II. ÚS 3533/18	11. 6. 2019	Šimíček	K ochraně advokátního tajemství při prohlídce prostor, v nichž vykonává advokacii více advokátů	3
I. ÚS 3926/16	11. 6. 2019	Uhlíř	Formulace naléhavého právního zájmu v určovací žalobě	2
IV. ÚS 3277/18	6. 6. 2019	Tomková	Princip legitimního očekávání při rozhodování soudu o nákladech řízení	1
II. ÚS 996/18	4. 6. 2019	Šimíček	Dopady uplatnění neplatné rozhodčí doložky před a po 11. 5. 2011 a otázka promlčení pohledávky z úvěrové smlouvy ve světle dobrých mravů	3
IV. ÚS 802/19	4. 6. 2019	Filip	K zásadě rovnosti účastníků řízení v řízení o předběžném opatření	1
II. ÚS 3303/18	28. 5. 2019	Šimíček	K úhradě nákladů exekuce, které nebyly soudním exekutorem přihlášeny do insolvenčního řízení	1
IV. ÚS 191/18	28. 5. 2019	Filip	Náhrada nákladů řízení v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného	3
III. ÚS 3564/18	28. 5. 2019	Fiala	Porušení svobody projevu stěžovatelky, která chtěla verbálně vyjádřit nesouhlas s pochodem Prague Pride, ze strany Policie ČR	3
IV. ÚS 3238/18	28. 5. 2019	Filip	Požadavek určitosti žaloby ve světle práva na přístup k soudu	2
III. ÚS 2820/18	28. 5. 2019	Zemánek	Trestný čin porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku - postavení poškozeného	3
IV. ÚS 1568/18	23. 5. 2019	Jirsa	Počátek běhu lhůty k podání zásahové žaloby proti zadržení kauce	2
II. ÚS 3822/18	22. 5. 2019	Šimáčková	K povinnosti soudu vypořádat se s uplatněnými námitkami v řízení o uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí	2
IV. ÚS 3283/18	21. 5. 2019	Filip	Vybírání soudního poplatku za odvolání ve věci náhrady škody způsobené státem	1
II. ÚS 2578/18	21. 5. 2019	David	K rozhodování o nákladech řízení (posuzování míry úspěchu účastníků řízení)	1
II. ÚS 2695/17	21. 5. 2019	David	K zásadě rovnosti účastníků řízení v řízení o předběžném opatření	1
II. ÚS 2740/18	21. 5. 2019	David	Ke splnění podmínek pro postup dle § 221 odst. 2 o. s. ř. ve světle práva na zákonného soudce	2
II. ÚS 1741/18	21. 5. 2019	David	K dokazování v řízení o prominutí zmeškání lhůty k návrhu na popření otcovství	2
III. ÚS 3102/16	21. 5. 2019	Suchánek	Ústavněprávní limity žalob na vydání bezdůvodného obohacení za nakládání s autorským dílem bez licence	2
IV. ÚS 4306/18	21. 5. 2019	Jirsa	Zamítnutí žaloby z rušené držby na základě jiných než zákonem předvídaných skutečností	3
I. ÚS 343/19	21. 5. 2019	Uhlíř	K právu obviněného být osobně slyšen při prodlužování vazby	3
I. ÚS 3235/18	21. 5. 2019	Uhlíř	Zachování lhůty k zaplacení soudního poplatku podle § 40 odst. 4 s. ř. s. při předání kolkových známek k poštovní přepravě	2
I. ÚS 795/18	21. 5. 2019	Uhlíř	K povinnosti soudu zjišťovat příjem pro účely stanovení výši výživného	2
I. ÚS 2448/18	21. 5. 2019	Lichovník	Nesprávně stanovená tarifní hodnota ve sporu o vrácení daru (nemovitosti) a nesprávně stanovená výše nákladů řízení	2
II. ÚS 4247/18	17. 5. 2019	Šimáčková	K úpravě styku rodiče s dítětem s ohledem na nejlepší zájem dítěte	2
II. ÚS 1966/18	17. 5. 2019	Šimáčková	K principu předvídatelnosti rozhodování (osvobození od soudních poplatků)	2
III. ÚS 3817/17	14. 5. 2019	Filip	K právu obce regulovat územním plánem své území (Tzv. regulační bubliny v Peci pod Sněžkou)	3
I. ÚS 3520/18	14. 5. 2019	Tomková	Vliv využití opravných prostředků na posouzení „dobrovolnosti“ splnění povinnosti vymáhané v exekuci a snížení nákladů exekuce	2
II. ÚS 3101/18	2. 5. 2019	Šimíček	K ústavně konformnímu výkladu konkurenční doložky	2
II. ÚS 2843/18	30. 4. 2019	Šimáčková	K povinnosti vykládat zákonnou úpravu ochranné ambulantní léčby způsobem šetřícím podstatu a smysl práva na nedotknutelnost osoby	3
II. ÚS 3585/18	29. 4. 2019	Šimáčková	K použitelnosti důkazu výpovědi spoluobviněného učiněnou v přípravném řízení	1
II. ÚS 2813/18	29. 4. 2019	Rychetský	Rozhodování o vydání věci podle § 80 odst. 1 trestního řádu v pochybnostech o tom, komu k ní náleží právo	2
I. ÚS 1587/17	24. 4. 2019	Uhlíř	Ochrana manželství a exekuce na společné jmění manželů, které na základě tzv. předmanželské smlouvy vůbec nevzniklo	3
I. ÚS 1415/18	23. 4. 2019	Uhlíř	Vybírání soudního poplatku za odvolání ve věci náhrady škody způsobené státem	3
I. ÚS 3966/17	23. 4. 2019	Lichovník	K právu na bezplatnou obhajobu	1
I. ÚS 3970/18	18. 4. 2019	Sládeček	Náležité posouzení a odůvodnění vhodnosti střídavé péče	2
II. ÚS 3401/18	17. 4. 2019	David	K právu obviněného být slyšen při rozhodování o vazbě dle § 265l odst. 4 trestního řádu	1
II. ÚS 3814/17	17. 4. 2019	David	Porušení procesních práv nezletilé s majetkovými následky (jízda nezletilého načerno)	3
II. ÚS 3263/18	17. 4. 2019	David	K rozhodování o nákladech řízení při neexistenci přísudkové vyhlášky	1
II. ÚS 3212/18	17. 4. 2019	Šimíček	K právu na svobodu projevu v rámci podnikání (anexe Krymu)	3
III. ÚS 1237/18	16. 4. 2019	Suchánek	Právo na zákonného soudce při rozhodování o přípustnosti dovolání	1
III. ÚS 3166/18	16. 4. 2019	Suchánek	Práva účastníků řízení v souvislosti se změnou právního názoru odvolacího soudu při rozhodování o nákladech řízení	1
I. ÚS 3251/18	16. 4. 2019	Uhlíř	Právo na soudní ochranu v případě pochybení exekutora při předání námitek soudu	1
I. ÚS 2117/18	16. 4. 2019	Uhlíř	Nezohlednění rozhodovací praxe Nejvyššího a Ústavního soudu v otázce sjednocení přístupu k neplatnosti rozhodčích doložek	1
I. ÚS 4057/18	16. 4. 2019	Lichovník	Povinnost odůvodnění výše výživného a jeho výpočtu	1
I. ÚS 3575/18	15. 4. 2019	Uhlíř	Právo účastníka vyjádřit se k odvolání proti usnesení, kterým nebylo rozhodnuto ve věci samé	1
II. ÚS 3236/18	9. 4. 2019	Šimíček	K požadavku právní jistoty při rozhodování ve skutkově i právně shodných věcech	2
III. ÚS 3851/18	9. 4. 2019	Zemánek	K doručování předvolání k jednání	1
III. ÚS 1872/16	9. 4. 2019	Filip	Právo na zákonného soudce při rozhodování Nejvyššího soudu o odkladu vykonatelnosti pravomocného rozhodnutí obecného soudu	2
IV. ÚS 492/18	3. 4. 2019	Rychetský	K rozhodování o zabrání věci podle trestního zákoníku	2

II. ÚS 618/18	2. 4. 2019	Šimíček	K výkladu pojmu „veřejná instituce“ podle zákona o svobodném přístupu k informacím	3
III. ÚS 3439/17	2. 4. 2019	Filip	K podmínkám připuštění poškozeného soudem do zahájeného trestního řízení	3
III. ÚS 1924/18	2. 4. 2019	Suchánek	Zákaz vydání osoby do cizího státu před skončením řízení o udělení mezinárodní ochrany této osobě	2
II. ÚS 3206/17	2. 4. 2019	David	K povinnosti náležitého posouzení přípustnosti dovolání Nejvyšším soudem	2
II. ÚS 216/18	2. 4. 2019	David	K principu ochrany důvěry jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci	2
IV. ÚS 2000/18	2. 4. 2019	Jírsa	K posuzování existence dobré víry držitele	2
I. ÚS 4178/18	2. 4. 2019	Fenyk	K neplatnosti voleb do Zastupitelstva města Strakonice	2
I. ÚS 1490/18	2. 4. 2019	Rychetský	Nesprávné a nepřezkoumatelné rozhodnutí o věcné příslušnosti podle § 9 odst. 2 písm. e) OSŘ	1
II. ÚS 3302/18	1. 4. 2019	Šimáčková	K možnosti neodůvodňovat usnesení podle § 136 odst. 3 trestního řádu	3
II. ÚS 3194/18	1. 4. 2019	Šimáčková	K povinnosti obecných soudů částečně zastavit exekuční řízení v případě nepřiměřené výše vymáhaných úroků z prodlení	3
II. ÚS 2020/18	28. 3. 2019	Šimáčková	K právu osob s duševním (zdravotním) postižením na účinný přístup ke spravedlnosti	2
III. ÚS 35/19	27. 3. 2019	Fiala	Lhůta pro navržení důkazů ve věci neplatnosti voleb do zastupitelstva obce	3
II. ÚS 2077/18	26. 3. 2019	Šimíček	Právo na účinné vyšetřování - postup policistů vůči osobám bránícím kácení stromů v NP Šumava	3
II. ÚS 3573/18	19. 3. 2019	Šimíček	K povinnosti zohlednit postoj dítěte při rozhodování o uložení pokuty za nerealizovaný styk	3
III. ÚS 3464/17	12. 3. 2019	Fenyk	K povinnosti soudu zajistit obviněnému cizinci řádné tlumočení trestního příkazu i poučení o možnosti podat opravný prostředek	2
III. ÚS 3680/17	12. 3. 2019	Fenyk	K ústavně konformnímu výkladu sporného výroku individuálního právního aktu	3
III. ÚS 3456/18	5. 3. 2019	Fiala	K uložení nespílitelné důkazní povinnosti soudem	2
III. ÚS 3813/18	5. 3. 2019	Zemánek	K povinnosti soudu informovat obviněného o rozhodování o dalším trvání jeho vazby	1
III. ÚS 2532/17	5. 3. 2019	Fenyk	Možnost prolomení tzv. blokačního ustanovení zákona o půdě	2
IV. ÚS 774/18	27. 2. 2019	Jírsa	K počátku běhu subjektivní promlčecí doby v řízení o náhradě škody na zdraví	2
III. ÚS 4129/18	26. 2. 2019	Fiala	K povinnosti soudu zkoumat, zda úvěrující prověřil úvěryschopnost budoucího dlužníka	3
III. ÚS 4274/18	26. 2. 2019	Tomková	Exekuce k vymození pohledávky z exekučního titulu vydaného exekutorem protizákonně	1
II. ÚS 2587/18	25. 2. 2019	Šimáčková	K povinnosti nařídit veřejné zasedání k rozhodování o stížnosti proti usnesení o zamítnutí návrhu na povolení obnovy řízení v případě provádění dokazování	1
II. ÚS 819/18	22. 2. 2019	Šimáčková	Zadržování nesporné částky nadměrného odpočtu DPH je porušením vlastnického práva	3
IV. ÚS 2906/18	19. 2. 2019	Jírsa	Náležité odůvodnění odlišného posouzení účelovosti ukončení podnikání rodiče povinného k výživě nezletilých dětí	2
III. ÚS 1367/16	19. 2. 2019	Suchánek	K interpretaci ust. § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.; nemožnost vedení exekuce za protiprávní jednání, kterého se osoba nemohla dopustit (Jízda nevidomého načerno)	1
I. ÚS 2657/18	19. 2. 2019	Uhlíř	Rozpor právního jednání sledujícího vícero účelů s dobrými mravy	2
I. ÚS 2832/18	19. 2. 2019	Uhlíř	Vydavatelé knihy projevů Adolfa Hitlera a zásada ne bis in idem	3
III. ÚS 2204/17	12. 2. 2019	Fenyk	Doznání odsouzeného k trestnému činu není nezbytnou podmínkou pro podmíněně propuštění z výkonu trestu odnětí svobody	3
IV. ÚS 3780/18	5. 2. 2019	Filip	Počátek běhu lhůty k podání stížnosti proti usnesení o vzetí do vazby	1
IV. ÚS 4091/18	5. 2. 2019	Filip	Porušení práva na zákonného soudce neodůvodněným nařízením změny senátu	2
II. ÚS 2156/18	5. 2. 2019	Šimíček	K povinnosti senátu Nejvyššího soudu postoupit věc k rozhodnutí velkému senátu v případě jeho odlišného právního názoru	2
I. ÚS 3243/18	30. 1. 2019	Lichovník	K nesprávnému určení výše příjmu potřebnou pro výpočet výživného manželky	1
IV. ÚS 299/18	29. 1. 2019	Filip	Nárok advokáta na mimosmluvní odměnu podle advokátního tarifu a korektivů dobrých mravů	2
IV. ÚS 3892/18	29. 1. 2019	Jírsa	Nepřiměřená délka řízení o žalobě proti rozhodnutí Všeobecné zdravotní pojišťovny o zamítnutí žádosti o úhradu léčebného konopí	2
II. ÚS 968/18	29. 1. 2019	Šimáčková	K posouzení přípustnosti dovolání; povinnost vypořádat se s námitkami účastníků řízení	2
I. ÚS 755/16	29. 1. 2019	Uhlíř	K nesprávnému posouzení včasnosti podání návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání	1
II. ÚS 3769/18	29. 1. 2019	Rychetský	Náklady řízení - výklad § 166 odst. 1 a § 222 odst. 1 občanského soudního řádu	2
II. ÚS 752/18	22. 1. 2019	Šimáčková	K překážce věci rozhodnuté ve správním řízení	2
I. ÚS 3204/18	22. 1. 2019	Lichovník	K náhradě nákladů za pronájem náhradního vozidla pojišťovnou při totální škodě na vozidle	1
II. ÚS 1696/18	21. 1. 2019	Šimáčková	Zásada kontradiktornosti řízení; rozhodování o náhradě nákladů řízení	1
III. ÚS 2634/18	15. 1. 2019	Fiala	Přístup k Nejvyššímu správnímu soudu (Úzavírka Hradčanského náměstí v souvislosti s návštěvou čínského prezidenta)	3
III. ÚS 1336/18	8. 1. 2019	Zemánek	Priorita výkladu, který nezakládá neplatnost smlouvy	3
I. ÚS 2845/17	8. 1. 2019	Uhlíř	Překážka věci rozhodnuté a znovuotevření řízení o určení otcovství po více než 50 letech	2
IV. ÚS 1639/18	8. 1. 2019	Musil	K posuzování míry svéprávnosti nezletilého k uzavření smlouvy o ubytování	2
I. ÚS 1949/17	8. 1. 2019	Lichovník	K zabránění cenných papírů z konkurzní podstaty	2
IV. ÚS 1447/18	2. 1. 2019	Filip	(Ne)posouzení účelnosti nákladů na právní zastoupení statutárního města advokátem	1
II. ÚS 2344/18	31. 12. 2018	Šimáčková	Nejlepší zájem dítěte při rozhodování o pěstounské péči	3
II. ÚS 2303/15	18. 12. 2018	Suchánek	K posouzení otázky aktivní věcné legitimace k podání návrhu ve smyslu § 131 odst. 1 občanského zákoníku	2
II. ÚS 3040/16	18. 12. 2018	David	Ústavně konformní výklad § 229 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu v řízení o žalobě pro zmatečnost (jednání v duševní poruše)	3
I. ÚS 2086/17	11. 12. 2018	Lichovník	K povinnosti odůvodnit odlišné rozhodnutí v skutkově obdobných případech	2
II. ÚS 2006/18	4. 12. 2018	Šimáčková	K uplatnění nároku poškozeného v trestním řízení	1
II. ÚS 3491/18	4. 12. 2018	Šimáčková	K povinnosti náležitého odůvodnění rozhodnutí o stížnosti proti usnesení o vzetí do vazby	1
II. ÚS 482/18	28. 11. 2018	Šimáčková	Zákaz dvojhoi přičítání při rozhodování soudů o podmíněném propuštění	3
III. ÚS 647/15	27. 11. 2018	Filip	K posouzení přípustnosti dovolání minoritního akcionáře vytěsněného z OKD, a. s.	2
II. ÚS 1967/18	27. 11. 2018	Šimíček	Odepření přístupu k dovolacímu soudu v trestním řízení	2
II. ÚS 3621/17	27. 11. 2018	Šimíček	Nárok na vrácení poplatku za podání podnětu k Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve správním soudnictví	2
IV. ÚS 3859/17	27. 11. 2018	Musil	K účelnosti nákladů právního zastoupení insolvenčního správce v bagatelních věcech	3
IV. ÚS 3616/17	27. 11. 2018	Musil	Nesprávné posouzení podmínek pro snížení bolestného	1
III. ÚS 1544/16	20. 11. 2018	Suchánek	K povinnosti náležitého odůvodnění soudního rozhodnutí	2
I. ÚS 2647/16	20. 11. 2018	Lichovník	Dokazování znalečským posudkem v řízení o vyslovení přípustnosti převzetí do zdravotního ústavu proti vůli umístěné osoby	1
I. ÚS 2436/18	20. 11. 2018	Sládeček	K porušení práva právnické osoby zvolit si svého obhájce v trestním řízení	1
I. ÚS 1491/17	13. 11. 2018	Uhlíř	Extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů a právními závěry	1

IV. ÚS 2728/17	12. 11. 2018	Musil	Nejednotnost rozhodovací praxe k neplatnosti rozhodčí doložky a s ní souvisejícím nákladům exekučního řízení při zastavení exekuce	1
I. ÚS 1283/16	8. 11. 2018	Rychetský	Vícepráce podle smlouvy o dílo nebo samostatné plnění?	2
IV. ÚS 600/17	8. 11. 2018	Sládeček	Náklady exekučního řízení při dobrovolném plnění povinného před doručení vyrozumění o zahájení exekuce	1
III. ÚS 4072/17	5. 11. 2018	Filip	K nesprávnému hodnocení podmínek pro nařízení předběžného opatření (společnost Uber B. V.)	2
I. ÚS 2164/17	25. 10. 2018	Fenyk	K ústavně konformnímu výkladu § 109 odst. 3 soudního řádu správního	3
III. ÚS 1329/18	23. 10. 2018	Rychetský	K aplikaci nesprávného právního předpisu obecným soudem	1
I. ÚS 1060/18	23. 10. 2018	Sládeček	K rozhodování soudu o osvobození od soudních poplatků v případě, kdy byl na majetek žadatele prohlášen konkurz	2
II. ÚS 50/18	23. 10. 2018	Šimáčková	Pozastavení řídicího oprávnění za účelem vymožení dluhu na výživném	2
II. ÚS 1858/18	16. 10. 2018	Šimáčková	K výkladu prorogačních doložek ve světle práva jednotlivců na svobodné jednání	3
II. ÚS 1242/18	16. 10. 2018	David	Délka řízení o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu	3
IV. ÚS 1891/18	9. 10. 2018	Filip	K povinnosti obecných soudů se srozumitelně a logicky vypořádat s navrženými důkazy	2
III. ÚS 309/16	9. 10. 2018	Filip	K ochraně soukromí a důstojnosti při odběru moči za přímého dohledu zdravotní sestry jako osoby opačného pohlaví	3
IV. ÚS 597/18	9. 10. 2018	Jirsa	K formálnímu pochybení soudu při rozhodování o odvolání v trestním řízení	1
IV. ÚS 3009/17	9. 10. 2018	Jirsa	K pojistnému plnění z pojištění hypotečního úvěru	3
II. ÚS 3625/17	8. 10. 2018	David	K odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím	1
II. ÚS 725/18	8. 10. 2018	Šimáčková	Očkovací povinnost a participační práva dítěte ve sporu rodičů o jeho očkování	3
I. ÚS 281/18	2. 10. 2018	Tomková	Odmítnutí dovolání Nejvyšším soudem pro nepřipustnost, aniž byl důvod nepřipustnosti naplněn	1
I. ÚS 1820/18	26. 9. 2018	Uhlíř	Nesprávné poučení odvolacího soudu o nepřipustnosti dovolání	1
I. ÚS 2982/15	26. 9. 2018	Uhlíř	Odlisný přístup soudu k účastníkům řízení při posuzování přípustnosti odvolání a absence náležitého odůvodnění rozhodnutí	2
III. ÚS 3520/17	25. 9. 2018	Filip	K posuzování možné aplikace faktoru tzv. sdílené újmy při rozhodování o zadostiučinění za nemajetkovou újmu dle zákona č. 82/1998 Sb.	1
III. ÚS 1971/18	25. 9. 2018	Fiala	Rozhodování o náhradě nákladů řízení dle § 142 (2) o. s. ř.	1
III. ÚS 53/18	18. 9. 2018	Zemánek	Nesprávné posouzení přípustnosti dovolání ohledně náhrady za průtahy v soudním řízení	1
IV. ÚS 3/18	18. 9. 2018	Jirsa	K právu na náhradu škody z titulu pracovního úrazu při nepřehledné transformaci zaměstnavatele po roku 1989	1
I. ÚS 3029/17	5. 9. 2018	Uhlíř	K hodnocení obsahu dovolání Nejvyšším soudem; vymezení předpokladů přípustnosti dovolání	2
I. ÚS 17/16	4. 9. 2018	Uhlíř	Ochrana dobré víry a ochrana důvěry v zákonnost postupu orgánů veřejné moci	2
IV. ÚS 2607/17	4. 9. 2018	Sládeček	Nevyřazení se s návrhem stěžovatelky na předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie dovolacím soudem	1
I. ÚS 2177/17	4. 9. 2018	Lichovník	Náležité odůvodnění soudního rozhodnutí v případě restituce pozemků	2
I. ÚS 1692/18	4. 9. 2018	Lichovník	K povinnosti soudu ověřit si doručení avizovaného doplnění stížnosti u orgánu, který napadené rozhodnutí vydal	2
III. ÚS 3181/17	31. 8. 2018	Filip	K posouzení naplnění dovolacího důvodu dle § 241a (1) o. s. ř. Nejvyšším soudem	2
I. ÚS 2283/17	28. 8. 2018	Uhlíř	Extrémní nesoulad právních závěrů soudu s vykonanými skutkovými zjištěními ve věci náhrady škody na zdraví	2
I. ÚS 2177/17	28. 8. 2018	Fenyk	K povinnosti soudu vypořádat se s námítkou účastníka řízení	1
III. ÚS 669/17	21. 8. 2018	Fenyk	K souběhu funkcí předsedy představenstva a generálního ředitele obchodní společnosti; vázanost rozhodnutí Ústavního soudu	2
II. ÚS 644/18	17. 8. 2018	Šimáčková	Odpovědnost advokáta, který žádá po klientovi, aby soudu předložil vědomě nepravdivé či zavádějící důkazy	2
II. ÚS 387/18	17. 8. 2018	Šimáčková	Princip předvídatelnosti soudního rozhodování	2
I. ÚS 3755/17	15. 8. 2018	Šimáčková	Požadavky na soudní odůvodnění v případech skutkového odlišení (distinguishing)	2
II. ÚS 131/18	15. 8. 2018	Šimáčková	K porušení práva právnické osoby zvolit si svého obhájce v trestním řízení	3
IV. ÚS 4104/17	15. 8. 2018	Sládeček	Nesprávné posouzení práva na vrácení soudního poplatku po zániku zákonného titulu poplatkové povinnosti	1
II. ÚS 2767/16	7. 8. 2018	David	Náhrada škody, která vznikla v příčinné souvislosti s vedením trestního řízení	1
II. ÚS 3525/16	7. 8. 2018	David	Právo obžalovaného průběžně znát právní náhled soudu na svůj status spolupracujícího obviněného	3
IV. ÚS 1463/18	31. 7. 2018	Rychetský	Potřebnost zaslání opisu stížnosti státního zástupce k předstírné vazbě obviněnému z důvodu zachování rovnosti zbraní	1
III. ÚS 1539/18	31. 7. 2018	Fiala	K hodnocení podmínek k uzavření smlouvy o převodu tzv. náhradních pozemků dle § 11 odst. 2 zákona o půdě	1
III. ÚS 4071/17	31. 7. 2018	Fiala	K přípustnosti důkazu tajně pořízeným záznamem z porady senátu soudu	3
IV. ÚS 1001/18	26. 7. 2018	Filip	Nesprávné posouzení doručení nesouhlasu s rozhodováním bez nařízení jednání v bagatelní věci (jízda načerno)	1
I. ÚS 3831/17	24. 7. 2018	Lichovník	K nároku na náhradní vozidlo po rozhodnutí pojišťovny o totální škodě	3
I. ÚS 497/18	18. 7. 2018	Tomková	K požadavku prokázání nezbytnosti trvání zabezpečovací detence	2
III. ÚS 1257/18	17. 7. 2018	Fenyk	Lhůta pro podání žaloby v řízení na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu v případě tzv. trvajících zásahů	1
I. ÚS 4120/17	13. 7. 2018	Šimáčková	Odmítnutí dovolání účastníka řízení proti ustanovení advokáta, k němuž ztratil důvěru, a současně odmítnutí dovolání tímto advokátem sepsané pro vady	2
IV. ÚS 1272/18	10. 7. 2018	Jirsa	Protiústavnost zrušení výroku o trestu dovolacím soudem bez vypořádání se s napadeným výrokem o vině	1
III. ÚS 4045/16	10. 7. 2018	Suchánek	Odmítnutí dovolání pro vady, kterými ve skutečnosti netrpělo	2
II. ÚS 955/18	9. 7. 2018	Šimíček	K pojmu osoby blízké v souvislosti s právem odepřít výpověď	2
I. ÚS 277/18	2. 7. 2018	Sládeček	K právu účastníka řízení vyjádřit se k možnému použití tzv. moderačního práva dle § 150 o. s. ř.	1
IV. ÚS 1477/18	27. 6. 2018	Musil	Nesprávné posouzení včasnosti podaného dovolání	1
II. ÚS 699/18	26. 6. 2018	Šimíček	Ke kasační závaznosti nálezů Ústavního soudu	1
I. ÚS 3696/17	26. 6. 2018	Lichovník	Nerespektování kogentní právní normy obecným soudem	2
III. ÚS 1265/16	19. 6. 2018	Fiala	K právu nezletilého být slyšen; náležité odůvodnění rozhodnutí	2
IV. ÚS 3375/17	19. 6. 2018	Sládeček	Formalistické posouzení práva na náhradu nákladů řízení při částečném zpětvzetí žaloby před zaplacením soudního poplatku	2
I. ÚS 3765/17	12. 6. 2018	Lichovník	K zodpovězení otázky viditelnosti v době dopravní nehody	2
II. ÚS 2109/17	11. 6. 2018	David	K přípustnosti dovolání - vymezení ustálené judikatury NS v dovolání	2
II. ÚS 1152/17	11. 6. 2018	David	K principu subsidiarity trestní represe	2
I. ÚS 3842/17	31. 5. 2018	Fenyk	Počátek běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení o zamítnutí návrhu na povolení obnovy řízení	1
II. ÚS 3151/17	29. 5. 2018	Zemánek	Odmítnutí dovolání pro vady, kterými netrpělo	1
II. ÚS 186/17	29. 5. 2018	Fenyk	Předvídatelnosti soudního rozhodování; přiměřenosti výše náhrady nákladů exekuce	1
II. ÚS 550/18	22. 5. 2018	Šimíček	Právo vypravitele pohřbu odmítnout majetek nepatrné hodnoty	1
II. ÚS 1849/17	22. 5. 2018	Fenyk	K rozhodování o zabrání věci podle trestního řádu	2
II. ÚS 2640/17	22. 5. 2018	Zemánek	K prolomení tzv. blokačního ustanovení § 29 zákona o půdě	2
II. ÚS 658/18	22. 5. 2018	Šimíček	Priorita výkladu, který nezakládá neplatnost smlouvy	2
III. ÚS 610/18	15. 5. 2018	Fiala	K aktivní legitimaci osob, poskytujících osobní péči poškozeným, při uplatnění nároku na náhradu nákladů vynaložených na tuto péči	2
II. ÚS 1191/17	15. 5. 2018	Zemánek	Specifický zdravotní stav nezletilého dítěte coby objektivní hledisko pro stanovení styku s rodičem	2
II. ÚS 635/18	15. 5. 2018	David	Lhůta pro podání žaloby v řízení na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu v případě tzv. trvajících zásahů	3

II. ÚS 279/18	15. 5. 2018	Šimáčková	Uznání a výkon trestu v cizí zemi	2
IV. ÚS 2881/17	15. 5. 2018	Sládeček	Nárok soudního exekutora na odměnu v případě úpadku dlužníka	2
I. ÚS 2502/17	14. 5. 2018	Uhlíř	K posuzování obsahu dovolání Nejvyšším soudem	1
I. ÚS 2119/17	14. 5. 2018	Uhlíř	K posuzování obsahu dovolání Nejvyšším soudem	1
I. ÚS 1206/15	14. 5. 2018	Uhlíř	K hodnocení podmínky protiprávního zvýhodnění osoby nabyvatele v restitučních sporech	2
I. ÚS 2869/17	14. 5. 2018	Šimáčková	Odmítnutí dovolání pro vady, kterými netrpělo; nevymezení splnění předpokladů přípustnosti dovolání dle § 241a odst. 2 občanského soudního řádu	1
IV. ÚS 2/18	9. 5. 2018	Filip	K požadavku individuálního posouzení střetu veřejného zájmu na stíhání trestné činnosti a výkonu rodičovských práv vazebně stíhaného rodiče	3
IV. ÚS 14/17	9. 5. 2018	Musil	K možnosti obrácení důkazního břemene v medicínských sporech	3
III. ÚS 3061/17	24. 4. 2018	Filip	Náhrada nákladů právního zastoupení statutárního města	1
II. ÚS 3976/17	24. 4. 2018	David	Nesprávné poučení odvolacího soudu o nepřípustnosti dovolání	2
II. ÚS 3139/17	24. 4. 2018	David	Doměřená daň v intencích trestního rozsudku jako společný závazek obviněných	3
II. ÚS 2941/17	24. 4. 2018	David	K závaznosti právního názoru Ústavního soudu	1
II. ÚS 807/18	24. 4. 2018	Šimíček	Lhůta pro vykonání trestu obecně prospěšných prací	1
I. ÚS 1676/17	24. 4. 2018	Lichovnik	Odpovědnost státu za škodu podle zákona č. 82/1998 Sb. se vztahuje i na procesní rozhodnutí	2
III. ÚS 2324/17	18. 4. 2018	Tomková	Kritérium majetkové potenciality při stanovení výše výživného a právo na svobodnou volbu povolání	2
III. ÚS 2332/16	17. 4. 2018	Filip	K právu na alespoň jeden plně hrazený léčivý přípravek ze systému veřejného zdravotního pojištění	3
II. ÚS 4026/17	10. 4. 2018	Šimíček	K doměření nesprávně vyměřeného soudního poplatku	3
IV. ÚS 827/18	10. 4. 2018	Filip	Zjišťování názoru dítěte v případě sporu rodičů o volbě základní školy dítěte nastupujícího povinnou školní docházkou	2
I. ÚS 585/17	10. 4. 2018	Lichovnik	K posuzování účelnosti nákladů řízení v případě zneužití práva na zastupování advokátem	2
IV. ÚS 1931/17	10. 4. 2018	Sládeček	Posouzení účelnosti vynaložených nákladů soudního řízení a zneužití práva být zastoupen advokátem	2
IV. ÚS 719/18	3. 4. 2018	Filip	Odepření práva účastníka vyjádřit se k věci a porušení principu rovnosti zbraní v civilním odvolacím řízení	3
II. ÚS 2602/16	3. 4. 2018	Zemánek	Nárok soudního exekutora na odměnu v případě úpadku dlužníka	1
II. ÚS 76/17	3. 4. 2018	David	Posouzení námitky promlčení u nároku na náhradu nemajetkové újmy v jiné než peněžité formě v rozporu s dobrými mravy	2
III. ÚS 3579/17	3. 4. 2018	Suchánek	K porušení presumpce neviny	2
IV. ÚS 1200/16	3. 4. 2018	Musil	Znovu k poskytování informací o platu zaměstnanců	1
I. ÚS 3202/17	29. 3. 2018	Šimáčková	K účelnosti vynaložených nákladů na právní zastoupení Národního památkového ústavu	1
I. ÚS 4093/17	29. 3. 2018	Šimáčková	K požadavku náležitého odůvodnění soudního rozhodnutí	2
III. ÚS 2551/16	27. 3. 2018	Filip	K povinnosti veřejného vyhlášení rozsudku Nejvyšším soudem; posouzení otázky tzv. totožnosti skutku	3
I. ÚS 355/18	27. 3. 2018	Lichovnik	Vadný procesní postup Nejvyššího správního soudu - nedoručení výzvy k zaplacení soudního poplatku	1
I. ÚS 3399/17	27. 3. 2018	Lichovnik	Překvapivé rozhodnutí odvolacího soudu o účelnosti nákladů řízení	2
I. ÚS 708/17	27. 3. 2018	Fenyk	Odmítnutí dovolání pro vady, kterými netrpělo; k požadavkům na vymezení splnění předpokladů přípustnosti	1
I. ÚS 3960/16	27. 3. 2018	Lichovnik	Znalcům a tlumočnickům, kteří jsou plátcí DPH, náleží náhrada nákladů zvýšená o částku představující daň z přidané hodnoty	3
III. ÚS 3964/17	20. 3. 2018	Filip	Ke splnění podmínek pro postup dle § 114b o. s. ř. (tzv. kvalifikovaná výzva)	2
II. ÚS 2460/17	19. 3. 2018	Šimíček	K počátku běhu subjektivní promlčecí lhůty u nároku na vydání bezdůvodného obohacení	2
I. ÚS 345/16	19. 3. 2018	Uhlíř	K přepočtení kurzu výše pohledávky, výpočtu nákladů exekuce a odměny advokáta oprávněných	2
IV. ÚS 63/15	14. 3. 2018	Lichovnik	Popření práva stěžovatelky na úroky z prodlení a na náhradu nákladů řízení	2
I. ÚS 2155/16	14. 3. 2018	Lichovnik	Médium není adresátem právní normy obsažené v § 8b odst. 1 trestního řádu (zveřejnění textu usnesení o zahájení trestního stíhání)	3
II. ÚS 2175/16	13. 3. 2018	Šimíček	Ke stanovení výše zadostiučinění v případě nezákonného trestního stíhání	1
II. ÚS 1367/17	13. 3. 2018	Šimíček	K zajištění věci podle § 79a trestního řádu s ohledem na délku trestního řízení	1
III. ÚS 3045/17	13. 3. 2018	Fiala	K posouzení přípustnosti dovolání Nejvyšším soudem	2
III. ÚS 427/18	13. 3. 2018	Suchánek	K požadavku odůvodnění usnesení o věcné příslušnosti dle § 104a o. s. ř.	1
I. ÚS 2937/17	12. 3. 2018	Šimáčková	Aktivní legitimace ve věcech náhrady účelně vynaložených nákladů léčení	1
I. ÚS 173/17	6. 3. 2018	Fenyk	K určitosti ujednání o smluvní pokutě obsažené v notářském zápisu se svolením k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí	2
III. ÚS 4160/16	6. 3. 2018	Fenyk	K porušení práva na spravedlivý proces v důsledku nedostatečně provedeného dokazování	2
IV. ÚS 3359/17	6. 3. 2018	Jírsa	K procesnímu nástupnictví podle § 107 a § 107a občanského soudního řádu	2
III. ÚS 2860/17	6. 3. 2018	Fenyk	K přesvědčivému odůvodnění snížení nepřiměřeně vysoké smluvní pokuty (§ 301 obchodního zákoníku)	2
II. ÚS 2866/17	28. 2. 2018	Rychetský	K právu dítěte být slyšeno ve své věci	1
I. ÚS 1470/17	28. 2. 2018	Lichovnik	Posouzení účelnosti zajištění nemovitosti nabyté v dražbě	2
II. ÚS 2545/17	27. 2. 2018	Zemánek	K povinnosti soudu jmenovat znalce v řízení o vyslovení přípustnosti převzetí do zdravotního ústavu proti vůli umístěné osoby	3
II. ÚS 2299/17	27. 2. 2018	Zemánek	Zvukový záznam tzv. monitorovaného hovoru jako důkazní prostředek v občanském soudním řízení	2
IV. ÚS 233/17	27. 2. 2018	Sládeček	K poučovací povinnosti soudu podle § 118a o.s.ř. a k odůvodnění zamítnutí návrhu na doplnění dokazování	1
III. ÚS 2549/17	27. 2. 2018	Filip	K náhradě za nucené omezení vlastnického práva (regulované nájemné)	1
IV. ÚS 45/18	21. 2. 2018	Jírsa	Ústavně konformní výklad § 57 odst. 5 trestního zákoníku - podmínka nepřetržitého výkonu trestu	1
II. ÚS 2791/17	20. 2. 2018	Zemánek	Náležitosti odporu proti trestnímu příkazu	2
IV. ÚS 168/18	20. 2. 2018	Rychetský	Náležité odůvodnění rozhodnutí o ponechání obviněného ve vazbě	1
II. ÚS 3112/17	20. 2. 2018	David	K osvobození od soudního poplatku účastníka ve výkonu trestu	2
II. ÚS 1226/17	20. 2. 2018	Rychetský	K vymezení splnění předpokladů přípustnosti dovolání	2
IV. ÚS 2043/17	14. 2. 2018	Jírsa	K nemravnosti účelového navyšování nákladů na odstraňování škod v systému povinného ručení	2
III. ÚS 3369/17	13. 2. 2018	Fiala	K posuzování možné aplikace faktoru tzv. sdílené újmy při rozhodování o zadostiučinění za nemajetkovou újmu dle zákona č. 82/1998 Sb.; nesprávné posouzení přípustnosti dovolání	1
I. ÚS 1981/17	13. 2. 2018	Šimáčková	K povinnosti Nejvyššího soudu vyzvat k odstranění vad podání v případě nejasnosti o zastoupení obhájcem	2
III. ÚS 2397/17	13. 2. 2018	Filip	K právu účastníka řízení vyjádřit se k možnému použití tzv. moderačního práva dle § 150 o. s. ř.	1
III. ÚS 3097/16	6. 2. 2018	Filip	K požadavkům na náležitý postup při hodnocení rozhodných skutečností ze strany správních soudů	2
III. ÚS 1920/17	6. 2. 2018	Filip	Rozhodování o vzeti do vazby nezákonným soudcem v rozporu s pravidly § 30 odst. 2 trestního řádu	1
III. ÚS 976/17	6. 2. 2018	Filip	Nesprávné poučení soudu o lhůtě, v níž je možno doplnit dovolání; závaznost rozhodnutí Ústavního soudu	1
I. ÚS 685/15	6. 2. 2018	Uhlíř	Výše náhrady za omezení vlastnického práva regulací nájemného v období do 31. 12. 2006	1
I. ÚS 3237/17	6. 2. 2018	Lichovnik	K poučovací povinnosti soudu o aplikaci moderačního práva podle § 150 o. s. ř. při jednání	1
IV. ÚS 3172/17	1. 2. 2018	Musil	Ke způsobilosti právnické osoby jednat před soudem podle § 21 o. s. ř.	1
I. ÚS 2721/17	30. 1. 2018	Uhlíř	Nesprávné posouzení včasnosti uplatněného opravného prostředku	1
I. ÚS 4035/14	30. 1. 2018	Uhlíř	K porušení práva na svobodu projevu televize NOVA	2
II. ÚS 3689/17	26. 1. 2018	Šimíček	Povinnost soudu informovat obviněného, že bude rozhodováno o dalším trvání vazby	1
II. ÚS 438/17	23. 1. 2018	Šimíček	K rozhodnutí o návrhu rodiče na zpětné zvýšení výživného pro již zletilý dítě za dobu jeho nezletilosti, který byl zletilým dítětem vzat zpět	1
I. ÚS 2637/17	23. 1. 2018	Šimáčková	K povinnosti kraje zajistit osobě se zdravotním postižením dostupnost vhodné služby sociální péče	3
II. ÚS 1162/17	18. 1. 2018	Šimíček	K náležitému odůvodnění usnesení o povolení reorganizace a k aplikaci § 169 odst. 2 o.s.ř.	2

I. ÚS 2963/17	16. 1. 2018	Šimáčková	K povinnosti soudu informovat účastníka řízení o neplatnosti připojeného elektronického zaručeného podpisu	3
II. ÚS 502/17	10. 1. 2018	Šimíček	K úhradě nákladů exekuce, které nebyly soudním exekutorem přihlášeny do insolvenčního řízení	1
I. ÚS 3050/17	10. 1. 2018	Rychetský	Náležitě odůvodnění soudního rozhodnutí o náhradě nákladů řízení	2
I. ÚS 2073/17	10. 1. 2018	Rychetský	Extrémní nesoulad mezi provedenými důkazy a učiněnými skutkovými závěry při stanovení dlužného výživného	1
IV. ÚS 3749/17	9. 1. 2018	Jirsa	Porušení práv dítěte dodatečným odkladem povinné školní docházky z důvodu konfliktu rodičů	2
III. ÚS 3492/17	9. 1. 2018	Fiala	K povinnosti obecných soudů respektovat při výkladu právního jednání zaměstnavatele základní zásady pracovněprávních vztahů	2
IV. ÚS 2326/16	4. 1. 2018	Tomková	Výše náhrady za omezení vlastnického práva regulací nájemného v období do 31. 12. 2006	3

PŘÍLOHA 4: PLENÁRNÍ HLASOVÁNÍ PRVNÍHO ÚSTAVNÍHO SOUDU

	sp.zn.	datum	Populární název	navrhovatel	datum podání	soudce zpravodaj	výsledek	napadený akt	Bro	Cep	Čer	Čut	Flok	Hor	Jan	Jur	Kes	Klo	Mal	Pau	Pro	Šev	Var	Zar
1	PLÚS 37/93	22.03.1994	Právní jistota a ochrana osobního užívání bytu v důsledku jeho transformace na nájemní vztah	FO	23.07.1992	Güttler	zamítnuto	zákon	A	N	N	A	A	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
2	PLÚS 36/93	17.05.1994	Ukončení pracovního poměru učitelů a vědeckých pracovníků vysokých škol - charakteristika jejich práce	skupina poslanců	04.11.1993	Güttler	zamítnuto	zákon	A	A	A	A	A	N	A	N	A	A	A	A	N	N	A	A
3	PLÚS 20/93	14.06.1994	Vyhláška obce Karlštejn o poplatcích ze vstupného na hrad Karlštejn	přednosta okresního úřadu	29.07.1993	Paul	zamítnuto (oproti požadavku VP)	vyhláška	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A	A
4	PLÚS 3/94	12.07.1994	Restituce - zrušení podmínky trvalého pobytu pro určení nároku	skupina poslanců	18.02.1994	Güttler	vyhověno	zákon	A	A	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	N	A	A	A
5	PLÚS 9/94	13.09.1994	Nabývání státního občanství ČR státními občany SR - právo opce občanů zaniknuvší CSFR	skupina poslanců	14.04.1994	Jurka	zamítnuto	zákon	A	A	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	N	A
6	PLÚS 4/94	12.10.1994	Použití důkazu anonymního svědka v rámci trestního řízení	skupina poslanců	23.02.1994	Holländer	vyhověno	zákon	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
7	PLÚS 18/94	08.11.1994	Vyhláška obce Přerov - tržní řád	přednosta okresního úřadu	12.07.1994	Zarembová	zamítnuto	vyhláška	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A
8	PLÚS 10/94	07.02.1995	K povaze zásahu orgánu veřejné moci jen jako negativního rozhodnutí, k výkladu § 74 zákona o Ústavním soudu	FO	22.03.1994	Holländer	odmítnuto pro neoprávněnost navrhovatele	zákon	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
9	PLÚS 12/94	12.04.1995	Zásady solidarity a ekvivalence uplatňované v systémech sociálního zabezpečení	skupina poslanců	16.05.1994	Paul	zamítnuto	zákon	A	A	N	A	A	A	A	A	A	A	N	N	N	A	A	N
10	PLÚS 4/95	07.06.1995	Rovnost - autorizace jako podmínka pro provozování činnosti autorizovaných architektů a inženýrů	prezident	20.01.1995	Holeček	zamítnuto	zákon	A	A	A	A	A	N	N	N	N	N	A	A	A	N	N	N
11	PLÚS 1/95	14.06.1995	Intabulace (zápis do pozemkových knih) jako podmínka nabytí vlastnického práva	soud	06.01.1995	Čermák	vyhověno	zákon	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
12	PLÚS 3/95	11.10.1995	Malé pivovary - zákonné zmocnění k vydání prováděcího právního předpisu	prezident	20.01.1995	Klokočka	vyhověno	zákon	A	A	N	A	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
13	PLÚS 8/95	13.12.1995	Lhůty k uplatnění nároků na restituci majetku; zrušení podmínky trvalého pobytu	skupina poslanců	22.02.1995	Cepl	vyhověno	zákon	A	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A	A	N	N	A	A
14	PLÚS 27/95	19.12.1995	Placené vzdělání na vyšších odborných školách	skupina poslanců	08.09.1995	Čermák	zamítnuto	zákon	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A	A
15	PLÚS 32/95	03.04.1996	Studium na vysoké škole z hlediska základních práv a svobod	FO	14.09.1995	Čermák	zamítnuto	zákon	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A	N	A	A	A	A	A
16	PLÚS 3/96	15.05.1996	Volební kauce pro volby do Parlamentu ČR	skupina poslanců	12.02.1996	Holländer	zamítnuto	zákon	A	A	A	A	N	A	A	A	A	N	N	A	N	A	A	A
17	PLÚS 15/96	09.10.1996	Prodej bytů ozbrojených složek v domech ve vlastnictví města Kroměříž	obec	16.01.1996	Holländer	vyhověno	zákon	A	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A
18	PLÚS 6/96	05.11.1996	Osvobození zletilého dítěte v českém právu z hlediska rovnosti	soud	28.03.1996	Zarembová	zamítnuto	zákon	A	A	A	A	A	A	A	A	A	N	N	A	A	A	A	A
19	PLÚS 28/95	27.11.1996	Oprávnění obecných soudů podávat Ústavnímu soudu návrhy na zrušení tzv. jiných právních předpisů	soud	29.09.1995	Güttler	zamítnuto	zákon	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
20	PLÚS-st. 3/96	03.12.1996	Zásada materiálního nazírání na právo		02.11.1996	Brožová			A	A	A	A	A	N	A	N	A	A		A	A	N	A	A
21	PLÚS 24/96	04.12.1996	Jednorocní prekluzivní lhůta v zákonech o mimosoudních rehabilitacích - rovnost v právech dle čl. 1 LZPS	FO	24.07.1996	Čermák	vyhověno	zákon	A	A	A	A	A	A	A	A	N	A	N	A	N	N	A	A
22	PLÚS-st. 4/97	11.03.1997	Záznam do katastru nemovitostí na základě zrušení trestu propadnutí majetku podle zákona č. 119/1990 Sb.		10.02.1997	Čermák			A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A
23	PLÚS 33/96	04.06.1997	Podmínka státního občanství coby podmínka pro vydání majetku v rámci restituce	FO	12.06.1996	Holländer	zamítnuto	zákon	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
24	PLÚS 7/97	04.06.1997	Vyhláška města Šumperka o regulaci digitálních a světelných přístrojů a hracích zařízení	přednosta okresního úřadu	04.06.1997	Procházka	vyhověno	vyhláška	A	A	A	A	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	N	N
25	PLÚS 2/97	02.07.1997	Institut zadržení osoby pro důvody dle § 14 odst. 1 písm. d) a e) zákona o Policii ČR	soud	24.01.1997	Janů	vyhověno	zákon	A	A	A	A	A	A	A	A	A	N	N	A	A	A	A	A
26	PLÚS 23/97	30.09.1997	Převzetí či držení osoby v ústavní zdravotnické péči bez jejího souhlasu	soud	24.07.1997	Procházka	vyhověno	zákon	A	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A
27	PLÚS 17/97	08.10.1997	Obecně závazná vyhláška obce Slatiňany - regulace provozu (doby, času) hudebních produkcí	přednosta okresního úřadu	12.05.1997	Holländer	vyhověno	vyhláška	A	A	A	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	N	A	A
28	PLÚS-st. 6/98	17.02.1998	Právní v soudním řízení: správní a jurisdikční složka justice		26.01.1998	Čermák			A	A	A	A	A	N	A	N	A	A	A	A	N	A	A	A
29	PLÚS 41/97	11.03.1998	Rozhodování pozemkového úřadu o náhradě při zřizování věcného břemene	soud	18.11.1997	Janů	zamítnuto	zákon	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A
30	PLÚS 34/97	27.05.1998	Postup při pozemkových úpravách v územích s nedokončeným scelovacím řízením	skupina poslanců	09.10.1997	Janů	zamítnuto	zákon	A	A	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
31	PLÚS 24/97	03.06.1998	Zrušení lhůty v zákonech o mimosoudních rehabilitacích pro uplatnění nároku osob s pobytem mimo ČR	soud	25.07.1997	Güttler	vyhověno	zákon	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	N	A	A

32	PLÚS-st. 7/98	20.10.1998	Propadný charakter lhůty podle § 5 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích		21.09.1998	Zarembová			A	A	A	N	N	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A	
33	PLÚS 19/98	03.02.1999	Nenastoupení služby v ozbrojených silách	soud	16.07.1998	Klokočka	zamítnuto	zákon	A	A	A	A	A	A	N	A	A	A		A	A	A	N	A
34	PLÚS 25/98	10.03.1999	Restituce Lobkovického paláce - vlastnický režim národních kulturních památek	soud	14.10.1998	Varvařovský	vyhověno	zákon	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A		N	A	A	A	A
35	PLÚS 15/98	31.03.1999	Interpretace právních předpisů ústavně konformním způsobem	FO	16.03.1998	Güttler	zamítnuto	zákon	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A		A	A	A	N	A
36	PLÚS 5/98	22.04.1999	Katedrála sv. Víta a její znárodnění v r. 1954; tzv. konzumovaná právní norma	skupina poslanců	02.03.1998	Holeček	odmítnuto pro nepřipustnost	zákon	N	A	N	A	A	A	N	A	A	A		A	A	A	A	N
37	PLÚS 13/99	15.09.1999	Platy soudců I - odejmutí tzv. dalšího platu za druhé pololetí roku 1998	soud	15.10.2007	Čermák	vyhověno	zákon	A	A	A	A	N	A	N	A	N	A		A	A	A	A	A
38	PLÚS 9/99	06.10.1999	Vymezení okruhu oprávněných osob v zákoně o mimosoudních rehabilitacích	skupina poslanců	02.04.1999	Holländer	zamítnuto	zákon	A	A	N	A	A	A	A	A	A	A		A	N	A	A	N
39	PLÚS 18/99	03.07.2000	Platy soudců II - odejmutí tzv. dalšího platu za druhé pololetí roku 1997	soud	23.09.1999	Procházka	zamítnuto	zákon		A	N	A	A	A	A	A	A	A		A	N	A	N	A
40	PLÚS 16/2000	03.07.2000	Platy soudců III - odejmutí dalšího platu soudcům za druhé pololetí roku 1999 a za druhé pololetí roku 2000	soud	23.09.1999	Klokočka	zamítnuto	zákon		A	N	A	A	A	A	A	A	A		A	A	A	N	A
41	PLÚS 33/2000	10.01.2001	Protůstavnost některých ustanoveních § 18a zákona o silniční dopravě	soud	29.06.2000	Klokočka	zamítnuto	zákon		A	N	A	N	A	A	N	A	A		A	A	A	N	N
42	PLÚS 42/2000	24.01.2001	Změna volebního systému	skupina senátorů + prezident	01.09.2000	Čermák	I. Vyhověno, II. zamítnuto	zákon		A	A	N	N	A	N	A	N	A		A	A	N	N	N
43	PLÚS 6/2000	31.01.2001	Práva poškozeného v adhezním řízení - návrh na zrušení § 44 odst. 2 trestního řádu	FO	19.11.1999	Güttler	vyhověno	zákon		A	A	A	A	A	A	A	A	A		A	A	A	N	N
44	PLÚS 58/2000	20.03.2001	Spor o kontrasiřnaci rozhodnutí prezidenta republiky ve věci jmenování guvernéra a viceguvernéra ČNB	vláda	22.12.2000	Klokočka	odmítnuto pro nepřipustnost	jiné rozhodnutí		A	A	P	P	A	P	A	P	A		A	A	A	A	A
45	PLÚS 55/2000	18.04.2001	Zrušení některých ustanoveních zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a změna některých souvisejících zákonů	skupina senátorů	20.11.2000	Holländer	zamítnuto	zákon		A	A	A	A	A	A	A	A	A		A	A	N	A	A
46	PLÚS 14/01	20.06.2001	Spor o kontrasiřnaci rozhodnutí prezidenta republiky o jmenování guvernéra a viceguvernéra ČNB	vláda	20.04.2001	Klokočka	zamítnuto	jiné rozhodnutí		A	A	N	N	A	N	A	N	A		A	N	A	A	A
47	PLÚS 9/01	05.12.2001	Lustrační zákony	skupina poslanců	02.03.2001	Malenovský	vyhověno	zákon		A	A	A	A	A	A	A	A	A		A	A	N	A	A
48	PLÚS 7/02	18.06.2002	Zákon o soudech a soudcích č. 6/2002 Sb.	prezident	01.03.2002	Zarembová	vyhověno	zákon		A	A	N	A	A		A	A	A		A	A	A	A	A
49	PLÚS 39/01	30.10.2002	Cukerné kvóty II	skupina poslanců	20.12.2001	Holeček	zamítnuto	zákon		A	N	A	A	N		N	A	A		A	A	A	N	
50	PLÚS 8/02	20.11.2002	Cenový výměr o regulaci nájemného	skupina senátorů + ombudsman	04.03.2002	Cepl		jiný právní předpis		A	A	A	A	A		A	A	A		A	A	P	A	
51	PLÚS 14/02	04.06.2003	Přímá úhrada za zdravotní péči	skupina poslanců	17.05.2002	Klokočka	zamítnuto	zákon		N	N	N	A	N		A	A	A		N			A	A
52	PLÚS 11/02	11.06.2003	Platy soudců IV - odejmutí tzv. dalšího platu za II. pololetí 2001 a snížení dalšího platu v roce 2002	soud	08.04.2002	Wagnerová	vyhověno	zákon		A	A	N	N	A		A		A					N	A
53	PLÚS 44/02	24.06.2003	Právo konkurzního věřitele podat odvolání proti usnesení o zamítnutí konkurzu pro nedostatek majetku	soud	02.12.2002	Malenovský	zamítnuto	zákon		A	A	A	A	A		A		A					A	A

PŘÍLOHA 5: PLENÁRNÍ HLASOVÁNÍ DRUHÉHO ÚSTAVNÍHO SOUDU

	sp.zn.	datum	Populární název	navrhovatel	datum podání	soudce zpravodaj	výsledek	napadený akt	Bal	Duc	For	Čut	Hol	Jan	Kür	Las	Muc	Mus	Nyk	Ryc	Vyb	Wag	Zid
1	PLÚS 41/02	28.01.2004	Bezpečnostní prověrky advokátů	soud	25.10.2002	Holländer	zamítuto	zákon		A		N	A			A	A	A	A	A	A	A	
2	PLÚS 31/03	11.02.2004	Utajované skutečnosti - informace z oblasti mezinárodních vztahů	ombudsman	26.06.2003	Malenovský	zamítuto	jiný právní předpis		A		A	A			A	A	A	A	A	A	N	
3	PLÚS 38/02	09.03.2004	Zkoumání majetkových poměrů delikventa	skupina poslanců	07.10.2002	Rychetský	zamítuto	zákon		A		N	A			N	A	A	A	A	A	A	
4	PLÚS 15/04	30.11.2004	Rozhodování o stížnosti proti usnesení v trestním řízení	senát ÚS	10.03.2004	Výborný	vyhověno	zákon	N	A		A	A	A		N	A	A	N	A	A	N	A
5	PLÚS 10/03	19.01.2005	Ústavnost 3% hranice při volbách do PS pro výplatu stálého příspěvek na činnost strany	politická strana	27.01.2003	Holländer	zamítuto	zákon	A	N		N	A	A		A	A	A	A	A	A	N	A
6	PLÚS 73/04	26.01.2005	Kauza senátora Nádvořníka (způsob vedení volební kampaně a vliv na výsledek voleb)	politická strana	13.12.2004	Nykodým	vyhověno	rozhodnutí soudu	A	N		A	A	N		A	A	A	A	A	N	N	A
7	PLÚS 51/03	22.02.2005	Převod jméni akciové společnosti zrušené bez likvidace na hlavního akcionář	soud	19.12.2003	Wagnerová	odmítnuto - pro 2b	zákon	A	A		A	A	P		P	A	A	A	A	P	A	P
8	PLÚS 16/04	04.05.2005	Náhrada nemateriální škody (citové újmy) při ztrátě blízké osoby	FO	25.07.2003	Nykodým	zamítuto	zákon	int	A		A	A	A		A	A		A	A	int	int	A
9	PLÚS 34/04	14.07.2005	Platy soudců V - snížení tzv. dalších platů v roce 2003	soud	09.07.2004	Holländer	vyhověno	zákon	N	A		N	A	A		A	A	N	A	N	A	A	A
10	PLÚS-st. 20/05	25.10.2005	Překlad soudních písemností do jazyka účastníka		24.08.2005	Wagnerová			N	A	A	A	A	A		N	A	A	N	A	A	A	A
11	PLÚS 20/04	25.10.2005	Nárok správce podniku na odměnu a úhradu hotových výdajů	soud	06.04.2004	Nykodým	zamítuto	zákon	A	A	A	N	A	N		N	A	A	A	A	N	N	A
12	PLÚS-st. 22/05	01.11.2005	Povaha zákona č. 298/1990 Sb. jako restitučního předpisu		19.10.2005	Balík			A	A	N	A	A		A	A	A	A	A	A	N	N	A
13	PLÚS-st. 21/05	01.11.2005	Obcházení restitučních předpisů žalobami o určení vlastnického práva podle práva občanského		12.10.2005	Rychetský			A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A	A	N	A
14	PLÚS 20/05	28.02.2006	K absenci právní úpravy umožňující jednostranné zvýšení nájemného v bytech	soud	30.03.2005	Janů	I zamítuto II aditivní výrok	zákon	N I	A	N I	A	A	A	N II	N I	A	A	N I	A	A	N I	
15	PLÚS 42/03	28.03.2006	Důvody výpovědi z nájmu družstevního bytu	soud	01.09.2003	Rychetský	zamítuto	zákon	N	P	N	A	N	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
16	PLÚS 66/04	03.05.2006	Evropský zatykáci rozkaz (eurozatykáč)	skupina poslanců + skupina senátorů	26.11.2004	Duchoň	zamítuto	zákon	N	A	N	A	A		A	A	A		A	A	N	A	
17	PLÚS 42/04	06.06.2006	Diskriminace mužů v důchodovém pojištění (institut povinného podání přihlášky k účasti na pojištění)	soud	04.08.2004	Güttler	vyhověno	zákon	N	A	A	A	A		N	N	A	N	A	A	A	A	A
18	PLÚS 18/06	11.07.2006	Odvůlání funkcionářů obecných soudů orgány moci výkonné - souvislost s kauzou odvolání předsedkyně Nejvyššího soudu	předsedkyně Nejvyššího soudu	07.02.2006	Lastovecká	vyhověno	zákon	A	A	A	A	A	A	N	A		A	A	N	A	A	A
19	PLÚS 51/06	27.09.2006	Neziskové nemocnice a jejich seznam	skupina senátorů	04.07.2006	Formánková	vyhověno	zákon	A	A	A	A	A	A	A	A	A	N	A	A	A	A	
20	PLÚS 61/04	05.10.2006	Podmínky vyhlášení stávky v kolektivním vyjednávání (soulas nejméně poloviny zaměstnanců, jmené seznamy)	skupina poslanců	12.11.2004	Rychetský	zamítuto	zákon	A	A		N	A	A	A	A	A	A	A	A	N	N	
21	PLÚS 17/06	12.12.2006	Podmínka souhlasu předsedkyně Nejvyššího soudu s přidělením soudce k tomuto soudu	jiný orgán	13.03.2006	Výborný	vyhověno	jiné rozhodnutí	A	A	A		A	A	N	A	A	N	N	N	A	A	A
22	PLÚS 8/06	01.03.2007	Základ pro výpočet odměny exekutora v případě dobrovolného plnění povinného pořízení exekuce	senát ÚS	08.02.2006	Janů	vyhověno	vyhláška	A	A	A	A	A	A	N		A	A	A	A	A	A	A
23	PLÚS 3/06	06.03.2007	Náhrada za užívání honebního pozemku honebním společenstvem	soud	27.01.2006	Kürka	zamítuto	zákon	A	A	A		A		A		A	A	A	A	A	N	
24	PLÚS 42/05	08.03.2007	Vyhláška statutárního města Kladna (k poskytování hostinských činností a veřejných produkcí)	ministerstvo	13.09.2005	Formánková	vyhověno	vyhláška	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	N	A
25	PLÚS 44/06	03.04.2007	Vyhláška obce Těrlíčko č. 3/2003 o ochraně veřejného pořádku	ministerstvo	13.06.2006	Nykodým	vyhověno	vyhláška	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	N	A
26	PLÚS 87/06	12.09.2007	K pravomoci prezidenta republiky jmenovat místopředsedu Nejvyššího soudu	předsedkyně Nejvyššího soudu	22.11.2006	Lastovecká	vyhověno	jiné rozhodnutí	A	A	A		A		N	A	A	N	N	N	A	A	A
27	PLÚS 50/05	16.10.2007	Zmocňovací ustanovení § 444 odst. 2 ObčZ ke stanovení výše náhrady za bolest a ztížení společn. uplatnění	soud	10.11.2005	Janů	zamítuto	zákon	A	A	P	A		A	A	A	A	A	A	A	P	A	
28	PLÚS 53/04	16.10.2007	Rozdílný důchodový věk mužů a žen v závislosti na počtu vychovaných dětí		16.10.2007	Balík	zamítuto	zákon	A	A	N	A		A	A	A		A	A	A	A	N	A
29	PLÚS 2/06	30.10.2007	Evidence / registrace církevních právnických osob Ministerstvem kultury	skupina senátorů	16.01.2006	Kürka	zamítuto	zákon	N	A	N	A	A	N	A	N	A	A	A	A	N	N	N
30	PLÚS 24/07	31.01.2008	Návrh na zrušení části zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů - daňová část	skupina poslanců	22.10.2007	Holländer	zamítuto	zákon	A	N	A	A	A	A	A	A	A	N	A	N	A	N	A
31	PLÚS 83/06	12.03.2008	Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce - návrh na zrušení rady jeho ustanovení	skupina poslanců +	15.11.2006	Güttler	I. Vyhověno, II. zamítuto	zákon	A	A	A	N I		N I	A	N II	A	N I	A	N I	A	N II	A

PŘÍLOHA 6: PLENÁRNÍ HLASOVÁNÍ TŘETÍHO ÚSTAVNÍHO SOUDU

sp.zn.	datum	Populární název	navrhovatel	datum podání	soudec zpravodaj	výsledek	napadený akt	Day	Fen	Fia	Fil	For	Jan	Jir	Kür	Lic	Mus	Ryc	Šia	Suc	Šám	Šiá	Šik	Tom	Uhl	Zem
1	PLÚS 20/11	13.08.2013	Platy státních zástupců II	soud	19.04.2011	Lastovecká	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	zákon	A			P	P	A			P	A	A				A		A	
2	PLÚS-st. 37/13	13.08.2013	Včasnost ústavní stížnosti ve vazbě na povahu řízení o připutnosti vydání a povolení vydání k trestnímu stíhání (extradice) a vztah extradičního a azylového řízení		23.07.2013	Rychetský		A			A	A	A			A	A	N				A		A		
3	PLÚS 14/13	24.09.2013	Amnestie prezidenta republiky (otázka náhrady škody)	FO	10.10.2013	Janů	odmítnuto pro neoprávněnost návrhatele	jiné rozhodnutí	A	A		A	A	A			A		A			N		A		
4	PLÚS 19/13	22.10.2013	úhradová vyhláška 2013	skupina senátorů	30.10.2013	Nykodým	vyhověno	vyhláška	A	A		A			N		A	A	A				A			
5	PLÚS 23/13	10.12.2013	K otázce pravomoci Ústavního soudu zrušit ustanovení zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu	skupina senátorů	17.04.2013	Balík	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	zákon	A	A		P	A	A					A	A			P			
6	PLÚS 36/13	21.01.2014	úprava slovenských důchodů	soud	26.07.2013	Tomková	zastaveno	zákon	A	A		A	A	A			A	A	A	A			A		A	A
7	PLÚS 49/10	28.01.2014	Procesní rovnost při vydávání rozsudku pro zmeškání	soud	16.11.2010	Šimáčková	zamítnuto	zákon	A	A		P	P	A			P	A	A	P	P		A		A	A
8	PLÚS 43/13	25.03.2014	Zrušení tzv. lázeňské vyhlášky	skupina senátorů	23.08.2013	Rychetský	vyhověno	vyhláška	A	A			A	A		N		A		A	A		A			A
9	PLÚS 44/13	13.05.2014	Zrušení jednotné kauce ve výši 20 000 000 Kč pro distributory pohonných hmot	skupina senátorů	20.09.2013	Balík	vyhověno	zákon	A				A	N			N	A	A	N			A		A	A
10	PLÚS 35/11	13.05.2014	Účastenství státu v řízení podle části páté o.s.ř. ve sporech týkajících se nemovitého majetku na Podkarpatské Rusi	soud	14.12.2011	Tomková	interpretativní výrok	zákon	A			A	A	A			A	A	N	N			A		A	A
11	PLÚS 31/13	10.07.2014	Sleva na dani pro pracující důchodce	skupina senátorů	12.06.2013	Rychetský	vyhověno	zákon	A	A		A	N	N			N	A	A	N	A		A	A	A	A
12	PLÚS 28/13	10.07.2014	Platy soudců XV - stanovení platové základny na 2,75násobek průměrné měsíční mzdy	soud	24.05.2013	Tomková	vyhověno	zákon	A	A		A	A	A			N	A	N	N			A	A	A	A
13	PLÚS 26/13	05.08.2014		skupina senátorů	26.04.2013	Kůrka	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	zákon	P	A		A	A				A	A	A				P		A	A
14	PLÚS 2/14	19.08.2014	uzavírací klauzule pro vob do parlamentu	politická strana	07.02.2014	Zemánek	odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost	zákon	A	A		A	A	A			A	A	A				N			A
15	PLÚS 39/13	07.10.2014	Rovnost účastníků řízení a právo na paušální náhradu hotových výdajů	soud	13.08.2013	Šimáčková	interpretativní výrok	zákon	A	A		N				N	A	A	A	A	N		A	A	A	A
16	PLÚS 17/14	13.01.2015	K soudnímu přezkumu disciplinárních rozhodnutí komory Parlamentu	senátor	11.07.2014	Mušil	odmítnuto pro nepřislusnost	jiné rozhodnutí		A		A	A				P	A	A	P	P		A	P	A	A
17	PLÚS 19/14	27.01.2015	Povinné očkování	FO	11.09.2014	David	zamítnuto	zákon	A	A		A	A				A	A	A	A	A		N	A	A	A
18	PLÚS 16/14	27.01.2015	Povinné očkování jako podmínka pro přijetí do mateřské školy	FO	18.06.2014	Fenyk	zamítnuto	zákon	A	A		A	A				A	A	A	A	A		N	A	A	A
19	PLÚS 5/14	24.02.2015	K náhradě nákladů řízení o zastavení exekuce - obnovené řízení po rozsudku ESLP ve věci Vaculík proti ČR	FO	31.03.2014	Tomková	rozhodnutí soudu		N			A	A				A	A	A	A	A		A		A	A
20	PLÚS 14/14	19.05.2015	Ústavnost pětiprocentní uzavírací klauzule pro volby do Evropského parlamentu	soud	24.06.2014	Zemánek	zamítnuto	zákon		A			A				A	A	A	A	A		N	N	N	A
21	PLÚS 12/14	16.06.2015	K protústavnosti výluky soudního přezkumu u pozastavení výplaty části dotace	soud	12.06.2014	Šimáčková	vyhověno	zákon	A	A		A	A			N	A	A	N	N			A		A	A
22	PLÚS 21/14	30.06.2015	K protústavnosti zákona o státní službě	prezident	07.11.2014	Tomková	I. Vyhověno, II. zamítnuto	zákon		N	II		A				A	A	N	II	N	II		N	I	N
23	PLÚS 18/14	15.09.2015	K nepravé retroaktivitě přechodných ustanovení daňového řádu	soud	04.09.2014	Rychetský	zamítnuto	zákon	N	A		A					A	A	A	A	A		N	N	A	A
24	PLÚS-st. 42/15	08.10.2015	Advokátní přímus v řízení před Ústavním soudem		08.09.2015	Šimíček			A	A		N					A	N	N				A	A	A	A
25	PLÚS 10/15	19.11.2015	K ústavnosti zákazu osvojení dítěte partnerem rodiče v nesezdaném soužití	soud	14.04.2015	Lichovník	zamítnuto	zákon	A	A		A					A	A	A	P	P		N		A	A
26	PL ÚS 11/15	09.02.2016	Návrh na zrušení § 160 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb	soud	17.04.2015	Zemánek	odmítnuto pro neoprávněnost návrhatele	zákon	A	A		A			N		N	A	A	A	A		N	N	N	A
27	PLÚS 30/15	15.03.2016	K výjimce státu z povinnosti platit odvod za trvalé odněti zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu	skupina senátorů	02.11.2015	Jirsa	zamítnuto	zákon	A	A		A						A		A			A		N	A

Právní a mimoprávní faktory v argumentaci a rozhodování Ústavního soudu České republiky

Abstrakt

Práce se věnuje vlivu právních a mimoprávních faktorů na rozhodování Ústavního soudu České republiky. Konkrétně se pak zaměřuje na otázky, jaké předpoklady pro rozhodování Ústavnímu soudu vytváří vnější politické a společenské prostředí, jak se v tomto rozhodování odráží odlišné postoje a přístupy jednotlivých soudů a jaký vliv na něj má složení soudních senátů. Autor nejprve shrnuje širokou škálu faktorů, u nichž byl pozorován vliv na rozhodování soudů. Mezi ně patří nejen obsah právní úpravy, ale také soudcovské filosofie včetně aktivismu a sebeomezení, a nejrůznější mimoprávní faktory, na něž poukazuje například tzv. postojový a strategický model soudního rozhodování, ale také psychologické a ekonomické studie. Následně se již práce věnuje samotnému Ústavnímu soudu ČR. Nejprve se zaměřuje na předpoklady pro působení různých faktorů na jeho rozhodování a argumentuje tak, že Ústavní soud lze díky vnějším podmínkám i jeho vlastní rozhodovací činnosti považovat za silný soud. Poté se práce postupně za pomoci statistické metody i analýzy obsahu rozhodnutí zaměřuje na prezentaci rozhodnutí Ústavního soudu prostřednictvím tiskových zpráv, na roli složení senátu v rozhodování ústavních stížnostech, a na vliv odlišných přístupů soudců na senátní rozhodování i na hlasování v plenárních věcech. Autor dospívá k závěru, že odlišnost jednotlivých soudcovských osobností a jejich postojů a přístupů hraje v rozhodování soudu klíčovou roli. Ta se v senátním hlasování projevuje zásadními rozdíly mezi soudci zpravodaji v míře vstřícnosti vůči ústavním stížnostem, které jsou ještě výraznější při zaměření na konkrétní sledované charakteristiky případů. Soudci zpravodajové přitom mají v senátním rozhodování výrazně dominantní roli oproti zbývajícím členům senátu. V plenárním rozhodování se pak rozdíly mezi soudci projevují prohlubující se nejednotností rozhodování. Jako dominantní zdroj odlišností mezi jednotlivými soudci však práce označuje různou míru aktivismu soudců. Výrazně menší roli v tomto směru naopak hraje ideologická orientace soudců.

Klíčová slova

Ústavní soud České republiky, mimoprávní faktory, aktivismus a sebeomezení

Legal and Extralegal Factors in Argumentation and Decision-making of the Constitutional Court of the Czech Republic

Abstract

The thesis deals with the influence of legal and extralegal factors on the decision-making of the Constitutional Court of the Czech Republic. Particularly, it focuses on the questions of which preconditions for decision-making of the Constitutional Court are created by the external political and social environment, how this decision-making reflects the different attitudes and approaches of individual judges and how it is influenced by the composition of the judicial panels. The author first summarizes a wide range of factors whose influence on court decisions has been observed. These include not only the content of legislation, but also judicial philosophy, including activism and self-restraint, and various extralegal factors observed by the attitudinal and strategic model of judicial decision-making, but also by psychological and economic studies. Subsequently, the thesis focuses on the Constitutional Court of the Czech Republic. First, it deals with the preconditions for the influence of various factors on its decision-making and argues that the Constitutional Court can be considered a strong court due to its external conditions and its own decision-making activities. Then, with the help of statistical methods and analysis of the content of decisions, the work focuses on the presentation of Constitutional Court decisions through press releases, the role of the panel composition in deciding constitutional complaints, and the influence of different approaches of judges on panel decision-making and on voting in plenary cases. The author concludes that the diversity of individual judges and their attitudes and approaches plays a key role in court decision-making. In the panel decisions, this is reflected in the differences between the success rates of the constitutional complaints decided by different judges rapporteurs. Those differences are even more pronounced when focusing on the specific characteristics of the cases monitored. At the same time, the rapporteurs have a significantly dominant role in the panel decision-making compared to the other members of the panel. In plenary decision-making, the differences between judges are reflected in the growing number of split decisions. The work identifies a different degree of activism of judges as the dominant source of differences between individual judges. On the other hand, the ideological orientation of judges plays a significantly smaller role in this direction.

Keywords

The Constitutional Court of the Czech Republic, extralegal factors, activism and self-restraint